

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Maorn H H. 62.

Maorn H H. 62.

HISTORIA
ECCLESIASTICA
TOMUS PRIMUS.

APR 2 1933

AMERICAN LIBRARY

100 N. 3rd St.

HISTORIA ECCLESIASTICA

PER ANNOS DIGESTA
VARIISQUE OBSERVATIONIBUS ILLUSTRATA

AUCTORE

GASPAR E SACCARELLO

TAURINENSI

CONGREGATIONIS ORATORII ROMANI PRESBYTERO

TOMUS PRIMUS

AB ASCENSIONE JESU CHRISTI

SEU AB ANNO ÆRÆ VULG. 32. AD AN. 56.

PRÆMITTITUR APPARATUS EXHIBENS COMPENDIUM HISTORIÆ
AB ORBE CONDITO AD AN. CHRISTI 32.

ROMÆ MDCCLXXI.
EX TYPOGRAPHIA PAULI JUNCHI.

SUPERIORIBUS ADPROBANTIBUS.

Historiam communem generis humani magistram, atque doctricem
jure dixerim. Unde nil præstabilius, quam multifaria historiarum
cognitione mentem refertam habere.

*Theoph. Simocatta proemi in hist. Mauricii Imp. hist. Bizant. edit.
Paris. an. 1648.*

BEATISSIMO PATRI
CLEMENTI XIV.
PONTIFICI OPTIMO MAXIMO.

GASPAR SACCARELLUS TAURINENSIS

CONGREGATIONIS ORATORII ROMANI PRESBYTER

FELICITATEM.

ETSI plures, easque fa-
ne non vulgares adef-
se mihi causas intelligebam,
CLEMENS PONTIFEX MAXIME,
cur primum hoc Historiæ Ec-
cle-

^{vi}
clesticæ volumen Tuo Nomi-
ni ac Majestati inscriberem de-
dicaremque ; quin tamen au-
derem modo , quod jamdiu con-
stitueram , & vehementer op-
tabam , multa me magnopere
deterrebant. Videbam equidem
rerum omnium , quas in hoc
libro sum persequutus , eam esse
rationem , ut ad Te præcipuo
quodam jure pertinere , tuum-
que Patrocinium exposcere vi-
derentur. Cui enim potissimum
Rerum Christianarum origines
atque incrementa , Apostolo-
rum, & Petri præsertim res adeo
præclare sancteque gestas , Ro-
manæ Cathedræ institutionem,
Dignitatem , Jura , eorumque
ab inimicorum hominum calum-

nii8

niis vindicias nuncupandas existimarem, quam Tibi, PATER BEATISSIME, qui, uti olim vere sapienterque Bernardus ^(a), non Apostolorum modo, sed *Petri hæres es, & orbis hæreditas? Qui es Sacerdos magnus; Summus Pontifex, Princeps Episcoporum; unctione Christus, Potestate Petrus*, cujus adhuc *in sua Sede vivit potestas, & excelsit auctoritas* ^(b)? Reolebam præterea Cæsarem Cardinalem Baronium, summa pietate & doctrina Virum, dum inter hujusce Vallicellani Oratorii Presbyteros versaretur, primum Annalium Ecclesiasticorum volu-

meu

(a) S. Bernardus de Considerat. lib. 2. cap. 8. & lib. 3. cap. 1.

(b) S. Leo Serm. 2. de assumpt. sua Edit. Ballerin.

men Sixto V. Pontifici vere Maximo consecrassē; quod admonere tacite videbatur, ut ipse quoque Historiam Ecclesiasticam editurus SANCTITATIS TUÆ præsidium operi compararem, quæ ex eodem inclyto Conventualium Ordine, iisdemque ferme virtutum meritis, tam mira Divini Numinis Providentia in tantam hanc honoris & Dignitatis amplitudinem evecta est. Accedebat denique, quod optanti mihi dudum, vehementerque publicam aliquam obsequii erga Te mei testificationem proferre, nullam unquam meis magis rationibus accommodatam occasionem contingere posse plane cognoscebam. Verum

eximiam Tuam, PATER BEATIS-
 SIME, in Theologicis præfer-
 tim, ceterisque Ecclesiasticis
 Disciplinis peritiam, ac cogni-
 tionem mecum reputans, con-
 cidebam animo; atque ab of-
 ficio penitus deterrebar. Vere-
 bar enim præstans judicium, sin-
 gularemque excellentiam inge-
 nii Tui; verebar eruditionem
 atque intelligentiam; verebar
 in ferenda sententia perspica-
 ciam, & æquitatem; measque
 lucubrationes indignas esse cen-
 sebam, quæ ad Sapientissimi
 Principis judicium deferrentur.
 Sed enim, quæ tam longe Tuis
 ceteris virtutibus excellit in-
 credibilis ferme Benignitas, cun-
 ctantem adeo, formidantemque

**continuo erexit ; neque solum
magno me animo esse iussit , sed
certam etiam injecit spem fo-
re , ut ad Te humillime acce-
dentem benignissime ac per-
amanter exciperes . Quamo-
brem habe Tibi , CLEMENS
PONTIFEX MAXIME , has qua-
lescumque studiorum meorum
primitias , perennis erga Te ob-
sequii monumentum ; ac me
Tibi ad Pedes prostratum , diu-
turnamque Tibi vitam , incolu-
mitatem , felicitatem adprecantem
Tuo Patrocinio ne dedi-
gnare .**

APPRO-

A P P R O B A T I O .

R Eñi P. Thomæ Augustini Ricchini Sacri Palatii Aposto-
 stolici Magistri voluntati obsequutus, *Historiæ Ecclesia-
 sticæ a Cl. Viro P. D. Gaspare Saccarello Congregationis Ora-
 torii S. Philippii Nerii de Urbe Presbytero*, naviter, sapien-
 terque concinnatæ, Tomum primum legi, nihilque in eo,
 quod Catholicæ Fidei, aut bonis moribus adversetur inveni;
 quare si iis, ad quos spectat, videbitur, dignum publica
 luce donari posse censeo.

In quorum fidem &c. E Bibliotheca Vaticana die 12.
 Januarii 1771.

*Steph. Evodius Assemanus Archiep. Apameæ
 Bibliothecæ Vaticanæ Præfectus.*

*Ita censeo & ego Simon Ballerinius SS. Dñi Papæ
 a Cubiculo honorarius, & Bibliothecæ Bar-
 berinæ Præfectus.*

I M P R I M A T U R .

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro Sacri Palatii Apostolici .

Dom. Jord. Patriarch. Antioch. Vicefg.

I M P R I M A T U R .

F. Thomas Augustinus Ricchinius Ord. Præd. Sac. Pal. Apost. Magister .

PRÆFATIO.

IN HISTORIAM ECCLESIASTICAM.

Uamquam cum nostra, tum superiore ætate quam plurimi singulari & doctrina, & eruditione præstantes viri ad Ecclesiasticam Historiam animum adverterint, eamque innumeris ferme, varia methodo, varioque linguarum genere elucubratis, editisque Libris illustraverint; inter eos tamen, qui eam latine sunt persequuti, si Compendiorum Scriptores excipias, Cardinalem Cæsarem Baronium, & Natalem Alexandrum, tum nitidum eruditumque Gravesonium, ut præteream Rainaldum, atque Spondanum Baronii Continuatores, utilitate, & usu ceteris antecellere, doctorum omnium iudicio compertum est. Ceterum cum ad Annales Ecclesiasticos conscribendos primus Baronius accesserit, iisque præterea temporibus, quibus & pleraque
magnis

magnis adhuc erant difficultatibus obsita, quæ deinceps criticæ facultatis studio sunt illustrata, & plurima, quæ posthac prodire, ad Historiam probe cognoscendam necessaria monumenta de litescebant; fieri minime potuit, quin acri ceteroquin ingenio & incredibili diligentia vir, tot tantisque in tenebris pedem sæpe sæpius offenderet, & in multos, eosque non leves errores incurreret. Quamobrem uti eximium quidem Baronii opus omnes adeo sunt admirati, ut eum Ecclesiasticorum Annalium Parentem summa consensione appellaverint; ita in ejus mendis notandis corrigendisque certatim laboravere quotquot postea in hoc studiorum genere aliqua cum laude versati sunt: & Pagius potissimum, qui Baronianam Historico-chronologicam Criticam quatuor in folio voluminibus evulgavit.

Atque multa quidem, chronologica præsertim, quæ antea dissolvi non posse videbantur, enodavit Pagius; multa densis tenebris circumfusa in manifestam lucem eduxit; Baronium perperam pluries ab aliquibus impetitur strenue vindicavit; sæpissime etiam, & longe quam existimari possit frequentius additamenta e Scripto-ribus post Baronii fatum vulgatis exhibuit: Quæ omnia sane dici vix possit quo sint adjumento Baronii volumina evolventibus. Verum Historiæ Christianæ studiosis non omnino, & quantum oportuisset, Pagius consuluit. Tantum enim abest, ut omnes Baronii errores emendaverit,
ut

ut plures quandoque suis animadversionibus in-
nuere potius , quam tollere videatur ; quædam
non raro carpat quæ dubia sunt , nec interim ip-
se meliora suggerat ; & quæ bene a Baronio af-
serta fuerant , perperam corrigat . Illud præterea
satis incommodum non adeo in hoc studiorum
genere exercitatis lectoribus accidere solet , ut
ipsis scilicet res aliter a Baronio , aliter a Pa-
gio interdum constitutas animadvertentibus aqua
hæreat ; & vix , ac ne vix quidem liceat a dif-
ficultatibus emergere . His accedit Baronii , &
Pagii opus sexdecim adeo spissis in foliis Tomis
constare , ut quemque vel ab illorum lectione
suscipienda facile deterreat . Quod porro ad Na-
talem Alexandrum attinet , hoc unum hic adno-
tabo ; ipsum nempe non ad Historiam potissi-
mum , sed ad dissertationes in potiora ejusdem
loca conscribendas animum intendisse atque in
iis elucubrandis ita esse versatum , ut Theolo-
gum potius , quam Historicum egisse plerisque
videatur .

Itaque optatum jamdiu a pluribus , ut Ec-
clesiasticos annales quis denuo refingendos ita su-
sciperet , ut præstantioribus tantum , utilibusque
e Baronii & Pagii penu in novum opus tradu-
ctis , iisque præterea additis , quæ tot deinceps
edita monumenta suppeditant , illud Historiæ
Corpus exurgeret , quod nec tenuitate deficeret ,
neque nimia vastitate satietatem esset lectoribus
allaturum . Mirabatur sane Dupinius , dolebatque
nemi-

Biblioth. Sec.
xvii. To. 1.
pag. 7.

neminem adhuc operi manum admovisse ; postquam potissimum Tillemontius sex priorum seculorum Historiam , docte adeo & luculenter illustraverat . Sed nostra hac ætate dolendum eo vehementius videtur , quo ampliora ad id præsidia magnorum Virorum studio sunt comparata . Quem enim latet uberrimam rerum novarum messem post Dupinium nobis succrevisse ex Dacherii , Martenii , Pezii , aliorumque Anecdotorum Thesauris , Muratorii voluminibus Rerum & Antiquitatum Italicarum , Operis Bollandiani continuatione , Eccardi , Menkenii , Ludeviggii , aliisque pluribus hujusmodi Collectionibus ? Adde Fastos Consulares improbo labore & diligentia ad lapidum ac monumentorum fidem iterum exactos ; Novissimas veterum Scriptorum , SS. Patrum , Conciliorum Editiones Codicum ope adeo emendatas , atque omni præsidiorum genere adornatas ; omnia denique ad Historiam recte pertractandam utilia , postremis hisce temporibus nova luce perfusa .

Rem quidem hoc ineunte seculo aggressi sunt magna ingenii & eruditionis laude apud Heterodoxos præsertim Joannes Clericus , & Samuel Basnagius ; Sed primi tantum , & secundi seculi Annales edidit Clericus ; Basnagius vero in Septimi initio substitit . Præterea cum a Catholica communione ambo essent alieni , id unum in scribendo præ oculis habuisse videntur , ut scilicet Romanam Ecclesiam foedissime proscinde-

rent ,

rent , atque antiquitate ad Gregalium errores tuendos impie abuterentur . Quam effrenis in scribendo Clericus fuerit , nullus ignorat , & quamvis de ipsius religione ab heterodoxorum plerisque fuerit dubitatum , Pelagianis tamen Sociinianisque usque adeo favit , ut iis merito ad cenferi posse videatur . Calvinianorum castra sequebatur Basnagius ; & quo se in scribendo æquiores præbere studuit , eo sane vehementius Catholicorum Fidem , Traditiones , Ritus evertendos suscepit . Et sane moræ veluti impatiens , vel in ipsa Præfatione virus evomit ; & Nestorium ab Ephesina Synodo Hæresis immerito damnatum fuisse jactat , ac vetustissimum Eucharistiæ servandæ , eamque morituris fidelibus deferendæ ritum totis viribus impetit , oppugnatque .

Cum hæc igitur mecum sedulo cogitarem , & Antiquitatis Ecclesiasticæ studiis magnopere delectarer ; iis me totum continuo dedidi , atque in id unice incumbendum deinceps statui , ut opportunis ad rem persequendam præsiidiis comparatis , ea , quam paullo ante innui ratione , universam Ecclesiæ Historiam retexerem . Quamvis enim me tanto operi imparem prorsus esse probe cognoscerem ; audendum tamen existimavi , & improbo labore ac indefessa diligentia curandum , ut sin minus integram , & omnibus numeris absolutam scriptionem proferrem , alios saltem in-

Tom. I.

c

genio

genio magis & doctrina præstantes , ad perfectius & melius quiddam elucubrandum meo ipse exemplo excitarem . Accidit interea , ut me summo Dei beneficio , in hoc Vallicellano Oratorio S. Philippi Nerii Institutis addicerem ; quod dici vix potest quam mihi jam sponte currenti fuerit incitamento . Etenim cum hic primum Ecclesiasticos Annales a Baronio conscriptos , & a Raynaldo , atque Laderchio deinde prosequutos esse mecum ipse reputarem ; hic eosdem refingi potissimum decere facile quoque intelligebam . Quamobrem in proposito alacrius quotidie permanens , magnam denique post multos annos itineris partem emensus sum , & plures susceptæ Historiæ Tomos absolvi . Utrum res feliciter , & ex voto cesserit , nec ne , alii facile judicabunt ex hoc primo , quem ad publicum hac de re iudicium explorandum interea evulgo ; reliquos quamprimum editurus , si meos qualescumque labores non omnino a rerum Ecclesiasticarum peritis improbari intellexero .

Hom. 2. de
Osa .

Porro cum Chronologiæ potissimum in Historicis ratio habenda sit , Annalium methodum , qua res gestæ suos quæque in annos referuntur , ceteris omnibus anteferendam duxi , non Baronii modo , sed veterum , præstantiorumque Scriptorum in hoc exempla sequutus . *Quemadmodum enim*, inquit vere Chrysostomus , *termini*
fines.

*finesque in agris fundos misceri non patiuntur; ita & tempora res invicem confundi non sinunt: verum ab invicem ea separantia, & secundum debitum ordinem ea disponentia, magna confusione nos liberant. Ut vera a falsis, certa a dubiis, sincera ab apocryphis secernerem, quam diligenter curavi; & rerum gestarum temporumque rationem ita recensui, ut nihil ferme proferrem, quod non gravibus probatissimisque testibus firmaretur: Quorum idcirco loca vel diligentissime ex accuratioribus editionibus in libri ora adnotavi, vel integra sæpe sæpius adduxi, ne cui forte dubium suboriretur quidquam a me temere quandoque dictum, & a sincera historiæ fide alienum. Neque tamen adeo Scriptorum cum veterum, tum recentium nomini & auctoritati tribui, ut quæcumque litteris prodiderunt continuo amplectenda putaverim; sed omnia ad temperantis criticæ regulas adcuratissime expendi, & quæ minus veritati consona visa sunt rejeci: Solis enim, uti ab Augustino monitum præclare memini, *Scripturæ libris, qui jam Canonici appellantur, didici hunc honorem timoremque deferre, ut nullum eorum auctorem scribendo aliquid errasse firmissime credam.... Alios autem ita lego, ut quantalibet sanctitate, doctrinaque polleant, non ideo verum putem, quia ipsi ita senserunt; sed quia mihi vel per illos auctores canonicos, vel probabili ratione, quod a vero non abhorreat, persuadere potuerunt. Ne quem vero con-**

Epist. 82. ad Hieronym.

Lib. 6. pag.
262.

temptim , atque incivilter haberem sollicite curavi ; & si qua in re , Patres potissimum , titubasse visi sunt mihi , aut ab illis utcumque discessi , tantum abest , ut quidquam inde ipsorum auctoritati detractum velim , ut publice palamque cum Facundo Hermianensi profitear , errores Patrum *luminarium esse defectus ; quæ licet nunquam splendoris sui detrimenta sustineant , non tamen ammittunt luminaria esse quod sunt .* Quamobrem si quæ in eorum libris offendi obscure vel ambigue dicta , quæ ex aliis ipsorum sententiis explicari excusarique possent , tenere hoc potius mihi religioni fuit , quam illis falsæ aliquid opinionis adscribere . Conjecturas interdum adhibui ; verum id ea semper cautione præstiti , ut ne iis plus , quam oporteat , indulgerem . Romanorum , & reliquarum Gentium civilem historiam tantum attingi , quantum ad Ecclesiasticam probe cognoscendam oportere judicavi ; Res tamen Judaicas , arcto cum Christianis nexu , primis præsertim Ecclesiæ temporibus , conjunctas , fusius aliquanto sum persequutus .

Præterea cum ægre viderem non modo Clericum , & Basnagium , de quibus jam antea , sed Fridericum Spanhemium , Thomam Ittigium , Jo: Laurentium Mosshemium , Jo: Georgium VValchium , Christophorum Matthæum Pfaffium , aliosque plures a nostris sacris & institutis alienos ,

nos ,

nos , post Centuriatores Magdeburgenses veterem Ecclesiæ Historiam non ita pridem eo consilio descripsisse , ut omnibus perturbatis , ac prorsus inversis , S. R. E. dogmata , ritus , & instituta pene universa labefactarent , ac veluti nova , improba , & superstitiosa traducerent ; e re valde futurum censui , si variis identidem observationibus , ac veluti excursibus illorum errores repellerem , & nostræ Fidei ac Disciplinæ antiquitatem , sanctitatem , præstantiam pro viribus vindicarem . Etsi enim Pagio facile concedam id ad Theologos & Controversiarum Tractatores potius , quam ad Historicum pertinere ; cum tamen , vel ipso fatente , jure ac laudabiliter adversus Centuriatores suis in annalibus præstiterit Baronius ; idem contra nuperos Novatores a me quoque jure , & sine ulla reprehensione fieri posse sum arbitratus . Denique , ut sensim lectores ad rerum Christianarum notitiam manu veluti ducerentur , veterem historiam universam ab orbe condito usque ad Christi Adscensionem , unde Annales exordiar , brevissimo adparatu complexus sum : Etenim vere docteque a Pagio dictum animadverti : *Novi Testamenti historiam sine aliqua-
li veteris notitia perfecte sciri non posse .*

*Præf. in crit.
Bar. n. 3.*

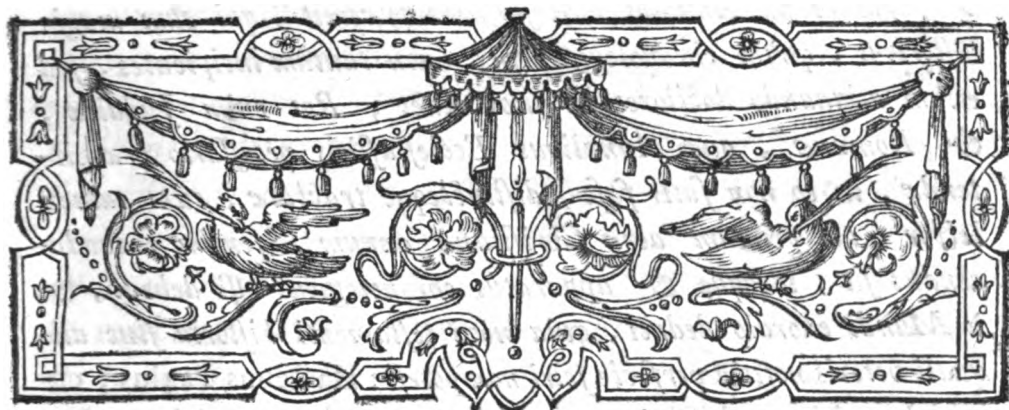
*Loco cit. n.
21.*

Hæc habebam , quæ de instituti operis ratione te paucis Lector humanissime , præmonerem . Tu interea meum de te benemerendi studium æqui bonique consule ; & si aliqua occurrant ,

rant , quæ minus accurate minusque diligenter
perscripta sint , occurrent autem , ut mihi facile
persuadeo , permulta ; fac mihi quam primum
omnia peramanter significes : Sic enim velim exi-
stimes , nihil mihi unquam jucundius fore , quam
mea errata agnoscere , & diligenter corrigere .

APPA-

APPARATUS

AD HISTORIAM ECCLESIASTICAM.

ECCLESIASTICAM HISTORIAM editurus, operæ pretium me facturum arbitror, si celeberrimorum scriptorum, qui in eodem argumento cum laude versati sunt, vestigia sequens: historiæ veteris, seu a Mundi creatione, usque ad Jesu Christi adventum, ejusque in Cælum ascensionem, & Sancti Spiritus supra Apostolos adventum, unde Ecclesiæ Annales exordiar, compendium saltem brevissimum Lectorum oculis exhibuero. Græcorum Historiæ Ecclesiasticæ scriptorum princeps Eusebius; superiorum temporum breviarium seu chronicon historiæ suæ præmisit. Sulpicius vero Severus, qui primus inter Latinos Ecclesiæ res ad consulatum usque Stilyconis duobus libris complexus est, ab Adam operis initium sumendum existimavit. Hos imitati sunt deinde plerique, quorum aliqui id ita necessarium putarunt, ut Natalis Alexander historiæ suæ ecclesiasticæ non modo veteris compendium, sed absolutissimum commentarium præfixerit. Pagijs vero hæc de Baronio, qui historiam antiquam in apparatu vix attigerat, adnotaverit: *Baronius*

*Apparatus ne-
cessitas, & ac-
tuitas.*

*Pagijs App. ad
ann. Bar. pag.
259.*

A

Appa-

*Apparatum ad Annales Ecclesiasticos præfixit, qui cum magis historicus, quàm chronologicus sit, non tantum incipientes, sed etiam aliquando doctiores irretitos tenet; Res enim Judaica, & Romana, quæ Annalibus Ecclesiasticis necessario præmittendæ, in eo non satis fuse, distincteque tractatæ, cum tamen lector, ad primum aerae Christianæ annum, sensim manuducendus sit, ideoque & apparatus chronologicus esse debeat, & à Mundi exordia deduci, quia novi testamenti historia sine aliquali veteris notitiâ perfecte sciri non potest: Hactenus Pagius, cujus admonitione edocti, apparatum chronologicum ab Adam usque ad Christi ortum, Ejusque in Cælum ascensionem, Annalibus nostris præmisimus. Verum brevitati quammaxime studentes cum ita digessimus, ut sacræ, & prophanæ historiæ seriem lector sub oculis haberet; nec tamen prolixitate operis gravaretur. Atque utinam ea de apparatu nostro aliquatenus dici possint, quæ in Paulini Nolani scriptis mirabatur Aufonius quod nempe cum brevitate obscurus non esset, nam *contra naturam est brevis*, ut obscura non sit.*

Aufonii epist.
19.

Illud porro emolumenti hinc potissimum Lector percipiet quòd religionis historiam per tot sæcula, quot ab Adam usque ad nostram ætatem effluxerunt, variis licet signis adumbratam, & sacrificiis expressam, aut sacramentis exornatam, uno veluti ictu, ob oculos delineatam habebit, mirabiturque, Unum Deum in unitate naturæ, & in personarum distinctione Trinum, eundemque Coelorum, & terræ Conditorem, veræ religionis omni ævo principium, & scopum fuisse: Atque Ecclesiam, cujus Annales scripturi sumus, cum Adamo ortam per singulas generationes & labentia sæcula propagatam ad nos pervenisse, qui eam posteris transmittemus ad finem usque temporum duraturam. In Christo enim Jesu fundata qui ante omnia tempora à Patre genitus, ejusdem cum Patre substantiæ, ipse Alfa, & Omega, Principium & Finis, per quem facta sunt omnia, in tempore quidem humanam naturam assumpsit, miroque

que foedere divinam , humanamque hypostatica unione ita conjunxit , ut nec inferiorem , ut ait Sanctus Leo , consumeret glorificatio , nec superiorem minueret assumptio : *Cum autem venit plenitudo temporis* , ut ait Apostolus , *misit Deus filium suum factum ex muliere* . At idem licet in temporis plenitudine ex muliere natus , *a fine usque ad finem attingit fortiter* , & disponit omnia suaviter ; Et ab origine Mundi occisus , ut in Apocalypsi legitur , idemque Christus heri , & hodie , ipse & in secula . Idemque Deus , qui hominibus olim locutus est in prophetis , novissimis temporibus locutus est nobis per Filium , per quem fecit & secula , Quapropter , ut uno ore docent Sancti Patres , quotquot ab origine Mundi salutem æternam , consecuti sunt iusti homines , a Christo , & per Christum eam adepti sunt : Hic , idest Jesus Christus , agebat Augustinus , demonstratus est antiquis Sanctis , ut ita ipsi per fidem futuræ passionis ejus , sicut nos per fidem præteritæ , salvi fierent : & alibi : Ab initio generis humani alias occultius , alias evidentius , sicut congruere temporibus divinitus visum est , nec prophetari destitit , nec qui eum crederent , defuerunt : & iterum : Eademque fides est nostra , & illorum , quoniam hoc illi crediderunt futurum , quod nos credimus factum . Quod & alibi elegantius adhuc , & aptissima similitudine explicat : Ejus , inquit , Ecclesiæ membra erant etiam illi Sancti , quamvis in hac vita fuerint , antequam secundum carnem Christus Dominus nasceretur . Ipse enim Unigenitus Dei Filius Verbum Patris , æquale , & coæternum Patri , per quod facta sunt omnia , homo propter nos factus , ut totius Ecclesiæ tamquam totius corporis caput esset . Sed sicut totus homo cum nascitur , etiamsi manum in nascendo præmittat , tamen universo corpori sub capite conjuncta , & compacta est , quemadmodum etiam nonnulli ex ipsis Patriarchis , ad hujus ipsius rei signum , manu præmissu nati sunt . Ita omnes Sancti , qui ante Domini nostri Jesu Christi nativitatem in terris fuerunt , quamvis ante nati sint , tamen universo corpori , cujus ille caput est ,

A 2

sub

S. Leo epist. 23.
edit. Baller.

Ad Galat. 4.

Sapient. 8.

Apocalyp. 13.

Ad Hebr. 13.

August. Confess. lib. 10. cap. 43.

August. ad Deogr. ep. 102. quæst. 2.

August. de orig. animæ ad Optat. ept. 157.

August. de cath. rud. cap. 19.

Origin. contra
Celsum lib. 12.
& tom. 2. in
Joann. Euseb.
prepar. evang.
& hist. lib. 3.
& 4.
Greg. Nazianz.
oras. de Machab.

sub capite cohaeserunt . Hucusque Augustinus , quibus alia superaddere hoc de argumento superfluum judicamus , quamquam & ipse alibi saepius , & cum eo Origènes ; Eusebius , Gregorius Nazianzenus , alique eadem uno ferme ore tradiderint . Cum itaque veterem Historiam universam in sex Aetates partiti sumus , brevi singulas percurramus .

PRI-

PRIMA MUNDI ÆTAS.

Anni Mun.	Ante Chr.
1.	4004.

Axima quidem ac mirabilia nobis exhibet prima Mundi Ætas , Deum scilicet universam hanc mundi fabricam verbo suo construentem, Sed inter cetera Creatoris opera , primum certe locum obtinet homo , quem Deus ad imaginem, & similitudinem suam effinxit . Huic sociam dedit mulierem e latere ejus educatam; ac translatis ambobus in Paradisum voluptatis , ibi eos collocavit , hoc unum præcipiens , ne inter innumeras arbores unam contingerent . Hoc tam facile mandatum transgressi priini nostri parentes , supremi numinis iram tum in se , tum in posteros omnes derivaverunt . Igitur ejecti ex beata illa mansione , ad vitæ hujus ærumnas detruduntur . Ac primo eis nascitur Cain , deinde Abel , cujus munera sibi accepta esse Deus testatus est . Ob id invidiâ ardens Cain , innocentem fratrem peremit . Sed Deus alium pro Abele filium Evæ reposuit , Sethum scilicet , cujus posterii , quia in vero Dei cultu permanserunt , *filii Dei* vocati sunt ; qui autem ab eo desciverunt , ut Cainitæ , filii hominum sunt appellati , Atque hic non est prætereundus Henoch Jaredi filius , vivus a Deo sublatus , quo dignus non erat mundus . At vero filii Dei cum filiabus hominum matrimonia jungentes , & ipsi quoque in omne vitiorum genus prolapsi sunt . Nihil intentatum reliquit fidelis Dei Servus Noe , ut eos ad pœnitentiam adduceret , sed frustra . Diluvium itaque immisit Deus super Universam terram , quæ tota corrupta est cum habitatoribus suis , præter Noemum , qui cum familia sua , & paucis ex omni genere animantibus Arce inclusus diluvii aquis ereptus est . Hæc præcipua eorum , quæ contigerunt spatio annorum 1656. , tot quippe numerantur a mundi exordio usque ad Diluvium . Atque hæc universalis diluvii historia ipsis quoque ethnicis scriptoribus vetustissimis cognita fuit , uti ex Beroso Chaldæo apud Josephum , & Hieronymo Ægyptio , aliisque plurimis videre est .

Deus Cælum, & terram , deinde hominem creat .
Gen. 1. 3.

Cain Abelen occidit .

129. 2875.

987. 3017.

1516. Diluvio homines perierunt. 2468.

SE- 1656. 2348.

Anni Mun. Ante Chr.

SECUNDA MUNDI-ÆTAS.

Noe arcae-
gressus Deo
sacrificat.

1657.

2347.

1757.

2247.

Turris Ba-
bylonica æ-
dificatur,
homines
per orbem
dispergun-
tur.Gen. c. 10.
9. 10. 18.Variorum
regnum
origines.

1771.

2233.

2082.

1921.

POST diluvium cum terræ superficies exsiccata esset, Dei mandato Noacus exivit de Arca cum omnibus, qui in ipsa fuerant, ac liberatori Deo erexit Altare, & holocausta obtulit, tum in gratiarum actionem, tum ut eum sibi, suisque propitium redderet. Deus autem rerum naturam diluvio corruptam restauravit, carnis esum hominibus concessit, atque iridem dedit signum foederis. Altero a diluvio vertente sæculo, cum genus humanum maximum incrementum accepisset, universam terram inter se ipsos partiti sunt tres filii Noe, Sem, Cham, & Japhet. Sed antequam a se mutuo divellerentur, ingentem Turrim in Campo Sennaar ædificare cæperunt, quam imperfectam relinquere coacti sunt ob linguarum confusionem subsecutam. In varias itaque orbis partes dispersi, prima Regnorum jecerunt fundamenta. Ac horum quidem trium gentium auctorum, Sethi scilicet, Chami, atque Japheti diuturna apud populos memoria permansit. Itaque Japheti nomen apud occidentis incolas inclaruit; Chami, & Cananæi ejus filii apud Ægyptios & Phænices illustre fuit; & Semum perpetuo venerati sunt Hebræi ex illo oriundi. Paucis ab hac filiorum Noe divisione interjectis annis, Nemrodus ex Stirpe Chami, Babylone Regni sui sedem constituit, quod a Successore Nino in Niniven, Assyriamque translatus, annis circiter mille ac trecentis perseveravit. Per idem tempus alibi quoque exigua regna constituta sunt, præsertim in Ægypto, in qua una quatuor fuere Dynastiæ; Thebana nempe, Thinenfis, Memphisitica, & Thanica inferioris Ægypti Caput. Huic etiam ætati suppar faciunt plerique initium Regni Sicyoniorum, quod ab Egialeo in Peloponneso fundatum anno ante primam Olympiadem 1313., Mundi 1915., mille propemodum perseveravit annis: Sed illorum origines fabularum licentia corrumpit. Hoc interim certum est, ætati huic assignandam esse Abrami vocationem. Hic, cum

Ure

Ure Chaldecorum , quæ Mesopotamiæ Regio est , moraretur , ex ea Dei monitu cum patre Thare profectus est in terram Chanaan . Sed cum Haran in eadem Mesopotamia sitam venisset , ibi confedit gravi Thare imbecillitate detentus , qui etiam in ea Urbe mortuus est anno ætatis ducentesimo quinto .

TERTIA MUNDI ÆTAS.

A Bramum , defuncto patre , cum adhuc in Mesopotamiâ versaretur , iterum vocavit Deus , addita fœderis Evangelici promissione , de benedicendis in ipso , idest in Semine ipsius benedicto Domino N. J. Christo , omnibus familiis terræ . Vocantem Deum secutus Abram , assumpta Sarai Uxore sua , & Lot filio Aran fratris sui , & universis quæ Charanæ acquisiverat , profectus est in terram Chanaan anno ætatis suæ septuagesimo quinto . Quo cum pervenisset , transivit per regionem illam usque ad locum Sichem , & usque ad convallem illustrem . Ibi apparens Deus Abramo promisit se terram hanc daturum semini ejus , eodemque in loco S. Patriarcha Altare Deo extruxit . Sed fame urgente Anno fere post quam in Chanaanam transferat , Ægyptum petiit : Reversus inde , a Loto divellitur , quem paulo post ab exteris Regibus captivum adductum liberat , omnemque substantiam , familiamque ejus recuperat . Redeunti autem Abramo à cæde Regum benedixit Melchisedech Rex Salem mystica oblatione panis & vini ; cui ille vicissim decimas spoliis obtulit . Post annos decem , quam Chanaanam habitare cæperat Abramus , Sarai sterilem se videns Agaram ancillam Ægyptiam viro suo in uxorem tradidit ; quæ ex herô gravida cum dominam sperneret , ab eâ male habita , fugit in desertum ; Sed Angeli monitu reversa , Ismaelem Abramo peperit annum ætatis 86. xii. post annos Deus cum Abramo fœdus init , cujus Signum circumcisio tunc primum instituta . Eodem tempore Sodoma , Gomorra , Adama , & Se-

Anni Mun. Ante Chr.

Abram a Deo vocatur.

Gen. 1. 12. 4. 5. 6.

2084.

1920.

2092.

1912.

Abram Melchisedech oblationes offert.

2094.

1910.

2107.

1897.

Anni Mun. Ante Chr.

& Seboim ob horrenda incolarum scelera igne & sulphure cælitus demisso conflagrarunt, ex eoque incendio ut Lothus eriperetur Abraham à Deo precibus impetravit.

Isaac sacri-
ficio desti-
natus.

Abrahamo centenario, & Sarai nonagenariæ nascitur filius promissionis Isaac, qui virili jam ætate, hoc est quinto &

2105. 1896.
Gen. 17. 30
ad 21.

vicesimo anno, à patre immolandus sistitur in monte Moria. Sed Deus Abrahami animo, & obedientia contentus ipsum à filii

2133. 1871.

cæde prohibuit. Isaacus post Saræ matris obitum Rachelem du-

2148. 1856.

xit Bathuele natam Nachoris filio fratris Abrahami, ex eâ-

que Esau, & Jacobum suscepit. Paucos post annos moritur

Abraham vitæ anno 175. ante Christum 1862. Circa hoc tem-

2245. 1760.

Isac Jaco-
bum bene-
dicit.

pus Argivorum Regnum in Peloponneso cæptum est, & primus

apud eos regnavit Inachus. Isaacus benedicit Jacobo loco pri-

mogeniti sui Esau, & in speciem deceptus, adimplet divina

consilia. Jacob fratris insidias veritus, in Mesopotamiam ad

Labanum avunculum proficiscitur, & divina ope fratrem suum

Esau omni virtutum genere excellit, & cum Angelo luctatus,

Israelis nomen accipit, unde Israelitæ. Ab eo geniti duodecim

Patriarchæ, duodecim Tribuum Patres; inter quos præ cete-

ris memorandi veniunt Levi, à quo Sacrorum ministri; Judas,

à quo Judæi denominationem acceperunt, & ex quo Christus

Jesus; Joseph à patre Jacob præ ceteris dilectus. Hic per in-

2276. 1728.
2289. 1715.

Justinus ex
Trogo Pomp.
lib. 36. 2.

vidiam à fratribus venditus, & in Ægyptum deductus, à Pu-

tiphare præposito Cubiculariorum Pharaonis Regis emitur, ac

varias post vices toti tandem Ægypto præficitur.

Joseph Æ-
gypto præ-
ficitur.

Jacob ibi-
dem mori-
tur.

Gen. 47. 9.
Deuter. 26.

Jacobus hortatu filii, ac divinitus confirmatus, cum fa-

milia, & fortunis omnibus in Ægyptum profectus est annum

agens 130. Vixit in Ægypto Jacob annos 17. ac moriturus Ma-

nassen, & Ephraimum Josephi filios adoptavit, minorem ma-

jori divino instinctu præponens. Convocatis deinde omnibus fi-

liis benedicit, & singulis eventura prædicens celebre illud de

adventu Messiae vaticinium edit, ac moritur annos natus 147.

2298. 1705.

2315. 1689.

Josephus anno vitæ expleto 110. moritur. Hucusque liber Ge-

neseos

nescos ; 2369. annorum res gestas continens , Hoc tempore Jobi historiam contigisse omnes ferme Historiæ sacre Scriptores tradunt , quorum rationes vid. apud Nat. Alex. Hist. Ecc. T. 1. p. 173. Altero a Josephi morte sæculo , cum Hebræos numero & viribus auctos durissima servitute opprimere capissent Ægyptii , Deus Moysen eorum liberatorem suscitavit . Hunc ab aquis Nili liberatam filia Pharaonis in aula ad spem Regni alit , unde omni Ægyptiorum sapientia informatur . Sub idem tempus Cecrops Ægyptius , Saitarum Colonia in Atticam traducta , Atheniense Regnum condidit . Ab ejus temporibus Græcorum antiquitates , seu potius fabulas de Deucalionis diluvio , Phaetontis incendio , Proserpinæ raptu deducunt Arundelliana marmora a Seldeno edita .

Interim Moyses 40. annos natus , *magis eligens affligi cum populo Dei , quàm temporalis peccati habere jucunditatem* , Ægyptiacæ aulæ deliciis spretis , fratribus suis Israelitis laborantibus subvenit , & Ægyptium quemdam , a quo Hebræus verberabatur , occidit . Proditæ cæde , & ad Regem ipsum delata , in Madianitidem fugit , ubi ducta in uxorem Sephora , Jetro Sacerdotis filia , alios vitæ suæ annos 40. exegit in pascendo grege . Tandem viso in deserto Rubo ardente & incombusto , & Dei voce audita , qua ad liberandum populum suum a servitute Ægyptiaca vocabatur , divinis fretus oraculis in Ægyptum ad suos revertitur . Commeatu a Pharaone Rege frustra petito , decem plagis Ægyptios afficit , Pascha instituit , ac celebrat , mare Rubrum transit , Pharaonem & exercitum ejus aquis involvit , ac in integram libertatem universum Israelitarum populum restituit .

Anni Mun. Ante Christ.

Gen. 48.
Hebr. xi. 21.
Jacob in Ægypto obiit.

Gen. 49-47.
28.

2369.
Sever. Sulp.
lib. 10.

2433. 1571.

2448.
Diod. Sicul.
lib. 1.

1556.

Moyses Hebræam gentem ex Ægypto educit.

Actor. 7. 23.

30.

Exod. 2. 11.

Numer. 10.

29.

2473. 1531.

2513.

Actor. 7. 30.

Exod. 3. 4. 14.

18.

1491.

Exod. 7. 25.

QUARTA MUNDI ÆTAS.

Lex à Deo
per Moy-
ſem datur
populo He-
bræo in de-
ſerto .
Exod. 20.
Deuter. 5.

Legis Scriptæ tempus nunc incipit . Hæc per Moyſen data populo à vocatione Abrahæ 480 , a diluvio 856, eodem anno , quo ex Ægypto migraverat . Hæc Epocha notatu digna : confert enim plurimum ad designanda tempora , quæ à Moyſe uſque ad Chriſtum effluxerant , quæ ſcriptæ legis tempora nuncupantur , ad diſtinctionem præcedentium , ideſt, legis naturæ , qua mortales ſola ratione prævia , & paternis traditionibus regebantur .

Deuter. 9.9. Promulgationem hujus legis , quæ *Decalogus* dicitur , conſecuta ſunt alia præcepta permulta à Deo Moyſi dictata de Tabernaculi , & Arcæ ſœderis ſtructura , de Aarone fratre Moyſis Pontifice inſtituendo , de Sacerdotum ornamentis , & conſecratione , de Sacrificiis , Judiciis &c. Poſt hæc a deſerto Sinai , ubi per integrum fere annum hæſerant , Deus Iſraelitas caſtra movere jubet , & terram promiſſam hæreditario jure poſſidendam adire . Sed cum ingratus adverſus innumera Dei beneficia populus jurgari , ac Deum , Moyſemque provocare non deſiſſet , variis affectus plagis , Chananæ terræ aditu prohibetur . Retro igitur per deſertum circumductus , quadraginta circiter annis in eo vagatus eſt , donec ſuo quiſque fato conſumptus eſſet , præter Joſue , & Caleb , qui ſoli e tanta multitudine in fide manſerant . Eleazarus , Aarone patre mortuo , ſummus Pontifex ungitur , eique Phinees zelo Dei inſignis ſuccedit , & Sacerdotium in domo ejus peculiari promiſſo confirmatur .

Moyſes mori-
tur .
Diod. Sic.
lib. 40.

Hoc tempore ab Ægyptiis varia in loca præſertim , in Græciam , ubi Danaus Ægyptius , Agenoridis pulſis , Regnum Argivorum occupaverat , Colonia deductæ . Sub finem itinerum per deſertum variis cum gentibus prælio congregiuntur Iſraelitæ , eiſque percuffis , eorum Civitates occupant , quas Moyſes diverſis Tribubus aſſignat , Vir Dei moritur annos 120. natus , quem

Numer. 27.
12.13.

2552. 1452.

quem Israelitæ 30. diebus defleverunt . Atque hic desinit Fenateuchus , seu libri quinque à Moyse conscripti , historiam annorum 2552. cum dimidio ab initio mundi complectentes ; & liber Josue cum anno 41. exitus ab Ægypto incipit . Moyse ad patres suos apposito , Josue filius Nun de Tribu Ephraim , populum siccato Jordanis alveo in Chananeam traducit , & arma circumferens , ac Deo pro Israelitis pugnante , promissa terra Chanaam potitur , eamque inter Israelitas distribuit ; ac 110. annor. senex diem obit supremum . Paulo post extinctis quoque Senioribus illis , qui mirabilia quæ fecerat Deus Israeli conspexerant , quique populum auctoritate sua utcumque continebant , ætas successit Dei immemor , quæ patria Religione sprete cum Chanaaniticis gentibus conjugia miscere cepit , & eorum idola venerari . Quare iratus Deus , in manus inimicorum Israelitas tradidit : Resipiscantibus vindices & assertores dedit Othonielem , Aodum , Deborah , Gedeonem , Jephthem , Samsonem , qui etiam successivis temporibus judicis munere functi sunt . Res autem a singulis , vel sub eorum præfectura gestas uberius prosequi instituta hoc in opere brevitæ vetat . Sub Aodo Judice , anno scilicet mundi 2680. circiter , Pelops filius Tentali Phrygiæ Regis toti Peloponneso , quæ ab ipso nomen sortita , dominatus est . Belus Assyrius Babilone post Arabas regnat annos 55. ac numinis instar à suis colitur . Ninus Beli filius , Deborah ætate , annis ante Romam conditam 514. primum Assyriorum fundavit imperium ; qui 520. annis superiorem Asiam obtinuerunt , ut in lib. I. c. 95. Herodotus auctor est . Tempore Jephthe dum Semiramis Vidua Nini , impubere filio Ninia circumscripto , victoriis suis Assyriorum imperium propagabat , Troja jam semel a Græcis sub Laomedonte tertio ejus Rege capta , iterum ab iisdem , regnante Priamo filio Laomedontis , post decem annorum obsidionem incenditur , & solo æquatur . Tempus , quo excidium hoc celeberrimum contigit , diligenter adnotandum est ; huic enim referri potest quidquid temporibus fabulosis aut

Anni Mun. Ante Chril.

Deuter. 34.
8.
Hebræiter-
ram Cha-
naam occu-
pant .

2559.

1445.

JudicesHe-
bræorum .
2599.
2679.
2719.
2817.

1405.

1325.

1235.

1187.

Josu. 15. 17.
Judic. 1. 31.
Sequen.

Jul. African.

Assyriorum
Imperium
fundatur .

Appian. Al-
lex.
2320.

1184.

Anni Mun. Ante Chriſt.

Oſea 13. 10.

11.

Saul Rex
Judæis da-
tur .David Saul-
is loco Rex
inungitur .

heroicis memorabilius reperitur . Samsone una cum Heli Pontifice Hebræorum Rempublicam administrantibus , natus est Samuel Propheta , & Judicum postremus , cujus opera Israelitæ ad Dominum conversi Philistæorum jugum excusserunt . Sed non multo post ingratus populus sanctissimi Senis labore insuper habito , & ex pravis filiorum moribus occasione arrepta , regimen ejus rejicit , ac regem sibi dari postulat . Deus regem illis in ira sua dedit Saulem filium Cis e Tribu Benjamin . Initio regni populos Hebræis infestos magnis cladibus affecit Saul , sed brevi ob peccata a Deo reprobatus , & familia ejus e Regni successione exclusa , cum Palæstinis dimicans cecidit . Ea tempestate Codrus Rex Atheniensium pro populo suo mortem optulit , eique hoc pacto victoriam peperit . Inter liberos ejus Medonem , & Hileum , de Regno disceptatum . Hac occasione ab Atheniensibus Regia dignitas e medio tollitur , & gentis Atticæ Jupiter solus Rex renunciatur . Postea Præsides , seu perpetui Archontes creati , quibus Regiminis sui ratio reddenda erat . Saule e vivis sublato , David , filius Isai , de Tribu Judæ , statim post rejectionem Saulis a Samuele Propheta clanculum in Regem unctus , iterum a Tribulibus suis , cum 30. esset annorum , Rex ungitur , & super Domum Judæ regnat an. 7. & menses sex . Occiso autem a Sicariis Isboſetho , qui post mortem Saulis patris sui reliquas in Tribus imperium cæperat , David tertio inunctus , super totum Israelem Rex constituitur , ac Hierosolymis imperat annos 33. Tandem senio ac laboribus confectus Salomonem in folio suo collocat , eumque ad ædificationem Templi , cui cuncta necessaria jam ipse paraverat , hortatur , ac moritur anno ætatis suæ septuagesimo : Rex sane magnus , Imperator summus , Propheta insignis , mirabilium Dei dignissimus Præco , Vir tandem juxta cor Dei , cujus culpa poenitentia lacrymis abluta , in Creatoris laudem , & gloriam redundavit .

QUIN-

QUINTA MUNDI ÆTAS.

ANno orbis conditi 2993. ab egressu Israelitarum ex Ægypto 480. , ante Christum 1012. , Salomon patris sui Davidis in regno successor Templum magnificentissimum Hierosolymis aggreditur , quod spatio annorum septem ac dimidii absolutum , sequenti anno maxima celebritate dicatum est . Uti sapientia , sic & opibus Salomon ceteros mortalium prætergressus , nominis sui famam longe lateque propagavit . Sed quo major ejus sapientia & gloria fuit , eo foedior ac gravior ejus lapsus extitit . Tot enim , tantisque bonis elatus , voluptati fræna laxavit , & factus faminarum mancipium , ad earum Idola deflexit , fanaque falsis numinibus erexit : nec utrum ante mortem , quam obiit , cum quadraginta regnasset annos , resipuerit , hætenus constat . Roboamus ejus filius , & in Regno Successor , duro responso decem Tribus a se alienat : quæ accersitum ex Ægypto Jeroboamum Ephraimitam , Nebati filium , regem sibi præficiunt , eoque duce & à domo Davidis , & a vero Dei cultu pariter deficiunt .

3001.
Salomon
Hieroso-
lym. tem-
plum ædifi-
cat.

1004-

3027.

9754

3. Reg. 12.
27.

Hinc Regno ita distracto , Roboam Tribui Judæ , & Beniamini , annis 17. Jeroboam Israeli , idest reliquis decem Tribubus usque ad annum 22. præfuit . Judæi qui lapsos Israelitas exemplo suo ad poenitentiam provocare debuissent , & ipsi legem Domini dereliquerunt , ac in omnes gentium abominatio- nes prolapsi sunt . Quare iratus Deus Sefacum , quem Sesostrim Josephus appellat , Ægypti Regem in eos immisit , qui anno . 5. Roboam Hierosolymam veniens , thesauris ac dona- riis omnibus direptis , inde discessit . Roboamo in Regno Juda- successit Abia , qui Jeroboamum ingenti clade affecit , cæsis ho- stium quingentis millibus . Asa ejus filius , laudatissima habuit Regni sui initia ; nam aras & idola , ac paternæ superstitionis vestigia sustulit , excelsis tantummodo relictis . Erant hæc al-

Israeliti-
cum Re-
gnum divi-
ditur .

2. Par. 12.2.

3047.

9574

2. Par. 14.
16.

taria

Anni Mun. Ante Christ.

3087. 3. Reg. 15. 917. taria vero quidem Dei cultui, sed passim, & alibi, quam in Urbe primaria, contra interdictum Moyſis erecta. Quæ in re etſi peccaverit, non tamen impius in Deum fuit. Illud in eo notat, atque reprehendit ſcriptura, quod in hominibus, & non Domino fiduciam habuerit. In Iſraele poſt obitum Jeroboami, variæ ſubſecutæ ſunt Regum cædes, donec Amri ſolus regnare cæpit anno 31. Aſæ Regis Juda: Et condita Samaria, huc Regni ſui domicilium tranſtulit. Aſam Regem Juda Joſaphatus filius excepit, pietate, zelo, ac opibus inſignis. At in regno Iſrael malo patri deterior ſucceſſit filius Achabus, qui una cum Jezabele uxore ſua perdita ſæmina in omnes gentium impietates prolapſus eſt. Huic ſe palam oppoſuit Elias Theſbites Propheta, plurimæque patravit miracula, quæ Achabus cæcis oculis aſpiciens ſagitta tandem conſoſſus interiit. Eliæ in Cælum raptus in munere prophetico ſucceſſit Eliſeus futurarum rerum prædictionibus, ac prodigiis nulli ſecundus. Huic tempori Joſephus, aliique Carthaginiſ ortum adſcribunt, ejuſque auctorem faciunt Didonem, Pigmalionis ſororem; Sed veterum hiſtoricorum opinio, qui ejus originem Trojano bello antiquiorem arbitrat ſunt, illud inſinuare videtur, quod à Didone potius amplificata, quam condita fuerit. In Regno Judæ nova rerum facies.
3116. 4. Reg. 3. 1. 888. Athalia, filia Achabi & Jezabel, in domum Joſaphati ſecum impietatem tranſtulit. Joram tam pii patris filius, ſocero quam patri ſimilior eſſe maluit. Regnum enim adeptus, omnes fratres ſuos, & aliquos etiam ex principibus Juda interfecit, Idololatriam ſtatuit, & ad eam ſubditos ſuos compulſit. A Deo percuffus miſere moritur, & in Civitate Davidis, ſed non in ſepulchris Regum inglorie ſepelitur. Tunc floruit Homerus, & triginta ante eum annos Heſiodus. Joramum, Regem Judæ, excepit Ochozias filius ei genitus ex Athalia, Achabi filia. Hunc primo Regni ſui anno nondum elapſo de medio fuſtulit Jehu, qui ad Iſraeliticum Regnum evectus, ut Achabi Stirpem funditus aboleret, ſtrenue Deo iſtam navavit operam: Nam præ-
3117. 4. Reg. 8. 25. 27. 2. Par. 23. 1. 2. 3. 4. 887. Marm. Arund.

præter Ochoziam jam memoratum, ejusque cognatos quadraginta, Joramum quoque Israelis Regem, Jezabelem, ac septuaginta Achabi filios neci dedit; sicque totam Achabi stirpem radicitus delevit. Sed veri Numinis cultum haud restituit; atque in Vitulorum, quos Jeroboamus posuerat, veneratione perstitit annis, quibus regnavit octo & viginti. At Hierosolymis Athalia Jorami Judæ Regis uxor, re comperta, quidquid supererat stirpis regis sustulit, ac tyrannidem invasit. Unus Ochoziæ filius Joas, adhuc in cunis jacens, ab amita Josaba, Jojadæ Summi Pontificis uxore, neci est ereptus; eumque post annos sex, Athalia necata, Jojadas paternum in solium restituit. Quoad vixit Jojadas, Joas inter optimos Reges censeripotuit; eo mortuo, aulicorum adulationibus corruptus, patria religione spreta, ad lucos & idola respexit. Nefariæ superstitioni addidit indignissimam necem Zachariæ Prophetæ, filii Jojadæ illius, cui vitam, regnumque debebat, quod is divino impellente Spiritu ejus impietatem argueret. Anno vertente victus à Syriis, paulo post a suis in lectulo confossus interiit anno regni quadragesimo. Amasias filius in ejus locum successus est. Israeliticum Regnum Syriæ Regum victoriis attritum, sub Jeroboamo II. paulisper redintegrabatur. Osias quoque, aliter Azarias filius Amasæ in administrando Regno Judæ non minorem sibi gloriam comparabat: Verum oblitus postremo sui, dum quæ Sacerdotum erant partes per superbiam usurpat, elephantiacus repente factus, ab omni etiam civili functione depellitur, translata in Joatham filium procuratione regni, qui sapienter se gessit.

Regnante Ozia in Juda, & Jeroboamo II. in Israele, celebres fuerunt Prophetæ Isaias, Osee, Jonas, Amos, Abdias, qui tunc primum litteris, memoriæque vaticinia sua mandarunt, quorum archetypa, ut divini eloquii monumenta remanerent, in Templo reponebant. Cetera vaticinia minoris momenti, seu viva voce dumtaxat prolata, juxta morem in Archivii

Anni Mun.	Ante Christ.
4. Reg. 9. 10. 28. 39.	
3120.	884.
4. Reg. 10.	
3126. 2. Par. 24. 15. 20.	878.
4. Reg. 12. 1. 18.	
3165. 3179.	839- 825.
2. Par. 26. 16. 3194.	810.

os. I. 1.
Ij. I. 1.

Tem-

Anni Mun.	Ante Christ.	
3228.	776.	Templi cum annalibus in tabulas publicas referebantur. Ab hoc mundi anno 3228. prima Græcorum Chronologorum numeratur Olympias, qua Chorabus Eleus vicit stadio. Atque hîc apud ethnicos temporis illud intervallum desinit, quod à Varone in Censorini de die natali libello, quia in eo multa fabulosa referuntur, μυθικόν fabulosum nominatur, & incipit illud, quod dicitur ιστορικόν historicum, quia res in eo gestæ veris historiis continentur. Phulus, aut Pulus hoc tempore Assyriæ Regnum obtinebat. Is Sardanapali pater creditur, more Orientalium Sardanapalus-Phulus nuncupatus, idest Sardanapali filius Phulus. Hic etiam, ut multorum fert opinio, Ninive Rex fuit, qui ad prædicationem Jonæ poenitentiam cum omni populo suo egit. Is Israelitarum diffidiis illectus eorum Regnum invadere conatus est. Ast Manahemus, datis ei mille talentis, in Regno, quod nuper usurpaverat, confirmatur, & decem regnat annis.
		Hoc pariter tempore Joram Ozîæ filio Judæ Regnum obtinente, Roma à Remo, & Romulo condita cæpta est an. Mundi 3250. ant. Ch. 753. Sub finem tertii anni sextæ Olympiadis, ab excidio Trojæ 430. effluxis annis. Circa Romæ nascentis tempora socordia Sardanapali vetus Assyriorum imperium cecidit, opera Arbacis Mediæ præfecti, postquam à Nini initio superiorem Asiam annis 520, ut in lib. 1. c. 95. docet Herodotus, obtinuisent. Tria ingentia regna ex hujus imperii ruinis emerferunt; Medorum scilicet; posteriorum Assyriorum; & Babyloniorum. Hæc duo novissima regna prophanis haud incognita in Sacris Codicibus celebrantur. Tilgath, aut Theglath filius Phalsaris dictus, cui etiam Nini Junioris nomen accedit, novissimum Ninive Regnum: Baladamus, quem Græci Belesim appellant, Babylonicum condiderunt, ubi Nabonassar nomine innotescit. Hinc Nabonassaris æra celebrata apud Ptolomæum, & veteres Astronomos, qui suis annis enumerandis hujus principis initium usurpabant. Achaz Judæ Regum pessimus fuit. Maximis cum vicini Reges affecerunt cladibus, Israelitæ, Syrus,
3257.	748.	

Usser. ad
hunc an.
Olympia-
dum origo.

4. Reg. 15.
19. 20.

Roma con-
ditur.

Diod. Sic. lib.
2. Athen. lib.
12.

4. Reg. 16.
2. Par. 23.
8. 28.

Syrus, & quem adversus hunc magnis incitarat præmiis, Assyrius; nec non Idumæi, ac Palæstini. Eo Judæ Tribum regente, Israelitis præerat Osea, filius Elæ, qui interfecto Phace Romeliæ filio regnum invaserat. At qui Achazo patri successit Judæ Rex Ezechias, post Davidem longe omnibus antecelluit. Etenim Deorum statuas omnes, ac fana disiecit, lucos excidit, excelsa sustulit, ac denique Mosaicæ legi obtemperavit penitus. Hujus anno sexto, Oseæ nono, Salmanasar Rex Assyriorum, capta Samaria, Israelitas omnes transportavit in Assyriam, qui gentibus immixti, ita evanuerunt, ut pristini status vix vestigium remanserit; Atque ita Regnum Israeliticum desiit, postquam 254. annis stetisset à Regno Judæ sejunctum. Inter Israelitas, qui a Salmanassare deportati sunt, memorandus venit Tobias vir sanctissimus, cujus historia peculiari Scripturæ libro traditur.

Roma sub Regibus paulatim assurgebat, ac Tullo Hostilio regnante præclarissima illa militari disciplina imbui cæpit, qua postea universum devicit Orbem. Salmanassaro in Regno Assyriæ Sennacheribus successit, qui in Judæam irrumpens regem Ezechiam innumerabili coacto exercitu Hierosolymis obsedit. Verum pii Regis precibus exoratus Deus Angelum suum mittit, à quo una nocte centum octoginta quinque Assyriorum millia interfecta sunt. Tam mirabiliter liberatus Ezechias, Domino cum omni populo suo ferventius adhæsit. Sed post ejus mortem, sub Manassæ illius filio, populus à Deo averfus est, & ad idola se convertit, exemplo Regis, qui contemptu patriæ Religionis, crudelitate, & libidine in sacra pariter, & humana grassatus est. Sed Assyriæ Reges ultores futuri sub Asarhaddone filio Sennacheribi invalescunt, Babyloñis sub antiquum jugum redactis. Hoc regnante Cuthei, Assyriæ populi, postea Samaritæ dicti, Samariam habitatum missi sunt. Eodem pariter tempore Manassis Regis Judæ captivitas contigit, qui à

Tom. I.

C

Prin-

Anni Mun.	Ante Chr.
3263.	741.
4. Reg. 18. Par. 29.	
	Israelitæ in captivita- tem ducti.
3283.	721.
4. Reg. 18. 10. 11.	
4. Reg. 18. 13.	
3294.	710.
	Sennache- rib cum exercitu suo ab An- gelo percus- sus.
3306.	698.
4. Reg. 21. 2. 11.	
3323.	681.
4. Reg. 17. 24.	
Usser. ad hunc an.	

Anni Mun. Ante Chr.
2. Par. 33.
11.

Principibus exercitus Assyriorum regis captus, & compedi-
bus vinctus, Babylonem perducitur: ubi ærumnis edoctus,
ac toto pectore conversus ad Deum, ab eo in libertatem, at-
que regnum restitutus est. Novi coloni Samaritani quum in ha-
bitationis suæ principio Deum Israelis non colerent, a leonibus
infectati sunt; quod resciscens Rex Assyriæ, unum e deporta-
tis ex Samaria Sacerdotibus ad illos remittendum curavit, qui
ex omnibus Scripturæ libris solum Pentateuchum eis tradidit,
& Deum colere docuit secundum Jeroboami ritum: Atque hæc
perpetuarum illarum litium inter Judæos & Samaritanos origo
fuit. Assarhaddone & Assyriis in magna Asia invalescentibus,
etiam Medorum nomen clarum evadebat. Dejoces primus eor-
um Rex, nonnulli eum Arphaxadum in lib. Judith memoratum
fuisse autumant, superbam Ecbatanam condidit, prævalidique
imperii fundamenta jecit: Propter virtutem ad solium evectus
est, & sic Anarchiæ, quæ plurima inter eos mala inferebat,
finis impositus.

3348.

655.
Erod. lib. 2.
c. 153.

Post Assarhaddonem imperium Assyriacum simul & Baby-
lonicum administravit Saosduchinus; qui libro Judith Nabuco-
donosor creditur. Is Arphaxadum, seu Dejocem Regem Medo-
rum acie fudit, & delevit, eaque victoria sublatus, ac totum
orbem subjugare aggressus, in Judæam irrupit. Judæi exemplo
Manassis ad Deum conversi, ex imminente periculo mirabiliter
erepti sunt per manum Judithæ, quæ Olophernem Assyriorum
exercitus ducem, capite truncavit. Mortuo Manasse, Amon
filius ejus scelestissime biennium regnavit. Eo occiso Josias octennis
ad imperium est evectus, qui ab infantia sapiens, in eliminandis
pravitatibus, & corruptelis, quas prædecessorum ejus impietas
invexerat, strenuam navavit operam. Romani sub Anco Mar-
tio quibusdam Latinis domitis, usque ad vicinum mare Re-
gnum dilataverunt. Sub idem tempus Nabopolassar Babylo-
nicum invasit Regnum, expugnata Ninive, urbe totius Orientis
domina, & in ea Chinaladanum, seu Saracum Assyriorum &
Chal-

3378.

625.
Cedren. ex
Alex. Poly-
hist.

Chaldæorum Regem comprehendit . Quamdiu optimus princeps Josias vixit , humilitate , & precibus supremum Numen remoratus est , ne sæviret in suos . Sed eo defuncto maiorum Ilias Hebræis ingruere cæpit . Nabucodonosor II. superbe educatus , & assiduus induratus bellis , patri Nabopolassar succedit . Victo Necao Ægypti Rege , populum Hebræum furens invadit . Jerusalem ter capta sævitiam ejus experta est . Prima vice obsessa est initio regni ejus ; altera quarto anno regni Joakim ; tertia tandem Sedecia regnante an. M. 3416. ant. Chris. 588. Tunc Civitas funditus eversa est , & Templum incendio concrematum . Rex , Sarajas Summus Pontifex , alique plurimi in vinculis Babylonem perducti sunt ; inter quos eminebant Daniel , & Ezechiel in omni virtutum genere : eisque annumerantur tres juvenes , quos Nabucodonosor ad Statuam auream adorandam frustra impulit . Jeremias autem , qui , Sedecia regnante , insignis Propheta extitit , Nabucodonosoris mandato à Nabuzardane Præfecto honorifice est habitus , facta ubi vellet habitandi copia ; cumque a patriæ ruinis digredi nolisset , Godoliæ , quem populi reliquiis Chaldæus præfecerat , commendatur . Illo paulo post ab Ismaele occiso , in Ægyptum a suis popularibus cum Barucho invitatus abripitur . Ibi dum Judæorum sceleribus obsistit , multa perpeffus , demum ab illis interficitur ,

Anni Mun.
3380.

Ante Chr.
624.

4. Reg. 22.
20.

ibid. 24. 7.

Jerem. 34.

Hierusalem cum
Templo destruitur, Iu-
dæi Babylonem trans-
feruntur .
4. Reg. 25.

Epiph. de
Vit. Proph.

SEXTA MUNDI ÆTAS.

Nabuchodonosor , finitis expeditionibus bellicis Babylonem reversus , somnium illud de arbore mirabili excindenda habuit ; cujus interpretationem a Chaldæis suis frustra quæsitam Daniel illi aperuit . Dum autem structurarum suarum , quibus Babylonem exornaverat , magnificentiam jactitat , in amantiam incurrit , ex qua pecudis ritu , ac pabulo victitans , septem totos annos sub dio transegit ; donec recepta mente , ac sceleris exorata venia , in pristinum est restitutus . Moritur dein-

3434.

Nabuchodonosor ob superbiam a Deo percussus .

Dan. iv.

570.

Dan. iv. 32.

33.

Anni Mun. Ante Chr.

3442.

562.

de postquam annos 43. solus , & viginti circiter menses cum patre regnavisset . Successit illis Evilmerodachus , qui moribus suis perditis , omnium odiis in se concitatis , a Neriglissore Sororis suæ marito regni usurpatore , necatus est . Græcia florebat , & septem ejus sapientum magna erat celebritas . Horum alter Solon dictus , Atheniensium Legillator , ad Cræsum Lidie regem profectus , celebre illud de vitæ hujus incertitudine , &

*Herod. lib. 1.
28. 33.*

3445.

559.

*Beros. in 3.
rer. Chald.
a Joseph. cit.
lib. 1. cont.
App.*

hominis felicitate cum eo colloquium habuit . Tarquinius Priscus postquam Urbem Romam magnificis operibus decorasset , regnandi finem fecit , eumque Servius Tullius Censur institutor excepit . Neriglissor Medis , ob nimiam eorum in Oriente potentiam sibi suspectis , bellum indixit . Dum vero Astiages Ciaxari I. filius se ad illud accingit , extinguitur ; ac Ciaxaro II. filio suo , quem Daniel Darium Medum facit , belli hujus curam relinquit Is Cyrum , filium Mandanæ sororis suæ , & Cambyxis Persarum Regis , Medorum imperio obnoxii , exercitui suo præfecit . Cyri nomine , qui sub Avo Astiage militans jam antea inclaruerat , commoti plerique Reges Orientis Ciaxari partes suscipiunt . Cyrus Cræso in Urbe principe comprehenso , im-

3456.

548.

*Herod. lib. 1.
a cap. 75. ad
50. Xenoph.
Instit. lib. 7.
Euseb. in
Chron.*

mensisque ejus opibus potitus , ceteros Regum Babylonie socios perdomat ; non solum Syriam populatur , sed Asiam quoque Minorem victoriis peragrat . Tandem Babylonem contendit , captam Ciaxaro avunculo servire cogit , qui non minus fide nepotis , quam egregiis ejus factis permotus , filiam suam unicam regni hæredem ei collocat . Atque ita Babylonicum Imperium desit , prout ab Esaia c. 14. 15. 21. 43. Habbakuc . Cap. 2. & Jerem. C. 25. 50. 51. fuerat prædictum , atque ad Victores Medos & Persas translatus . Dan. 5. 21. vi. 8. 12. 15.

3466.

538.

*Herod. lib. 1.
c. 190. Xe-
noph. lib. 7.
Jerem. 50.
51. 57.*

Sub finem primi anni imperii Darii Medi , ab everfa Baby-

3467.

537.

*Medorum
Regnum
exurgit .*

3468.

536.

lonica Monarchia deducti , incipit annus 70. Servitutis Babylonice , sub Joakim , anno 1. Nabuchodonosoris cæptæ , illorum postremus qui calamitati huic præfiniti fuerant in prophetia illa Jerem. 29. 10. Qua temporis jam imminuentis consideratione in-

cita-

citatus Daniel promissam captivitatis solutionem ardentissimis precibus a Deo flagitat . Cui Angelus non de hoc solum responsum affert , sed etiam de spiritali Ecclesiæ liberatione Messiae morte demum procuranda , nobilissimo illo 70. Hebdomadarum edito vaticinio . Hebdomades erant annorum , ita ut 490. annos complecterentur , & hæc numerandi consuetudo apud hebræos erat recepta , qui septimum annum perinde ac septimum diem religiosa quiete observabant . Brevi ab hac visione interjecto temere Cyaxarus , & Cambyfes Cyri pater fato concessere , quibus ipse successit , & Persarum regnum hætenus vix notum Medorum imperio tot victoriis propagato adjunxit : Sic universum Orientem pacifice tenuit , imperiumque condidit , quo nullum antea vastius fuerat . Verum hic illud maxime notandum occurrit , scilicet insignem hunc victorem , primum Regni sui annum a decreto reedificandi Templi Hierosolymitani , & restaurandæ gentis Judææ fuisse auspicatum , juxta Vaticinium ab Esaia de eo nominatim editum , Cap. 44. 28. & 45. 13.

Illico post promulgationem edicti Zorobabel , & Jesus filius Josedech summus Pontifex captivos reducunt , altare reedificant , & novissimi Templi fundamenta jaciunt , cum seniorum , qui illud prius viderant , planctu , & juniorum lætitia . Samaritæ eorum gloriæ invidentes , operis participes esse volunt ; sed a filiis Judæ ob eorum idololatriam repulsi , vi , omnique adhibita fraude opus disturbare cæperunt . Cyro septuagenario vita functo , Cambyfes filius ejus successit , a quo Ægyptus devicta est , anno imperii sui quinto . Hic fratri suo Smerdi , quem somno oppressum interemit , non diu superstes fuit . Tunc Smerdis quidam pro occiso Cyri filio , cui erat simillimus , se gerens , paucis consciis aliquandiu regnavit , & illisit Orienti ; sed detecta fraude sublatus est , eique conspiratione principum septem Darius Histaspis filius susceptus est . Eum esse Assuerum in lib. Estheræ memoratum fere omnes opinantur . Regniejus an. 6. desinente , structura Templi , quæ pluries ab

Anni Mun. Anta Chr.

Dan. ix. 11
2. 66.

3468. 536.

3468. 536.

2. Par. 36.
22. 23. Efd.
1. 1. 2. 7.

Judæi a
captivitate
Babyl libe-
rantur .

Efd. 3. 8. 13.

3469. 535.

Jul. Afric.
& Euseb.
Chron. 17.

3475. 529.

3481. 523.

Herod. lib. 3.
66. 67. Ju-
stin. lib. 1.
c. 9.

3483.
Usser. &
Bessuet. ad
hunc an.

521.

Anni Muu. Ante Chr.

insensis Samaritanis interturbata fuerat , tandem perfecta est . Cujus dedicationem Israelitæ , ex captivitate reduces , cum gaudio , & amplissima sacrificiorum oblatione celebrarunt . Tempore Darii Romana , Atheniensisque libertas incipit , & Græciæ decus ingens . Harmodii , & Aristogitonis Atheniensium conspiratione , Hipparchus Pisistrati filius cæsus est : Hinc orta patriæ libertas . Hippias Hipparchi frater frustra dominationem retinere conatur : quarto anno post fratris sui necem expulsus , ad Darium confugit , quem jam Græciæ invadendæ avidum , hocque bellum adornantem reperit . Athenienses in libertatem restituti , suis statuas erigunt liberatoribus , & jus popolare resumunt .

Thucid. lib. 6.

3491.

513.

Plin. lib. 34.

4.

Dion. lib. 30.

Plutar. in

Pop.

3504.

500.

Romæ pulso Tarquinio Consulles creatur.

Liv. 2. Dion. 5.

Romæ pariter ab Urbe Cond. 245. ejecto Rege Tarquinio superbo , pro eo Consules duo creati sunt , qui Reipubl. præessent , prout Servius Tullius statuerat . Expulsi Tarquinii defensoribus non caruerunt . Porfenna Clusinatorum Regulus ad eos reducendos Romanis bellum intulit . At hi pro sua tuenda libertate inaudita gessere prodigia , quæ Regem adeo exterruerunt , ut pacem ultro a Romanis expeteret , & Tarquiniis spes omnis adimeretur . Circa hoc tempus contigit historia Estheræ , ejus nominis libro contenta . Hippias Dario auxilium pollicente , Regni recuperandi spem conceperat , & Atheniensibus bellum atrox imminabat . Dum ad illud se Darius accingit , Roma , quæ tam acriter vim externam repulerat , suis pene viribus concidit . Inter patricos , & plebem gravissima orta æmulatio , quæ ut sedaretur , lex condita fuit , qua Magistratus creatus est , quem populus ad sui tutelam violentiæ patrum objiceret . Hi Tribuni plebis appellati sunt . Tandem Darius in Græciam irruperat . Gener ejus Mardonius cum Asiam permeasset , se militum multitudine Græcos oppressurum opinabatur . Sed a Miltiade , cum decem millibus Atheniensibus , innumerabilis ejus exercitus in Campis Marhatoniis cæsus est . Cecidit & Hippias tyrannus Atheniensium , auctor & concitor hujus belli .

Tribuni plebis creati.

3513.

493.

3514.

490.

Justin. ex Trogo lib. 2. 6. 9.

Par-

Parta autem est celeberrima hæc victoria LXXII. Olymp. an. 3. . ut in lib. 2. Sac. historiæ Severus Sulpicius indicat . Non tamen post hæc diuturna Græciæ quies fuit . Xerxes filius & successor Darii , Cyrique per matrem Atossam nepos , Persidem ulturus , immenso comparato exercitu , & classe formidabili (etenim undecies centenis hominum millibus , vel ut alii produnt , septingentis & decies centenis millibus , exceptis ducentis & mille navibus constabat) Græcos adortus est . Laonidas Lacedemoniorum Rex cum trecentis Spartanis in faucibus Thessaliæ , quas Thermopylas vocant , viginti hostium millibus deletis , ipse cum suis confossus periit . Paulo post ductu quidem Eurybiadis Lacedemonii , sed Themistoclis Atheniensis consilio & prudentia Xerxica classis prope Salaminam profligatur . Rex timore percussus præcipiti cursu , ac piscatoria Scapha Hellespontum trajicit , & anno sequente exercitus ejus , cui Mardonius præerat , a Pausania Rege Lacedemoniorum , & Aristide Atheniensi ad Plateas cæsus est . Mane pugna commissa , & serotinis horis ejusdem diei ab Jonibus , qui Persarum jugum excusserant , duce Leotychide triginta eorum millia apud Mycalas occisa sunt . Imperator ut suis animum adderet , Mardonium in Græcia fuisse deletum affirmat : tantamque famæ velocitatem fuisse ferunt , ut per tantum spatii , tam brevi horarum momento de Plataensi Victoriæ rumor ad Græcos in Mycale pugnatu- ros accesserit . Quamquam Diodorus rectius Leotychidem nihil tunc de Plataensi victoria audivisse , sed ex industria commentum hoc ad animandos suos milites , stratagematis loco adhibuisse censuerit . Hinc omnibus Asiæ Minoris Græcis libertas acquisita . Pausanias a Persarum jugo Cyprum , aliasque Civitates recens liberaverat , cum de perdenda patria sua occulta cum Xerxe iniit Consilia , sed ab amasio suo proditus , fame necatus est .

Eodem anno Arthabanus Satellitum regionum princeps Xerxem noctu jacentem in lecto jugulavit , & regno potitus est Artaxerxes ! e tribus Xerxis filiis natu minimus , qui Longi-

manus

Anni Mun. Ante Chr.

Cornel. Nepos in Mil- tiade .

Herod lib. 7. c. 2. 3. 3524.

480.

Herod. lib. 7. c. 224 idem Nepos in Themistocle. Diod. Sic. lib. 11. c. 1. Olymp. 75. Justin. ex Trogo lib. 2. 13. Cornel. Nep. in Pausan. Plutar. in Aristid. lib. 9. 31. Diod. lib. 11. idem Nepos in Aristide .

Diod. lib. 11. c. 99. 130. cum Justin. lib. 2. c. 14. 3527. Thucid. lib. 1. Diod. lib. 11. Diod. Justin. lib. 3. c. 1.

477.

Anni Mun.
8530.

Ante Chr.
474.
Plutar. init.
Artaxer.
Euseb. in
Chron.

Esd. 6. 7.
9.

3537.

467.

Jerusalem
cum Tem-
plo restau-
ratur.
Esd. C. 10.

Usser. ad
hunc an.
Bosquet. &
Dis. Gallic.
D. Le Blanc
de 70. Da-
niel. Hebdo-
mad.

manus appellatus est, quod manum dexteram haberet altera longiorem. Huic regnare incipienti Themistoclis litteræ redditæ sunt, quibus se inique a civibus suis proscriptum querens, amicitiam illius expetebat, operamque suam adversus Græcos pollicebatur. Tam egregium ducem Rex divitiis cumulatam, Satrapis licet invidentibus, excoluit. Artaxerxis an. septimo Esdras Sacerdos & Scriba, ad Rempublicam Judaicam constituendam, & Ecclesiam reformandam, Hierosolymam missus est, novo instructus edicto, quo plenissima huic populo concedebatur libertas. Cum advenisset, varia circa Religionem constituit: imprimis alienigenarum uxorum missionem severissime præcepit. Cum autem iterum a Sanballato Horonita Moabitidis, & Tobia Ammonitidis Toparchis urgerentur Judæi, Nehemias Artaxerxi a poculis, anno regni ejus vigesimo, præfecturam Judææ & ædificandæ Hierosolymæ ampliorem, quam hucusque data fuerat, potestatem accepit, qua quomodo usus fuerit, in ejus libro habetur. Hoc Artaxerxis edictum in eo ab edicto Cyri discrepat, quod Cyrus Templum, Artaxerxes Urbem, & mœnia restauranda curaverit. Ab hoc decreto septuaginta Danielis septimanarum initium duci debere existimant recentiores fere omnes Chronologi. Fuit is annus ante Æram vulgarem 454. circa finem 81. Olympiadis & Romæ 300. Nehemiæ cura, fremente licet Sanballato, aliisque vicinis hostibus, Urbis mœnia perfecta & dedicata sunt, variaque officia tum sacra, tum politica accuratius ordinata. Interim Romæ anno post U. C. trecentesimo tertio, ante Christum 451., ut auctor est Dionysius, mutata est Reipublicæ forma: pro Consulibus creati sunt Decemviri cum summa potestate; qui ex legibus, quas hinc inde legati è Græcia, superiore anno, Romam attulerant, Populo Rom. jura conscriberent. Sed cum iidem potestate sua tyrannice abuterentur, fit altera plebis secessio, ad quam sedandam sublatis sunt Decemviri, ac Tribuni Plebis, & Consules restituti. Esdras sacros Codices, quos accurate revisit, digessit, & ex

& ex veteribus populi Dei scriptis duos libros Paralipomenon, seu Chronicorum composuit, adjecta sui temporis historia, cui Nehemias ultimam imposuit manum. His temporibus Judaica lingua vulgaris esse desiit, atque ejus loco Chaldaico idiomate, ac litteris uti ceperunt Hebræi, apud quos ab eo tempore Scriptura Sacra chaldaicis litteris scripta extat. Sed vetus scribendi mos, a Samaritis sedulo retentus, ad nos pervenit; unde in eorum Pentateucho antiquos caracteres hebraicos cernere est. Artaxerxes, sub quo Judæi pacifice vivebant, a Cimonis filio Miltiadis, Atheniensium Præfecto ad inhonestæ pacis conditiones adactus, cum se Græcos aperta vi superaturum desperaret, eorum dissidiis excitandis, atque nutriendis totus incubuit; nec frustra: nam paulo post exorto inter Athenienses, & Lacedemonios bello, utraque gens sibi invicem infensa totam Græciam in partes suas traxit. Pericles Atheniensis Peloponnesiacum bellum conflagavit, in quo Theramenes, Trafibulus, & Alcibiades egregiis factis famam adepti sunt. Viginti septem anni eo insumpti bello, quod tandem Lacedemoniis, qui Darium Nothum, filium & Successorem Artaxerxis conciverant, feliciter cessit. Lysander Classis Lacedemoniorum Præfectus, Captis Athenis, eorum regimen, & jura resolvit. Persæ brevi Lacedemonios suis viribus, & auxilio insolentiores factos sentire; Nam juniorem Cyrum adversus Artaxerxem Mnemonem fratrem ejus primogenitum rebellantem juverunt. Hic opitulante matre Parysatide è vinculis, & morte ereptus, ultionem meditatur. Egregia forma, innumeris illecebris Satrapis sibi devinctis, Asiam Minorem permeat; fratrem suum Artaxerxem in medio regni ejus vulnerat, & pugnae successu elatus, dum incautius in hostes fertur, a quodam percussus occumbit. Decem millia Græcorum, quos sibi socios adjunxerat, per medios hostium cuneos duce Xenophonte transeuntes, domum reversi sunt. Lacedemonii Per-

^{3576.}
Thucid. lib.
2.

431.

Xenoph. lib.
3. Hellenic.
init. Diod.
Olym. 94.
lib. 3 Justin.
lib. 5. c. ult.

Tom. I.

D

fici

Anni Mun. Ante Chrif.

fici Imperii ruinæ jugiter instabant , quod Agefilaus Spartæ Rex in Asia Minore graviter percussit . Sed ingravescente Patriæ discordia , ad ejus tutelam revocatur .

3608.

396.

Roma a
Gallis ca-

pta .

3614.

390.

Sub idem tempus Roma a Gallis capta atque incensa est , præter Capitolium , quo se flos Civitatis receperat ; at strenua Camilli opera brevi Romanæ res restitutæ sunt . Durantibus Græciæ diffidiis Epaminondas Thebanus egregiis suis factis magnam sibi gloriam comparavit , eoque duce Thebani semper victores fuere , ac Lacedemoniorum potentia fracta est . Artaxerxi Mncmoni in Persarum Regno successit filius ejus Ochus , qui Ægypto subacta , cum 23. regnasset annos. , a Bagoa Eunuchō veneno sublatus fuit , eumque ipsius Bagoæ opera Arsen Ochi filius natu minimus excepit . His in Perside regnantibus , Philippus Macedonum Rex totius Græciæ principatu armis obtento , expeditionem in Persas meditatur . Sed paulo post a Pausania interfectus , cum Regno persici belli provinciam reliquit Alexandro filio suo , qui postea Magni cognomen adeptus est . Eodem anno Bagoas Arsen Persarum Regem , ejusque liberos omnes e medio sustulit , ac in solio Darium Codomanum è stirpe regia , ut verifimilior fert opinio , collocavit . Sic duo novi Reges uno eodemque tempore Regnum auspicati sunt , Alexander , & Darius . Ambo æmuli se torve respiciunt , uterque ad imperium totius Orbis se natum existimat .

Plutar. in
Artax.Alexander
M. Darium
vincit .

Alexander itaque , Hellesponto superato , Darium aggreditur , eumque ter instructa acie fudit . Postea ovans Babylonem & Susas ingreditur : quocumque arma circumfert , nominis sui terrore omnia implet : usque ad Indos vastum profert imperium : demum Babylonem reversus , ibi fato occumbit , ætatis annum iniens tricesimum tertium . Ad ejus tempora referenda est Samaritarum Templi in monte Garizim ædificatio , cujus hæc fuit occasio . Manasses Judæus , frater Jaddi Summi Pontificis , duxerat filiam Sanabalati Samaritæ , qui a Dario ejus regionis Satrapa constitutus fue-

fuerat . Verum cum ob id Sacerdotio pulſus fuiſſet Manaffes , ad focerum confugit , qui ei pollicitus eſt ſe novum Templum Hieroſolymitano ſimile in monte Garizim ædificaturum , cujus ipſe Pontifex eſſet . Id autem revera præſtitit Sanaballatus , Alexandri auctoritate , cui Tyrum oppugnanti ſuppeditas tulit , defectione facta a Domino ſuo Dario . Ejus Templi Pontifex conſtitutus eſt Manaffes , qui Judæos quamplurimos , præcipue alienigenarum conjugiiſ implicitos , ad ſe traxit . Ceterum Judæi in Perſarum fide manentes , Alexandro auxilia denegarunt . Quam ille injuriam dum pergit ulciſci , cum vidiffet Summum Pontificem ſibi obviam factum cum omnibus ſacrificatoribus , quos innumera plebs antecedeſebat , continuo immutatur . Vaticinia Danielis victoriarum ejus prænuncia libenter audiit , ac Judæis , quæcumque petierunt , conceſſit . Mortuo Alexandro , ejus ſciſſum eſt imperium , ac totidem pene reges emerſere , quot erant præfecti ejus , ac duces . Perdiccas , Ptolomæus filius Lagi , Antigonus , Seleucus , Lyſimachus , Antipater , Caſſander , aliique ſub eo in bellis educati , partem aliquam armis occupare conati ſunt . Univerſa ejus domus , frater , mater , liberi , ſoror ejus quoque maſtantur . Cruentæ ubique pugnæ , promiſcua cædes . Sic dilacerato imperio , omnibusque tumultuantibus , plures Aſiæ Minoris Provinciæ ſe in libertatem vindicant , ac nova regna formantur , a Daniele Prophetæ obſcuris ſignificationibus adumbrata . Præcipua fuere Ægyptiacum a Ptolomæo filio Lagi conditum ; ac Aſiaticum , ſeu Syriacum a Seleuco Alexandri commilitonum ultimo . Nam ad Macedoniam quod attinet , vetus Alexandri M. Regnum , primi occupantis præda fiebat . In eam Brenno duce penetrarunt Galli , quibus reſiſtere auſi Macedones ingentem primo cladem accipiunt ; Sed ad Parnafſum , quo illi potiundi Delphici Templi ac ſpoliandi gratia perruperant , victi denuo ſunt .

Post Alexandrum
varia Regna exoriantur .

Dan. 6. 7. 8.

Dum hæc in Oriente , & Græcia geruntur , ſuas Italia quoque procellas armorum tulit . Galli Ciſalpini , & Tranſalpini ,

Romanorum procellæ , & viſtorix .

Anni Mui. Ante Chris.

*Plutar. in.
Pyrr. Justin.
25.**Plutar. in.
Sine Demet.**Epiphan. de
Ponderib.
Tertull. in
Apolog. c. 18.**Bossuet. in
hisor. Univ.
Dupin Com-
ment. sur la
Bible.**Bellum Pu-
nicum, pri-
mum, &
secundum.*

a Samnitibus, Brutiis, & Etruscis exciti primo statim prælio Romanos cæciderunt. Sed eam cladem mox ultus est Consul Dolabella, Gallisque profligatis, & eorum urbe capta, Coloniam eò deduxit. Bis iterum acie victi, pars Romanum jugum subeunt, pars pacem orant. Tertio post hæc anno Pyrrhus Epirotarum Rex a Tarentinis in auxilium evocatus, Romanis bellum intulit, ac cum eis sex circiter annis vario eventu pugnavit; victus tandem, Tarentoque pulsus, Macedoniam invasit, ejecto Antigono. Facta subinde incassum in Laconicam incursione, Argos contendit, quam urbem ingressus, contraque Antigonum dimicans, illi capiti tegula a muliere peremptus est. Antigonus tanto liberatus hoste, Macedonia Regnum repetiit, quod post aliquas vices familiæ suæ reliquum fuit ad Perseum usque, quo a Romanis subjugato, regnum Macedonicum extinctum est. His temporibus Judaica gens, ejusque religio inter Græcos clarescere cæpit. Populus hic a Syriæ Regibus bene habitus, suis legibus pacifice vivebat; non solum in Judæa, sed illis etiam in locis tum Asiæ Minoris, tum Græciæ, in quibus iisdem Syriæ Regibus annitentibus, sua plerique fixerant domicilia. Ptolomæo Philadelpho regnante, sacri eorum libri, ex hebraica lingua in græcam translati sunt, unde celebris illa septuaginta interpretum versio prodiit. Hæc elaborata fuit ab eruditis quibusdam senibus, quos Pontifex Eleazarus miserat regi postulanti. Post S. Hieronymum censent plerique septuaginta hos interpretes quinque dumtaxat Moyfis libros vertisse. Residuum Sacrorum Codicum probabile admodum fit, decursu temporis in Græcum translatum fuisse ad usum Judæorum Ægyptum & Græciam incolentium. In hac Judaici nominis dispersione, Templi Hierosolymitani fama toto orbe increbuit, & cuncti Reges Orientis in eo dona offerebant.

Romani post 430. annos bello insumptos, Italia tandem universa potiti, ad externa bella animum appulere, ac cum Carthaginensibus, qui Tarentinis auxilio venerant, spatio an-

horum

norum 24. pugnarunt . Poeni terra , marique profligati pacem a Consule Lutatio his legibus impetrarunt , ut Infulis omnibus cederent , quæ Italiam inter , & Africam interjacent , ac bis mille & ducenta in annos 20. talenta penderent . Is primi belli punici exitus . Eo perdurante Theodotus Bactriannæ Præfectus Antiocho , cognominato Deo , filio Antiochi Soteris , mille Urbes eripuit : Quod exemplum inter alios Orientis populos imitati sunt Parthi . Nam a Macedonibus defectione facta , novum condiderunt Regnum , quod ipsius Romani succedente tempore æmulum fuit . Alterum subsecutum est bellum Punicum omnium gravissimum ab Hannibale conflatum , ac gestum . Romani pluribus ammissis præliis , ad extrema redacti sunt : Sed maxima Fabii , Marcelli , ac Scipionis virtute superiores tandem extitere . Scipio , ob domitos in Affrica Carthagenenses Affricanus dictus , iisdem pacis leges præscripsit auctore Senatu , Populoque Romano , ac sequenti anno triumphans in Urbem invecus est . Hoc confecto bello , Macedonicum successit cum Philippo Rege , quem Consul Flaminius acie vicit . Pretium victoriæ libertas Græciæ fuit , quam per solemne Isthmiorum ludicrum pronuntiatam voluere Romani , quamque incredibilis plausus excepit . Antiochus Syriæ Rex , cognomento Magnus , ab Hannibale , qui ad illum confugerat , incitatus , Romanis jam sibi nimia potentia suspectis bellum intulit ; sed in eo gerendo Hannibalis consilium haud secutus , a Lucio Corn. Scipione Publii fratre superatus est , ac regionibus omnibus , quæ erant cis Taurum montem , cedere coactus . Hannibal a Prusia Bithiniæ Rege exceptus , paulo post quæsitus ad necem , veneno vitam finivit . Antiocho M. , dum Beli Jovis templum in Elymade deprædari aggreditur , occiso , successit illi Seleucus Philopator ejus filius . Hic Eliodorum unum e purpuratis suis Hierosolymam misit ad ærarium Templi diripiendum , quem ab Angelis flagellatum , ac seminecem Onias III. tunc temporis Pontifex sanctissimus liberavit precibus suis . Seleuco e vivis sublato ,

Antio-

Anni Mun. Ante Chris.

Strab. lib.
11. p. 511.
Justin. lib.
41. c. 5.
3754.

250.

Polyb. 16. p.
73.
3802.
Liv. 1. 31.
Flor. 2. c. 7.
Plutarch. in
Flam. Ju-
stin. 30.

202.

Polyb. 9.
Plutarch. i-
bid.
3809.

195.

Livius. lib.
37.
3818.
Corn. Nep.
in Hann.

190.

2. Mac. c. 3.

Anni Mun.	Ante Chriſt.	
3828.	176.	Antiochus Epiphanes, ſeu Illuſtriſ. Antiochi M. filius, natu minimus regnum invaſit. Eo tempore maxima facta eſt in Judæos perſecutio: Templum Dei, legem Moyſis, & omnem Gentem exſcindere aggreſſus eſt Rex impius ac furens. Spe potiunda Ægypti Romanorum auctoritate fruſtratus, Hieroſolymam reverſus, cæde, incendio, prophanatione cuncta replevit.
		Tunc Mathatiae Sacerdotis e ſtirpe Phinees egregium in propulſando hoſte animi robur effulſit: Occiſo enim regio ſatellite, qui ad prophanos ritus populum adigebat, ac collecta Judæorum manu, regis minas contempſit. Moriens filios, quos habebat quinque, fortiſſimos viros, ad tuendam libertatem animavit, qui & parentis voto optime reſponderunt. Nam Judas, Machabæus nuncupatus, cunctorum fratrum, ſi non ætate, auctoritate certe maximus, aliquot de Antiochi ducibus victoriis relatis, Templum expurgavit, ac Sacerdotes, divinumque cultum reſtituit. Hinc familiæ Aſmoneorum faſtigium: dira Antiochi mors, ementito animo ſclerum ſuorum veniam a Deo exorantis, a quo non erat miſericordiam conſecuturus. Eo vivente Macedonicum Imperium, quod per 700. annos ſteterat, a Romanis extinctum eſt, Perſeo Rege Philippi filio a Conf. Æmilio Paulo in captivitatem abducto. Antiochus Eupator in Regno Syriæ ſub tutela Lyſiæ ſucceſſor, paterni quoque in Judæos odii hæres fuit. Nam maximos contra illos comparavit exercitus, quos Judas pari fortuna delevit. Tum pugnandum illi fuit cum Demetrio Sotere, Seleuci filio, qui Roma, ubi diu obſeſ fuerat, elapſus, patrium regnum recuperaverat, occiſo Antiocho Eupatore, ac ejus tutore Lyſia. Duces ejus exercitus a Juda Machabæo ſæpenumero caſi, & proſtigati ſunt; ſed tandem vir fortiſſimus, hoſtium multitudine obrutus, incredibili virtute proeliando caſus eſt, luxitque cum univerſus Iſrael dies multos. Jonathas fratris ſui, cui ſucceſſit, famæ haud impar, octodecim annis circiter Judæis præfuit. Legati, quos Judas miſerat ad ineundam cum Romanis ſocietatem, reverſi,
3837.	167.	
3840.	164.	
3842.	162.	
3843.	161.	

mu-

mutuum pacis foedus tabulis æreis inscriptum retulerunt ; & licet nullum adversus hostes auxilium consequuti fuerint Hebræi , tamen Romani nominis gloria magno fuit eis præsidio . Interim graves in regno Syriæ commotiones exortæ , Alexander Bala , extremæ fortis homo , a Ptolomæo Philometore Ægypti Rege incitatus & adjutus , se Antiochi illustris filium esse fingens , in Demetrium arma commovit , eique post biennium Regnum , ac vitam eripuit , duobus adolescentibus filiis post se relictis . Sic Balas regno potitus , ac Cleopatra Ptolomæi filia ducta , in omnes se immergit libidines , quibus in subditorum contemptum & odium incidit . Sub idem tempus Alexandriæ Judæos inter , & Samaritas de sacris ipsorum sedicio exorta est , illis Hierosolymitanum , his Garizitanum Templum juxta Moyfis præscripta contendentibus esse legitimum . Ad regem Ptolomæum provocantes utrique , petierunt ab eo , ut cujus partis causidici succumberent , morte mulctarentur , juraveruntque se probationes ex lege allaturos . Rex , multis amicis in consilium adhibitis causam audivit , & Judæorum rationibus motus , victoriam iisdem attribuit , adversæque partis patronos morte mulctavit . Idem Rex Oniæ , generis Sacerdotalis , ædificandi in Ægypto templi Heliopoleos , ad instar Hierosolymitani , potestatem fecit ; quod a Judæis juxta legem sentientibus valde fuit improbatum , ac Sacerdotes , qui huic ministrabant Templo , eodem habiti sunt loco , ac Sacerdotes excelsorum .

Eadem tempestate duæ opulentissimæ urbes excisæ , ac penitus sublatae sunt ; Carthago nempe a Scipione Æmiliano , & Corinthus , Acheorum Reipublicæ , seu confederationis caput , a Conf. L. Mummio . Hæc Urbs totius Græciæ & voluptuosissima , & ornatissima erat , cujus tabulas , statuasque miræ arte elaboratas Consul Romam asportavit , ubi cum pretium earum adhuc ignoraretur , neglectæ sunt . Ptolomæus Philometor maximis copiis coactis ex Ægypto in Syriam venit , per

Anni Mun. Ante Christ.
1. Mac. 8.
19. 32.

1. Mac. 10.
1. 2.
3854.

150.

1. Mac. 10.
48. 49. 50.
Joseph l. 3.
c. 5. Justin.
lib. 35. c. 1.

Joseph antiq. lib. 12.
c. 6.

Joseph lib.
7. belli c.
37. & Antiquit. lib.
13. c. 6.

Carthago ,
& Corinthus ever-
tuntur .

Vell Patere,
lib. 1.
Pausan. in
Aethi. 221.

spe-

Anni Mun. Assoc Chris.

speciem juvandi Alexandrum Balam generum suum adversus Demetrium Nicatorem Soteris filium, revera autem ut regnum Syriacum illi ereptum adjungeret suo. Repulsus, hostiles partes suscepit, & ablata ab Alexandro filia sua Cleopatra, Demetrio in matrimonium dedit, in regnum paternum restituere eum promittens. Commisso proelio Alexander victus, suorum manibus interemptus est. Sed paucos post dies & ipse Philometor vulneribus in pugna acceptis confectus, interiit: Atque ita Demetrius tota Syria potitus, Jonatham honorifice tractavit, eique principem inter amicos locum dedit. Jonathas vicissim, audito Demetrii periculo, quod illi gravissimum ex Antiochenisum seditione imminerebat, cum suis quamprimum accurrens e rebellium manibus amicum eripuit. Sed uti Rex se firmum reputavit, more majorum in Judæos sævit, majora etiam minatus, quæ, novis obortis seditionibus, perficere non valuit. Diodorus, cognomento Triphon, Balæ filium Antiochum extulit, infantisque tutorem se gessit. Ob Demetrii superbiam a populis rebellatum. Jonathas cum Romanis, & Spartanis foedus restaurat. Omnia ei prospere eveniebant, cum a perfido Triphone ipse, & liberi ejus insidiis excepti, interempti sunt. Successit illi Simon frater ejus, qui a populo Dux, & Pontifex electus, suam electionem Romanis per legatos significavit, iique rescripserunt ad eum tabulis æreis, ad renovandam cum eodem amicitiam, & societatem, quam cum ejus prædecessoribus pacti fuerant. Tripho non minori erga pupillum Antiochum, quam in Jonatham perfidia fuit; nam eum operum medicorum necavit, & regni partem invasit. Simon a Demetrio Rege obtenta tributorum omnium remissione, ac tum ex arce Hierosolymitana, tum ex omnibus Judææ oppidis ejectis Syriis, Judæos suos a gentili jugo tandem exemit. Qui vicissim egregiis ejus in gentem meritis gratificari volentes, regalia jura, annuente Demetrio, ipsi, familiarque ejus concessere: Ipse tamen diademate, regioque nomine abstinuit.

3864.

340.

Hic

Hic incipit novum regnum populi Dei , & principatus As-
moneorum supremo Sacerdoti perenniter junctus . Demetrius
Nicator in Mediam profectus ad Parthos oppugnandos , plures
Victorias de iisdem retulit ; at dum regressum adornaret , ut
perfidum Triphonem opprimeret , a Parthis insidiis circumven-
tus , eorum captivus remansit . Quo Triphon audito , se firmum
reputavit , sed milites morum ejus pertæsi defecerunt ad Cleo-
patram Demetrii uxorem . Hæc indignata , quod maritus De-
metrius Rhodogunam regis Parthorum filiam , apud quos ca-
ptivus degebat , duxisset , misit ad Antiochum Sidetem , De-
metrii fratrem , eique suum conjugium , & regnum obtulit .
Novus Rex Triphonem adortus occidit ; Simoni postea per Cen-
debæum ducem bellum intulit , qui superatus est a Joanne
Hircano , Simonis patris sui in Pontificatu successore . Haud ta-
men quievit Antiochus , sed quarto regni sui anno , Hircani
primo , Hierosolymam arctissima obsidione vallavit . Verum cum
res diutius protraheretur , quam vellet Antiochus , qui Parthis
ad fratrem suum liberandum bellum inferre meditabatur , æ-
quis conditionibus , pacem Hircano concessit , obsidione soluta .

Dum ea geruntur , servile bellum atrox , & tumultuarium
in Sicilia exortum est , quo Romani Prætores quatuor perierunt ,
sed demum rebelles , cum Euno eorum duce , a P. Rutilio
Conf. profligati sunt . Paulo post ob hæreditatem Attali Per-
gami Regis , qui liberis carens , populum Romanum hære-
dem instituerat , gravis in Urbe seditio orta est . Ejus incen-
sores Gracchi . Tiberius Gracchus Tribun. Pleb. gratiam po-
puli pretio appetens , seditiosas quasdam leges tulit , quem Se-
natus Scipionis Nasicæ manu interfecit , quod paulo post & Ca-
jo Tiberii fratri contigit , qui eandem sectam prosequabatur .
Scipio Æmilianus militarem disciplinam restituebat , & Cartha-
ginis excidio clarus , Numantiam quoque , alteram in Hispania
Romæ æmulam delevit . Antiochus Sidetes contra Phraatem
Parthorum regem cum exercitu profectus est , fratrem suum

Tom. I.

E

Deme-

Anni Man.
1. Mac. 14.
38. 41.
Judæorum
Regnum.
cum Sacer-
dotio jun-
ctum.
Justin. lib.
36. 38.

Ante Chr.

Appian. Sy-
riac. pag.
132.
Joseph. lib.
13. c. 12.
385.
Joseph. lib.
13. c. 12.
3869.
1. Macab.
xv. 1. 10.
19. 24.
Joseph. lib.
13. c. 16.
3870.

139.

135.

135.

Joseph lib.
13. c. 16. cum
Diodoro Sic.
lib. 34. in
Biblioth.
Photii Cod.
244.
Livius lib.
36 59. Val.
Max. lib. 2.
c. 7. Plutar-
ch. in Tib.
Grac.
3872.
Appian. Bel-
lo Civ. lib.
1. pag. 358.

132.

3873.

132.

- Anni Mun. Ante Chr. Demetrium Nicatorem repetere simulans. Tribus præliis victor, nihil Parthis reliqui præter patrios fines fuit. Phraortes, ut Antiochum a finibus suis arceret, Demetrium Nicatorem in Syriam ad occupandum regnum cum Parthico præsidio mittit. Interim cum Sidetes, ut tanti belli molem sustineret, in subditorum fortunas impetum faceret, exorta seditione a suis oppressus est, & cum copiis toties victricibus periit. Phraortes, hoc audito, Demetrium elapsum, ac regno jam restitutum frustra deturbare nititur: uxor ejus Cleopatra dominandi libidine ad eum revertitur, & Rhodogunna spernitur. Hircannus, arrepta occasione, longe lateque ditionis suæ fines protulit. Nam Idumæos omnes bello subegit, eosque ritus Judaicos cum circumcissione coegit accipere, ac Sichem ex Samaritis recepta, Templum Garizim, ducentos annos postquam a Sannaballato fuerat extructum, funditus evertit; tum etiam, Romanis opitulantibus, loca ab Syriis erepta recuperavit. Demetrius Nicator iterum Regno Syriæ potitus pristinae calamitatis immemor, superbe ac violenter regnabat; quare paucos post annos invisus omnibus, & ab Alexandro Zebina victus, quem Ptolomæus Syriis postulantibus miserat, ab uxore Cleopatra interfectus est. Seleucus filius ejus primogenitus, ex Cleopatra natus, quod injussu matris diadema sumpsisset sagitta ab eadem confossus interiit. Antiochus Gryphus, alter ejus filius, natus minor, rebellibus profligatis, victor remeabat, cui Cleopatra venenum propinavit; at ille, materna fraude intellecta, jussit eam haurire. Inter liberos, quos ex duobus fratribus Demetrio Nicatore, & Antiocho Sidete genuerat, moriendo æterni dissidii semina reliquit. Sic agitata Syria Judæos ultra infestare non valuit. Joan. Hircanus Samariam cepit; civibus tamen ultro in idololatria permanentibus; quinquennio post obiit, quinque post se relictis filiis; quorum Aristobulus Patri successit homo execrandus, & impius. Nam & matrem, & Antigonom minimum fratrem sustulit, reliquos tres in vinculis habuit.
3875. *Joseph. lib. 129. Justin. lib. 38. c. 10. Joseph. Antiquit. lib. 13. c. 17.*
3876. *128.*
3880. *Justin. lib. 39. c. 1. 124. Liv. lib. 60. Appian. in Syriac. pag. 131.*
3881. *123.*
3884. *Justin. lib. 39. c. 2. cum Appian. ibi. 120.*
3895. *Joseph. lib. 13. c. 17. 109.*
3900. *Joseph. ibid. 104.*

buit . Hic primus omnium post reditum a captivitate Babylo-
nica , diademate sibi imposito , principatum in Regni formam
transfudit . Parum tamen vixit ; ac post obitum , uxor e-
jus Salome Alexandrum Janneum , unum ex tribus viri fratri-
bus , regem constituit . Hic vero alterum fratrem insidiantem
sibi interfecit , alterum privata , & otiosa vita contentum in
honore habuit .

Circa hæc tempora Romanorum res maximum habuere in-
crementum . In Galliis cum Transalpinis populis primum dimi-
micavere Romani an. U. c. 629. Flaccus Salyos , Fabius Al-
lobroges , Marius Cimbro , Teutonesque profligavit . Jugurtha
Rex Numidiæ a Metello primum fractus , a Mario demum de-
bellatus , ac in triumphum ductus , in carcere fame neca-
tus est . Sic Romani fines suos proferebant , & sensim omnes
terras , & omnia maria noti orbis invadebant . Sed quo splen-
didior Respubl. tot victoriis foris apparebat , eo magis intesti-
nis discordiis , & effrænata civium ambitione discindebatur .
Præter ea , quæ de Gracchis memoravimus , Saturninus agra-
ria lege lata , ut quem agrum C. Marius , pulsus e Gallia Cim-
bris , adquisisset , populo divideretur , Metellum Numidium re-
sistentem sibi multavit exilio , ac tandem C. Mario sextum
Consule peremptus est . Eodem pene tempore duo difficillima
bella gesserunt Romani ; quorum alterum in Italia , alterum ex-
tra Italiam contigit . Illud *Sociale* , vel *Marsicum* appellatum
est , quod a Latinis , ac Italia fere omni excitatum est , eique
finem imposuerunt Cn. Pompejus Strabo , Magni pater , & L.
Sylla . Alterum contra Mithridatem in Asia susceptum est , cu-
jus gerendi provincia cum a pluribus expetiretur , civile bellum
inter Marium & Syllam exarsit , quorum furoribus Roma
dilacerata . Immodica dominandi cupido unumquemque inva-
sit . Sertorius Marianarum partium fautor in Hispaniam au-
fugit , ibique cum Mithridate foedus iniit . Contra hunc belli
peritissimum ducem frustra vis adhibetur . Quatuor Romano-

Anni Muu. Ante Chr.

Joseph. lib.
1. belli c. 3.
Antiquitat.
lib. 13. c. 19.

Joseph. lib.
13. c. 20.

Romano-
rum, victo-
rie .

3880.

122.

3905.

99.

Livius lib.
69. Plutar.
in Mario Ap-
pian. Bell.
Civ. lib. 1.
P. 367. Oro-
sius lib. 5. c.
17.
Liv. lib. 27.
3913.
Diod. Sic in
Bibliot. Pho-
tiii Cod. 244.

91.

Appian. lib.
1. Bell. Civ.
p. 396 cum.
Mithridatic.
p. 206.

3930.

74.

Liv. lib. 97.

Anni Mun.

Ante Chr.

rum duces contra se missos variis affecit cladibus. Rem confecisset Lucullus Conf., qui secundissimis proeliis terra, mari-
que factis Mithridatem in Pontum primum, indeque in Ar-
meniam ad Tigranem fugere compulerat; sed a militibus suis
postremo destitutus, tot laborum, victoriarumque fructus Cn.
Pompejo cedere coactus est. Hic ob rerum gestarum ampli-
tudinem *Magni* cognomen adeptus, non solum fortissimum,
hunc regem debellavit, ac Tigranem belli socium sola Arme-
nia contentum esse iussit, sed Iberos etiam, & Albanos, Sy-
ros quoque Romano adjecit imperio, maria omnia a Syria us-
que ad columnas Herculis piratis infesta liberavit, ac gladia-
torium bellum Romanis formidolosum confecit. Sed quod ad
nos magis spectat, maxima per ipsum in rebus Judaicis mu-
tatio contigit. Nam e Mithridatico bello redux Antiocho A-
siatico Regi Syriam ademit, ac in formam Provinciæ redactam,
possessionem fecit Populi R; tum in Judæam veniens, capta Hie-
rosolyma, e duobus Alexandri Jannæi filiis, Aristobulum Ro-
mam captivum deduxit, Antigono autem Pontifici vanum po-
tentix simulacrum reliquit. Ex eo vero tempore Hierosolyma
tributum Romanis cepit pendere; ac plerisque urbibus, quæ
Judæis hæcenus contributæ fuerant, proprio Præsidi permissis,
gens ipsa intra veteres terminos redacta. Dum ita a Pompejo
Romanorum amplificatur Imperium, Romæ nefaria Catilinæ
conjunctio erupit, quæ Ciceronis eloquentia potius, quam Caii
Antonii in Consulatu Collegæ armis dissipata est. Non inde ta-
men incorruptior Romana libertas. Primorum ambitio, ex ea-
que conflata discordia civilis extremam ei calamitatem attulit.
Pompejus in Senatu dominari, magnoque nomine fultus, om-
nium arbitrum se gerere volebat. Galliarum victoriis a Cajo
Cæsare partis nihil utilius Reipubl. accessit. Tam bene de pa-
tria merito potentia accrevit, qua eam oppressit. Primo Pom-
pejum æmulari, postea eundem superare contendit. Immen-
sis cumulatus divitiis Crassus, ut horum potentix, ita eorum

glo-

3937.

3941.

3955.

*Plutarch. in
Lucullo &
Appian.*

*Dio. lib. 35.
36.*

*Liv. lib. 98.
100.*

*Vell. Patern.
lib. 2. c. 33.*

*Cic. Vell. Pa-
tern. lib. 2.*

Liv. lib. 101.

Dio. lib. 36.

*Orosius lib.
6. c. 4.*

*Florus lib. 3.
c. 6.*

*Strab. lib. 16.
p. 751.*

*Pompeige-
sta.*

*Joseph. lib.
1. Belli c. 5.*

lib. 14.

*Antiquit.
Euseb. De-*

*monstrat. E-
van. lib. 8.*

c. 2.

*Plutarch. in
Pompeio. Liv.*

lib. 103.

*Sev. Sulp.
Histor. Sac.*

lib. 2.

*Joseph ut su-
pra.*

*Salust. in
Conjurat.*

Catil.

lib. 48.

*Plutare. in
Cæs. &
Pomp.*

*Cæsar Com-
ment. de bel-
lo Civ. lib. 1.*

*Cicer. in
Philippi. se-
cund. Dio.*

lib. 41.

gloriæ se parem ostendere voluit . Temere bellum adversus Parthos sibi , Patriæque exitiosum suscepit . Victores Arsacidæ Romanæ superbiæ insultarunt , atque in insatiabilem ducis avaritiam atrociter invecti sunt .

Sed Romano nomini infamia iniusta ob trucidatum Crasum non perinde nocuit ; Eo sublato vinculum illud , quod Pompejum , ac Cæsarem , invitos licet , conjunctos tenebat , ruptum est , ac civile bellum exortum . Hi duo totius Reipubl. viribus firmati , apud Pharsaliam cruenta pugna veterem rixam , & odium dirimunt . Victor Cæsar , sui fama orbem implet : Continuo perlustratis omnibus terris , Ægypto , Asia , Mauritania , omnia victoriis emensus est : Romæ , totiusque Imperii dominus agnoscitur ; quem tamen Brutus & Cassius , patriæ suæ liberandæ studio , velut tyrannum , nulla clementiæ ejus habita ratione , trucidarunt . Verum pro eo tres crudeliores insurrexerunt tyranni , M. Antonius , Lepidus , ac Octavius Cæsar , Julii Nepos , ac testamento in filium ab eo adoptatus , qui proscriptione , ac cædibus omnia replent . Hi tres inter se partiuntur Imperium . Morientis libertatis reliquiæ cum Bruto , & Cassio occidunt , ab Octavio , & Antonio bello profligatis . Antonius , & Cæsar amoto ab Imperio Lepido , ac Sex. Pompejo Cn. Filio in fugam acto , invicem arma movent . Cæsar navali prælio apud Actium cum eo congressus victor evadit . Antonius Ægypti , Orientisque viribus , quas secum adduxerat , ammissis , & ab ipsa Cleopatra , cui repudiata Octavia Cæsaris sorore , totum se dederat , desertus , se ipsum interemit . Cæsaris victoriis nullibi resistitur ; Alexandria recipitur , Ægyptus jam provincia Romana ; Cleopatra Antonii nece comperta , suisque rebus diffidens , ne ad Victoris arbitrium viveret , mortem sibi consciscit : Roma ipsa Cæsarem unicum totius Imperii Moderatorem sub *Imperatoris* nomine agnoscit . Si qui supererant Romanæ potentiæ adhuc insensu , ab ipso Cæsare compressi . Versus Piræneos montes Cantabros , & Astures rebellantes reprimi : Æthiopes

pacem

Ante Chr.

Anni Mun.
Cic. lib. 2. de
Divinat.
Dio. lib. 40.
Plutarch. in
Crasso Oras.
lib. 6. p. 13.
3961.
Civile bel-
lum inter
Cæsarem ,
& Pompe-
jum .
Plutarch. ut
supra .
3966.
Sueton. in
Jul. Cæs. c.
35.
Dio. lib. 42.
A Hirtius
de Bell. Ale-
xandrin. Ap-
pian. pag.
1063. liv.
lib. 106.
Flor. lib. 4.
Hist. Flor.
Vell. Patere.
lib. 2. c. 56.
3971.
Liv. lib. 120.
Dio. lib. 46.
Liv. lib. 124.
Vell. Patere.
lib. 2. c. 70.
Plutarch. in
Bruto Ap-
pian. lib. 4.
p. 665.
Sueton. in
Octavio. c.
16. & 54.
3983.
Flor. lib. 4.
c. 11.
3984.
Dio. lib. 51.
p. 446.
Liv. lib. 133.
Strabo lib.
17 pag. 795.
Sueton. in
Octavio 17.
3987.
Flor. lib. 4.
c. 11.
Dio. lib. 52.
p. 493.

43.

38.

33.

21.

20.

17.

Anni Mui.

Ante Chr.
Æram.Strabo &
Dio. ut sup.

4000.

Sueton. in
Octav. c. 21.
5.
Liv. lib. 136.

pacem orant : Percussus Parthus captivos , & Romana insignia Crasso ablata , remittit : Fœdus & amicitiam ejus ambiunt Indi : Rethii , & Helvetii , licet montibus abditi , armis fulgurantem eum expavent : Pannonia agnoscit , Germania formidat , & Visurgis jura danti obtemperat . Terra , marique victor Templum Jani claudit . In conspectu ejus , totus quiescit orbis , & Jesus Christus nascitur .

Prophetia
Jacobi de
Christi ad-
ventu .

In hoc autem eventu omnium maximo , & felicissimo , paululum immorari , non inutile erit , & antequam nostram de anno nativitatis Christi opinionem exponamus , de uno , aut altero ex divinis Sacrae scripturae oraculis , quæ in veteri testamento leguntur , quæque venturi Messiae tempora designabant agendum est . Prima sit celeberrima illa Jacobi prophetia , quæ Genes. 49. legitur . Quum Sanctissimus hic Patriarcha mortem sibi instare intelligeret , vocatis ad se filiis suis , superno afflatus Spiritu , aperuit eis statum , quem ipsi , eorumque posterii habituri erant in terra promissionis . De Juda vero hæc vaticinatus est : *Juda , te laudabunt fratres tui : manus tua in cervicibus inimicorum tuorum : adorabunt te filii patris tui : catulus leonis Juda : ad prædam , fili mi , ascendisti : requiescens accubivisti , ut leo , & quasi leæna , quis suscitabit eum ? Non auferetur sceptrum de Juda , & dux de femore ejus , donec veniat qui mittendus est , & ipse erit expectatio gentium : ligans ad vineam pullum suum , & ad vitem , o fili mi , asinam suam : lavabit in vino stolam suam , & in sanguine uvæ pallium suum : Pulchriores oculi ejus vino , & dentes ejus lacte candidiores .* Postrema hæc Prophetiæ verba in sensu litterali spectant , ut quisque videt , fertilitatem regionis , quæ in divisione terræ Chanaan sorte obventura erat Tribui Judæ ; sed quæ præcedunt , quoquo modo accipiantur , intelligi non possunt nisi de illo , qui Dei Nuncius esse debebat , voluntatum ejus Interpres , ac Minister , promissionum Adimplementum , novi populi Rex , uno verbo Messias , seu Christus Dominus . Unum est Verbum Sceptrum

ptiam hebraice מַלְאכָה quod non sine difficultate esse videtur , quum , juxta nostri sermonis proprietatem , nonnisi ad regiam dignitatem significandam usurpari soleat . Sed explorata res est , ipsorum quoque Rabbiorum confessione firmata , in lingua sancta vocem istam designare Magistratum , Præfecturam , Potestatem in genere ; ita ut Prophetæ sensus sit , in diebus Messiae totam in domo Judæ auctoritatem defecturam , quod universi status ruinam involvit . Duobus itaque characteribus , plane manifestis , Messiae tempora in hac prophetia distinguuntur . Ammissa libertate , ac omni potestate , & auctoritate privati , subjiciendi erant Judæi alienæ gentis dominationi , & novus populus , novumque Regnum ex omnibus terræ populis constans , prodire debebat , cujus Messias esset caput , & spes . Hæc autem revera contigisse circum ea tempora , de quibus loquimur , certum omnino est . Sexaginta vix anni ad Christum usque fu-
pererant , quum Hircanus , & Aristobulus , Alexandri Jannei liberi , pro adipiscendo Sacerdotio , cui regia dignitas adjungebatur , arma invicem moverunt : Pompejus a duobus fratribus ad eorum res componendas accitus , utrosque subegit , ac Romanis tributa pendere jussit ; Et licet , Aristobulo in triumphum abducto , Hircanum Judæis reliquerit , regio nomine , ac vana potentiae specie , quam etiam imbecillitate sua brevi amisit ; tamen non multo post , 40. scilicet annis ante Christum , Herodes Idumæus Antipatri filius , studio Oct. Cæsaris , & M. Antonii , a Senatu R. Judææ Regnum obtinuit . Novus hic Rex qui exterius tantum Judaicam religionem profitebatur , superbe atrociterque se gerit , ac prisca regnandi rationes im-
mutat : ad libitum Pontificum successionem confundit : Pontificatum , quem arbitrarium reddit , enervat ; & ita auctoritatem Concilii gentis , seu Sanhedrim imminuit , ut ab eo ipsam quoque vitæ necisque potestatem abstulerit , quæ illi semper , & ubique etiam in Babylonica Captivitate conservata fuerat . Cum igitur Herodes & Romani , quibus ipse mancipabatur , jus om-

Anni Mun.	Ante Chr.
4000.	Æram 5.

Joseph. Antiq. 18.8.
1d. 70. 8. 1.
bell. Jud.
App. bell. Sy-
riac. Mithrid.
l. 5.
Vid. sup. ad
an. mundi
3940.

ne

Anni Mun. Ante Chri.
4000. Æram
5.

Tract. Voc.
Magn. Gen.
feu Comm.
in Gen.

Joseph. de
Jud. Rep.
VII. 12.

ne publicum ad se transfuissent, Judaicæ Reip. fundamenta dis-
jecta sunt, atque vastata. Miserrimam hanc rerum suarum con-
versionem videntes Hebræi, non potuit fieri, quin antiqui Ja-
cobæi Oraculi non recordarentur, quo prædictum fuerat, in diebus
Messiæ potestatem, auctoritatem, Magistratum penitus defectu-
rum. Id annotat vetus eorum Auctor, ac ingenue fatetur, tunc temporis in Juda, & primoribus populi sceptrum desisse, publico ab eis jure ablato, ac Judaico Concilio e gradu de-
jecto, cujus membra non amplius Judices, sed privati doctores erant. Sic ipso eorum sensu Christi adventus instabat. Id divulgatum est, atque Sacrarum litterarum auctoritate, quæ in Oriente plu-
rima erat, universim creditum, ut Josephus testatur, brevi e
Judæa novum Regem processurum, cujus imperio omnis terra
subjiceretur: Docet nos etiam Joan. Evang. c. 4. 25. suo tem-
pore mulierem Samaritanam credidisse Messiam mox esse ven-
turum. Recte igitur Judæi de suo statu cogitantes, Messiæ tem-
pora suis detrimentis, & occasu a Jacob designato, cognove-
runt; neque vanis ambagibus se implicant, eodem, quo ad-
venit, tempore eum esse venturum rati sunt. Quod autem
eum non agnoverint, id immodicæ eorum ambitioni, atque su-
perbiæ referendum est, qua occupati, eam de Messia sibi ef-
formarunt ideam, quæ pravis ipsorum animi cupiditatibus re-
sponderet. Quapropter eum sibi finxerunt Messiam, qui terre-
nis Regibus similis foret, quique summus Imperator esset, ac
populorum domitor, & gentibus, quarum detrectabant impe-
rium, formidolosus. Cum vero in statu prorsus diverso con-
spiciendum se Christus Dominus obtulerit, obstinato animo a-
versati sunt eum. Ceterum ea circa tempora Messiam ventu-
rum tam fortiter animo imbiberant, ut ea fides uno ferme
sæculo inter ipsos permaneret. Et postquam præfinitum tempus
omnino elapsum viderunt, ne fateri cogerentur Messiam quidem
advenisse, ab ipsis tamen minime fuisse agnitum, quin potius
rejectum, ac morte turpissima condemnatum, omnem move-
runt

runt lapidem; ut Sacra Vaticinia Christi prænuncia eluderent, majorum suorum traditione posthabita; ac eo usque progressi sunt, ut dicerent, Vaticinium Jacob ad Christum non pertinere, quod extremæ animi cœcitatatis indicium est.

Huic Jacobi prophetiæ alteram non minus illustrem jungimus, quæ habetur Danielis 8. 9. v. 24. Dum populi sui vicem, Babylone captivi, Propheta commiseratur, ac Septuaginta annos, quibus servitus illa perdurare debebat, secum reputat, Deumque enixis precibus pro illorum liberatione obsecrat; continuo ad sublimiora elevatus alterum annorum numerum conspicit, liberationemque multo præstantiorem. Loco septuaginta annorum, qui fuerant a Jeremia designati, Septuaginta annorum hebdomadas videt, quæ incipiunt a sanctione Artaxerxis Longimani de restaurandis mœnibus Jerosolymæ, hoc est anno Regni ejus vigesimo. Circa finem harum hebdomadam, *prævaricationis consumatio, peccati finis, justitia sempiterna adducenda, visionis, & Prophetiæ impletio, & Sancti Sanctorum unctio* ponitur, ac perspicuis verbis futura prædicitur. Præ ceteris hebdomas una, ultima & septuagesima a Propheta distinguitur. In ea immolandus est Christus. *Hæc multis confirmabit pactum; & in dimidio hebdomadis deficiet hostia, & sacrificium*, procul dubio ob mortem Christi; nam mortis ejus velut consequens quoddam hæc ingens designatur immutatio. Post occisum Christum, & hostiæ & sacrificii defectum, omnia turbantur, ac fusdeque miscentur. Civitas, & Sanctuarium dissipatur, in Templo abominatio desolationis conspicitur, & usque ad consumationem, & finem perseveratura desolatio.

Posito igitur, ut inter omnes ferme convenit, quod harum hebdomadam initium a 20. Artaxerxis Longimani anno petendum sit, qui fuit mundi 3550, jam videre est, *Vid. supr. ad hunc an.* earum complementum haberi post quartum Mundi millenarium, circa quod tempus Christum in mundum advenisse constat. Atque hæc etiam erat pervetusta Judæorum traditio, Mes-

Tom. I.

F

siam

Anni Mun.	Ante Christ.
4000.	5.

Danielis prophetia de Christi adventu.

Anni Mun. Ante Chriſt.
Æram .
4000. 5.

Gem. Tr. San.
C. XI.

siam circa finem quarti millenarii, ac duobus millibus annorum circiter ab Abraham effluxis, appariturum. Elias quidam, cujus clarum est inter Judæos nomen, quamvis alius sit a Propheta, id ante Christum natum docuerat; & hæc traditio extat in libro Doctrinali. Unum tantum obloqui posset: nempe quod, cum certum omnino non sit a prædicto Artaxerxis anno has hebdomadas deducendas esse, neque firmum ex ea erui possit Messiae adventus indicium. Verum præter quamquod paucorum annorum controversia exigui habenda esset momenti, omnis præterea difficultas, si qua subest, divinitus sublata est. Negari enim nullo modo potest ea revera contigisse, quæ Propheta eventura prædixerat post ultimam hebdomadam, in cujus medio Messiae mors futura erat. Prænuntiavit Propheta post ultimæ hebdomadis exitum, Urbem, & Templum diruendum esse, sacrificia desitura, & usque ad consumationem, & finem perseveraturam desolationem. Hæc autem revera contigisse, quis unquam, qui sanæ mentis sit, negare audebit? A mille septingentis annis & amplius, Urbs, & Templum excisa sunt; diruto Templo, oportuit ut & sacrificia cessarent, quæ in eo tantum offerri poterant juxta Mosaicæ legis præscriptum; demum ad finem usque hanc eorum desolationem perseveraturam ex eventu præterito fatis certo colligere licet: eo enim docemur, quod quoties Judæi aliud Hierosolymis Templum extruere tentarunt, toties eorum conatus in irritum cessere. Ea Templi instauratione prohibiti sunt primum ab Adriano, & a Constantino, cum se ad opus illud accinxissent. Deinde opus, imperante, ac impense favente Juliano Apostata, iterum incæptum terræ motus excussit, ac flammæ globi e terra erumpentes, opera pariter, & opifices hauserunt, ut præter Ecclesiæ Patres, & Scriptores, Ammianus Marcellinus testatur. Certissimum istud, & clarissimum factum, scilicet Judaicæ gentis subversio, quæ Christi mortem subsequuta est, nos ab omnibus Chronologorum argutiis abunde vindicat, & vaticinium fuisse

ad

Ab. 32. c. ultim-

adimpletum ipsis indoctis , & rudibus ostendit . Merito igitur ab ipsis Judæis unanimi ore pronuntiatum est : *Adventus Christi omnia tempora abiisse* . Aliæ gentes Messiam toties promissum , ac tamdiu expectatum agnoscunt : omnis terra benedictionis Abrahæ particeps fit ; ac novum Regnum exurgit , cuius juxta Prophetas æterna erit duratio : Omnes hebdomades elapsæ sunt : Sanctuarii , & populi desolatio , mortis Christi æquissima pœna , contigit : Tandem Christus tot signis ac prophetiis demonstratus , prout in Judæorum traditione continebatur , advenit ; unde inexcusabiles omnino sunt .

His de Messiae adventu , ex prophetarum oraculis , quam breviter prænotatis , ad historiam nunc revocanda est oratio , ut Jesu Christi nativitas enarretur ; prius tamen adnotandum est , Æram vulgarem , seu Dionysianam , ex eruditorum consensu , verum nativitatis Christi annum non indicare , nec primo ejusdem æræ anno Christum revera natum fuisse , ita , ut certo dici possit ab anno , quo Christus natus est , usque ad labentem 1770. , quo hæc scribimus , tot tantum annos excurre : quot vero ante eam æram annis natus sit Christus Dominus , in obscuro est , & magna animorum dissensione ab eruditis adhuc certatur ; cum alii biennio ante æram vulgarem J. Christum natum esse tradant , alii triennio , quadriennio alii vel quinquennio etiam , aut sexennio . Singulorum opiniones exponere , aut confutare superfluum judicamus , quas post Seneschallum in Triade Evangelica recenset Natalis Alexander ; Sed inter varias ea de re opiniones eam eligimus , quæ ceteris , & ratione , & auctoritate præstat ; atque cum eruditissimis viris Dekerio , Petavio , Usserio , Norisio , Nat. Alexandro , Tillemontio , Moneglia , Samuele Basnagio , Clerico , aliisque Christum Dominum in lucem venisse dicimus anno a Mundi creatione circiter 4000. Olymp. 193. an. 4. Urbis conditæ 749. Æræ Julianæ 41. Augusti Imperatoris an. 40. Herodis Regis an. 35. Coss. Augusto Cæsare XII. , & L. Cornelio Sulla , an-

Anni Mun.	Ante Christ.
4000.	Æram .
Græc. San. c. 10.	5.

De anno quo natus est Jesus Christus.

Nat. Alex. dissert. 2. in secul. 1. Petav. lib. 12. 5. de doct. tempo. Usser. annal. antiquiq. Noris. epist. ad Pag. tom. 2. p. 664. tom. 3. de Cenotaph. Pis. dissert. 2. et alibi passim. Tillem. tom. 2. Nat. Alex. ut sup. Moneglia Ord. Præd. dissert. sing. de annis nativitatis baptismi et Passionis J. Christi Basnag. Clericus in Annal. Eccles. an. 5. ante æram vulgarem

Anni Mun. 4000.
Ante Christ.
Æram. 5.

te Dionysianam æram seu vulgarem an. 5., seu ut alii etiam numerant anno quarto, dum annos integros tantum computant, & paucos dies anni quinti, a die 25. Decembris, qua traditione scimus in Bethleem Christum ortum habuisse, prætereunt. Natus est itaque Dominus noster Jesus Christus ante æram vulgarem annis quatuor, diebus septem, & die octava, seu prima Januarii anni sequentis circumcisis. Hæc autem de Christi nativitate Epochæ, quæ tum ex Herodis gestis, & obitu, tum ex alterius Herodis, seu Antipæ, nummo eruitur, tam certis jam argumentis nititur, *ut ceteris de natali Christi opinionibus antiquitatis unica prævalebit*, aiebat Norisius epistola ad Pagium de nummo Herodis; Pagius tamen uno adhuc anno Christi ortum anticipat, ut videre est in ejus appar. pag. 370. Hæc Epochæ firmata, nunc gesta prosequimur, suis annis singula distinguentes.

Anno proximo elapso, ante æram vulgarem sexto, mense Octobri cum Zachariæ Sacerdoti contigisset incensum offerre, Gabriel Angelus eidem apparens, filium ex eo mox nasciturum promittit; sed cum Zacharias ob suam, & Elisabeth uxoris ætatem, quæ gignendis filiis minus apta erat, de vaticiniis veritate dubitasset, mutus repente evadit, postquam filii sui nomen, & officia ab Angelo didicisset: expleto deinde officio suo cum in domum redisset, uxor ejus paulo post concepit, quæ & *occultabat se mensibus quinque &c.* ut narrat Lucas.

Transacto autem mense sexto a Joannis conceptione cum Mensis Martius ad finem vergeret, hoc anno Gabriel Angelus ad Mariam Virginem, quæ Josepho ex eadem cum ipsa Davidica stirpe genito desponsata erat, a Deo missus est, qui, Virgine salutata, Filium Dei parituram, & sacratissimo Jesu nomine nuncupaturam eidem annunciavit: tunc Virgo ab Angelo de mirabili conceptione edocta cum assensum suum his verbis præbisset: *Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum*, Dei mater repente efficitur, superveniente in eam Spiritu Sancto, & virtute Altissimi eam obumbrante; quo

Luc. cap. 1. 5.
ad 29.

Angelus Gabriel Mariæ appa-
rens, de Filio
Dei Spiritus S.
virtute concipi-
endo certitudi-
nem reddit.

Luc. 1. 26. ad 56.

quo etiam tempore ab Angelo monita Elisabetham Cognatam suam a sex mensibus uterum ferre, mox ad eam invensam properavit. Ut autem Elisabeth domum ingressa est, & eam salutavit, intellexit illico Elisabeth ex filii sui, quem in utero gerebat, exultatione, Messiae matrem ad se venisse, hinc *benedicta*, inquit, *tu inter mulieres*, & *benedictus fructus ventris tui*, & *unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me*; cui Virgo concinens hymnum divinum dixit: *Magnificat anima mea Dominum &c. mansitque cum illa*; quasi mensibus tribus, idest usque ad ejus partum, qui Junio labente contigit: quo tempore inter multa mirabilia, quæ facta sunt, Zacharias Joannis Baptistæ Pater, loquendi usu recepto, ac Spiritu Sancto repletus prophetavit, dicens: *Benedictus Dominus Deus Israel quia visitavit & fecit redemptionem plebis suæ*. Maria autem domum reversa cum in dies prægnans appareret, Joseph occulte eam dimittere cogitabat; verum ab Angelo per quietem admonitus ipsam Spiritus Sancti virtute concepisse, & parituram filium Jesum, qui servaturus erat populum suum a peccatis suis: *Exurgens a somno, fecit sicut præcepit ei Angelus Domini, & accepit conjugem suam*, ut ait Matthæus;

Lucæ cap. i. 57.
ad 68.

Matt. cap. i. 18.
23.

Hoc interea labente anno exiit edictum a Cæsare Augusto, ait Lucas, ut describeretur universus orbis. Hæc descriptio prima facta est a Præside Syriæ Cyrino; cumque omnes nomina darent eo loco, unde originem duxerant, ascendit Joseph a Galilæa de civitate Nazareth in Judæam in civitatem David, quæ vocatur Bethlehæm, eo quod esset de domo, & familia David, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore, prægnante. Cumque ibi essent Maria & Joseph, impleti sunt dies, ut pareret; & peperit filium suum primogenitum, & reclinavit eum in præseppe, quia non erat ei locus in diversorio. Ejus nativitas ab Angelo Pastoribus illico nunciatur, qui festinantes venerunt ad præseppe, ubi invenerunt cum Maria, & Josepho infantem pannis involutum, & reversi sunt glorificantes, & laudantes Deum, ut pluribus narrat S. Lucas.

Orbis descriptio Augusti Cæsaris jussu facta. Jesus Christus die 25. Decembr in Bethlehæm nascitur. Lucas 11. 1. ad 21.

Luc. 2. 2. ad 21.

Hæc

Anni Mun. Ante Chri-
Æram .
4000. 5.

Hæc autem , quæ hæcenus de Christi nativitate narravi-
mus , desinente hoc anno , idest die 25. Decembris contige-
runt . Tam felicitis , faustique diei memoria , qui tantam Deo
gloriam , hominibus vero tantam pacem , felicitatemque adtu-
lit , continua annorum ferie , maxima cum celebritate ab Ec-
clesia merito celebratur ; Unde silente scriptura , ex tradi-
tione scimus Christum adveniente temporis plenitudine , ea
die in terris apparuisse . De festo Natali Jesu Christi , ejusque
antiquitate Thomasinus , Baillet , Lambertini , alique videri
possunt .

Thomast. de fe-
stis. Baillet: die
25:decem Lam-
bertini Annot:
ad festam, ad eam
diem,

JESU CHRISTI ANNUS I. = ANTE ÆRAM VULGAREM . 4.

AUGUSTI CÆSARIS 41. = HERODIS REGIS 37.

AN. URBIS CONDITÆ 750. = OLYMP. 194. AN. I.

COSS. CALVISIO PABINO II. ET SASSIENO RUFO

Jesus Christus
circumciditur,
a Magis adora-
tur, et, cum in
Templo præ-
sentatus fuisset,
in ægyptum
transfertur.
Luc. 2. 21. Matt.
2. 1. ad 12.

Die 25. Decembris anni præteriti cum natus esset Jesus ,
kalendis Januarii hujus anni , *postquam consummati sunt dies
octo ut circumcideretur puer , vocatum est nomen ejus Jesus ,
quod vocatum est ab Angelo priusquam in utero conciperetur :*
paulo post Magi ab Oriente , Stella duce , Hierosolymam ve-
nientes , & ab Herode edocti locum natalem Christi esse Be-
thleem Judæ , illuc festinato proficiscuntur , & *intrantes domum
invenerunt puerum cum Maria matre ejus , & procidentes ado-
raverunt eum , & apertis thesauris suis obtulerunt ei munera ,
aurum , thus , & myrrham , & responso accepto in somnis ne re-
dirent ad Herodem , per aliam viam reversi sunt in regionem
suam :* cumque transissent a partu Virginis dies quadraginta , Ma-
ria , & Ioseph Hierosolymam ascenderunt , ut Puerum Jesum in
Templo sisterent , *sicut scriptum est in lege Domini ; tunc Ma-
ria obtulit par turturum , aut duos pullos columbarum , & cum in-
troducerent puerum Jesum parentes ejus venit & Simon vir ju-
stus , & timoratus , expectans consolationem Israel , qui re-*
spon-

Luc. 2. 22. et seq.
Levit. 12. 21. ad
8. Exod. 13. 2.
Num. 3. 16.

sponsū accepit a Spiritu S. non visurum se mortem, nisi videret Christum Domini, & accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum, & dixit: Nunc dimittis servum tuum Domine &c. & tum de Christo, tum de Maria vaticinia edidit. Eo tempore in Templo adfuit & Anna Prophetissa filia Phanuel de Tribu Aser, & ipsa confitebatur Domino, & loquebatur de illo, idest de Jesu Christo, omnibus, qui expectabant redemptionem Israel; & ut parentes Jesu perfecterunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galileam in civitatem suam Nazareth, ait Lucas: Diu tamen ibidem non subsisterunt, nam Angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens, surge & accipe Puerum & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum dicam tibi, futurum est enim, ut Herodes querat puerum ad perdendum eum, qui consurgens, accepit Puerum, & Matrem ejus nocte, & secessit in Ægyptum, & erat ibi usque ad obitum Herodis &c. idest usque ad labentis anni finem, vel ad sequentis initium, nam hoc anno Novembris die 25. Herodes obiit.

Jesu Chr. an. 1. Ante Chr. an. 4.

Lucas 2. 25. ad 40.

Matth. 2. 15.

Interea Herodes Magorum reditu diu expectato, videns quoniam illusus esset a Magis, iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus a bimatu, & infra secundum tempus, quod exquiritur a Magis, ait Matthæus. Immanem hanc puerorum cædem in odium Christianæ religionis dissimulavit Josephus, licet alia Herodis scelera, eaque atrocissima non reticuerit, cui certe ea ignota esse non potuit, cum tanti sceleris fama Romam usque, & ad Augusti Cæsaris notitiam pervenerit; qui cum hæc audisset, ut & illud, quod Herodes filium suum Antipatrum eodem tempore occiderit, inhorruisse eum refert Macrobius: Cum Augustus audisset, inter eos, quos in Syria Herodes Rex Judæorum inter bimatum jussit interfici, filium quoque ejus occisum, ait, melius est Herodis porcum esse, quam filium, quo

Infantium cædes jussu Herodis Bethlehem facta.

Joseph antiq. lib. 17. 8. Macrobius Saturn. lib. 2. 40.

Jesu Chris. Ante Chr.
an. 2. Ær. an. 4.

Joseph. Antiq.
lib. 17. 8.

Joseph. lib. 17.
8. seq.

Usser. ad hunc
an.

quo Macrobiï testimonio, apud incredulos etiam, Matthæi narratio confirmatur. Tres Herodis filii eo jubente occisi sunt, Alexander, & Aristobolus ex Mariamne suscepti, & Antipater, quem quinque ante obitum suum diebus interfecisse Josephus testatur; ii tamen natu majores erant: sed cum de infantium cæde nuncius Romam allatus sit eo tempore, quo & auditum est Herodem filiorum alterum, idest Antipatrum necavisse; Macrobius, & hunc Herodis filium inter bimulos, per errorem numeravit; cum ejusdem necis causa diversa omnino fuerit ab ea, ob quam Bethlemiticos infantes neci destinavit. Post Innocentium stragem superstes diu non fuit Herodes; nam Deo vindice diuturno morbo afflictus, intestinis & genitalibus putrescentibus, vermibusque consumptus, desinente Novembre, seu die 25. impuram efflavit animam æternis cruciatibus destinatam. Ultimum Herodis diem ut festum celebrant Judæi, uti ab Usserio adnotatum est ex Judæorum Talmudico Codice.

JESU CHRISTI ANNUS 2. = ANTE ÆRAM VULGAREM 3.

AUGUSTI CÆSARIS 42. = URBIS CONDITÆ AN. 751.

OLYMP. 194. AN. 2.

COSS. CORNELIO LENTULO, ET MARCO VALERIO MESSALINO.

Herodis Regnum inter filios dividitur.

Joseph. antiq.
lib. 17. cap. 10.
11. 12. & c.

Puer Iesu ex Ægypto in Judæam a parentibus transpor-

tatur.

Matth. 2. 19. & c.

Herode defuncto, Augusti Cæsaris auctoritate, inter Archelaum, Herodem, & Philippum filios ejus divisum est regnum, ut pluribus narrat Josephus, quo tempore, ut ait Matthæus, *Angelus Domini apparuit in somnis Joseph dicens, surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in terram Israel, defuncti sunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui consurgens accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Israel. Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode Patre suo, timuit illo ire: & admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ, & veniens habitavit in civitate, quæ vocatur Nazareth; quibus alia de Salvatoris infantia*

non

fantia non addimus; silentibus enim sacris Historicis & Evangelistis, dicendi quoque nobis materia deficit.

Jesu Chris.
an. 3. Ante Chris.
Æra an. 2.

JESU CHRISTI AN. 3. = ANTE ÆRAM VULG. 2.

AUGUSTI CÆSARIS 43. = URBIS COND. 752.

OLYMP. 194. AN. 3, = COSS. AUGUSTO CÆS. XIII. ET
PLAUTIO SILVANO.

Rebus ab Augusto toto orbe mira felicitate compositis, *fæda dictu, memoriaque horrenda*, in ipsius domo tempestas erupit, ait Vellejus; *Quippe Julia ejus filia per omnia tanti parentis, ac viri immemor, nihil quod facere, aut pati turpiter posset femina, luxuria, libidine infectum reliquit; magnitudinemque fortunæ suæ peccandi licentia metiebatur, quidquid liberet, pro licito judicans*. Quamobrem ipsam Augustus in Pandatariam insulam, sub arcu custodia retinendam, relegavit.

Julia Augusti
filia in exilium
relegatur.

Suet. in Aug.
cap. 65. Vellej
lib. 2. Xiphili-
nus,

JESU CHRISTI ANNUS 4. = ANTE ÆRAM VULG. 1.

AUGUSTI CÆSARIS 44. = URBIS COND. 753.

OLYMP. 194. AN. = COSS. CORNELIO LENTULO, ET
L. CALPURNIO PISONE.

De rebus hoc anno tum ab Augusto Cæsare gestis, tum a Cajo ejusdem Augusti filio adoptivo (quem Imperii hæredem designaverat, quemque hoc eodem anno cum Proconsulari Imperio Orientem misit, ut res in Armenia turbatas componeret) plura non addimus, utpote ab instituto nostro aliena. Fuscæ tamen apud Svetonium in Tiberio cap. 49. Tacitum lib. 3. annal. 22. Xiphilinum, aliosque videri poterunt.

Cajus Cæsar in
Orientem mit-
titur.

JESU CHRISTI AN. 5. JUXTA ÆRAM VULG. 1.
AUGUSTI CÆSARIS 45. URBIS COND. 754.
OLYMP. 195. AN. 1. COSS. CAJO CÆSARE. ET
LUCIO ÆMILIO PAULO.

Annus Æræ
Uulg. 1.
*Pagi appar. in
annal. Baron.
Ufferius, Bas-
rages, Murato-
rius, Clericus,
Noris, aliique.*

Annum Æræ vulgaris primum, cujus nunc annum 1770. numeramus, tandem attingimus. Hanc Æram biennio antevortit Baronius, etsi ad eam annales suos componere curaverit, uti jampridem adnotarunt viri in Chronologia peritissimi, quorum animadversionibus jam certo constat Caii Cæsaris, & Lucii Æmilii Paulli consulatum cum æræ Dionysianæ, seu vulgaris anno primo concurrere. Consulatum in Oriente gessit Cajus Cæsar; ibique in Euphratis insula cum Tigiane Parthorum Rege colloquium habuit, cui Vellejus Paterculus, tunc temporis tribunus militum, adfuisse se memorat lib. 2. cap. 101.

JESU CHRISTI AN. 6. ÆRÆ VULG. 2.
AUGUSTI CÆS. 46. URBIS COND. 755.
OLYMP. 195. AN. 2. COSS. P. VINICIO, ET
P. ALFINIO VARO.

Mors Lucii
Cæs.

Mors Lucii Cæsaris, qui Massiliæ repentino morbo inglorius obiit, lugubrem hunc annum Augusto Cæsari reddidit, ut pluribus narrant Florus lib. 4. 12. Dio, Svetonius. De rebus porro gestis a Lucio, & Cajo Fratre, qui octodecim post menses obiit, consulendus potissimum Norisius in Dissertationibus, quibus Pisana horum Cæsarum Cenotaphia doctissime illustravit.

JESU

JESU CHRISTI AN. 7. ÆRÆ VULG. 3.
 AUGUSTI CÆS. 47. URBIS COND. 756.
 OLYMP. 195. AN. 3. COSS. L. ÆLIO LAMIA,
 ET M. SERVILIO GEMINO.

Cajus Cæsar Armeniam ingressus, Tigranem expulit, & Ariobarzanem Medum Armenis Regem dedit, ut narrat Tacitus; sed cum propius ad Artagerarum castellum accederet, vulnus accepit.

Cajus Cæsar in Armenia vulnus accepit.
Tacit. annal. lib. 2. cap. 4.
Vellej. lib. 2. 102.
Flor. lib. 4. 12.

JESU CHRISTI ANNUS 8. ÆRÆ VULG. 4.
 AUGUSTI CÆS. 48; URBIS COND. 757.
 OLYMP. 195. AN. 4. COSS. SEX. ÆLIO CATO, ET
 C. SENTIO SATURNINO.

Cum ex vulnere accepto regendæ Reipublicæ minus aptus evasisset Cajus, ideoque Augusti jussu Italiam versus navigaret; ubi in Lyciam appulit, Lymiræ obiit nono Kalendas Martias, ut ex Pisano cenotaphio demonstrat Norissius. Tulit id gravissime augustus; Tiberiumque adoptavit, Imperii postea hæredem, & successorem; qui & ipse posthac Augusti jussu Agrippam primo, deinde Germanicum Drusi fratris filium adoptavit.

Caji Cæsaris obitus.
Vellej. lib. 2. 103.
Suet in Aug. 65.
Suet. cap. 15. Tacit. annal. lib. 1. 7.
Dio lib. 55.

JESU CHRISTI ANNUS 9. ÆRÆ VULG. 5.
 AUGUST. CÆS. 49. URBIS COND. 758.
 OLYMP. 196. AN. 1. COSS. L. VALERIO MESSALA VOLUSO,
 ET CN. CORNELIO CINNA MAGNO.

Quamvis Augustus insidias a Cn. Cornelio Cinna Magno ex M. Pompeii filia nato, sibi anno superiore structas cognovisset, ei tamen Consulatum detulit, & reliquos conjurationis socios blandis tantummodo verbis castigavit; quo sane eximio

Aug. Cæsaris clementia in Cinna.
Dio lib. 55.

Jesu Christ. Chr. Æræ
an. 10. an. 6.

clementiæ exemplo omnium animos ita sibi devinxit, ut nemo deinceps in eum conjuraverit.

JESU CHRISTI ANNUS 10. ÆRÆ VULG. 6.

AUGUSTI CÆSARIS 50. URBIS COND. 759.

OLYMP. 196. AN. 2. COSS. M. ÆMILIO LEPIDO, ET
L. ARRUNTIO.

Archelaus Re-
gno ejicitur, at-
que Viennam
in Galliis exu-
lare cogitur.
Joseph. ant. lib.
17. cap. ult. Dio
lib. 55. Strabo
lib. 16.

Judæi, & Samaritæ Archelai tyrannidem non ferentes, eum missis ad Cæsarem Legatis accusarunt. Quamobrem iratus Cæsar Romam adduci jussit: ubi postquam illum causam suam contra certos accusatores agentem audivit, Viennam Galliarum urbem exulem abire jussit, pecuniaque spoliavit. Deinde Archelai Ditione, idest Judæa Samaria, & Idumæa in provinciam redacta & Syriæ adtributa, Quirinum Syriæ præsidem misit, qui censum ageret, & Archelai domum addiceret.

Joseph. ibide m.

JESU CHRISTI ANNUS 11. ÆRÆ VULG. 7.

AUGUSTI CÆS. 51; URBIS COND. 760.

OLYMP. 196. AN. 3., COSS. A. LICINIO NERVA, ET
Q. CÆCILIO METELLO CRETICO.

Judas Galilæus:
Judæos ad re-
bellionem exci-
tat.
Luc. cap. 2. 2.

Dum itaque Quirinus Syriæ Præses secundam descriptionem in Judæa ageret (nam altera facta est eo anno, quo Christus Dominus in Bethlehem natus est, de qua Lucas: *Hæc descriptio prima facta est a Syriæ Præsidente Quirino*, idest hæc descriptio prima facta est a Quirino, qui postea, cum Syriæ præesset, alteram descriptionem fecit) Judas quidam Galilæus Judæorum plurimos ad rebellandum adversus Romanos, ne censum fieri paterentur, excitavit; Verum temeritatis suæ poenas cito dedit.

Mat. cap. 5.
Joseph. lib. 18.
cap. 6 & 2; lib.
20. 3.

JESU

JESU CHRISTI ANNUS 12. ÆRÆ VULGARIS 8.

AUGUSTI CÆSARIS 52. URBIS COND. 761.

OLYMP. 196. AN. 4. COSS. FURIO CAMILLO, ET SEX.

NONIO QUINCTILIANO.

Ascendentibus Maria & Joseph in Jerusalem ad festum Paschatis secundum consuetudinem diei festi, cum iis ascendit & Jesus; consumatisque diebus, cum redirent, remansit Puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus; existimantes autem illum esse in comitatu venerunt inter diei, & requirebant eum inter cognatos, & notos, & non inveniētes reversi sunt in Jerusalem, ubi post triduum invenerunt illum in Templo sedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus; cui Mater cum dixisset: fili, quid fecisti nobis sic, ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te; ait ad illos, quid est, quod me quærebatis? nesciebatis, quia in iis, quæ Patris mei sunt, oportet me esse. Cum eis deinde ascendit & venit Nazareth, & erat subditus illis, & proficiebat sapientia, & ætate, & gratia apud Deum, & apud homines, & mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo.

Jesus Christus
in Templo
parentibus in-
venitur.

Lucas cap. 2.
43.

JESU CHRISTI ANNUS 13., ÆRÆ VULG. 9.

AUGUSTI CÆS. 53., URBIS COND. 762.

OLYMP. 197. AN. 1. COSS. Q. SULPICIO CAMERINO,

ET C. POPPÆO SABINO.

Ovidius Poetarum celeberrimus hoc anno in Pontum exulare jussus; tulitque legem de maritandis ordinibus Augustus, qua in cœlibes pœna sancita fuit, maritis vero præmium constitutum.

Augustus Ovi-
dium Tomis in
Ponto relegat,
legem Pop-
peam edit.
Dio, Suetonius

JESU

Jesu Chris. Chr. Æræ
an. 14. an. 10.

Uffer. annal.
p. 611. Dio lib.
56.
Svet. in Aug.
cap. 34.

JESU CHRISTI ANNUS 14. ÆRÆ VULG. 10.

AUGUSTI CÆS. 54. , URBIS COND. 763.

OLYMP. 197. AN. 2. COSS. P. CORNELIO DOLABELLA
ET CAJO JUNIO SILANO .

Tiberius Con-
cordiæ Tem-
plum dedicat .

Cum Romæ Tiberius ædem Concordiæ dedicasset , suum ,
& fratris Drusi , licet mortui , nomen inscripsit , teste Dio-
ne lib. 56.

JESU CHRISTI ANNUS 15. ÆRÆ VULG. 11.

AUGUSTI CÆS. 55. , URBIS COND. 764.

OLYMP. 197. AN. 3; COSS. M. ÆMILIO LEPIDO ,
ET T. STATILIO TAURO .

Proconsulare
Imperium Ti-
berio collatum.

Vellej. lib. 2.
cap. 121.
Tacit. annal.
lib. 1. cap. 3.

Luc cap. 3. 1.
Uffer. ad hunc
an.

Isac. Vossius
chronol. sacra :
Clericus an. 25.
Pag. dissert. hy-
pat. port. 1. c. 3.
ad an. 29.

Proconsulare Imperium cum Tribunitia potestate hoc anno
ab Augusto collatum fuisse Tiberio tradunt Scriptores historiæ
Romanæ . Hæc autem epocha Imperii proconsularis Tiberio
collati ob id etiam notatu digna est , quod viri eruditissi-
mi ad eam respexisse Lucam censeant , cum scripsit anno
Tiberii decimoquinto verbum Domini super Joannem Zaccha-
riæ filium factum fuisse ; ita ut annus Tiberii 15. a labenti nume-
rari debeat , non vero ab anno æræ vulgaris 14. , quo post Au-
gusti obitum imperare coepit . Ex hac sane Tiberii epocha ,
quam Pagius , aliique tuerentur , mors Christi cum anno æræ vul-
garis 29. sub consulatu Geminarum facile componitur , quibus
consulibus Patrum plerique Christi passionem alligarunt ; at
in numerandis Tiberii annis , ad Proconsularem dignitatem
potius , quam ad Augustalem , S. Lucam respexisse inverosi-
mile est . Cum enim & ipsi Romanarum rerum Scriptores vix in-
ter se conveniant de anno , quo Tiberius ab Augusto in so-
cietatem Imperii vocatus est , ut Proconsulare Imperium ex-

tra

tra urbem gereret ; vix credimus inusitatam , & incertam numerandi rationem adhibuisse S. Lucam in computandis annis Tiberii ; atque annum decimum quintum Tiberii a Luca notatum , cum 28. æræ vulgaris concurrisset censemus , ita ut ejus anni initium ab anno æræ vulg. 14. , quo Augustus obiit , repetendum sit . De hoc tamen Basnagium , aut Norisium consulat Lector .

Jesu Christ. Chr. Æræ
an. 15. an. 11.

*Basnag. ad hunc
An. n. 3. ad fi-
nem .
Noris. canotaph.
Pisan dissert. 2.*

JESU CHRISTI ANNUS 16. , ÆRÆ VULG. 12.

AUGUSTI CÆS. 56; URBIS COND. 765.

OLYMP. 197. AN. 4.

COSS. TIBERIO GERMANICO CÆSARE , ET C. FONTEJO CAPITONE .

Hoc anno Tiberius cum Germanico Cæsare e Germania re-
dux , de iisdem Germanis Romæ triumphavit , ut Vellejus Pater-
culus , Svetonius , & Dio testantur .

*Tiberii trium-
phus de Ger-
manis .
Vellej. lib. 2.
cap. 121.
Svet. cap. 20.
Dio. lib 56.*

JESU CHRISTI ANNUS 17. ÆRÆ VULG. 13.

AUGUSTI CÆS. 57. URBIS COND. 766.

OLYMP. 198. AN. 1.

COSS. C. SILIO , ET L. MUNACIO PLANCO .

His consulibus , cum quartum Imperii Augusti decennium
ad finem accederet , in alterum decennium Reipublicæ admini-
strationem invitatus accepit ; & tribunitiam potestatem Tiberio
prorogavit . Quartum tamen decennium nequidem explevit Au-
gustus , anno enim sequenti obiit .

*Imperium Au-
gusto in quin-
tum decennium
prorogatur .*

JESU CHRISTI ANNUS 18. ÆRÆ VULG. 14.

TIBERII IMP. 1. URBIS COND. 767. OLYMP. 198. AN. 2.

COSS. SEX. POMPEJO , ET SEX APPULEJO .

Centum diebus antequam moreretur , censum tertio Romæ

*Cæsar Augu-
stus censum a-
pigit, deinde mo-
ritur .*

Jesu Christ. Chr. Æræ
an. 18. an. 14.
Svet. in Aug.
cap. 97.
Grut. inscript.
p. 230.
Vellej. Pater.
lib. 2. 123. Svet.
in Octav. cap.
100.
Tacit. Annal.
lib. 1. 5. & 7.
Dio lib. 56.

egit Augustus ; eoque descripta sunt civium Romanorum capita , quadragesies centummillia triginta , & septem millia , hoc est 4137000; ut ex rerum suarum breviario marmori Ancyrano inciso constat : Deinde Nolam in Campaniam valetudinis sublevandæ causa profectus , in domo , & cubiculo , quo Pater ejus Octavius vitam finierat , die 19. Augusti obiit ; eique Tiberius successit .

JESU CHRISTI ANNUS 19. ÆRÆ VULG. 15.

TIBERII IMP. 2. , URBIS COND. 768. , OLYMP. 198. AN. 3.
 COSS. DRUSO CÆSARE , ET C. NORBANO FLACCO .

De moribus
 Drusi Cæsaris

Drusus Cæsar , hujus anni Consul , Tiberii Imp. filius impurissimis moribus , ac Tiberio perquam similis erat ; testibus historiæ Romanæ Scriptoribus .

JESU CHRISTI ANNUS 20. ÆRÆ VULG. 16.

TIBERII IMP. 3; URBIS COND. 769; OLYMP. 198. ANN. 4.
 COSS. STATILIO TAURO , ET SCRIBONIO LIBONE .

Ad rem no-
 stram nil nota-
 tum dignum oc-
 currit .

Multa quidem notatu digna hoc anno exhibent Romanarum Rerum Historiæ , sed cum ab instituto nostro aliena sint , omittimus , ac ad sequentem properamus .

JESU CHRISTI AN. 21. , ÆRÆ VULG. 17.

TIBERII IMP. 4. , URBIS COND. 770; OLYMP. 199. AN. 1.
 COSS. T. C. CÆLIO RUFO , ET L. POMPONIO FLACCO .

Germanici
 triumphus de
 Germanis .

His Coss. Germanicus ob varias Germanorum nationes devictas Romæ triumphavit ; eumque sibi collegam in Consulatu anni sequentis Tiberius destinavit . Cum tamen illum occulte oderet , sub honoris specie in Orientem amandavit , uti tradunt Tacitus lib. 11. 41. Svetonius in Caligula cap. 1; quo

quo etiam anno Ovidius poeta, anno exilii sui nono, in Pontum obiit.

Jesu Chri. Chr. Æræ
an. 23. an. 18.

JESU CHRISTI ANNUS 22; ÆRÆ VULG. 18.

TIBERII IMP. 5; URBIS COND. 771; OLYMP. 199. ANN. 2.
COSS. TIBERIO AUG. III. ET GERMANICO II.

Consulatum Nicopoli in Epiro gessit Germanicus, rebusque Armeniæ compositis Patres decrevisse, ut ovans urbem ingrederetur, refert Tacitus Annal. lib. 2. 54. & seq.

Germanicus
res Armeniæ
componit.

JESU CHRISTI ANNUS 23., ÆRÆ VULG. 19.

TIBERII IMP. 6., URBIS COND. 772; OLYMP. 199. AN. 3.
COSS. SILVANO, ET NORBANO BALBO.

Fatalis hic annus Germanico accidit: Cum enim toto Rom. Imperio & carissimus, & celeberrimus esset, ita Tiberii odium, & invidiam in se ipsum excitavit, ut misso in Orientem Pione, qui eidem adversaretur, ab eodem lento veneno interfectus fuerit. Præterea cum Isis Sacerdos pecunia corruptus Paulinam matronam per speciem religionis Mundo amasio iludendam tradidisset; & Judæus sycophanta, tribus aliis per omnia sui similibus in societatem adscitis, Fulviam nobilissimam foeminam ac mosaicæ religioni addictam, purpura & auro fraude emunxisset: Ægyptia Sacra Senatusconsulto repressa sunt, & Judæi Italia pulsi: Quorum quatuor millia libertini generis in Sardiniam insulam coercendis illic latrociniis vehi; ceteros nisi certam ante diem patrios ritus exuissent, Italia cedere jussi sunt.

Germanici
Cæsaris obitus.

Tacit. lib. 2. 59.
seq. & lib. 3.
Suet. in C. Calig. 1. 2.

Tacitus annal.
lib. 3. Joseph. antiq.
lib. 18. 3.

Jesu Chris. Chr. Æræ
an. 24. an 20.

JESU CHRISTI ANNUS 24. ÆRÆ VULG. 20.

TIBERII IMP. 7., URBIS COND. 773., OLYMP. 199. AN. 4.
COSS. VALERIO MESSALA, ET AURELIO COTTA.

Germanici ci-
neres Romam
delati.

*Suet. in Tib. 51.
in Cajum Ca-
lig. 6.*

*Tacit. annal.
lib. 3. cap. 1. ad
15.*

Germanici cineres Romam delati magnifico funere in Au-
gusti tumulum conditi sunt. Piso vero, qui venenum ipsi pro-
pinasse ferebatur, ubi ad urbem rediit, capite damnatus suo se
gladio jugulavit.

JESU CHRISTI ANNUS 25. ÆRÆ VULG. 21.

TIBERII IMP. 8; URBIS COND. 774. OLYMP. 200. AN. 1.
COSS. TIBERIO CÆS. IV., ET DRUSO CÆS. II.

Quirinus oblit.

*Tacit. annal.
lib. 2. 48.*

Sulpicius Quirinus, qui teste Luca, nascente Domino Je-
su Christo censum in Judæa egerat; cum per plures annos Sy-
riæ Præfecturam gessisset, hoc anno e vivis excessit.

JESU CHRISTI ANNUS 26., ÆRÆ VULG. 22.

TIBERII IMP. 9. URBIS COND. 775. OLYMP. 201, AN. 2.
COSS. SULPICIO GALBA, ET HATERIO AGRIPPA.

Herodes Tibe-
riadem ædifi-
cat.

Herodem Antipam Judæorum Regem in Tiberii hono-
rem Tiberiadem urbem ædificasse scimus, verum quo id præ-
fertim tempore contigerit disputant Scriptores: Norisius tamen,
de Epoch. Syro-Mac: hoc labente anno exstructam esse conten-
dit.

JESU CHRISTI ANNUS 27. ÆRÆ VULG. 23.

TIBERII IMP. 10., URBIS COND. 776., OLYMP. 201. AN. 3.
COSS. ASINIO POLLIONE, ET ANTISTIO VETERE.

Ælius Sejanus
Drusum vene-
no enecat.

Ælius Sejanus Tiberio carissimus, omniumque consilio-
rum ejus, & scelerum particeps, ad Imperium adspirans dato
per

per Lygdum Spadonem veneno Drusum Tiberii Filium sustulit; cuius memoria multa a Patribus decreta sunt, & funus imaginum præcipue pompa maxime inlustre fuit. Plura de Judæis ab eodem Sejano ad Tiberium delata fuisse, ut gentem perderet, refert Philo; ceteris tamen silentibus penes ipsum sit fides.

Jesu Christ. Chr. Æræ
an. 27. an. 33.

Tacit. an. lib. 4.
8. 10.

De Legat. ad
Cajum.

JESU CHRISTI ANNUS 28., ÆRÆ VULG. 24.

TIBERII IMP. II., URBIS COND. 777., OLYMP. 201. AN. 4.

COSS. CORNELIO CATHEGO, ET VISCCELLIO VARONE.

Ad hunc annum referunt aliqui quod Eusebius in Chronico ad annum Abrahami 2041. scribit; de Paneade scilicet a Philippo Tetrarcha Herodis M. filio instaurata, quam *Cæsaream Philippi vocavit*,

Philippus Tetrarcha Cæsaream, & Judæam instaurat.

JESU CHRISTI ANNUS 29. ÆRÆ VULG. 25.

TIBERII IMP. 12. URBIS COND. 778., OLYMP. 202. AN. 1.

COSS. ASINIO AGRIPPA, ET COSSO CORNELIO LENTULO.

Per id tempus Valerius Gratus Judææ Procurator, Simoni exarchorato Joannem cognomento Cajapham, sive Caipham, successorem in Judæorum Pontificatu dedit: is Annæ, sive Ananæ Pontificis, quem idem Gratus Sacerdotio dejecerat, gener idem est Caiphas, cujus in evangelio fit mentio, cuique cum esset Pontifex de Christi passione prophetavit. Gratum tamen sub fine Præfecturæ, quæ usque ad sequentem annum prorogata est, Caiphæ Pontificatum detulisse, innuit Josephus historicus.

Caiphas Sacerdotium obtinet.

Joann. 11. v. 49.

Joseph. antiq. lib. 18. cap. 3.

JESU CHRISTI ANNUS 30., ÆRÆ VULG. 26.

TIBERII IMP. 13; URBIS COND. 779., OLYMP. 202. AN. 2.

COSS. CORNELIO LENTULO GETULICO, ET CALVISIO SAVINO.

Valerio Grato, qui, exactis in Judæa annis undecim,

Pontius Pilatus Judææ procurator Romanorum.

Jesu Chris. Chr. Æræ
an. 30. an. 26.

Joseph. antiq.
lib. 13. 3. de bel-
lo Jud. lib. 2. 13.

Romam rediit, Pontius Pilatus successor datur; quantum au-
tem Pilati præfectura Judæis invisa fuerit, apud eundem Jose-
phum videri potest. Sed & Philo in libro de legatione ad Ca-
jum Pilati crimina in gentem suam admitta pluribus deflet:
*venditas, scilicet, sententias, rapinas, injurias, clades, tor-
menta, crebras cades indemnatorum, crudelitatem sævissimam &c.*

JESU CHRISTI ANNUS 31. ÆRÆ VULG. 27.

TIBERII IMP. 14. URBIS COND. 780., OLYMP. 202. AN. 3.
COSS. LICINIO CRASSO, ET CALPURNIO PISONE.

Agrippæ junior
ultimus Judæo-
rum Rex nasci-
tur.
Act. cap. 25. 13.
22. & 26. 1. 19.
27. 28.

His Consulibus Herodis Agrippæ filius natus est, qui & He-
rodes appellatus fuit, Judæorum Rex postremus. Hujus men-
tio in actis Apostolorum occurrit, dum coram eo Paulum
Apostolum causam suam dixisse memorant.

JESU CHRISTI ANNUS 32. ÆRÆ VULG. 28.

TIBERII IMP. 15. URBIS COND., 781., OLYMP. 202. AN. 4.
COSS. AP. JUNIO SILANO, ET SILVIO NERVA.

Joannes in de-
serto peniten-
tiam prædicat.
Lucæ 3. 1.

Annum tandem attingimus quod, ut Lucas narrat, Jo-
annes Baptista prædicationis suæ munus auspicatur: *Anno
quintodecimo Imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pi-
lato Judæam, Tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo
autem fratre ejus Tetrarcha Iturææ, & Trachonitidis regio-
nis, & Lisania Abilinæ Tetrarcha, sub Principibus Sacer-
dotum Anna, & Caipha, factum est verbum Domini super
Joannem Zachariæ filium in deserto, & venit in omnem
regionem Jordanis prædicans Baptismum penitentiae in remissio-
nem peccatorum &c.* Prædicante autem Joanne, & baptizante,
cùm turmatim ad eum cujuscumque generis homines conflue-
rent, ipse accommodata singulis monita salutis dabat; Pha-
riseos verò, & Sadducæos, genus hominum pessimum, vehemen-

Matth. 3. 7.

menter increpans, iramque Dei mox venturam prænuncians, eos de adventu Messiae potissimum admonebat: *Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis; ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus non sum dignus corrigiam calceamenti solvere &c.* Ne autem verbis potius, quam exemplo poenitentiam docere videretur, *habebat vestimentum de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos suos; esca autem ejus erant locustæ, & mel sylvestre.* Ceterum tempus, quo Joannes prædicationis munus suscepit, tot characteribus Lucas expressit, ut Epocham Principatus Tiberii ubique notissimam designasse facile credamus; eam nempe quæ ab Augusti obitu ducebat initium, non alteram, quæ ab Imperio Proconsulari incipiebat; triennio scilicet ante Augusti obitum, quo tempore nec Augustus, nec Imperator dici poterat Tiberius, qui nulla Romæ, aut in suburbicariis regionibus jurisdictione utebatur. Verum de his plura apud Eusebium, aliosque.

Jesu Christ. Chr. Æræ
an. 32. au. 29.

Joann. 1. 26. seq.
Matt. 3. 11.

Matt. 3. 4.

Euseb. Annal.
An. Tiberii 12.
n. 6. & 7. &
an. 14. n. 5.

JESU CHRISTI ANNUS 33. ÆRÆ UVLG. 29.

TIBERII IMP. 16. URBIS COND. 782. OLYMP. 203. AN. 1.

COSS. CAJO FUSIO GEMINO, ET RUBELLIO GEMINO.

Cum frequentissimi undique ad Joannem populi accurrerent, tantaque apud omnes in æstimatione esset, ut & Judæorum primores, & omnis populus suspicarentur ipsum esse Christum; miserunt Judæi ab Jerosolymis Sacerdotes, & Levitas, ut interrogarent eum: *tu quis es?* Quibus respondens se neque Christum esse, neque Eliam, neque prophetam, *ego*, ait, *vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias propheta.* Cum autem baptizaretur omnis populus, tunc venit *Jesus a Galilæa in Jordanem ad Joannem, ut baptizaretur ab eo; Joannes autem prohibebat eum dicens, ego a te debeo baptizari, & tu venis ad me.* Respondens autem *Jesus, dixit*

Jesus Christus
a Joanne bapti-
zatur, in de-
sertum secedit.

Luc. 2. 15.

Joann. 1. 19.

Luc. 3. 21.

Matt. 3. 13.

Joann. 1. 29.

Jesu Christi
an. 33. Chr. An.
an. 29.

xit ei, sine modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam: Jesu itaque Baptizato, aperti sunt Cæli, & vidit Joannes Spiritum Dei descendentem super eum, sicut columbam, & ecce vox de Cælis dicens, *hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Exinde porro in desertum secessit Jesus, ubi quadraginta diebus permansit neque manducans, neque bibens; cumque esuriret, accessit ad eum Satanas tentans eum triplici tentatione, sed repulsam passus abiit, & ecce Angeli accesserunt, & ministrabant ei. Interea cum Herodem Tetrarcham de Herodiade uxore fratris sui argueret Joannes, ediceretque non ipsi licere habere eam, utpote Philippi fratris uxorem, in carcerem inclusus est. Hoc audito, secessit Jesus in Galileam, & relicta civitate Nazareth, venit, & habitavit Capharnaum maritima in finibus Zabulon, & Nephtalim, & exinde cepit prædicare, & dicere penitentiam agite, appropinquavit enim Regnum Cælorum. Ambulans vero juxta mare vocavit primo Petrum, & Andream fratrem ejus, paulo post Jacobum, & Joannem fratrem ejus, deinde ceteros Apostolos. Sed & turbæ multæ eum postea secutæ sunt, quibus monita salutis dabat, signisque multis confirmabat. Instante vero Paschatis festo Jerosolymam ascendens, & Templum ingressus vendentes ibi, & ementes flagello abegit, edicens: *ne facerent domum Patris sui domum negotiationis.* Reliquo hujus anni tempore Judæam, Samariam, & Galileam perambulans, perseveravit docendo, & sanando omnes.

Jesus Christus
celebrat primum
Pascha.
Joan. 2. 13.

Liviæ Tiberii
matris obitus.

Sret. in Tiber.
51.

Liviam Matrem, Augusti Cæsaris olim uxorem, Tiberius amisit; in quam, & dum viveret, & post obitum, ingratus fuit, quamvis ei imperium omnino deberet. Ea porro e vivis erepta, Imperii res in deterius abierunt; Tiberius enim freno veluti excusso, & sua sponte, & Sejano impellente, in flagitiorum omnium gurgitem prolapsus est.

JESU

JESU CHRISTI ANNUS 34. ÆRÆ VULG. 30.

TIBERII IMP. 17. URBIS COND. 783, OLYMP. 203. AN. 2.

COSS. CASSIO LONGINO, ET M. VICINIO.

Secundo suæ prædicationis anno cum ad Paschatis festum iterum ascendisset Jesus, ægrum apud Probaticam piscinam, qui triginta octo annos in infirmitate transfegerat, sabbato curavit; qua de causa *persequebantur Judæi Jesum, quia hæc faciebat in Sabbato*, quod & alias sæpe accidit. Deinde ex discipulis suis *duodecim elegit, quos Apostolos nominavit, Simonem quem cognominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum, & Joannem, Philippum, & Bartholomæum, Mattheum, & Thomam, Jacobum Alphæi, & Simonem, qui vocatur Zelotes, & Judam Jacobi, & Judam Iscariotem, qui fuit proditor; & descendens cum illis, stetit in loco campestri & turba discipulorum, & multitudo copiosa plebis, ab omni Judæa, & Jerusalem, & maritima, & Tyri, & Sidonis, venerant, ut audirent eum, & sanarentur a languoribus suis*, quibus sermonem habuit, in monte dictum, quo evangelicam doctrinam complexus est. Capharnaum postea ingressus, servum Centurionis sanitati restituit; ac ad portas Civitatis Naim defunctum ad vitam revocavit. Joannes vero, qui in carcere adhuc detinebatur, discipulos suos ad Christum misit, ut interrogarent eum, & mirabilia, quæ ab eo fiebant, viderent. Præterea Apostolis ad prædicandum missis cum potestate curandi infirmitates, & ejiciendi Dæmonia, Evangelium ubique prædicatum ab ipsis fuit, tantisque miraculis confirmatum, ut & mirarentur, quod & ipsa dæmonia Christi nomine invocato sibi subicerentur. Adveniente autem die suo Natali, cum Herodes cænam Principibus, & Tribunis, & primis Galilææ fecisset, postulante Herodiadis filia, caput Joanni amputari jussit: Quo audito *secessit Jesus inde in Navicula*

Secundum J. Christi Pascha.

Joann. 5. 1. ad 16.

J. Christus Apostolos eligit. Luc. 6. 12. Marc. 3. 13-19.

Joann. cap. 7.

Marc. 3. 15.

Luc. 10. 17.

Jesu Chris. Chr. Ann.
an. 34. an. 30.

Joannes Bapti-
sta ab Herode
decollatur.

Marc. 6. 27.
Matt. 14. 6. ad
13.

Matt. 14.
Marc. 6. 16.

vicula in locum desertum seorsum ; adeoque miraculorum fama inclaruit , ut Joannem resurrexisse , vel ejus in Christum animam transinigrasse crederet Herodes . *In illo tempore* , ait Matthæus , *audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu , & ait pueris suis : Hic est Joannes Baptista , ipse resurrexit a mortuis , & ideo virtutes operantur in eo , & iterum : Quo audito Herodes ait : Quem ego decollavi Joannem , hic a mortuis resurrexit .*

JESU CHRISTI ANNUS 35. . ÆRÆ VULG. 31.

TIBERII IMP. 18. , URBIS COND. 784. , OLYMP. 203. AN. 3.
COSS. TIBERIO AUGUSTO V. ET L. ÆLIO SEJANO .

Jesu Christus
tertium Pas-
cha celebrat.

Joan 6. 4.
Matt. 14. 21.
Luc. 9.
Marc. 8. 9.

Marc. 8. 9.

Matt. cap. 16. 9.

Petro Primatus
datur .
Matt. 16. 18.

Inter plurima , eaque mirabilia a Salvatore nostro gesta tertio hoc suæ prædicationis anno , hæc tantum recensere contenti erimus . Primum instante Paschatis Festo , quod ab ejus baptismo tertium erat , quinque hominum millia in deserto pavit , cum quinque tantum panes hordeacei , & duo pisces apud puerum quemdam inventi essent . Sed & iterum cum turba multa convenisset ad eum in solitudine , nec plus quam septem panes haberent discipuli , horum distributione non solum ad satietatem usque repletæ sunt turbæ , sed & septem fragmentorum sportas *quæ superaverant sustulerunt* , ut ait Marcus : erant autem qui manducaverant *quasi quatuor millia* . Bis itaque Christum Dominum in deserto turbas exsaturasse , & diversus turbæ numerus , & panis inventus indicat ; sed & ipse utrumque miraculum discipulis suis in memoriam revocavit . Dum vero in partibus Cæsareæ Philippi esset Jesus , discipulos suos interrogavit , quem se esse homines dicerent ; cumque alii Joannem Baptistam , alii Eliam , alii vero Jeremiam , aut unum ex Prophetis ipsum esse respondiissent ; ad discipulos suos , & maxime ad Apostolos , *vos autem quem me esse dicitis* , ait Jesus , *cui respondens Simon Petrus dixit , tu es Christus filius Dei vivi ; respondens autem Jesus dixit ei ; Beatus es Simon Bar-Jona , quia*

quia caro, & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in Cœlis est; & ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam, & tibi dabo claves Regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris super terram erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Cœlis &c. quibus verbis ordinis, & jurisdictionis Primatum Petro datum fuisse ob mirificam confessionem divinitatis ab eo tunc factam, Patrum plurimi tradiderunt.

Post dies autem fere octo Jesus assumpto Petro, Jacobo, & Joanne ascendit in montem, & ante eos transfiguratus est, ita, ut facies eius tamquam sol luceret, & vestimenta ejus tamquam nix alba fierent; apparueruntque Moyses, & Elias loquentes cum Jesu: vox deinde de nube facta est dicens, *hic est filius meus dilectus, ipsum audite*. Descendentibus vero de monte, præcepit eis Jesus, ne visionem cuiquam dicerent, antequam a mortuis resurgeret; & cum multa alia patrasset miracula, Jerosolymam occulte introivit, ob festum Scenopegiam, seu tabernaculorum, quo mediante ascendit Jesus in Templum, & docebat. Quærebant ergo eum apprehendere, & nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus. Labente autem anno cum adhuc Hierosolymis esset Jesus, facta sunt Encœnia, & hyems erat, & ambulabat Jesus in Templo in porticu Salomonis, & circumdederunt eum Judæi, dicentes quousque animam nostram tollis, si tu es Christus, dic nobis palam; cumque se Deo æquasset, dicens: *Ego & Pater unum sumus*, tulerunt Judæi lapides, ut lapidarent eum, quia Deum quoque se fecerat; sed exivit de manibus eorum, & abiit trans Jordanem, nec in Judæam rediit, nisi instante jam Passionis suæ tempore, uti anno sequenti videbimus.

Cum Sejanus eum in Imperio locum teneret, ut Tiberio fere æquaretur, Tiberius timere cepit, ne majora adgrederetur,

Tom. I.

I

tur,

Sejanus cum multis aliis a Tiberio occiditur.

Jesu Christ. Chr. Arx
an. 35. an. 31.

Jesus Christus in monte se transfigurat.
Luc. 9. 28. 36.
Marc. 9. 1. ad 9.
Mat. 17.

Joan. 7. 1. 14.
30.

Jesu Christ. Chr. Æra
an. 35. an. 31.

Suet. in Tibe-
rium cap. 65.

Tacit. lib. 5. Dio
lib. 58.

tur, atque Imperium invaderet; itaque ea, qua pollebat, fal-
lendi arte usus, in consulatu socium habere voluit, ut eo ho-
nore contentus, sese in officio contineret: *Ut a se per spe-
ciem honoris dimitteret Sejanum, collegam sibi assumpsit in
quinto consulatu*, ait Svetonius. Deinde tamen apud Senatum,
oblato libello, accusavit; quo lecto in carcerem missum,
& postea cum filiis capite damnatum scimus.

JESU CHRISTI ANNUS 36. ÆRÆ VULG. 32.

TIBERII IMP. 19; URB. COND. 785; OLYMP. 203. AN. 4.

COSS. CN. DOMITIO ENROBARBO,

ET M. FURIO CAMILLO SCRIBONIANO.

Joan. 10. 22.

Celebrato Jerosolymis Festo Encoeniorum, seu dedicatio-
nis Templi, quod in nonas Decembris incidebat, relicta Ju-
dæa in Galileam transierat Jesus, quem non latebant Ju-
dæorum consilia de eo occidendo; cumque ibidem esset, nun-
ciatum est eidem Lazarum amicum suum periculose ægrotare,
quem duos dies, jam obiisse Ipse Apostolis significavit. Hinc
in Bethaniam continuo profectus, quæ a Hierosolyma quin-
decim tantum stadiis distabat, invenit Lazarum *jam quatuor
dies in monumento habentem*; & jubens Lapidem a Sepulcri
ostio amoveri *voce magna clamavit, Lazare veni foras, &
statim prodiit, qui erat mortuus*. Itaque tanti miraculi fa-
ma pervulgata, *collegerunt Pontifices, & Pharisei conci-
lium*, inter quos Caiphas Pontifex prophetans dixit, expe-
dire unum hominem mori pro populo, eo quod *Jesus mori-
turus erat pro gente*; *Et ab illo die cogitaverunt, ut inter-
ficerent eum, Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Ju-
dæos*; Sed cum jam Paschatis festum appropinquaret, quo Chri-
stus ipse Pascha nostrum erat immolandus, ante sex dies Pa-
sche

Quartum Jesu
Christi Pascha,
quo ipse immo-
latus est.
Joan. 11. 1. ad
45.

Joan. 12

schæ venit Jesus Bethaniam , ubi Martha , & Maria fecerunt ei coenam , atque ex discumbentibus unus erat Lazarus , quem a mortuis suscitaverat . Postero die Jerosolymam asino insidens , atque inter populi acclamationes ingressus est , ibique sub vesperam Pascha cum discipulis suis manducavit , atque inter coenam , accepto pane , & calice , iisque benedicens , in Corpus suum , & Sanguinem transmutavit , deditque Apostolis discumbentibus , atque , ut idem facerent continua temporum successione , præcepit ; In hortum postea Olivarum orationis causa secedens , cum advenisset hora ejus , ut pateretur , a Juda proditus , atque a Judæis captus coram Anna , & Caiphasso primum judicandus sistitur ; a quibus reus mortis judicatur , & ad Pilatum Judææ Procuratorem morte plectendus mittitur . Herodi deinde oblatus , ab eoque illusus , a Pilato tandem crucifigendus Romanis militibus traditur ; a quibus postquam flagella , irrisiones , & blasphemias sustinisset , demum in Crucem actus , & ab hora sexta ad nonam immania perpeffus , Spiritum tandem emisit , cum jam Sol in media luce defecisset . Terra contremuit ; sepulchra aperta sunt , ac plurimi resurrexerunt ; & velum Templi in duas partes scissum est : ejus autem corpus aromatibus conditum sepulturæ traditum . Sed tertia die , ut sæpius dixerat , a mortuis resurrexit , atque Apostolis suis , aliisque pluries apparuit ; seque etiam palpandum exhibuit , ita ut Apostoli facti evidentia convicti , ejus Resurrectionem & agnoscerent , & confiterentur , præcones & testes mox futuri apud universas gentes . Promittens deinde se illis semper adfuturum , jubensque , ut Jerosolymam , Spiritum Paracletum ibidem expectaturi , redirent , ipsis videntibus in Cælum ascendit . Denique die Pentecostes , Spiritu Sancto in ipsos illabente , Christum Judæis libera voce prædicare cæperunt . Quæ porro sequuta exinde sunt ab hoc eventu , omnium maximo , annales nostros auspicantes , fusius deinceps persequemur .

Jesu Chris. Chr. Æt.
an. 36. an. 32.

Luc. 22. 14. 18.
23. 39. 46.
Marc. 15. 38.
Joan. 20. 1.

Joan. 20. 19. &
21.
Luc. 24. 36.
Marc. 16. 41.
Matt. 28. 15.

HISTORIA ECCLESIASTICA

JESU CHRISTI AN. 32. PETRI APOSTOLI AN. I.

TIBERII IMP. AN. 19.

COSS. CNEO AGENOBARBO, ET

M. FURIO CAMILLO SCRIBONIANO

AN. URB. 785. OLYMP. 202. AN. 4.

1. **E**rat autem annalium nostrorum initium faciamus ex Lucæ verbis, quibus habetur: *Dum complerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco cum mulieribus, & Maria Matre Jesu, & fratribus ejus; & factus est repente de Cælo sonus, tamquam advenientis Spiritus vehementis, & replevit totam domum, ubi erant sedentes, & apparuerunt illis dispersitæ linguæ, tamquam ignis, seditque supra singulos eorum, & repleti sunt omnes Spiritu Sancto, & cæperunt loqui variis linguis prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. Hoc ubi cognoverunt Judæi, qui magno tunc numero Hierosolymis erant, ex omni natione, quæ sub Cælo est, obstupuerunt; & cum unusquisque eorum audiret Apostolos lingua sua loquentes, etiam ex iis essent Parthi, Medi, Ælamitæ, & qui*

Spiritus S. super Apostolos descendit.

Act. cap. 1. & 2.

JESU CHR.
AN. 32.

habitant Mesopotamiam, Judæam, & Cappadociam, Pontum, & Asiam, Porygiam, & Pamphyliam, Ægyptum, & partes Lybia, quæ est circa Cyrenem, & advenæ Romani; Judæi quoque, & Profelyti, Cretes, & Arabes; mirabantur omnes, dicebantque: Quidnam vult hoc esse? Alii autem irridentes dicebant, quia musto pleni sunt isti. Quamobrem stans Petrus cum undecim, levavit vocem suam præmonensque non ebrios se esse, ea tantum in ipsis adimpleri declaravit, quæ Deus jamdiu per Joelem Prophetam edixerat iis verbis: *effundam de Spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri, & filia vestra &c.* Jesum deinde paulo ante crucifixum, quem Deus a mortuis suscitaverat, Judæis ea data opportunitate prædicavit; Quo: dicto audientes compuncti sunt corde, & dixerunt ad Petrum, & ad reliquos Apostolos; quid faciemus viri fratres? Petrus autem jussit, eos poenitentiam agere, & baptizari; atque appositæ sunt in die illa animæ circiter tria millia.

Primorum Fidelium mores.

Chrysost. in
act. homil. 5.
& 7.

2. Cum itaque in dies augetur Fidelium numerus, omniumque esset anima una, & cor unum, erant perseverantes in doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus, & habebant omnia communia, possessiones, & substantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat. Hæc erat, ait Chrysostomus Angelica Respublica, nihil dicere proprium; hoc protulit primum germen nascens Ecclesia. Petrus plantat verbo, rigat baptismo; sed qui incrementa dat, Deus est. Ac rursus Petrus piscator hos superavit, quasi cum mutis piscibus certamen fuisset; nec enim aliter, quam piscator mutos pisces, ita hic illos superavit; & paullo post: Ubi nunc Græciæ fastus, ubi nomen Athenarum, ubi Philosophorum deliramenta? Ille Galilæus, ille Bethsaidæ natus, ille rusticanus, universos illos devicit &c.

Apostolorum
Miracula.
Clausus sanatur.
Act. cap. 2. 43.
Act. cap. 3.

3. Multa præterea signa, & prodigia ab Apostolis passim fiebant; inter quæ præsertim claudum a Petro & Joanne Templum introeuntibus sanatum esse, Lucas commemorat: Petrus autem, & Joannes ascendeabant in Templum, ad horam orationis nonam, & quidam Vir, qui erat claudus ex utero matris suæ hujulabatur: quem ponebant quotidie ad portam Templi, quæ dicitur Speciosa, ut peteret eleemosinam ab introeuntibus in Templum. Is cum vidisset Petrum, & Joannem

nem incipientes introire in Templum, rogabat, ut eleemosynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Joanne, dixit, *Respice in nos At ille intendebat in eos, sperans, se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem dixit: Argentum, & aurum non est mihi; quod autem habeo, hoc tibi do: In nomine Jesu Christi Nazareni surge, & ambula. Et apprehensa manu ejus dextera, allevavit eum; & protinus consolidatae sunt bases ejus, & plantae. Et exiliens stetit, & ambulabat: & intravit cum illis in Templum, ambulans, & exiliens, & laudans Deum. Et vidit omnis populus eum ambulantem, & laudantem Deum. Cognoscebant autem illum, quod ipse erat, qui ad eleemosinam sedebat ad Speciosam portam Templi, & impleti sunt stupore, & extasi in eo, quod contigerat illi.*

4. Cur vero hora nona Apostoli ad Templum venerint, difficile non est conjicere. Ea enim hora vespertinum Sacrificium offerebatur, teste Josepho: *Facile est discere, quanta pietate Deum colamus, & quam observantes legum sumus, quandoquidem oppugnationis terror nil obfuit, quominus solemnia peragerentur Sacrificia, bis per singulos dies, mane, & circa horam nonam. Non tamen Sacrificii causa, sed, ut ait S. Lucas, ad orationem Apostoli in Templo conveniebant; sperantesque docendi occasionem, ob populi concursum, ea hora se habituros. Statae enim erant apud Judaeos horae, quibus in Templo preces peragebantur; Solemnioresque praeter ceteris habebantur tertia matutina, & nona vespertina, ob Sacrificium matutinum, & vespertinum.*

5. Atque ex Judaeorum disciplina manasse ritum certis horis (quas canonicas dicimus) in Ecclesia orandi, veterum docemur testimoniis; quorum agmen ducit Tertullianus, apud quem haec occurrunt: *Porro cum in eodem Commentario Lucae & tertia hora orationis demonstratur, sub qua, Spiritu Sancto initiati, pro ebriis habebantur, sub qua, Petrus ascendit in superiora, & nona, qua Templum sunt introgressi, cur non intelligamus, salva plane indifferentia semper, & ubique, & omni tempore orandum, tamen tres istas horas, utpote insigniores in rebus humanis, quae diem distribuunt, quae negotia distinguunt, quae publice resonant, ita & solemniores fuisse in orationibus divinis; quod etiam suadet Danielis argumentum, ter in die orantis, utique per aliquarum horarum exceptionem, non aliarum autem, quam insigniorum exinde Apostolicarum, tertiae, sextae, nonae;*

Con-

JESU CHR.
AN. 32.

Cur Apostoli
hora nona
Templum ad-
ierint.

Joseph. lib. 14.
c. 8. Antiquit.
Judaie.

De horis Ca-
nonicis Aposto-
lica traditione
inductis.

Tertull. adver-
sus psych. c. 10.

JESU CHR.

AN. 32.

Cyprian. de O-
rat. Domin. pag.
103. Edit. Am-
stelod.

Consentit Tertulliano Cyprianus *In Orationibus celebrandis*, invenimus, observasse cum Daniele, tres pueros in fide fortes, & in captivitate victores, horum tertiam, sextam, nonam, sacramento scilicet Trinitatis, quæ in novissimis temporibus manifestari debebat. Nam & prima hora in tertiam veniens, consummatum numerum Trinitatis ostendit. Itemque ad sextam quarta procedens, declarat alteram Trinitatem: & quando ab septima nona completur, per ternas horas Trinitas perfecta numeratur. Quæ horarum spatia jampridem spiritualiter determinantes adoratores Dei, statis, & legitimis ad precem temporibus servabant: & manifestata postmodum res est, Sacramentu olim fuisse, quod ante sic iusti precabantur. Nam super Discipulos hora tertia descendit Spiritus Sanctus, qui gratiam Dominicæ Passionis implevit. Item Petrus hora sexta in tectum superius ascendens, signo pariter & voce monentis instructus est; ut omnes ad gratiam salutis admitteret, cum de evundandis Gentilibus ante dubitaret. Et Dominus hora sexta crucifixus; ad nonam peccata nostra suo sanguine abluit: & ut redimere, & vivificare nos posset, tunc victoriam suam Passione perfecit. Sed nobis, Fratres dilectissimi, præter horas antiquitus observatas orandi, nunc & spatia, & sacramenta creverunt. Nam & mane orandum est, ut Resurrectio Domini matutina oratione celebretur; quod olim Spiritus Sanctus designabat in Psalmis, dicens: Rex meus, & Deus meus, quoniam ad te orabo Domine, mane assistam tibi, & contemplantur te. Et iterum per Prophetam loquitur Dominus: Diluculo vigilabunt ad me, dicentes: Eamus, & revertamur ad Dominum Deum nostrum. Recedente item Sole, ac die cessante, necessario rursum orandum est. Nam quia Christus Sol verus, & dies est verus: Sole a die sæculi recedente, quando oramus, & petimus, ut super nos lux denuo veniat, Christi precamur adventum, lucis æternæ gratiam præbiturum. Quinque his horis aliæ duæ superadditæ sunt, suis etiam mysteriis consecratæ, de quibus mentio sæpe occurrit apud S. Basilium, Chrysostomum, & Auctorem homiliæ de virginitate sub Athanasii nomine. Hieronymus etiam de his horis hæc habet: *Horam tertiam, sextam, nonam, diluculum quoque, & vesperam, nemo est, qui nesciat*; & de horis in veteri lege servari solitis, atque ex Ecclesiastica traditione in Ecclesiam invecitis, agit commentario in Danielem, sicuti de aliis horis nocturnis, æque ac matutinis alibi sæpius idem

Basil. in re-
gulis fustoribus
interrog. 37.Chrysost. hom.
40. ad Populum
Antioch.Hieron. Ep. ad
Eusth. 108. n. 19
in Daniel. c. 7,
ad Demetriadem
ep. 130. n. 15. ad
Letam 107.

idem Hieronymus, & cum eo Cassianus, Isidorus, alique de officiis Ecclesiasticis agentes, inter quos ex recentioribus eminent Card. Tommasius, & Bona. Hæc de horis canonicis dicta satis evincunt harum institutionem & antiquissimam in Ecclesia fuisse, & ab Apostolis vel viris apostolicis esse repetendam; atque immerito Catholicam Ecclesiam superstitionis accusari a Novatoribus, quod certas orationi publicæ horas consecraverit; data interim cuilibet facultate omni loco, & quacumque hora velit, orandi, sive privatim in domibus, sive publice in Ecclesiis. Si enim apud Novatores Magistratui licet certa jejunia indicere, ac definire tempora, dies, & horas, quibus ipsorum conventicula celebranda sunt, cur idem Ecclesiae Christi non licebit? At ingerit Ottius, id a Magistratibus fieri, non superstitionis alicujus gratia, sed in memoriam beneficiorum Dei, vel ob emergentes necessitates: Verum quis Ottio dixit in Ecclesia Catholica horas canonicas superstitione persolveri, cum ex Tertulliano, Cypriano, aliisque, uti jam vidimus, constet ob memoriam beneficiorum Dei, & ad obtinendam, in quotidianis necessitatibus operam, a Catholica Ecclesia, per totum diffusa orbem, illas frequentari. Quin immo, ut adnotat Basnages ex Calvinistarum grege, *Cum publicæ Deo feruntur preces, certam constitui horam, & in Ecclesia, & in Conventu quolibet necessarium est*. Sed hos dimittamus, cæci enim sunt, ac duces cæcorum, & inceptam historiam prosequamur.

6. Ex ea claudi curatione factum est, ut turbæ stupentes undique magna frequentia ad Petrum, & Joannem accederent. Petrus autem hanc opportunitatem nactus, ad confluentem populum sermonem habuit, & non sua virtute, sed in Christi nomine, sanatum fuisse claudum testatus est. Supervenere Sacerdotes, & Magistratus Templi, & Sadducei, ægre ferentes Petrum, & Joannem populo Christum, ejusque a mortuis Resurrectionem prædicare; injectaque in ipsos manu in carcerem incluserunt: Ex iis tamen, qui Petri prædicationem audierant, crediderunt ad quinque millia hominum. Cumque hæc in vespere facta essent, mane indicta sunt Comitia, conveneruntque una simul Sacerdotum Principes, Seniores, & Scribæ, seu, ut habet Lucas, *Annas*, (sive *Annanus*) *Princeps Sacerdotum*, & *Caiphas*, & *Joannes*, &

Tom. I.

K

Ale-

JESU CHR.

AN. 32.

Cassian. col. 7.

Isid. de offic. Eccl. cap. 19.

Tommas. tom. 4. & alibi.

Martene. de antiq. Eccles. discipl. cap. 1.

Bona de divin. psalm. cap. 2.

Cassian. lib. 3. cap. 3.

Joann. Ottius critica in Baron. ad an. 34.

Basnag. ann. 34. n. 6.

Judæorum quinque millia Christo credunt; Apostoli in carcerem conjiciuntur.

Act. 14.

JESU CHR.
AN. 32.

Bar. ann. 34.
n. 260.
Pearf. prelat.
in Act. Apostol.
cap. 2.
Eufmag. an. 34.
n. 10.
Tillem. pag. 14.
tom. 1. not. 13.
in J. Christ.
Petri concio ad
Judæos in Con-
cilio congrega-
tos.

Alexander, & quotquot erant de genere Sacerdotali. Cur autem Annas Princeps sacerdotum dicatur, cum non ipsum, sed Caiphā, qui Christum interrogavit, & mortis reum dixit, summum Pontificem fuisse constet, difficile est explicare: alii Pontificem fuisse Caiphā asserunt, Sacerdotum vero Principem Annam; qui cum Pontificatum antea gessisset, (a quo dejectus a Valerio Grato Romanorum in Judæa Præfide) maxima adhuc inter Judæos auctoritate pollebat, & Synedrii Princeps habebatur: alii contra per vices Pontificatum gessisse Annam, & Caiphā opinantur, de quibus plura apud eruditos viros videre est.

7. Judæis itaque in concilio congregatis, Petrus, & Joannes adducuntur, & causam dicere jussi, præsertim qua virtute, vel nomine tantum miraculum edidissent; Petrus libera voce, repletus Spiritu Sancto, inquit Lucas, ita exorsus est: *Principes populi, & Seniores audite. Si nos hodie dijudicamur in beneficio hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, notum sit omnibus vobis, & omni plebi Israel, quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste adstat coram vobis sanus: Hic est lapis, qui reprobatus est a vobis ædificantibus, qui factus est in caput anguli, & non est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub Cælo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. Quamobrem: Videntes Petri constantiam, & Joannis, comperto, quod homines essent sine literis, & idiotæ, admirabantur, & cognoscebant eos, quoniam cum Jesu fuerant; hominem quoque videntes stantem cum eis, qui curatus fuerat, nihil poterant contradicere. Jusserunt autem, eos foras extra Concilium secedere; & conferebant ad invicem, dicentes: Quid faciemus hominibus istis? quoniam quidem notum signum factum est per eos omnibus habitantibus Hierusalem. manifestum est, & non possumus negare. Sed ne amplius divulgetur in populum, comminemur eis, ne ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum, Et vocantes eos denunciaverunt, ne omnino loquerentur, neque docerent in nomine Jesu. Petrus vero, & Joannes respondentes, dixerunt ad eos: Si justum est in conspectu Dei vos potius audire, quam Deum, judicate. Non enim possumus, quæ vidimus, & audivimus, non loqui. At illi comminantes, di-*
mise-

Apostolorum
digna senten-
tia.

miserunt eos, non invenientes quomodo punirent eos propter populum, quia omnes clarificabant id, quod factum fuerat in eo, quod acciderat.

8. Igitur Petrus & Joannes ad suos reversi, & ea, quæ coram Senioribus gesta fuerant, narrantes, universa, quæ tum congregata in unum erat, multitudo fidelium Deum laudavit, oravitque, ut Evangelii prædicatio magis magisque signis, atque prodigiis illustraretur. Quorum votis annuisse subito terræ motu Deus ostendit, omnesque Spiritu Sancto desuper veniente repleti sunt: sicuti porro una erat omnium voluntas idemque animus; ita temporalium bonorum usus communis: *Quotquot enim* (inquit Lucas) *possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant ante pedes Apostolorum.* Hujus rei duo maxime insignia exempla Lucas memoriæ prodidit: Primum Joseph, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis, (idest filius consolationis) Levites genere, qui cum haberet agrum, vendidit eum, & attulit pretium, & posuit ante pedes Apostolorum. Joseph itaque, qui & Barnabas ab Apostolis nominatus, ex Judæis ortus, & ex Levitica Tribu, sed in insula Cypri natus, vendito agro pretium ad pedes Apostolorum attulit. Hunc porro Barnabam, unum ex 70. discipulis Christi fuisse, plerique tradunt: *Non mihi pluribus verbis opus est, si adduxero testem Barnabam Apostolicum: erat autem is ex septuaginta,* ait Clemens; nec diversa Eusebius: *Quod vero ad septuaginta discipulos attinet, eorum series nullibi præscripta reperitur; fertur tamen ex eorum numero unum fuisse Barnabam.* Beda tamen e 70. discipulorum numero Barnabam expunxit, ea ductus ratione, quod Christi discipuli omnibus rebus renunciaverant, monente Christo: *Si quis non renunciaverit omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus.* Nil tamen obstat, quominus ad id usque temporis agri venditionem distulerit, cum omnibus, si non re, affectu saltem jam renunciasset; ideoque a veterum sententia non abscedimus, quam Hugo Menardus, & Joannes Cotelerius tuentur.

9. Præclaro huic Barnabæ exemplo alterum satis triste subjicit Lucas: *Vir quidam nomine Ananias, cum Zaphira uxore sua, vendidit agrum, & fraudavit de pretio agri, conscia uxore sua.* Qua fraude divinitus a Petro cognita, cum Ananiam

JESU CHR.
AN. 32.

Primi Fideles
bonis renun-
ciant.

Act. cap. 4.

Hieronym. de
nom. Hebr.

Clem. Alex.
lib. 2. Strom.
Euseb. lib. 1.
cap. 12, & lib.
2. cap. 1
Beda retrast.
in Act. Apost. 4.

Apud Cotel.
Apost. PP. p. 5. 7.

De Ananiz, &
Zaphiræ inte-
ritu.

Act. cap. 5.

JESU CHR.
AN. 32.

niam interrogasset: *Anania*, cur tentavit *Satanas* cor tuum, mentiri te *Spiritui Sancto*, & fraudare de pretio agri? Nonne manens tibi manebat, & venundatum in tua erat potestate . . . non es mentitus hominibus, sed Deo: Hæc audiens *Ananias* cecidit, & expiravit. Dein tribus post horis cum advenisset *Zaphira* ignorans quid marito accidisset, dixit ei *Petrus*: Dic mihi mulier, si tanti agrum vendidisti; at illa dixit etiam tanti; *Petrus* autem ad eam: quid utique convenit vobis tentare spiritum Domini. Ecce pedes eorum, qui sepelierunt virum tuum ad ostium, & efferent te: confestim cecidit ad pedes ejus, & expiravit, appositæque est ad virum suum; factusque est timor magnus in universa Ecclesia, & in omnes, qui hæc audierunt.

De crimine *Anania*, & *Zaphira* eorumque pœna.

Origen. commentur. *Matth.* tract. 8., & in *Exodum*.

Apud *August.* serm. de divers. narr. 10.

Aug. contra *Parm.* lib. 3. c. 1.

Cassian. col. 6. cap. 11.

10. *Anania*, *Zaphira*que crimen gravissimum fuisse, interrogataque pœna dignum, negari non potest; ibi enim hypocrisis, dum ceteris fidelibus, qui sua omnia vendebant, æquari volebant; ibi sacrilegium, ob violatam Deo fidem; ibi mendacium, & avaritia. Illud tamen temporali pœna, repentina scilicet morte, expiasset, atque ita æternam evasisse, veterum plurimi existimarunt. Hinc ab *Origene* traditum ex mortis communis pœna miseros, mundiores ex hac vita migrasse: *Petrus*, qui verbo *Ananiam*, & *Zaphiram*, quod peccassent, interfecit, non id modo curans, ut edificarentur, qui in *Christi* fidem, eo viso, religiosiores, & magis pii erant futuri, sed & morientes, volens eos per repentinam mortem expiatis, nec opinantes corpore liberare, quia & aliquid unde justificarentur, habebant, quia vel dimidium bonorum suorum in usus egentium dederant: & Auctor sermonum de diversis: *Correpti sunt*, inquit, mortis flagello, ne supplicio punirentur æterno. Eadem *Augustinus*, dum agit de *Corinthio* *Satanæ* tradito: Quid ergo agebat *Apostolus*, inquit, nisi ut per interitum carnis salutis spirituali consulere? ut sive aliqua pœna, vel morte corporali, sicut *Ananias*, & uxor ejus ante pedes *Apostoli* ceciderunt, sive per pœnitentiam, quoniam *Satanæ* traditus erat, interimeret in se sceleratam carnis concupiscentiam. Id & innuit *Cassianus*: Invenimus sane etiam pro levioribus culpis nonnullos eandem mortis ad præsens excepisse sententiam; qua sunt & illi puniti, quos prædiximus extitisse sacrilegæ prævaricationis auctores; ut factum est in illo, qui sabbato ligna collegerat,

rat, vel in Anania, & Zaphira, qui parum quid de substantia sua clam infidelitatis errore servauerant &c. Neque prætereunda quæ Isidorus Pelusiota ad Orionem monachum in hæc verba rescripsit: *Non crudelitatis, atque amentia fuit, vir studiosissime, quod sapientissimus Petrus eos, qui peccaverant, morte affect; verum præscientis doctrina multa hominum peccata præsumantis. Nam cum tunc Evangelii sementem facere incepissent, ac statim enata zizania conspexissent; sapienti consilio eu confestim evulserunt, ne una cum tritico aucta, futuro igni ad excussorem servarentur. Ad eundem enim modum divinus quoque Moyses legem ab initio statim violatam perspiciciens, etsi ob exiguum peccatum, saxis tamen eum obrui iussit, qui die Sabbati ligna collegerat; Deum videlicet hanc sententiam tulisse, scribens. Quæ tamen non eo dicta volumus proinde ac fide Ananiæ ac Zaphiræ pœnitentia certo constaret; neque consultius putaremus, id imperscrutabili iustoque Dei iudicio relinquere.*

II. Unum adhuc addimus, ipsos a Petro interfectos non fuisse, ita ut ipse subitanæ mortis auctor dici possit; nil enim imprecationis Petri verba exhibent, quibus sacrilegorum interitum a Deo expetierit. Oraculum hoc fuit, quo futurus nunciabatur eventus, ut adversus Porphirium adnotavit Hieronymus: *præsentem meruere vindictam, non crudelitati sententia, sed correctionis exemplo. Denique & Apostolus Petrus nequaquam imprecatur eis mortem, ut stultus Porphirius calumniatur, sed Dei iudicium prophetico spiritu annunciat, ut pœna duorum hominum sit doctrina multorum*: Eadem docuerat Origenes: *Nec Petrum hic debemus existimare, interfecisse Ananiam, sed illum non sustinuisse acrimoniam verborum Petri*. Itaque non nisi improprie dicitur Ananiam, Zaphiramque a S. Petro morte mulctatos fuisse; in quem sensum intelligenda sunt verba Chrysostomi, Cassiani, & Gregorii Magni, qui Ananiam a Petro morte affectum tradunt: *Petrus, ait Gregorius, peccantes verbo occidebat, mortuos oratione suscitabat*. Beneficia quidem plurima fidelibus oratione sua sæpe Petrus promeruit; semel peccantibus pœnam non tam intulit, quam prædixit, ut ad rem notavit Asterius: *Illud quidem puniendo, ac necem inferendo semel dumtaxat ab Apostolo usu suadente signum usurpatum esse, quo iis, qui mala essent voluntate,*
casti-

JESU CHR.

AN. 32.

1st lib. 1. epist.
181.Ananiæ, & Zaphiræ interitus
S. Petro adscribi non debet.

Hieron. ad Demet. epist. 130.

Orig. tract. in Matth. 3.

Chrysost. hom. 12. in Act. Ap.
Cassian. instit. lib. 7. cap. 25.
S. Gregor. lib. 9. c. 19.

Aster. orat. 8. Bibliothec. PP. tom. 5.

JESU CHR.
AN. 32.

De renun-
ciatione bono-
rum; an fuerit
præscripta.

*castigandi potestatis specimen exhiberet, beneficia autem, ac san-
nitatis quotidie, ac jugiter præstitisse.*

Ad Timot. 6.

Ad Corinth.
2. & 5.

Petri in patran-
dis miraculis
prærogativa.

Act. cap. 5.
v. 15.

12. Ad eam autem bonorum communionem, quæ Hie-
rosolymis inter primos fideles religiose est observata, nulla le-
ge tenebantur, sed solo Spiritus Sancti impulsu in ipso nascentis
Ecclesiæ exordio multis de causis id factum est. Et primum
quidem ut excultioris disciplinæ imitandum exemplum stabilire-
tur; Inde enim quotquot religiosiorem vivendi normam amplexi
sunt, eamque aliis tradiderunt, formam suscepisse noscuntur:
Deinde etiam, ut instante sævissima persecutione, expeditiores ad
certamina essent, proprium nihil in hoc mundo habentes; cum
attestante S. Paulo, divitiarum cupidi in diaboli laqueos faci-
le incidant. Ceterum Fideles alibi possessiones suas, ac bona
retinuisse, idque unicuique licitum semper fuisse ex eodem Apo-
stolo Paulo scimus, dum Corinthios monet, ut indigentibus
eleemosinas impertirent; ita tamen ne ipsi paterentur angu-
stiam: *Non enim, ait, ut aliis sit remissio, vobis autem tri-
bulatio, sed ex æqualitate. In præsentī tempore vestra abundan-
tia illorum inopiam suppleat.* Bonis itaque temporalibus, etiam
suscepta fide, abundabant alicubi fideles Apostolicis Ecclesiæ tem-
poribus; ex quo recte colligitur affectu magis, quam effectu
Christianis renunciationem bonorum omnium præceptam fuisse.

13. Per manus autem Apostolorum, subdit S. Lucas, *fi-
ebant signa, & prodigia multa in plebe, & angebatur multitu-
do credentium in Domino virorum, ac mulierum. Ita ut in pla-
teas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis, ac grabatis, ut ve-
niente Petro saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum,
& liberarentur ab infirmitatibus suis.* Cum vero non Petrus tan-
tum, sed & ceteri Apostoli Hierosolymis essent, quidnam est,
quod oculi omnium convertuntur in Petrum? Quid ista in pla-
teis ægrotantium exhibitio, ut veniente Petro, umbra saltem il-
lius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur omnes, non
ab uno, vel altero, sed ab omnibus, quibus tenebantur morbis?
Certe quidem non per Petrum tantum, sed per ceteros etiam A-
postolos patrata signa, & prodigia, idem, ut nuper vidimus, te-
statur Lucas. Verum sicuti Petro inter omnes Apostolos Christus
primatum detulit; ita etiam præclariora quædam, & insignio-
ra ab eo miracula edi voluit. Hinc unius Petri fuisse curare lan-
guentes sola corporis sui umbra, satis Evangelista declarat. Nam
si id

si id ceteris quoque Apostolis commune fuisset, ut quid tanta compressio in exponendis infirmis, quos Petri transeuntis umbra curaret? Quare Arator Subdiaconus ita Petrum adloquitur.

JESU CHR.
AN. 32.

*Excute Petre gradus: tecum medicina salutis
Ambulat: adde viam: pes is est ad gaudia velox;
In pedibus non esse moram: tua semita visa est.
Si properas, jam nemo jacet: tu motibus umbræ
Corpora cuncta levas, atque hoc simul inscia voti
Sumit turba tacens: quod, cum rogat, accipit unus.
Quærite, quos agitat tanti reverentia facti,
Quid typicum res ista ferat: librisque volutis
Noscite, quod soli concessa est gloria Petro:
Quæve sub hac specie lateant documenta videte &c.*

Hæc Arator, quibus impletum est Christi oraculum, dicens: *Qui credit in me, opera, quæ ego facio, & ipse faciet, & majora istis faciet.* Christus enim fimbriæ contactu unam mulierem à morbo liberavit. Petrus vero sola sui corporis umbra plurimos sanitati restituit. In his autem Petri miraculis, non Petri potentia, sed Jesu Christi Dei veri majestas elucet, cujus virtute tam mira Petrus perpetrabat.

Joan. 14. 28.

14. Non desunt tamen ex antiquioribus, qui quod de uno Petro S. Lucas prædicat, ad alios etiam Apostolos extendant: ita Cyrillus Alex: objicienti Juliano multos vilesque homines, idem Apostolos, a christianis coli, respondet, Deum ex benevolentia sua eos mortalibus destinasse tam animarum, quam corporum medicos, ut Eliam Thesbitem, & eos, qui apud Christum fuere: *Petrum inquam & Joannem, & alios, quorum solæ corporum umbræ ægrotantibus ad curandum morbum sufficiebant:* De umbra corporis Pauli clara est S. Joannis Chrysostomi sententia: *quin & tanta erat in illo fidei abundantia, ut vel ejus vestes magna pollerent potestate. Quo igitur pacto nos ipsi excusabimus? si illius quidem umbræ, & vestes mortem exegere, ipsos autem affectus ne nostræ quidem preces compescant.* Neque dissentit a Chrysostomo Augustinus, dum ait, *numquid nox erat, quando transeuntibus discipulis, ægri cum lectulis ponebantur; ut vel umbra transeuntium tangerentur.* Hæc Augustinus, qui alibi tradit, Petri umbra & mortuum suscitatum fuisse. Verum si ipsa tantum Lucæ verba perpendan-

An alii Apostoli præter Petrum umbræ infirmos sanaverint.

Cyrl. Alex: adversus Julian. lib 6. pag. 202. tom. 6.

Joan. Chrysost. hom. 8. in epist. ad Rom.

Aug. in Joan. tractat 44.

In psal. 130.

JESU CHR.
AN. 32.

pendantur ; Apostolos prodigia plurima patrasse constabit ; at umbra corporis sanitatem ægris restituere , soli Petro datum fuisse patebit . Virtutes quidem non vulgares a S. Paulo editas S. Lucas recenset , cum ipsius etiam *sudaria* , & *semicintia* pellendis dæmonibus , & morbis curandis mirabiliter inservirent ; at de sanatis ex ejus umbra altum ubique silentium .

Apostoli in
carcerem con-
jiciuntur .

Act. cap. 5. 16.

15. Miraculorum fama , quæ a S. Petro , ceterisque Apostolis peragebantur , ubique personante fiebat , ut ex proximis Civitatibus concurrerent Jerusalem , *afferentes agros* , & *vexatos a spiritibus immundis* , qui curabantur omnes : *exurgens autem Princeps Sacerdotum* , & *omnes* , qui cum illo erant , (quæ est *hæresis Sadduceorum*) *repleti sunt zelo* , & *injecerunt manus in Apostolos* , & *posuerunt eos in custodia publica* . At aditus Angelus e carcere nocte eadem eos liberavit , jubens , ut bono essent animo , ac intrepide evangelium prædicarent . Mane itaque facto Apostoli Templum ingressi , confluentem populum iterum docebant : Coactoque a Pontifice concilio , cum in carcere Apostoli frustra quæsiti essent , demum in Templo docentes inventi sunt ; eosque Magistratus cum Ministris ad Concilium sine vi adduxit (timebat enim , ne a populo lapidaretur) : Cumque sprete mandati arguerentur , Petrus ad facti excusationem magna animi libertate hæc in primis dixit : *Obedire Deo oportet , magis quam hominibus* : His auditis Sacerdotum Princeps ceterique Judæi *dissecabantur* , & *cogitabant interficere illos* ; tum exurgens Gamaliel , legis doctor honorabilis universæ plebi , jussit Apostolos ad breve tempus foras duci , & ad Judæos conversus , in hunc modum locutus est : *Viri Israelitæ attendite vobis super hominibus istis , quid acturi sitis . Ante hos enim dies extitit Theodas , dicens , se esse aliquem , cui consensit numerus virorum circiter quadringentorum , qui occisus est : & omnes , qui credebant ei , dissipati sunt , & redacti ad nihilum . Post hunc extitit Judas Galilæus in diebus profissionis , & avertit populum post se , & ipse periit : & omnes quotquot consenserunt ei , dispersi sunt . Et nunc itaque dico vobis , discedite ab hominibus istis , & finite illos : quoniam si ex hominibus consilium hoc , aut opus , dissolvetur : Si vero ex Deo est , non poteritis dissolvere illud , ne forte & Deo repugnare inveniamini . Consenserunt autem illi , Et convocantes Apostolos , cæsis denunciaverunt , ne omnino loquerentur in nomine*

Gamalielis ad
Judæos consi-
lium .

mine Jesu ; & dimiserunt eos . Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii , quoniam digni habiti sunt pro nomine Jesu contumeliam pati . Omni autem die non cessabant in Templo , & circa domos docentes , & evangelizantes Christum Jesum . Hæc Lucas , ex quibus variae quæstiones exoriuntur .

16. Ac primo dubitatur , an tunc Gamaliel Christianus fuerit ; ipsum enim Apostolis favisse , modo ex Luca audivimus . Christianis quidem ex auctore Recognitionum adjungit Baronius , sed a primorum fidelium simplicitate & fervore alienum nobis videtur christianæ fidei asseclam in Judæorum Synagoga adfuisse ; atque absonum judicamus ea dissimulatione , hypocrisis verius dixerim , ex Apostolorum consilio fuisse usum . Eum deinceps Christi fidem amplexum fuisse , constat quidem ex relatione Luciani presbyteri de inventione corporis Sancti Stephani ; Verum hoc tempore Judæus adhuc erat , & ex Phariseorum secta , ad cujus pedes Saulus erudiebatur , ut ipse tradit . Ejus autem consilium , quo Apostoli tanto periculo erepti sunt , non tam Christiani , quam Pharisei fuit ; magna enim erat Phariseos inter , & Sadduceos de mortuorum resurrectione dissensio quam cum aperte Apostolos prædicare audivisset , hac unica de causa ipsorum patrocinium suscepit , uti alias accidit , cum Phariseorum opera Paulus absolutus est , dicens : *Ego Phariseus sum , filius Pharisei , de spe , & resurrectione mortuorum ego judico* .

17. De Theoda insuper , quem ante hos dies insurrexisse , dixit Gamaliel , vehementer disputatur ; Refert namque Josephus , Theodam nonnisi imperante Claudio prodiisse , quem Fadus Judææ procurator , quarto Claudii anno illuc missus , comprehensum capite multavit . Viri quidam doctissimi , ut Lucæ auctoritatem tueantur , existimant Josephum vel hallucinatum , vel mentitum fuisse , dum ad Claudii tempora Theodæ Rebellionem refert ; atque huic opinioni Eusebius , alique inter veteres favere videntur . Nil tamen obstat , quominus duos Theodas hisce temporibus fuisse dicamus inter se diversos , de quorum primo loquutus sit Gamaliel , cui quadringenti circiter viri adhæserunt ; de altero Josephus , quem major vulgi multitudo secuta est ; Quod ubi admittatur , sua sta-

Tom. I.

L

bit

JESU CHR.
AN. 32.

An Gamaliel
Christianus fu-
erit .

Tillem. tom. 2.
p. 469. not. 1.
in Gamal.

Auct. reco-
gnit. lib. 1. 65.
Pearf. in act.
Apost. p. 48.
Basnag. an. 34.
n. 19.
Apud August.
tom. 7.
Martyr. dis 3.
Aug.
AG. 22. 3.

De Theoda
Judæo , & Sen-
duttore .

Euseb. hist. lib.
2. c. 2. Baron. an.
34. n. 272.
Grot. in Math.
Pearson in act.
Apost. pag 49.
Basnag. an. 34.
n. 20.

JESU CHR.

AN. 32.

Valef. not. in
Euseb. lib. 2.
c. 11.

bit & Lucæ, & Josepho auctoritas. Aliam utrumque conciliandi rationem excogitavit Valefius, putavitque S. Lucam eam narrationem sub Gamalielis persona inseruisse, utpote argumento suo aptissimam. At pace tanti viri dixerim, hoc modo difficultas non tollitur, sed augetur. Quis fieri enim potest, ut Sanctus Lucas Gamalielis nomine historiam referat, de qua nequidem cogitare poterat? numquid erat Propheta Gamaliel, ut quæ post duodecim annos eventura erant, tamquam facta narraret? Absit ergo, ut minus vera S. Lucam narrasse dicamus. Qui de Theoda, vel Juda Galilæo plura cupit, præter citatos Auctores, adeat Ludovicum Capellum Spicilegio in Acta Apostol. cap. 5., & Richardum Simonium.

De actis, &
epistol. Pilati
Præfidis ad Ti-
berium.

18. Romanos rerum memorabilium, quæ in Urbe, vel in Provinciis gerebantur, documenta servasse, & in acta Senatus, sive Diurna populi retulisse, est jamdiu a viris doctis diligenter observatum. Quidquid enim in Provinciis relatu dignum accidisset, Præfides, vel Cæsarum Procuratores ipsis per epistolas nunciabant; Quinimmo ex Plinii junioris Epistola ad Trajanum apparet, acta rerum gestarum confecta fuisse, ut Romam transmitterentur. Cum itaque Christi fama longe lateque percrebuisse, & tot ac tanta in ejus morte mirabilia contigissent; certo credimus hoc anno Pilatum omnia Tiberio nunciassse, & Acta gestorum Christi ad Urbem misisse. Inficiantur equidem nonnulli; Verum adeo in hoc consentiunt veteres, gravissimique Christianorum Scriptores, ut iis fidem omnino adhibendam ultro fateantur etiam viri inter Acatholicos eruditissimi. Et profecto Justinus in prima pro Christianis Apologia semel, atque iterum ad Christi acta a Pilato confecta provocavit: *Atque, inquit S. Martyr, hæc ita gesta esse ex actis sub Pontio Pilato confectis, discere potestis: & infra: Quæ quidem ab eo facta esse, ex confectis sub Pontio Pilato actis discere potestis.* Justino congruit Tertullianus: *Tiberius ergo, cujus tempore nomen Christianum in sæculum introivit, annuntiata sibi ex Syria Palestina, quæ veritatem istius Divinitatis revelaverant, detulit ad Senatum cum prærogativa suffragii sui. Senatus quia non in se probaverat, respuit. Cæsar in sententia mansit, comminatus periculum accusatoribus Christianorum. Quis vero illa Tiberio prodigia nunciaverit, ita docet: Ea omnia super Christo Pilatus, & ipse jam pro sua conscientia*

V. Casaub. exer-
cit 16. p. 599.
Pearf. lect. in
Act. Apost. pag.
50. & 64.
Valef. not. in
Euseb. l. 2. 2.
Just. Apol. 1.
pag. 65.
Idem pag. 72.Tertul. Apol.
cap. 5. et cap. 21.

tia Christianus, Cæsari tum Tiberio nuntiavit. Sed & Cæsares credidissent super Christo, si aut Cæsares non essent saculo necessarii, aut si & Christiani potuissent esse Cæsares. Tertullianum sequitur Eusebius & in Historia, & in Chronico (licet tardius hæc referat, ad annum scilicet Christi trigesimum sextum, Pilati ultimum) ita scribens: Cum admiranda Servatoris nostri resurrectio, ejusdemque in Cælum Ascensio omnium pene sermonibus jam pervulgata esset, quoniam vetus hæc erat consuetudo Provinciarum Rectoribus, ut quidquid novi apud ipsos contigisset, Imperatori nuntiarent, ne quid ipsum lateret: Pilatus de Resurrectiōe Servatoris nostri Jesu Christi, cujus per universam Palæstinam celebris erat fama, ad Tiberium Principem retulit: multa quoque alia ejusdem miracula se auditu accepisse significans, & qualiter ad vitam denuo revocatus, a plerisque jam Deus haberetur. Ac Tiberium quidem rem ad Senatum detulisse perhibent, sed Senatum hujusmodi Relationem aspernatum esse: specie quidem eo quod Senatus auctoritas ad id non expectata videbatur, cum tamen vetus lex apud Romanos, ne quis absque decreto Senatus pro Deo haberetur; re autem ipsa eo quod salutaris divinæ doctrinæ prædicatio auctoritate, & auxilio hominum minime indigeret. Cum igitur Senatus Relationem de Servatore nostro ita, ut dictum est, repudiasset, Tiberius tamen in pristina sententia perseverans, nihil adversus doctrinam Christi durius molitus esse dicitur. Hæc Tertullianus, vir legum Romanarum peritissimus, & inter Latinos Scriptores celeberrimus in Apologia ab ipso quidem latine conscripta, postea vero in græcum sermonem translata prodit his verbis: Ut, inquit, de origine aliquid retrahemus ejusmodi legum: vetus erat decretum, ne quis Deus ab Imperatore consecraretur, nisi a Senatu probatus. Scit M. Æmilius de Deo suo Alburno. Facit & hoc ad causam nostram, quod apud vos de humano arbitratu Divinitas pensatur. Nisi homini Deus placuerit, Deus non erit. Homo jam Deo propitius esse debet. Tiberius ergo, cujus tempore nomen Christianum in Saculum introivit, annuntiatum sibi ex Syria Palæstinæ, quæ veritatem illius divinitatis revelarat, detulit ad Senatum cum prærogativa suffragii sui. Senatus, quia non ipse probaverat, respuit: Cæsar in sententia mansit, comminatus periculum accusatoribus Christianorum. Hactenus Tertullianus. Quam quidem sententiam cælestis pro-

L 2

viden-

JESU CHR.
AN. 32.

Euseb. lib. 2.
c. 2.
Euseb. chron.

JESU CHR.
AN. 32.
Oros. lib. 7.
cap. 4.
Hieron. in
chron.
Gregor. Tur.
hiff. lib. 1. cap.
24.
Basnag. annal.
an. 33. n. 191.

videntia Tiberii Caesaris menti idcirco infuderat , ut Evangelii sermo , qui tunc primum nasci cœperat , absque ullo impedimento per universum Orbem spargeretur . Hactenus Eusebius , quem ceteri Ecclesiasticae historiae scriptores sequuti sunt . Rem tamen , quod vix credibile alicui fortasse videbitur , a tot , tantæque antiquitatis , fidei , doctrinæ scriptoribus confirmatam , pernegant nonnulli , ac potissimum Basnagius ; & levissimis quidem , uti nostra fert opinio , de causis . Ajunt enim primo , Tertullianum ex actis apocryphis , quæ circumferebantur , historiam derivasse ; verum ex ipsis Tertulliani verbis apparet , ex Senatus Romæ actis diurnis hausisse ; ea enim præcipue narrat , quæ a Tiberio , & Senatu Romæ sunt gesta . Addunt præterea improbable esse , Tiberium de Christo adeo fuisse sollicitum , ut cum in Deorum numerum referendum curaret ; absurdius vero adhuc , Senatum adversus Tiberii sententiam aliquid decrevisse . Levissima tamen hæc esse facile quisque intelligit ; cum ex Suetonio sciamus , de rebus etiam minimis ad Patres conscriptos retulisse Tiberium , *& quædam adversus sententiam suam decerni , ne questum quidem fuisset .* Quod enim impossibile hisce criticis videtur , absque periculo a Senatu factum est , teste Suetonio . Rei gestæ rationem reddit Tertullianus . *Senatus* , inquit , *quia non in se probaverat , respexit ;* hoc est , cum divinitatem sibi a Senatu Romæ oblatam Tiberius recusasset , tutissimum deinceps putabat , alium neminem in Deos referre , ne cum Tiberio præferre videretur . Ingerunt adhuc , ea ætate incognitum fuisse Christianorum nomen , quod nonnisi post annos aliquot Antiochiæ a Fidelibus est usurpatum ; ideoque vel a Tiberio , vel a Senatu de Christianis nil decerni potuisse : At de re gesta nunc inquirimus , de nomine non litigamus . Alia quoque argumenta , ut hanc historiam elevet , congerit Basnagius , quæ levitate sua corruunt ; quorum primum petit ex Justinii silentio , qui de Tiberii ad Senatum postulatione , deque gestis a Senatu omnino fileat . Sed quid obstat Justinii silentium , cum id tam expresse a Tertulliano , & Eusebio tradatur ? numquid omnia , quæ Christianorum erant , in ea apologia Justinus congerere debuit ? Ceterum ad acta Pilati bis provocat Justinus ; reliqua si vel ignoravit , vel silentio præterit , numquid Tertulliano , ac Eusebio fides neganda est ?

19 Ceterum Pilati acta, & Epistolam ad Tiberium, Eusebii tempore jam deperdita fuisse, negari non potest; nam si ea præ manibus habuisset accuratissimus Scriptor, procul dubio historiæ suæ inseruisset. Quapropter Pilati epistola, quæ nunc sub Egesippi nomine in Bibliotheca Patrum, & apud Baronium, Sixtum Senensem, aut Florentinum occurrit, uti apocripa rejicienda omnino est, cum plura, eaque perspicua falsitatis indicia præferat. Porro Pilati epistolam, & Acta impietatis ac mendaciorum plena, in odium christianæ religionis effinxere Gentiles, quæ jussu Maximini tyranni publice tum in agris, tum in civitatibus legebantur, ac pueris etiam a ludimagistris tradebantur: Hisque sub Diocletiano, & Maximiano usos fuisse Ethnicos, ut Christianos a martyrio revocarent, ex passione Sanctorum Tarachi, Probi, & Andronici constat. *Iniquissime, non scis, ait Maximus, quem invocas Christum, hominem quemdam factum, sub custodia Pontii Pilati punitum, cujus acta reposita sunt.* Fuerunt & alia Pilati acta ab Hæreticis vulgata, scilicet a Quartadecimanis, teste Epiphanio, & auctore incerto homiliæ apud Chrysostomum. Sed & Gregorius Turonensis acta de morte, & resurrectione Jesu Christi a Pilato conscripta citat; quæ gesta, ait, *apud nos hodie retinentur scripta*: eaque pro genuinis habuit; sed immerito.

20. Quamquam Tiberius plurimos anno superiore vario mortis genere sustulisset; haud tamen tot cædibus exsatiatus in alios, eosque clarissimos, hoc quoque desæviit. Plerique enim, qui vel amicitia, vel beneficiis Sejano obstricti fuerant, interempti sunt, ne fœminis quidem exceptis; inter quas Vitæ provectæ ætatis mulieri mors subeunda fuit, non aliud ob crimen, nisi quod Fusium Geminum filium carissimum a Tiberio sublatum deslevisset. Inter Sejani amicos vix solus M. Terentius evasit: Is non abnegans se Sejano amicum fuisse, quin immo coram Senatu profitens se maximo studio eum coluisse, quem Imperatori carissimum esse sciebat; tanta libertate suam causam dixit, ut Senatorum suffragiis absolutus fuerit, poena in delatores dicta. Cognita etiam per Sejani uxorem Livillæ in Drusum Cæsarem perfidia, Tiberius in ipsum, ceterosque scele-
ris participes, vel suspectos sine discrimine animadvertit, ita ut ex Senatoribus, aliisque clarissimis viris quotidie aliqui vel in
judicium, vel ad supplicium traherentur.

21. In-

JESU CHR.
AN. 32.

*Pilati epist.
& acta quæ ex-
tant apocripa.
Baron. an. 34.
n. 223.*

*Pearf. pag. 50.
Bibl. PP. tom.*

7. p. 573.

Tillem. n. t. 19.

in Pet. p. 516.

Florent. p. 12.

Euseb. l. 9. c. 5.

*Ruinart. pag.
485. edit. Paris.*

*Epiph. heres.
50. c. 1.*

*Apud Chrysost.
tom. 5. hom.*

156. in Append.

Gregor. Turon.

lib. 1. hist. c. 24.

Tiberii gesta.

Dio l. 58.

*Tacit. annal.
lib 6. cap. 1. &
seqq.*

*Tacit. Suet. ut
supra.*

JESU CHR.

AN. 32.

Romani Senatus in Tiberium adulatio.

Tacit. ut supra.
Svet. in Tiber.

c. p. 43.

Suet. l. 3. c. 67.

21. Interea Senatus licet extremis odiis Tiberium prosequeretur, ut infano tamen Principi adularetur, suo cavit consulto, ut singuli Senatores Kal. Jan. Tiberii leges se servaturos jurarent. Decrevit etiam, ut quoties Imperator Curiam intraret, viginti e Senatoribus nudato gladio, stipatorum more, Principem tuerentur; quod ille utpote sibi timens, recusavit. Immanem Tiberii crudelitatem æquabat foedissima libido, cui se totum dederat, ut apud Suetonium videre est; prohibet enim verecundia tam lubrica, tamque foeda annalibus inferere. Cumque hoc anno relicta insula Caprea, Campaniam percurrisset, Romam advenit, incertus, an Urbem ingrederetur; sed aliquandiu in hortis juxta Tiberim commoratus, saxa rursum, & solitudinem insule Capreae repetiit; unde epistolam ad Senatum scripsit, cujus initium memoria dignum est: *Quid scribam vobis P. C., aut quomodo scribam, aut quid omnino non scribam hoc tempore, Dii me, Deaque pejus perdant, quam perire quotidie sentio, si scio.* Sic facinora in supplicium sibi Tiberius verterat, ut quid ageret, vel non ageret omnino nesciret; vindice enim conscientia exagitatus quiescere non poterat. Cetera, quæ hoc anno Romæ, vel in Provinciis gesta sunt, consulto omittimus, memores, nos Ecclesiasticam, non Romanam historiam enarrare.

JESU

JESU CHR.
AN. 33.

JESU CHRISTI AN. 33. PETRI APOST. AN. 2.

TIBERII IMP. AN. 20.

COSS. SER. SULPICIO GALBA, ET L. SULLA FELICE

AN. URBIS 786. OLYMP. 203. AN. I.

1. **C**rescente in dies Hierosolymis fidelium numero, *factum est murmur Græcorum*, ait Lucas, *adversus Hebræos*, eo quod *despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum*. Constat Gentiles a vera religione extorres, Græcorum nomine hic non intelligi, nam hi a S. Luca memorati fidelibus accensentur. Sed neque Judæi, qui græca utebantur lingua, eo nomine designantur, quorum plurimi per orbem erant; non enim hi Græci dicebantur, sed Hebræi, ut de Paulo constat, qui Tarso natus, græcaque lingua instructus, hebræum tamen non græcum se esse gloriabatur; quod ceteris etiam commune erat, qui ex genere Abraham originem ducebant. Græcorum itaque nomine intelligendi sunt legis profelyti; sive *portæ*, ut dicebantur, essent, qui Deum Hebræorum colebant, non tamen Judæorum legibus vivebant, neque circumcidebantur; sive profelyti *justitiæ*, de quibus verius hoc loco sermo habetur, qui & circumcisioni se subiciebant, & ceteras legis ceremonias observabant, Græci tamen a Judæis, ob Abrahæ genus superbientibus, dicebantur.

Qui inter Hebræos Græci dicerentur.

act. 6.

2. Ministerii autem quotidiani nomine, ex quo orta est contentio, eleemosinarum distributio venit, quæ Hebræorum viduis copiosiores, quam Helenistarum erogabantur. Quam interpretationem & Lucas confirmat, dum narrat Apostolos, convocata Fidelium multitudine, hæc locutos fuisse: *Non est æquum, nos derelinquere verbum Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo Fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu Sancto, & sapientia, quos constituamus super hoc opus. Nos vero orationi, & ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide, & Spiritu Sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum, & orantes imposuerunt eis manus.* Hæc Lucas de septem Diaconorum electione, quorum aliquos Helenistas

Ministerii nomine quid intelligatur.

act. 6.

De Septem Diaconorum electione.

JESU CHR.

AN. 33.

Constit. lib. 2.

cap. 55.

August. psalm.
216.

Septem Dia-
conos Romana
Ecclesia ha-
buit.

Euseb. hist. lib.

6. cap. 43.

Constant. Ep.

Rom. Pont. pag.
150.

Harduin. t. 1.

Concil. p. 285.
can. 14.

Novell. Just. 3.

De Diacono-
rum Officio.

Bar. an. 34. n.

280.

Pearl. pag. 53.

Ad Corinth. c.

cap. 11.

act. 2.

nitas fuisse, eorum nomina satis indicant. Ex 70. Christi discipulis electos tradit Auctor Constitutionum Apostolicarum: Sed hoc incertum. De S. Stephano sane ignorare se fatetur Augustinus, an ex Christi discipulis fuerit, vel an Apostolorum prædicatione ad fidem Christi accesserit.

3. Septenarium Diaconorum numerum Apostolica auctoritate consecratum præcipue Christiani Orbis Ecclesiæ diu retinuerunt. Romanam Ecclesiam omnium primam septem tantum Diaconos antiquitus habuisse, testatur Cornelius Pontifex in Epistola ad Fabium Antiochenum: *in qua, inquit, Ecclesia sciebat Novatianus, presbyteros quidem esse quadraginta sex, septem autem Diaconos, totidemque Subdiaconos*; quem numerum in magnis etiam Ecclesiis servandum esse statuit Neocesariense Concilium: *Diaconi septem esse debent juxta Regulam, etiamsi magna sit Civitas, ejus autem fidem facit liber actuum*. Non ubique tamen, nec semper ea disciplina vixit; quinimmo crescente Fidelium multitudine, cum Septenarius Diaconorum numerus non sufficeret, alii additi sunt, ut in Constantinopolitana Ecclesia, quam centum Diaconos habuisse constat Justiniani Imperatoris tempore.

4. Diaconos autem non tam communi mensæ, quam sacro ministerio, seu sacra mensæ fuisse præpositos, satis evincitur ex eo, quod temporibus Apostolorum, Christi Domini exemplo, qui in ultima cœna communem mensam cum sacra conjunxerat, Fideles quoque utramque simul conjungerent; unde Apostolus Corinthios admonens, ut temperantiam, & charitatem in eorum mensis servarent, hæc habet: *Unusquisque suam cœnam præsumit ad manducandum, & alius quidem esurit, alius autem ebrius est*, quæ de mensa communi intelliguntur; Deinde de eucharistica hæc subdit: *Quotiescumque manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat*, quæ certe sacram mensam designare nemo negabit. Diaconorum ergo præcipuum officium erat sacris inservire mensis; Quare Lucas: *erant, inquit, perseverantes in Doctrina Apostolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus*; & paulo post: *Quotidie quoque perdurantes unanimiter in Templo, & frangentes circa domos panem, sumebant cibum cum exultatione, & simplicitate cordis*. Frangere namque panem idem est ac Corpori Dominico communicare, juxta illud Pauli: *Panis, quem frangimus nonne participatio Corporis*

poris Domini est. Præterea si communibus solum mensis præficiendi fuissent, tanta quidem sollicitudine opus non erat, ut eligerentur viri boni testimonii, Spiritu Sancto, & sapientia pleni. Nonne quicumque etiam communis sortis homo, ad id aptus erat? quid ipsos adhibitis orationibus, ac impositione manuum ordinare oportebat? Immerito itaque Sacræ Hierarchiæ hostes contendunt Diaconos ab Apostolis communibus tantum mensis esse præpositos; contra enim altaris ministerio præcipue addictos fuisse, & ex eorum ordinatione, & ex perpetua traditione constat. Hujus rei testes sunt Sanctus Ignatius, qui ad Trallianos scribens, de Diaconorum officio hæc habet: *Oportet & Diaconos mysteriorum Jesu Christi ministros omni modo omnibus placere, non enim ciborum, & potuum ministri sunt, sed Ecclesiæ Dei Ministri*. Justinus Martyr qui Diaconos mysteriorum, seu Eucharistiæ dispensatores fuisse asserit *Postquam vero is, qui præest preces absolvit, & populus omnis acclamavit, qui apud nos dicuntur Diaconi, panem, & vinum, & aquam, in quibus gratiæ actæ sunt, unicuique præsentium participanda distribuunt, & ad absentes perferunt*. Denique Cyprianus, Synodus Ancirana, & Nicæna, atque Arator, cuius elegantes versus hic damus:

*Jura ministerii sacris altaribus apti
In septem stravere viris, quos undique lectos
Levitas vocitare placet, quam splendida cæpit
Ecclesia fulgere manus, quæ poculo vitæ
Misceat, & laticis cum sanguine misceat agni.*

Præter Eucharistiæ distributionem, Diaconorum quoque munus erat, oblationes ad altare offerre, mensam componere, calicem Sacerdoti porrigere, ac velare, ut Isidorus tradit: *Ipsis etiam Sacerdotibus, ait, propter præsumptionem non licet de mensa Domini tradere calicem, nisi ei traditus sit a Diacono, Levitæ inferunt oblationes in altaria, Levitæ componunt mensam Domini, Levitæ operiunt Arcam testamenti*. Hæc de Diaconorum officio Isidorus; quibus addenda est bonorum Ecclesiasticorum cura, quam iisdem commissam fuisse certo scimus, ut de S. Laurentio Romanæ Ecclesiæ Diacono habent S. Leo, & Prudentius: *Non solum ministerio Sacramentorum, sed etiam*

Tom. I.

M

dis-

JESU CHR.
AN. 33.

Basag. an. 35.
n. 11. Oritius an.
34.

Ignat. Ep. ad
Trall. pag. 63.

Just. Apolog. 1.
pag. 83.

Cyprianus de
lapsis p. 94. Syn-
nod. Ancir. cano.
2. Nic. can.
14. Arat. vers.
in Act. Apost.

Alia Diacono-
rum officia.

Isid. de off. Eccl.
lib. 2. cap. 8.

S. Leo Serm. 85.
Ed. Baller. Pru-
dent. de Cor.
Mart. carm. 2.

JESU CHR.

AN. 33.

Amb. de off. l. 1.

50. Hieron. in

Ezech. c. 48. &

Ep. 85.

Const. Apost. lib.

2. cap. 31. &

32.

Chrysost. hom.

4. in act. Apost.

Tillemon. not. 9. in

Pel. p. 513.

Isid. Pelus. lib. 1.

ep. 269. lib. 2.

Epist. 127. 179.

180.

Bar. an. 34. 231.

Hard. tom. 3.

pag. 1667. Zo-

nar. in cap. 143.

144.

Hieron. epist. 35.

& in Ezech. cap.

48.

De ordinibus
inferioribus.Conc. Trid. Sess.
23.

*dispensatione Ecclesiastica substantiæ præminebat S. Laurentius, ait S. Leo. Nec aliter S. Ambrosius, & Hieronymus; ex quibus colligitur, ipsos Œconomos quoque, & dispensatores Ecclesiæ fuisse in Occidentali Ecclesia: nam quod ad Orientalem spectat, etsi eadem habeantur apud Auctorem Constitutionum Apostolicarum, quibus cavetur, ne Diaconi, inscio Episcopo quidquam erogent; dubitari tamen potest, an earumdem rerum Ecclesiasticarum administrationem habuerint, utpote quam ad Presbyteros spectasse, non ad Diaconos, tradit Joannes Chrysostomus. Ex S. Isidoro Pelusiota itidem habetur Œconomos in Syria Presbyteros fuisse, non Diaconos, ut ex ejusdem epistolis ad Maronem, & Martinianum Presbyteros patet. At quidquid sit de bonorum administratione in Ecclesia Orientali, sacro tamen ministerio eos ubique perfunctos fuisse satis clare ex supradictis patet: Nec tot, tantisque testibus fidem detrahere possunt Patres in Trullana Synodo congregati, dum habent primos Diaconos ad ministrandum mensis fuisse electos, quem Canonem spuriiis immerito inserit Baronius: In eo autem hæc habentur: *Nos cum dicto Apostolico mentem Patrum adaptassemus; invenimus, eos esse loquutos non de viris, qui ministrant mysteriis, sed de ministerio, quod in usu mensurarum adhibeatur, cum Liber actuum sic habeat.* Hæc enim, cum Patribus & Conciliis, præcipue Neocæsariensi, adversentur, nullius sunt auctoritatis. In benigniorem etiam sensum intelligenda sunt, quæ S. Hieronymus ad Diaconorum typhum, & superbiam frænandam habet, eos mensaram, & viduarum Ministros appellans: *Quis patietur mensarum, & viduarum ministrum, ut supra eos se tumidus efferrat, ad quorum preces Christi corpus conficitur.* Alibi enim ipse Hieronymus Diaconos Episcoporum ministros fuisse fatetur. Tandem, nonne aperte ex S. Luca constat, Stephanum, & Philippum Diaconos non tantum mensis ministrasse, sed & Evangelium prædicasse, & baptisma contulisse, quod proprie Ministrorum Ecclesiæ munus est?*

5. Exposita Diaconorum institutione, eorumque officiis, de inferioribus ordinibus data occasione aliqua subnectenda sunt. Hi apud Latinos quinque sunt, Subdiaconatus scilicet, Acolytatus, Exorcistatus, Lectoratus, & Ostiariatus. Apud Græcos vero duo tantum, Subdiaconatus, & Lectoratus. Hos ordines antiquitus in Ecclesia fuisse, tradit Concilium Tridentinum; & sane eorum men-

mentio in antiquissimis Ecclesiæ monumentis , tertio præcipue ineunte sæculo, habetur . Horum enim meminit Cornelius Romanus Pontifex in celeberrima ad Fabium Epistola : *Septem Diaconos , totidemque Subdiaconos , Acolythos duos , & quadraginta Exorcistas , & Lectores , cum Osliariis quadraginta duos .* De Subdiaconis audiantur & Laodicensi Patres . *Non oportet , Subdiaconos locum habere in Diaconio , & Dominica vasa contingere .* Tertio itaque sæculo in Ecclesia erant Subdiaconi , ceterique minorum ordinum Clerici ; quin secundo sæculo desinente , vel tertii initio , Lectorum mentio fit a Tertulliano , dum libro de præscriptionibus habet : *Alius hodie Episcopus , cras alius ; hodie Diaconus , qui erat Lector , hodie Presbyter , qui erat Laicus .* An autem ex Apostolica institutione , vel potius (quod crediderim) Ecclesiastica , minores Ordines originem ducant , a Theologis disputatur ; de quibus consulendi sunt Morinus , Hallier , Juvenin , Turnely &c. Quoniam vero non defuerunt , qui Ecclesiasticæ Hierarchiæ Diaconissas , quarum in Sacris litteris mentio occurrit , accensendas esse arbitrati sunt , abs re non erit , de iis quoque hic pauca delibare .

6. Diaconissarum ministerium ab Apostolis institutum fuisse , satis indicant veterum testimonia ; ac primo id suadent Pauli verba ad Timotheum , dum de Viduis , quæ ad ministerium eligendæ erant , edicit ut : *Vidua eligatur non minus sexaginta annorum , quæ fuerit unius viri uxor , in operibus bonis testimonium habens , si filios educavit , si hospitio recepit , si sanctorum pedes lavit , si tribulationem patientibus ministravit , si omne opus bonum subsecuta est .* Hæc de eligendis in Diaconissas accipienda esse luce clarius patet ; Cur enim maturam ætatem , probatosque mores requireret in hisce Viduis Apostolus , nisi quod Ecclesiæ Ministerio mancipandæ erant ? Quare Phœben Cenchrensis Ecclesiæ Diaconissam fuisse dicendum est , de qua Paulus : *Commendo vobis Phœben sororem nostram , quæ est in ministerio Ecclesiæ , quæ est in Cenchris .* Diaconissa quoque fuit Olympias nobilissima , ac ditissima Vidua S. Joannis Chrysostomi tempore , aliæque plurimæ , quarum in historia Ecclesiastica mentio occurrit . De hisdem etiam intelligenda sunt S. Ignatii verba ad Smyrneos : *saluto virgines , quæ Viduæ vocantur , idest Viduas , quæ in continentia vivunt .* Diaconissas quoque a Plinio significari in sua Epistola , vix in dubium cadit , dum ait : *Necessarium credidi ex duabus ancillis , quæ ministræ dicebantur , quid esset veri , &*

JESU CHR.

AN. 33.

Apud Euseb. lib.
6. cap. 43.Conc. Laod. can.
21.Tertull. de præ-
script. cap. 41.

De Diaconissis;

Ad Timot. 1. 5.

Ad Rom. 16. 1.

Plin. l. 10. ep.
97. ad Trajan.
Imp.

JESU CHR.
AN. 33.
Tertull. de vel-
land. Virg. cap.
9.

per tormenta querere; & eodem Sæculo Tertullianus de Diaconissarum qualitate, & officio hæc habet: *Ad quam Sedem præter annos sexaginta, non tantum univiræ, idest nuptæ aliquando eliguntur, sed & matres, & quidem educatrices filiorum, scilicet ut experimentis omnium affectuum structæ facile norint ceteras & consilio, & solatio juvare.* Labentibus deinde sæculis Diaconissarum ætati aliquid subtractum est, ita ut quadragesimo etiam anno ad id muneris eligerentur: excommunicationis etiam indicta pœna in eas, quæ in proposito non perseverarent, prout a Chalcedonensibus Patribus sancitum est: *Diaconissam non esse ordinandam ante quadragesimum annum, & eam cum accurato examine: Si autem postquam ordinatione suscepta in ministerio aliquo tempore permansit, se ipsam matrimonio tradiderit, Dei gratiæ injuriam faciens, ea una cum illo, qui ei conjunctus est, anathematizetur.* Eadem viduis junioribus, quæ religiosa prius veste suscepta, ad nuptias postea convolarent, pœnam irrogat Synodus Carthaginensis quarta. De Diaconissis & leges Imperatorum, & Scriptores historiæ sæpissime agunt.

Harduin Concil.
tom. 1. can.
104. pag. 985.
Cœl. Theod. l. 27.
Cod. Justin. l. 9.
de Episc. & Cler.
Sozom. lib. 7. cap.
16.
De officiis Dia-
conissarum.

7. Sed reliqua videamus. Diaconissarum officium erat mulieribus, dum baptizarentur, immergendis ministrare; Cathecumenas in fide instruere, ægrotos, pauperesque sui sexus juvare. In Carthaginensi quarta Synodo, quæ munera Viduarum essent, sic exponuntur: *Viduæ, quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur, tam instructæ sint ad officium, ut possint apto, & sano sermone docere imperitas, & rusticas mulieres, tempore quo baptizatae sunt, qualiter baptizatori interrogatæ respondeant, & qualiter accepto baptismo vivant.* Eadem mente, & animo Clementinarum Constitutionum Auctor hæc præcipit: *Elige quoque Diaconissam fidelem, & sanctam ad mulierum ministeria. Fit enim nonnumquam, ut in quibusdam domibus virum Diaconum ad mulieres non possis mittere propter infideles, destinabis igitur Diaconissam propter improborum cogitationes: Diaconissa siquidem femina ad multos usus indigemus. Ac primum cum baptizantur mulieres, Diaconus tantum earum frontem unget oleo sancto; deinde Diaconissa eas illinet; non est enim necesse, mulieres aspici a viris.* Similia Diaconissis munia adscribit Epiphanius, *Quamquam vero Diaconissarum in Ecclesia ordo sit, non tamen ad Sacerdotii functionem, aut ullam ejusmodi administrationem institutus est, sed ut muliebris sexus bene-*

Concil. Carth. 4.
Can. 12. Hard.
ut sup. pag. 530.

Cœl. Constit.
Apost. lib. 3. cap.
15. pag. 210. e-
dit. Amstælod.

Epiph. h. 79.
n. 3.

bonestati consulatur, sive ut baptisimi tempore adfit, sive ut inspiciat, si quid molestiae pertulerit, sive ut cum nudandum est mulieris corpus, interveniat, ne virorum, qui sacris operantur, aspectui sit exposita; sed a sola Diaconissa videatur, quæ Sacerdotis mandato mulieris curam gerit, quo tempore vestibus exuitur. Aegrotorum quoque curam Diaconissas suscepisse, indicio est Hieronymi ad Nepotianum Epistola: Si hujusmodi non fuerint consanguinitatis, castimoniamque personæ, multas anus nutrit Ecclesia, quæ officium præbeant, & beneficium accipiant ministrando, ut infirmitas quoque tua fructum habeat eleemosinæ. Aliud officium Diaconissis adscribit Auctor Epistolæ ad Antiochenos Ignatio tributæ: Saluto custodes sanctarum portarum, quæ sunt in Christo Jesu Diaconissus; & Auctor Clementinarum: Maneant Osiarii ad introitus virorum illos custodientes; Diaconissæ ad introitus feminarum.

JESU CHR.
AN. 33.

Hieron. ep. 58

Clement. lib. 2,
cap. 61.

8. Diaconissas autem manuum impositione fuisse ordinatas, dubitari vix potest; id saltem certum est, Episcopali benedictione fuisse consecratas, quæ benedictio, ordinatio quædam a Patribus sæpe dicitur; etsi a clericali ordinatione toto cælo distaret. Cum enim fidelium ministerio addicerentur, atque Deo consecrarentur voto virginitatis, vel continentiae in perpetuum servandæ, speciali quadam consecratione initiabantur; de quibus Auctor Clementinarum hæc habet: *De Diaconissa ego Bartholomæus dispono, O Episcopo impone ei manus, præsentibus Presbyteris, Diaconis, & Diaconissis. Sequitur deinde oratio: Respice super hanc famulam tuam, quæ ad Diaconatum promovetur, da ei Spiritum Sanctum, & munda eam ab omni inquinamento carnis, & spiritus, ut digne exequatur commissum sibi officium in gloriam tuam.* Hujusce ordinationis, seu consecrationis meminit Tertullianus, ad Uxorem scribens: *Quantum fidei detrahant, quantum obstrepant sanctitati nuptiæ secundæ, disciplina Ecclesiæ, & Apostoli præscriptio declarat, cum bigamos non sinit præsidere, cum Viduam adlegi in ordinationem, nisi univiram non concedit: & in fine exhortationis ad castitatem, de eisdem viduis verba faciens eodem ordinandi verbo utitur: Quantæ igitur, & quæ ordinari in Ecclesia solent, quæ Deo nubere maluerunt. Neque his adversantur, quæ in Concilio Nicæno, canone 19. de Paulianistarum Diaconissis statuta sunt, quo in canone, postquam dixerunt Patres: Paulianistas in Ecclesiam revertentes rebaptizandos esse; eorum vero Cleri-*

An Diaconis-
sis manus im-
ponerentur.

Auct. Clement.
lib. 3. c. 26.

Tertull. ad Uxo-
rem lib. 1. c. 7.

Concil. Nicæan.
19.

JESU CHR.
AN. 33.

Baron. an. 34.
n. 283.

Vide Morin. de
Sacris ordinat.
exercit. 10. 2.
Apud Mabil.
ord. Rom.
Sozom. lib. 8.
c. 9.

Theodor. 1. 3.
c. 9.

Can. 104. Hard.
concil. tom. 1. ut
sup.

*Clericos, rebaptizatos ab Episcopo Catholico, iterum posse ordinari, si prævio examine digni inveniantur; deinde addunt: Similiter autem de Diaconissis, & de omnibus omnino, qui inter Clericos annumerantur, eadem forma servabitur; idest etiam Diaconissæ, si facto examine dignæ deprehendantur, ad eundem gradum ordinari a Catholico Episcopo possunt; sequentia denique subnectunt, quæ difficultatem afferre videntur: Diaconissarum autem meminimus, quæ in habitu quidem censentur, quoniam nec ullam habent manuum impositionem, & omnino inter laicos numerentur & ipsæ. Hinc namque Diaconissis manus imponi a Concilio Nicæno vetitum fuisse censuit Annalium Parens. At non ea Nicænæ Synodi mens fuit; Ultima enim verba exceptionem quamdam ad regulam eodem decimo nono Canone firmatam continent, ita ut de Paulianistarum tantum Diaconissis intelligenda sint; quæ cum nullam consecrationem accepissent, seu, ut eadem Synodus habet, in habitu tantum Diaconissarum fuissent, nec ullam adhuc manuum impositionem accepissent, inter laicos omnino recensendas præcipit. In ordine autem Romano Missa legitur specialis pro Diaconissæ ordinatione. De Olympiade hæc tradit Sozomenus: *Hanc, cum nobilissimo genere esset orta, quamvis juvenili ætate viduam, tamen quia juxta leges Ecclesiasticas egregie philosophabatur, Nestarius Diaconissum ordinaverat. Theodoritus etiam meminit filii cujusdam Sacerdotis Idolorum, quem imperante Juliano Diaconissa ad fidem converterat. Epiphanius ordinationis Diaconissarum mentionem facit in Epistola ad Joannem Hierosolymitanum: Nunquam autem ordinavi Diaconissas, & ad alienas misi provincias. In Gallia quoque Diaconissæ ordinabantur ad usque saltem annum 441., quo labente earum consecratio ab Arausicanis Patribus prohibetur cap. 26. Diaconissæ non ordinandæ: Si quæ jam sunt, benedictioni, quæ populo impenditur, capita submittant. Epaonenſi etiam Concilio canone 21. Diaconissarum ordinationo est abrogata anno circiter 517. Viduarum consecrationem, quas Diaconas vocitant, ab omni regione nostra penitus abrogamus; idemque confirmat canon 16. Concilii Aurelianensis secundi his verbis: Fæminæ, quæ benedictionem Diaconatus hæcenus contra interdicta Canonum acceperint, si ad Conjugium probantur iterum devolutæ, communione pellantur. Sed non tantum continentes, sed & ab omni splendore, cultuque alienas Diaconissas esse Ecclesia jubebat, ut Concilio quarto Carthaginensi decernitur: Sicut bonum est**

est castitatis pretium, ita & majori observantia, & præceptione custodiendum est, ut si quæ Viduæ matura ætate a viro derelictæ se devoverunt Domino, & veste laicali abjecta sub testimonio Episcopi, & Ecclesiæ religioso habitu apparuerint, postea vero ad nuptias sæculares transierint, secundum Apostolum damnationem habebunt. Videatur Toletanum quartum Concilium canone 54., & 55.

9. Jam vero ad historiam nos revocant Protomartyris Stephani gloriosa certamina, quæ quo anno & die contigerint incertum. Aliqui, Usuardi fortasse auctoritate fulti, eodem anno S. Stephanum martyrio coronatum tradunt, quo passus est Dominus Jesus Christus; alii contra ejus martyrium usque ad annum septimum post ejusdem in Diaconum electionem differunt; aut usque ad annum Claudii Imperatoris primum, Aetæ vulgaris 41. Ast nobis cum Pearsonio probabilius videtur, secundo post passionem Christi anno, S. Stephanum martyrio coronatum fuisse; hoc enim temporis intervallo ea geri commode potuisse arbitramur, quæ a capite primo ad sextum Lucas brevissime commemorat. De die vero, etsi ex S. Luca, & Luciano in actis inventionis corporis ejus non constet; una tamen fere omnium sententia est, die 26. Decembris S. Martyrem coronatum fuisse, qua die ejus memoria celebrata est quarto, & quinto sæculo, antequam etiam ejus corpus quinto ineunte sæculo inveniretur, ut fidem faciunt Asterius, & Gregorius Nyssenus, qui ante annum 415., quo Reliquiæ S. Stephani repertæ sunt, obierunt. Eadem quoque testantur Augustinus, Fulgentius, & Kalendarium Africanæ Ecclesiæ.

10. Cum itaque, Luca auctore, Verbum Domini crederet, & multiplicaretur numerus discipulorum in Hierusalem, ita ut multa turba Sacerdotum obediret fidei; Stephanus autem plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia, & signa magna in populo: Surrexerunt quidam de Synagoga, quæ appellatur libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, & eorum, qui erant a Cilicia, & Asia, disputantes cum Stephano, & non poterant resistere Sapientiæ, & Spiritui, qui loquebatur. Tunc summisserunt Viros, qui dicerent, se audivisse eum dicentem verba blasphemiam in Moysen, & in Deum. Commoverunt itaque plebem, & Seniores, & Scri-

JESU CHR.
AN. 33.

De anno, & die, quo S. Stephanus martyrium subiit.

Bar., Labb., Usser., Petav.

Clycas annal. par. 3. Niceph. hist. l. 2. cap. 3. Chron. Alex. p. 546.

Pearf. in Act. Apost. pag. 59.

Aster. orat. 12.

Greg. Niss. de S. Stephano pag. 354 & de Basil. p. 479. tom. 3.

Aug. Serm. 314.

Fulg. Serm. de S. Stephano. Mabill. Analect. 1. 3.

p. 418. Bar. Not. in Martyr. die 3. Aug.

Judeorum infidie in S. Stephanum.

Act. cap. 6. 9.

JESU CHR.
AN. 33.

Scribas : & concurrentes rapuerunt eum , & adduxerunt in Concilium , & statuerunt falsos Testes , qui dicerent : Homo iste non cessat loqui verba adversus locum Sanctum , & legem ; audivimus enim eum dicentem : quoniam Jesus Nazarenus hic destruet locum istum , & mutabit traditiones , quas tradidit nobis Moyses : Et intuentes eum omnes , qui sedebant in Concilio , viderunt faciem ejus tamquam faciem Angeli .

Qui dicantur
Libertini .

Seldenus de ju-
re nat. lib. 2. 5.

Chrysost. hom.
15. in Act. Ap.
Phil. legat. ad
Caj.

11. Inter Hebræos variarum gentium , qui Hierosolymis aderant , & qui adversus S. Stephanum insurrexerunt , primo loco Libertini recensentur , quod nomen non nationis est , (ut aliquibus placet) sed conditionis . Libertini apud Romanos appellabantur Libertorum filii , hic vero latiori significatione Libertini vocantur Judæi libertate donati , cujuscumque nationis essent , & quocumque tandem tempore eam obtinuissent : *Libertini autem* , ait Chrysostomus , *qui a Romanis libertate donati erant , sic appellabantur* . Eadem a Philone confirmantur , dum ait : *Augustus alioquin non passus fuisset trans Tyberim , bonam Urbis partem a Judæis teneri , quorum plerique erant Libertini , quippe qui belli jure in potestatem redacti ab Heris suis manumissi fuerant , permissi jure majorum vivere . Hos sciebat habere suas Proseuchas , in quibus cætus fucerent , præsertim Sabbatis , juxta Religionem patriam* . Ad hos ipsos digitum intendit Tacitus : *Actum & de sacris Ægyptiis pellendis , factumque Patrum consultum , ut quatuor millia Libertini generis , ea superstitione infecta , queis idonea ætas , in insulam Sardiniam veherentur , coercendis illic latrociniiis , etsi ob gravitatem Cæli interiissent , vile damnum* . Hos alio etiam nomine designavit Lucas , *Advenas Romanos* appellans .

Act. 2.

S. Stephani ora-
tio coram Sy-
nedrio .

12. Romani , igitur Cyrenenses , Alexandrini , & qui ex Cilicia , & Asia erant , cum discipulis , ac præsertim cum Stephano disputantes , cum ejus Sapientiæ resistere non possent ; in furorem acti , S. Diaconum de violata lege , & templo , ac de blasphemia coram Synedrio accusarunt . Quamobrem facta ei a Principe Sacerdotum dicendi facultate , postquam præcipua in Hebræos divinitus collata beneficia , eorumque vicissim in Deum perfidiam oratione commemoravit , atque ne Templo Hierosolymitano deinceps fiderent , Deum excelsum in templis non manufactis habitare palam edixit , intelligens nullam horum a conventu rationem habere , ea liber-

libertate ; quæ Christi discipulum decebat , ipsorum pertinaciam vehementer aggressus : *Dura* , inquit *cervice* , & *incircumcisis cordibus* , & *auribus* , vos semper *Spiritus Sancto resistitis* ; sicut *Patres vestri* , ita & vos . *Quem Prophetarum non sunt persecuti Patres Vestri ?* & *occiderunt eos* , qui prænuñciabant de adventu *Iusti* , *cujus vos nunc proditores* , & *homicidæ fuistis* . Hæc S. Stephanus in Judæos , non vindictæ , sed veritatis , ac justitiæ zelo : *In ipsos quidem irascebatur* , sed *diligebat* , & *pro ipsis* , ut habet Augustinus , *intus orabat* .

13. Hac Stephani oratione inflammati Sacerdotes , & Scribæ stridebant dentibus in eum ; cumque dixisset : *Ecce video Cælos apertos* , & *Filium hominis stantem a Dextris Dei* , ferarum instar irruentes in eum , extra civitatem ejectum lapidarunt , orantem , & dicentem : *Domine Jesu accipe spiritum meum* ; & *positis genibus* , clamavit voce magna , dicens : *Domine* , ne statuas illis hoc peccatum , & cum hæc dixisset , obdormivit in Domino . Saulus autem , ad cujus pedes falsi testes deposuerant vestimenta sua , erat consentiens neci ejus . Lapidatus est S. Stephanus extra portam , quæ erat contra Aquilonem , vocabaturque *porta Ephraim* , & *porta S. Stephani* , uti cognoscimus ex Revelatione facta Luciano Presbytero , de qua ita Marcellinus Comes : *Lucianus Presbyter Vir Sanctus* , cui revelavit *Deus* , his *Coss. Honorio X.* , & *Theodosio VI.* , idest anno 415. locum *Sepulchri* , & *Reliquiarum Corporis S. Stephani primi Martyris* , scripsit ipsam *Revelationem græco sermone ad omnium Ecclesiarum personas* . Nec silentio prætereundum ex lapidibus , quibus S. Stephanus percussus est , unum a fidei quodam collectum fuisse , & Anconam delatum , ibique ea de causa Ecclesiam in honorem S. Martyris extructam fuisse : Cujus translationis die 3. Augusti in tabulis Ecclesiasticis memoria recolitur .

14. Sed & Augustinus de eo lapide , Anconam a pio viro translato , & de miraculis ibidem ob eam S. Stephani memoriam patratis , testis est locupletissimus , dum ad populum sermonem habens , hæc inter plurima narrat : *Ut de ceteris celeberrimis Sanctorum locis taceam* , etiam ad *Anconam Italie Civitatem* , ubi per gloriosissimum martyrem Stephanum multa miracula Dominus operatur , eadem circuitione perveni . Sed adeo alibi curari non potui , quia huic loco divina prædestinatione

Tom. I.

N

serva-

JESU CHR.
AN. 33.

Aug. in psal. 70.
& Serm. 315.
& 317.

S. Stephani
martyrium .

Marcell. Chron.
Luciani Epi.
apud Aug. tom.
10.

Baron. Marty-
rol. die 3. Aug.

De miraculis
S. Stephani .

August. Tom. 5.
P. 2. Serm. 320.
& 323.

JESU CHR.
AN. 33.

servabar. Sequenti vero Sermone hæc habet. *Ut audiat charitas vestra: multum miror, & gaudeo vobis esse concessum, quoniam iste homo nec Anconæ curari potuit; immo potuit, sed propter nos factum non est, quia facillime fieri potuit. Sciunt multi, quanta miracula per beatissimum Martyrem Stephanum in ista civitate fiant. Et audite, quod miremini. Memoria ejus antiqua ibi erat, & ipsa est ibi; sed fortasse dicis: Corpus ejus nondum apparuerat. Memoria ibi unde erat? latet quidem causa. Sed quid ad nos fama pertulerit, non tacebo charitati vestræ. Quando lapidabatur S. Stephanus, aliqui etiam innocentes, & maxime de iis, qui jam in Christo crediderant, circumstant; dicitur lapis venisse in cubito, & excussus inde venisse ante quemdam Religiosum. Tulit illum, & servavit. Homo erat de navigantibus: fors navigationis attulit ad littus Anconæ, & revelatum est illi debere reponi lapidem illum. Ille obedivit Revelationi & fecit quod jussum est. Ex illo capit esse & memoria S. Stephani, ubi est, nescientibus hominibus quid contigisset. Verum autem intelligitur, propterea ibi fuisse revelatum, ut ibi poneret lapidem, qui de cubito Martyris excussus est. Hæc Augustinus de lapide, quo percussus est Protomartyr. De Sepultura autem ejus hoc unum habet S. Lucas.*

De Sepultura
S. Stephani.

Apud Aug. tom.
7. in append.

Aug. in Joan.
tractat. 120.
Serm. 318. 319.

Gennad. de Vi-
vis illustr.

Euseb. an. 17.
Pearj. pag. 60.
ut supra.

15. Curaverunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum. Pluribus tamen hæc narratur in Luciani presbyteri relatione, cujus Augustinus meminit: Quod certe modo, ait, in revelatione corporis beatissimi Stephani fere omnibus gentibus declaratur: & alibi de corporis inventione: Hujus corpus ex illo usque ad ista tempora latuit, nuper autem apparuit.... Revelatione Dei.... præcedentibus enim signis locus demonstratus est, & quomodo fuerat revelatum, sic & inventum est. Eandem Luciani Epistolam hisce characteribus designat Gennadius ejus sæculi Scriptor: *Lucianus presbyter vir sanctus, cui revelavit Deus, temporibus Honorii, & Theodosii Aug. anno 415. locum Sepulchri, & Reliquiarum Corporis S. Stephani, scripsit ipsam Revelationem ad omnium Ecclesiarum personas.* Ex Gennadio deinde ceteri Historici eandem exscripserunt historiam, quam cum omnibus cujuscunque ætatis Scriptoribus ut genuinam amplectimur, quidquid his demum temporibus dicant ex protestantibus aliqui. Sic autem rem exponit Lucianus. *Lapidatus est a Judæis, & Prin-*

& Principibus Sacerdotum in Hierusalem pro Christi fide, extra portam, quæ est ad aquilonem, quæ ducit ad Cedar, ibi die, ac nocte jacuit projectus, ut Sepultura non daretur, secundum mandatum impiorum Principum, ut a feris consumeretur Corpus ejus. Ex Domini autem voluntate non tetigit eum unum ex his, non fera, non avis, non canis. Ego Gamaliel compatiens Christi ministro, & festinans habere mercedem a Domino, & partem cum sancto viro fidei, misi per noctem quantos poteram Religiosos Christianos, & in Christo Jesu fideliter credentes, habitantes Hierusalem in medio Judæorum; & hortatus sum eos, & necessariam substantiam ministravi, ac persuasi illis ire occulte, ut portarent corpus eius meo in vehiculo ad villam meam, hoc est, in Caphargamalam, (quod interpretatur villa Gamalielis) viginti millia habens a civitate. Et ibi feci planctum fieri diebus septuaginta, & poni eum in meo monumento novo in orientali theca; & præcepi meis, ut quæcumque necessaria erant pro ejus planctu, de meo darent. Et quidem S. Hieronymus in Epistola ad Paullam Planctum magnum, quem in funere Stephani factum fuisse Lucas memoriæ prodidit, de magnifico funere interpretatur: Quod Stephano fecerint Hierosolymæ fratres planctum magnum: & utique planctus magnus, non in plangentium exanimatione, ut tu putas, sed in pompa funeris & exequiarum frequentia intelligendus sit. Idemque alibi adversus Vigilantium ad Riparium scribens: Ergo, inquit, Martyrum immundæ sunt Reliquiæ? & quidquid passi sunt Apostoli, ut immundum Stephani Corpus tanta funeris ambitione præcederent, ut facerent ei planctum magnum, ut eorum luctus in nostrum gaudium verteretur? Hæc Hieronymus Luciano congruens; qui etiam ex pluribus divinæ Scripturæ locis egregie docet planctum magnum funeris pompam significare.

16. Constat itaque ritum mortuorum corpora curandi, eaque cum honore, ac funeris pompa sepeliendi ab ipsis Ecclesiæ incunabilis esse repetendum, quem successivis temporibus religiose semper fuisse servatum, plurimis veterum testimoniis demonstratur. Si Arabiæ quærantur, inquit Tertullianus in apologetico, Sciant Sabæi pluris, & carius suas merces Christianis sepeliendis profligari, quam Diis fumigandis. De funere vero Meletii Antiocheni Episcopi hæc habet

JESU CHR.
AN. 33.

Hier. ad Paul.
Epist. 39. n. 3.

Hieron. ad Rip.
Epist. 109.

De corporum
cura, Sepultura,
ac funeris
pompa.

JESU CHR.

AN. 33.

Nissenus tom. 3.
orat. in funere

Meletii.

Prudent. hymn.
de defunctis.

Gregorius Nyssenus: *Sindones munda, & panni serici, unguentorum, & aromatum largitas, & abundantia, liberalitas mulieris & ornata, & honesta. Prudentius quoque,*

*Candore nitentia clavo
Prætere linteum mos est;
Aspersaque myrrha Sabæo
Corpus medicamine servat
Et infra
Nos tuta forebimus ossa
Violis ac fronde frequenti
Titulumque & frigida saxa
Liquido spargemus odore.*

De funerum
christi pompa.Auctor Constit.
Apost. Cotel. 10.
L. lib. 8. 43.Hieron. epist.
108.Greg. Nyss. in
funere Macrinæ.Repetitæ me-
morie pro de-
functis.

17. Constat præterea psalmos ac preces adhibitas fuisse, & Cereos accensos in funeribus Christianorum. *Exequia mortuorum*, inquit auctor Constitutionum, *fiunt tertio die, adhibitis psalmis, precibus, & lectionibus.* De Cereorum vero usu indigne exemplum existat in Constantini Magni funere, quod ita describit Eusebius: *Dehinc aurea super candelabra luminibus undique accensis, admirabile spectaculum intuentibus præbatur, & quale in nullo unquam mortalium, ab ipso Orbis conditu visum in terris fuerat.* Porro de Paullæ funere hæc ab Hieronymo tradita habemus: *Translata est, Episcoporum manibus, & cervicem feretro subsicientibus, cum alii Pontifices lampadas, cereosque præferrent, alii choros ducerent, in media Ecclesia Speluncæ Servatoris posita.* His congruunt quæ de splendidis Macrinæ exequiis Gregorius Nyssenus retulit: *Ex utraque autem parte præcedebat non exiguus Diaconorum, ministrorumque numerus, qui omnes ordine progredientes accensos cereos manibus gestabant.*

18. Ceterum cum Stephani funus ad septuagesimum usque diem prorogatum fuerit; hinc quoque in Ecclesiam consuetudo manavit, ut non una die tantum, sed pluribus pia Christianorum officia, ac religiosa Defunctis persolverentur. Unguentis enim primum delibuta cadavera remanere duorum, vel trium dierum spatium insepulta consueverant. Quo tempore apud ipsa excubantes fideles, hymnorum cantu Deum laudabant, sacram hostiam immolabant, in Sepulchrum denique inferebant Psalmorum cantica etiam postea repetentes.

Plura

Plura fane horum omnium exempla possemus ex antiquitatis monumentis enumerare; verum in re jam satis explorata unum tantum de Paulla funere ex Hieronymo proferemus: *Hebræo, Græco, Latino, Syroque sermone psalmos in ordine personabant, non solum triduo, donec subter Ecclesiam, & juxta specum Domini conderetur, sed per omnem hebdomadam, cunctis qui venerunt, suum funus, & proprias credentibus lacrymas &c.* Præterea octava, vigesima, trigesima, quadragesima, & sexagesima die agi consuevisse memoriam defunctorum, antiqui libri Rituales testantur. Et de annuis erga defunctos pietatis officiis multa sunt certissima testimonia. *Pro defunctis annua die facimus*: ait Tertullianus; idemque alibi: *Pro anima ejus, inquit, oret, & refrigerium interim adpostulet ei, & in prima resurrectione consortium*: Gregorius vero Nazianzenus in eandem sententiam: *Alia quidem persolvimus, alia vero daturi sumus; anniversarios enim honores, & commemorationes offerentes ii quidem, qui superstites relinquentur*.

19. Quorsum autem hæc tam religiosa funernm cura? cur tot preces, tot anniversariæ commemorationes? nisi ad ostendendam Ecclesiæ fidem, ex Apostolica traditione manantem, qua creditur hisce precibus, & suffragiis defunctorum animas sublevari. Quod enim, ait Augustinus: *universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper reventum est, nonnisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur*. Hujus autem traditionis testimonia tot, tantaque sunt, ut vix majora desiderari possint. Quid tradat Tertullianus, jam diximus; iis tamen hæc ipsius ad uxorem adjicienda sunt: *Repete apud Deum, pro cujus spiritu postules, pro qua oblationes annuas reddas. Stabis ergo ad Deum cum tot uxoribus, quot illa ratione commemoras, & offerres pro duabus, & commemorabis eas duas per Sacerdotem*. Hujusmodi vero oblationes pro defunctis fiebant, ut per eas defuncti anima refrigerium a Deo acciperet. Hinc & alio loco idem Tertullianus: *Pro anima ejus, mariti videlicet, oret, & refrigerium interim adpostulet ei, & in prima resurrectione consortium, & offerat annuis diebus dormitionis ejus*. Hæc quidem ille, non utique ex Schola Montani, tum primum aperta; nam quo pacto agens cum Catholicis provocaret eos ad totius Ecclesiæ traditionem inveteratam,

JESU CHR.
AN. 33.

Hier. ep. 108.
n. 29.

Tertull. de coron. milit. Lib. de Monag.

Greg. Nazianz. orat. in fun. Cæsari.

Preces, & sacrificia pro defunctis oblata.

Aug. de baptismo cont. donat. lib. 4. 24.

Tertull. de coron. Milit. cap. 3., & ad Uxorem.

Tertull. de Monag.

JESU CHR.
AN. 33.

Cypr. ep. 1. edit.
Amesol.

Orig. in Job.
hom. 3.

tam, quam consuetudo jam firmasset, ac fides obsignasset, si ex his essent, quæ in Orbis angulo, nempe in Phrygia, eo tempore Montanus docuisset. Neque Montani sectarii erant sanctissimi Episcopi Africani, qui ante Cyprianum vixerunt, qui adeo probasse leguntur pro defuncti anima sacrificium offerri, ut eo pietatis officio quempiam privasse, idem illis esset, ac supplicium intulisse. Sed & Origenes, qui eodem fere vixit tempore defunctorum suffragiis adstipulatur: *Memorias Sanctorum facimus, & parentum nostrorum, vel amicorum in fide morientium devote memoriam agimus, tam illorum refrigerio gaudentes, quam etiam nobis piam consumationem in fide postulantes*: & paulo post: *Celebramus, nimirum religiosos cum Sacerdotibus convocantes Fideles una cum Clero, invitantes adhuc egenos, & pauperes, pupillos, & viduas saturantes, ut fiat festivitas nostra in memoriam requiei defunctis animabus, quarum memoriam celebramus. nobis autem efficiantur in odorem suavitatis in conspectu æterni Dei.*

Patrum de ea
re consensio.

Epiph. her. 75.

19. Epiphanius agens contra Aerium isthæc impugnantem, eadem ex majorum traditione fuisse defendit: *Pro sunt autem & preces pro illis factæ, etiamsi totam culpam non abscindant, nempe mortalem. Verum enim vero, eo quod nos scæpe, dum in Mundo sumus, fallimur, & erramus, tum invitati tum voluntarie, quo id quod perfectius est, significetur; & pro justis, & peccatoribus memoriam facimus; pro peccatoribus quidem misericordiam Dei implorantes*: & infra: *Ecclesia necessario hoc perfecit, traditione a Patribus accepta. Quis autem poterit statutum matris dissolvere, aut legem Patris? Velut Salamon dicit: Audi, fili, sermones patris tui, & ne repudies statuta matris tuæ; ostendens per hæc, quod & in scriptis, & si ne scripto docuit Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus; Mater autem nostra Ecclesia habet statuta in se posita, indissolubilia, quæ dissolvi non possunt.* Sed quam insigniter Joannes Chrysostomus, eadem hæc ab Apostolis esse instituta, testetur, audiamus: Populum enim Antiochenum alloquens ubi Petrus, & Paulus præcipue Ecclesiæ vertices docuerunt, nonnisi quæ ab ipsis ea accepisset Ecclesia repetens, ait: *Non temere ab Apostolis hæc sancita fuerunt, ut in tremendis mysteriis defunctorum agatur commemoratio: sciunt enim illis inde multum contingere lucrum, utilitatem multam.* Cum totus consliterit po-
pu-

pulus, extensis manibus, sacerdotalis plenitudo, ac tremendum proponitur Sacrificium, quomodo Deum non exorabimus pro his deprecantes? Sed hoc quidem de his, qui in fide migrarunt. Et alibi tradit ex Spiritus Sancti institutione factum, ut in sacro, & tremendo Sacrificio Diaconus clamet: Pro his, qui defuncti sunt in Christo. Cyrillus quoque Hierosolymitanus idem confirmat his verbis Cum hoc sacrificium offerimus, nempe Missæ, postea facimus mentionem etiam eorum, qui ante nos obdormierunt; primum Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, ut Deus orationibus illorum, & deprecationibus suscipiat preces nostras; deinde pro defunctis Patribus, & Episcopis, denique pro omnibus oramus, qui inter nos vita functi sunt; maximum esse credentes animarum iuvamen, pro quibus offertur obsecratio sancti illius, & tremendi, quod in Altari positum est, sacrificii. Quod exemplo monstrare volumus; Scio enim multos dicere: Quid juvat animam in peccatis ex hoc mundo decedentem, etiam si in hoc Sacrificio mentio illius fiat? An enim si Rex aliquis, eos, a quibus offensus est, in exilium pepulerit; postea vero illorum propinqui coronam aliquam conficientes, pro his, qui sunt in supplicio exulibus, eidem offerrent; nonne condonationem aliquam suppliciorum ipsis dederit? Ad eundem modum & nos pro Defunctis preces adhibentes, quamvis sint peccatores: non quidem coronam plectimus, sed Christum pro nostris peccatis mactatum offerimus, ut & nobis, & illis eum, qui est benignissimus, propitium reddamus. Hæc Cyrillus non aliunde, quam ex perpetua traditione, cujus innumeri testes adsunt, ut apud Augustinum etiam capite ultima Confessionum videri potest. Hunc pium pro mortuis orandi morem apud Judæos quoque in usu fuisse constat ex eo, quod fortissimus Judas, ut Libro Machabeorum legitur: facta collatione, duodecim millia drachmas argenti misit Hierosolymam offerri pro peccatis mortuorum Sacrificium, bene, & religiose de resurrectione cogitans Sancta ergo, & salubris est cogitatio pro Defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. Quam piam pro animabus defunctorum precandi consuetudinem, tum ex perpetua Ecclesiarum omnium traditione, tum ex Judæorum etiam, & synagoge consensu vindicavit, asseruitque Henricus a Porta. O P, & in Ticinensi Gymnasio linguarum Orientalium professor in opere de linguarum Orientalium præstantia, Mediolani edito 1758. ubi Hackspanium, Binghamum, & Beaufobrium strenue aggressus est.

JESU CHR.

AN. 33.

Chrys. ad Phil.
lip. hom. 3. Idem in Act. hom. 21.

Cyril. Catech. mystag. quinta.

Machab. 2. cap. 12.

21. Cum

JESU CHR.

AN. 33.

De Purgatorio
Ecclesiæ tradi-
tio.Henricus a Por-
ta dissert. de
præstantia ling.
Orientium &
exercit. de pur-
gatorio.Bellarm. de Pur-
gato.Tertull. de Ani-
ma cap. 35, &
ult.

Cyp. epist. 55.

Orig. in Exod.
homil. 6.

21. Cum itaque tam ex Synagogæ exemplo, quam Ecclesiæ traditione, tum apud Latinos, tum apud Græcos, unanimi consensione constet, animas solutas corpore, peccatis aliquibus adhuc obnoxias, pœnis sic subijci, ut orationibus Fidelium adjuventur, usquedum ab omni labe purgatæ, æternæ tandem Beatitudinis participes fiant; hinc necessario sequitur, locum esse quemdam, in quo purgentur, quem locum Purgatorium nostri dicunt; & licet de loco, vel modo, quo purgentur, diversæ sint opiniones, de re tamen una omnium sententia est, ut apud Theologos videre est. Nos pauca ex traditione tantum exscribimus. Tertullianus eam Matthæi sententiam exponens, *Non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem, Judex*, ait, *te tradet Angelo exequutionis, & ille te in carcerem mandet infernum, unde non dimittaris, nisi modico quoque delicto mora Resurrectionis expenso: & infra In summa, cum carcerem illum, quod Evangelium demonstrat, inferos intelligimus: & novissimum quadrantem, modicum quoque delictum mora resurrectionis illic luendum interpretamur, nemo dubitabit animam aliquid pensare penes inferos, salva resurrectionis plenitudine per carnem quoque*. Hæc ille; neque præjudicium Catholicæ affert veritati, si etiam, quod ait, id Montanus senserit: Non enim veritati obest, si quis hæreticus eandem interdum profiteatur. Id ipsum Cyprianus docet scribens ad Antonianum, *Aliud est, missum in carcerem, non exire inde, donec solvat novissimum quadrantem: aliud statim fidei, & virtutis accipere mercedem: aliud pro peccatis longo dolore cruciatum emundari & purgari diu igne; aliud peccata omnia passione purgasse*. Est etiam ejusdem veritatis testis Origenes, qui eodem sæculo cum Tertulliano, & Cypriano vixit, dum ait: *Cum illuc venit, si quis multa opera bona, & parum aliquid iniquitatis attulerit; illud parum tanquam plumbum igni resolvitur, ac purgatur, & totum remanet aurum purum: & si quis plus illuc plumbi detulerit, plus exuritur, ut amplius decoquatur; ut etsi parum aliquid sit auri, purgatum tamen resideat. Quod si aliquis illuc totus plumbeus venerit, fiet de illo hoc, quod scriptum est: Demergetur in profundum, tanquam plumbum in aqua validissima*. Hæc Origenes. Id ipsum Gregorius Nyssenus in magna illa oratione catechetica, quam sæpius citat Theodoretus: *Quoniam*, inquit, *opus est, ut illius quoque, quæ ex peccato ingene-*

rate

ratæ infederunt maculae per medicinam aliquam auferantur; propterea in præsentī quidem vita adhibitum est medicamentum virtutis ad hæc curanda vulnera; quod si curari non possint, in futura vita reservatur curatio. Sed quo modo in corpore sunt affectionum quædam differentia, quarum alia quidem facilius, alia vero difficilius admittunt curationem; in quibus & sectiones & cauteria, & acerbæ medicamenta adhibentur ad tollendam affectionem, quæ insedit corpori; tale quid etiam in posterum denunciat futurum iudicium, ad curandos morbos animæ, quod pigris quidem, & lentis minatur. Hieronymus quoque in hæc verba idem testatur: sicut diabolus, & omnium negatorum, atque impiorum, qui dixerunt in corde suo, non est Deus, credimus æterna tormenta; sic peccatorum, atque impiorum, & tamen Christianorum, quorum opera igne probanda sunt, atque purganda, moderatam arbitramur, & mixtam clementiæ sententiā Iudicis; ut scilicet non puniantur in æternum, nam de his instituta est disputatio. Et in Oseam: Infernus, inquit, est locus, in quo animæ recluduntur, sive in refrigerio, sive in pœnis pro qualitate meritorum. Et alibi: Peccatores, qui confitentur rectam fidem, sed propter vitiorum sordes purgantibus se indigent flammis; idcirco nunc Dominus ad ignem iudicium vocare se monstrat, ut uniuscujusque opus, quale sit, probet. Appellat alibi purgatoriam pœnam baptismum ignis, quo inquit baptizabimur in futuro sæculo. Ambrosius etiam de eodem baptismo, & purgatorio scilicet igne, hæc ait: Est etiam baptismus in Paradisi vestibulo, quod ante non erat; sed postquam peccator exclusus est, cæpit esse Romphea ignea, quam posuit Deus, quæ ante non erat, quando peccatum non erat: culpa cæpit, & baptismus cæpit, quo purificantur, qui in Paradisum redire cupiebant, ut regressi dicerent: Transivimus per ignem, & aquam; hic per aquam, illic per ignem; per aquam, ut abluantur peccata, per ignem, ut exurantur. Idem alibi: Cave, ne ligna, cave, ne stipulam ad iudicium Dei tecum deferas, quæ ignis exurat: cave, ne cum in uno aut duobus habeas, quod probetur, in pluribus operibus deferas, quod offendit. Si cuius opus arserit, detrimentum patitur; potest tamen & ipse per ignem salvari. Unde colligitur, quia idem homo & salvatur ex parte, & condemnatur ex parte. Ubi autem agit de ultimo exsolvendo quadrante, illum de eisdem pœnis interpretatur. Augustinus vero

Tom. I.

O

de

JESU CHR.
AN. 33.

Hieron. in Ija.
cap. ult. in fine.

Idem in Oseam
cap. 14.

Idem in Amos
cap. 4.

Hieron. in Matt.
cap. 7.
Ambros. in Psal.
118. Serm. 3.
tom. 2. p. 365.

Ambros. in Luc.
c. 12.
Aug. in Ench.
c. 67. 68. 69.

JESU CHR.

AN. 33.

Idem de Civit.
Dei lib. 21. c.
23. & seq.
Idem de Gene-
si contra Mani-
cheos lib. 2. c.
20. lib. de 8.
quest. q. 1. hom.
16. & aliis in
locis.

de his uberius loquitur in Enchiridio ad Laurentium, & libro de Civitate Dei, ubi falsas de his aliorum sententias refutat; atque in aliis plerisque locis est ejusdem veritatis fidelis assertor, cujus singulas de his sententias hic recitare prætermittimus, ne nimia prolixitate legentibus molestiam afferamus. Unum tantum addimus christianum Poetam, qui cum se indignum prorsus existimaret, cui statim a morte cælesti beatitudine frui contingeret, Dominum rogat ne æternis suppliciis addiceret; deprecaturque ut temporali igne purgari possit. Is est Prudentius qui in Hamartig. vers. 951. hæc habet.

*Multa in thesauris Patris est habitatio, Christe,
Disparibus discreta locis: non posco beata
In regione domum: sint illic castra virorum
Agmina
At mihi tartarei satis est si nulla ministri
Occurrat facies, avida nec flamma gehennæ
Devoret hanc animam, mersam fornacibus imis.
Esto cavernoso, quia sic pro labe necesse est
Corporea, tristis me sorbeat ignis Averno,
Saltem mitificos incendia lenta vapores
Exhalent, æstuque calor languente tepe scat.
Lux immensa alios, & tempora vincita coronis
Glorifcent; me pœna levis clementer adurat.*

Cæsarii homil.
tom. 8. Biblio-
th. PP.

Ceterum tantum abest, ut penes quempiam antiquorum Orthodoxorum fuerit de ea re aliqua dubitatio, ut potius laborandum fuerit Patribus adversus nonnullos, qui crederent omnia peccata quantumvis capitalia, excepto tamen infidelitatis errore, eodem igne purgari posse; quos non tantum Augustinus citato loco, sed & Cæsarius Arelatensis Episcopus refellit his verbis: *Multi lectionem istam male intelligentes, falsa securitate decipiuntur, dum credunt, quod supra fundamentum Christi crimina capitalia ædificata, peccata ipsa per ignem transitorium possint purgari, & ipsi postea ad vitam æternam pervenire. Intellectus iste, fratres carissimi corrigendus est, quia ipsi se seducunt, qui sibi blandiuntur; Illo enim transitorio igne, de quo dixit Apostolus: Ipse tamen salvus erit, si tamen quasi per ignem; non capitalia, sed minuta peccata purgantur. Sed dicet aliquis. Non ad me pertinet quandiu moras* ba-

babeam, tantum ut vitam æternam periream. Nemo hoc dicat, fratres carissimi, quia ille ipse purgatorius ignis durior erit, quam quod potest pœnarum in hoc sæculo aut videri, aut cogitari, aut sentiri. Hæc Cæsarius. Plura his, ac fere innumera addenda essent aliorum, qui postea claruerunt, testimonia Ecclesiasticorum Scriptorum; sed non patitur instituti ratio in his diutius imminori. Hoc tamen pro certo habeatur, omnium, qui post dicta tempora usque in præsens vivere Orthodoxorum Scriptorum, nullum reperiri, qui Apostolicæ traditioni, majorumque assertioni, ac denique a tot sæculis præscriptæ Ecclesiasticæ consuetudini ausus sit contradicere; quin potius eandem Catholicam veritatem non tantum ex Patribus ratam, atque firmatam, sed miraculis sapius comprobata, ad unum omnes pie & sancte fuisse veneratos. Quare nihil prorsus movere nos debet diversa Novatorum sententia.

22. Die illa, qua lapidatus est Stephanus, facta est, ait Lucas, *persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Hierosolymis, & omnes dispersi sunt per regiones Judææ, & Samariæ, præter Apostolos.* Quod vero sæviente persecutione, ac fidelibus Hierosolyma excedentibus, remanserint ibidem Apostoli, non alia ratione factum credimus, nisi Dei voluntate, ac potentia; nam, ut tradit Apollonius secundi sæculi Scriptor in libro adversus Cataphrygas, ipse Dominus Apostolis jusserat, ne Hierosolyma discederent, nisi elapsis duodecim annis. Qui ergo ipsis præceperat, ut inter infensissimos hostes tamdiu versarentur; dedit etiam illis implere, quod jusserat. Eadem traditio continebatur in libro prædicationis Petri, apocripho quidem, sed antiquo; ex quo Clemens Alexandrinus refert Dominum Apostolis dixisse: *Si quis ex Israele pœnitentia ductus per nomen meum in Deum velit credere, remittentur ei peccata. Post duodecim annos egredimini in Mundum, ne quis dicat, non audivimus.* Non tamen adeo Hierosolymis alligati erant, ut ad tempus excedere non possent; quinimmo constat ante id tempus Apostolos plures peragrassæ provincias, ex quibus tamen scito Hierosolymam reciperent.

23. Exorta itaque, post Stephani mortem, magna persecutione, cum deteriora adhuc ex Judæorum furore pertimescerent Apostoli, ne Hierosolymitana Ecclesia Pastore viduata quidquam detrimenti caperet, Jacobum *Alphæi*, qui *justus* dicebatur, idemque frater Domini, ejus Ecclesiæ Episcopum constitui-

JESU CHR.
AN. 33.

Cur Apostoli sæviente persecutione Hierosolyma non ex-
cesserint.

Act. 8.

Euseb. lib. 5.
c. 18.

Clem. Alexan.
Strom. 6.

Jacobus ordi-
natur Episco-
pus Hierosol-
ym.

JESU CHR.
AN. 33.
Euseb. lib. 2.
c. 1.

tuerunt ; quem anno proximo a Domini passione ordinatum , tradit Eusebius in Chronico : *Ecclesiæ Hierosolymitanæ primus Episcopus ab Apostolis ordinatur Jacobus Frater Domini* . In Historia vero hæc fusius memoriæ prodidit : *Tunc etiam Jacobum , qui frater Domini dicebatur ... , qui , ob eximiam virtutem , justus ab antiquis cognominatus est , Hierosolymitanæ Ecclesiæ Episcopatum primum accepisse perhibent* . Clemens certe in sexto Institutionum Libro ita tradit : *Ait enim post Servatoris ascensum , Petrum , Jacobum , & Joannem , quamvis Dominus ipsos ceteris prætulisset , non idcirco de primo honoris gradu inter se contendisse , sed Jacobum , cognomine Justum , Hierosolymorum Episcopum elegisse* . Idem in septimo ejusdem operis libro hæc de illo etiam dicit : *Jacobo justo , & Joanni , & Petro Dominus post Resurrectionem scientiæ donum impertiit . Quod illi ceteris Apostolis , hi vero septuaginta Discipulis , quorum unus fuit Barnabas , tradiderunt* . Ceterum duo fuere Jacobi , alter cognomento Justus , qui ex Templi fastigio præcipitatus , & a Fullone fuste percussus interiit ; alter , qui capite truncatus est . Porro Jacobi illius Justii meminit etiam Paulus , ita scribens : *Alium autem ex Apostolis vidi neminem , præter Jacobum Fratrem Domini* . Hunc Jacobum Apostolum , Hierosolymitanæ Ecclesiæ præpositum , fuisse ab ipso Christo , tradit Recognitionum Auctor : *Et Ecclesia Domini in Hierusalem constituta crescebat per Jacobum , qui a Domino ordinatus est in Episcopum* . Similia docet Epiphanius : *Idem ille primus Episcopus cathedram cepit , cum ei ante ceteros omnes suum in Terris thronum Dominus tradidisset* . Et Auctor Constitutionum : *Episcopus Hierosolymitanus ab ipso Christo , & Apostolis ordinatus* . Alii tamen a Petro , Joanne , & altero Jacobo ordinatum fuisse tradunt , uti ex Clemente Eusebius narrat ; cui & Hieronymus adsentitur : *De Jacobo enim loquens , ait : qui post passionem Domini ab Apostolis Hierosolymorum Episcopus ordinatur* . Denique a solo Petro Apostolorum Principe , antequam Romam proficisceretur , id constitutum esse scribit Auctor Chronici Alexandrini . Verum quocumque modo id evenerit , Apostolorum certe suffragio , qui egregias ejus animi dotes perspectas habebant , Hierosolymitanam Ecclesiam , ad quam undique Judæi confluebant , Jacobus obtinuit . At enim cum apostolus a Christo jam fuisset renunciatus , nova dignitas Jacobo ex Hier. Episcopatu non accessit , sed tantum certæ , destinataque Ecclesiæ curam suscepit , quod apo-

Recognit. lib. 1.

Epiph. hæres.
78. 7.

Hier. de Script.
Ecel. cap. 2.

Chron. Alexan.
p. 580.

apostolico ministerio nihil omnino obesset . Hinc Orbis doctor a Chrysofomo appellatur ; & quemadmodum Baronius observat , sicuti cum Petrum Antiochiæ sedisse dicimus , neminem adeo rudem putamus , ut eum nunquam velit per illud temporis spatium ab ea recessisse ; sic quoque Jacobus Hierosolymitanam ita rexit Ecclesiam , ut , urgente necessitate , alibi etiam Apostolico munere fungeretur .

24. Disputant eruditi , utrum Jacobus primus Hierosolymorum Episcopus idem sit , ac Jacobus Alphæi , qui & Frater Domini appellatur , atque inter Apostolos recensetur . Græcorum plerique Jacobum Alphæi , & Hierosolymorum Episcopum ab Apostolo distinguunt ; atque hanc opinionem ex operibus Clementi falso tributis , ubi sæpe de industria Jacobus Alphæi ab Apostolis distinguitur , derivasse plane cognoscimus . Latini tamen existimant , Jacobum Hierosolymorum Episcopum illum ipsum fuisse , qui Frater Domini in Evangelio dicitur , & inter Apostolos recensetur . Duo tantum Jacobi ab Eusebio memorantur , scilicet Joannis Frater , & Alphæi filius , utrique Apostoli . Præterea S. Paulus testatur , se fratrem Domini vidisse , qui certe inter Apostolos recensetur , nec est dubitandum eundem cum Episcopo Hierosolymitano fuisse , affirmante potissimum Josepho , Jacobum Jesu Christi Fratrem ab Anano Pontifice interfectum . Constat itaque manifeste , Fratrem Domini eundem fuisse , ac Alphæi filium , qui Justus etiam appellabatur , & Hierosolymitanæ Ecclesiæ curam susceperat .

25. Cur vero frater Domini Jacobus diceretur , nunc superest inquirendum . Atque ut Helvidium prætereamus , cujus blasphemia fuit , eos , qui fratres Domini appellantur in Evangelio , a Beatissima Virgine , & Filii Dei Genitrice in lucem editos fuisse ; non defuere qui opinarentur , Fratres Domini ex Josepho quidem genitos , sed ex altera ejus uxore , quam *Esca*m vocant . Verum nihil hac opinione absurdius excogitari vel dici posse & pluribus ostendunt Hieronymus , & Augustinus ; & facile cuique Historiam Evangelicam paullo attentius perpendenti apparebit . Quis enim nunquam in animum inducat ex Josepho genitos , qui Fratres Domini dicebantur , ubi animadverterit a Matthæo , & Marco memoriæ proditum eorum matrem passionis Christi tempore adhuc vitam vixisse ? Oporteret sane Josephum vel bigamum fuisse ; vel priore uxore

dimis-

JESU CHR.

AN. 33.

Chrysof. hom.
88. in Joann.

Quis fuerit Jacobus Hierosol. Episcopus.
Chrysof. in Mat.
hom. 5. & in Act. Ap. hom. 33. Theodoresq. in psalm. 67. Const. Ap. lib. 2. 55.

Aug. cont. Cresc. l. 2.
Boiland. die 1. Maii.
Bailet ibid. Correl. in notis ad Const. , & in l. recognit. Pearj. pag. 58.
Ad Galat. 1. 19. Joseph. antiqu. l. 20. 8.

Cur Jacobus Frater Domini dicatur .

Hieron. in Helvid. August. in Joan. homil. 10. Euseb. lib. 2. 1. Ephr. in Matt. 12. , & Epist. 23. Hilar. in Matth. 1. Orig. in Matth.

Matth 25.
Marc. 15.

JESU CHR.
AN. 33.

Tillem. 2. in
Jacob. 1.2.3.4.

Tiberii crude-
litas.

Dion. lib. 58.
Tacit. an. 1.5.3.

Mors Galli,
Drusi, & Agrip-
pinæ.

Suet. Dio, ut
supra.

De Drusillæ, &
Julie nuptiis,
et Caligulæ.
Tacit. lib. 6. c. 4.
Murat. B. f. n. g.
hoc anno.

Tacit. lib. 6. 5.

dimissa, alteram superinduxisse, Mariam scilicet Christi matrem: Quod quam absonum, facile quisque intelligit. Quamobrem cum Tillemontio, aliisque credendum omnino arbitramur ob generis cum Deipara Virgine & Josepho conjunctionem, filios Mariæ Jacobi, seu Mariæ Cleopæ fratres Domini in Evangelio appellatos fuisse.

26. Multa hoc anno a Tiberio crudelissime gesta sunt. Sextum enim Marium intima sibi hæcenus familiaritate conjunctum, quod filiam forma præstantem alio ablegaverat, incesti falso accusatum, Tarpejo una cum filia dejici jussit, & facultates universas publicari. Asinium quoque Gallum, & Drusum Germanici filium, & Agrippinam matrem, carcere inclusos sustulit. *Drusus se miserandis alimentis*, auctore Tacito, *mandando e cubili tomento nonum ad diem vitam detinuit*. Gallum vero, & Agrippinam cibi egestate peremptos haud dubium; sponte, vel necessitate, incertum habebatur. Denique omnes, iique sane plurimi, qui accusati societatis cum Sejano vinculis detinebantur, vario suppliciorum genere interfecti sunt.

27. Neptes duas Drusillam, & Juliam Germanici filias, L. Cassio, & M. Vicinio Tiberius collocavit. Cajus vero Caligula Galli frater, ex Agrippina & eodem Germanico natus, Claudiam Silani filiam uxorem duxit. Hic immanem animum subdola modestia, ac simulatione obtegebat; atque adeo, imperii spe, Tiberio avo in omnibus obsequebatur, ut ob illatam matri, ac fratri necem, ne gemitum, aut vocem emisit: Quinimmo ei Capreas redeunti obviam factus, se comitem junxit. Unde Passieni Oratoris de Cajo dictum percrebuit: *neque meliorem unquam servum, neque deteriore unquam Dominum*.

JESU CHRISTI AN. 34. PETRI APOST. AN. 3.

TIBERII IMPERATORIS AN. 21.

COSS. PAULO FABIO PERSICO, ET LUCIO VITELLIO

AN. URB. 787. OLYMP. 203. AN. 2.

Judæorum
in Christianos
persecutio.

Act. 12. 26. 10.

1. Stephani sanguine irritati adeo in reliquos fideles sævierunt Judæi, ut eorum plurimos extremo supplicio affecerint. Et sane coram Festo Romanorum Præside testatus est Paulus, se potestate a Principibus Sacerdotum accepta multos sanctorum carceribus inclusisse; & ut occiderentur sententiam tulisse. Ad hoc tempus referendum nonnullis visum est, quod de Nicodemo legis doctore, & Christi discipulo, refert Lucianus ex Ga-

Gamalielis relatione: *Cognoscentes Judæi illum esse Christianum, amoverunt eum e principatu suo, & anathematizaverunt eum, & de civitate expulerunt. Tum ego Gamaliel, quasi persecutionem pro Christo passum, sustuli eum in meum agrum, & alui, & vestivi usque ad finem vitæ ejus, & defunctum honorifice sepelivi juxta Stephanum. Hæc ille: Saulus autem, sequitur Lucas, devastabat Ecclesiam, per domos intrans, & trahens viros, ac mulieres, & tradebat in custodiam. Qua persecutione dispersi sunt fideles per regiones Judææ, & Samariæ, ut paullo infra narrat idem Lucas; qui & addit illos, qui dispersi fuerant a tribulatione, quæ facta est sub Stephano, perambulavisse usque Phœnicem, & Cyprum, & Antiochiam, nemini loquentes verbum, nisi solis Judæis. Judæis hac persecutione dispersis scripsisse epistolas suas Petrum, & Jacobum, tradit Baronius. Harum enim in titulo hæc leguntur: *Petrus Apostolus Jesu Christi electis advenis dispersionis Ponti &c. & Jacobus Dei & Domini Nostri Jesu Christi servus duodecim tribubus, quæ sunt in dispersione, salutem. Nil tamen obstat, quominus dicamus, Petrum, & Jacobum Judæis scripsisse, qui jam ante sub Salmanasaro Syriæ Rege, sub Nabuccodonosore Rege Babylonis, sub Antiocho, ac Romanis Imperatoribus, & Ducibus, in captivitatem ducti, ita per totum orbem dispersi fuerant, ut vix pars aliqua Mundi esset, quæ Judæos non aleret, testibus Philone in Flaccum, & Josepho: *Duc tantum tribus, ait Josephus, per Asiam, & Europam sub Romano degunt Imperio; Decem autem tribus nunc quoque ultra Euphratem sunt, infinita hominum millia. Maris quoque insulas Judæi repleverant; Namque Cretensem sibi uxorem conjunxisse Josephus narrat. Quidquid tamen de hoc sit, patet interim cur Judæi, advenæ, & dispersi passim dicerentur.***

2. Magno autem numero fuisse fideles, qui huc illucque ob perfectionem abierunt, vel exinde certissime constat, quod duobus tantum Petri concionibus ad octo millia hominum evangelio crediderunt; oportet enim & aliis Petri, ceterorumque Apostolorum sermonibus, & prodigiis, credentium numerum valde excrevisse; qui omnes, præter Apostolos, in varias regiones abire coacti sunt. Ex hac porro fidelium per orbem dispersione contigit, ut toto orbe Christi Evangelium prædicaretur, ita ut Judæorum in fideles furor, Deo sic disponente, in evangelicæ doctrinæ propagationem mirabiliter cederet: Quocumque enim accederent fide-

JESU CHR.
AN. 34.
Apud Aug. 10. 7.

Act. 8. 3. 11. 19.

Philo ad Flacc.
cum Joseph. an-
tiq. l. 11. 5.

De Fidelium
dispersione.

Chrysost. hom.
18. in act.

JESU CHR.
AN. 34.

Aug. Serm. de
div. 116. tom. 5.

An Maria Mag-
dalena cum La-
zaro, aliisque
Marfiliam ap-
pullerit.

fideles una secum Evangelium, non in tabulis, neque membranis conscriptum, sed in corde ferebant. Vere quidem Augustinus fideles ea persecutione dispersos lignis comparat, quibus accendendus erat Mundus: *Occidatur Stephanus, perturbetur Ecclesia Hierosolymitana, discedant inde ligna ardentia, accedant, & incendant. Ligna enim quodammodo in Ecclesia Hierosolymitana ardebant Spiritu Sancto, quando erat illis in Deum anima una, & cor unum, lapidato Stephano passa est illa congeries persecutionum, sparsa sunt ligna, & accensus est Mundus.* Tertullianus vero jam diu *Martyrum sanguinem, a tyrannis effusum, Christianorum semen fuisse dixerat.* Quamobrem nihil fane utilius Ecclesiae contingere potuit, quam talia perpeti.

3. Plurium Ecclesiarum originem hinc esse deducendam plane adsentimur; sed non omnium certe, quæ ad antiquitatis gloriam sibi comparandam, sua inde initia repetunt: constat namque privatas hæc quarundam civitatum traditiones aut dubias esse omnino, aut ne quid dicam gravius, minus veras. Unam Massiliensium de primordiis Christianismi apud ipsos opinionem exempli causa proferemus, ne plures enumerando fatigemus lectores. Putant itaque Lazarum, Mariam, & Martham ejus sorores, atque Maximinum, & Josephum ab Arimathea, Hierosolyma pulsos, divina ope in Provinciam pervenisse, & Massiliensis, proximarumque Ecclesiarum fundamenta jecisse; atque ubi ex vita migrarunt, natos fuisse pios sanctosque homines, qui eorum corpora magnificis sepulcris condi curarent. Massiliensibus præsidio sunt Baronius, Natalis Alexander, Guesnayus, Bouchéus, Saussayus, alique prope innumerabiles. Verum si traditionis hujusmodi veteres probatosque testes exoptules, nullum proferunt præter auctorem, qui jussu Desiderii Episcopi (an sexto labente, vel duodecimo demum seculo, incertum) gesta Sanctorum Ecclesie Tulonensis memorie prodidit. Contra tamen septimo adhuc seculo in Galliis pervulgatum fuisse Mariam Magdalenam Ephesi defunctam conditamque testatur aperte Gregorius Turonensis. *In Epheso autem habetur locus, in quo Apostolus Evangelium, quod ex ejus nomine in Ecclesia legitur, scripsit, in ea urbe Magdalena quiescit.* Gregorio autem congruit S. Modestus Hierosolymorum Episcopus apud Photium: *Post dormitionem Sanctissimæ nostræ Deiparæ, Magdalena profecta est Ephesum ad directum discipulum . . . nolens, ad extremum usque spiritum, a Joanne Evangelista, & virgine separari.*

Phot. Cod: 257,

4. In-

4. Interea Philippus Diaconus Hierosolyma in Samariam divertens, eo Evangelium intulit, variisque signis confirmavit: *multi enim eorum, qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exhibant. Multi autem paralytici, & claudi sanati sunt. Ex quo factum est gaudium magnum in illa civitate.* Plurimum apud magnam partem civitatis auctoritate & gratia valebat Simon, qui gentem adeo præstigiis dementaverat, ut ei omnes auscultarent, dicentes, *esse virtutem Dei magnam*; verum tot tantisque signis valde commotus credidit & ipse, ac Baptismum a Philippo suscepit. Cumque Apostoli, qui erant Hierosolymis, audissent Samariam verbum Dei recepisse, miserunt ad eos Petrum, & Joannem: *Qui cum venissent, oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Apostoli igitur, quibus Ecclesiarum cura a Christo Domino concredita erat, duos elegerunt, Petrum Apostolorum Principem, & Joannem, quos ad Samaritanos miserunt, ut manuum impositione Spiritum Sanctum Samaritanis conferrent, confirmationis scilicet Sacramentum; quo potissimum exemplo docemur, hanc manuum impositionem Episcopis, utpotè Apostolorum Successoribus, præcipue concessam fuisse, quos ideo Tridentini Patres hujusce sacramenti ministros ordinarios esse declaraverunt: Ordinarios inquam, ne videlicet presbyteros ab hujusce sacramenti collatione omnino excludere viderentur, quibus tum ex Orientalis Ecclesiæ usu, tum ex Romani Pontificis dispensatione, hujusce sacramenti administrandi, seu conferendi jus esse scimus, uti a celeberrimis Theologis adnotatum, & plurimis exemplis confirmatum, præsertim vero Gregorii Magni auctoritate, qui ad Januarium Calaritanum in Sardinia Episcopum, hæc habet: *Si de hac re aliqui contristantur* (quod scilicet, epistola altera prohibuisset presbyteris, ne sacro chrismate infantes inungerent) *ubi Episcopi desunt*, subdit, *ut presbyteri etiam in frontibus baptizandos tangere debeant, concedimus &c.*

5. Quare immerito quidem Novatores, idest Calviniani, Lutherani, & Presbyteriani, alique reformatæ Ecclesiæ Sectarii hanc manuum impositionem Episcoporum propriam esse pernegant, eamque a Sacramentorum numero excludunt, contententes Spiritum Sanctum ab Apostolis tunc datum,

Tom. I.

P

non

JESU CHR.

AN. 34.

Samaritani suscipiunt Evangelium, inter quos Simon.

Act. 8. 7.

Act. ubi supra.

Hofstadius, Nat.
Alexander Ju-
venin. Turnelly.
Greg. epist. 26.
lib. 4.

Episcopi ordinarii ministri sacramenti confirmationis.

JESU CHR.
AN. 34.
Basnag. an. 37.
n. 36.

Pearf. pag 69.

Cypr. Ep. ad
Jubaj. 73.

Idem Epist. 74.

August. de Tri-
nit. lib. 15. 26.

non ad augmentum gratiæ, sed tantum ad signa, quibus Ecclesia tunc fulgebat, patranda. Audiant vel saltem Reîormatæ Ecclesiæ Antistitem sic loquentem: *Hinc certe profectus est ritus confirmationis in Ecclesia retentus, & in vitis presbyterianis soli Episcoporum functioni reservatus, qui semper & ubique Episcopis tantum antiquo jure competebat.* Hæc Pearsonius Cestriensis in Anglia Antistes; eadem Beveregius in præf. ad *Canones Apostolicos*, & Bingamius tom. 4. *Orig. Eccles.*, Quibus autem testibus hæc traditio nitatur, paucis videamus. S. Cyprianus de Apostolica manuum impositione super Samaritanos, hæc habet: *Et idcirco quia legitimum, & Ecclesiasticum baptismum consecuti fuerant, baptizari eos ultra non oportebat; sed tantummodo quod deerat, id a Petro, & Joanne factum est, ut, oratione pro eis habita, & manu imposita, invocaretur, & infunderetur super eos Spiritus Sanctus. Quod nunc quoque apud nos geritur, ut qui in Ecclesia baptizantur, Præpositis Ecclesiæ offerantur, & per nostram orationem, ac manus impositionem Spiritum Sanctum consequantur, & signaculo Dominico consummentur.* Et iterum. *Non per manus impositionem quis nascitur, quando accipit Spiritum Sanctum, sed in baptismo, ut Spiritum natus accipiat.* Ursinus, sive quis alius Scriptor Africanus post Cypriani tempora, libro de Baptismo hæreticorum: *Nam cum per manus impositionem Episcopi datur unicuique credenti Spiritus Sanctus, sicut Apostoli Samaritanis post Philippi baptismum manum eis imponendo fecerunt, & hac ratione Spiritum Sanctum in eos contulerunt. Quod, ut fieri posset, ipsi pro eis oraverunt.* S. Augustinus: *Orabant, inquit, quippe, ut veniret in eos, quibus manum imponebant, non ipsi eum dabant. Quem morem in suis Præpositis etiam nunc servat Ecclesia.* S. vero Hieronymus pluribus in locis, sed præsertim contra Luciferianos: *an nescis etiam Ecclesiarum hunc esse morem, ut baptizatis postea manus imponantur, & ita invocetur Spiritus Sanctus: Exigis, ubi scriptum sit? in Actibus Apostolorum. Etiam si Scripturæ auctoritas non subesset, totius Orbis in hanc partem consensus instar præcepti obtineret: nam & multa alia, quæ per traditionem in Ecclesiis observantur, auctoritatem sibi scriptæ legis usurpaverunt.* Et paulo post ex parte Orthodoxi: *Non quidem abnuo hanc esse Ecclesiarum consuetudinem, ut ad eos, qui longe in minoribus Urbibus per Presbyteros, & Diaconos baptizati sunt, Episcopus*
ad

ad invocationem Spiritus Sancti manum impositurus excurrat.

6. Manuum porro impositione, & chrismatis præterea unctione, hoc Sacramentum administratum fuisse ex Tertulliano cognoscimus: *Caro abluitur, ut anima emaculetur; caro ungitur, ut anima consecretur; caro signatur, ut anima muniat; caro manus impositione obumbratur, ut anima spiritu illuminetur*: Tertulliano congruit Cyprianus: *Ungi quoque necesse est eum, qui baptizatus est, ut accepto chrismate, hoc est unctione, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi possit*. Porro autem Eucharistia, & unde baptizati unguuntur oleum, in Altari sanctificatur. De illo chrismate, quod in Ecclesia servabatur, hæc Optatus, nefaria Donatistarum scelera recensens: *Ampullam quoque chrismatis per fenestram, ut frangerent, jactaverunt; & cum casum adjuvaret abjectio, non defuit manus angelica, quæ ampullam spirituali subvectione deduceret: projecta casum sentire non potuit; Deo muniente, illæsa inter saxa confedit*. Eiusdem meminit Prudentius in hymno nocturno.

*Cultor Dei memento
Te Fomis, & lavacri
Rorem subisse sanctum;
Te chrismate innovatum.*

Et in Apotheosi ex persona Sacerdotis Idolorum ad Julianum Imperatorem:

Lotus procul absit, & unctus &c.

Denique contra Symmachum de populo Romano loquens:

*Cetibus aut magnis Lateranas currit ad Aedes,
Unde sacrum referat regali chrismate signum.*

Præterea Cyrillus Hierosolymorum Episcopus de eodem sacro chrismate orationem habuit, in qua hæc inter reliqua occurrunt: *Et vobis quoque similiter, postquam ex sacrorum laticum piscina ascendistis, datum est Chrisma, illius antitypum, quo unctus est Christus: & post alia multa: Sanctum istud unguentum non amplius nudum, neque si quis appellare malit comune unguentum est post invocationem, sed Christi donarium, & Spiritus Sancti præsentia divinitatis ejus efficiens factum. Quod quidem symbolice fronte, aliisque sensibus tuis illinitur; ac dum unguento visibili inungitur corpus, sancto, & vivifico Spiritu anima sanctificatur*. Multo plura adferre possemus ex decretis Romanorum Pontificum, ac Sacris Conciliorum Canonibus; nisi hæc

JESU CHR.

AN. 34.

De unctione
Chrismatis.
Tertull. de car-
nis resurrect.

Cyp. epist. 70.

Prud. in Sym.
lib. 1.

Cyrrill. cathech.
misag. 3. p. 516.

JESU CHR.

AN. 34.

Confirmatio
per manuum
impositionem,
& Chrismatis
unctionem in-
ter Sacramenta
numeratur.

Apud Cyprian.
p. 159. edit. Am-
stelod. Harduin.
Concil. tom. 1.
pag. 162.

Cypr. epist. 72.
August. contra
litt. Petil. l. 2.
c. 104.

August. de Ba-
ptis. lib. 3. c. 16.
Idem de divers.
serm. 324. 10. 5.
p. 2.

Ad Ephef. 4.

Cypr. epist. 72.

Apud Euseb.
hist. lib. 6. c. 43.

De effectu Sa-
cramenti Con-
firmationis.

Augustin. de
baptism. contra
Don. lib. 3.

fatis esse putaremus ad antiquas sacrarum rerum traditiones ex instituto insinuandas.

7. Hæc autem manuum impositio, & chrismatis unctio, Sacramentum ab antiquis non secus, ac baptismus, vel Eucharistia appellata est: Quare in Concilio Carthaginensi, S. Cypriani tempore celebrato, hæc leguntur dicta a Nemefiano Episcopo: *Male ergo sibi quidam interpretantur, ut dicant, quod per manus impositionem Spiritum Sanctum accipiant, & sic recipiantur: cum manifestum sit utroque sacramento debere eos renasci in Ecclesia Catholica.* Sic & Cyprianus ad Stephanum Papam scribens, Sacramentum appellat a Baptismo distinctum; S. Augustinus etiam contra litteras Petiliani, ac iterum de Baptismo contra Donatistas, Sacramentum aperte dicit: *Unctio spiritualis, ipse Spiritus Sanctus est, cujus Sacramentum est in unctione visibili: Continuo tulit illum ad Presbyteros, baptizatus est, sanctificatus est, unctus est, imposita est ei manus; completis omnibus Sacramentis assumptus est.* Cum vero, qui baptizati essent, eandem manus impositionem accipientes, signo Crucis etiam signarentur, constat idem Sacramentum, & signaculum a veteribus fuisse appellatum, quod Paulus Apostolus innuisse videtur, dum ad Ephesios scribens, ait: *Nolite contristare Spiritum Sanctum Dei, in quo signati estis in die Redemptionis.* Eadem quoque ratione Cyprianus (ut nuper vidimus) Signaculum Dominicum ipsum dicit. Sed & Cornelius Papa in Epistola ad Fabium Episcopum Antiochenum illud eodem sensu sigillum nominat, dum de Novatiano Schismatico agens, inquit: *In lecto, in quo decumbebat, aqua circumfusus, baptismum accepit, si modo talem hominem baptismum accepisse dicendum sit: verum morbo tandem elapsus, neque cetera, quibus post baptismum secundum Ecclesie canonem inbui oportuerat, acquisivit, neque Domini sigillo ab Episcopo obsignatus fuit: quo quidem neuiquam potitus, quomodo, quaeso, Spiritum Sanctum adeptus est.*

8. Conferri denique hoc Sacramento Spiritum Sanctum, (etsi non eadem Charismata, quæ Apostolorum temporibus) docet S. Augustinus: *Spiritus autem Sanctus, quod in sola Catholica Ecclesia per manus impositionem dari dicitur; nimirum hoc intelligi majores nostri voluerunt, quod Apostolus ait: Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis: & inferius: Neque enim temporalibus, &*

sensu-

sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modo datur Spiritus Sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Ecclesiae primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum Sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter, & latenter intelligitur per vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari, ut possint dicere: Quoniam charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. Hæc Augustinus; quia, ut ait S. Gregorius: hæc necessaria in Ecclesiæ exordio fuerunt. Ut enim ad fidem crederet multitudo credentium, miraculis fuerat nutrienda... Hinc est, quod Paulus dicit: Linguae in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus.

JESU CHR.
AN. 34.

Greg. hom. 29.
in Evang.

9. Hisce de confirmationis Sacramento prænotatis, historiam prosequamur. Cum vidisset Simon manuum impositione Spiritum Sanctum impertiri; Apostolis pecuniam obtulit, dicens: *Date & mihi hanc potestatem, ut cuicumque imposuero manus, accipiat Spiritum Sanctum.* Cui respondit Petrus: *Pecunia tua tecum sit in perditionem; quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. Non est tibi pars, neque sors in sermone isto: cor enim tuum non est rectum coram Deo. Pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua, & rogâ Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. In felle enim amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse. Respondens autem Simon, dixit: precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum, quæ dixistis.* Tantum tamen abfuit, ut pœnitentiam ageret, ut ab Apostolis discedens, ipsos, eorumque doctrinam oppugnare aggressus fuerit; cumque magicas calleret artes, novitate doctrinae, atque præstigiis hominum oculos adeo perstrinxit, ut plurimos a Christi fide deduxerit, Hæreticorum Princeps merito dictus.

Simon offert
Petro pecuniam.

10. Quis autem, & unde fuerit Simon, qui Ecclesiæ tot vulnera inflixit, auctor Recognitionum distincte tradidit: *Simon hic patre Antonio, matre Rachel natus est; gente Samaræus, ex vico Gytthorum, arte magus, græcis tamen litteris apprime eruditus, gloriæ, & jactantiæ supra omne genus hominum cupidus, ita ut excelsam virtutem, quæ supra Creatorem Deum sit, credi se velit, & Christum putari, atque stantem nominari, hac autem appellatione utitur, quasi qui neget, posse aliquando se dissolvere...* Deinde, non multo post incidit in amo-

Quis. et unde
fuerit Simon
Magus.

rem

JESU CHR.
AN. 34.
Iustin Apolog.
prim.

Iren. contra
her. lib. 1. 20.
Augustinus de
Heresi. cap. 1.
Euseb. hist. lib.
2. 73.
Cyrillus Hier.
catech. 6.

Epiph. her.
21. 2.
Hieron. Ep. ad
Ctesiph.

Iustinus loco
cit Tertulianus
de anima.

Iren. 1. cit. Eu-
seb. Hist. lib. 2.
cap. 13.

Origenes lib. v.
ad vers. Celsum.

Iustinus apo-
log 2.

V. Itrigius de
Heresiarch. Ev.
Apost. Jo. Chri-
stopharus Vol.
sus in curis
Philolog. ad acta
Apostol. Haver-
campius ad Jo-
sephum. Basna-
gius exercitat.
contra Baro-
nium, & alii.
Joseph. antiqu.
Judaic. lib. 20.
cap. 7. Moshem.
Institut. Histor.
Christ. Major.
Sec. 1. Parte 2.
cap. v.

rem mulieris illius, quam Lunam vocant. De hac autem muliere, cujus amore Simon deperiit, ita Justinus: *Et Helenam quamdam, quæ prius pudicitiam in propatulo habuerat, & in lupanari prostituerat, principem ab illo notionem, & intelligentiam factum esse narrant.* Eadem habet & Tertullianus, qui Helenam utpote Tyri ortam, Tyriam appellat. Irenæus quidem, & Augustinus Selenen vocant, seu ut auctor Recognitionum latine nomen illud exprimit, Lunam; Eusebius tamen, Cyrillus Hierosolymitanus, Epiphanius, Hieronymus, & ceteri plerique cum Justino, & Tertulliano Helenam nuncupant. Ejus Imaginem, Minervæ habitu vestitam, servabant adhuc seculo secundo, & tertio Simoniani, & cultu quodam prosequiebantur; & Celso teste apud Origenem, Simonis Discipuli, ob insigne erga hanc Helenam studium, *Heleniani* a multis appellati fuerunt. Præter auctorem Recognitionum, quem paullo ante protulimus, Justinus quoque prodidit Simonem Samaritanum fuisse genere, ex vico quodam *Gitton*; atque hunc plurimi secuti sunt. Sed communem hanc sententiam recentiori memoria labefactare viri quidam eruditi conati sunt, qui Simonem Judæum Cyprium fuisse malunt; ideoque Samaritanum a veteribus nominatum, quod ipsum legissent diu Samariam incoluisse. Facit ut ita statuant Josephus, qui vafri cujusdam Judæi ex Insula Cipro, cui nomen Simon, meminit, qui Felici Judææ Procuratori Drusillæ nuptias conciliavit: atque hunc nostrum esse Simonem tanto putant esse verisimilius, quod a Josepho Judæum istum sibi magiæ peritiâ tribuisse discrete scribitur. Istorum tamen inanes prorsus esse conjecturas, & Justino fidem habendam, adeo multa sunt, quæ facile persuadeant; ut heterodoxorum sane doctissimus Jo: Laurent. Moshemius hujusmodi opinionem, quam & ipse aliquando probaverat, reiciendam omnino ingenue postea professus fuerit. Primo enim Justinus domo Samaritanus & ipse fuit, atque ea sine dubio retulisse, quæ Samariæ tum vulgo erant notissima, vel inde apparet, quod non generatim Samaritanum Simonem vocat, sed distincte natalem ejus vicum commemorat. Josephus præterea Simonem illum Cyprium Felici Procuratori familiaritate conjunctum fuisse significat: Quis vero animum inducet, ut credat virum tantæ dignitatis ultimæ sortis hominem inter necessarios habere voluisse? Postremo Simonem Samariæ honorifice habitum fuisse ex Luca intelligimus: quomodo vero fieri potuisset ut Ju-

Judæus, cujus ipsum nomen Samaritanis odiosissimum fuit, tantam sibi in ea urbe existimationem conciliaret? Vel hoc unum profecto abunde nobis videtur esse ad eorum sententiam prorsus labefactandam, qui Simonem Josephi a Simone Lucæ non differre perperam arbitrantur.

11. De Simonis præstigiis hæc ex Auctore Recognitionum refert Nicetas: *Quid peccant ii, qui Simoni credunt, cum videant eum tanta facere mirabilia? An non est mirabile per aerem volare? igni admixtum unum corpus effici? facere statuas ingredi? canes aeneos latrare? Sed & de lapidibus visus est panes facere. Imo vim suam extollens Magus: Possunt, inquit, facere, ut volentibus me comprehendere non appaream, & rursus volens videri, palam sum. Si facere velim, montes perforem, & saxa quasi lutum pertranseam. Si me de monte excelso præcipitem, tanquam subversus ad terras illæsus deferar. Vincit memetipsum solvam, eos vero, qui vincula injecerint, vincitos reddam. In carcere conligatus claustra sponte pateferi faciam. Statuas animatas reddam, ita ut putentur ab his, qui vident, homines esse. Novas Arbores subito oriri faciam, & repentina virgulta producam. In ignem inemetipsum injiciens, non ardeam. Atque solemne quidem Magis fuit oculis ejusmodi speciebus illudere. Sic Apollonius tibiarum alteram vinculis, quibus retinebatur, liberam ostendit. Sic apud Apulejum *Zathlas* Ægyptius Propheta primarius, defuncto herbulam quampiam ter ob os corporis, & aliam pectori ejus imponit: *Jam tumore pectus extolli, jam salubris vena pulsari, jam spiritu corpus impleri, & assurgit cadaver, & profatur adolescens.* De Magorum prodigiis Augustinus: *Pleraque, inquit, specie tenus, mortalium sensus imaginaria ludificatione decipiunt, quale est Lunam deponere, donec suppositas, ut ait Lucanus, proprior despumet in herbas. Quod sane sapienter dictum; fatendum est enim, & a Dæmonibus mirabilia patrari multa: qua de re insignis est Tertulliani locus: Omnis spiritus ales est. Hoc Angeli, & dæmones. Igitur momento ubique sunt. Totus Orbis illis locus unus est. Quid ubique geratur tam facile sciunt, quam enunciant; velocitas divinitas creditur, quia substantia ignoratur. . . Habent de incolatu aeris, & de vicinia siderum, & de commercio nubium, coelestes sapere paraturas, ut & pluvias, quas jam sentiunt, repromittant. Benefici plane & circa curas valetudinum. Lædunt enim primo;**

JESU CHR.
AN. 34.

De Simonis
præstigiis.
Recognition. lib. 3.
pag. 69.

Recognition. lib. 2.
pag. 32.

Apul. Metam.
lib. 2. p. 127.

August. de Ci-
vit. lib. 10. c. 16.

Tertull. Apolog.
cap. 22.

JESU CHR.
AN. 34.
S. Thom. P. I.
2. 3. ar. 3.

mo; dehinc remedia præcipiunt ad miraculum nova, siue contraria, post quæ desinunt lædere, & curasse creduntur. Sed & verissime scripsit Aquinas: Angelus tam bonus, quam malus, virtute naturæ suæ potest movere imaginationem hominis; quod quidem sic considerari potest, dictum est enim supra, quod natura corporalis obedit Angelo ad motum localem. Illa ergo, quæ ex motu locali aliquorum corporum possunt causari, subsunt virtuti naturali Angelorum. Cum igitur ea vis sit dæmonum, ut corpora quam facillime moveant, variisque modis, ut opus est, apte concinnent; non est mirandum, Simonem eorum utentem auxilio, id esse assequutum, ut virtus Dei magna existimaretur, siue oculis illuderet, siue quædam efficeret, quæ a varia partium dispositione, ac motu penderent, ordinarias tamen hominum facultates excederent.

De Simonis
Magi erroribus.
Iren. contra
hær. lib. I. 23.

12. Præstigiis accesserunt impia dogmata; Namque Irenæo teste docuit impie Simon, semetipsum esse, qui inter Judæos quidem quasi Filius apparuerit; in Samaria autem quasi Pater descenderit; in reliquis vero gentibus, quasi Spiritus Sanctus adventaverit. Esse autem se sublimissimam virtutem, hoc est, eum, qui sit super omnia Pater, & sustinere vocari se quodcumque eum vocant homines. Hic Selenem quandam, quam ipse a Tyro civitate Phœnices quæstuariam cum redemisset, secum circumducebat, dicens, hanc esse primam mentis ejus conceptionem, matrem omnium, per quam initio mente concepit Angelos facere, & Archangelos. Hanc enim Ennojam exilientem ex eo cognoscentem, quæ vult Pater ejus, digredi ad inferiora, & generare Angelos, & Potestates, a quibus & Mundum hunc factum dixit: posteaquam autem generavit eos, hæc detenta est ab ipsis propter invidiam, quoniam nollent progenies alterius cuiusdam putari esse. Ipsum enim se in totum ignoratum ab ipsis: Ennojam autem ejus detentam ab iis, quæ ab ea emissæ essent Potestates, & Angeli; & omnem contumeliam ab iis passam, ut non recurreret sursum ad suum patrem; usque adeo, ut in corpore humano includeretur, & per sæcula veluti de vase in vas transmigraret in altera muliebria corpora.

De Helena Si-
monis uxore.

13. Fuisse autem eam, & in illa Helena, propter quam Trojanum contractum est bellum; quapropter & Stefichorum per carmina maledicentem eam orbatum oculis, post deinde pœnitentem, & scribentem eas, quæ vocantur palinodias, & in quibus himnizavit eam, rursus vidisse. Transmigrantem autem
eam

eam de corpore in corpus ex eo , ut semper contumelliam sustinentem , in novissimis etiam in fornice prostituisse , & hanc esse perditam ovem ; quapropter & ipsum venisse , ut eam assumeret primam , & liberaret eam a vinculis , hominibus autem salutem præstaret per suam agnitionem . Cum enim male moderarentur Angeli Mundum , quoniam unusquisque eorum concupisceret principatum ; ad emendationem venisse rerum , & descendisse eum transfiguratum , & assimilatum Virtutibus , & Potestatibus , & Angelis ; ut & in hominibus homo appareret ipse , cum non esset homo ; & passum autem in Judæa putatum , cum non esset passus . Prophetas autem a Mundi fabricatoribus Angelis inspiratos dixisse prophetias : quapropter nec ulterius curarent eos , qui in eum , & Silenem ejus spem habeant , & ut liberos agere , quæ velint ; secundum enim ipsius gratiam salvari homines , sed non secundum opera justa . Nec enim esse naturaliter operationes justas , sed ex accidenti : quemadmodum posuerunt , qui Mundum fecerunt Angeli , per hujusmodi præcepta in servitutem deducentes homines . Quapropter & solvi Mundum , & liberari eos , qui sunt ejus , ab imperio eorum , qui mundum fecerunt , repromisit . Igitur horum mystici Sacerdotes libidinosè quidem vivunt , magias autem perficiunt , quemadmodum potest unusquisque ipsorum : exorcismis , & incantationibus utuntur ; amatoria quoque , & agogima , & qui dicuntur paredri , & oniropompi , & quæcumque sunt alia parerga , apud eos studio exercentur . Imaginem quoque Simonis habent factam ad figuram Jovis , & Silenæ in figuram Minervæ ; & has adorant ; habent quoque & vocabula a principe impiissimæ sententiæ Simone , dicti Simoniani , à quibus falsi nominis scientia accepit initia , sicut ex ipsis assertionibus eorum adest dicere .

14. Hæc impudentissimi Impostoris deliramenta fuisse a plurimis vehementer probata idem Irenæus affirmat , qui Menandrum præterea , Saturninum , Basilidem , Carpocratem , Cerinthum , Ebionem , Nicolaum , Cerdonem , Marcionemque inter ejus discipulos enumerat , quamvis non omnes eadem ætate vixerint , novasque potius Hæreses in Ecclesiam induxisse forte videantur . Etsi enim , inquit S. Martyr : *Non constentur nomen magistri ; attamen illius sententiam docent . Christi quidem nomen tanquam irritamentum præferentes , Simonis autem impietatem variè introducentes .* Dositheanos quoque , Cleobanos , Gorthenos , Masbotheos , Hadrianistas , Entychitas , Ca-

Discipuli Si-
monis .

Iren. contra
hæc. lib. 1.24.

IESU CHR.
AN. 34.

nitas, & alia portenta potius, quam nomina ex eadem Schola prodiiſſe Theodoretus exiſtimavit. Cum itaque primus Hæreticorum fuerit Simon, ſapienter quidem a Baronio animadverſum putamus non ſine admirabili Dei conſilio factum fuiſſe, ut ad eum oppugnandum, condemnandumque Princeps Apoſtolorum eligeretur: *Sic enim reliquit exemplo doctrinam Dominus conſignatam; quam Catholica recepit, atque continuo uſu & obſervantia probavit Eccleſia; nimirum ſicut Petri id fuit miniſterii, ita & Petri Succeſſorum eſſe, emergentes cognoscere hæreſes, eaſdemque cum ipſorum Auctoriſus condemnare.*

Philippus
ad Eunuchum
mittitur.

Act. 8.

Joſeph. antiq.
lib. 13. 21.

Aſtor. cap. 8.

15. Interea cum Apoſtoli Petrus, & Joannes, multis Samaritanorum Locis peragratis, Hieroſolymam repetiſſent, *Angelus Domini loquutus eſt ad Philippum dicens: ſurge, & vade contra Meridianum ad viam, quæ deſcendit ab Hieruſalem in Gazam: hæc eſt deſerta.* Scilicet ad Urbem Gazam, quæ, quod ab Alexandro primum Magno deinde ab Alexandro Jamnæo diruta fuiſſet, *deſerta* nominabatur; ad urbem enim cum Uſſerio & Pearſonio potius, quam ad viam *deſerta* nomen referendum putamus. *Surgens Philippus, abiit: & ecce vir Æthiops, qui erat ſuper omnes Gazas ejus, venerat adorare in Hieruſalem, & revertebatur ſuper currum ſuum, legensque Iſaiam Prophetam.* Hieroſolyma digreſſus Eunuchus, ut inde Ægyptum, & ab Ægypto Meroen peteret. Etenim ex ultima pene Æthiopia venerat urbe Napata, de qua Strabo: *Inde Napata progreſſus eſt Petronius, quæ Candacis Regia erat, ubi filius ejus morabatur: & eandem Petronii expeditionem Æthiopicam memorans Plinius: oppida eorum expugnavit eo, quo dicemus ordine, Pſelcim, Primin, Abocin. . . . dirupit & Napata.*

Eufeb. lib. 2. 1.
Chryſoſt. hom. 19.
in Act.

Grotius in Act.
Bar. Pearſ. pag.
72. Baſnag. an.
37. 64.

De Candace
Regina Æthio-
puni.

Strabo lib. 17.
Plin. lib. 6.

Æthiopibus Ægypto conterminis Reginas imperaſſe, non Reges, ab Eufebio, & Chryſoſtomo, aliſque cum veteribus tum recentioribus traditum. *Ex iis erant, ait Strabo, etiam Duces Regina Candacis, quæ noſtro ævo Æthiopibus imperavit; virilis mulier quædam altero oculo capta.* Candacis præterea nomen Æthiopum Reginis fuiſſe commune & docet aperte Plinius *Regnare feminam Candacem, quod nomen multis jam annis ad Reginas tranſiit:* Et ex eo quoque colligitur, quod Candacem a Strabone memoratam aliam omnino fuiſſe oporteat ab ea, cujus Lucas in actis meminit.

Utrum Eunu-
chus Judæus,
vel Proteſtytus
fuerit.

16. De Eunuchi religione non omnes conſentiunt. Ethnicis adcenſuit Eufebius, affirmans *primum ex gentibus di-
vini*

vini verbi mysterium percepisse : Eusebium sequuti sunt Chronicon Alexandrinum Olympiade CCIII. Nicephorus , & fortasse Chrysoſtomus . Plerique tamen Judæorum Profelytum , vel etiam origine Judæum fuiſſe contendunt . In Eusebii opinionem deſcenderat ex recentioribus Samuel Baſnagius ; verum re magis accurate perpenſa , ſententiam poſtea mutavit . Si ex ejus tantum Hieroſolymas adventu , & adoratione in Tēplo , quod aliquos feciſſe novimus , de Eunuchi Judaismo nobis eſſet judicandum , non ſatis quidem exploratum arbitramur : Scimus enim & *Gentiles Hieroſolymam aſcendiſſe , ut adorarent in die feſto* . Aliam itaque rationem inivit Baſnagius , & argumento ex Chronologia petito rem plane confecit . Cum enim certiſſime conſtet Petro divinitus tributum , ut primus omnium Gentēs ad Chriſti notitiam perduceret : Philippi vero ad Eunuchum legatio vix poſterior Cornelii Centurionis baptiſmo exiſtimari poſſit ; ex his prorſus conficitur , ut illum Profelytis accenſere neceſſe ſit .

17. Eunucho , ignota ſibi de Chriſto Iſaiæ oracula legenti , ſe comitem , ſancto jubente ſpiritu , præbuit Philippus ; Prophe- tæ mentem ſciſcitantī aperuit , & *evangelizavit illi Jeſum* . In quem cum Eunuchus ex toto corde credere profiteretur , & Baptiſmum poſtularet ; ubi *venerunt ad quamdam aquam . . . juffit ſtare currum , & deſcenderunt uterque in illam Philip- pus , & Eunuchus , & baptizavit eum* . Juxta vicum Bethſo- ron hæc ei eveniſſe Hieronymi ætate traditione ferebatur : *Bethſur in Tribu Juda . Sive Benjamin , & eſt hodie Bethſoron vicus , euntibus nobis ab Ælia Chebron in vigefimo lapide , juxta quem fons ad radicem montis ebulliens , ab eadem , in qua gignitur , ſorbetur humo , & Apoſtolorum acta referunt , Eunuchum Candacis Reginae in hoc eſſe baptizatum a Philippo* . Cum autem aſcendiſſent de aqua , ſequitur Lucas , *Spiritus Domini rapuit Philippum , & amplius non vidit eum Eunuchus* , hoc novo miraculo in Chriſti fide confirmatus . *Ibat per viam ſuam gaudens* . Philippus vero inventus Azoti , & peragrata regione , omnibus urbibus evangelium prædicavit , uſque dum veniret Cæſaream .

18. Hunc porro Eunuchum Ætiopum poſtea doctorem , & Apoſtolum fuiſſe , veteres tradiderunt : *Ipſe Eunuchus* , ait Irenæus , *credens , & ſtatim poſtulans baptizari , dicebat , credo , filium Dei eſſe Jeſum ; qui , & miſſus in Regiones Æthio-*

Q 2

pia ,

JESU CHR.

AN. 34.

Niceph. lib. 2.
cap. 6.Baſnag. an. 37.
66.

Joannis XII. 20.

Philippus Dia-
conus Eunuchum baptizat.
Act. cap. 8.Hieron. de Locis
Hebr.Eunuchus Æ.
thiopibus præ-
dicat Evange-
lium .Iren. contra
hæ. lib. 3. 12.
p. 196.

JESU CHR.

AN. 34.

Psalm. 67.

Euseb. lib. 2.1.

Cyrill. Cath.

17.

Hier. in Isai.

cap. 53.

Idem epist. 53.

Christ. in Ge-
nes. rom. 34.

piæ, prædicaturus hoc, quod ipse crediderat, Eusebius vero, Cyrillus Hierosolymitanus, & Hieronymus testantur confirmatum in ipso fuisse, quod a Davide prænunciatum legimus; fore scilicet ut Æthiopia præveniret manus ejus Deo. Hoc testimonium Isaiæ, ait Hieronymus, cum in Actis Apostolorum Regina Candacis Eunuchus rheda veberetur, & legens non intelligeret, interpretante Philippo super passione, & nomine Salvatoris, intellexit; & statim baptizatus in Agni sanguine, quem legebat, vir meruit appellari, & Apostolus genti Æthiopum missus est; sed & alio in loco admiratione raptus: Nec sanctior, ait sum hoc Eunuchus, nec studiosior; qui de Æthiopia, idest de extremis Mundi finibus, venit in templum, reliquerat aulam, Regiam, & tantus amator legis, divinæque scientiæ fuit, ut etiam in vehiculo sacras litteras legeret; & tamen cum librum teneret, & verba Domini cogitatione conciperet, lingua volveret, labiis personaret, ignorabat eum, quem in libro nesciens venerabatur. Venit Philippus, & ostendit ei Jesum, qui clausus latebat in littera. O mira doctoris virtus! Eadem hora credit Eunuchus, baptizatur, & fidelis, & sanctus factus est, ac de discipulo Magister: plus in deserto fonte Ecclesiæ, quam in aurato Sinagogæ templi reperit. Chrysostomus præterea ad hunc Actorum locum, de Eunuchus, in via Scripturam legente, hæc adnotat: Barbarus ille Reginae Æthiopum Eunuchus, qui in tanta erat gloria, & curru vehebatur, illo tempore lectionem non negligebat, sed Prophetam in manibus habens, magnum adhibebat studium, idque nesciens, quid in libris contineretur, & afferebat quidquid in se erat studium, alacritatem, attentionem. Cogita enim, obsecro, quantum erat, neque in itinere lectionem negligere, & præsertim sedentem in curru. Merito male audiunt, qui neque domi hoc faciant, persuaderi possunt, sed putantes supervacuum esse horum lectionem, quia mulieri cohabitant, vel militiæ ascripti sunt, vel puerorum, & servorum, aliorumque negotiorum curam agant, non convenire sibi arbitrantur, quod divinæ Scripturæ lectioni incumbant: Ecce & Eunuchus, & barbarus erat, quæ utraque, ad reddendum negligentior, sufficiebant; & ad hæc dignitatis amplitudo, & abundantia opum: Adde, quod itinere erat, & curru frebatur. Attamen desiderium, & ingens studium omnia obstacula e medio auferens in lectione retinebat. Unde non dicebat ea, quæ plerique dicunt, non intelligo ea, quæ scripta sunt;

sunt; non possum intelligere profunditatem Scripturarum: quare frustra, & incassum laborem sustinere? Et non habeo, qui manuducat. Nihil iis simile cogitabat ille, lingua quidem barbarus, mente autem Philosophus. Sed cogitavit potius, se non contentum iri, sed superna gratia adjuvari, modo quod suum erat afferret studium, quem & nos imitemur. Hæc de sacra Scripturæ lectione Chrysostomus, quæ Ecclesiæ ministris maxime conveniunt, cum ex sacra Scripturæ ignorantia, & neglecta Sanctorum Patrum atque Conciliorum lectione, tot potissimum laxitatum portenta prodierint, quibus Casuistarum plerique abundant, unde Ecclesiæ decor, morumque sanctitas adeo deturpatur. Cum etenim, purissimo hoc fonte derelicto, morum regulas ex hominum ingenio, undique tenebris obcæcato, hauserint, hinc laxiores sententias, errores, portenta verius dixerim, pro morum regulis venditarunt. Repetantur itaque fontes; sacram Scripturam adeant, sanctosque Patres & Canones legant, ac meditentur morum magistri, tuncque ab errorum colluvie purgabitur morum disciplina, ac vetus redibit Ecclesiæ decus. Sed ad historiam revertamur.

19. Excedentibus Hierosolyma Fidelibus post Stephani necem, deerat ibidem Saulo sæviendi in ipsos occasio. Quare cum audisset in aliis civitatibus Evangelium prædicari, & præcipue Damasci: *Spirans minarum, & cædis in discipulos Domini, accessit ad Principem Sacerdotum, & petiit ab eo epistolas in Damascum ad Synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ viros, ac mulieres, vinctos perduceret in Hierusalem. Et cum iter faceret, & appropinquaret Damasco, subita de Cælo luce circumfusus, cadens in terram audivit Christi vocem, quæ jubebatur a cædibus abstinere, & urbem ingredi, ut ibi, quæ ipsum postea oporteret facere, intelligeret. Itaque tremens, ac stupens surrexit de terra, & cum apertis oculis nihil videret, ad manus autem illum trahentes introduxerunt Damascum; & erat ibi tribus diebus, & non manducavit, neque bibit, ad quem Dominus Jesus misit Ananiam, qui imponens ei manus visum restituit, & baptizavit.*

20. Giscali antiquo Judæorum oppido ortum fuisse Paulum, eoque a Romanis capto, cum parentibus suis Tarsum Ciliciæ commigrasse opinati sunt ex veteribus nonnulli; atque in hanc sententiam inclinasse videtur libro de viris illustribus Hieronymus, qui ejus tamen dubitanter meminit in Commentariis

JESU CHR.
AN. 34.

Act. cap. 9.

Saulus coedis
spirans a Iesu
Christo voca-
tus, ad fidem
convertitur.

Paulus Tarsi
natus.

Hieron. in Phi-
lem. cap. 5., &
de viris il. c. 5.

JESU CHR.
AN. 34.

Act. 22.

Gellius lib. 10.
cap. 28.
Iren. lib. 2. c.
39.
Aug. lib. 6.
Conf. c. 11.
Lact. lib. 4.
cap. 15. divin.
Justit.
Bar. an. 36. 5.
'Petav. not in
Epiph. num. 51.
Homil. 16. de
Princ. Apost.

Tillem. num. 5.
in Paul.

De Pauli no-
mine.

tariis epistolæ ad Philemonem . Contra Paulum Græcum fuisse , ex Gentilibus oriundum , deinceps profelytum factum dicebant Ebionitæ ; quos Epiphanius hæresi xxx. confutat , a vero tamen omnes quam longissime aberrasse vel ex ipso Paulo facile intelligitur , qui se Judæum , & in Tarso Ciliciæ natum , educatumque palam professus est : *Ego sum vir Judæus , natus in Tarso Ciliciæ , educatus autem in ista Civitate , secus pedes Gamalielis eruditus* . Præterea si Giscalæ lucem aspexisset , non fuisset utique *natus civis Romanus* , quod & ipse tamen adfirmat : constat enim Tarso quidem , sed numquam Giscalæ , Civitatis Romanæ jus fuisse tributum . Qua vera ætate Paulus in Christum crediderit , in obscuro est . Lucas equidem memoriæ prodidit eum in adolescentia Ecclesiam persecutum fuisse ; nihil tamen inde possumus de ejus ætate certe definire , cum ad annum usque trigessimum , vel etiam quadragesimum tertium adolescentia aliquando protraheretur , uti ex Irenæo , & Gellio cognoscimus . Putavit Baronius non ætate adolescentem Paulum , a Luca nominari , sed potius ex græca voce audacem , ac vehementioris animi ; sed ejus conjecturam minus veram ostendit Petavius . Apud Chrysostomum quoque legitur Paulum *triginta quinque annos summa ad serviendum Deo alacritate Domino mancipasse , perfecto denique 68. annorum vitæ cursu , quam pro pietate tenuerat , quievisse* : anno scilicet ætatis trigesimo tertio christianam fidem suscepisse : ex conjectura tamen potius , quam certis testimoniis hæc a Chrysostomo dicta videntur ; & de Homilia in qua occurrunt , dubitant eruditi . Putamus itaque nihil obstare quominus dicamus , Paulum circa annum 36. ad fidem accessisse , exactisque in Apostolatu 32. annis , ætatis suæ 68. , Christi vero 66. martyrio coronatum fuisse , uti deinceps videbimus . Die 25. Januarii ad Christianorum castra transiisse Apostolum memorant Ussuardi , & Adonis martyrologia ; non ea tamen est horum auctoritas , ut fidem ipsis omnino adhibere necesse sit , cum præsertim nihil ea die in antiquioribus martyrologiis de Pauli conversione adnotetur .

21. De Pauli etiam nomine non una est cum veterum , tum recentiorum Scriptorum sententia . Cum enim in expeditione Cypria post Proconsulis Pauli Sergii conversionem , qui antea in Aëtis Saulus dicebatur , Paulus deinceps vocari cœperit ; a multis creditum , tunc primum hoc nomine Apostolum vocatum fuisse ; atque hujus opinionis meminit Origenes :

nes: *Quibusdam visum est, quod Pauli Proconsulis, quem apud Cyprum Christi fidei subjecerat, vocabulum sibi Apostolus sumpserit, ut sicut Reges solent, devictis, verbi gratia, Parthis, Parthici, & Gothis, Gothici nominari; ita & Apostolus subjugato Paulo, Paulus fuerit appellatus.* Hieronymus vero in Commentario epistolae ad Philemonem: *A primo, inquit, Ecclesiae spolio Proconsule Sergio Paulo victoriae suae trophæa retulit, erexitque vexillum, ut Paulus diceretur ex Saulo.* Hieronymo congruit Augustinus: id tamen a modestia, & humilitate Pauli abhorreere aliquibus visum est, quod utrum ipsorum sententia an potius ex Augustino & Hieronymo, optimis sane moralium virtutum aestimatoribus, debeat judicari, lectores viderint. Putarunt alii, & potissimum Baronius, Apostolum a Proconsule Sergio Paulo amicitiae gratia, familiae suae cognomine fuisse nobilitatum; quod scimus vel libertis, vel clientibus, vel aliis honoris causa saepe a Romanis fuisse tributum. Asterii contra opinio fuit, Saulum, quo tempore ad fidem accessit, una cum appellatione animum mutavisse; atque eum sequutus est auctor sermonis, qui Ambrosio tribuitur; Chrysostomo vero, & Theodoro placuit Pauli nomen a Christo impositum primum fuisse, vel tempore conversionis, vel cum Antiochia Apostolus gentium est ordinatus; non secus ac Simoni contigit, quem Petrum Christus Dominus appellavit. Denique cum Paulum origine Judæum, Patria vero Romanum quidam animadverterent; hinc eum a puero Binominem fuisse tanto probabilius existimarunt, quod & ante Proconsulis Sergii conversionem duobus illum usum nominibus certissime constet. Atque haec quidem Origenis, vel si placet, Rufini sententia omnibus accurate perpensis, veri videtur similior: *Invenimus in Scripturis divinis veterum commutata vocabula, ut ex Abram vocatus sit Abraham, ex Sarai Sara, & ex Jacob Israel. In Evangelio quoque ex Simone Petrus, & filii tonitrus nuncupati sunt. Sed hæc præcepto Dei legimus facta, nunquam vero erga Paulum invenimus tale quid gestum.... Invenimus igitur in Scripturis aliquantos binis, alios etiam ternis usos esse nominibus, ut Salomonem, eundemque Ididia dictum, Oziam eundemque Azariam. Sed nec Evangelia quidem hunc eundem renuunt morem.... Secundum ergo hanc consuetudinem, videtur nobis Paulus duplici usus esse vocabulo. Et donec quidem genti propria ministrabat Saulus esse vocatus, quod magis ap-*

pella-

IESU CHR.

AN. 34.

Orig. Praef. in
epist. ad Rom.Hier. in epist.
ad Philem.Aug. Confess.
lib. 8. 4.V. Basnag. an.
37. 54.Baron. A. 36.
num. 4.Aster. Orat. 8.
apud Ambros.
Serm. 31.

Aster. 13. 9.

Orig. Praef. in
epist. ad Rom.

JESU CHR.
AN. 34.

pellatione patria vernaculum videbatur. Paulum autem appellatum esse, cum Græcis, & Gentibus leges, ac præcepta conscribit.

De mira Pauli
conversione.

Chrysof. in Act.
hom. 19.

22. His de Pauli patria ætate, & nomine prænotatis, nunc de ipsius potissimum conversionis modo est diligenter inquirendum: Ut appropinquavit Damasco, ubi omnia ex animo futura certo sperabat, quominus suscepta perficeret, Christus Dominus impedivit. Quare autem Damascum potius, quam alio proficisceretur, hanc adfert rationem Chrysostomus: *Magna Civitas erat, & regia, timebat igitur, ne & illa civitas præveniretur; Quare autem non accepit potestatem illic puniendi eos, sed in Hierusalem ducit? Ut ita cum majore potestate pœnam de illis sumat.*

Act. 26. 13.

Tempore meridiano repente lux e Cælo splendorem Solis exsuperans, Saulum, Sociosque itineris fulgore suo circumfudit. Nullus auditur tonitruum sonitus, nullus collidentium nubium fragor, nullus ruentis fulminis stridor. Sola luce cœlesti, telis veluti igneis, omnes prostrati decidunt in terram. Tunc Saulus auditit vocem alloquentem se, ac dicentem: *Saule, Saule, quid me persequeris?* Comites autem ejus, *lumen quidem viderunt, vocem tamen non audierunt ejus, qui secum colloquebatur;* sive quod incondita tantum verba audierint, sive quod sensum verborum animo non sint complexi.

Act. 22. 9.

Cum autem Domino Paulus respondisset: *Quid me vis facere;* hoc Christus reposuit: *surgens vade Damascum, & ibi tibi dicetur de omnibus, quæ te oporteat facere.* Ceterum mirabili tum sapientia, tum potentia, Christus in Saulum, Ecclesiæ Vastatorem, ea retorquet, quæ in illam machinabatur. Venerat persecutor, fociorum stipatus caterva, ut vinctos Fideles Hierosolymam abduceret. A suis ipse comitibus titubans, cæspitantisque Damascum ducitur. Famis, inopiæque multis auctor fuerat, & nunc ipse toto triduo famem sustinet. Sapienter Chrysostomus:

Chryf. in Act.
hom. 19.

& quare dicat quis, hoc non factum est ab initio, sed postea? Ut ostendatur, quod vere surrexit Christus... Qui enim sic insunit, ut sanguinem effundat, & in carcerem conjiciat, statim credit. Non sufficeret, quod non fuerat cum Christo, sed oportebat vehementer oppugnari ab illo fideles: omnibus hic acrior erat, ubi autem excacatus est, tunc dominationis, & misericordiæ illius agnoscit vestigia. Vel etiam ne quis dicat, quod simulavit: quomodo enim de eo, qui sanguinarius, & qui sacerdotes accefferat, qui periculis se exposuerat, & externos afflixerat,

rat, & punierat, hoc sentiendum? Hic post hæc omnia dominationem confitetur. Quare autem non in ipsa civitate circumfudit eum lux suo splendore, sed ante illam? Quia multi non credidissent, sed irrississent potius, quandoquidem & supra emissam audientes vocem, dicebant, tonitrum est. Hic autem fide dignus erat, referens, quæ sibi acciderant. Fraudis fane abesse, omnis suspicio debuit, cum, & qui Paulo comites fuere, fulgorem lucis vel ipsum Solis splendorem meridianum superantem aspexerint, & vi tanti luminis oculorum usus ereptus Saulo fuerit.

23. Saulo Damascum proficiscenti Jesum factum conspiciendum, non dubitamus, etsi demus, veterum nonnullos in alia fuisse sententia. Asterius oratione in Petrum, & Paulum: *Quidni ei apparet in forma hominis, uti Stephano de Cælo apparuit, sed in ignis specie, atque luminis?* Quæstioni respondit Asterius: *Paulo haudquaquam apparet homo; ne infideli offensionem augeat, sed potius in fulguris specie, ac ignis, quo a lege, & Moïse cum pertrahat.* Diserte Chrysostomus Homilia 20. in acta: *Christus non apparuit, sed per opera visus est.* Nobis vero aperte favent Ananiæ verba: *Saule frater, inquit, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via, qua veniebas, ut videas, & implearis Spiritu Sancto;* Sed & Paulus eadem confirmat, dum refert quæ sibi dixerat Ananias: *Deus Patrum nostrorum præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus; & videres Justum, & audires vocem ex ore ejus,* (idest Christum videres, & audires) De qua gratia sibi collata exultat Paulus, atque triumphat, dum ait: *Nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi?* Quandouam porro vidit, nisi in via, dum iret Damascum? Quare si Apostoli diutius, & familiarius usi sunt Christo, quo cum ederunt, & biberunt, id damni Paulo compensatum est, cum sedentem in throno suo Dominum & allocutus sit, & conspexerit; Itaque haud simile vero est, quod a viris alioquin doctissimis traditur Paulum eo triduo, quo cæcus mansit, non manducans, neque bibens, ad tertium Cælum raptum fuisse; hæc enim nonnisi elapsis aliquot annis contigerunt, de quibus suo loco agemus. Eo triduo infirmus factus est, ut habet Chrysostomus, & ex itinere, & ex metu, & ex jejuniis, & ex tristitia. Volens igitur illius augeri tristitiam cæcum manere permisit, donec venit Ananias. Profecto has animi perturbationes in pacem, lætitiâque mutasset ejus in Cælum assumptio. Non incongrue de Pauli cæcitate Arator:

Tom. I.

R.

Tan-

JESU CHR.
AN. 34.

Christus a Saulo,
Damascum
proficiscenti,
visus.
Act. 22.

Ad Corinth.
I. 9.

Chrysost. in
Act. hom. 20.

JESU CHR.
AN. 34.

Ananias ad
Saulum mitti-
tur.

Act. 9.

Ep. ad Galat.
2. 16.

. Tandemque coactum

Pena magistra docet, Dominum ne respuat ultra.

Quis vero dicat Paulum in Paradisum raptum eo tempore, quo poenas dabat incredulitatis suæ?

24. Dum orationibus, & jejuniis eo triduo vacabat Paulus, versans animo sævitiam, & impietatem, qua in Christum, & Ecclesiam peccaverat, aliquantisper cælesti visione recreatur; nam vidit virum, Ananiam, nomine intrantem, & imponentem sibi manus, ut visum recipiat. Nec visioni defuit eventus. Jussit enim simul Dominus Ananiæ, ut virum nomine Saulum, in vico recto habitatem, peteret. Abiit itaque Ananias, & introivit in Domum: & imponens ei manus dixit: Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui apparuit tibi in via, qua veniebas, ut videas, & implearis Spiritu Sancto, & confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squammæ, & visum recepit, & surgens baptizatus est; & continuo ex persecutore Apostolus in Synagogis predicabat Jesum, quoniam hic est Filius Dei. Cum vero obstupescerent omnes, talia de Paulo audientes, ipse tamen multo magis convalescebat, & confundebat Judæos, qui habitabant Damasci, affirmans, quoniam hic est Christus. In Arabiam deinde secessit, atque illinc Damascum repetens tandem Hierosolymam profectus est. Hæc Pauli itinera, præter Hierosolymitanum, silentio præterit Lucas; omnium tamen meminit ipse Paulus in Epistola ad Galatas: Notum enim, inquit, vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est a me, quia non secundum hominem; neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Jesu Christi. Audistis enim conversationem meam aliquando in Judaismo: quoniam supra modum persequabar Ecclesiam Dei, & expugnabam illam, & proficiebam in Judaismo supra multos coetaneos meos in genere meo, abundantius amulator existens paternarum mearum traditionum. Cum autem placuit ei, qui me segregavit ex utero matris meæ, & vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus: continuo non acquiesci carni, & sanguini, neque veni Hierosolymam ad Antecessores meos Apostolos; sed abii in Arabiam, & iterum reversus sum Damascum; deinde post annos tres veni Hierosolymam videre Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim: alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum Fratrem Domini. Sed de Pauli gestis sequentibus annis.

25. Præ-

25. Præter Paulum Damascum, alios quoque miserunt Principes Sacerdotum, qui nascentem Ecclesiam in reliquis Provinciis, immo & toto orbe infamarent. Cum enim intellexissent Fideles Hierosolyma pulsos Evangelium Judæis ubique prædicare, nova in eos persecutione sævire aggressi sunt, calumniis scilicet ipsos appetentes, ut ab omnibus, & ubique odio haberentur. Fidem facit Justinus Martyr, qui, cum esset genere Samaritanus, res Judæorum apprime callebat: *Non enim, injuriæ nobis in Christo illata tanta in aliis gentibus culpa residet, quanta in vobis, qui illis etiam anticipata de justo, & de nobis, qui ab eo orti sumus, malæ opinionis auctores estis. Postquam enim solum illum inculpatum, & justum hominem, cujus vulneribus sanantur, qui per eum ad Patrem accedunt, Cruci affixistis; cum eum sciretis ex mortuis surrexisse, & in Cælum ascendisse, ut prophetiæ futurum prædicebant, non modo pœnitentiam admissorum scelerum non egistis; sed etiam selectos viros tunc Hierosolymis in universum Orbem misistis, impiam Christianorum hæresim produisse dicentes, eaque spargentes, quæ in nos ab iis omnibus, quibus noti non sumus, dicuntur. Itaque non vobis solum iniquitatis causa estis, sed aliis etiam omnibus prorsus hominibus: ac merito clamat Isaias: Propter vos nomen meum blasphematur in gentibus. Et iterum inferius: Sed etiam delectos homines constituistis, ac per eos in totum Orbem terrarum missos prædicastis impiam quamdam, & ex legem sectam a quodam Jesu Galilæo excitatam esse, & cum illum, a nobis crucifixum, discipuli ex monumento, in quo, refixus è Cruce, depositus fuerat, noctu surripuerint, decipi ab illis homines, dum eum ex mortuis surrexisse, & in Cælum ascendisse dicunt. Quin etiam docuisse illum, addidistis impia illa, & nefanda, ac detestabilia facinora, quæ adversus eos, qui illum Christum, & doctorem, & Filium Dei profitentur, apud omne hominum genus spargitis. Ad hæc capta Urbe vestra, & terra vastata pœnitentiam non agitis: sed illum etiam, ac omnes, qui in illum credunt, diris devovere audetis.*

25. His vero potissimum calumniis Christianos exagitabant. Impios, ac Divinitatis esse contemptores. Solem, aut Asini caput, vel ipsam quandoque Crucem Deorum loco habere; humanæ libertati adversari; & in Societatem, atque Rempublicam conspirare. Addebant præterea infantes ab eis, dum convenirent, occidi, ut ipsorum carnibus, & sanguine

R 2

vesce-

JESU CHR.

AN. 33.

Judæorum in
Ecclesiam ca-
lumniæ.Justin. Dialog.
cum Triph. a. 17.Isai. 52. 5.
Justin. Dialog.
n. 108.Crimina Chri-
stianis appo-
sita. Ath. lib. contra
Gentes Justin.
Apolog. 1
Tertull. apolog.
Minuc. Felio.
Dialog. cum O-
clavio.
Apud Euseb. l. 5. c.

JESU CHR.
AN. 34.

vescerentur; Thyastæa convivia celebrari, omnique libidinum genere scdari, itaut & matribus, & sororibus nefarie conjungerentur. Hæc & his similia videbimus infra Christianis objecta; quæ tunc primum a Judæis in vulgus sparsa, Gentilium animos adeo occuparunt, ut vix labente tempore ab ipsorum mentibus divelli potuerint. Neque vero Judæi calumniis tantum, sed & vi, & armis, quoties se occasio obtulit, Christianos adorti sunt. Scimus enim & sub Barchobeba, Adriani Imperatoris tempore, exquisitis suppliciis quamplurimos Christianorum occidisse, & vehementiori præ gentilibus odio in ipsos persecutionum tempore sævisse, uti potissimum ex epistola Smyrnenfis Ecclesiæ de Martyrio S. Polycarpi, aliisque certissimis indubiæ fidei monumentis constare, posthac videbimus.

Tiberii crudelitas.

27. Rebus Ecclesiæ expositis, pauca, vix quidquam præter Tiberii crudelitatem memorandum de Republica occurrit. Eo usque Tiberius furebat, ut jam nullus absolveretur, omnes damnarentur. Præ ceteris Pomponius Labeo, qui Mesæ Præturam per octo annos gesserat, accusatus, quod provinciam male administrasset, per abruptas venas sanguinem effudit, virique casum emulata est ejus uxor Paxea. Eundem vitæ exitum habuit M. Æmilius Scaurus, quod Tragædiam scripsisset (cui titulus *Atreus*), qua monebat quemdam e suis subditis, ut Imperantis stultitiam ferret; quod in se dictum Tiberius credidit. Hic violentas sibi manus intulit, & damnationem propriis ipse manibus antevertit. Usitatissimum quippe Romanis fuit, sibi manus injicere, ne a carnifice necarentur, tum etiam ut sepultura donarentur, suisque bonis hæredes potirentur: eorum enim qui sententia Judicis a carnifice occidebantur, insepulta remanebant corpora, & bona universa Fiscus occupabat. Inter Sejani amicos Getulicus fere solus incolumis evasit, non tam Tiberii clementia, quam propria audacia; cum enim Legionibus superioris Germaniæ præficeret, a quibus ob liberalitatem & clementiam summo opere diligebatur, Tiberius sibi ipsi timens, nec dignitate, nec vita exuere ausus est: Audaciter quippe Getulicus ad Tiberium scripserat, se quidem Sejani in amicitia fuisse, idque Tiberii ipsius consilio; si proinde error fuit, mirum Tiberium falli potuisse; Se quidem in fide permansurum, si nullis insidiis peteretur. Ceterum Successorem se non aliter accepturum, quam mortis indicium; proindeque provinciam totis viribus retenturum fore. Qua scribentis liber-

tate

rate perterritus Tiberius ab ejus cœde abstinere consultius existimavit. Narrat insuper Dio Consules hujus anni, Paulum Fabium Perficum, & L. Vitellium, exacto consulatu, & celebratis Tiberii vicennialibus, morte damnatos fuisse; verum hæc Dionis narratio revocatur in dubium. Constat enim, Fabium Perficum multis adhuc annis vixisse, & de L. Vitellio, Patre Auli Vitellii, qui postea imperavit, tradit Svetonius, post Consulatum, Syriæ præfecturam gessisse; altumque de horum morte apud Tacitum silentium, licet pluribus agat de viris illustribus hoc anno jussu Tiberii interemptis.

JESU CHR.

AN. 34.

Dio. lib. 58.

Seneca de benef.
lib. 2. & 4.

Svet. in Vitell.

cap. 2.

Murat. hoc anno.

Tillem. rom. 2.

p. 117. & num.

6. in Tib.

JESU CHRISTI AN. 35. PETRI APOST. AN. 4.

TIBERII IMPERATORIS AN. 22.

COSS. CESTIO GALLO, ET M. SERVILIO NONIANO

AN. URB. 788. OLYMP. 203. AN. 3.

1. Extincta persecutione post Stephani lapidationem mota, *Ecclesia per totam Judæam, Gallilæam, & Samariam, habebat pacem, & ædificabatur, ambulans in timore Domini; & consolatione S. Spiritus replebatur.* Petrus vero, Apostolico fungebatur munere, & pertransiundo visitans Ecclesias, pervenit Liddam: *Quemadmodum Dux in exercitu, ait Chrysostomus, obambulans, considerabat, quæ pars sit coadunata, quæ ornata, quæ suo adventu egeat. Vide ubicumque illum circumcursare, & primum inveniri: Quando eligendus Apostolus hic primus; quando loquendum Judæis, non Apostolos esse ebrios... iterum quando fieri miracula opus erat, ipse profilit, & iterum ipsi per se laborat, ac iter facit.* Dum Liddæ esset, hominem quemdam, Eneam nomine, ab octo annis paralyticum in nomine Jesu Christi sanavit. Joppem deinde profectus Tabitham, seu Dorcam e mortuis revocavit uti pluribus refert S. Lucas, præstantiora tantum Petri gesta commemorans. Cum vero per multos dies moraretur in Joppe apud Simonem quemdam coriarium, accidit, ut via Gentilibus ad salutem aperiretur.

Petrus Ecclesias visitat.
Act. cap. 9.Chrys. in Act.
hom. 21.

Petri miracula.

Act. 10.

De Cornelio
Centurione.

2. *Vir quidam erat in Cæsariæ, nomine Cornelius, Centurio cohortis, quæ dicitur Italica, religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, faciens eleemosinas multas plebi, & deprecans Deum semper.* Cornelius itaque non dignitate tantum, sed virtutum etiam laude florebat. Has vero virtutes a fide, sine qua impossibile est placere Deo, sejungendas non esse

Ad Hebr. 11. 6.
Aug. de præde-
stin. lib. 1. cap. 5.

do.

JESU CHR.
AN. 35.

Araus. Syn. 2.
can. 25.

Angelus Cor-
nelio Centur.
apparet.
Act. 10.

Reg. 3.
Matt. 14.

Act. 10.

docuit Augustinus : *Nec tamen sine aliqua fide donabat , & orabat : Nam quomodo invocabat , in quem non crediderat ? sed si posset esse sine fide Christi salvus , non ad eum mitteretur architectus Apostolus Petrus .* Eam porro fidem a Deo datam , a quo bona cuncta procedunt , non naturæ viribus acquisitam , tradunt Arausici Patres : *Manifestissime credendum est , quod & illius latronis , quem Dominus ad Patriam revocavit , & Cornelii Centurionis , ad quem Angelus Domini missus est ; & Zachæi , qui ipsum Dominiuum suscipere meruit , illa tum admirabilis fides non fuit de natura , sed divinæ largitatis donum .* Non enim ad Dei thronum orationes , & eleemosynæ ascendere potuissent , si e solis naturæ viribus prodiissent .

3. Quomodo autem monente Angelo ad Fidei cognitionem venerit , sic pergit Lucas commemorare : *Is vidit in visu manifeste , quasi hora diei nona , Angelum Dei introeuntem ad se , & dicentem sibi : Corneli : At ille intuens eum , timore correptus , dixit : Quis es Domine ? Dixit autem illi : Orationes tuæ , & eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei . Et nunc mitte viros in Joppem , & accersi Simonem quemdam , qui cognominatur Petrus : hic hospitatur apud Simonem quemdam coriarium , cujus est domus juxta mare , hic dicet tibi , quid te oporteat facere . Et cum discessisset Angelus , qui loquebatur illi , vocavit duos domesticos suos , & militem , metuentem Dominum , ex his , qui illi parebant . Quibus cum narrasset omnia , misit illos in Joppem . Sed quid interim Petrus ? Postera die , iter illis facientibus , & appropinquantibus civitati , ascendit Petrus in superiora , ut oraret circa horam sextam .* Antiquus plane Hebræorum mos erat , ut Deum precaturi , loca superiora conscenderent : Ante enim quam templum ædificaretur , in excelsis montibus immolare consueverunt , juxta illud Regum : *Populus immolabat in excelsis : non enim ædificatum erat templum .* Et de Judith memoriæ proditum fecisse sibi , orationis causa , secretum cubiculum in superioribus domus suæ : neminem vero latet Christum ascendisse in montem solum orare ; & Fideles Hierosolymis in Cœnaculo fuisse congregatos . De Paulo quoque constat , Synaxim fecisse Troade in superiore domus parte ; nam liquet de tertio Cœnaculo prolapsum esse auditorem Eutychum adolescentem . Sed ad Petrum redeamus : *Qui cum esuriret , voluit gustare . Parantibus autem illis , cecidit super eum mentis excessus .*
& vi-

¶ vidit Cælum apertum , & descendens vas quoddam , velut linteum magnum , quatuor initiis submitti de Cælo in terram , in quo erant omnia quadrupedia , & serpentina Terra , & volatilia Cæli . Et facta est vox ad eum : Surge Petre , occide , & manduca . Ait autem Petrus : Absit Domine , quia nunquam manducavi omne commune , & immundum . Et vox iterum secundo ad eum : Quod Deus purificavit , tu commune ne dixeris . Hoc autem factum est per ter ; & statim receptum est vas in Cælum . Quidnam portenderit hæc cœlitus ostensa visio , exitus declaravit , nimirum eo mysterio , Ecclesiam ex Gentibus colligendam esse , significatum est : quod visionis mysterium ipse Petrus explicat , dum ait : *Ostendit mihi Deus , ne quem hominem immundum vocarem* . Symbolicis itaque his signis monebatur , ut Gentes in Ecclesiam admitteret .

4. Suscepta deinde Cornelii legatione , Petrus sese postridie cum Joppensibus nonnullis Cæsaream ad Cornelium contulit ; & postquam ei , cæterisque , qui aderant , evangelium nunciavit , ipso adhuc loquente Petro , cecidit Spiritus Sanctus super omnes , qui audiebant verbum . Et obstupuerunt ex circumcissione Fideles , qui venerant cum Petro : quia & in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est . Audiebant enim illos loquentes linguis , & magnificantes Deum . Tunc respondit Petrus : Numquid aqua quis prohibere potest , ut non baptizentur hi , qui Spiritum Sanctum acceperunt , sicut & nos ? & iussit eos baptizari in nomine Domini Jesu Christi . Tunc rogaverunt eum , ut maneret apud eos aliquot diebus . Cornelii baptismate Gentilium primitiæ consecratae sunt ; primus enim inter Gentiles baptismatis gratiam promeruit , testibus Origene , Augustino , aliisque Patribus : Cornelium autem abdicata postmodum militia , Cæsareæ Episcopum fuisse , putavit Annalium Parens , idemque tradunt Martyrologia Adonis , & Usuardi , & Auctor Constitutionum Apostol : *Cæsareæ Palestina primus ordinatus est Zachæus , olim publicanus , post eum Cornelius , tertius Theophilus* . Græci tamen Illi Episcopum fuisse Cornelium scribunt . Verum cum Eusebius de Cæsariensi Cornelii Episcopatu omnino sileat ; id malumus in incerto relinquere , quam quidquam temere affirmare . Porro traditum ab Hieronymo in Epistola ad Eustochium , Cornelii domum ob tantæ rei memoriam in Ecclesiam fuisse conversam . *Stratonis turrim ab Herode Rege Judææ in honorem Cæsaris Augusti Cæsaream nuncupatam , in qua Cornelii domum , Christi vidi Ecclesiam* .

JESU CHR.
AN: 35.

Cornelius baptizatur .
An Cæsareæ Episcopus fuerit .

Orig. in num.
hom. 11. Aug.
psal. 96.
Aug. serm 99,
& 266. tom. 5.
p. 1.
Baron. an. 41.
nu. 9. Martyr.
Rom. die 2. Feb.
Constit. lib. 7.
cap. 46.
Boll. die 2. Feb.
Euseb. l. 2. 3.

De Cornelii
domo in Eccle.
conversa .

JESU CHR.

AN. 35.

Vitellius Syriæ
Proconsul. Stola
Judæis
tradit.Suet. in Vitell.
c. 2. Joseph. an-
tiq. lib. 18. c. 4.

5. Vitellium, post Consulatum anno superiore gestum, Syriæ Proconsulem Tiberius renunciavit; eumque Hierosolymam advenientem Judæi, teste Josepho, honorificentissime habuerint: *Vitellius autem in Judæam profectus, Hierosolyma ascendit in ea tempestate, qua festum ageretur, quod Pascha appellatur. Cumque a Judeis magnifice exceptus fuisset Vitellius, vestigal fructuum venalium Hierosolymitanis in universum remisit, & stolam Pontificis cum omni ejus ornatu passus est in templo, ut olim, a Sacerdotibus adservari. Sed eo tempore in Antonia, quæ turris est ita nuncupata, deposita erat hujusmodi de causa. Pontificum quidam Hircanus, ejus nominis primus, (nam plures erant eo nomine appellati) cum turrim in vicinia templi extruxisset, illic maxima ex parte vitam agebat, & stolam, quæ in ejus custodia erat; eo quod sibi soli licebat eam induere, ibi depositam habebat, quodcumque privata veste resumpta in Urbem iret; idemque filii ipsius, eorumque filii facere consueverant. Herodes autem Regnum adeptus, & turrim hanc loco opportuno sitam magno sumptu instruxit, Antonia nomine ei indito ex Antonio, qui ipsi erat amicus, & stolam, ita ut ibi reperta est, apud se retinuit; ratus populum ea de re nihil novi contra se moliturum. Deinceps vero similiter ac Herodes faciebat Archelaus filius ejus, qui ei in Imperio successit; cujus Regnum cum Romani sibimet assumpsisent, nacti sunt stolam Pontificiam in domo, ex lapide constructa, repositam, Sacerdotum, custodumque ærarii sigillo obsignatam, castelli Præfecto quotidie eo in loco lucernam accendente. Septem vero ante festum diebus illis ab arcis Præfecto tradebatur, cumque ea purificata usus fuisset Pontifex, die proxima post solemnitatem rursus eam in domum reponebat, ubi antea condita erat. Idque quotannis fiebat tribus festis, & jejunii die. Vitellius autem fecit, ut stola, prout mos patrius ferebat; servaretur, dato arcis Præfecto in mandatis, ut nec inquireret in locum, ubi reconderetur, nec ad diem attenderet, quo ea uti oporteret. Cumque ista fecisset, ut a gente gratiam iniret, & Josepho pontifici, cui etiam Cajaphæ nomen fuit, sacerdotium abrogasset, Jonatham Anani Pontificis filium in ejus locum substituit, ac deinde Antiochiam reversus est.*

Philippi Tetrarchæ obitus,
ejusque elogium.

6. Vitellio Syriæ Præside, Philippus, qui Herodis frater erat, vita decessit; anno quidem Tiberii principatus vigesimo; seu potius vigesimo secundo, ut in Rufini versione legebatur; hanc

hanc enim lectionem præferendam esse censent eruditissimi viri, ea potissimum ducti ratione, quod Philippus vivere desiit, dum Syriæ Vitellius præesset, ut ex Josepho manifeste constat. Porro cum Vitellius, incunte anno 20. & 21. Tiberii, Consul fuerit, nec in provinciam nisi exacto consulatu profectus sit, stare nullatenus potest Calvisii, Pagii, aliorumque chronologia, qua anno 20. Tiberii Philippum obiisse contendunt. Legendum igitur apud Josephum anno vigesimo secundo; postquam vero ipse præfuisset Trachonitidi, & Gaulanitidi, atque etiam Batanæ annos 37., seu potius, ut apud Rufinum, annos 32. Vir suapte natura moderatus erga subditos, quietique ingenii, *Diem obiit supremum in Juliade, atque illatus in monumentum, quod jam ante sibi construxerat, magnifice sepultus est. Ejus autem Principatum, (nam sine liberis decessit) cum sibi accepisset Tiberius, eum provinciæ Syriæ attribuit: Tributa tamen, quæ in Tetrarchia illius colligerentur, jussit, in eadem adservari.* Temporum rationem hic immaniter evertere conatus est Harduinus, dum tradidit Philippo superstitem fuisse Joannem Baptistam, quem novimus arguisse Herodem, Philippi fratrem, de copulata sibi fratris uxore, *non licet tibi habere uxorem fratris tui* (defuncti scilicet, ut ipse addit Harduinus), nam e Palatio, & toro regali, invitis maritis Regibus, abduci potuisse principes fæminas ipsi prorsus incredibile videbatur. Plurimis tamen Harduini paradoxis hoc quoque adjungendum facile quisque intelligit, testante potissimum Josepho, Philippi mortem Vitellio in Syria præfide contigisse.

JESU. CHR.
AN. 35.

Scalig. de e.
mend. temp. p.
462.

Basnag. anno
35. 4.

Joseph. antiq.
lib. 18. 6.

Harduin Chron.
restit. pag. 43.

JESU CHRISTI AN. 36, PETRI APOST. AN. 5.

TIBERII IMPERATORIS AN. 23.

COSS. SEX, PAPINIO ALLENIO, ET Q: PLAUTIO

ANN. URB. 789. OLIMP. 203. AN. 4.

1. Ecclesiæ Christi confirmandæ & latius in dies propagandæ intentus unice Petrus, Cæsarea Antiochiam venit, Ecclesiamque in ea constituit, cujus ipse primus Episcopus fuit. Id Origenes, Eusebius, Chrysostomus, Gregorius, atque omnes ferme veteres uno ore tradiderunt; affirmant enim Petrum exactis in Antiochena Cathedra aliquot annis Romam postea divertisse, ut principem Imperii urbem Christianismi quoque primam præcipuamque sedem constitueret, atque

Tom. I.

S

hinc

Petrus Eccle-
siæ Antioche-
næ Fundator.

JESU CHR.

AN. 36.

Orig. hom. 6.

Lucam.

Euseb. Chron.,
et in h. st. l. 3.

36. Chrys. st. l. 5.

hom. 12, et t. 1.

hom. 42. Hiero-

nym. de viris il-

lust. c. 1.

S. Leo serm. 80.

Innoc. I., Gela-

sius Conc. 10. 2.

p. 1269., et t.

4. p. 1262.

Greg. lib. 6. ep.

37.

Inter opera Hie-

ron t. 3. p. 660.

Gregor. ut sup.

hinc factum, ut Anthiocheni Episcopi Petri Successores appel-
larentur a Conciliis; & omnibus in Oriente, ac reliquis, post
Romanam & Alexandrinam, toto Christiano orbe Ecclesiis
Antiochena dignitate præstaret. Hoc autem potissimum anno
fundatam a Petro fuisse vero per quam simile existimamus.
Hæc enim apud Eusebium occurrunt, Olympiadis 205. anno
secundo (uti emendationis-Eusebiani Chronici Codices habent.)
Petrus Apostolus, cum primus Antiobenam Ecclesiam fundasset,
Romam mittitur: Porro annus secundus Olympiadis 205. cum anno
Christi 42., Claudii secundo concurret; a quibus si demas septem
annos, quibus Petrus Antiochenæ Ecclesiæ præfuit, ad labentem
36. Christi pervenies; de hac Petri Antiochena sede ita S. Gre-
gorius ad Eulogium. *Ipse firmavit Sedem Antiochenam, in qua sep-*
tem annis quamvis discessurus sedit. Facti præterea Alexandrini
indict. ix. Leliano, & Plautio Coss. (legendum Alennio, &
Plautio) *quarto anno Ascensionis Domini, Petrus Apostolus Hie-*
rosolimis profectus in magna Antiochia Dei verbum docuit. His
adstipulatur auctor libri Pontificalis sub Damasi nomine, in quo
habetur, septem annis Petrum Antiochenam rexisse Ecclesiam.
In quibusdam certe Eusebiani Chronici exemplis, Olympi-
adis 203. anno quarto legitur; *Petrus Apostolus Anthiochenam*
Ecclesiam fundavit, ibique Cathedram adeptus, sedit annis 25.
Verum uti jamdiu animadvertit Petavius, *Prior illa de Antio-*
chensi Sede Lacinia germana non est, cum nec in veteribus li-
bris appareat; & absurde Petrum Antiochiæ doceat annis 25.
mansisse; quod de Romana Ecclesia inferius tradit, Olympi-
adis 205. anno secundo.

Objectiones
solvantur.

Ep. ad Galat. 2.

Basnag. an. 40.
num. 20.

Act. c. 11. 20.

2. Ad Antiochenum Petri Episcopatum prorsus everten-
dum plura opponuntur. Et primo quidem Lucæ silentium obi-
ciunt: Haud tamen mirum, ait Hieronymus: id a Luca silen-
tio obvolutum; *cum & alia multa, quæ Paulus sustinuisse se*
replicat, historiographi licentia prætermiserit. Addit deinde Bas-
nagius: Si Petrus Antiochenam instituit Ecclesiam, suamque
in ea sedem constituit, Evangelium ibidem Judæis, æque ac
Gentibus debuit ministrare: At anno circiter Christi 40., ne-
que a Petro, sed a Cypriis, & Cyrenæis nuntiatum fuisse Gen-
tibus Evangelium Lucas memoriæ prodidit: *Erant autem ex*
iis quidam viri Cyprii, & Cyrenæi, qui cum introissent Antio-
chiam, loquebantur & ad Græcos annunciantes Dominum Jesum;
cumque plurimi ex Gentilibus credidissent, pervenit Sermo ad

eures

ores Ecclesiæ, quæ erat Hierosolymis super istis, & miserunt Barnabam usque ad Antiochiam. Non itaque a Petro Antiochena Ecclesia instituta, sed a fidelibus dispersis, præcipue Cypriis, & Cyrenensibus, a Barnaba, & Paulo, ceterisque Apostolis, & Prophetis, quorum S. Lucas meminit. Hæc tamen, quæ a Barnagio tanta fiducia objiciuntur, antiquorum traditioni nullatenus adversantur. Nam etsi certum sit Evangelium Gentilibus Antiochiæ prædicatum fuisse a viris Cypriis, & Cyrenensibus, atque in eam urbem Barnabam deinde ea de causa Hierosolymis advenisse; potuit tamen Petrus hoc anno Judæis primum, fortasse & Gentibus Evangelium prædicare; Ecclesiamque ibidem colligere, ac constituere; quam postea discipuli Cyprii, & Cyrenenses, Barnabas, Paulus, aliique Prophetæ, & Doctores, auxerint & firmitus stabiliverint. Ceterum Baronius existimavit Petrum Antiochenam Ecclesiam fundasse, non tam præsentia sua, aut Sede ibidem constituta, sed potius auctoritate, si enim, inquit, præsentia Petri quamlibet Ecclesiam primariam effecisset; tot essent numerandæ Sedes Patriarchales, quot a Petro fuerant Ecclesiæ institutæ: fuisse namque earum immensum plane numerum, nemo puto inficias ierit. Cum vero ex adverso Sedes Alexandrina, in qua aliquando fuisse Petrum, certa aliqua assertione nequaquam monstrari potest, post Romanam Sedem omnium maxima, ab eo fuerit instituta: plane perspicue intelligi posse videtur, non præsentiam Petri, sed ejus potissimum requisitam esse auctoritatem, ad constituendam Sedem aliquam Patriarchalem. Modo igitur, ut dicamus a Petro fundatam, seu erectam Sedem Antiochenam, non est intelligendum, quod ibi Petrus primo prædicaverit Evangelium: id enim factum esse ab illis, qui post necem Stephani pulsi Hierosolymis sunt, discipulis, Lucæ testimonio (quod diximus) exploratum satis, atque perspectum habetur: Sed accipiendum est, sic a Petro fundatam dici Ecclesiam Antiochenam, quod scilicet illi a Petro præcipua dignitas sit collata, ut Orientalium Sedium maxima diceretur, & esset. Quamobrem, ut a Petro peculiariter (quod tradunt omnes) fundatam agnoscamus Ecclesiam Antiochenam, dicendum est, Petrum primo erexisse, seu instituisse Sedem Patriarchalem Antiochenam; Ad quod agendum, (si velimus & hoc dicere) nulla profecto incubuit necessitas, ut Petrus abierit Antiochiam, cum ubicumque ageret, id sua, qua pollebat auctoritate, præstare potuisset, Hactenus Baronius. Alia præterea

JESU CHR.
AN. 36.

AB. cap. 11.,
& 13.

AB. 13.

Bar. an. 39. 16.

JESU CHR.
AN. 36.

Hierarchia Ec-
cles. jux a Im-
perii divisio-
nem statuta.
Bar. an. 39. nu.
10.

De Marca de
concordia Sa-
cerd & Imp. l.
1. cap. 4. Sche-
lestratus, Pagius
Beveregius in
Cod. Canonum
lib. 2. cap. 5.

Cæsarea Metro-
polis Palæstinae.

Hier. lib. contra
Joan. Hier. fol.
1. 2. p. 447. e-
dit. Veron. Va-
illarf.

ingeniose magis, quam vere opponuntur: Sed qui plura de hac re cupit, consulat potissimum Fogginum de Rom. D. Petri Itinere Exercit 9. & Baschium de Patriarchis Antiochenis.

3. Cum totius Syriae Metropolis esset Antiochia, eique Palæstina, & Hierosolyma civili potestate subjiceretur, factum hinc est, ut princeps quoque Syriae universæ, ac Palæstinae Ecclesiastica Metropolis fuerit constituta. Apostolos enim, majoresque nostros in Hierarchia ordinanda civilem Romani Imperii divisionem sequutos fuisse, communis ferme est doctorum virorum sententia. *Majores enim nostri, ita Baronius, in instituendis sedibus Ecclesiarum, non aliam iniisse rationem, quam secundum provinciarum divisionem, & prerogativas a Romanis antea stabilitas, quamplurima sunt exempla. Sed satis modo erit, unum, vel alterum hac in præsentiarum asserere: ac in primis illud baud longe petatum de Sede Antiochena; quæ quantumlibet a Petro ante Alexandrinam fuerit instituta; tamen quoniam præfectura Alexandrina Augustalis dicta, ab Augusto eo nomine insignita, magnificentissime præ cæteris ab eodem fuerit nobilitata, longe præstabat Syriae Præfecturæ; ea de causa factum apparet, ut quamvis Sedes Antiochena ante Alexandrinam, a Marco nomine Petri erectam, fuerit instituta; tamen illi postposita habeatur. Sic etiam quoniam inter omnes Orientales Præfecturas Syriae Proconsulatus præstabat, cum ejus provinciae Metropolis esset Antiochia; inde etiam accidit, ut prima omnium Antiochena Ecclesia haberetur; & quantumvis Hierosolymorum Ecclesia prima omnium origine temporis, & nobilitate rerum in ea consummatarum, merito dici posset, ceterisque ea de causa, quæ in Oriente essent, Ecclesiis jure præferenda videretur, illi tamen subjiceretur. Secundum eamdem quoque (ut apparet) rationem, non ipsa Hierosolymorum Ecclesia est instituta Metropolis Palæstinae, sed quod totius illius provinciae Metropolis Cæsarea maritima & Romanis esset effecta, illic etiam sedes Metropolitanæ ejusdem provinciae est decreta, servato tamen aliquo Hierosolymorum Ecclesiae honore. Habes id perspicue declaratum ex his, quæ S. Hieronymus ex Apologia Johannis Episcopi Hierosolymitani, missa ad Theophilum Alexandrinum, ad Pammachium scribit, dum sic ait ex verbis illius: Responde mihi. Ad Alexandrinum Episcopum Palæstina quid pertinet? Ni fallor, hoc ibi decernitur, (in Concilio Nicæno scilicet,) ut Palæstina Metropolis Cæsarea sit, & totius Orientis Antiochia. Hæc ille. Ceterum longe*

longe ante Nicænum Concilium, Cæsaream Palæstinæ Metropolim fuisse, ipse canon Concilii Nicœni non obscure significat: *Quia consuetudo obtinuit, antiqua traditio, ut Ælia Episcopus honoretur, habeat honoris consequentiam, salva Metropolis propria dignitate.* Hæc erat Cæsarea, quæ Auctore Josepho, maxima omnium Judææ provinciæ civitatum erat. Sic igitur, ut dictum est, Antiochenæ Ecclesiæ, quæ potissima tunc temporis haberetur, Petrus, quod inter Apostolos primatum ageret, curam suscepit. Eadem fusiori stylo prosequitur hæterodoxorum doctissimus Beveregius, adversus Dallæum, qui Hierarchicum ordinem evertere conatus est. Postquam enim pluribus demonstravit, Apostolica auctoritate institutam fuisse Hierarchiam Ecclesiasticam, hæc subdit: *Qui præmissa maturo judicio, æquoque animo expendet, incertus pendere non poterit, unde horum supra alios Episcoporum primatus originem traxerit. Ex iis enim, quæ ex ipsis Scripturis hucusque disputavimus, luculenter patet, Apostolos, in Ecclesia propaganda, ad civilem Imperii Romani incertas quasdam provincias distributionem respexisse; ut scilicet ea major Ecclesia esset, cujus Civitas præ ceteris in Imperio majori prærogativa, ac honore fulgeret. Cumque Roma præ ceteris Romani Imperii caput esset, hinc ea sedis prima evasit, ubi Petrus Apostolorum Princeps sedit. Quod quidem non sine summa ratione ab iis, Apostolis scilicet, factum est, pergit Beveregius: Hoc enim modo Ecclesia & facilius propagari, & propagata melius administrari potuit. Et iterum: Cum igitur ipsi Apostoli, in Ecclesia propaganda, tantum provinciarum, & Metropoleon rationem habuerint; exemplo quidem, licet non præcepto suo, Metropolitanis, & Primatibus, in Ecclesia institutendis, occasionem præbuerunt.*

4. Quamobrem cum magnopere intersit Historiæ Ecclesiasticæ studiosis distincte cognoscere in quot olim Diœceses, & provincias partiretur Romanum Imperium, quibusque Magistratibus regeretur; ejus ideo Statum, & Divisionem, qualis a Constantini Magni temporibus usque ad Arcadium, & Honorium Augustos obtinuit, hic exhibendam putavimus. Constantinus enim Romanum orbem divisit in Præfecturas quatuor, quas regebant, qui dicebantur Præfecti Prætorio Orientis, Illyrici, Italiæ, Galliarum: Præfecturas vero in varias Diœceses, & has rursus in plures Provincias, quibus, qui præerant, Consulares, Correctores, Præsides nominabantur. Porro tresde-

JESU CHR.
AN. 36.

Concil. Nicœn.
Can. 7.
Joseph. de bello
Jud. l. 3. c. 14.
Bevereg. in Cod.
Canonum. lib. 2.
ut supra.

Distributio
Provinciarum
Rom. Imperii.

JESU CHR.
AN. 36.

tresdecim omnino Dioeceses, quæ centum & duo deviginti Provincias complectebantur, toto Romano orbe fuisse constabit ex Tabula, quam ex vetere Monumento inscripto: *Notitia Dignitatum utriusque Imperii*: atque a Pancirolo doctissimis commentariis illustrato, proferimus.

Præfectus Prætorio Orientis, sub quo Dioeceses quinque.

ORIENTIS.	ÆGYPTI.	ASIÆ.	PONTI.	THRACIÆ.
<i>Provincia XV.</i>	<i>Provincia VI.</i>	<i>Provincia X.</i>	<i>Provincia X.</i>	<i>Provincia VI.</i>
Palæstina.	Libya Superior.	Pamphylia.	Galatia.	Europa.
Phœnice.	Libya inferior.	Hellepontus.	Bithynia.	Thracia.
Syria.	Thebais.	Lydia.	Honorias.	Hermimontis.
Cilicia.	Arcadia.	Pisidia.	Cappadocia	Rhodope.
Cyprus.	Augustanica.	Lycaonia.	prima.	Mœsia II.
Arabia.		Phrygia Paca-	Paphlagonia.	Scythia.
Isauria.		tiana.	Pontus Pole-	
Palæstina salu-		Phrygia saluta-	moniacus.	
taris.		ris.	Hellepontus.	
Palæstina II.		Lycia.	Armenia I.	
Phœnice Liba-		Caria.	Armenia II.	
ni.		Insulæ.	Galatia saluta-	
Euphratenſis.			ris.	
Syria salutaris.				
Oſrhœna.				
Mesopotamia.				
Cilicia secun-				
da.				

Præfectus Prætorio Illyrici, sub quo Dioeceses duæ.

MACEDONIÆ,	DACIÆ.
<i>Provincia VI.</i>	<i>Provincia V.</i>
Achaja.	Dacia Mediterranea.
Macedonia.	Dacia Ripensis.
Creta.	Mœsia prima.
Theſſalia.	Dardania Prævalitiana.
Epirus vetus.	Part Macedoniae salutaris.
Epirus nova.	

Præ-

Præfectus Prætorio Italiæ, sub quo
Dioeceses tres.

JESU CHR.
AN. 36.

ITALIÆ.

Provincia XVII.

Venetia.
Æmia.
Liguria.
Flaminia, & Picenum
Annonarium.
Thufcia & Umbria.
Picenum Suburbicarium.
Campania.
Sicilia.
Apulia, & Calabria.
Lucania, & Brutii.
Alpes Cottiarum.
Rhætia prima.
Rhætia secunda.
Samnium.
Valeria.
Sardinia.
Corsica.

ILLIRICI.

Provincia VI.

Pannonia secunda.
Savia.
Dalmata.
Pannonia prima.
Noricum Mediterraneum
Noricum Ripeense.

AFRICA.

Provincia VI.

Byzacyum.
Numidia.
Mauritania Sitifensis.
Mauritania Cæsariensis.
Tripolis.
Africa Proconsularis.

Præfectus Prætorio Galliarum, sub quo
Dioeceses tres.

HISPANIÆ.

Provincia VII.

Bætica.
Lusitania.
Gellæcia.
Tarraconensis.
Carthaginensis.
Tingitania.
Balears.

PROVINCIAE.

Provincia XVII.

Viennensis
Lugdunensis I.
Germania I.
Germania II.
Belgica I.
Belgica II.
Alpes Maritimæ.
Alpes Penninæ, & Grajæ.
Mazima Sequanorum.
Aquitania I.
Aquitania II.
Novempopuli.
Narbonensis I.
Narbonensis II.
Lugdunensis II.
Lugdunensis III.
Lugdunensis Senonis.

BRITANNIARUM.

Provincia V.

Maxima Cæsarensis.
Valentia.
Britannia II.
Britannia.
Flavia Cæsarensis.

JESU CHR.
AN. 35.
Patriarchales
Sedes quæ fue-
runt.
Concil. Nicen.
can. 6.

S. Leo Ep. 80.
96.

Leo Allat. de
consensu Orien-
& Occid. Eccle-
siae. Schelestrat.
antiq. illustr.
par. II. pag 721.
seq. Pag. an. 89.
not. 10.

Urbis incen-
dium, & Tibe-
ris inundatio.

De bello Par-
thico Tirida-
tem inter, &
Arthabanum.

5. In tribus itaque dignitate præstantioribus Romani Imperii Civitatibus, præcipuas majores nostri Sedes, Patriarchales dictas, constituerunt, scilicet Romanam, Alexandrinam, & Antiochenam, quibus, ne quidquam pristinae dignitatis detraheretur cavuit Nicœna Synodus: *Antiqua consuetudo servetur, per Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episcopus horum omnium potestatem habeat; quia & Urbis Romæ parilis mos est. Similiter & apud Antiochiam.* Eadem ferme ad Marcianum Imp. & Anatolium C. P. Episcopum scribens S. Leo servanda omnino mandavit. Cum tamen labente tempore is Dioecesium, & Provinciarum ordo in civili regimine mutaretur, suas & ipsa vicissitudines sensit Ecclesiastica Hierarchia, & Patriarchalis dignitas Ecclesiis Constantinopolitanæ, atque Hierosolymitanæ tributa fuit. Quis autem Orientalis Ecclesiæ status deinceps fuerit, quæve Provinciarum in ea divisio sub quatuor Patriarchis, Antiocheno, Alexandrino, Constantinopolitano, & Hierosolymitano, cognosci poterit ex Nilo-Doxo-patrio in tractatu de quinque thronis Patriarchalibus anno 1043. ad Rogerium Siciliæ Regem scripto, quem exhibent Leo Allatius, Schelestratus, Pagius, quos adeant Lectores, si lubet. Id tantum non est hoc loco prætereundum Antiochenæ Cathedræ a Petro fundatæ memoriam quotannis die 22. Februarii, Romanæ vero 18. Januarii in Ecclesia recoli, uti a Paulo PP. IV. Constitutione edita An. 1558. sancitum sapientissime fuit. Iisdem enim diebus utriusque Cathedræ Natalem Majores solemniter celebrasse palam faciunt vetera Martyrologia, Kalendaria, aliique Ecclesiasticorum officiorum libri, a quibus recensendis, ne frustra in re jam satis explorata immoremur, consulto abstinemus. Bollandus D. 18. Januarii. Florentinus ad Martyrol. pag. 262. & Fogginius Exerc. 9. pag. 161. plura de his habent.

6. *Hic Annus, teste Tacito, gravi igne Urbem adfecit, deusta parte Circi, quæ Aventino contigua, issoque Aventino:* Hoc tamen damnum Cæsar ad gloriam vertit, ex solutis domuum, & insularum pretiis; & mille sestertium, ex munificentia collocatum. Incendium sequuta est Tiberis exundatio, quæ multa Urbis loca summo civium detrimento aquis devastavit.

7. Arthabanus Parthorum Regnum, a quo antea dejectus fuerat, Tiridate ei a Tiberio suffecto, facile suorum aliquot consilio & ope iterum recepit; Quare Vitellius, Syriæ
Præ-

Præses, a Tiberio literas accepit, quibus jubebatur: ut cum Arthabano foedus, & amicitiam iniret: Verebatur enim, ne, occupata Armenia, majora tentaret. Convenerunt itaque ad Euphratem Rex, & Vitellius; atque in medio Pontis sibi invicem occurrentes cum suo quisque satellitio, postquam de foedere convenerunt, Hærodes Tetrarcha utrumque excepit convivio, tabernaculo magnis sumptibus erecto in medio fluminis, nec multo post Arthabanus Darium filium obsidem Tiberio misit cum multis muneribus, inter quæ virum statura cubitorum quinque, genere Judæum, Eleazarum nomine. Foederis condiciones Tiberio per Tabellarios nunciavit Herodes, nil amplius significandum relinquens Vitellio; qui rem gravissime tulit.

JESU CHR.
AN. 36.

8. Dum hæc gererentur, impostor quidam Samaritanos concitavit, effecitque, ut in Montem Garizim, apud ipsos Sanctissimum, convenirent. Affirmabat enim, se illic ostensurum vasa sacra, quæ ibi Moyfes deposuerat. Creduli, sumptis armis, Tirathabam vicum infederunt, expectantes ibi confluentes ceteros, ut magno agmine montem ascenderent. Sed Pilatus prior clivium montis occupat, equitibus suis, & peditibus; qui prælio congressi cum Samaritis apud vicum collectis, eos ita fuderunt, ut plures captivos abduxerint; quorum præcipuos & potentiores Pilatus capite multavit. Cum ea de causa Samaritanorum primores Pilatum accusassent; jussus est a Vitellio Romam proficisci, ut apud Cæsarem de objectis criminibus responderet:

Pilatus Samaritanos clade afficit. Deinde Romanum mittitur.

9. Præterea inter Herodem & Aretam Petreæ Regem bellum conflatum est, commissoque prælio omnis Herodis exercitus cæsus est proditiōe potissimum quorundam profugarum, qui cum essent ex Philippi Tetrarchia, sese in Herodis castra receperant. Id autem iusta Dei ultione contigisse ob Joannem Baptistam ab Herode paucos ante annos crudelissime interfectum Judæorum plures existimarunt. Exercitus sui cladem Herodes Tiberio significavit; qui indigne ferens Aretæ audaciam, Vitellio Syriæ Proconsuli mandavit, ut ei bellum inferret, & vel captivum abduceret, vel occisi caput ad se mitteret. Anno sequenti Vitellius Petram Aretæ urbem properavit; cumque ascendisset Hierosolymam, quarto post adventum die de Tiberii morte nuntium accepit. Quare revocatis ex itinere copiis, re infecta, milites ad hyberna dimisit.

Herodis exercitus fugatur.

Joseph. lib. 18.
5. antiq.

Tom. I.

T

10. Agrip-

JESU CHR.

AN. 36.

Agrippa Romam proficiscitur.

Joseph. Antiq. lib. 18. 6.

Joseph lib. 18. c. 6

Agrippa in vincula conjicitur.

10. Agrippa Aristoboli filius, a S. Luca *Herodes Rex vocatus*, paulo ante Herodis M. obitum Romæ degens in familiaritatem Drusi, Tiberii Imperatoris filii, sese insinuaverat. Defuncta verò Matre Berenice, partim immodicis largitionibus, partim quotidiani victus splendore brevi ad inopiam redactus est adeo, ut non posset Romæ diutius commorari. Quamobrem in Judæam profectus, secessit in Castellum quoddam apud Malatha Idumææ; & animo defectus, quod omnia absumpsisset, nec haberet, unde solveret, quod multis creditoribus debebat, de morte sibi quam citius inferenda cogitabat. Verum cum id suboluisse Cypros uxor, sorori Herodiadi indicavit. Accersitus igitur Agrippa ab Herodiade, ejusque viro Herode Antipa jussus fuit habitare Tiberiade, assignata certa pecunia, unde viveret. In extremam tamen egestatem postea relapsus, mutua pecunia a Petro Berenices Liberto accepta, Romam iterum hoc anno navigavit; Quæ occasio fuit maximæ felicitatis, regiæque dignitatis obtinendæ. Nam in urbe degens, in amicitiam Caii receptus, cum quadam die de Tiberio Imperatore sermone inter ipsos incidisset, Deum precatus est Agrippa, ut quamprimum Imperator locum Cajo digniori cederet. Has voces excepit Eutychus libertus, Agrippæ Auriga, qui tunc quidem siluit. At insimulatus postea ab Agrippa, quod vestem ei surripuerat, & ex fuga retractus, cum perductus esset ad Pisonem Urbis Præfectum, rogatus fugæ causam ait, se habere secreta quædam, quæ cuperet indicare Cæsari, ad ipsius salutem pertinentia. Quapropter vincetus missus est Capreas, ubi diu in vinculis detentus est, donec Tiberio exhibitus Agrippæ votum aperuit. His auditis Tiberius, illico Macroni mandat, ut Agrippam in vincula conjiciat. Ad preces frustra conversus Agrippa, a prætorianis, purpuratus licet, in vincula conjectus fuit. Verum defuncto post aliquot menses Tiberio, a Cajo successore, anno sequenti, e custodia eductus ad summam felicitatem pervenit. Eum enim ad se accersitum Cæsar tonderi vestemque mutare jussit, deinde imposito in ejus capite Diademate, Tetrarchiæ, quæ Philippi fuerat, Regem constituit, addita etiam Lysaniæ Tetrarchia & auream catenam pro ferrea ei dedit pari pondere.

JESU

JESU CHRISTI AN. 37. PETRI APOST. AN. 6.

C. CALIGULA IMP. I.

COSS. CN. ACERRONIO PROCULO, ET C. PONTIO NIGRINO.

AN. Urb. 790. OLYMP. 204. AN. I.

JESU CHR.
AN. 37.

1. Cum Petrus, labente Christianæ æræ anno 37., Syria, & Judæa peragrata Hierosolymam ascendisset; *disceptabant adversus illum, qui erant ex circumcissione, dicentes; quare introisti ad viros præputium habentes, & manducasti cum illis?* Audierant enim Gentes recepisse verbum Dei, & Petrum in Cornelii Centurionis domo aliquanto tempore cum eo fuisse versatum. Petrus tamen enarrans ordine, quæ Cornelii Baptismum præcesserant, omnium, quæ gesserat, rationem reddidit, ostenditque non sua, sed Dei voluntate factum, ut Gentes in Ecclesiam admitterentur. *Quibus auditis, tacuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes: Ergo & Gentibus poenitentiam dedit Deus ad vitam.* Hinc vide, (ait Chrysostomus) *quam alienus sit a fastu, & vana gloria Petrus; vide, quomodo rationem reddit, & non vult doctoris auctoritate uti: sciebat enim, quod quo modestius loqueretur, hoc magis iis prodesset; & quod pastoribus jubet, ut parati semper sint ad satisfactionem omni poscenti eos rationem de ea, quæ in ipsis est, spe exemplo docuit.*

Judæi, ad fidem
conversi, adver-
sus Petrum,
conqueruntur,
quibus ratio-
nem reddit.
Act. cap. 11.

Chrysost. hom.
24.

Petri epist. I. 3.

2. Hoc eodem anno, a Pauli conversione tertio, cum idem Apostolus Evangelium Damasci prædicasset, insidias Judæorum declinans, Hierosolymam venit: *Deinde post annos tres, ut ipse scribit, veni Hierosolymam videre Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim.* Postquam enim ab Anania baptizatus fuit, illico Damasco Evangelium prædicavit; deinde in Arabiam secessit, idest in locum aliquem solitarium, & in Regione Aretæ Arabiæ Regis, cujus urbs præcipua erat Damascus. Quanto autem tempore in solitudine fuerit, incertum est; sed non diù ibidem mansisse ideo credi potest, quod de eo Pauli secessu in Arabiam ne verbum quidem S. Lucas habeat, qui eum diebus multis in Damasco mansisse memorat. Quare toto fere triennio Apostolum in Arabica solitudine permanisse, ut habet Capellus, inverosimile est; Quo spiritu autem in desertum ductus sit, Apostolus ipse ad Galatas scribens sic exponit: *Cum autem placuit ei, qui me se-*

Paulus Hiero-
solymam ve-
nit, Judæorum
insidias devi-
tans.
Ad Gal. 1.

Act. 9. 23.
Bar. an. 37. 1.
Usser. p. 645.
Capell. histor.
Apost. pag. 9.

T 2

grega-

JESU CHR. gregavit ex utero matris meae, & vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus: continuo non acquievi carni, & sanguini, neque veni Hierosolymam ad Antecessores meos Apostolos, sed abii in Arabiam; & iterum reversus sum Damascum. Cur vero, relicta Damasco, Hierosolymam venerit, Lucas admonet: Cum autem implerentur dies multi, consilium fecerunt in unum Judæi, ut eum interficerent. Notæ autem factæ sunt Saulo insidiæ eorum. Custodiebant autem & portas die, ac nocte ut interficerent, accipientes autem eum discipuli nocte, per murum dimiserunt eum, submittentes in sporta. Eadem & ipse Paulus ad Corinthios his verbis: Damasci Præpositus gentis Aretæ Regis, custodiebat Civitatem Damascenorum, ut me comprehenderet, & per fenestram in sporta dimissus sum per murum, & effugi manus ejus: Cum enim, ut paullo ante dictum est, bellum Romani adversus Aretam Regem gererent, facile fuit Judæis, qui Paulum oderant, Aretæ Regis Præfecto suadere, Paulum, utpote Romanum civem, illuc tamquam exploratorem advenisse. Ubi vero Hierosolymam venit, tentabat se conjungere discipulis, & omnes timebant eum, non credentes, quod esset discipulus: Barnabas autem apprehensum illum duxit ad Apostolos: & narravit illis, quomodo in via vidisset Dominum, & quia loquutus est ei, & quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu. Et erat cum illis intrans, & exiens in Hierusalem, & fiducialiter agens in nomine Domini. Loquebatur quoque Gentibus, & disputabat cum Græcis: illi autem quærebant occidere eum. Quod cum cognovissent fratres, deduxerunt eum Casaream, & dimiserunt Tarsum.

Qua de causa
Paulus ad Petrum
venerit.
Ad Galat. 1.18.

3. Timor autem Discipulorum indicat, tunc primum post conversionem illuc advenisse Paulum, qui Hierosolymam ascendit, ut Petrum Apostolorum Principem videret: Deinde post annos tres veni Hierosolymam, ut ipse testatur, videre Petrum, & mansi apud eum diebus quindecim; alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini. Ut obsequium ergo præstaret Petro, Paulus ad eum venit: Num. & quod jussus sit ire Hierosolymam, ait Hieronymus, ad hoc esse, ut videret Apostolum, non discendi studio, qui & ipse eumdem prædicationis haberet auctorem, sed honoris priori Apostolo deferendi; Congruit Ambrosiaster: Dignum fuit, ut cuperet videre Petrum, quia primus erat inter Apostolos, cui de-

Nier. ad Gal 2.
Ambr. in Epist.
ad Gal.

lega-

legaverat curam Ecclesiarum, non utique, ut aliquid ab eo disceret &c. Neque dissentiunt Theodoretus, OEcumenius, & Chrysostomus: Post tam multa, tamque præclara gesta; cumque Petro nulla in re indigeret... tamen ascendit tamquam ad majorem, ac seniore, solusque Petri conspectus commovit illum, ut eo proficisceretur. Videns, quomodo illi tribuit congruentem honorem, neque solum non ducit se illi meliorem, verum ne parem quidem esse putat, quod ex ipsa professione liquet. Elapsis vero diebus quindecim Paulus Hierosolyma excessit, a Domino admonitus, hisce verbis, Exi velociter ex Hierusalem, quoniam non recipient testimonium tuum de me;... vade: quoniam ego in nationes longe mittam te; atque inde discedens a fratribus Tarsum deductus est, ut eum a Judæorum furore subducerent.

4. Senio, viribusque exhaustus Tiberius obiit tandem, die xvii. Kal. Aprilis, si Svetonio ex Tacito credendum; vel vii. si Dioni, postquam imperasset ab Augusti morte annos 22. menses 7., dies totidem; non menses quinque, aut sex, ut habet Josephus. Vulgata Tiberii morte, populus Romanus, ut ejus corpus in Tiberim projiceretur, rogavit, vel ad uncum, Gemoniasque daretur; Caji tamen opera, & militari manu Romam delatum, honorificentissima sepultura conditum est.

5. Nepotes duos reliquit, nempe Cajum Caligulam, Germanici a Tiberio adoptati filium, atque Imperii successorem, & Tiberium Gemellum, Drusi filium. Reliquit & filium, Drusum scilicet, sed adhuc impuberem, & Imperio imparem, vix enim septimum & decimum annum attigerat. His adde Tiberium Claudium Germanici fratrem, infirma mente. An nepotes Cajum, & Tiberium Imperii hæredes reliquerit, in dubio est. Josephus tradit, Imperium reliquisse ei, qui prior cubiculum quadam die intrasset, eoque augurio Successorem sibi elegisse. At contra Philo, & Dio, utrosque Imperii hæredes dictos fuisse indicant: *Suum Patruelem, & Imperii cohæredem, & propiorem Successorem Tiberii, quod hic natura, ipse adoptione nepos esset, occidit.* Cohæres itaque, Philone auctore, una cum Cajo, eoque propior erat Tiberius, Gemellus dictus. Consentit & Dio: *Reliquerat sane Tiberius nepoti suo Tiberio principatum, sed Cajus testamentum per Mæcronem in Senatum misit, idque Consulum, reliquorumque, ante hoc præ-*

JESU CHR.
AN. 37.
Theodore. Chry.
sof. in epist. ad
Gal.

Act. 22. 17.

Tiberii Imp.
mors, cui Ca-
jus Caligula
succedit.
Svet. in Tib. 13.
Tacit. lib. 6. 50.
Dio lib. 58.
Joseph. antiq.
lib. 18. 3. de
bello Jud. lib. 2.
7.

Cajus solus im-
perat.

Joseph. antiq.
l. 18. 3.

Philo legat. ad
Caj. Dio lib. 59.

JESU CHR.
AN. 37.

paratorum, sententiis irritum judicari fecit, tanquam ab homine mentis impote, qui Imperium puero, cui ne in curiam esset per aetatem aditus, commississet; Sententia itaque Senatus, non Tiberii testamento, Cajus solus Imperium obtinuit.

De gestis Caii
Imp.

Dio. lib. 59.

6. Ubi imperare coepit, multa benignitatis, benevolentiae, liberalitatis in Senatum, populumque indicia dedit; ingressus enim Curiam, se communicaturum cum ipsis Imperium, cunctaque eorum arbitrio acturum testatus est; in carceribus viinctos dimisit; actiones laesae majestatis, quibus Urbs vexabatur, sustulit; Senatoribus epulum, spectacula populo praebebat. At nondum quis esset Cajus apparebat, nec diuturna fuit ex eo suscepta laetitia. Brevi enim se Tiberio defuncto simillimum ostendit, quem etiam avaritia, crudelitate, libidine non aquavit modo, sed vicit: Et nondum exacto anno Tiberium Imperii cohæredem, qui jam ex ephebis excefferat, quemque juventutis Principem dixerat, & adoptaverat, interfecit, eo crimine accusatum, quod mortem ipsius optasset. Quis Cajus fuerit, hac sententia declarat Seneca: *Hunc mihi videtur rerum naturam edidisse, ut ostenderet quid summa vitia in summa fortuna possent.*

Seneca de con-
sol. ad Albinum.

De Neronis
ortu, & Josē-
phi hæbræi.
Svet. in Ner.
cap. 6.
Dio lib. 61.
Tillemon. tom. 1.
lib. 1. Imp. pag.
252. Pag. not.
an. 54. Murat.
Basnag. hoc an.
Josephus vita c. 1.
to. 1. ed. Amstel.

7. Neronis nativitas labentem annum Orbi terrarum infauftum reddidit; nil enim nisi detestabile ex se ipso, & Agrippina nasci potuisse, ipse Domitius pater amicis gratulantibus respondebat. In lucem editus fuit Decembri mense *Antii post novem menses, quam Tiberius excessit* 8. Kal. Januarias, ut Suetonius refert. Natum quoque hoc anno celeberrimum Judaicæ nationis historicum Josephum, prodit ipse in vita sua: *Porro Mathias me genuit Imperii Caii Caesaris anno primo.*

JESU CHRISTI AN. 38. PETRI APOSTOLI AN. 7.

CAII CALIG. IMP. 2.

COSS. M. AQUILIO JULIANO, ET P. NONIO ASPRENATE

AN. URB. 791. OLYMP. 204. AN. 2.

Petrus Judæis
per varias pro-
vincias Evan-
gelium prædi-
cat.

1. Quæ his Consulibus ab Apostolis gesta fuerint, ignoramus. Lucas enim ea tantum memoriæ prodidit, quæ postea contigerunt, cum Petrus Apostolus ab Herode in carcerem missus est. Ad hæc tamen tempora referenda omnino videntur, quæ communi traditione constant de Petri prædicatione ad Judæos Ponti, Galatiæ, Bithiniae, Cappadociæ, & Asiæ, quibus postea

ſæca anno Chriſti 43. epistolam primam scripſit. Conſtat enim ex Euſebio, Hieronymo, Epiphanio, Leone, aliisque, Petrum illas regiones peragraſſe antequam Romam peteret, & epistolam ſcriberet: Id quod perperam ſane a Pearſonio impugnatur: *At Petrus, inquit Euſebius, per Pontum, Galatiam, Bitthiniam, Capadociam, atque Aſiam Judæis, qui in diſperſione erant, prædicaffe exiſtimatur. Qui ad extremum Romam veniens &c.*

2. Cajus Caligula aliqua laude, plurima vero vituperatione, & odio digna perpetravit: Urbis enim incendium, militum ope extinxit; damnum refecit, & Comitia populo reſtituit. Contra cum die quadam fontem nullum haberet, quem feris objiceret, obvium quemque abripi juſſit, & lingua præciſa, ne Deos homineſque interpellare poſſet, feris laniandum dari mandavit. Macronem præterea, ejuſque uxorem Enniam, cum qua ante Imperium adulteria perpetraverat, cuique unice Imperium debebat, ad voluntariam mortem adegit.

3. Drufillam Sororem, quam prætextatus adhuc ſtupraſſe tradebatur, ubi imperium adeptus fuit, a viro ſuo Lucio Caſſio Longino abreptam, palam pro uxore habuit; deinde M. Lepido nuptui tradidit, atque hoc tandem anno deſunctam publica ſepultura donavit, juſtitio indiſto, in quo riſiſſe, aut convivio quemquam excepiſſe capitale fuit. Paucis denique poſt diebus Loliam Paulſnam marito Memmio Regulo ereptam ſibi deſpondit, ac copulavit.

4. Interea Agrippa Herodes in Judæam rediit: *Altero deinde anno*, ait Joſephus, *principatus Caii Caſaris, Agrippa petiit veniam navigandi in ſuum Regnum, ordinandi illud gratia, reverſurumque ſe hoc peracto pollicitus.* Sed quid ubi Alexandriam pervenit, ei contigerit, ex Philone audiamus: *Diſcedenti in ſuum Regnum Cajus ſuaſit, ne a Brunduſio ſolveret, petiturus Syriam, quod navigatio ea longa eſſet, atque difficilis; uteretur potius compendiaria per Alexandriam, expectatis Eteſiis. Aſebant enim Ægyptias onerarias, celerrimas, & gubernatores harum egregios, qui more aurigarum certantium rectam curſum teneant. Paruit ille, ut domino conſulenti utilia. Cumque deſcendiſſet Puteolos; & naves Alexandrinæ in Portu paratas ad ſolvendum inveniſſet, proſpera navigatione uſus, poſt paucos dies, inexpectatus, & improvifus appulit; juſſis gubernatoribus, cum ſub veſperam Pharos ſe proferret, vela contrahere, & ibi circa ipſum in ſuiſo manere uſque ad crepuſculum,*

JESU CHR.
AN. 38.

Euſeb. lib. 3. 1.
S. Leo ſerm. 80.
Hier. de vir. illuſtr. 1. Pearſ. de Petri Romam appulſu pa. 56.

57.
De Caji crudelitate, qui Macronem interfecit.

Dio lib. 59. Svet. in Calig. Philo de legat. ad Cajum, & lib. contra Flaccum Svet., & Dio, ut ſupra.

De Caji libidine.

Svet. Dio, ut ſupra.

Agrippa Herodes in Regnum proficiſcitur.

Philo in Flaccum.

ac

JESU CHR.
AN. 38.

ac nocte demum Portum subire: ut excedens, omnibus jam dormientibus, nemini conspectus perveniret ad suum hospitem. Tanta ille venit cum modestia, volens, si fieri possit, omnibus insciis Urbem excedere; non enim visendæ hujus causa venerat, quam ante adierat, Romam navigaturus ad Tiberium; sed quærebat compendiosum ad suos reditum.

Quid Alexandrini in Agrippam egerint.
Philo ut sup.

5. At Ægyptii rumpebantur invidia, quod ipsis est nativum vitium; & alienam felicitatem suam interpretabantur infortunium; tum etiam ob inveteratam cum Judæis similitudinem, ægre ferebant, extitisse Judæorum Regem quempiam, haud aliter, quam si ipsi avito Regno exturbarentur singuli. Rursusque miserum Flaccum Ægypti præfectum irritabant, incitando ad eandem invidiam his vocibus: Tua perniciēs erit hic advena: majore quam tu splendore, & fastu septus est; omnes in se convertit spectantes, satellitium argenteis clypeis, & inauratis armis nitidum. Et quid opus erat venire ad alienam provinciam, cum posset in suam ditionem tuto deduci classibus? Nam etiamsi Cajus permitteret, atque adeo cogeret, debuerat deprecari hanc profectiōem, ne sua felicitate officeret Præsidi, suo splendore obscurando ejus gloriam. His ille auditis, magis etiam turgebat, quam antea; palam quidem socium, & amicum simulans, quod timeret Imperatorem, a quo missus erat; privatum tamen odium, & æmulationem aperiens, & ex obliquo eum contumeliis appetens, quando id non audebat in faciem. Nam urbanam multitudinem otiosam, segnemque, nec alia re occupatam, quam garrulitate, convitiis passus est Regi maledicere, siue ab ipso Præside fuerit exortum obloquendi principium, siue alios etiam huc impulerit per eos, qui non gravatim offerunt ad talia suum ministerium; qui occasionem nacti, totos dies traducebant in gymnasio sermonibus scurrilibus, jactantes in eum dicta; nonnunquam etiam minographorum, & id genus poetarum ludicris carminibus abutebantur, ad prodendam obscenitatem ingenii ad talia, magis quam ad honestas artes prompti, ac dociles; alioqui Præses indignatus objurgasset, multassetque arrogantem maledicentiam. Immo etiamsi rex non fuisset familiaris Cæsaris, tamen non debuerat habere aliquod honoris privilegium? quæ certe argumenta sunt manifestissima, Flaccum ejus maledicentiæ fuisse conscium. Nam qui castigare, aut saltem, cohibere valens, non cohibuit, satis apparet, quod permiserit. Ubi vero vulgus incompositum occasionem peccandi acce-

Delusus in Cæsarabæ Rex Judæorum.

accepit, non facile desistit, novis erratis priora cumulans. Erat quippe quidam insanus, nomine Carabas, non ex illo conspicuo furiosorum genere, sed leviori correptus insania. Is interdum, noctuque nudus oberrabat per compita nec æstum nec frigus devitans, puerorum, & adolescentium ludibrium. Hunc miserum propulsum ad gymnasium, in superiori loco statuunt, ut spectari posset ab omnibus; moxque capiti diadema imponunt papyraceum, pro paludamento corpori storem induunt, pro sceptro frustum arundinis humo sublatum quidam ei dedit inmanum: sic ornatum regiis insigniis, & in Regem transformatum, more histrionico, adolescentes perticas in humeris gestantes, stipabant pro satellitio; tum alii salutatum accedebant, alii sibi reddi jura petebant, alii consulebant eum de Republica. Post hæc acclamatum est a circumstantibus magna voce Marim appellantis, quod nomen Syris significat Dominum; norant enim Agrippam Syrum genere, & regnare in bona portione Syriæ. His auditis, immo visis, Flaccus, cum debuisset illum insanum conjicere in carcerem, ne illisuribus præberet materiam petulantiae; atque etiam ipsos subornatores, quod Regem Casuris amicum, a Senatu Romano honoratum ornamentis prætoriiis, ausi sint apertis, obliquisque contumeliis luceſcere, non solum eos non castigavit, sed ne cohibere quidem dignatus est; licentiam dans malitiosis, & quicquid videbat, audiebatque diffimulans. Hactenus de his, quæ in Agrippam Judæorum Regem ab Alexandrinis facta sunt. Sed maximorum hæc initia malorum fuerunt; nam peracta vix histrionica scena infani Regis Carabæ, mox luctuosa subsecuta est, quæ hoc anno Alexandriæ incœpta, per sequentes prorogata, toto imperio Romano Judæorum gentem ad exitium tandem perduxit.

6. Alexandrini enim summo mane in Theatrum, redempto jam Flacci favore, confluentes, unanimiter conclamaverunt, dedicandas esse in proseuchis statuas, (Imperatoris scilicet, in Judæorum Synagogis, a quo magnopere abhorrebant Judæi) petentes licentiam nunquam auditi facinoris. Qua vero ratione rem perfecerint, idem Philo in legatione ad Cajum suscepta pro Alexandrinis Judæis his verbis narrat: *Proseuchas quot-quot diruere incendereve non potuerant, quod accolerentur magna Judæorum frequentia, alio modo perdidit. Nam effigies Caii statuerunt in omnibus, in maxima vero ac celeberrima sublimem quadrigis æneis, idque tam præpropere studio, ut cum ca-*

Judæorum
Synagoga Alexandriæ destruantur, aut erectis ibidem
Statuis violantur.

Philo legat. ad
Cajum.

JESU CHR.
AN. 38.

rerent novis quadrigis, veteres æruginosas, auribus, caudis, pedibusque mutilatas, e gymnasio raperent olim dedicatas, ut fertur, Cleopatra, quæ fuerat ultima hujus nominis Regina proavia. Verumtamen non in Proseucas tantum, sed & in fortunas, vitasque Judæorum ab Alexandrino populo sævitum est, consentiente, & plaudente Præsidi Flacco.

Judæorum
calamitates va-
riæ.

Philo in Flac.

7. Ergo, pergit Philo, postquam is contra legem conatus visus est Præsidi succedere proseucas tollenti, ut ne nomen quidem reliquum sineret, rursus aggressus est alia nostra instituta pessumdare; ut his abscissis, quibus solis nostra vita sustinetur, tanquam sacra anchora, ademptoque jure civitatis, in calamitates incideremus maximas, destituti omni præsidio. Post paucos enim dies edictum proposuit, in quo nos appellabat inquilinos, & externos, ne causæ quidem dicendæ potestatem faciens, sed injudicatos condemnans: quo quid potest esse magis tyrannicum? Ipse sibi usurpabat partes delatoris, inimici, testis, Judicis, pænarum exactoris. Tertium quoque scelus addidit, non contentus duobus prioribus, passus quoslibet in Judæos, tanquam bello captos, scire; qui nacti licentiam, quid fecerunt? Quinque sunt Urbis regiones denominatæ a primoribus litteris: harum duæ dicuntur Judaicæ, quod in his plurimi Judæi habitent, quamvis & in aliis non pauci sparsim habeant domicilia. Quid igitur fecerunt? e quatuor litteris expulsos Judæos concluderunt in unius partem angustissimam. At illi, quod plures essent, quam ut is locus eos caperet, egrediebantur ad littora, & monumenta, & sterquilinia, exuti rebus suis omnibus. Inimici verò, facti in desertas domos impetu, prædas, tanquam jure belli partas, dividebant; effractisque Judæorum officinis, quæ tum propter luctum mortis Drusillæ clausæ fuerant, hinc quoque plurima egresserunt, quæ in medium forum translata verterunt in usus proprios. Sed minus nocebant rapinæ, quam abrupta negotiatio; cum creditores amisissent pignora, nec sineretur ullus Agricola, nauta, negotiator, opifex exercere artes solitas. Ita non simplex eis parabatur pauperies, vel quod una die spoliabantur suis facultatibus, vel quod non dabatur quæstum facere more solito. Hæc quamvis molesta, videbantur tamen tolerabilia, collata cum cæteris. Et post alia multa hæc sequuntur. Post domos direptas, exactis habitatoribus, atque ita desolatas partes Urbis plerasque, tanquam obsessi undique ab inimicis, & oppressi gravi rerum victui necessariorum inopia, inspectantesque parvos liberos & uxores

res ante ora sua fume deficere, induc̃ta per adversarios (nam de cetero felix annona erat ubique, & flumen stagnationibus iustis arva inundarat largiter, & campi frugiferi frumenti copiam magnam protulerant) jam egestatis impatientes, quidam ad cognatorum, & quondam amicorum Aedes ibant, pr̃ter solitum petaturi stipem necessariam; alii generosiores aspernati mendicorum fortunam, ut illiberalem, prodibant in forum tantum, ut sibi, suisque cibos emerent miseri; mox enim a vulgo seditioso correpti sunt, occisique; corpora quoque horum per totam Urbem raptata, ut ne ad sepulturam quidem ullum membrum fieret reliquum. Eadem rabie perierunt & alii plurimi, novis crudelitatis formis excogitatis per efferatam in mores belluinos plebeculam. Nam ubicumque Judaei conspicerentur, aut saxi coniectis enescabantur, aut inflic̃tis fustibus, nec statim plagis lethalibus appetebantur, ne accelerata morte cito eriperentur cruciatibus. Alii ferociores abusi pr̃senti licentia, contemptis hebetioribus, arma acceperunt efficacissima, ignem, ferrumque; & multos gladiis confecerunt, nec pauciores concremaverunt. Interdum familias integras, maritos cum uxoribus, parvulos cum parentibus in medio foro exurebant immaniter, nec senium, nec teneram aetatem miserati, nec ejus innocentiam; & quoties ligna deerant, collectis sarmentis, non tam igne, quam fumo necubant eos, quo diutius morerentur, & miserius: quorum cadavera semiusculata confestim jacebant, & promiscue, triste horrendumque spectaculum. Quod si lignatores sarmenta inferrent tardius, impositos lignae supellectili urebant ejus dominos, subtrac̃ta pretiosiore, viliori utendo pro lignis vulgaribus ad rogos extruendos. Multos etiam vivos in alterum pedem fune injecto trahabant, interim insultando calcibus, excogitato genere mortis acerbissimo; nec in extinctos remittebant iram, gravius saviendo in cadavera propemodum per omnes Urbis angiportus raptata, donec lacerata cute cum nervis, & carnibus, & frustis sparsim in aspero solo haerentibus minutim concerperentur.

8. Interea quidam eorum, tanquam in theatro se indolescere simulabant ad talia spectacula; ceterum qui vere dolebant suorum vicem, cognati, amique confestim p̃enas dabant intempestivae, ut inimicis videbatur, misericordiae, arreptique flagris cedebantur, & post omnia tormenta, quae poterant excipere corporibus, tandem in crucem agebantur. Postquam autem Flaccus perfodit omnium Judaeorum parietes, & nihil intactum reliquit,

V 2

IESU CHR.
AN. 38.

Fames & cae-
des Judaeorum.

Judaei flagris
caesi.

in

JESU CHR.
AN. 38.

in eorum perniciem immane quiddam commentus est, novarum semper inventor injuriarum: nam e Senatu nostro (quem Augustus servator optime de nobis meritis instituit, ceu publicum Judaeorum consilium, missis super ea re litteris ad Maximum designatum Aegypti Praesidem) triginta octo comprehensos in suis privatis Aedibus confestim vinciri iussit; traductosque egregia pompa per medium Forum senes, reductis in tergum manibus, ligatos partim loris, partim ferreis catenis induxit in theatrum; spectaculum miserabile, nec illi tempori, aut loco debitum; statutosque coram inimicis eorum sedentibus ad majorem ignominiam, iussit nudatos flagellari, tanquam scelestos, & nocentissimos, ut conscissi verberibus, aliquot mox ut inde sunt elati, exhalarent animam: reliqui desperata salute cum diuturno morbo conflictati sint. Quod facinus etsi alias deprehensum est nihilominus hic quoque declarabitur. Ex dicto Senatu tres, Evodius, Tryphon, Andron bonis spoliati fuerunt, direptis eorum Aedibus uno impetu, nec id latuit Praesidem; didicerat enim accitis nostris magistratibus, quasi acturus de concordia; & tamen quamvis sciret spoliatos fuisse, verberabat in conspectu eorum, qui spoliarent, ut alteris calamitatem geminaret, addito ad paupertatem cruciatu corporis; alteri duplicem voluptatem caperent, ex concessis sibi alienis opibus, & inimicorum ignominia. Dicam parvum quiddam, quod an inter tanta mala dicendum sit, dubito; sed quamvis parvum, non parvam tamen indicat malitiam. Est in illa urbe flagrorum differentia pro eorum conditione, qui caduntur; aliter enim Aegyptii flagellantur ab aliis. Alexandrini vero virgis caduntur ab Alexandrinis Licetoribus, quos vocant Spatephoros; hunc moxem & in nostris hominibus servarunt superiores Praesides, & ipse quoque Flaccus primis sui magistratus temporibus. Est certe non parvum quoddam solatium, & in cruciatu remissionis nonnihil, quando res ita ut sunt, sinuntur, nec augetur malitiose molestia. Sed cum accedit odium, nihil aequitati relinquitur. An non fuit iniquissimum, cum de plebe Alexandrina Judaei liberalibus, & civilibus flagris punirentur, si quando viderentur commeriti; Magistratus, Senatoresque honoratos, vel ipsis appellationibus hac parte inferiores haberi suis subditis, & ex aequo cum Aegyptiorum obscurissimis maximorum flagitiorum poenam luentibus corpore?

Judaei diebus
festis crucifixi.

9. Omitto dicere, quod etiamsi peccassent gravissime, debuerat habere temporis rationem, atque reverentiam, & differre

re mulctationem in aliud. Num bonis Præfidibus, & recte, non insolenter administrantibus Rempublicam, mos est in neminem damnatum animadvertere, donec solemnēs celebritates, natalitiaque Augustorum festa prætereant. At ille per hos ipsos dies injustis pœnis affligebat homines innoxios. An non poterat potestea, si voluisset easdem ab illis exigere? Sed properabat, urgebatque negotium, ut turbis aduersariorum gratificaretur, ratus eo modo se impetraturum eorum favorem ad exequenda consilia, quæ agitabat animo. Atque quosdam jam crucifixos, instante tali festo, de Cruce depositos, & ad Sepulturam ex more cognatis redditos; quandoquidem decebat, vel ad mortuos redire, aliquem fructum ex Imperatoris natalibus simul celebritati suum sacrum honorem servari. At iste non mortuos deponi de crucibus, sed vivos crucifigi jubebat; quibus ipsum tempus non quidem absolutionem, brevem tamen dabat veniam, & pœnæ procrastinationem; nihilominus ante flagellabantur in medio theatro, & igne, ferroque torquebantur, spectaculis distributis in hunc modum. Mane usque ad horam tertiam quartamve Judæi flagellabantur, suspendebantur, loris alligabantur, damnabantur, per mediam orchestram ducebantur ad supplicium: deinde post hæc tam præclara exempla edita inducebantur saltatores, mimi, tibicines, aliæque ludicra scenicarum certaminum. Sed quid miraris Philo, inquit Baronius, de cæsis, ac crucifixis Judæis diebus festis? in memoriam revoca, quid Hierosolymis aliquot ante annis gestum sit in Jesum Christum; quem, obnitente licet Pilato Præside, festis paschalibus ad mortem Crucis Judæi petierunt? En sanguis ejus exquiritur, prout sibi voverant, clamantes: Sanguis ejus super nos, & super filios nostros. Sed tragædiam prosequamur; quid multis? excogitata est secunda vastatio; cum scilicet milites per Judæorum domos missi essent scrutari, num arma abscondita haberent; nulla tamen fuerunt inventa, immo ne cultri quidem apti culinæ usibus.

10. Totum id negotium dolus erat Flacci pertinaciter nobis infensi, & vulgum exasperantis in nos, non parcendo vel mulieribus. Nam non solum in foro, sed & in medio theatro, tanquam captivæ corripiebantur, & ob quamvis calumniam in scenam trahabantur non sine gravissimis contumeliis: deinde cognito, eas esse alterius generis, dimittebantur: multas quasi Judæas comprehendebant, priusquam rem diligentius dispicerent. Quoties autem nostræ comperiebantur, ex spectatoribus facti tyran-

JESU CHR.
AN. 38.

Quid insuper Flaccus in Judæos.

JESU CHR.
AN. 38.

Philo in Flac.

Flacei finis.

Judæorum
ultio incipit,
nunquam desin-
tura.

ranni, & domini, jubeant ei carnes suillas afferri; quas quæcumque metu tormentorum gustabant, sine majore alia vexatione dimittebantur; quæ vero sibi temperabant, tortoribus tradebantur ad cruciatus maximos: quod fuit eximium argumentum earum innocentia. Hucusque Philo de injuriis per Flaccum illatis in Judæos Alexandrinos; quas etiam prosequitur in Libro, quem scripsit de legatione ad Cajum. Hisce officiis Flaccus Ægypti Præfectus, gratiam Caii promereri studebat, quam olim, Tiberii tempore, demeruerat; quod, ut idem Philo testatur, unus fuisset ex his, quorum insidiis Caii mater delata perierat. Cæterum injuriæ memor Cæsar, hoc eodem anno, autumnii tempore, quo Judæi agunt scenopegiam, misso Basso Centurione Alexandriam, eundem Flaccum in convivio discumbentem in vincula conjici, Romamque perducere jussit, & mulctatum bonis, in Andrum Insulam relegavit; ubi non multo post, missis militibus, occidi præcepit. Quod vero spectat ad Judæos, non casu quidem est factum, ut permetteret Deus, tam immanem bestiam in eos sævire. Peccatum quippe illorum, quo Christum Deum crucifixerant, scriptum (quod ait Propheta) stylo ferreo in ungue adamantino, in ipsos clamans, meritas exposcebat poenas, de quibus infra sæpius dicturi sumus.

JESU CHRISTI AN. 39. PETRI APOST. 8.

C. CALIGALÆ IMP. 3:

COSS. CAJO AUG. II. ET L. APRONIO CÆSANO I.

AN. URB. 792. OLIMP. 204. AN. 3.

Paulus Tarsus
evangelizat.

Epist. ad Gal. I.
22. 23.

Herodes Anti-
pas Romam
navigat.

1. Vix quidquam de Apostolorum gestis dicendum hoc anno occurrit, ob Lucæ silentium: ex Paulo Apostolo scimus, ipsum, cum Hierosolyma aufugisset, uti jam diximus, Tarsum venisse, ibique Evangelium prædicasse: *Deinde veni in partes Syriae, & Ciliciæ; eram autem ignotus facie Ecclesiis Judææ, quæ erant in Christo, tantum autem auditum habebant: quoniam qui persequabatur nos aliquando, nunc evangelizat fidem, quam expugnabat, & in me clarificabant Deum.* Quæ autem, quibusque singillatim locis, his temporibus gesserit, ac proinde toleraverit, nobis non constat.

2. Interim Rex Agrippa Alexandria, ubi tot ludibriis exceptus fuerat, solvens quamprimum in Regnum suum venit, quem tanta fulgentem dignitate, & Regno auctum, cum vidisset

set Herodias soror ejus, Herodis Antipæ uxor, viro suo persuasit, ut Romam & ipse navigaret, spem faciens fore ut eadem & ipsi contingerent. Ad Cajum itaque proficisci statuit Antipas; sed spe frustratus, Regnum cum libertate amisit. Agrippa vero, inquit Josephus, cognita eorum mente, ac apparatu, ipse quoque se accinxit ad resistendum, & quam primum eos e portu solvisse didicit, ipse etiam Romam misit Fortunatum suum libertum ad Imperatorem cum muneribus, & literis scriptis contra Herodem; simulque mandavit, ut per occasionem amplius cum Principe super hoc negotio differeret. Qui subsecutus Herodem, & secunda navigatione usus, tantummodo a tergo relictus est, quod tum primum illo ad Cæsarem admissio supervenit, litterasque reddidit; uterque enim Puteolos appulit; & Cajus tum forte apud Bajas repertus est. Itaque Cajus simul ac ab Herode salutatus est (priorem enim eum admiserat) simul Agrippæ perlegit litteras accusantes Herodem, quod prius cum Sejano conspirasset in Tiberium, & nunc iterum Artabano Partho faveret contra Caii novum imperium. Argumento erat ipsius Tetrarchæ apparatus, qui in Armamentariis suis haberet tantum armorum, quantum instruendis virorum septuaginta millibus sufficeret. Quare Cæsar commotus, percunctatus est Herodem, vera ne essent, quæ nunciarentur de armorum numero. Quo annuente (neque enim vera negare poterat) satis approbatam putans defectionem, adeptam illi Tetrarchiam, ad Agrippæ Regnum adjecit, pecuniam quoque ejus donans Agrippæ indici. Herodem vero perpetuo damnavit exilio apud Lugdunum urbem Gallie. Cognito deinde sororem Agrippæ esse Herodiadem, pecuniam ei propriam concessit; & ratus non libenter fore marito calamitatis sociam, in Agrippæ gratiam se illi parvum promisit. Ad hæc illa: Tu quidem, Imperator, ut tua maiestate dignum est, loqueris; sed mihi conjugalis amor inpedimento est, quomodo fruar hac indulgentia; non enim æquum censeo, ut cui secundæ fortunæ fui sociæ, eum nunc in adversa deseram. At ille indigne ferens tam excelsum animum in fœminâ, ipsam quoque cum Herode expulit, & bona ejus Agrippæ largitus est. Atque hæc fuit vindicta, quam Deus intulit, tum Herodiadi fratris successus indigne ferenti, tum Herodi ad obsequendum vaniloquentiæ uxoris nimis facili. Hæc omnia Josephus; qui parum sibi constans, alibi ab his diverbia narrat: nimirum Agrippam sequutum esse Herodem Romam ad Cajum; atque Herodem cum uxore fugisse in Hispaniam:

IESU CHR.
ÆN. 39.

Joseph. Anti-
quit. lib. 18. 9.
10.

Herodes Re-
gno privatur,
ac relegatur.

Joseph. ut sup.

Joseph. de bello
Jud. l. 2. c. 8.
in fine.

JESU CHR.

AN. 39.

Pseudo Hegef.
de eccl. Hierof.
lib. 2. c. 5.

Philo de leg. ad
Sajum.

Pilatus se in-
terimit.

Euseb. lib. 2. 7.

Inter oper. Hie-
ron tom. 8.
Oros. lib. 7. 5.
Cassiodor. in
Chron.

Petronius in
Syriæ Præfetu-
ra Vitellio suc-
cedit.

In append. apud
Marcell.
Dio lib. 59. Ta-
cit. l. 5. Suet.
in Vitellio.
Bar. an. 41. 42.
Joseph. l. 19. 6.
Philo legat. ad
Cajum.
Basnag. nu. 7.
Uffer. pag. 653.
Valer. Max. lib.

4. 7.

Cajus Imp.
honores divi-
nos sibi assu-
mit.
Tacit. ann. l. 6.
Dio lib. 59.
Suet. in Calig.

Cajus suam
statuam in
Templo Hiero-
sol. collocare
jubet.

niam : Josephum sequutus larvatus Hegefippus addit ; Herodem mærore animi confectum interiisse . Porro hujus divinæ plane in Herodem , & Herodiadem ultionis causam si quis altius repetat ultro fatebitur , hæc iis accidisse tum ob Joannem Baptistam immaniter occisum , tum etiam ob Christum ab Herode spretum , ac male habitum . Quod vero pertinet ad Agrippæ Regis Romam adventum , sequenti anno potius contigisse , ex Philone colligitur .

3. Hoc anno *Pilatus* , olim *Judææ Præses* , qui *Servatorem nostrum morti addixerat* , imperante *Cajo* : ait Eusebius ; in tantas calamitates incidit , ut mortem sibi conscisceret , suorumque ipse scelerum vindex esset , divina Justitia in eum , ut par erat , sæviante ; idque a *Græcis Scriptoribus* proditum est , qui per *Olympiades rerum gestarum seriem conscripserunt* . Eadem habet & in *Chronico Olymp. 204. an. 3.* eique suffragantur *Orosius* & *Cassiodorus* . Viennæ autem in Galliis relegatum obiisse Pilatum , tradit *Ado* ejusdem Civitatis Episcopus .

4. *Vitellius* Syriæ præfectura a *Cajo* dejectus , & in Urbem revocatus , quod *Tiridatem Parthis* a *Tiberio* Regem missum , Regno expelli permisisset , morte jam erat multandus , ut in excerptis a *Valesio* editis legitur . Cum tamen vultu vestituque ad humilitatem simulate composito , *Caii* pedibus advolutus , & veniam effusis lacrimis deprecans , eum uti Deum adoravisset ; ita foeda hac adulatione placavit , ut inter ejus amicos habitus deinceps fuerit . *Vitellio* in ea Provincia *Cæsar* subrogavit *Publium Petronium* qui teste *Valerio Maximo* humili loco natus in equestrem ordinem adlectus fuerat . *Lucium* appellat *Baronius* . *Publii* tamen prænomine usum fuisse constat ex *Philone* , & *Josepho* .

5. Eo vesaniæ *Cajus* devenerat , ut divinam sibi ipsi majestatem assereret ; hinc templa , & statuas suo nomini consecrandas decrevit ; Sacerdos ipse sibi fuit , & ut tanto numini Sacerdotis dignitas responderet , suum sibi Equum in Sacerdotio collegam adscivit .

6. Cum itaque *Cajus* divinos ambiret honores , ac ne *Jovi* quidem cederet , quippe qui de *Jovis Olympii* simulacro Romam deferendi , & illius imagine in suam mutanda , consilium inierat ; *Publio Petronio* Syriæ Præsidi mandavit , ut statuam sibi in Templo Hierosolymitano ponendam curaret ; quod tamen in sequentem annum *Petronius* distulit . *Cajus autem* , ait *Josephus* , indi-

indigne ferens, a solis Judæis ita se despici, Legatum in Syriam mittit Petronium successurum Vitellio; jubetque, ut cum valido exercitu invadat Judæam; & si sponte id admittant, statum in templo Dei collocaret: quod si detrectent, bello devictos imperata facere adigat. Is sumpta administratione rerum Syriæ, dedit operam, ut exquererentur mandata Cæsaris: contractisque quantum poterat auxiliis, cum duabus legionibus hibernavit apud Ptolemaidem, primo vere bellum illaturus; quod & Cajo significavit per litteras, qui collaudata ejus industria, hortatus est eum ad agendum gnaviter, & frangendam bello gentis contumaciam.

JESU CHR.
AN. 39.

Suet. Dio, ut
supra.
Joseph. l. 18. 11.

7. Quid vero in causa fuerit, quare Cajus in Templo statum poni jusserit, refert Philo: Is, idest Capito, in Judæa præest exigendis tributis, infensus provincialibus: pauper enim eo profectus, nunc illis fraudatis, ditatus, & accusationem metuens, decrevit eos prævenire, & calumniis veras criminationes avertere, casu quodam nactus occasionem. Jamniam urbem Judææ cum primis frequentem populo colunt promiscue, Judæi quidem pars maxima, non nulli tamen etiam alienigenæ, qui malo fato subreperunt e finitimis regionibus; & cum sint inquilini, facessunt indigenis negotia, semper aliquid moliendo adversus ritus Judaicos. Hi cum audirent ab advenis quantopere Cajus pro Deo coli cupiat; & quam infensus universæ Judæorum genti sit, rati, se nactus occasionem struendis inidiis, ex tempore aram excitant e materia vilissima, luto formato in lateres tantum, ut molesti essent Civibus: sciebant enim non laturos violari leges patrias, quod & sequutum est. Conspicati enim, & indignati regionis sacratæ ritus sacros sic aboleri, coorti eam sustulerunt de medio, Adversarii vero mox Capitonem adiverunt, qui auctor fuit totius hujus tragediæ. Is lucrum sibi collatum existimans, cujus jamdudum cupidus erat, scribit Cajo, exaggerando rem, & amplificando.

Capito Cajum
in Judæos exci-
tat.

Phil. legat. ad
Cajum.

8. His cognitis ille, ut opulentus, & magnificus, jubet pro altari lateritio subverso in Jamnia, poni Colossium inauratum in ipso templo urbis primario, consultoribus usus optimis, & sapientissimis, Helicone veteratore scurra nobili, & Apelle quodam tragædo, qui prius ætatis florem, ut fertur, venditaverat; tum vero fastiditus se in scenam contulerat. Scenici autem, quorum est negotium, & studium, ut theatri placeant, profligato pudore, probris, & turpitudini sunt deditissimi: quibus ar-

Capito Colof-
sum Jamniæ e-
rigi curat,

Philo, ut supra.

IESU CHR.
AN. 39.

tibus Appelles pervenit in consiliariorum ordinem; ut posset consulere Cajus alterum quomodo canendum, alterum quomodo ludendum salibus, omiſſa cura iuſtitia tuenda, paciſque publica. Ita Helicon mancipium ſcorpioni ſimile Judæos petebat veneno Ægyptiaco. Apelles vero Aſcalonio, nam inde oriundus erat. Eſt autem Aſcalonitis perpetua ſimultas cum finitimis Judæis Terra ſacræ incolis. Verum illi bonorum conſiliorum boni auctores paulo poſt impietatis ſuæ mercedem invenerunt: alter a Cajo vinctus ferreis compedibus propter alia crimina, tortuſque in rota ex intervallo ſæpius, ſicut quidam morbi ſolent ſtatis diebus recurrere. Helicon vero interfectus a Claudio Germanico Cæſare propter alias itidem culpas inſani capitis. Sed iſta poſt acciderunt: Litteræ a Cajo de ſtatua dedicanda ſcriptæ ſunt non temere, ſed quantum fieri potuit accuratiſſime. In eis imperatum eſt Petronio Syriæ Provinciæ Præſidi, ut ripenſis exercitus contra irruptiones Orientalium Regum, & nationum oppoſiti, dimidium ab Euphrate adverſus Judæos duceret, ut proſequerentur ſtatuum; non quo auguſtior dedicatio fieret, ſed ut confeſſim periret, ſi quis obſiſteret. Et paulo poſt.

Petronius ma-
nurius agit.

9. Ceterum Petronius perlectis litteris, hærebat anceps conſilii: quippe qui nec detrectare poterat præ metu, non ignarus, illum ne moram quidem laturum æquo animo, nedum tergiverſationem. Nec rem aggredi putabat tutum, ac facile; ſciebat enim Judæos non unam, ſed mille, ſi fieri poſſet, mortes ſubituros citius quam ſuſlinerent vetitum aliquid facere. Omnes enim gentes libenter ſervant ritus patrios, ſed Judæi præ ceteris. Cum enim leges ſuas credant oraculis proditas, eaſque diſcant a pueritia, in animis circumferunt harum expreſſus imagines, & ſemper intuenſo admirantur ut honeſtiſſimas: alienigenas quoque harum obſervatores amplectuntur pro ſuis civibus; Oſores autem earum, ac vituperatores habent pro hoſtibus; & in tantum abhorrent a quavis re ſuis legibus vetita, ut omnibus fortunis, felicitatibuſque humanis ad prævaricationem adduci nequeant. Sed nihil religioſius, quam Templum colunt, vel hoc argumento, quod certiſſima mors proponitur ultra ſeptuaginta interius penetrantibus: nam intra exterius accipiunt undecumque venientes ſuæ gentis homines. Hæc ſecum reputans Petronius, rem cunctanter aggrediebatur, ratus (ut erat) facinus audax; advocatiſque tanquam in animæ conſiſtorium rationibus omnibus, ſcrutabatur ſingularum ſententias, quas conſentientes inveniebat nihil in ſacris

novan-

novandum; primum quia sic jus naturæ, pietatisque postulet: deinde propter imminens periculum, non solum a Deo, verum etiam a læsis, irritatisque hominibus. Illud quoque cogitabat, quam populosa esset hæc natio; non, ut aliæ, comprehensa unius regionis spatium, sed totum pene Orbem passim incolens: diffusa est enim per continentes provincias omnes, atque insulas; adeo ut non multo pauciores sint indigenis. Tam multas hostium myriadas in se provocare, annon periculosa videri poterat alea? ne forte illis per omnes terras conspirantibus, & ad vim arcendam, certatim in unum confluentibus, bellum exoriretur insuperabile: absque eo quod ipsam Judæam innumera multitudo incoheret, viri tum corpore valentissimi, tum animo fortissimi; parati prius generosam mortem oppetere, quam deserere mores, ac ritus patrios, quantumvis calumniatorum opinione barbaros, cum revera sint liberales, ac nobiles.

10. Terrori etiam erant Transseuphratenses copiæ; nam Babylonem, & multas alias Satrapias a Judæis teneri non auribus solum, sed & oculis compertum habebat: quod singulis annis sacra pecunia mitteretur inde in Templum primitiarum nomine, quamquam per vias difficiles, & asperas, quæ tamen illius viæ Regiæ viderentur ad pietatem recta properantibus. Hæc Philo; qui mox subdit: Merito igitur timens, ne cognita hac nova dedicatione subito expeditionem susciperent, & hinc, atque inde coorti junctis copiis, inclusis in medio, clade ingenti afficerent; retardabatur talibus cogitationibus; sed in diversum trahebatur contrariis: Dominum hæc jubere juvenem; utile judicantem, quidquid ipsi collibuerit; & semel decreta exequi contemnentem quamlibet noxia, (ut qui præ superbia, pervicaciaque transfiliens hominis terminos, in Deos se ipse referat) impendere sibi capitale periculum, sive imperata faceret, sive non; Sed si pareat, cum bello, cujus eventus anceps sit; sin justa detrectet, certissimam a Cajo perniciem. Ad bellum promiores erant multi Romani adjutores in administratione rerum Syriacarum, quod scirent in se primum sæviturum Principem, ut auctores inobedientiæ. Dabatur spatium deliberandi, dum pareretur statua: nam neque transmissa fuit ex Italia, Deo volente, opinor, & suos occulto favore protegente ab injuria; neque jussus est e tota Syria lectissimam sumere; alioqui præpropere, violatis legibus, exortus fuisset repentinus tumultus, priusquam experiri posset utile consilium; nam subitanei casus ingruen-

X 2

tes

JESU CHR.
AM. 39.

Rationes diff.
rendi præcepta
Caii.
Philo ut sup.

JESU CHR.
AN. 39.

tes vim rationis hebetant . Itaque Petronius in propinquo jubet parari statuum ; & accitis a Phœnicia peritissimis artificibus , præbet materiam officina Sidone instituta .

JESU CHRISTI AN. 40. PETRI APOST. 9.

C. CALIGULÆ IMP. 4.

CONS. CAJO AUGUSTO ABSQUE COLLEGA

AN. URB. 793. OLYMP. 204. AN. 4.

Matthæus E-
vangelium scri-
bit .

Euseb. in Chron.

Apud Hier. tom.
8. lib. 3. 24.

Iren. lib. 3. 1.

Bar. 6. 41. 15.

Qua lingua
Matthæus E-
vangelium scri-
psit .

1. Aperto jam Gentibus ad Evangelium ostio , cum ad eas Apostoli per totum Orbem essent profecturi , Matthæus primus omnium in *Judæa Evangelium scripsit* , ut habet in Chronico Eusebius ; qui iterum in historia rem fusius aliquanto persequitur : *Matthæus cum Hebræis primum fidem prædicasset ; inde ad alias quoque gentes profecturus Evangelium suum patrio sermone conscribens , id quod præsentia suæ adhuc superesse videbatur , scripto illis , quod relinquebat supplevit .* Alia tamen de tempore quo Matthæus Evangelium scripsit Irenæo insedit opinio : *Ita Matthæus Evangelium hebraica lingua scripsit , cum Petrus , & Paulus Romæ evangelizarent , & fundarent Ecclesiam : Ex quo sequeretur nonnisi post annum 63. , aut 64. , quo S. Paulus Romam appulit , Matthæum Evangelium scripsisse ; ideoque nec primum omnium eam historiam litteris consignasse , quod tamen omnes , ne Irenæo quidem excepto , tradiderunt . Quamobrem nisi Irenæum reliquis Patribus immo & sibi ipsi adversari , adfirmare temere velimus ; dicendum profecto est vel mendum in Irenæi textum irrepsisse ; vel cum Baronio , ea Irenæi verba non adeo stricte intelligenda , ut Matthæus eo tempore Evangelium scripserit , quo Petrus , & Paulus Romæ simul evangelizabant , sed tunc solum , cum Petrus Urbem adveniens Ecclesiam ibi constituit : neminem quippe latet veteres passim Paulum Petræ comitem dedisse in Romana Ecclesia fundanda , quamvis multo ante Petrum Romæ fuisse certissime constet , sed ut observat eruditissimus Irenæi Editor Massuetius , in re incerta nonnisi incertis conjecturis innitimur ; communem tamen sententiam sequimur , utpote Apostolicæ historiæ magis consentaneam , & a Patribus cæterisque Scriptoribus magis probatam .*

2. Hebraice a Matthæo scriptum fuisse Evangelium consentiunt Patres . Cum tamen Hebraicus Matthæi textus nusquam

piam inventus & ab aliquo visus fuerit, nonnulli ex recentioribus arbitrantur Græce Evangelium scripsisse, & Hieronymum, aliosque veteres non de authentico Matthæi esse intelligendos, sed de apocrypho quodam Evangelio, quo Nazaraei, Æbionæi, alique hæretici utebantur, cujus pars maxima ex Matthæo desumpta erat, & quod pluribus scatebat erroribus. Eorum tamen inanes esse conjecturas vel ex eo potest intelligi, quod Eusebius memorat S. Pantenum apud Indos invenisse Matthæi Evangelium, a S. Bartholomæo Apostolo ad ipsos delatum, hebraicis litteris conscriptum; quod Alexandriam Pantenus ipse asportavit, teste Hieronymo. Anno quoque 488. cum Corpore S. Barnabæ inventum fuisse Evangelium Matthæi suo loco videbimus; verum quo Idiomate illud apographum scriptum esset certe adfirmari non potest. Hebraicum fuisse tradit Baronius; e contra Græcum fuisse probabilius asserit Tillemontius, ea conjectura ductus, quod singulis annis feria quinta in Cœna Domini ex eo Codice Evangelium legeretur Constantinopoli in Ecclesia Palatina. Quidquid tamen de hoc sit; cum Patres Matthæum hebraice scripsisse uno omnes ore prodiderint, eorum potius auctoritati, quam recentiorum conjecturis assentiendum judicamus.

3. Quo Auctore, vel quando ex hebraico in græcum sermonem translatus sit hoc Evangelium, ignoratur; nonnulli Jacobum, alii Paulum, ceteri Lucam, vel denique Joannem hujus translationis auctorem dicunt. Antiquissimam tamen hanc versionem fuisse, testatur Papias Apostolorum discipulus: *Matthæus quidem hebraico sermone divina scripsit oracula; interpretatus est autem unusquisque, prout potuit; Congruit Hieronymus: quod qui postea in græcum transtulerit, non satis certum est.* Si interpretem Papiam, & Hieronymum latuit, non ergo mirum idem & nos ignorare; Tanti autem pretii græca interpretatio apud antiquos fuit, ut græce tantum Ss. Patres Matthæi Evangelium citaverint; & ex Græco etiam in latinum deinde translatus fuerit. Dum porro Hieronymus de Matthæi Evangelio ait: *ipsum hebraicum habetur usque hodie in Cæsariensi Bibliotheca, quam Pamphilus Martyr studiosissime confecit. Mibi quoque a Nazaraeis, qui in Barea Urbe Syria hoc volumine utuntur, describendi facultas fuit &c.*; & capite superiori: *Evangelium quoque, quod appellatur secundum Hebræos, & a me nuper in Græcum, latinum*

JESU CHR.

AN. 40.

Papias apud Euseb.

Iren. lib. 3. 39.

Euseb. lib. 3. 24.

Hier. de Vir. ill.

Iust. 3.

Orig., Chrysost.,

August. de Cons.

Evangel.

Frasen. pag. 66.

lib. 1. 2. & Hier.

ren. editor. in

nota ad cap. 3.

de Vir. ill. tom.

2. p. 519. edit.

Veron.

Euseb. lib. 5. 10.

Hier. de Vir.

ill. 36.

Bar. an. 41.

Till. tom. 1.

pag. 394.

De versione
Evangelii Mat-
thæi in Græ-
cum.Apud Ath. in
Synopsis.De Vir. Illustr.
cap. 3.Cap. 2. in Ja-
cobo.

JESU CHR.
AN. 40.
In Matth. cap.
12.

tinumque sermonem translatum est, quo & Origenes sæpe utitur &c., & in Matthæi Evangelio: In Evangelio, quo utuntur Nazaræi, & Ebionitæ, quod nuper in Græcum de hebræo sermone transfulimus, & quod vocatur a plerisque Matthæi authenticum. Dum hæc inquam Hieronymus prodit, non de authentico Matthæi Evangelio, sed de apocrypho Nazaræorum esse interpretandum putamus: Secus enim non sibi constaret Hieronymus, qui alibi monet idem Evangelium ab Ebionitis, & Nazaræis fuisse interpretatum. Quod autem de Hieronymo, idem quoque de Epiphanio dicendum putamus. Quamvis enim asserat Nazaræos habere Matthæi Evangelium perfectissimum hebraice; & apud ipsos hoc clare quemadmodum ab initio scriptum est, hebraicis litteris adhuc servatum sua ætate fuisse; alibi tamen testatur, eosdem usos esse Matthæi Evangelio pluribus in locis interpolato.

Hieron. in Matth. cap. 12.

Epiph. herr. 29.

De Apostolorum in Orbem dispersione.

Euseb. lib. 5. 18.

Beda Retract. in ass. Ap. cap. 8.

Euseb. in Chron.

De Symbolo Apost. ejusque etymologia.

4. Quo potissimum anno Apostoli, Judæa relicta per orbem dispersi fuerint, Scriptores magna sententiarum varietate vehementer disputant. Si Appollonii antiqui sane Theologi traditioni fides esset habenda, qua asseritur, Dominum Apostolis jussisse, ne ante duodecimum annum Hierosolyma excederent, sequeretur nonnisi anno 43., aut 44. Apostolos in varias orbis regiones Evangelii lucem intulisse. Econtra in libro Melitoni Sardensi inscripto legitur, biennio post Ascensionem Domini Apostolos fuisse per Orbem divisos. Verum apocrypho huic operi minime fidendum, nam certissima Scriptorum auctoritate constat, post Stephani necem fideles quidam Hierosolyma exulasse, sed Apostolos diutius ibi fuisse versatos. Neque Apollonii traditio Paulo verior est judicanda. Si enim, Luca teste, Paulus Anno 37 Hierosolymam ascendens Apostolorum neminem vidit præter Petrum, & Jacobum; vel tunc ergo illinc reliqui in vicinas saltem Provincias abierant. Præterea non ultra annum 41. Apostolorum dispersionem posse differri ex eo quoque apparet, quod auctore Eusebio anno 42., Claudii Imperatoris secundo; S. Petrus Romam profectus Ecclesiam ibi constituit. Quamobrem cum vix quidquam de tempore rei gestæ statui posse videatur, difficilima hac quæstione dimissa, de re ipsa hoc potissimum anno nobis esse dicendum existimavimus.

5. Antequam igitur in Terrarum Orbem proficiscerentur Apostoli, ut eadem omnes regula in Evangelii prædicatione uteren-

terentur , Christianam fidem universam certis quibusdam Canonibus , seu capitibus brevi complexi sunt , quibus Apostolorum Symbolum continetur ; quod etiam inde a primis temporibus Apostolicum dictum ideo scimus , quod Apostolos auctores habuisse pereunni traditione constaret . *Tradunt Majores nostri* , inquit Ruffinus , expositione in Symbolum ad Laurentium , *quod post Ascensionem Domini , discessuri Apostoli ab invicem , normam sibi prius futurae praedicationis in commune constituunt , ne forte alii alio adducti , diversum aliquid his , qui ad fidem Christi invitabantur , exponerent . Omnes igitur in uno positi , & Spiritu Sancto repleti , breve istud futurae sibi , ut diximus , praedicationis indicium in unum conferendo , quod sentiebat unusquisque componunt , atque hanc credentibus dandam esse regulam statuunt , & infra , Discessuri igitur , ut diximus , ad praedicandum , istud unanimis , & fidei suae Apostoli indicium posuere , non sicut filii Noe , discessuri ab alterutrum , turrim ex latere cocto , & bitumine construentes , cujus cacumen usque ad Celum pertingeret ; sed monumenta fidei , quae starent adversus faciem inimici , e lapidibus vivis , & margaritis Dominicis edificantes : quam neque venti impellerent , neque fulmina subruerent , neque tempestatum ac procellarum turbines permoverent .* Hujus autem traditionis innumeros habemus testes , eosque omni exceptione majores ; ut Clementis supposititiam Epistolam ad Jacobum omittamus , id in primis testatur S. Irenaeus , *Ecclesia per universum Orbem usque ad fines Terrae seminata , & ab Apostolis , & a Discipulis eorum accepit eam fidem , quae est in Deum Patrem Omnipotentem &c. , & Tertullianus : in ea regula incedimus* , inquit , *quam Ecclesia ab Apostolis , Apostoli a Christo , Christus a Deo tradidit .* Porro regulae nomine intelligi Symbolum Apostolicum , idem alibi docet ; *Regula fidei una omnino est , sola , immobilis , & irreformabilis , credendi scilicet in unum Deum Omnipotentem Mundi Creatorem , & in Filium ejus Jesum Christum &c. .* Eadem tradit Lucifer Calaritanus , qui hoc Symbolum appellat *formam disciplinae , & regulam Fidei per Apostolos traditam* ; Lucifero congruunt S. Ambrosius , S. Coelestinus Papa , Concilium Ephesinum , S. Leo , Isidorus , Cassianus , S. Maximus , innumerique alii , quos longum esset hic recensere .

6. Cum autem Apostolos Symboli auctores dicimus , non ideo tamen volumus singulas sententias , sive articulos , eodem ordi-

JESU CHR.
AN. 40.
Nat. Alex. sec.
1. diff. 12.

Ruffin. ad Laurent. Nat. Alex.
pag. 164.

Apud Cotel.
tom. 1.
Iren. lib. 1. ad.
versus haeres.
cap. 2.

Tertull. de praescript. cap. 13.
31. 37.

Lucifer. calaritan. lib. 2. ad.
vers. Constant.

Inp.
Ambr. Ep. ad
Siricium lib. 1.

epist. 7.
Coelest. Ep. ad
Nestorium .

Concil. Ephes.
in Relat. ad Theod. Aug.

Quo sensu Apostoli Symboli Auctores dicantur .

JESU CHR.

AN. 40.

Leo Ep. 13. ad
Pulch.

Cassian. lib. 6.
de Incarn.

Maxim. de tra-
dit. Symb.

Nat. Alex. dis-
sert. sup.

Ambros. Epist.
ad Siricium lib.

1. Ep. 7.

Ruffin. in ex-
posit. Symb. ad
Laurentium.

ordine, quo in Ecclesia recitantur, ab ipsis fuisse dictatos. Constat enim non in omnibus Ecclesiis eodem ordine, iisdemque sententiis Symbolum recitatum semper fuisse, uti ex Romano, Orientali, & Aquilejensi videre est: Atque Hæreticorum impietate alicubi quandoque accidisse, ut ad Dogmata clarius explicanda receptis Symboli formulis quædam adiicere oportuerit. Ceterum cum nulla unquam Hæresis in Romana Ecclesia orta fuerit; intemeratum ea semper Apostolorum Symbolum custodivit. *Ecclesia Romana* inquit Ambrosius *Symbolum Apostolorum, intemeratum semper custodit, & servat*. Quod pluribus Ruffino confirmatur: *Præquam incipiam de ipsis Sermonum virtutibus disputare, illud non importune commonendum puto, quod in diversis Ecclesiis aliqua in his verbis inveniuntur adjecta. In Ecclesia tamen Urbis Romæ hoc non reprehenditur factum; quod ego propterea esse arbitror, quod neque hæresis ulla illic sumpsit exordium, & mos ibi servatur antiquus, eos qui gratiam baptismi suscepturi sunt publice, id est, Fidelium populo audiente, Symbolum reddere; & utique ad adjunctionem hujus saltem sermonis eorum, qui præcesserunt in fide, non admittit auditum. In cæteris autem locis, quantum intelligi datur, propter nonnullos hæreticos, addita quædam videntur, per quæ novellæ doctrinæ sensus crederetur excludi. Nos tamen illum ordinem sequimur, quem in Aquilejensi Ecclesia, lavacri gratia, suscepimus. An autem iisdem, totidemque, quibus hodie verbis in Romana recitatur, Apostoli illud exprefferint, quis affirmare audebit?*

An singuli A-
postoli Symbo-
li articulum e-
diderint.

7. Neque in ea sententia sumus, qua fuit a veteribus quibusdam traditum, suum quemque Apostolorum articulum edidisse. Incerti enim, & obscuri tantum opinionis huius auctores afferuntur. Rem ita persequitur auctor sermonis, quem Maurini operum S. Augustini editores, Maximo Taurinensi tribuendum dubitant: *Quod græce Symbolum dicitur, latine collatio nominatur. Collatio ideo, quia collata in unum totius Catholicæ legis fides Symboli colligitur brevitate, cujus textum vobis, Deo annuente, dicemus: Petrus dixit: Credo in Deum Patrem omnipotentem. Joannes dixit, Creatorem Cæli, & Terræ. Jacobus dixit, Credo & in Jesum Christum &c., sic singuli suum addentes articulum, usque ad S. Matthiam, qui completivit Symbolum, addendo vitam æternam.*

Quid significat
Symbolum.

8. Eamdem vocis Symboli Etymologiam tradunt Isidorus
Raba-

Rabanus Maurus, aliique multi; Non defunt tamen, qui ex pecunia ad epulas viritim soluta vocis originem deducant: Utrique minus vere. Nam quæ viritim ad Cœnam fit collatio *Symbola* dicitur, non *Symbolum*; Apostolos vero suum quemque articulum condendo Symbolo contulisse, veri haud esse simile animadvertimus. Eorum itaque sententiam amplectimur, qui judicant *Symbolum* idem esse ac *Tessera*, vel *Insigne*. Namque Apostolica Fidei formula veluti tessera aut insigni quodam Christiani a Judæis, & Ethnicis, Catholici ab Hæreticis dignoscuntur, non secus ac Tessera militari focii ab hostibus, & exploratoribus discernebantur. Est præterea *Symbolum* tessera pactitia, quæ mutua & Christi & Fidelis conjunctionis veluti Tabella est, atque ita recte comparatur Tesseris, quibus in pactis uti solebant Græci, & *Symbola* vocabantur, apposite Chrysologus: *Placitum, vel pactum, quod lucris spes venientis continet, vel futuri, Symbolum nuncupari, contractu etiam docemur humano; quod tamen Symbolum inter duos firmat semper geminata conscriptio, & in stipulatione cautum reddit humana cautela, ne cui subrepat, ne quem decipiat perfidia contractibus semper inimica: sed hoc inter homines, inter quos fraus, aut a quo facta est, semper lædit: inter Deum vero & homines Symbolum fidei sola fide firmatur: non litteræ, sed Spiritui creditur, & mandatur cordi, non chartæ; quia divinum creditum humana non indiget cautione, Deus facere fraudem nescit, pati non potest; quia non excluditur tempore, non ætate vincitur, occultatione non fallitur, videt abscondita, furata tenet, negata possidet... Sed dicis: Qui falli non potest, quid est, quod exigit placitum? Quid Symbolum querit ille? propter te, non propter se; non quia ille dubitat, sed ut tu credas Nemo ergo inmemor Symboli sit; nemo initi cum Deo placiti sit oblitus. Ruffinus etiam postquam varias de Symboli voce opiniones attulit, in hanc nostram propendere videtur: Indicium autem, vel signum dicitur Symbolum, quia in illo tempore, sicut Paulus Apostolus dicit, & in Actibus Apostolorum refertur, multi ex circumeuntibus Judæis simulabant, se esse Apostolos Christi, & lucris alicujus, vel ventris gratia, ad prædicandum proficiscebantur, nominantes quidem Christum, sed non integris traditionum lineis nunciantes. Idcirco istud indicium posuerunt, per quod agnosceretur is, qui Christum vere secundum Apostolicas Regulas prædicaret. Denique & in bellis civilibus*

Tom. I.

Y

JESU CHR.

AN. 40.

*1da de Eccles.**off. lib. 2. 22.**Raban. Maurus**de Instit.**Cleric. l. 2. 56.**Eucherius hom.**1. de Symb.**Gerard Vossius**de tribus**Symb. disert. 1.*

17.

Basiliag. an. 42.

17.

*S. Petri Chrysol.**Serm. 62. de**Symb. Apost.**Ruffinus in Ex-**posit Symb. ad**Laurentium.*

JESU CHR.
AN. 40.

libus hoc observari ferunt, quoniam & armorum habitus par; & sonus vocis idem, & mos unus est, atque eadem instituta bellandi, ne qua doli surreptio fiat, Symbola distincta unusquisque Dux suis militibus tradit, quæ latine signa, vel indicia nuncupantur, ut si forte occurrerit quis, de quo dubitetur, interrogatus Symbolum prodat, si sit hostis, vel socius.

Quo sensu A.
postoli Symbo.
li auctores di-
cantur.

Calvinus lib. 2.
6. institut.

Erasmus Pras.
ad Lectorem in
Paraphrasi Mat-
thæi.

Gerard. Vossius
dissert. 1. de tri-
bus Symbol.

Bajnog. an. 42.
19.

9. Apostolicam in Symbolo doctrinam contineri, & ab ipso Apostolorum ævo in Ecclesia obtinuisse consentiunt omnes; sed ab ipsis Apostolis fuisse institutum, de hoc aliqui valde dubitant: *Apostolicum autem Symbolum nuncupo*, ait Calvinus, *de auctore minime sollicitus: Neque vero mihi dubium est, quin a prima statim Ecclesiæ origine, adeoque ab ipso Apostolorum sæculo instar publicæ, & omnium calculis receptæ confessionis obtinuerit.* Dubitandi vero has adfert rationes Basnagius: *quo ad materiam attinet, Symbolum Apostolicum esse profiteamur; Formam vero, verba scilicet, numerum, ordinem, quo hæc proponuntur Apostolorum esse negamus, alioquin & inter canonicas scripturas adnumerandum foret Symbolum, & idem ubique iisdem verbis esset.* Non tanti tamen ponderis hæc sunt, ut a veterum traditione sit propterea recedendum. Quædam in Symboli verbis mutata, quædam etiam fuisse addita propter emergentes Hæreses, ex Rufino jam adnotavimus. Porro cum Symbolum non scripto, sed viva tantum voce fidelibus traditum fuerit, non utique admirandum inter Canonicas Scripturas non recenseri. Verum qui de his plura cupit, adeat Natalem Alexandrum, Usserium, & Vossium.

Nat. Alex. dis-
sert. 12. Sec. I.

Usserius de

Symb. Alex.

Vossius de tribus

Symb.

De Symboli
usu.

Harduin. Con-
cil. tom. 1. p.

750.

Laodic. Synod.

can. 46. & 47.

Mogun. Synod.

can. 45. Capit.

lib. 5 cap. 260.

Amalar. de off.

Eccles. lib. 1. 8.

10. Qui Baptismo vellent initiari, Symbolum omnes discere, & ante Baptismum reddere oportebat. *Baptizandos oportet fidei Symbolum discere*, ait Laodicensis Synodus, & *qui in ægritudine constituti baptismum perceperunt, facti sani, fidei Symbolum doceantur, ut noverint, qua donatione digni sint habiti.* Neque suæ iis poenæ defuerunt, qui in illo addiscendo negligentiores fuissent; *sive enim in jejuniis, sive in alia castigatione emendabantur.* Cæterum tam in traditione, quam in redditione Symboli discrimen aliquod erat inter Ecclesias. In Galliis, teste Amalario, feria quarta quartæ hebdomadæ Quadragesimæ cathecumenis Symbolum tradebatur, *ad reddendum in Sabbato Sancto Paschæ*; Apud Hispanos die Palmarum candidatis tradebatur: *Hac die*, ait Isidorus, *Symbolum competentibus traditur propter confinem Dominicæ Paschæ solennitatis.*

nitatem, ut quia jam ad Dei gratiam percipiendam festinant, fidem, quam confiteantur, agnoscant. Non idem quoque reddendo Symbolo tempus fuit ubique constitutum. Nonnullis Ecclesiis solemne erat recitando Symbolo Sanctum Paschæ Sabbatum præscribere. At in Oriente feria prima hebdomadæ sanctæ destinabatur: *Oportet Symbolum quinta feria ultimæ septimanæ reddere*, ait Laodicensis Synodus. Præterea privatim plerumque Symbolum recitabatur *coram Episcopo, vel Presbytero*, ut eodem Canone habetur; at in Romana Ecclesia palam, & publice, uti ex S. Augustino, & Ruffino constat: *mos ibi servatur antiquus, ut qui gratiam baptismi publice suscepturi sunt, publice, idest, Fidelium populo audiente Symbolum reddant*. Notandum denique sequentibus sæculis in Romana Ecclesia, non Apostolicum Symbolum, sed Constantinopolitanum latine, & græce a Diacono, infantium loco, fuisse recitatum.

II. Editio itaque Symbolo, aliisque ad Ecclesiæ regimen probe constitutis, ad gentes Apostoli deinde profecti sunt: In quam vero singuli regionem, mox videbimus. Id unum hoc loco adnotandum, non pro cuiusque arbitrio, sed Divinitatis instinctu Provinciarum distributionem factam fuisse, quod pluribus confirmatur exemplis. De Paulo, ejusque comitibus hoc certum, exploratumque est. Peragrata enim Galatia, prohibiti sunt a Spiritu Sancto loqui Dei sermonem in Asia; immo cum ex Mysia tentassent ire versus Bithyniam non sivit eos illuc proficisci Christi Spiritus. Modo verbis expressis mittebantur, quod Antiochiæ contigit, dicente Spiritu: *Separate mihi Barnabam, & Saulum ad opus, ad quod assumpsi eos*. Modo divinitus, immixtis somniis monebantur, quo se conferre deberent: sic visu per noctem conspectus est Paulo Vir quidam Macedo, qui adstans precabatur dicens: *transiens in Macedoniam succurrere nobis*. Qua sane ratione palam ostendebatur Sancto Ecclesiam Spiritu regi, qui pro summa sua & sapientia, & libertate, & quos voluit, & quibus ipsi placuit, legatos destinavit. Qui vero negligebantur, atque relinquebantur vitio suo quidem ac merito; qui vocabantur, divinæ gratiæ totum illud tribuere debuerunt. Ita Prosper Responsionibus ad capitula Galorum: *Qui dicit, quod quibusdam Evangelii prædicatio a Domino subtrahatur, ne percepta Evangelii prædicatione salventur, potest objectionis invidiam declinare patrocinio ipsius Sal-*

Y 2

vato-

JESU CHR.
AN. 40.

Can. 47. ut sup.

Aug. Confes.
l. 8. 2.
Ruff. de Symb.

Apud Mabill.
Museum Ital.
in Ord. Rom.

Quam Regionem
Apostoli
singuli adierint.

Spiritus Sancti
instinctu facta
est Provincia-
rum divisio.

Act. cap. 16.

Act. cap. 13.

Prosper. Sent. 10.

JESU CHR.
AN. 40.

Aug. epist. 102.

Cur alibi citius, aut tardius Evangelium fuerit prædicatum.
Aug. de prædest. S. cap. 10.

Epist. 219. de prædest. S. cap. 9.

vatoris, qui apud quosdam, quos ait fuisse credituros, si mirabilium ejus signa vidissent, noluit operari. Et quibusdam populis vetuit Apostolos evangelizare, & nunc aliquas adhuc Gentes patitur extra gratiam suam degere, cum tamen constantissima fide perceptum habeamus, in omnes Mundi partes Ecclesiam dilatandam. Sapientissime hujus dispensationis causam affert Augustinus ad Deo-gratias: *Quid respondebunt, si excepta illa altitudine sapientiæ, & scientiæ Dei, ubi fortassis aliud divinum consilium, aliud secretius latet, sine præjudicio etiam aliarum forte causarum, quæ a prudentibus investigari queant, hoc solum eis brevitatis gratia in hujus quæstionis disputatione dicamus, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri. Et infra: Ita salus Religionis hujus, per quam solam veram salus vera, veraciterque promittitur, nulli unquam defuit, qui dignus fuit, & cui defuit, dignus non fuit. Unde autem quisque dignus tantæ gratiæ fuerit, idem Augustinus explicat, his verbis: Si discutitur, & quærat, unde quisque sit dignus, non desunt, qui dicant voluntate humana, nos autem dicimus gratia, vel prædestinatione divina; & in libro Retractionum secundo: non ita dixi tanquam ex meritis suis quisquam dignus fuerit: Sed quemadmodum, ait Apostolus, non ex operibus, sed ex vocante dictum esse, major serviet minori, quam vocationem ad Dei propositum adserit pertinere; unde dicit, non secundum opera nostra, sed secundum suum propositum, & gratiam...., de qua vocatione ait: Ut dignos vos habeat vocatione sua sancta. Hæc Augustinus exponens ea, quæ dixerat, prædicatum fuisse dignis Evangelium. Quo Augustini testimonio, cum abuterentur Semipelagiani, monitus ab Hilario, sententiam suam clarius explicavit, vindicavitque lib. de Prædest. Sanctior. Cernitis ne, me sine præjudicio latentis consilii Dei, aliarumque causarum, hoc de præscientia Christi dicere voluisse, quod convincendæ Paganorum infidelitati, qui hanc objecerant quæstionem, sufficere videretur? Quid enim est verius, quam præscisse Christum, qui, & quando, & quibus locis in eum fuerant credituri? Sed utrum prædicato sibi Christo a se ipsis habituri essent fidem, an Deo donante sumpturi, idest, utrum tantummodo eos præscivit, an etiam prædestinavit Deus, quærere, ac differere tunc necessarium non putavi. Proinde quod dixi tunc voluisse hominibus ap-*

pare

parere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri, posset etiam sic dici, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui electi fuerant in ipso ante Mundi Constitutionem.

12. De hac Apostolorum in Orbem Terrarum profectio-
ne hæc habet S. Joannes Chrysostomus: *Peragrarunt Apostoli Orbem Terrarum, & infirmum invenientes ad sanitatem reducerant, & in ruina positum ad stabilitatem revocarunt, non arcus tendentes, non sagittas mittentes, non pecunias largientes, non eloquentia confidentes. Erant nudi quidem sæculo sed induti Christum, pauperes, sed divites; pecunia indigentes, sed Regnum Cælorum possidentes; non habentes humana solatia, habentes autem Dominum Deum suum: Ego enim, inquit, vobiscum sum usque ad consumationem sæculi. Peragrarunt universum Orbem Terrarum oves simul cum lupis. Quis vidit? Quis unquam Pastor oves mittit in medio luporum? sed magis si viderit lupos, congregat oves. At vero Christus e contrario fecit: mittit oves ad lupos; & vulnerata a bestiis non sunt, sed magis lupi ad ovium mansuetudinem conversi sunt; . . . Mira virtus erat, piscatorem, publicanum, pellionem nudis præceptis mortuos suscitare, morbos expellere, mortem abigere, Philosophorum linguam mutam facere, Rethorum ora constringere, apud Principes, & Reges versari, Barbaris, Græcis, & universo humano generi imperari; nam & hoc illi verbo præfecerunt.*

13. Quæ porro essent errorum, vitiorumque portenta, quæ piscatores e Galilæa in orbem universum profecti, evellenda divinitus susceperunt, Theodoretus summam colligit: *Persicæ, inquit, Nationes, quæ jampridem Zaradæ legibus regebantur, matrum, filiarum, sororum connubiis, susque deque commixtæ, remque justissimam arbitrantes, id quod erat facinus injustissimum, audita Piscatorum lege, & accepta, Zaradæ leges, ut iniquitatem maximam conculcarunt, Evangelicamque protinus temperantiam complexæ sunt; quique prius, edocente illo, didicerunt mortuorum corpora canibus depascenda volucribusque porrigere; nunc jam cum caperunt in Christum credere, ab ejusmodi immanitate abhorrent, & mortuos suos terræ infodiunt; neque curant Principum leges, quibus id fieri prohibetur; neque tortorum sævitiam perhorrescunt, magis enim*
timent

JESU CHR.
AN. 40.

Dei virtus elucet in Apostolorum prædicatione.

Chrysost. orat. adversus Gentiles. tom. 1.

Efferatarum gentium mores in melius mutati.

Theodoret. de curand. Græcar. affect. lib. 9. tom. 4. edit. Sirmondii.

JESU. CHR.
AN. 40.

timent Christi judicium; cumque præsentia cuncta irrideant, somnare magis gaudent, quæ non videntur, eaque demum reverentur, & timent. Has itaque novas leges acceperunt a promulgatoribus Galilæis; quique non timuerunt Romanorum potentiam, sese ultro Crucifixi hominis imperio subdiderunt. Atque ut hi Romanis legibus viverent, neque Augustus ipse impetravit, neque Trajanus, qui Persarum Regna subvertit; & tamen Apostolorum monumenta Persæ homines, tanquam calitus allata fuerint, venerantur... Messagetæ miserrimos esse homines arbitrati, qui alio mortis genere, quam violenta nece decumberent; quique idcirco legem de maciundis senibus perimendisque tulerunt: postquam Piscatorum leges, sutorumque acceperunt, abominabiles illas dapes, ac hostias pertæsi sunt. Tibareni quoque soliti olim seniores de altis rupibus dare præcipites, legem iniquissimam consciderunt, Evangelica lege accepta; Neque amplius Hircani, neque Caspii ipsi alunt canes hominum cadaveribus, neque Scythæ una cum mortuis hominibus vivos infodiunt, quos olim viventes illi dilexerant. Tantam morum mutationem Piscatorum leges invehere potuerunt. Hæc pauca ex multis innuisse satis credimus, ut intelligatur, quæ tunc esset orbis terrarum facies, & Christi potentiam admiremur, qui paucorum, abjectorumque hominum opera, tot monstra domuerit, suoque jugo non corpore tantum, sed animo subegerit. Quod utique non humana virtute factum fuisse, vel ex eo quoque cognoscitur, quod etsi plures gentes sese Romanis dedissent, ut tamen Romanorum legibus viverent nulla unquam ratione adduci potuerunt: neque Æthiopes, inquit idem Theodoretus, qui sunt Ægyptiis Thebanisque contermini, neque inultæ etiam Ismaeliticæ nationes, non Lagi, non Sanni, non Anasgi, non quamplurimi alii Barbari Romanorum dominatu accepto, ullis Romanis legibus in conventionibus suis utuntur. At nostri illi Piscatores, & Publicani, Sutorque ille noster cunctis nationibus legem Evangelicam detulerunt; neque solum Romanos, & qui sub Romano vivunt Imperio, sed Scythas quoque, ac Saurometas, Indos præterea, Æthiopes, Persas, Seras, Hircanos, Cymmerios, Germanos, & Britannos (utque semel dicatur) omne hominum genus, nationesque omnes induxerunt Crucifixi leges accipere, non armis usi, non infinita vi militum delectorum, non immanitatis Persicæ violentia; sed verborum suasu, ostensa legum, quas prædicabant, utilitate: quod sane ipsum non sine magno quidem sui periculo facie-

faciebant, sed in singulis civitatibus frequenter passi injurias, flagraque passim a quovis hominum genere subeuntes.

14. De Regionibus autem, quæ unicuique Apostolo obtigerunt, ita paucis Eusebius: *Et Thomas quidem, ut a majoribus traditum accepimus Parthiam sortitus est. Andreas vero Scythiam, Joanni Asia obvenit. Ephesi tandem diem obiit. At Petrus per Pontum, Galatiam &c. de Paulo quid attinet dicere, qui ab Hierosolymis usque ad Illyricum munus Evangelicæ prædicationis implevit.* Hieronymus vero in epistola ad Marcellam: *Christus in omnibus locis versabatur, cum Thoma in India; cum Petro Romæ; cum Paulo in Illyrico; cum Tito in Creta, cum Andrea in Achaja; cum singulis Apostolis, & Apostolicis viris, in singulis, cunctisque Regionibus.* Ex Actis Apostolicis, & Petri epistola intelligimus, Petrum Antiochiæ, & Babylone fuisse, ubi priorem suam scripsit epistolam; Babylonis autem nomine Romam designari videbimus anno 43. Claudii Imperatoris secundo, quo juxta Eusebium, & Hieronymum Petrus ad eam Urbem totius Imperii caput advenit. Hoc vero tempore, antequam Romam pergeret, Pontum, Galatiam, Cappadociam, Asiam, atque Bithyniam peragrando, Evangelicis legibus imbuebat. Verum de Petri, & Pauli peregrinationibus infra sæpius acturi sumus; nunc de aliorum Apostolorum itineribus videamus.

15. Joanni Asiam cessisse veteres consentiunt. *Et sunt, qui audierunt, ait Irenæus, Policarpum dicentem, quoniam Joannes Domini discipulus in Epheso iens lavari, cum vidisset intus Cerinthum, exilierit de balneo non lotus dicens, quod timeat ne balneum concidat, cum intus esset Cerinthus inimicus veritatis.* Eadem docuit Origenes: *Joanni Asia obvenit, qui, plurimum temporis in ea commoratus, Ephesi diem obiit.* Quibus colligitur non post extinctum Domitianum modo, sed ante, quam in Insulam Patmos relegaretur, in Asia fuisse; secus enim non diu in ea regione constitisset. Joannis Apostolatum in Asia memorat & Tertullianus: *Habemus & Joannis alumnas Ecclesias; nam & Apocalypsim ejus Marcion respuit: Ordo tamen Episcoporum ad originem recensens, in Joannem stabit auctorem.* Ceterum non hæc ita sunt intelligenda, ut Joannes primus Evangelium in Asia predicaverit. Eo enim se jam ante contulerant Petrus, & Paulus, Ecclesias quoque ibidem fundaverant, & potissimum Ephesinam, cui Timotheum Paulus præfecit: Quare Joannem

JESU CHR.

AN. 40.

Quæ provincia singulis Apostolis obtigerit.

Euseb. lib. 3. cap. 1.

Hier. ep. 59.

De Joannis Apostolatu in Asia.

Iren. lib. 3. c. 3.
Euseb. lib. 3. cap. 1.

Tertull. contra Marcionem l. 4.

Epist. ad Timotheum.

JESU CHR.
AN. 40.

Baron. an. 97.
c. 3.
Iren. lib. 3. c. 3.
Epiph. hares.
51.

Tillem. not. in
J. 5 & in B.
V. M. num. 14.

De S. Andrea
Apostolo.

Apud Euseb.
lib. 3. 1.
Combes act. 2.
de pseudo.
Hyp. tom. 3.
Bibl. SS. Patr.
Naz. orat. 25.

Hier. ep. ad
Marcellam.
Paulinus carm.
24.

Niceph. lib. 2.

39.
Codin. Orig.
Christ.
Nicta Paphlag.
in orat. 2. de
S. Andrea.
Apud Combes.
act. noviss.
Tillem. tom. 1.
& Natal. Alex.
sec. 1.

De actis Mar-
tyrii S. An-
dreæ.

Surius die 30.
Novemb. Nat.
Alex. to. 1. p.
48. Bar. an. 69.
34.
Martyr. Ro-
man. 30. No-
vembr.

annem totius Asiæ Apostolum, ac etiam Ephesi Episcopum; ideo solum cum antiquis dicimus, quod verbis, exemplo, scriptis Ecclesias illas in fide confirmavit, & auxit. Quo autem anno Joannes Apostolus Ephesum venerit, ibique domicilium suum fixerit, in incerto prorsus est; hinc alii citius, tardius alii eum illuc advenisse contendunt. Post Apostolorum Petri, & Pauli obitum id contigisse arbitratur Baronius; atque huic opinioni suffragari videtur Irenæus, qui Joannem Ephesinæ Ecclesiæ regimen, Paulo decedente, suscepisse memoriæ prodidit. Tradit præterea Epiphanius Joannem provecta jam ætate in Asiam contendisse, verum de ultimo Joannis in eas regiones itinere hæc intelligi commode posse animadvertit Tillemontius.

16. Andreæ Petri fratrem Scythis prædicasse, tradunt Origenes, & pseudo Hippolytus in libello de duodecim Apostolis: *Andreas cum Scythis, & Thracibus prædicasset, cruci affixus est Patras in Achaja*. In Epiro quoque fuisse affirmat Nazianzenus: *Quid Paulo cum Gentibus commune, Lucæ cum Achaja, Andreæ Epiro*. Achajam Andreæ assignat Hieronymus; ad Argos vero profectum fuisse, canit Paulinus:

*Hic pater Andreas, hic qui Piscator ad Argos
Missus, vaniloquas docuit mutescere linguas.*

Græci denique recentiores, Byzantinam Ecclesiam fundasse Andreæ, ac primum ejusdem Ecclesiæ Episcopum fuisse scribunt ex historia de Byzantio, ejusque Episcopis, cujus auctor Pseudo Dorotheus sexto seculo floruisse perperam simulavit. Hæc tamen opinio sua satis novitate corrui: ejus enim ne vestigium quidem apud Græcos, qui pro Constantinopolitanæ Ecclesiæ dignitate tantopere decertarunt. Andreæ Martyribus accensent vetera, explorataque fidei monumenta. Verum quo tempore, quoque Martyrii genere obierit, non constat.

17. Non ignoramus in Actis, quæ Presbyterorum & Diaconorum Achajæ nomine circumferuntur, Apostoli Passionem pluribus enarrari, quæ Rom. Martyrologium summatim ita persequitur. *Apud Patras Achajæ natalis S. Andreæ Apostoli, qui in Thracia, & Scythia Christi Evangelium prædicavit. Is ab Ægeæ Proconsule comprehensus primo in carcere clausus, deinde gravissime cæsus, ad ultimum in Cruce suspensus, in ea populum docens, biduo supervixit, & rogato Domino, ne eum sineret de Cru-*

Cruce deponi, emisit spiritum. Sed adeo multa sunt; quæ horum actorum *vo-deiav* demonstrant; ut miremur viros ingenii & eruditionis laude præstantes pro genuinis habuisse. Et sane Baronius, qui ea in Martyrologio probaverat, meliora postea edoctus videtur in annalibus de eorundem fide dubitasse. Quis enim quæso Innocentio Primo, & Gelasio Romanis Pontificibus non assentietur, qui Andreæ acta jamdiu apocripha judicarunt? Natalis Alexander quidem conjicit prorsus a nostris alia ab Hæreticis conficta fuisse acta, quæ Innocentius, & Gelasius reprobarunt. At eadem ferme, quæ in iis occurrunt, quæ que hodie circumferuntur, actis quoque Manichæorum continebantur. Præterea quem conjecturæ suæ testem adhibebit, cum vix septimo labente sæculo inter Catholicos inveniatur, qui acta S. Andreæ pro genuinis agnovit, uti fuisse doctèque Tillemontius demonstrat. Quæ hætenus latine tantum habuimus acta, Græce demum ex Codice Boldejanæ Bibliothecæ edidit Lipsiæ Anno 1749. Christianus Voog., qui præter novam Interpretationem, notas & exercitationes adjecit, quibus actorum, prout in Boldejano Codice profant, sinceritatem demonstrasse ita sibi persuasit, ut palam profiteatur se maximas Deo gratias referre: *Quod dederit essetam felici, antiquissimum, post Sacros novi testamenti canonicos libros, in lucem publicam pertrahere scriptum ecclesiasticum, quod ut genuinum extet, non omni carebit utilitate.* Libellum adcurate perpendimus, & ut quod nobis visum est ingenue fateamur, Voogii quidem in eo doctrinam & ingenium sumus admirati; ut in ejus tamen iremus sententiam & acta probaremus, quorum ne verbum quidem apud veteres occurrit, nulla adduci ratione potuimus. Si enim Encyclica, & præstans adeo Presbyterorum Achajæ epistola de Andreæ Martyrio priscis illis temporibus extitisset, non ignorassent utique veteres rerum Ecclesiasticarum Scriptores, neque ab ea memoranda una omnes abstinuissent, dum ejus præsertim meminisse magnopere oportebat. Sed & ipsa Græca Voogii epistola multa suppositionis indicia suppeditat. Quamvis enim nonnulla desint, quæ in vulgato latino exemplo leguntur; vix tamen veri videtur simile & Ægeam Proconsulem tam longas cum Apostolo disputationes habuisse, & Apostolum tam multa de Christiana Religione, tantaque perspicuitate, coram impio Judice aperuisse. Quamobrem si bona Voogii pace dubiam saltem adhuc actorum Andreæ fidem dixerimus, non id temere a nobis dictum putabimus.

Tom. I.

Z

18. Ubi-

JASU CHR.
AN. 40.

Aug. de fide contra Manichæos. Baylet. dic 30. Novem. Tillem. not. 2 in And. Dupin. tom. 1. Biblioth. Esnig. an. 46. num 29. Gelas. in Synod. Rom. Innoc. e. piff. ad Exuber. Contan. p. 796.

Voog. acta S. Andreæ Apost. Exercit. 3. p. 224.

JESU CHR.
AN. 40.

Baron. an. 97.
c. 3.
Iren. lib. 3. c. 3.
Epiph. hær. 51.

Tillem. not. in
J. 5 & in B.
V. M. num. 14.

De S. Andrea
Apostolo.

Apud Euseb.
lib. 3. 1.
Combes. act. 2.
de pseudo.
Hyp. tom. 3.
Bibl. SS. Patr.
Naz. orat. 25.

Hier. ep. ad
Marcellam.
Paulinus carm.
24.

Niceph. lib. 2.

39.
Codin. Orig.
Christ.
Niceph. Paphlag.
in orat. 2. de
S. Andrea.
Apud Combes.
act. noviss.
Tillem. tom. 1.
& Natal. Alex.
sec. 1.

De actis Mar-
tyrii S. And-
reæ.

Surius die 30.
Novemb. Nat.
Alex. to. 1. p.
48. Bar. an. 69.

34.
Martyr. Ro-
man. 30. No-
vembr.

annem totius Asiæ Apostolum, ac etiam Ephesi Episcopum; ideo solum cum antiquis dicimus, quod verbis, exemplo, scriptis Ecclesias illas in fide confirmavit, & auxit. Quo autem anno Joannes Apostolus Ephesum venerit, ibique domicilium suum fixerit, in incerto prorsus est; hinc alii citius, tardius alii eum illuc advenisse contendunt. Post Apostolorum Petri, & Pauli obitum id contigisse arbitratur Baronius; atque huic opinioni suffragari videtur Irenæus, qui Joannem Ephesinæ Ecclesiæ regimen, Paulo decedente, suscepisse memoriæ prodidit. Tradit præterea Epiphanius Joannem provecta jam ætate in Asiam contendisse, verum de ultimo Joannis in eas regiones itinere hæc intelligi commode posse animadvertit Tillemontius.

16. Andream Petri fratrem Scythis prædicasse, tradunt Origenes, & pseudo Hippolytus in libello de duodecim Apostolis: *Andreas cum Scythis, & Thracibus prædicasset, cruci affixus est Patras in Achaja*. In Epiro quoque fuisse affirmat Nazianzenus: *Quid Paulo cum Gentibus commune, Lucæ cum Achaja, Andree Epiro*. Achajam Andree assignat Hieronymus; ad Argos vero profectum fuisse, canit Paulinus:

*Hic pater Andreas, hic qui Piscator ad Argos
Missus, vaniloquas docuit mutescere linguas.*

Græci denique recentiores, Byzantinam Ecclesiam fundasse Andream, ac primum ejusdem Ecclesiæ Episcopum fuisse scribunt ex historia de Byzantio, ejusque Episcopis, cujus auctor Pseudo Dorotheus sexto seculo floruisse perperam simulavit. Hæc tamen opinio sua satis novitate corrui: ejus enim ne vestigium quidem apud Græcos, qui pro Constantinopolitanæ Ecclesiæ dignitate tantopere decertarunt. Andream Martyribus accensent vetera, exploratæque fidei monumenta. Verum quo tempore, quove Martyrii genere obierit, non constat.

17. Non ignoramus in Actis, quæ Presbyterorum & Diaconorum Achajæ nomine circumferuntur, Apostoli Passionem pluribus enarrari, quæ Rom. Martyrologium summatim ita persequitur. *Apud Patras Achajæ natalis S. Andree Apostoli, qui in Thracia, & Scythia Christi Evangelium prædicavit. Is ab Ægea Proconsule comprehensus primo in carcere clausus, deinde gravissime cæsus, ad ultimum in Cruce suspensus, in ea populum docens, biduo supervixit, & rogato Domino, ne eum sineret de Cru-*

Cruce deponi, emisit spiritum. Sed adeo multa sunt; quæ horum actorum *vođeław* demonstrant; ut miremur viros ingenii & eruditionis laude præstantes pro genuinis habuisse. Et sane Baronius, qui ea in Martyrologio probaverat, meliora postea edoctus videtur in annalibus de eorundem fide dubitasse. Quis enim quæso Innocentio Primo, & Gelasio Romanis Pontificibus non assentietur, qui Andreæ acta jamdiu apocripha judicarunt? Natalis Alexander quidem conjicit prorsus a nostris alia ab Hæreticis conficta fuisse acta, quæ Innocentius, & Gelasius reprobarunt. At eadem ferme, quæ in iis occurrunt, quæ que hodie circumferuntur, actis quoque Manichæorum continebantur. Præterea quem conjecturæ suæ testem adhibebit, cum vix septimo labente sæculo inter Catholicos inveniatur, qui acta S. Andreæ pro genuinis agnovit, uti fuisse doctæque Tillemontius demonstrat. Quæ hætenus latine tantum habuimus acta, Græce demum ex Codice Boldejanæ Bibliothecæ edidit Lipsiæ Anno 1749. Christianus Voog., qui præter novam Interpretationem, notas & exercitationes adjecit, quibus actorum, prout in Boldejano Codice prostant, sinceritatem demonstrasse ita sibi persuasit, ut palam profiteatur se maximas Deo gratias referre: *Quod dederit esse tam felici, antiquissimum, post Sacros novi testamenti canonicos libros, in lucem publicam pertrahere scriptum ecclesiasticum, quod ut genuinum extet, non omni carebit utilitate.* Libellum adcurate perpendimus, & ut quod nobis visum est ingenue fateamur, Voogii quidem in eo doctrinam & ingenium sumus admirati; ut in ejus tamen iremus sententiam & acta probaremus, quorum ne verbum quidem apud veteres occurrit, nulla adduci ratione potuimus. Si enim Encyclica, & præstans adeo Presbyterorum Achajæ epistola de Andreæ Martyrio priscis illis temporibus extitisset, non ignorassent utique veteres rerum Ecclesiasticarum Scriptores, neque ab ea memoranda una omnes abstinuissent, dum ejus præsertim meminisse magnopere oportebat. Sed & ipsa Græca Voogii epistola multa suppositionis indicia suppeditat. Quamvis enim nonnulla desint, quæ in vulgato latino exemplo leguntur; vix tamen veri videtur simile & Ægeam Proconsulem tam longas cum Apostolo disputationes habuisse, & Apostolum tam multa de Christiana Religione, tantaque perspicuitate, coram impio Judice aperuisse. Quamobrem si bona Voogii pace dubiam saltem adhuc actorum Andreæ fidem dixerimus, non id temere a vobis dictum putabimus.

Tom. I.

Z

18. Ubi-

JESU CHR.
AN. 40.

Aug. de fide contra Manichæos. Baylet. dis 30. Noem. Tillem. not. 2 in And. Dupin. tom. 1. Biblioth. Easig. an. 46. num 29. Gelas. in Synod. Rom. Innoc. e. pist. ad Exuber. Contan. p. 796.

Voog. acta S. Andreæ Apost. Exercit. 3. p. 224.

JESU CHR.

AN. 40.

De S. Philippo
Apost. ejusque
filiabus.

Theod. 9 et. in

Psalm. 10.

Polycratis epist.

apud Contant.

Euseb. lib. 3.

cap. 31.

Euseb. lib. 3.

cap. 30.

Baron. an. 58.

114.

Bisnag. an. 46.

34.

Vales. in Euseb.

Cotel. in Const.

Ap. lib. 6. c. 7.

Tillem. n. t. 4.

in Philip.

Florent. Martyr.

1. Maii.

Bolland. ibidem.

18. Ubinam S. Philippus Apostolico functus sit munere, jam videamus. Huic Phrygiam contigisse Theodoretus tradit, quin etiam eidem Aliam contributam fuisse, & demum Hierapoli obisse prodit Polycratis epistola apud Eusebium. *In Asia*, inquit, *magna quædam lumina extincta sunt, quæ suscitabuntur in novissima die adventus Domini, Philippum intelligo, qui fuit unus ex duodecim Apostolis, mortuusque est Hierapoli cum binis filiabus, quæ in virginitate consenuerunt. Altera quoque ejus filia, quæ spiritualem quamdam vitam duxit, Ephesi sepulta est.* Hanc autem in matrimonio vixisse indicare videntur ipsa Polycratis verba, ipsam a fororibus distinguentis, quæ in virginitate consenuerunt; & quidem Eusebio teste: *Petrus, & Philippus liberos ex legitimis nuptiis procrearunt. Philippus etiam filias collocavit viris.* Polycratis tamen, Clementis Alexandrini, & Eusebii testimonia non de Philippi Diaconi filiabus intelligenda esse contendunt eruditorum plerique. Constat enim ex actibus Apostolorum, Philippum Diaconum quatuor habuisse filias: *Venimus*, inquit Lucas, *Cæsaream, & ingressi in domum Philippi Evangelistæ, qui erat unus ex septem, mansimus apud eum. Huic autem erant quatuor filie virgines prophetantes.* Atque huic sententiæ favere etiam videtur Eusebius, dum quæ antea dixerat de filiabus Philippi, ea in sequenti capite confirmat, adducto Lucæ testimonio; quod de Philippo Diacono intelligenda esse, nemo unquam dubitavit. Verum Philippi Apostoli filias cum Philippi Diaconi filiabus non esse confundendas ipsa veterum adducta testimonia demonstrant. Nam de Apostolo loquutum fuisse Polycratem, ea indicant, quæ continuo in ejus epistola sequuntur. *Philippum intelligo, qui fuit unus ex duodecim Apostolis.* Eadem ferme habet Clemens in libro Stromatum. Eusebius autem quid clarius! *Petrus*, inquit de Apostolis disserens, *& Philippus liberos ex legitimis nuptiis procrearunt. Philippus etiam filias viris collocavit.* Animadvertendum præterea Philippi Diaconi filias virginitatem perpetuo servasse, & dono etiam prophetiæ, teste Luca, celebres evasisse; quod de quatuor Philippi Apostoli filiabus dici non potest. Earum enim dux, auctore Clemente Alexandrino, in matrimonio; reliquæ in virginitate, teste Polycrate, vitam duxerunt.

De gestis Phi-

lippi Apost.

19. In libro de vita, & obitu Sanctorum, qui Isidori Hispalensis nomen præfert, habetur, Philippum in Galliis prædicasse; quam traditionem plerique in Gallia scriptores sequuntur.

tur. Sed ut notatum jam a Baronio, pro *Gallis*, *Galatis* legendum est; Nam ut cætera omittamus, Sulpicius Severus affirmat, Apostolorum neminem in Gallias penetrasse; *Felicem Graciam*, ait, *quæ meruit audire Apostolum prædicantem! sed nequaquam a Christo Gallias derelictas, quibus donaverit habere Martinum*. Si Philippum Apostolum audissent Galli, nihil erat, quod Græcis inviderent. Eundem Apostolum, Martyrem fuisse uno ore prædicant Latini, & Græci Scriptores; & ejus passionis acta plurima circumferuntur; sed omnia incerta. Nicetas Paphlago in oratione encomiastica ipsum crucifixum tradit: *Virum justum suspendunt, ac pedes quidem sursum, deorsum vero venerandum caput habebat*; quibus Martyrologium Romanum addit: *Crucifixus, lapidibus obruitur*. At cum hæc ignoraverit Polycrates, Clemens Alex., Eusebius, qui de Philippo Apostolo loquuti sunt, nos quoque malumus ignorare, quam dubia sequi. Quoad annum vero, quo Philippus Apostolus martyrio coronatus est, in Eusebii Chronico, Olymp. 207. anno quarto, qui anno Christi 52. respondet, hæc leguntur: *Philippus Apostolus apud Hierapolim Asiæ civitatem Cruci affixus lapidibus obruitur*. Ita ex versione Hieronymi in editione Veronensi. Verum hæc in editione Scaligeriana desiderantur; ideoque sequentium sæculorum additamentum esse, quod nec Eusebio, nec Hieronymo tribui possit, judicant Eruditi.

20. De regionibus a Thoma Apostolo fide illustratis, variant antiqui. Parthiam sortitum fuisse, scribit apud Eusebium Origenes; quod ab Auctore Recognitionum confirmatur: *Denique apud Parthos sicut nobis Thomas, qui apud illos Evangelium prædicat, scripsit; non multi jam erga plurima matrimonia diffunduntur; nec multi apud Medos canibus objiciunt mortuos suos*. Nec ab eo dissidet Socrates: *Cum Apostoli, prædicationis causa, ad Gentes profecturi, eas inter se sortito dividerent, Thomas quidem Parthiæ Apostolatam sortitus est*. Fortunatus etiam in carmine primo libri primi hæc habet:

*Bellica Persidis Thomæ subiecta vigori
Fortior efficitur vitta thiara Deo.*

Præter Parthiam, Indiam quoque assignant Thomæ nonnulli, uti Hippolytus, Gregorius Nazianzenus: *Quid Paulo cum Gentibus commune, Thomæ cum India? Mortem obiisse Calami-*

JESU CHR.
AN. 40.
Demarca epist.
ad Valesium de
primis Gallie
Episcopi. Euse-
bii hist. p. 41.
præfixa.
Sulp. Sev. Dia-
log. lib. 3. c. 1.
pag. 147. edit.
Veron. Launo-
jus de Sincen.
Sulp. Sever.
Boll. die 1. Marti
Combes. act. no.
vi. S. Patrum.

Hier. op. tom. 3.
edit. Veron.
Tillem. tom. 1.
hist. Eccles. not.
in Philp. pag.
640.

De S. Thoma
Apostolo.
Euseb. lib. 3. c. 1.
Recognit. lib. 9.

Socrat. lib. 1.
cap. 19.

Nazianz. Or. 21.

JESU CHR.
AN. 40.

De Thomæ
Apostoli præ-
dicatione in
India.

Steph Lemoine
not. in Hipp.
Combes att. no-
viss.
Gygius h. st. Lu.
lit. lib. 3. rerum
indic.

Kircherius Chi-
na illustr. p. 79.

minæ apud Indos, scribit Hippolitus: *Thomas abjetina lan-
cea quatuor suis corporis partibus confusus est Calamina, quæ est
urbs Indica*. De mortis loco consentit, & apud Hieronymum,
Sophronius: *Thomas Apostolus, quemadmodum traditum est nobis,
Partiis, & Medis, & Persis, & Germanis, & Hircanis, &
Bactris, & Magis prædicavit Evangelium Domini; Dormi-
vit in civitate Calamina, quæ est Indiæ*. In voce Germanis
mendum irrepsisse, & legendum *Carananis* non immerito viri
clarissimi suspicantur. De hac Thomæ in Indiam peregrinatio-
ne, & de urbe Calamina, ubi martyrio dicitur coronatus, plura
habent Lemoine, & Combefissius, ad quos, ne longiores simus,
lectorem remittimus. Urbem Calaminam, eandem ac Malia-
puram esse in India aliqui asserunt, ut apud Osorium, Silven-
sem Episcopum, videre est: *In eadem Civitate, ait, quam di-
ximus appellari Maliapuram & nunc postquam a Lusitanis fre-
quentari capit, D. Thomæ civitas appellatur, erat in colle sacel-
lum ædificatum, eo quod affirmarent incolæ in eo loco Thomam
fuisse a Religionis hostibus interfectum*. Hanc Kircherius traditio-
nem suo tentat suffragio commendare, ejusque hic verba lubet
referre: Porro ex *Caphurstan Divum Thomam penetrasse dicitur,
Guzaratam minorem, non longe a Regno Casimir, de quo supra,
a Labor triduo itinere ad Septentrionem suscepto dissitam, . .
Fertur relatione digna fide in Ecclesiæ Maliaporensis Archivio
litteras adhuc Syriaca lingua in pervetusto pergameni scriptas con-
servari, quibus Sanctus Thomas Episcopus in dictis a se conse-
cratos, idest, in Candahur, Chabul, Caphurstan, Guzarata
minori, cæterisque conterminis locis, ad Concilium Maliaporense
evocarat*. De Calamina hoc addit Kircherius: *Thomas sanguinem
suum fudit Maliapore urbe Regia, ac Metropoli Nursingæ, quod
Malabarum annales tradunt. Etsi quidam in Calamina distincta
Indiæ urbe hoc contigisse asserunt, patebit quare, ubi, quis locus
fuerit Calamina, prius aperuimus. Nota itaque nullam hujus no-
minis urbem teste Malabarum Chronico, nec hodie reperiri in In-
dia, nec olim repertam fuisse. Sed loco Calamina Calurmina le-
gendum esse. Quam vocem constat Malabaricam compositum ex
Calur, & Mina, quarum hæc supra, illa Petram significat,
quasi dicat supra Petram. Est autem Maliapura, eo in loco ubi
S. Apostolus martyrio affectus traditur, ingens quædam Petra,
quam in hunc usque diem Calur Malabarica lingua vocunt. Dum
igitur Malabarum fasti eum Calamina passum esse tradunt, eo*

voce nequaquam urbem particularem, sed vicinam Maliapuram petram Calur dictam, quam Apostolus orationis gratia, quotidie ascendere solebat, & supra quam, dum orationi incumberet, postea occisus est, intelligebant. Quo autem tempore Maliapuram Thomas petierit, docent mystici characteres in cruce inscripti, quos explanavit de Jesuitarum grege Joannes Lucena: Anno trigésimo, vigesima die Decembris post Legis Christianæ factum toto Orbe promulgationem S. Apostolus Thomas in Maliapura mortuus est. Quæ mira sane est Epoca. De ea Thomæ Maliapuram Legatione, Baronius: Qui apud Indos, inquit, reperti sunt Christiani in Regione Narfingensium, firma traditione affirmant, Thomam Apostolum in illis regionibus Evangelium prædicasse. Nos hanc traditionem cum viris eruditissimis omnino rejicimus; primo quia hujusce peregrinationis ignari fuerunt quotquot ex veteribus de S. Thoma scripserunt, idest Origenes, Auctor Recognitionum, Ruffinus, Socrates: Cumque Iberes Constantini ætate Christi notitia imbuti sint, qui fieri potest, ut Thomas Indis Orbe Romano longe remotioribus Evangelium ministraverit? Insuper nec veteribus, nec recentioribus hæc urbs, Calamina, nota unquam fuit, quam ex sagitta, qua confixus dicitur Thomas e calamo formata, Calaminam dictam fuisse, suspicatur Lemoine. Porro dum Nazianzenus, æque ac Hieronymus Thomæ Indiam assignant, Æthiopiam intelligunt Africæ conterminam; quæ a Veteribus India vocabatur, ubi postea Edesius, Frumentiusque Evangelium quarto sæculo prædicarunt, ut suo loco narrabitur.

21. In Asiaticam Indiam temporibus Apostolorum Evangelium prædicatum fuisse, ex Veterum traditione non constat; quinimo in interiorem Indiam Apostolorum neminem penetrasse, historici testantur: *In ea divisione Orbis, ait Ruffinus, quæ ad prædicandum verbum Dei sorte per Apostolos celebrata est, cum alia aliis provinciæ obvenissent, Thomæ Parthia, & Mattheo Æthiopia, eique adhaerenti citerior India Bartholomæo, dicitur, sorte decreta. Inter quam Parthiamque media, sed longo interior tractu, India ulterior jacet, multis, variisque linguis, & gentibus habitata, quam velut longe remotam nullus Apostolica prædicationis vomere impresserat, quæ tamen temporibus Constantini Fidei semina suscepit. Cum igitur teste Ruffino Constantini tantum tempore in interiori India prædicatum sit Evangelium; quomodo Thomas Apostolus usque Maliapuram, Narsumque penetras-*

JESU CHR.
AN. 40.

Vide Mameh.
tom. 2. Orig.
Christ.
Pag. ad an. 327.
num. 10.
Tillem. n. 4. in
S. Thoma.

An Apostoli in
Indiam prædi-
caverint.

Ruffin. lib. 1. 2.

JESU CHR.

AN. 40.

Socrat. l. 1. 19.

Kircher. Chin.

illustr. p. 79.

Clem. Alex.

strom. lib. 4.

Theod. de cu-

rand. Græc. aff.

lib. 8.

Gaudent. serm.

17.

Nilus apud

Phot. Cod. 276.

Ruffin. lib. 11.

Theod. ut supra

Asterius orat.

10.

Apud Chrysost.

hom. 32. to. 6.

Combes. act. 3.

noviss. Mamach.

Pagius, Tillem.

ut supra.

De S. Bartho-

lomæo.

Ruf. lib. 10. 19.

Socrat. lib. 1.

19.

Nicetas Paph-

lag. apud Com-

bes. act.

Euseb. lib. 3.

10.

Tillem. art. 3.

Gregor. Turon.

de glor. Martyr.

Sur., Bolland.

24. Aug.

Allatius de Si-

meonibus.

De Apost. Mat-

thæo.

De Jacobo A-

post. & Hiero-

solyim. Epif.

netrasse dicetur? Cum Ruffino sentit Socrates, dum ait: *interior India, quam Gentes accolunt plurimæ, ante Constantini tempora nondum Christi fide fuerat illustrata*. Piget referre miracula, quibus Thomæ Apostolatium in Indiam illustrent recentiores, uti apud Kyrcherium videre est. Quo anno, aut mortis genere martyrium Thomas subierit, ne incerta narremus, dicere prætermittimus. Ex Martyrum albo Thomam expungebat Heracleo Valentinianæ hæresis affecla, teste Clemente Alex.: At Theodoretus, alique Patres inter Martyres S. Thomam adnumerant; cujus reliquæ Ædessæ in Mesopotamia servabantur, testibus Ruffino, Theodoro, aliisque. Eronius, ut hæc a veteribus tradita cum Maliapurense inventionem corporis S. Thomæ conciliaret, ejusdem corporis medietatem Maliapuræ, alteram Ædessæ fuisse contendit. At cum hæcenus non constet de hac corporis S. Thomæ divisione, ac translatione Maliapurense, hinc eam traditionem cum Combesio, aliisque rejicimus.

21. Sancto Bartholomæo Indiam contigisse, memorant Veteres. *Pantæus ad Indos usque*, ait Eusebius; *penetrasse dicitur, ibique Evangelium Matthæi, quod adventum ipsius jam prævenerat, apud quosdam Christi notitia imbutos reperisse, quibus scilicet Bartholomæus, unus ex duodecim Apostolis, ut fama est, prædicaverat, & Evangelium Matthæi hebraicis conscriptum litteris reliquerat*. Consentit & Hippolytus: *Bartholomæus cum Indis prædicasset, eisque conscriptum a Matthæo Evangelium exposuisset, crucifixus est & ipse capite deorsum verso*. Alii tamen excoiatum eum fuisse tradunt, quæ uipote dubia, sicuti & alia plurima, quæ de ejusdem Apostoli martyrio in ejus Actis habentur, prætermittimus.

22. Æthiopibus Matthæum, qui & Levi dictus est, & a Marco *Alphæus*, prædicasse, a veteribus quoque traditum: *Matthæo*, ait Ruffinus, *obtigat Æthiopia*, & Socrates: *Matthæus Æthiopiæ Apostolatium sortitus est*. *Obdormivit Hiera Partorum civitate*, addit Hippolytus. Quæ autem Æthiopia, an Meridionalis, vel Septentrionalis Matthæo contigerit, dubium est, sicut Martyrii genus, annus, & locus.

23. Jacobus Alphæi Frater Domini, qui & Justus nominatur, in exteris non abiit provincias, sed, uti jam diximus, Hierosolymorum Episcopus creatus est. Adeo autem sanctitatis fama floruisse memorant, ut eum Judæi ipsi honore maximo pro-

profecuerentur , Hegesippo , & Josepho testibus . Atque hic præsertim memoriæ prodidit in tanta apud Populum æstimatione Jacobum fuisse , ut propter illatam ipsi necem , putaverint , excisam Hierosolymam fuisse , & Judaicum populum acerbissima clade affectum . At de ejus vitæ institutione plura inferius , cum de ejus Martyrio agendum erit .

24. De altero quoque Jacobo Joannis Fratrem , quem Herodes gladio occidit , anno 42. differemus . Id tantum hoc loco notandum , tres a Græcis Jacobos recenseri : Jacobum scilicet Alphæi ; Jacobum Fratrem Domini ; & Jacobum Fratrem Joannis . Latinorum tamen traditio duos tantum Jacobos agnoscit , utrosque Apostolos , Fratrem scilicet Domini , qui & Alphæus dicebatur , & Joannis Fratrem ; atque horum tantummodo in Ecclesia memoria celebratur . Quam sententiam , utpote a Veteribus traditam , sequimur : *Duos item Jacobos fuisse , ferunt , unum cognomento Justum , qui de Templi fastigio præceps dejectus , Fullonis veste casus occubuit , alterum , qui capite abscisso migravit e vita .* Hæc Eusebius , cui subscribunt Hieronymus , Augustinus , aliique innumeri ex antiquis , & recentioribus ; Bollando tamen , aliisque nonnullis Græcorum opinio magis arridet .

25. Simon Cananæus , qui & Zelotes , quem & Judam nominatum fuisse , testatur Hieronymus , in Mesopotamiam profectus Evangelium illic annunciavit ; addunt Græci Ægyptum , Africam , & Britanniam eum perlustrasse , ac tandem in Persia obiisse . At hæc , quæ de Simonis Apostolatu Græci proferunt , incerta omnino sunt , ne dicam falsa ; etenim a Romana Ecclesia in Africanam , & Britannicam Evangelicæ fidei lucem derivasse ostendunt Usserius , & Schelestratus . Neque minus falluntur , qui Simonem Apostolum cum altero Simone Jacobi in Sede Hierosolymitana Successore confundunt ; fuit hæc Sophronii , & Pseudo Isidori , in libello de vita & obitu Sanctorum , sententia , quam Florentinius postea recentiori memoria sequutus est ; Eusebii tamen auctoritate refellitur , qui licet de Simone Hierosolymitano Episcopo , plurima habeat , nuncuam tamen Apostolum fuisse affirmat ; & capite antecedenti Apostolorum historia obitu Ss. Joannis , & Philippi finem imponere quodammodo videtur .

26. Duo adhuc supersunt Apostoli , Thaddæus scilicet , qui & Judas , & Matthias , qui Judæ proditori in apostolatu

JESU CHR.

AN. 40.

Eus. lib. 2. 23.

Joseph. antiq.
lib. 20. cap. 8.An duo , vel
tres Jacobi A-
postoli .Const. Apost.
lib. 2. 59. Ni-
ceph. lib. 2. 3.Hier. in Hel.
vid. c. 7.Aug. in Crescon.
lib. 2. 37.Tillem. not. 1.
p. 618.Pearf. Annal.
p. 58.Bollan. die 1.
Maii .De Simone A-
postolo .Hier ad Galat.
Niceph. lib. 2.

40.

August. Ep. 43.
Innoc. Ep. ad
Decentium .Schelestrat. di-
sert. 1. de Ec-
cles. Afric.Usserius antiq.
Britt. cap. .Florent. Mar-
tyrol. p. 176.

Eus. lib. 3. 32.

De Thaddæo,
scu Juda .

JESU CHR.

AN. 40.

Hieron. in Mat.
th. 10.

Euf. lib. 1. 13.

Niceph. Doroth.
in Synopsi.Tillem. n. 2.
p. 652.
Ber. Martyrol.
28. Octob.De Matthia
Apostolo.Clem. Alex.
Strom. 4.Bolland. die 24.
Febr.

Bar. an. 44. 41.

An ad omnes
Gentes ierint
Apostoli.

Matth. 28.

Marc. 16.

Pag. not. 2.
an. 44.

latu successit. De Thaddæo hæc scribit Hieronymus: *Thaddæum Apostolum Ecclesiastica tradit Historia, missum Adessam ad Abgarum Regem Chosrænæ, qui ab Evangelista S. Luca, Judas Jacobi, & alibi appellatur Lebbeus*. At Eusebius Thaddæum, qui Adessam ivit, non Apostolum, sed e septuaginta discipulis fuisse diserte tradit: *Thaddæum unum ex septuaginta Christi Discipulis Adessam Thomas Apostolus misit, ut Christi doctrinam illis Gentibus nunciaret*. De professione Thaddæi, sive Apostoli, sive Discipuli ad Abgarum Regem, infra, ubi & de Epistolis ab eo ad Christum datis, & acceptis a Christo, agendum erit. Monemus interea alium ab Apostolo Thaddæum eundemque ex 70. Christi Discipulis plurimos admisisse. At unum tantum fuisse vero est similius, & Hieronymi sententiæ tota Latinorum Ecclesia consentit, quæ unius memoriam tantum recolit.

27. Ad Matthiam tandem Apostolorum ultimum devenimus, de quo præter ea, quæ de ejus Apostolatu habentur in Actis Apostolorum, vix quidquam ab antiquis traditur. Ex septuaginta Discipulis fuisse, scribit Clemens Alex: De Gentibus, quibus Evangelium prædicavit, & de mortis genere, ac tempore, multa a recentioribus referuntur, sed incerta omnino, ac etiam fabulosa. Sed de divisione, & itineribus Apostolorum hætenus; ut enim Baronii verbis utamur, *Res difficilis investigatu, brevitæ tractanda magis est, quam fabulis involvenda, & commentis exaggeranda*, quippe cum minime pietatem deceat fabulis Fidelium mentes enutrire, & in admirationem raptare. Quæ vera, eadem pia sunt, ac pietatem foveant: *Non sit nobis Religio in phantasmatis; melius est enim quodcumque verum, quam quidquid fingi potest*, aiebat Augustinus in libro de vera Religione.

28. Expositis jam Apostolorum in Orbem Terrarum peregrinationibus, non injucunde queritur, num ad omnes omnino Gentes perrexerint, ita ut strictim accipiendum sit illud Jesu Christi mandatum: *Euntes, docete omnes gentes, & prædicate Evangelium omni creaturæ*; sive potius per Synecdochem, qua pars maxima pro toto usurpatur, sive per hyperbolim, ita ut quantum per Apostolos fieri poterat, ubique prædicandum esset Evangelium. *Sunt, qui propagatam ubique terrarum, ait Pagius, Evangelii notitiam Apostolorum ævo scribant, quod multo sincerius, in proprio nimirum sensu, Apostoli verba intel-*
ligan-

ligantur. Quod si quis dicat, non potuisse Apostolos transuehi in novum Orbem, & in Peruanas, ac Mexicanas Regiones, respondet Torniellus in Annales veteris Testamenti anno Mundi 1931. num. 45. Americam cum aliis Orbis partibus habitatis, præsertim cum Asia, qua late patet, aut occultis semitis continuari, aut brevi aliquo Freto distingui: in medio Oceani cursu non raras esse Insulas, quasi scalarum vice per has vias ferri & homines, & bruta potuisse, aut naufragio præter spem in vastissimas illas plagas appellere; nec forsitan defuisse Angelorum obsequia, cum Angelis de prædicatione Evangelii cura, Deo iubente, fuerit. Neque dissimulandum est, Veterum nonnullos ita loqui, quasi ubique locorum, atque gentium propagata sit ab Apostolis Christi notitia. Videantur Justinus, Irenæus, Arnobius, Hieronymus, & ex recentioribus plurimi.

29. Alii contra, quorum veriore sententiam judicamus, toto Orbe prædicatum fuisse Evangelium Apostolorum ævo, omnino negant. Ex veteribus afferri possunt Ruffinus, Theodoretus, Socrates, ex quibus habetur, neque Iberorum gentem, neque ulteriorem Indiam ante Constantini Magni tempora Evangelica luce fuisse illustratas; quamvis neutra tam vasto maris spatio, quale illud est ad Americam usque, disjungeretur. Augustinus quoque testatur Gentes ætate sua fuisse, quibus nondum Evangelii notitia pervenerat: *Non desunt adhuc ultimæ Gentes, & ut perhibetur, paucissimæ, quibus hoc nondum fuerit prædicatum.* Idem ferme a Prospero Augustini cœvo traditum legimus: *qui dicit, quod non omnes vocentur ad gratiam, sed de his loquitur, quibus Christus annuntiatus non est, reprehendi non debet. Quia scimus quidem in omnes fines Terræ Evangelium destinatum. Sed non putamus jam in omnibus Terræ finibus prædicatum; nec possumus dicere, quod ibi sit gratiæ vocatio, ubi Matris Ecclesiæ adhuc nulla est regeneratio.* Eo tamen temporis intervallo, quod ab Apostolis ad Prosperum intercessit, amplissimos fuisse constat Evangelicæ prædicationis progressus. Et Tertullianus quidem testatur, magno Gentes numero Christo fidem addidisse. *In quem enim alium universæ Gentes crediderunt, nisi in Christum, qui jam venit? Cui enim & aliæ Gentes crediderunt Parthi, Medi, Elamitæ, & qui habitant Mesopotamiam, Armeniam, Phrygiam, Cappadociam, & incolentes Pontum, & Asiam, & Pamphiliam, immorantes Ægyptum, & Regionem Africæ, quæ est trans Cyrenem,*

Tom. I.

A a

inha-

JESU CHR.
AN. 40.

Justin. Dialoga
cum Triph.
Iren. lib. 1. hæ-
res. 3.

Arnob. lib. 2.
Hier. Epist. 3.
ad Heliodor.
Georg. Mœbius
oran. de Evang.
in Americ. præ-
pag. Lypfæ
1685.

Vitus Mi-
scell. Sacror.
tom. 2.
Non ubique ab
Apostolis præ-
dicatum est E-
vangelium.

Aug. de nat. &
grat. cap. 2.

Prosper. Sent. 4

Tertull. advers.
Judeos pag.
164. edit. Pa-
melii.

JESU CHR.
AN. 40.

inhabitantes? Romani, & Incolæ tunc & in Hierusalem Judæi, & ceteræ Gentes: Ut jam Getulorum varietates, & Maurorum multi fines, Hispaniarum omnes termini, & Galliarum diversæ nationes, & Britannorum inaccessa Romanis loca, Christo vero subdita. In tanta Populorum multitudine, qui Christiana Religione tenebantur, præterisset ne Tertullianus Americanos, quorum fides eo gloriosior fuisset Ecclesiæ, quo magis erant orbe divisi, & vel ipsis Romanis ignoti? Accedit, quod Justinus Hamexiabiorum, Scemitarum, Nomadum; Arnobius vero Insularum, & Provinciarum omnium, quas Sol oriens, atque occidens lustrat, meminerunt, de America tamen omnino silent.

Ex Patribus plurimi Antipodas esse negarunt.

Aug. de Civ. Dei lib. 16. cap. 9.

30. Præterea Philosophorum, qui Antipodas esse tuebantur, opinioni Patres illudunt: *Quid illi, ait Lactantius, qui esse contrarios vestigiis nostris Antipodas putant? Num aliquid loquuntur? Aut est quisquam tam ineptus, qui credat esse homines, quorum vestigia sint superiora, quam capita. Consentit Lactantio Augustinus: Quod vero & Antipodas esse fabulantur, id est homines a contraria parte Terræ, ubi Sol oritur, quando occidit nobis, adversa pedibus nostris calcare vestigia, nulla ratione credendum est. In eadem fuit opinione Hieronymus Commentario in Ezechielem cap. 1. Qui Philosophorum stultam sequuntur sapientiam, duo hemisphæria in duobus Templi Cherubim, nos & Antipodas, quasi supinos, & cadentes homines suspicantur. Constat itaque, Veteribus fuisse persuasum, Americanis, qui nobis sunt Antipodes, Evangelium minime fuisse allatum, uti pluribus adnotat Mamachius. Atque hyperbolice dicta, vel de Apostolis eorumque successoribus usque ad consumationem sæculi intelligenda esse, quæ habentur in Psalmo: In omnem terram exiit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Verum qui plura de Christianismi in singulis regionibus ortu nosse cupit, adeat Cl. F. Thomam Mamachium, qui altero originum Christianarum volumine rem fusa, & ingeniose persequitur.*

Mamach. tom. 2. Orig. Christ.

Orig. in Matth. hom. 28.

Mamach. ut sup. p. 330.

De Gestis Apostolorum suppositiis.

31. Quæ porro ab Apostolis, post ipsorum separationem gesta fuerunt, non nisi divinando assequi possumus. Quæ enim circumferuntur Apostolica Historiæ monumenta, commentitia sunt, & tenebras augent potius, quam dispellunt. De iis tamen non inutile erit paucis agere, ut genuina monumenta ab apocryphis dignoscere Lector possit. Atque inter hæc recensendum

dum in primis occurrit Itinerarium Petri, sub Clementis nomine, sive Recognitionum vel Clementinarum Liber. Huic adjungendi actus nomine Andreae, Thomae, Philippi, Pauli, & Theclae, quos omnes suo Decreto Gelasius proscripsit; ejusdemque omnino generis sunt circuitus Joannis ab Haëreticis conficti, teste Philastrio. Atque de commentitiis Apostolorum actibus agens Innocentius Epistola ad Exuperium, hæc habet: *Cætera, quæ sub nomine Matthiae, sive Jacobi Minoris; vel sub nomine Petri, & Joannis, quæ a quodam Leucio scripta sunt, vel sub nomine Andreae, quæ a Nexocharide, & Leonide Philosophis, & sub nomine Thomae, & si quæ sunt alia, non solum repudianda, verum etiam noveris esse damnanda.* Gelasius vero de eodem Leucio ita statuit: *Libri omnes, quos fecit Leucius discipulus Diaboli, apocryphi.* Fuisse hunc secta Manichæum, atque actus Apostolorum scripsisse, Augustinus eos reiellens, testatur. Ceterum multo ante Manetis hæresiarchæ ætatem, & ipsis fere Apostolorum temporibus conficta fuisse eorundem acta constat ex Epiphania hæc de Encratitis scribente: *Utuntur & scripturis primo loco, quæ dicuntur Andreae, & Joannis actiones, atque Thomae.* Rursum circuitus Petri ab Ebionitis interpolatos fuisse, & acta præterea Apostolorum conficta, in quibus multa adversus Paulum mendacia continebantur, Epiphanius ipse memoriæ prodidit: *Actus vero Apostolorum alios esse dicunt, in quibus habentur multa impietate ipsorum referta.*

32. In Apocryphorum censum referendæ præterea sunt vitæ Apostolorum sub nomine Abdiæ Babylonii, itemque Prochori nomine actus Joannis Evangelistæ; liber passionum Apostolorum Seleuco inscriptus, quæ Lini nomine circumfertur passio Petri Apostoli, Manichæismo infecta. Sed qua ratione hæc omnia, vel his similia Augustinus refellat, audiamus; disputans enim contra Marcionitam, sic ait: *Sane de Apocryphis iste posuit testimonia, quæ sub nominibus Apostolorum Andreae, Joannisque conscripta sunt, quæ si illorum essent, recepta essent ab Ecclesia, quæ ab illorum temporibus per Episcoporum successiones certissimas usque ad nostra deinceps tempora perseverat;* Et alibi contra Faustum: *Legunt, inquit, Scripturas apocryphas Manichæi, a nescio quibus sutoribus fabularum sub Apostolorum nomine scriptas; quæ suorum scriptorum temporibus in auctoritatem Sanctæ Ecclesiæ recipi mererentur, si Sancti, & docti homines, qui tunc in hac vita erant, & examinare talia poterant, eos de-*

A 2 2

JASU CHR.
AN. 40.

Gelas. decret. de libris Apocr. tom. 2. Concil. Hard. pag. 938. Philast. de Hæres. c. 89. Coutan. Epist. Rom. Pontif. Innocent. Epist. ad Exup. cap. ult. pag. 796.

Gelas. ut sup.

Aug. de Fide contra Manich. c. 4. & 38.

Epiph. hæres. 47.

Epiph. hæres. 30.

Epiph. ibid.

Apostolorum vitæ Apocryphæ.

Aug. contra ad. vers. legis lib. 1. cap. 20.

Aug. contra Faustum lib. 22. cap. 79.

ra

JESU CHR.
AN. 40.

Scripta suppo-
sita nomine A-
postoli Petri.

Hier. de Script.
Eccles. in Petro.

Euseb. hist. lib.
3. cap. 3.
Clem. Alex. lib.
6. Strom. Orig.
in Joan. cap. 13.

Sozom. hist. lib.
7. c. 19.
Euseb. lib. 6.
cap. 12.

Orig. in Pe-
riarch.

Scripta nomi-
ne Pauli.

Gelas. in De-
cret. de lib. A-
pocr. ut sup.

2. Corinth. 11.
Galat. 2.

Sozom. lib. 7.
cap. 19.

Orig. in Joan.
tom. 27.

ra loquutos esse cognoscerent. Ex quibus facile profecto quisque intelligit, quam caute in Apostolica Historia versari oporteat, ut vera a falsis, certa ab incertis secernantur.

33. Quoniam vero de his agere instituimus; recensitis jam his, quæ de rebus gestis Apostolorum sunt falso supposita, operæ pretium erit ea quoque scripta connumerare, quæ sub Apostolorum nomine in vulgus prodierunt. Et ut ab his, quæ Principi Apostolorum falso tributa sunt, auspicemur: *Petri nomine*, inquit Hieronymus, *feruntur quinque libri, quorum primus Actum Petri inscribitur, alius Petri Evangelium, tertius Prædicationes Petri, quartus Apocalypsis, quintus Liber Judicii*. Recenset eisdem Eusebius. Clemens vero Alexandrinus tam operis, quod Petri prædicationis, quam alterius, quod Petri Apocalypsis inscribatur, fragmenta recitat, & post ipsum Origenes. In quibusdam Ecclesiis Palæstinæ, in die Parasceves, quædam recitari solita ex Petri Apocalypsi, auctor est Sozomenus. Commentarium, cujus titulus erat, *Evangelium Petri* primus omnium Serapion Episcopus Antiochenus, quod hæreses contineret, & ab Hæreticis probaretur conscriptum, Fidelibus interdixit. Librum inscriptum, *Judicium Petri*, Rufinus existimavit eundem esse cum eo, qui dicebatur, *Liber Pastoris*. Origenes vero alium refellit sub titulo *Doctrina Petri*.

34. Pauli quoque nomine multa fuere supposita; ac primum Evangelium, itemque Apocalypsis, quæ damnat Gelasius; Cum enim Paulus interdum dicat, *secundum Evangelium meum*; falsum nomine Pauli fuit editum Evangelium. Præterea cum in Epistola ad Corinthios, se a Deo revelationes accepisse, testatus sit, & suas quoque revelationes Galatis commemoret, ejus nomine revelationes sunt editæ; quas apud Tarsum Ciliciæ in ædibus Pauli, arca marmorea reconditas, Theodosii Imperat. temporibus Deo revelante inventas fuisse Hæretici affirmabant, teste Sozomeno. A Cajanis porro hæreticis confictum fuisse Librum, quem dicebant, *Ascensum Pauli*, accepta inde occasione, quod idem Apostolus se dicat ascendisse usque ad tertium Cælum, & audivisse arcana verba; eoque Libro Gnosticos hæreticos usos esse, auctor est Epiphanius. Actus insuper Pauli, tanquam ab eo scripti circumferebantur, quorum meminit Origenes. Neque vero hæc edita solummodo Pauli nomine; sed & Epistolæ præter canonicas confictæ, nempe tertia ad Corinthios, tertia ad Thessalonicenses, & alia Laodicensibus inscripta.

35. Uti

35. Uti Petro & Paulo, sic etiam reliquis Apostolis constat scripta quædam falsa fuisse tributa. Et Joanni quidem, Cerinthi opera, Apocalypsis ab ea prorsus diversa, quæ totius Catholicæ Ecclesiæ consensu & auctoritate probatur. Præterea libellus de Transitu Virginis. Andreæ, Bartholomæo, Jacobo, Thaddæo, Barnabæ, Marco, suum cuique Evangelium. Thomæ præter Evangelium Apocalypsis; Matthæo liber de Infantia Salvatoris; Matthiæ cum Evangelio Traditiones; quæ omnia Gelasiano Decreto proscribuntur. Philippi Apostoli itidem nomine inscriptum fuisse Pseudo-Evangelium, quo utebantur Gnostici hæretici, auctor est Epiphanius. Ad hæc Stephani quoque inscriptione insignitas Revelationes Hæretici ediderunt, quas idem, qui supra, Gelasius condemnat. Addiderunt & Gnostici librum titulo *Stirpis Mariæ*, horrendis refertum mendaciis, uti Epiphanius docet; Cajani vero, testibus eodem Epiphanio & Theodoro, nomine Judæ proditoris, quem laudabant, Pseudo-Evangelium composuere. Neque unius, alteriusve tantum Apostoli, sed omnium simul nomine sua Hæretici scripta consignarunt. Ferebantur namque volumina, inscripta *Doctrina Apostolorum*, & *Laus Apostolorum*, quæ Gelasius damnavit, & Cerinthianorum, Ebionitarum, Valentinianorum, Gnosticorum, aliorumque, sed Manichæorum præsertim, commenta fuisse constat. De his enim, præter illa, quæ Cyrillus, Augustinus, & alii retulerunt, hæc S. Leo: *Apostolicas paginas quædam inferendo violaverunt Manichæi ipsi, confingentes sibi sub Apostolorum nominibus, & sub verbis Salvatoris ipsius multa Volumina falsitatis*. Hactenus recensitis apocryphorum deliramentis adjungendæ sunt, ascensio Isaïæ, & Apocalypsis Eliæ, de quibus ita Hieronymus: *Apocryphorum deliramenta conticeant, quæ ex occasione hujus testimonii ingeruntur Ecclesiis Christi. De quibus vere dici potest, quod sedeat Diabolus in insidiis cum divitibus in Apocryphis, ut interficiat innocentem*. Et iterum: *Insidiatur in Apocrypho, quasi Leo in spelunca sua: insidiatur, ut rapiat pauperem. Ascensio enim Isaïæ, & Apocalypsis Eliæ hoc habent testimonium. Et per hanc occasionem, multaque hujuscemodi Hispaniarum, & Lusitiæ deceptæ sunt mulierculæ oneratæ peccatis, quæ ducuntur desideriis vanis, semper addiscentes, & nunquam ad scientiam veritatis pervenientes, ut Basilidis, Balsami, atque Thesauri, Barbelani quoque, & Leusiboræ, ac reliquorum nominum portenta susciperent*.

36. Non

JESU CHR.
ÆM. 40.
Scripta aliis
Apostolis sup-
posita.

Epiph. hæres.
26.

Epiph. hæres. 26.
idem hæres. 38.
Theod lib. 1.
Hæres. Fabul.

Cyrill. Cate-
ches. 6. Leo
serm. 4. de
Epiph.

Hieron. in Isaj.
c. 64.

JESU CHR.
AN. 40.
Christi nomi-
ne scripta con-
ficta.

Aug. de con-
fess. Evang. l.
1. c. 9. & 10.

Mos pingendi
cum Christo A-
postolos.

36. Non his tamen finibus sese impiorum licentia continuit; sed multo longius progressa fuit. Nam a Christo Redemptore nostro librum de Magia ad Petrum, & Paulum Apostolos scriptum fuisse, quidam sive Hæretici, sive Gentiles horrende plane, ac nefarie mentiti sunt; quos ita Augustinus turpissimum, ac patentissimum mendacii arguit: *Ista isti desipiunt, ut in illis libris, quos eum scripsisse existimant, dicant contineri eas artes, quibus eum putant illa fecisse miracula, quorum fama ubique percrebuit. Quod existimando, se ipsos produnt, quid diligant, & quid affectent; quandoquidem Christum propterea sapientissimum putant fuisse, quia, nescio, quæ illicita noverat, quæ non solum disciplina Christiana, sed etiam ipsa terrenæ Reipublicæ administratio jure condemnat. Et certe, qui tales Christi libros legisse se affirmant, cur ipsi nulla talia faciunt, qualia illum de libris talibus fecisse mirantur? Quid quod etiam divino judicio sic errant quidam eorum, qui talia Christum scripsisse vel credunt, vel credi volunt, ut eosdem Libros ad Petrum, & Paulum dicant, tanquam epistolari titulo prænotatos? Et fieri potest, ut sive inimici Nominis Christi, sive qui ejusmodi execrabilibus artibus de tam glorioso nomine pondus auctoritatis dare se posse putaverunt, talia sub Christi, & Apostolorum nomine scripserint; in qua fallacissima audacia sic excæcati sunt, ut etiam a paucis, qui adhuc pueriliter in gradu Lectorum Christianas litteras norunt, merito rideantur. Cum enim vellent tale aliquid fingere, Christum scripsisse ad Discipulos suos cogitaverunt, ad quos potissimum scribere potuisse facile crederetur; tanquam ad illos, qui ei familiariter adhæsisserent, quibus illud quasi secretum digne committeretur: & occurrit eis Petrus, & Paulus. Credo, quod pluribus locis simul eos cum illo pictos viderunt; quia merita Petri, & Pauli etiam propter eundem passionis diem celeberrimum solemniter Roma commendat. Sic omnino errare meruerunt, qui Christum, & Apostolos ejus non in sanctis Codicibus, sed in pictis parietibus quæserunt. Nec mirum si a pingentibus fingentes decepti sunt. Toto enim tempore, quo Christus in carne mortali cum suis Discipulis vixit, nondum erat Paulus discipulus ejus, quem post passionem suam, post Resurrectionem, post Ascensionem, post missum de Cælo Spiritum Sanctum, post multorum Judæorum conversionem, & mirabilem fidem, post lapidationem Stephani Diaconi, & Martyris, cum adhuc Saulus appel-*

appellaretur, & eos, qui in Christum crediderant, graviter persequeretur, de Cælo vocavit, & suum discipulum, & Apostolum fecit. Quomodo igitur potuit libros, quos, antequam moreretur, eum scripisse putari volunt, ad Discipulos, tanquam familiarissimos, Petrum, & Paulum scribere, cum Paulus nondum fuerit discipulus ejus. Hæc, & alia Augustinus de Libris apocryphis Petri, aliorumque Apostolorum gesta narrantibus, de quibus consule, si lubet, præ cæteris Alberti Fabricii Codicem Pseudopigraphum nov. Testam.

37. Jam vero de Abgari ad Christum Epistola, hujusque ad eum responsione, paulo diligentius inquiramus. Rem ita refert Eusebius: Cum Jesu Christi, admiranda opera ubique jam celebrarentur, in remotissimis etiam Regionibus, Rex Abgarus, qui Gentibus trans Euphratem positus præerat, cum gravi morbo, & qui humana ope curari non poterat, consumeretur; simul atque de Jesu nomine ubique diffuso, ac de stupendis ejus miraculis, quæ omnium testimonio firmabantur, accepit, missis per Tabellarium litteris, supplex eum rogavit, ut se morbo liberaret. At ille tum quidem vocanti minime est obsecutus. Litteras tamen ad eum scribere non recusavit, quibus unum e discipulis suis, qui ipsum sanaret, missurum se esse pollicebatur, neque ipsi solum, sed omnibus, propinquis, & familiaribus salutem præstaturum. Nec multo post ad exitum perducta sunt, quæcumque ei promissa fuerant. Nam post Resurrectionem Christi, ejusque in Cælos adscensum, Thomas, unus e duodecim Apostolis, divino quodam impetu impulsus, Thaddæum, unum e septuaginta Christi Discipulorum numero, Ædessa misit, ut Christi doctrinam illis Gentibus nuntiaret; Ejusque opera Servatoris nostri promissa exitum sortita sunt. Cujus quidem rei testimonium habemus ex ipsius Ædessa; in qua tum regnabat Abgarus, tabulariis desumptum. Siquidem in monumentis publicis, in quibus antiquitates Urbis, & res Abgari gesta continentur, hæc etiam ad nostram usque ætatem conservata reperimus. Operæ pretium igitur fuerit, ipsas epistolas audire, quas ex Archivii depromptas e Syrorum lingua fideliter transtulimus in hunc modum: Abgarus Princeps Ædessa Jesu Servatori bono, qui in finibus Hierosolymorum apparuit, salutem. Nunciatum est mihi de te, & de curationibus, quas absque herbis, & medicamentis operaris. Fama enim est, cæcis visum, claudis gressum abs te restitui, leprosos mundari, demo-

JESU CHR.
AN. 40.

De Abgari Epistola ad Jesum Christum.
Euseb. lib. 1.
cap. 13.

JESU CHR.
AN. 40.

dæmones, & immundos spiritus expelli, diuturnis morbis oppressos sanari, mortuos denique suscitari. Quæ cum omnia de te audirem, sic in animum induxi, aut te revera Deum esse, qui e Cælo delapsus, hæc efficias, aut certe Dei Filium. Proinde ad te scripsi, orans, ut nos invisere, morbumque nostrum sanare, non graveris. Audio enim, Judæos tibi obrectare, & insidias in caput tuum struere. Est mihi civitas parva quidem illa, sed ornata, quæ nostrum utrique sufficiat. Et hæc quidem ita scripsit Abgarus, cum divini luminis radius eum modicum quidem collustrasset. Nunc Epistolam, quam ei Jesus per eundem Tabellarium rescripsit, audiamus, brevem illam quidem, sed virtutis, & efficaciam plenissimam. Quæ sic habet:

Jesu Christi
Epistola ad Abgarum.

38. *Beatus es Abgare, qui in me credideris, quem non vidisti. De me enim scriptum est, eos, qui me viderint, non credituros in me, ut ii, qui non viderint, credentes vitam accipiant. Quod vero ad me scribis, ut ad te proficiscar, hic necesse habeo omnia implere, propter quæ sum missus, iisque deum absolutis, ad illum, qui me misit, reverti. Caterum cum primum ad eum me recepero, ex Discipulis meis aliquem ad te mittam, qui & morbum tuum curet, & vitam tibi, tuisque omnibus præstet. Hactenus Jesu Christi epistola ad Abgarum, & Abgari ad Jesum Christum, ex Edessæ Ecclesiæ Archivio. De Thaddæo deinde ad Abgarum misso hæc sequuntur: Post ascensum Jesu Christi Judas, qui etiam Thomas dictus est, Thaddæum Apostolum (non ex duodecim, sed latiori significatione) unum e Septuaginta ad Abgarum misit. Ubi Edessam advenit Thaddæus, apud Tobiam Tobiae filium divertit. Postquam vero fama de ejus adventu, & miraculis increbrescere capit, nunciatum est Abgaro, advenisse jam Apostolum, quem a Jesu mittendum per litteras receperat. Quare accito Tobia: Accepi, inquit, virum apud te diversuri, qui plurima edit miracula, illum velim ad me adducas. Postridie itaque Tobias, assumpto Thaddæo, ad Abgarum perrexit; Cumque ingressus esset, Abgarus Proceribus suis circumseptus, in ipso intrantis Thaddæi vultu divinum, nescio, quid videre sibi visus est; quo conspecto, Thaddæum statim adoravit. Abgaro profitenti se in Christum, & Patrem ejus credere, Thaddæus manum imposuit in Nomine Domini Jesu. Quo facto statim Rex morbo convaleuit, sed præterea Abdus quidam podagra laborans, qui supplex Thaddæi pedibus advolutus, & benedictio-*

Euseb. ibid. ut
sup.

tionem ab eo per impositionem manus accepit, repente sanatus est.

39. Cum porro Thaddæum Abgarus vehementer rogaret, ut sibi Christi doctrinam exponeret; respondit Thaddæus: *Nunc quidem parcam dicere, quandoquidem ad Verbum Dei palam omnibus nuntiandum sum destinatus. Crastina vero die congrega mihi omnes cives tuos, & verbum Dei coram illis prædica- bo.* Quamobrem, ut prima luce ad audiendam Thaddæi prædicationem cives convenirent, Abgarus edixit; & paulo post: *Aurum, & argentum Thaddæo dari iussit*, qui tamen accipere recusavit, hæc addens: *cum nostra dimiserimus, cur aliena capi- emus.* Acta sunt hæc anno quadragesimo & trecentesimo Æræ Seleucidarum, juxta quam Valesius Eusebii locum restituit; æræ vero vulgaris 29. Æra enim Seleucidarum, uti jampridem a viris doctissimis animadversum, Annis 311. Christianam antecede- bat. Hactenus Eusebius, qui rursus in Historia rem ita confirmat: *Isdem temporibus, quæcumque Servator noster Os- droenorum Regi promiserat, ad effectum perducta sunt.* Thomas enim divino quodam motus afflatu, Thaddæum Christianæ doctrinæ præconem, & nuntium Edessam misit, ut ex Monumentis ibidem repertis paulo superius ostendimus. Hic cum ad ea loca pervenisset, & Abgarum in Christi nomine sanavit, & omnes ejus regionis Incolas miraculorum novitate percutit. Cumque illos hujusmodi admirandis operibus satis præparasset, & ad cultum, venerationemque divinæ Christi potentiae perduxisset, tandem salutaris doctrinæ auditores reddidit. Abhinc universa Edessenorum Civitas, quippe quæ non vulgare Servatoris nostri erga se benevolentiae indicium possideat, ejus nomini hactenus dicata permansit. Eusebio congruunt S. Ephrem Syrus Edessenæ Ecclesiæ Diaconus, qui epistolæ Abgari ad Jesum Christum in testamento meminit, Darius Comes epistola ad Augustinum, Evagrius, Damascenus, & septima Synodus Œcumenica, aliique plurimi, qui & epistolas, & Abgari curationem memorant.

40. Neque veterum tantum, sed recentiorum quoque quamplures, quæ hucusque retulimus, uti vera & genuina propugnant. Nituntur autem potissimum testimonio Eusebii, cujus tanta est in Ecclesiastica Historia auctoritas, ut ejus, & merito quidem, Parens appelletur. Eusebii fidem, industriamque in Ecclesiasticis monumentis perquirendis, expendendisque, & nos

Tom. I.

B b

pro-

JESU CHR.

AN. 40.

Thaddæus Ab-
garo Evange-
lium prædicat.

Euseb. l. 1. 13.

Vales. Not. 12
cap. 13. lib. 1.Noris. Pag. Til-
lem. Basnag.
Euseb. lib. 2.
cap. 1.S. Ephrem vita
Boill die 1. Febr.
pag. 62.
Inter epist. Aug.
263.
Dan ascen. l. 4.
Fider. orig. 15.
Evag. hist. lib. 4.
26. Synod. 7.
act. 5.An epistola
Abgari ad Je-
sum Christum
genuina sit.Baron an. 31.
Tillem tom. 1.
p. 360. 515.

JESU CHR.

AN. 40.

Vales. in not.

ad cap. 13. l. 1.

E c. 1. lib. 2.

Eusebii.

Moshemius inft

maj. p. 99.

Asmann. Tom.

1. Biblioth. O-

rient.

August. Epist.

31. ad Hier.

Nat. Alex. Sæc.

1. diff. 3.

Basnag. an. 29.

num. 37. & seq.

Du-Pin di ftert.

in nov. testam.

lib. 2. c. 6.

Jacobb. Basnag.

hist. Judeor.

tom. 1. c. 13.

Ang. de conf. E.

vang. lib. 1. 7.

profecto suspicimus, ac vehementer commendamus. Sed non adeo, ut numquam scribendo aliquid errasse existimemus: *Solis Scripturarum libris* (ita vere sapienterque Augustinus), *qui canonici appellantur, didici hunc timorem, honoremque deferre, ut nullum eorum auctorem scribendo aliquid errasse firmissime credam; alios autem ita lego, ut quantalibet sanctitate, doctrinaque præpolleant, non ideo verum putem, quia ipsi ita senserunt, sed quia mihi, vel per auctores canonicos, vel probabili ratione persuadere potuerunt.* Ab Eusebio itaque recedimus, & cum eruditissimis Viris Historiam de Abgari Christique epistolis, & Thaddæi legatione incertam putamus. Principio enim annorum nota falsa deprehenditur, ut a viris doctis adnotatum est. Præterea apud Evangelistas, qui rem tantam numquam certe præterissent, altum de ea ubique silentium. Rursus ea in epistolis Abgari, & Jesu Christi occurrunt, quæ earundem falsitatem aperte demonstrant: Quod enim ibi legitur: *Beatus es Abgare, qui in me credideris, quem non vidisti*, facile intelligitur ex illo Joannis fuisse desumptum: *beati, qui non viderunt & crediderunt.* Verum ut eas epistolas inter apocryphas rejiciamus, ea maxime nos ratio movet, quod Jesu Christi epistola inter canonicas scripturas minime recenseatur; quod eam ante Eusebium ex Patribus nemo noverit; quod denique apocryphis scriptis Gelasius in Romana Synodo accensuerit. Certe Augustinus, quidquam a Jesu Christo scriptum fuisse ignoravit: *Sed prius*, inquit, *discutiendum est, quod solet nonnullos movere, cur ipse Dominus nihil scripserit, ut aliis de ipso scribentibus necesse sit credere.* Si nihil itaque Jesus Christus scripsit, ergo neque ad Abgarum epistolas dedit, neque recepit. Quæ si confictæ sunt, utique & Thaddæi Legatio tota corrui, quæ in harum epistolarum veritate tota subsistit. Thaddæum Ædessæ prædicasse Evangelium omnino non negamus, cum nos lateat quo potissimum in loco Apostolorum plerique suo munere functi fuerint. Sed ad Abgarum missum, apud Tobiam quemdam divertisse, deinde que Regem cum tota Ædessenorum gente Christiana fide imbuisset, credere sane non possumus; ex Dione enim constat Ædessenorum Regulum, Abgarum nomine, Trajani ætate vixisse; cujus filius Imperatori illac transeunti carissimus extitit; cum autem, uti & Patrem, alienissimo a Christianis sacris animo fuisse, non obscure indicat, dum tradit, in Imperatoris conspectum, barbarico more indutum, saltasse.

41. Ca-

41. Cajus Caligula Fastos solus hoc anno Kalendis Januarii aperuit, collega enim designatus die ultima Decembris obiit, neque Imperatore absente Prætores Senatum convocare, vel Senatores collegam eidem dare ausi sunt: Ea se dignitate die 12. Januarii Imperator abdicavit. Interea de infania sua nil remittens, absumpta in spectaculis, & largitionibus immodicis pecunia, in Gallias profectus est, specie quidem belli cum Germanis gerendi; revera tamen ut Gallias expilaret. Vix enim ultra Rhænum progressus, in Gallias statim revertitur, & histrionico tantum more, bellum cum Germanis gerens, serio subditis, iisque ditioribus indixit, quorum plurimos necavit; nullo alio crimine obnoxios, nisi quod pecuniis abundarent. Dum vero fictitium bellum gereret, gravissimo objurgavit edicto Senatum, Populumque Romanum, quod, eo tot discriminibus obiecto, ipsi intempestiva convivium, circum, & theatra, amœnosque recessus frequentarent. Tandem ad Oceani littora acie directæ, quasi cum undis præliandum esset, repente militibus, ut conchas colligerent, galeasque, & sinus implerent, imperavit, spolia Oceani dictitans, Capitolio debita: Trophæa quidem tot victoriis, ac tanto Imperatore digna. Denique Gallia relicta, hoc anno die 31. Augusti Urbem ovans ingreditur, in Senatum furens, quod triumpho fraudatus fuisset. Cajo scelerum minister & socius aderat Protogenes. Hic Curiam ingressus Scribonium Proculum infesto vultu intuitus: *Quid, inquit, tu me etiam salutas, tanto Imperatoris odio flagrans*. Hæc audientes reliqui Senatores, Proculum stylis suis aggrediuntur, ac discerpunt. Quo facinore delectatus Cajus, Senatum amicitia suæ restituit.

42. Furenti Imperatori id unum præ cæteris cordi erat, ut divinam sibi majestatem adfereret, uti jam anno superiore adnotavimus. Quare postquam templum sibi Romæ extruendum curavit, ac simulacra numinum, quæ religione, & arte in Imperio præstabant, jussit in Urbem asportari, ut capite præciso suum imponeret; Petronio Syriæ Præsidi mandavit, ut Hierosolymis etiam sibi statuam erigeret. Qua de causa, cum inter Alexandrinos Cives, & Judæos seditio exorta esset, Judæi Alexandria degentes Philonem, Alexandrini vero Appionem Grammaticum illorum infensissimum hostem, legatos ad Cæsarem miserunt. Rem gestam summatim ita Josephus persequitur. *Cum inter Judæos, & Græcos, Alexandriam habitantes, exorta esset*

JESU CHR.
AN. 40.
Cajus Galliarum Provincias affligit, in Urbem redit.

Dio lib. 59.
Sueton. in Cajo.

Suet. in Cajo.

De legatione
Judæorum ad
Cajum.

Joseph. l. 18. 10.

JESU CHR.
AN. 40.

seditio, terni ab utraque parte delecti legati ad Cajum missi sunt; Appion vero Alexandrinorum legationis princeps multa in Judæos jactavit crimina, interque cetera, quod Cæsarem non prosequerentur debitis honoribus; nam cum, quam late patet Orbis Romanus, Cajo extruantur templa, & altaria, & pari honore colatur cum ceteris numinibus, solos istos turpe putare dedicare illi statuas, aut jurare per nomen Cæsaris. His acerbe invecito Appione, multisque aliis, quæ ad exasperandum Cajum facerent, Philo e Judæorum Legatis potior, vir per omnia clarissimus, Alexandri Alabarchæ frater, & non imperitus philosophiæ, parabat causam suæ gentis agere; Sed repulsus est a Cæsare, jubente, illum abire, & per iracundiam vix temperante ab injuria. Quapropter ejectus convitio, conversus ad Judæos affectatores: Nunc, inquit, oportet bono esse animo, quando Cajus iratus est; nunc enim Deus nobis contra illum aderit. Philo tamen, qui legationis Judæorum princeps fuit, non tres, sed quinque missos fuisse testatur: Egregium ipse de sua Legatione ad Cajum commentarium scripsit, ex quo aliqua ad historiam spectantia hic referre nec inutile, nec injucundum Lectori futurum speramus. Cum itaque venissent Romam legati, post frustra tentatam gratiam Heliconis, Imperatoris liberti, quem Alexandrini in suas jam partes pertraxerant; Placuit offerri Cajo Libellum, continentem summam calamitatum, & earum deprecationum: id erat ferme compendium supplicationis prolixioris, quam per Agrippam Regem paulo ante miseramus: nam is forte fortuna venerat Alexandriam, navigaturus in Syriam in suum Regnum, quod ab Imperatore acceperat. Sed ignorabamus etiam tum quam falleremur. Ex quo enim primum oram solvimus, putabamus nos inventuros reddentem jura Judicem: at ille erat hostis implacabilis, alliciens, ut tum videbatur vultu hilari, & appellationibus comibus. Exceptos enim nos primum in Campo Martio, cum e maternis hortis exiret, resalutavit, & dextera innuit se propitium: missoque ad nos Romulo, qui legationibus admittendis præerat, pollicitus est, se cogniturum nostram causam per otium; ita ut tota corona circumstantium gratularetur nobis, tanquam voti compositibus, atque etiam nostrates, quotquot ex aspectu de rebus judicant. Ego vero, qui plus per ætatem, & eruditionem sapere videor, suspecta habebam illa, quæ exhilararant alios. Sic enim cogitabam: Quid sibi vult, quod cum tot adsint Legationes propemodum ex omnibus Orbis Regionibus, ait, se nos so-

los

Quid Legati
Romæ egerint.

Philo legat. ad
Cajum.

los auditurum? nec enim nescit, nos esse Judæos contentos, si æquaremur ceteris. Ceterum prærogativam sperare apud alienigenum juvenem, & liberæ potestatis dominum, non procul abfuerit ab insania: atque utinam judicem præstet partibus, non patronum illis, nobis adversarium. Hæc reputans, trepidabam, inquietus noctu, & interdiu. Ita mærentem me, gementemque (nec enim tutum erat interpellari Principem), alius casus inopinatus repente perterruit, non parti Judæorum, sed universis periculum afferens.

43. Veneramus ex Urbe Puteolos, Cajum sequenti: descenderat enim ad Mare, morabaturque circa eum Sinum, nunc hanc villam visendo, nunc aliam, quæ ibi multæ sunt, & splendida. Nos vero de agenda nostra causa sollicitos, quippe qui accersiri expectabamus, continuo accedit quidam suffusus, trepidisque oculis obtuens, & anhelus; cumque paululum se duxisset, (adstabant enim quidam in proximo) audistis ne, inquit, novi quidpiam? Simulque conatus rem eloqui, fletu oborto impeditus est; deinde rursus exorsus narrare, iterum atque tertio fuit ad eundem modum inhibitus. Nos vero conspectu ejus territi obsecrabamus, indicaret, quamobrem venisset; non enim venisse propalam flendi gratia: quod si quid esset dignum lacrymis, faceret nos earum participes, assuetos jam calamitatibus. Tandem ille, crebro singultiens, periit nobis Templum. Jubet Cajus poni sibi Colossum in adytis intimis, adscito in titulum Jovis cognomine. Nobis vero attonitis miraculo, & in vestigio præ stupore hærentibus, (muti enim stabamus & enerves, defectis corporis viribus) supervenerunt alii doloris ejusdem nuntii: deinde omnes simul conclave ingressi, & inclusi, deplorabamus fortunam privatam, atque publicam, suggerente dolore querimonias, nihil enim calamitosis loquacius. Tædebat enim, ac pœnitebat, quod ad deprecandum injurias, quas quotidie pateremur, medio hiemis trajecissemus vasta maria, ignari nobis imminere tempestatem in terris longe sæviorem jactatione maritima. Hæc Philo, qui etiam de gestis Jamniæ adversus Judæos, deque aliis Judæorum calamitatibus plura addit.

44. De Statua dein, Caji jussu, in Hierosolymitano Templo locanda, hæc subdit: Dum statua colossæa Sidone pararetur, honoratiores Judæorum Sacerdotes, & Magistratus advocat Petronius indicaturus eis Caji mandata, simulque sua-

JESU CHR.
AN. 40.

De statua in
templum infe-
renda nuntium.

Philo, & Jo-
sephus ut sup.
cap. 11.

Petronii exhor-
tatio ad Judæo-
rum Sacerdo-
tes, & Magi-
stratus.

JESU CHR.
 AN. 40.
 Joseph. ut. sup.
 11.

suasurus, ut patienter ferrent jussu Domini, & caverent mala imminencia; paratum enim esse robur exercitus Syriaci ad edendas per totam eorum regionem strages maximas: putabat enim si horum præmolliret animos, posse per eos moveri ad obsequium cæteram multitudinem. Sed valde sua opinione deceptus est: percussus enim ad primam ejus rei mentionem, tanquam in præsentī calamitate, obmutuere, quasi e fonte profundendo lacrymas, capillos; barbasque vellendo cum lamenti hujusmodi: en quo, nimis beati, senescendo pervenimus, ut quod nemo majorum unquam vidit, nos spectaremus: quibus tandem oculis? hos enim prius abjiciemus cum ærumnosa vita, & miserabili, quam tantum nefus inspiciamus, quod nec auditus, nec mens sustinet. Interea, qui in sancta Urbe ceteraque regione famam hujus conatus audierant, velut de communi sententia coorti, tesseram dante dolore publico, profecti sunt uno agmine, desertis oppidis, castellis, & ædibus, continuatoque itinere venerunt in Phoeniciam, ubi tunc agebat Petronius. Id Petroniani quidem conspicati cursim ei renuntiaverunt, caveret sibi a turbis, infestum agmen existimantes; moxque nullis stipata satellitiis multitudo Judæorum, ceu nubes repente supervenit, totam Phoeniciam occupans; ut miraculo esset nescientibus gentis frequentiam. Ac primum tantus clamor cum fletu, planctuque sublatus est, ut hebetaret aures præsentium; nam & postquam desit, durabat ejus sonitus. Sequutæ sunt compellationes, ac preces, quales dicere solent calamitosa tempora. Erant autem distributi in sex ordines, seniorum, juniorum, puerorum; rursus alia parte, anuum, mulierum, virginum. Ubi vero Petronius in loco superiore conspectus est, universi ordines velut ad unum edictum humi procumbunt, supplices cum ululatu quodam flebili; jussique surgere, & accedere propius, vix tandem surrexerunt, & conspersi multo pulvere, defluentesque lacrymis accedebant reductis in tergum more damnatorum ambabus manibus.

Quid Judæi
 supplices ad
 Petronium.
 Josephus ut sup.

45. Dum Senatus (ipsum scilicet Concilium septuaginta duorum Seniorum, Sanhedrin appellatum) stans sic loquutus est: *Inermes, ut vides, adsumus, ne quis dicat, nos venire hostiliter: manus autem, pro armis a natura datas, retro fleximus otiosas, præbemus & corpora ad certos ictus ferire volentibus. Uxores, & liberos, familiasque adduximus; supplices tibi, & per te Cajo advolvimur, domi relicto nemine, orantes, ut aut omnes*

omnes servetis, aut omnes internecone deleatis. Sumus, Petroni, natura pacis cupidi, & studio, ad quam nos trahit cura alendorum liberorum ex nostris laboribus. Cajo Imperium adepti primi ex tota Syria gratulati sumus, Vitellio, cujus successor es, tunc in nostra Urbe degente, qui super hac re litteras acceperat, & a nobis ad ceteras civitates fama delatum nuntium pertulit; primum nostrum templum excepit pro Imperio Caji victimas; ut primum, aux etiam solum privaretur religione patria. Decedimus urbibus; cedimus privatis aedibus, & possessionibus; supellectilem vel pretiosissimam ultro vobis in prædam offerimus, eo animo, ut nos putemus non dare, sed accipere. Unum pro his omnibus petimus, ne quid in templo novetur, utque servetur tale, quale a majoribus nobis est traditum. Id si non impetramus, necandos nos præbemus, ne videamus vivi, quod est morte gravius. Audimus, pedestres, equestresque adversus nos parari copias, si dedicationem impediamus. Nemo ita insanit, ut servus se opponat Domino: libenter jugulabimur, cadant, mactent, frustratim concidant, sine certamine ac suo sanguine agant quidquid libet victoribus. Quid opus est exercitu? Nos ipsi egregii Sacerdotes immolabimus victimas, adducemus ad Templum mulieres uxoricidae, fratres, sororesque fratricidae, pueros, puellusque, innocentem ætatem, puericidae (tragicis vocabulis utendum est in tragicis calamitatibus). Deinde in medio eorum stantes abluto cognato sanguine (nam talia lavacra ad inferos properantibus conveniunt) admiscebimus & proprium, nosmetipsos jugulando insuper. Morientium hoc mandatum ultimum erit: ne Deus quidem nos accuset, qui utriusque rationem habuerimus, & Imperatori debitæ reverentiæ, & sacrarum legum custodiæ, id fiet, si vitam haud vivendam contempserimus. Hæc, aliaque plurima coram Petronio cum dixissent, ad miserationem commotus Præses, habita cum Adhæssoribus consultatione, licet iram Imperatoris, & implacabilem sibi vitiam nosceret; tamen consilium iniit, quo & Judæis simul raveret, quantum posset, & Imperatoris jussa exequeretur. Mandavit enim Statuæ Opificibus, ne properarent, sed darent operam, ut statua summo expoliretur artificio, & quantum fieri posset, exprimerent exemplaria laudatissima, quo sit durabilior: Nam opera extemporanea non temere diuturna fieri, accurata ætatem ferre melius. Ceterum legationem mittere non est concessum Judæis: nec enim ipsis tutum esset rem committere domino, qui possit omnia.

Inte-

JESU CHR.
AN. 40.

Interim postulatis nec annui, nec renui placuit, quod utrumque periculosum esset, sed litteras ad Cajum mitti sine accusatione Judæorum, dissimulatis eorum accusationibus: causam autem dilatae dedicationis referri in Opifices, quibus necesse sit dari certum spatium temporis; eas moras asferre posse amplioris dilationis occasionem, & fortasse tandem ipsum Cajum exorari se passurum. His a Petronio acceptis epistolis, Imperator in Præsidem ira exarsit; verum ea dissimulata ipsi rescripsit, commendans ejus in agendo solertiam, jubensque, ne ullam curam dedicationis statuæ omitteret; jam enim messes convectæ esse poterant, & cessabat illa, seu vera, seu affectata excusatio. Namque inter cetera Petronius Cajo significaverat, dilatam a se aliquantulum statuæ dedicationem fuisse, ne Judæi in desperationem acti, maturescentes messes incenderent.

Agrippa Rex
Cajum Imper.
adic.

Philo ut sup.
cap.
Josephus ut sup.
cap. II.

46. *Interea, advenit Agrippa Rex more suo Cajum salutaturus, plane ignarus epistolæ Petronii, quidve Cajo rescripsisset: Conspiciebat tamen statim e vultus nubilo, eum latentem iram coquere; retractabatque intra se, ne quid magnum, aut parvum dicto, factove commiserit, quod illum offenderet; cunque nihil inveniret, colligebat id, quod erat; irasci eum aliis; ac rursus cum animadverteret illum torve in se solum intueri, metuebat; & sæpius volens rogare, cohibuit se, ne forte minas alio tendentes temeraria curiositate in se converteret. Tunc Cajo, ut erat callidus ex aspectu deprehendere cogitationes hominum, postquam vidit timentem, hæsitantemque: Dubitas, inquit, Agrippa? hanc tibi ego dubitationem eximam. Tumdiu mecum versatus, ignoras me oculis non minus, quam voce loqui solere? Boni, honestique cives tui, qui soli ex omni hominum genere dedignantur Cajum habere pro Deo, videntur jam mortem sibi per contumaciam querere; dum, me jubente, in ipsorum Templo consecrari Jovis simulacrum, populariter ex Urbe, agrisque occurrerunt specie supplicum, sed revera mandatum meum proculcaturi. Plura intonaturus erat, cum Rex anxius, & præ metu per singula momenta colore mutato, rubicundus, luridus, lividus, a vertice ad calcem horrore corripitur; & tremore membra quatiente, solutisque nervis collapsus fuisset, ni eum sustentassent proximi; qui jussi domum illum retulerunt, nil sentientem, & subitanea vi mali sopitum, ac stupidum. At Cajo magis etiam exasperabatur in Gentis odium: Si Agrippa, inquit, familiaris, & amicissimus, plurimisque devinctus beneficiis,*

Agrippa deficiit sensibus.

ciis, tantum tribuit patriis ritibus, ut ne verbo quidem eos violari ferat, sed deliquio pene exanimatus sit, quid expectandum est ab aliis, qui nihil habent, quod se in diversum retrahant? Agrippa vero tota die, parteque insequentis maxima, gravi sopore pressus, sui compos non erat. Tandem sub desperam, paululum erecto capite, ægreque diductis palpebris, caligantes etiam tum circumferebat oculos, circumstantium facies vix dum noscitant; rursusque somno redditus, jam sanior quiescebat, ut apparebat e respiratione, & corporis habitu. Aliquanto post exporrectus sciscitabatur: Ubi nunc sum? num apud Cajum? adest ne ipse Dominus? Responsum est: Bono sis animo, domi es; Cajus non adest: satis dormisti, erige te in cubitum, agnosce præsentem, omnes sunt domestici, amici, liberti, famuli, dilecti, & tui amantissimi. Tum vero capit resipiscere, singulos condolare aspiciens. Cumque Medici jussissent, turbam secedere, ut unctionibus, & cibo tempestivo corpusculum ejus reficerent: scilicet, inquit, curandum est vobis de parando mihi victu delicatiore: an non sufficit misero famem pellere usu rerum vilissimarum, simplicissimarumque? quas ipse non admitterem, nisi levis quædam spes me teneret extremi auxilii ferendi genti infelicissimæ. Hæc cum lacrymalis loquutus, necessario cibo contentus fuit sine obsoniis; ac ne vinum quidem sibi misceri passus, aquam tantum gustavit: Habet, inquit, miser venter, quod reposebat debitum: mihi quid faciendum, nisi Cajus suppliciter interpellandus de rebus præsentibus? sumptisque tabellis, scribit litteras, quarum hæc summa est:

47. His epistolis Agrippa Rex Cajo Imperatori exposuit, Judæos Caji familiam semper coluisse, Sacrificia pro ejus incolumitate grato animo semper Hierosolymis obtulisse, multas in Orbem Terrarum deductas esse Judæorum colonias, proindeque convenire amplissimæ Caji fortunæ, collato in unam Civitatem beneficio devinciri urbes alias, ut bene merentis gloria ubique locorum celebretur: Hierosolymitanum Templum nullam unquam admisisse sive picturam, sive statuam, cum sit Deo domicilium. M. Agrippam, Caji avum, illud donis honorasse. Tiberium Templi religionem perpetuo servasse incolumem. Augustum vero rescriptis suis Judæorum rebus non solum fuisse, sed & ex redditibus suis quotidianas victimas Hierosolymis Deo obtulisse: Unum itaque se petere, incolumitatem scilicet ritus patrii; secus alterutrum sequi, aut appel-

Tom. I.

C c

lan-

JESU CHR.
AN. 40.

Agrippæ Regis
Judæorum epi-
stola ad Cajum
Imperatorem.

Philo ut supra.

JESU CHR.
AN. 40.

landum suorum proditorem, aut inter amicos Caji post hac non esse habendum, quo utroque nil infelicius esse posse. *Deprecantur itaque, subjungit Agrippa, pro nostris legibus Imperatores apud Imperatorem, Augusti apud Augustum, Avi, prouique apud Nepotes, plures apud unum tantum dicentes: Noli decreta nostra, quæ in hanc usque diem permanserunt, facere irrita. Etenim ut nihil infaustum antiquationem earum sequatur; tamen incertitudo futuri temporis non finit securos esse vel audacissimos, modo ne sint plane contemptores numinis.*

Agrippa recollit accepta beneficia.

48. *Si vellem enumerare, quæ in me contulisti beneficia, dies me deficeret, nec opus est, me id obiter facere; sed ut ego taceam, res ipsæ loquuntur. Exemisti me ferreis vinculis, quis nescit? Obsecro, Imperator, ne me astringas gravioribus: illa partem premebant corporis, at hæc vereor, ne totam onerent animam. Impendentem mihi mortis metum depulisti, & metu præmortuum ceu redivivum excitasti e funere. Velis, Imperator, hoc beneficiuin esse perpetuum, ne tuus Agrippa vitam abruptat: alioqui videbor servatus, non ut viverem, sed ut novis calamitatibus insignis morerer. Donasti mihi Regnum, quæ sorte nulla inter mortales felicior; id cum prius unam regionem non excederet, adjunxisti mihi mox majorem alteram, Traconitum, & Galilæam. Ergo cum superflua ditione me auxeris, Domine, noli adimere, quæ sunt necessariæ: noli productum in lucem clarissimam rursus in tenebras altissimas abjicere. Libenter cedo isti splendori, nec pristinam fortunam deprecor: Unum peto pro cunctis ceteris, incolumitatem ritus patrii. Quid enim de me loquentur vel Tribules, vel universi homines? Alterutrum enim sequetur; aut ut appeller meorum proditor, aut ut inter tuos amicos posthac non habear: quo utroque quid potest esse infelicius? Num si adhuc in amicis numeror, proditoris insimulabor, si nec patriam indemnem, nec Templum inviolatum præstitero. Nam vos præpotentes soletis amicorum ad Imperatoriam opem confugientium rebus consulere. Quod si qua in re animo tuo molestus sum, noli me vincire, ut Tiberius: sed ne toties vincula timeam, jube mox interimi: quid enim mihi vita opus est, cui spes unica salutis fuit in tua benevolentia? Has litteras obsignatas mittit Cajo, & inclusus domi expectabat anxius de eventu, sollicitusque, ne illum interpellaret parum commode; nam non mediocris periculi jecerat aleam, nimirum de libertate, saluteque non soluz Terram Sanctam incolentium, verum etiam omnium*

omnium in toto orbe disperforum Judæorum. Ille inter legendum nunc offendeatur, quod capta non succederent, nunc flectebatur, vel jure ipso causæ tam bonæ, vel adjunctis precibus: & Agrippam partim laudabat, partim incusabat: vitio vertebat, quod Tribules suos nimis diligeret, solos contumaciter avversantes ipsius consecrationem: Laudabat, quod non celaret suam sententiam, id quod agebat indicium generosi animi. Mitigatus igitur, ut videbatur, respondit clementius, & Agrippæ donavit ceu maximam gratiam, ne fieret dedicatio: Simulque iussit scribi P. Petronio Syriæ Præsidi, ne quid in Judæorum Templo novaret. Ne tamen solida esset ea gratia, terrorem admisit, sic scribens:

JESU CHR.
AN. 40.

49. Quod si extra unam Metropolim in finitimis urbibus quicumque volentes altaria, templave, aut statuas, imagineve mihi, meisque ponere vetiti fuerint: quisquis obliterit, plectatur continuo, aut ad me mittatur. Hæc Cajus ad Petronium; pergit Philo: Id vero nihil aliud erat, quam seditionum initium, bellorumque civilium, & gratiæ, quæ videbatur concessa simpliciter, obliqua quadam abrogatio. Nam Adversarii magis in odium Judæorum, quam in Caji honorem repleturi putabantur totam regionem anathematibus: hi contra violari suos ritus in conspectu suo non passuri, etiam si essent patientissimi; ut Cajus, si quis se moveret, severe puniens, rursus in Templo dedicari juberet statuum suam. Sed divina providentia justissimi numinis factum est, ut nemo finitimorum quidquam moveret, occasionemque præberet. Vix tamen Judæis hæc profuerunt, cum Cajus Romæ jussit alterum fieri Colossus æreum inauratum in Templo locandum.

Quid Cajus ad
Petronium.

50. Quo autem modo Legatos iterum audierit, sic idem Philo commemorat: Tum nos introducti (in Villam scilicet Mecænatis) ad primum conspectum eum reverenter adoravimus, & Imperatoris, Augustique appellatione salutavimus. Ille resalutavit tam comiter, ut de vita, nedum de causa desperaremus. Ringendo enim rogavit: vos ne estis illi Diis invisi, qui me, omnium confessione Deum declaratum, soli aspernamini, mavultisque vestrum in-nominatum colere? Simulque sublati in Cælum manibus, erupit in vocem, quam ne audire quidem fas est, nedum proloqui verbis totidem, ac mox exorta est adversæ partis ingens lætitia, quod hoc audito jam tum se victores in hac causa fore ominarentur: itaque gestiebant, & exultabant præ gaudio, deorum omnium acclamantes ei cognomina. His appellationibus humanam

Legati a Ca-
jo iterum ad-
missi.

JESU CHR.
AN. 40.

naturam excedentibus gaudentem conspicatus Isidorus Sycophanta amarulentus: Magis, inquit, detestareris, Domine, homines istos, eorumque Tribules, si scires eorum erga te impietatem, atque malevolentiam; omnibus enim pro salute tua votivas cadentibus victimas, isti soli non sustinuerunt sacra facere: Cum dico isti, de cunctis Judæis loquor. Exclamavimus unanimiter: Domine Cai, calumniis petimur, immolavimus hecatombas, libatoque ad aram sanguine, carnes domum non retulimus ad epulas, ut quorumdam est mos, sed integras victimas exurendas sacro igni tradidimus, idque ter: primum, quando successisti in Imperium: iterum, quando gravem illum morbum evasisti, cui totus Orbis condoluit: tertio, votum pro victoria Germanica. Esto, inquit, sacra fecistis, sed alteri, nec pro me: quid igitur prodest? mihi certe non sacrificastis. Ibi nos horror pervasit hac nova voce attonitos, qui se in cunctis quoque exeruit.

Cajus de esu
Porcinæ carnis
compellat Ju-
dæos.

51. *Ille interim villas obibat, inspectans aulas, & conclavia in imis Aedibus, & in Cœnaculis quorundam locorum, reprehendens vitia, & mandans, quid mutari vellet in melius: nos vero affectabamur eum sursum deorsum protrusi, & cavillis, conviciisque petiti ab Adversariis, non aliter, quam histriones in scenis; nam hoc quoque negotium erat quædam fabula. Judex personam accusatoris sumpserat; Accusatores agebant nequam Judicem, simultatis, non veritatis memorem. Sub tanto autem accusatore simul atque Judice necessarium est silentium. Nam hoc quoque quoddam defensionis genus est, præsertim quando nihil ei gratum respondere poteramus, linguam cohibente ritu patrio, orique claustra imponente. Ubi vero quædam mandata dedit de ædificiis, serio, graviterque interrogavit: Cur abstinetis a porcina? Ad hanc percunctationem rursus risus magnus adversariorum exortus est, partim gaudentium, partim ut festivo, falsoque dicto arridentium, & sic quoque captantium dominicam gratiam, adeout quidam e famulitio moleste ferrent tam contemptim eos se coram Principe gerere; quo præsentem vel subridere, periculosum sit aliis, præterquam admodum familiaribus. Cumque nos respondissemus, esse mores ulibi alios, & adversariis itidem, ut nobis, interdictum usum rerum quarundam; alius vero quidam subjecisset, multos ne agnina quidem vesci ubique parabili. Ridens ille, recte, inquit, insuavis est enim. Tandem non sine stomacatione, cupio scire, inquit, quod jus illius civitatis prætenditis. Nobis vero exorsis*
ora-

orationem, cum ex primo gustu-intelligeret afferri quædam non contemnenda, & allatum iri vehementiora, abrupit sermonem, & cursu se in magnam aulam proripuit; obambulansque iussit claudi fenestras vitro candido, simili specularibus lapidibus, quibus lux admittitur, ventus, & sol excluditur. Postea ad nos lento gradu accessit, & moderatius jam rogavit: Quid dicitis? Nobis autem deinceps rem in compendium contrahentibus, rursum procurrit in aliud cubiculum, ubi tabulus antiquæ picturæ jubebat reponi. Cumque ad hunc modum causæ nostræ actio interrumperetur, immo frustatim concideretur; lassæ, desperantesque, nec aliud quam mortem expectantes, & vix animi compotes præ anxietate, suppliciter ad Deum verum confugimus, ut nos e falso nominati Dei minis eriperet. Qui nos miseratus, furorem ejus mitigavit. Itaque deposita jam ferocia, tantum hoc præfatus: Homines isti non tam mihi videntur mali, quam mihi fieri; quia sibi persuaderi non sinunt, me esse naturæ divinæ participem; abiit, simulque nos iussit abscedere. Quis tandem fuerit legationis exitus, haud satis liquet; sed cum Cajus anno sequenti occisus fuerit, irrita omnino evaserunt, quæ in Judæos Alexandrinos, & de collocanda statua in Hierosolymitano Templo, ab ipso decreta, vel molita fuerunt.

52. Apion autem, qui Alexandrinorum causam agebat, contra Judæos commentarium scripsit calumniis, mendaciis, ac blasphemis refertum, quod duobus libris refutavit Josephus, qui hæc de infelici ejus exitu memoriæ prodidit. Recte mihi videtur Apion propter patriæ suæ leges, pœnas dedisse blasphemiae. Etenim necessario circumciso circa genitalia, vulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis, in magnis doloribus expiravit; Quam arrogans ille esset, ex Plinio quoque Juniore intelligimus: Apion grammaticus, quem Tiberius Cæsar Cymbalum Mundi vocabat, cum publicæ fumæ tympanum potius videri posset, immortalitate donari a se scripsit, ad quos aliqua componebat. De eodem Apione ita Gellius: A vitio, studioque ostentationis fit loquacior, in prædicandis doctrinis suis venditor,

53. Hæc ideo de Apione breviter recensuimus, quod impiæ ab eo in Judæos vulgatæ calumniæ, in Christianos etiam promanarint. Quæ enim Christianis nefarie objiciebantur de capitis asinini cultu, Apion, auctore Josepho, de Judæis commentus fuerat. In hoc enim Sacrario Apion præsumpsit dicere Asi-

JESU CHR.
AN. 40.

De Apione
Alexandrin. Le-
gato.

Joseph. contra
Ap. lib. 2.

Pref. ad Hist.
Plinii Senioris.

Gellius lib. 5.
14.

Calumniæ A-
pionis in Ju-
dæos.

Tertull. in Apo-
log. cap. 16.
Joseph. lib. 2.
contra Apion.

JESU CHR.
AN. 40.

ni caput collocasse Judæos, & id colere, ac dignum facere tanta religione; & hoc affirmat esse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset Templum, & illud caput invenisset ex auro compositum, multis pecuniis dignum.

De Philone Judæo.

Hier. de Vir.
Illust. cap. 11.

54. Apioni fuit Philo dissimillimus: Vir enim erat, inquit Josephus, per omnia clarissimus, Alexandri Alabarchæ frater, & non imperitus Philosophia, de genere Sacerdotum. De ipso ita Hieronymus. A nobis inter Scriptores Ecclesiasticos ponitur, quia librum de prima Marci Evangelistæ apud Alexandriam scribens Ecclesia, in nostrorum laude versatus est. Adjunt, cum secunda vice venisset ad Claudium, in eadem Urbe loquutum esse cum Apostolo Petro, ejusque habuisse amicitias, & ob hanc causam etiam Marci, discipuli Petri, apud Alexandriam sectatores ornaſſe laudibus. Christianis autem non fuisse modo, sed eorum quoque suscepisse religionem, Photius scripto reliquit: Ferunt, eundem Christianis etiam sacris initiatum, ab his tandem dolore quodam, atque iracundia descivisse. Addit etiam ab hoc auctore omnem allegoricum scripturæ sermonem in Ecclesiam promanasse.

Photius Cod.
105.

Judæorum Res
ubique afflicta.

55. In Historia legationis ad Cajum, & gestorum Petronii Syriæ Præsidis, a Philone quandoque Josephus dissentit. Refert enim Judæos Petronium convenisse circa sementis tempora; tres tantum Hebræorum ad Cæsarem Legatos fuisse; Cajum Petronio de Judæis non rescripſisse, & alia levioris quidem momenti, quæ secus a Philone traduntur. Verum potius quam Josepho, qui tunc triennis tantum erat, Philoni fides habenda, res a se ipso, vel ipso spectante, gestas memoranti. Nec mirum sane Scriptores cetera præstantissimos in quibusdam rerum circumstantiis inter se discrepare: Ceterum Res Judæorum, ubique hac ætate ad interitum volvebantur. Non enim Alexandrinos tantum, aut Palæstinos Judæos divina vexabat ultio, sed & eos etiam, qui trans Euphratem versabantur Babylone, & Seleuciæ; nam conspirantibus simul Syris cum Græcis illic agentibus, omnes supra quinquaginta millia virorum ex improvſo occisi sunt; adeo ut, ne ullus quidem evaserit, nisi quem amici, aut vicini servavit misericordia.

Joseph. antiq.
lib. 18, cap. 12.

JESU

JESU CHRISTI AN. 41. PETRI APOST. 10.

CLAUDII IMP. I.

COSS. CAJO AUG. IV., ET CN. SENTIO SATURNINO.

AN. URB. 794. OLYMP. 205. AN. I.

JESU CHR.
AN. 41.

1. Quantum, & quorum potissimum studio, Evangelica fides Antiochiæ propagaretur, paucis, distincte tamen Lucas enarrat: *Erant autem quidam ex eis viri Cyprii, & Cyrenæi, qui cum introissent Antiochiam, loquebantur, & ad Græcos annunciantes Dominum Jesum, & erat manus Domini cum eis, multusque numerus credentium conversus est ad Dominum. Pervenit autem sermo ad aures Ecclesiæ, quæ est Hierosolymis super istis: & miserunt Barnabam usque ad Antiochiam. Qui cum pervenisset, & vidisset gratiam Dei, gavisus est: & hortabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino: quia erat vir bonus, & plenus Spiritu Sancto, & fide. Et appositæ est multa turba Domino. Profectus est autem Barnabas Tarsum, ut quæreret Saulum; quem cum invenisset, perduxit Antiochiam: Et annum totum versati sunt ibi in Ecclesia, & docuerunt multam turbam; ita ut cognominarentur primum Antiochiæ discipuli Christiani.*

Fidelium numerus Antiochiæ augetur; iique Christiani vocantur.

Act. 11.

2. Variis hucusque nominibus Fideles appellati fuerant: *Credentes* scilicet, *Fratres*, *Discipuli*, ut in Actis, *Sancti* etiam, ac *Fideles*. Tandem vero Christiani, quo nomine cæteris digniore in posterum usi sunt; eo enim Fidelium cum Christo conjunctio designatur; nam sicuti a *Chrismate Christus*, sic *Christiani a Christo*, ait Augustinus. In Antiochena itaque Ecclesia a Petro primum fundata, a Discipulis aucta, a Barnaba multiplicata, & Pauli prædicatione fecundata, felicissimum Christi nomen Fidelibus est communicatum, ut Christiani dicerentur. Hujus autem nominis hanc causam affert Auctor dialogi cum Ariano, sub Athanasii nomine; quem Vigilium Tarpensem fuisse, tradit Chifletius; quia scilicet exortis jam hæresibus, nullo discrimine omnes uno vocabulo appellabantur Discipuli. *Tunc Apostoli convenientes Antiochiæ omnes discipulos uno nomine, idest Christianos appellant, discernentes a communi discipulorum vocabulo.* Alii vero a Concilio Apostolico Antiochiæ habito hoc nomen discipulis inditum fuisse tradunt; cujus primo canone decernitur, ut fideles in posterum Christiani

De variis Christianorum nominibus.

Act. cap. 7. 32.
c. 10. 45. et c. 11.

Apud Athanasium
tom. 2. pag. 634.

Turrian. in
Can. Apost. lib.
1. c. 25.

JESU CHR.
AN. 41.

Christianorum
nomen ab Apo-
stolis deriva-
tum.

Chrysost. OEcumen. in Act. Apost.

Greg. Niss. de
perfect. Christ.
tom. 3. p. 275.

Christiani ali-
quando Chre-
stiani dicti, &
fratres.

Tertull. Apol.
cap. 3.

Sveton. in
Claud. cap. 25.
Lucian. in Phi-
lop.

Matth. 23. Lu-
ca 22. Joann.
20. 21.

Tertull. Apol.
cap. 39.

stiani appellarentur; at Auctor disputationis contra Arianos sub Athanasii nomine nimis ab Apostolico ævo distat, ut quidcuam ex eo certi in hac re definiri possit; nec majoris auctoritatis est Concilium ab Apostolis hac de re Antiochiæ habitum, utpote supposititium. Eo autem nomine non fortuito fideles appellatos, sed certa ratione, ipsisque Apostolis auctoribus ex eo eruitur, quod a Petro, vel Paulo id constitutum fuisse Patres testentur, Chrysostomus nempe, Œcumenius, Leo, alique plurimi. De hujus nominis præstantia, cum plurima tradantur, Nissenii tantum sententia contenti erimus, qui ait: *Bonus Dominus noster Jesus Christus nos, qui in ipsum credimus, adorandi nominis sui participes fecit, ut sive divites, sive nobiles, sive obscuro, sive inopes, sive doctrinæ, aut dignitatis insignibus exornati simus, nulla tamen ex re, quæ nobis adsit, nomine- mus; Sed his omnibus rejectis, de uno nomine ipsius proprie appellemur Christiani. Cum igitur hanc nobis e Cælo gratiam attulerit, operæ pretium est, ut prius muneris magnitudinem consideremus, quo meritis largitori Deo gratias habeamus. Deinde tales in omni vita nos præstemus, quales requirit hujusce nominis excellentia.*

3. Qui autem a Christo Christiani dicebantur, aliquando ex ignoratione nominis a Gentilibus Chrestiani sunt dicti, sicut dicebant Chrestum, Christi loco; in quam rem Tertullianus hæc habet: *Quæ accusatio vocabulorum, nisi si aut barbarum aliquod sonat vox nominis, aut infaustum, aut maledicum, aut impudicum? Christianus vero (quantum interpretatio est) de unctiōe deducitur. Sed & cum perperam Chrestianus pronuntiatur a vobis (nam nec nominis certa est notitia penes vos) de suavitate vel benignitate compositum est. Oditur ergo in hominibus innocuis etiam nomen innocuum. Et Lactantius: Sed exponenda, inquit, hujus nominis ratio est propter ignorantium errorem, qui cum immutata littera Chrestum solent dicere &c.* Ut apud Svetonium etiam, & Lucianum legitur. Sed etsi fideles passim Christiani dicerentur, quandoque tamen Fratres sunt appellati, quo nomine ab ipso Christo Apostoli dignati sunt. Hujus porro appellationis adversus obloquentes Ethnicos rationem reddidit Tertullianus: *Sed & quod Fratres nos vocamus, non alius opinor infamant, quam quod apud ipsos omne sanguinis nomen de affectione simulatum est. Fratres autem etiam vestri sumus jure naturæ, matris unius, etsi vos parum boini-*

homines, quia mali fratres. At quanto dignius fratres & dicuntur, & habentur, qui unum Patrem Deum agnoverunt, qui unum spiritum biberunt Sanctitatis, qui de uno utero ignorantia ejusdem ad unam lucem expaverint veritatis! Sed eo fortasse minus legitimi existimamur, quia nulla de nostra fraternitate tragædia exclamat, vel quia ex substantia familiari fratres sumus, quæ penes vos fere dirimit fraternitatem. Itaque quia animo animaque miscemur, nihil de rei communicatione dubitamus. Omnia indiscreta sunt apud nos, præter uxores: in isto loco consortium solvimus, in quo solo cæteri homines consortium exercent, qui non amicorum solummodo matrimonia usurpant, sed & sua amicis patientissime subministrant; ex illa credo majorum, & sapientissimorum disciplina, Græci Socratis, & Romani Catonis, qui Uxores suas amicis communicaverunt, quas in matrimonium duxerant, liberorum causa creandorum, nescio quidem, an invitas: quid enim de castitate curarent, quam mariti tam facile donaverant? O sapientiæ Atticæ, o Romanæ gravitatis exemplum! Leno est Philosophus, & Censor: quid ergo mirum, si tanta charitas conviolatur? Hæc Tertullianus, & his similia Athanagoras Philosophus Christianus, Justinus, & Minucius Felix.

4. Judæi vero, quia Christum Nazarenum appellatum sciebant, ignominia causa Christianos Nazarenos nuncupabant. Quare Tertullus causam Judæorum agens adversus Paulum coram Felice Procuratore Judææ, hæc ait. *Invenimus hunc hominem pestiferum, & concitantem seditiones omnibus Judæis in universo Orbe, & auctorem seditionis Sectæ Nazarenorum.* Quod nomen cum ad posteros Judæos dimanasset, eosdem ter in die Christianis, & Christo ea voce maledixisse, testatur Hieronymus his verbis: *Ipse bonus Pastor posuit animam suam pro Ovibus suis, & contempsit eam; qui abominationi est genti Judæorum, cui ter in singulos dies sub nomine Nazarenorum maledicunt in Synagogis suis.* Epiphanius vero id a Judæis factum, ait, adversus hæreticos, qui una cum Evangelio Mosaicam legem servabant; quique Nazaræi dicebantur. *Non solum Judæi hos odio habent; sed exurgentes mane, & meridie, & circa vespæram, ter in die, quando preces perficiunt in Synagogis suis, detestantur ipsos, ac execrantur, dicentes: Maledic Deus Nazarenis.* Verumtamen cum ex Apostolorum Actis perspicue appareat, omnes Christianos a Judæis dictos fuisse Nazarenos,

Tom. I.

D d

ipfos

JESU CHR.
AN. 41.

Athanag. orat.
pro Christ
Justin. Apo'. ad
Antonin Pium.
Christiani a
Judæis Nazareni dicti.

Act. 24.

Hieron. in Isai.
cap. 49.

Epiph. hæres.
29.

IESU CHR.
AN. 41.

Christiani Ca-
tholici etiam
vocati.

Pacian. ad Symp.
Novat. Epist. 1.
Biblioth. PP. 10.
4. p. 306.

Cajus occidi-
tur.

Claudius Cajo
succedit.

Joseph. antiq.
lib. 19. 4.

ipsum potius, quam Hæreticos, eo nomine nuncupatos, huiusmodi imprecatione designatos fuisse censemus. Hoc eodem nomine Mahometani quoque Christianos hodie appellant.

5. Sicut credentium Christo fuit nomen peculiare, ut Christiani dicerentur, ita iisdem cognomen est inditum, ut Catholici nominarentur, quo ab Hæreticis distingui possent, qui communi vocabulo Christiani dicebantur, licet ab Ecclesia dissiderent; de quo nomine adversus Novatianos hæc Pacianus: *Christianus mihi nomen est, Catholicus vero cognomen. illud me nuncupat: istud ostendit: hoc probor: inde significor: Et si reddenda postremo Catholici vocabuli ratio est, & exprimenda de Græco interpretatione Romana: Catholicus ubique unum, vel (ut Doctiores putant) obedientia omnium nuncupatur; & paulo post. Ergo qui Catholicus, idem obediens: qui obediens, idem est Christianus: atque ita Catholicus Christianus est, Sed de Catholici cognomine alias, & de Christiani nomine modo satis.*

6. Ut ad extremum dementiæ venit Cajus Caligula, Chereæ, & Cornelii Sabini prætorianæ militiæ Tribunorum infidiis occiditur: *Nono. Kal. Februarias*, ait Svetonius, *hora quasi septima, cunctatus an ad prandium surgeret, marcente adhuc stomacho pridiani cibi onere, tandem & suadentibus amicis egressus est*, e theatro scilicet, ut ad prandium iret; At ubi ad locum venit, quo eum conjurati expectabant, occisus est Januarii die 24., postquam imperasset annos tres, menses decem, dies aliquot: Cujus cadaver clam in Lamianos hortos asportatum, tumultuario rogo semiustum levi cespite obrutum est sic comperit reipsa se non esse Deum, ut deliraverat hætenus. Periiit una cum Cajo, & Uxor ejus Cæsonia a Lupo Centurione percussa, & filia ejus parieti illisa.

7. Cajo successit Claudius Drusi filius annos natus quinquaginta, tenuitque Imperium (quod invito fere Senatu, sed factione Prætorianorum militum obtinuerat) per annos tresdecim, menses octo, dies aliquot; ut autem imperare cepit, Judæos periculo, & timore, in quo hætenus sub Cajo fuerant, liberavit, & Agrippam Regem, qui aliquot abhinc annis, idest anno Jesu Christi 38., in Regnum suum redierat, multis auxit honoribus, & ditionibus. De his audiendus est Josephus: *Claudius porro ablegatis militibus, quicumque suspecti esse poterant, edictum proposuit, quo Agrippam in Regno per*

per Cajum ante concessio confirmabat, collaudans simul ejus operam, & industriam: addita insuper Judæa, & Samaria, quod olim ad ejus avi Herodis Regnum pertinuissent; has igitur velut familiæ debitas restituit: Abilam autem, & finitimam ejus ditionem in Libano, quæ Lysuniæ fuerat, adjunxit de suo. Fædus deinde Regis cum Romano populo in æs incisum est in Urbis foro medio; & paulo post: dimisit etiam Alexandrum Lyfimachum Alabarcham veterem amicum, & olim procuratorem suæ matris Antonia, quem Cajus iratus vinxerat; cujus filio Marco Berenice desponsata fuerat Agrippæ filia. Posthæc de rebus Judæorum addit:

8. Per idem tempus, quod morte Caii Judæi, qui erant Alexandria, animos sumpsisset, & jam ad arma ventum esset; idem Claudius per epistolam mandat Ægypti Præsidi, ut seditionem illam compescat, & ad preces Agrippæ Regis mittit editum Alexandriam & in Syriam. Hæc cum scribat Josephus, dicatque ad hæc agenda persuasum fuisse Claudium, non tantum Agrippæ, sed & Herodis Regum precibus; non quidem Herodes hic ille putandus est Tetrarcha, jam (ut vidimus) redactus in ordinem, & multatus exilio: Sed alius Herodes Rex Chalcidis, ejusdem Agrippæ Regis frater, ut idem Josephus inferius declarat. Ejusdem quoque Herodis Agrippæ fratris meminit Dio his verbis: *Agrippæ Regnum auxit, honores Consulares tribuit, fratrique ejus Herodi Prætoriam dignitatem, & principatum quemdam concessit; in Senatūque ingredi eos, ac gratias ipsis græce agi mandavit: hæ Claudii actiones laudatæ erant ab omnibus.* Sed jam pro Judæis editum a Claudio datum hic describamus; est autem hujusmodi:

9. Tiberius Claudius Cæsar Augustus Germanicus Trib. potest: edicit. Quoniam cognitum habemus, Alexandrinos Judæos jam inde ab initio jus ejus civitatis ex æquo cum Alexandrinis cæteris consecutos a Regibus, sicut patet ex instrumentis super hoc conscriptis, & constitutionibus Regiis, post adjectamque Imperio nostro per Augustum Alexandriam mansisse illis sua jura integra, conservata per missos illuc diversis temporibus Præsides, nullamque de eorum jure controversiam extitisse, cum Aquila præfuit Alexandria: permissumque eis ab Augusto, ut in defuncti Ethnarchæ locum alium suis suffragiis substituerent, ut quisque in suis Ritibus maneat, neque cogatur Reli-

JESU CHR.
AN. 41.

Tumultus A-
lexandrini se-
dati.

Joseph. antiq.
lib 20. cap. 1.
in fin.
Dio lib. 60.

Editum pro
Judæis Alexan-
driam missum.
Joseph. ut sup.

JESU CHR.
AN. 41.

gionem patriam deferere : ceterum Alexandrinos concitatos contra concives suos Judæos Caii Caesaris temporibus , propter insolentem illius insaniam , dum contra patriam gentis Religionem pro Deo coli ab eis postulat , & recusantibus infensus est : Volo inconcussa esse jura eorum a Caii insania , eisque jus esse perseverandi in patriis Ritibus . Jubeoque utramque partem , quoad fieri potest , dare operam , ne quid turbarum commoveatur ; idque proposito hoc edicto ita statuo . Hæc erant , quæ in illo edicto continebantur . In reliquum autem Orbem Romanum hæc edixit :

Alterum Claudii edictum pro Judæis .
Josep. ut sup.

10. Tiberius Claudius Augustus Germanicus Pont. Max. Consul designatus secundum edicit . Petentibus a me Agrippa , & Herode Regibus mihi amicissimis , ut permetterem Judæis , in Imperio nostro degentibus , uti suo jure quemadmodum antea , sicut & Alexandriam habitantibus concessimus : libenter precibus eorum annuimus , non deprecatorum tantum causa , sed quia ipsos dignos judicamus hoc nostro beneficio propter servatam populo Romano fidem , & amicitiam . Aequissimum igitur censeo , nullam ne Græcam quidem urbem negare illis jus suum : quandoquidem & sub Divi Augusti principatu conservatum eis fuit integrum . Licebitque in posterum Judæis per totum nostrum Imperium sparsim habitantibus uti majorum suorum moribus . Quos jam nunc moneo , ut hac nostra gratia contenti , modestius se gerant , neque conspuant Religiones externarum gentium : suis autem suo arbitrato vivant legibus . Atque hoc meum edictum civitatibus , coloniis , & municipiis Italicis , ac provincialibus per Magistratus publicari volo , ad Reges quoque , atque Dynastas transmitti , non minus triginta continuis diebus ita proponendum , ut ab omnibus humi stantibus possit perlegi . His edictis Alexandriam , & per totum Imperium dimissis , Claudius Cæsar declaravit , quomodo in Judæos animatus fuerit . Hæc porro concessa quidem Judæis , qui tum Alexandriæ , tum etiam in cæteris Romani Imperii provinciis agerent : non iis tamen , qui Romæ essent . Illi enim a Claudio Imperatore primum cohibiti , demum (ut suo loco dicemus) Urbe sunt pulsi . Namque Dio sub Consulibus anni primi Claudii hæc narrat : Cum Judæi adeo iterum Romæ frequentes fierent , ut difficulter sine tumultu propter multitudinem Urbe possent exigi , non ejecit quidem eos , patriis tamen legibus vitam tolerantes , non passus est

Joseph. antiq.
lib. 19 cap. 5.

Judæi Romæ
cohibiti .

Dio lib. 60.

con-

convenire . Nec mirum ; nam & cætera conventicula abolevit . Et quia intelligebat (inquit idem Auctor) nihil profici , si quæ res vulgo interdiceretur , nisi vita quoque ejus quotidiana transformaretur ; Cauponum tabernas , in quas coeuntes potabunt , demolitus est : edixitque ne quis carnem elixam , aut aquam calidam venderet ; in quosdamque contra delinquentes animadvertit . Sic igitur conjurationes timens , omnino conveniendi simul occasionem quacunque ex causa amputavit .

21. *Post hæc vero , inquit Josephus , mox Agrippam ad curam sui Regni misit , auctum majoribus honoribus , commendatumque per litteras Præsidibus provinciarum , simul & Procuratoribus omnibus . Hic etsi anno Caji Caligulae 2. seu Christi 38. rediisset , ut suo loco diximus , Romam tamen paulo post revererat , iterumque hoc anno in Judæam reversus est , ut narrat Josephus . Ille autem , ut re bene gesta , magna celeritate reversus est : & quamprimum pervenit Hierosolymam , votiva sacrificia persolvit , nihil omittens eorum , quæ lege præscripta sunt - Unde & multos Nazaræos tonderi mandavit , & catenam auream a Cajo donatam , pondere parem illi ferreae , quæ regias manus vinxerat , monumentum adversæ fortunæ mutatae in prosperam suspendit in sacrario super Gazophilacium : quæ doceret spectatores & sublimia posse corrui , & Deum valere omnia erigere denuo . Post aliqua : votis igitur Deo redditis , Agrippa Theophilum Anani filium submovit a summo Sacerdotio , & Boethi filium Simonem cognomine Cantharam in ejus locum substituit . Et iterum : Constituto deinde Pontificatu , Rex Hierosolymitis benevolentia gratiam detulit , remisso eis tributo , quod soliti erant in singulas ædes pendere : decorum putans , si non pateretur se vinci amore mutuo . Paulo post Dorenses , ait Josephus , quidam juvenes natura temerarii , religionis specie , posuerunt in Judæorum Synagoga statuam Cæsaris , quod Agrippam Regem vehementer commovit ad iracundiam , quod ea res perditum iret instituta patria . Quare sine mora ad Petronium Syriae Præsidem profectus , questus est de Dorensium audacia : qui & ipse non minus ægre ferens hoc facinus , ut impium , novatoribus illius asperius scripsit , Dorensium Magistratum objugans ob illatas Judæis injurias , rogansque , ut criminis auctores sibi tradantur , ne in posterum seditionis materiam præberent , adjunxitque epistolæ Claudii edictum pro Judæis Alexandri-*

JESU CHR.
AN. 41.

Reditus Agrippæ
in Judæam.

Joseph. l. 19. 5.

Petronii epist.
ad Dorens. , apud
Joseph.

JESU. CHR.
AN. 42.

drinis , quo , quæ esset Augusti in Judæos voluntas , satis clare patebat .

JESU CHRISTI AN. 42. PETRI APOST. AN. 11.

CLAUDII IMPERATORIS AN. 2.

COSS. CLAUDIO CÆSARE II. , ET CÆCINA LARGO .

ANN. URB. 795. OLYMP. 205. AN. 2.

Herodes Agrippa Ecclesiam persequitur, Jacobum occidit, & Petrum in carcerem mittit.

Act. 12.

Euseb. lib. 2. 9.

Vales. ad hunc locum.

De passion. Apostol. in Jacobo.

1. Ut ad Regni sui curam Agrippa Rex Judæorum rediit, Judæis gratificari cupiens, quorum religioni impense favebat, adversus Ecclesiam persecutionem excitavit, qua Jacobus Apostolus Joannis frater, Zebedæi filius, occisus fuit; eundemque exitum & Petrus, in carcerem jam conjectus, habuisset, ni Deus eum Angeli opera liberasset. Gesta sunt hæc circa Paschalia festa, de quibus Lucas: *Eodem tempore misit Herodes Rex (idem est ac Agrippa) manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. Videns autem, quia placeret Judæis, apposuit, ut apprehenderet & Petrum. Erant autem dies Azymorum; quem cum apprehendisset, misit in carcerem, tradens quatuor quaternioribus militum custodiendum, volens post Pascha producere eum populo.* De Petri carcere, & liberatione agemus inferius; nunc, quæ Jacobi sunt, prosequamur. De hujus martyrio hanc historiam ex Clemente Alexandrino refert Eusebius: *De isto Jacobo rem prorsus memoria dignam refert Clemens in septimo institutionum libro, prout eam a majoribus acceperat. Ait enim, eum, qui Jacobum judicio obtulerat, (idest accusatorem) cum illum vidisset Christi fidem libere confitentem, commotum viri constantia se quoque christianum esse affirmasse. Ambo igitur, inquit, simul ad supplicium ducti sunt. Cumque inter eundem rogasset Jacobum comes, ut sibi veniam daret, paulisper moratus Jacobus, pax tibi, inquit, statimque illum osculatus est. Ita simul ambo capite truncati interiere.* Hæc ex Clemente Eusebius. Alia plura de Jacobi martyrio traduntur ab auctore de passionibus Apostolorum sub falso Abdiæ nomine, quæ utpote dubia præterimus. Verosimiliora sunt, quæ de Jacobo, & Joanne fratre ejus scribuntur ab Epiphonio tradente, ipsos & perpetuam servasse virginitatem, & carnis concupiscentiam fortiter superasse austerissima vita; ita ut Nazaræorum more, nec capillos unquam tonderent, nec bal-

neq̃a

nea frequentarent, sed a carnium, & piscium esu abstinentes, & unica contenti tunica, Apostolicam vitam glorioso martyrio consecrariunt.

2. Hispanorum plurimi in ea olim opinione erant, ut crederent Jacobum Zebedæi filium in Hispanias migrasse, ibique prædicasse Evangelium, Hierosolymam deinde reversum martyrio ibidem coronatum, cujus reliquiæ in Galitiam postea translatae fuerint; quam traditionem calculo suo probaverat Baronius, dum notas in Martyrologium Romanum scripsit, ad quas lectorem suum anno 44. remittit: Sed re melius considerata, anno 816. num 70. eandem Hispanorum traditionem de Jacobi prædicatione omnino improbavit, unaque cum Baronio omnis fere cruditorum cætus, utpote ex turbulento fonte manantem; cujus testes non proferunt Hispani, nisi obscuri nominis auctores, nimirum pseudo-Isidorum, de vita & morte Sanctorum cap. 73., & Tulpinum quemdam, vel dubias Calixti II. Papæ epistolas, qui sæculo duodecimo floruit, vel tandem Toletanum Breviarium: addunt etiam nobile monumentum Cæsaraugustæ extructum, templum scilicet S. Mariæ de Pilar nuncupatum. At & supracitati auctores, & B. Mariæ templum, tantæ antiquitatis non sunt, ut eam confirmare possint traditionem. Ut enim argumentum ex antiquorum omnium silentio petatum prætereamus, quod satis hisce traditionibus evertendis sufficit, eandem traditionem Rodericus Ximænius Toletanus Archiepiscopus in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. impugnavit, dum de Primatu cum Compostellano Archiepiscopo disputaret, negavitque aperte, Compostellanam Ecclesiam a Jacobo Apostolo fundatam fuisse; obmutuitque Compostellanus, cum nil haberet, quod suæ faveret causæ. Præterea cum vix ab annis aliquot Gentibus ad fidem ostium patefactum fuisset, in Hispanias usque peregrinari vix potuit S. Jacobus, ut iterum Hierosolymam rediret. Sed & Innocentius Papa primus, ex Apostolis neminem, sed Petri discipulos tantum in Hispaniis prædicasse, testatur. Ignoravit itaque & Jacobi prædicationem; qua ignorantia tenebatur & Paulus Apostolus, dum ad Romanos scribens, suum desiderium exponit in Hispanias proficiscendi, non ut super alieno fundamento ædificaret, sed ubi nondum Christus annuntiatus fuerat: *Nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus* (Orientis scilicet) *cupiditatem autem habens veniendi ad vos . . . cum in Hispania*

JESU CHR.
AN. 42.

An Jacobus
Hispanis præ-
dicaverit.

Bar. an. 816.
n. 70. 71.
Martirolog. Rom.
die 25.
Julii. Bell. ibid.
Joan. Mariana
lib. 4. de reb.
Hispan. de Aguirre
dissert. 4. in-
app. ad Concil.
Hispan.
Henricus Flores
in sua Hispania
sacra.
Tillem. n. 6. 7.
in Jacob.
Baylet die 25.
Julii.
Eflus. epist. ad
Rom. 15.
Nat. Alex. dis-
sert. 15.
Sec. 1. Basnag.
an. 44. 5.
Mamach. Antiq.
Christ. tom. 2.
Hard. t. 7. Con-
cil. pag. 82.
Innoc. epist. ad
Decret. tom. 2.
Concil. p. 1245.
& apud Cou-
tan.
Epist. ad Rom.
15.

JESU CHR.
AN. 42.

spaniam proficisci cæpero, spero, quod præteriens videam vos, & a vobis illuc deducar. An autem voti sui compos Apostolus fuerit, videbimus infra; nunc satis sit traditionem de Jacobi peregrinatione in Hispaniam confutasse.

Quo anno Jacobus martyrio occubuit.

Act. 9. 26. ad Gal. 1. 19.

Usser. an. 44. Basnag. an. 44. 3. Balet die 25. Julii. Act. 12. Euseb. lib. 2. cap. 10. Tillemont. not. 29. in Petrum.

Euseb. in Chron. Tillem. not. 19. in Petrum: Bar. an. 49. Foggin. de itin. B. Petri exercit. 7. p. 136. Mamach. antiq. Christ. tom. 2.

Petrus ab Angelo liberatur.

Act. 12.

3. Quo autem anno Jacobus ab Herode Agrippa gladio percussus martyrium obierit, non una omnium sententia est. Aliqui enim Jacobum jam mortuum fuisse putant eo tempore, quo Paulus Hierosolymam advenit (anno scilicet 37.), ubi neminem Apostolorum se vidisse memorat, nisi Petrum, & Jacobum fratrem Domini. At alibi tunc esse poterat Jacobus Joannis frater; etenim nec Joannem, aliosque Apostolos ea in Urbe Paulus invisit, qui tamen mortui nondum erant: Joannes certe vitam adhuc retinebat, idemque de aliis dicendum. Alii anno æræ vulgaris 44. S. Jacobi mortem contigisse arbitrantur, quo & Agrippam obiisse tradunt, cui sententiæ favet Eusebius, dum narrata Jacobi morte, Agrippæ interitum mox subdit. Idemque & S. Lucas testatur. At ut a Tillemontio adnotatum est, ab Historicis sæpe, quæ aliquo temporis intervallo dissita sunt, ita conjunguntur, ut ex eorum narratione eodemmet tempore facta videantur. Itaque etsi S. Lucas Jacobi martyrio Herodis obitum jungat, non tamen eodem anno utrumque contigisse dicimus; sed labenti anno 42. Jacobi martyrium, anno vero 44., Claudii quarto, Herodis obitum alligamus; quod & Josephi testimonio confirmatur, qui plurima ab Agrippa gesta commemorat tum Beryti, tum Tiberiade, dum ex Hierosolyma Cæsaream properaret, ut videre est *cap. 7. & 8. l. 19. Antiq. Jud.* Hanc porro sententiam eo libentius amplectimur, quod ex Eusebio scimus, labenti anno S. Petrum Romam profectum, & sequenti 43. in eam ingressum fuisse, ut deinceps videbimus; quod & clarissimus Fogginus, alique invictis confirmant argumentis.

4. Sed ad Petrum Herodis jussu carcere inclusum jam redeundum est: *Et Petrus quidem*, ait Lucas, *servabatur in carcere, oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo.* Periclitante Ecclesiæ summo Pastore, tota concuti visa est Ecclesia; hinc etsi alios Apostolos carcere detentos alibi inveniamus, de nullo tamen ipsorum tantam sollicitudinem habuisse legimus, quantam in Petri discrimine. Audivit Deus preces eorum, & vinculum suum non despexit: *Cum enim*, prosequitur Lucas, *producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dor-*

dormiens inter duos milites vinctus catenis duabus, & custodes ante ostium custodiebant carcerem. Unde quæso, adnotat Baronius, tanta hæc diligentia, & tam exquisita custodia? Jam alias Judæi experimento didicerant, Angelum Domini Petrum, ac cæteros Apostolos simul vinctos eduxisse de carcere. Timens itaque Herodes, ne, quod semel factum erat, iterum eveniret, stulte admodum tot artibus Dei consilium, & sapientiam eludere conatus est, sed quid tum ille, qui reprobat consilia Principum? ecce (ipso met Luca auctore) Angelus Domini adstitit, & lumen refulsit in habitaculo, percussoque latere Petri excitavit eum dicens: Surge velociter; & ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit uatem Angelus ad eum: Præcingere & calcea te caligas tuas, & fecit sic; & dixit illi: circumda tibi vestimentum tuum, & sequere me. Et exiens sequebatur eum, & nesciebat, quia verum est, quod fiebat per Angelum: existimabat enim se visum videre. Transeuntes autem primam, & secundam custodiam, venerunt ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem, quæ ultro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum: & continuo discessit Angelus ab eo. Et Petrus ad se reversus, dixit: Nunc scio vere, quia misit Dominus Angelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Judæorum. Quæ scribit Lucas, Angelum duxisse Petrum ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem, non eo sensu sunt accipienda, ut carcer extra civitatem esset, sed cum duplici circumderetur muro Hierosolyma, intermediæque essent munitissimæ turres, quæ intra civitatis ambitum continebantur, ex earum una ductus est Petrus per portam carceris ferream, ut Ecclesiam de ejusdem salute sollicitam visitaret. Porro de eadem ferrea porta ab Angelo tunc reſerata hæc cecinit Arator:

JESU CHR.
AN. 42.

ACT. 5. 19.
Bar. an. 44. 4.

Pſalm. 32.

ACT. 12.

Arat. in ACT.
Apoſt. lib. 1.

*Ferrea, quid mirum, si cedunt ostia Petro!
Quem Deus æthereæ custodem deputat aulae,
Ecclesiæque suæ faciens retinere cacumen,
Infernum superare jubet; De catenis vero, quibus fuit
vinctus, hæc addit, cum jam Romam translatae essent:*

*Manet omne per ævum
Pignoris hujus apex, & sideris obtinet instar,
Corpore quod Petrus sacravit, & Angelus ore;
His solidata fides, istis tibi Roma catenis*

Tom. I.

E e

Per-

JESU CHR.
AN. 42.

*Perpetuata salus: harum circumdata nexu
Libera semper eris, quid enim non vincula præstant,
Quæ tetigit, qui cuncta potest absolvere?*

Hæc Arator de Petri catenis, de quibus alibi fortasse agemus, cum de earundem inventione tractandum erit. Ipsarum præconium habetur sermone 29. de Sanctis, Augustino tributo, qui Romano Breviario in festo S. Petri ad vincula legitur; Lovaniensibus tamen dubius fuit, & a Maurinis in appendicem reiectus, ac Fausto potius Semipelagiano adscriptus.

Petrus invisit
suos.

5. E carcere eductus Petrus, venit ad domum Mariæ matris Joannis, qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati, & orantes. Pulsante autem eo ostium januæ, processit puella ad videndum, nomine Rhode. Et ut agnovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intro currens nuntiavit stare Petrum ante januam. At illi dixerunt ad eam: Insanis. Illa autem affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant: Angelus ejus est. Petrus autem perseverabat pulsans. Cum autem aperuissent ostium, viderunt eum, & obstupuerunt. Annuens autem eis manu, ut tacerent, narravit quo modo Dominus eduxisset eum de carcere. dixitque: nuntiate Jacobo & Fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum. Hæc Lucas, qui addit: Facta autem die erat non parva turbatio inter milites, quidnam factum esset de Petro. Herodes autem cum requisisset eum, & non invenisset, inquisitione facta de custodibus, jussit eos duci, ad supplicium scilicet; eos enim jussu Herodis fuisse strangulatos, tradit Petrus Alexandrinus Episcopus, & Martyr.

Agrippa in cu-
rodes Petri a-
nimadvertit.
Ep. canon. Petri
Alex. can. 13.
apud Theod.
Bulf.

Petrus Aposto-
lus, relicta Ju-
dæa, Romam
pergit. Episco-
pos in Oriente
ordinat.

Bar. an. 44. 10.
11.

Hard concil.
tom. 2. p. 1226.

6. Petrus itaque ab Herodis manibus tanto miraculo ereptus, cum in Judæa consistere non posset, alio proficiscendum censuit, juxta illud Jesu Christi, cum vos persecuti fuerint in una Civitate, fugite in aliam; & non sine Dei impulsu Romam venit. Quas vero in ea peregrinatione Ecclesias visitaverit, nobis non constat; de quibus plurima ex Metaphraste Baronius refert. Ex Agapiti Romani Pontificis epistola, quæ in Synodo quinta recitata est, id tantum scimus, Episcopos a Petro in Oriente constitutos fuisse. Et hoc dignitati suæ (Mennæ scilicet) addere credimus, quod a temporibus Petri Apostoli nullum alium unquam Orientalis Ecclesia suscepit Episcopum manibus nostræ Sedis ordinatum. In quibus autem Ecclesiis ii Episcopi sint ordinati in incerto est, cum Orientalis Ecclesia multis constaret

ret dioecesibus , quin imo nec omnino certum , an Petrus in hac potius , quam altera peregrinatione in Oriente Episcopos ordinaverit .

JESU CHR.
AN. 42.

7. Imperante autem Claudio , Petrum Romam advenisse edocuit jampridem S. Leo : *Ad hanc ergo urbem ; Beatissime Apostole Petre , venire non metuis , & consorte gloriae tuae Apostolo aliarum adhuc Ecclesiarum ordinationibus occupato , sylvam istam frementium bestiarum , & turbulentissima profunditatis oceanum constantior , quam cum supra mare gradereris , ingrederis . Nec Mundi Dominam times Romam , qui in Caiphæ domo expaveras Sacerdotis ancillam . Numquid aut judicio Pilati , aut scvitiæ Judæorum minor erat vel in Claudio potestas , vel in Nerone crudelitas ? Vincebat ergo materiam formidinis vis amoris ; nec æstimabas errori cedendum , dum horum saluti consulis , quos susceperas diligendos ; & paulo post : Jam populos , qui ex circumcissione crediderant , erudieras . Jam Antiochenam Ecclesiam , ubi primum Christiani nominis dignitas est orta , fundaveras . Jam Pontum , Galatiam , Cappadociam , Asiam , atque Bithyniam legibus Evangelicæ prædicationis impleveras : nec aut dubius de propectu operis , aut de spatio tuæ ignarus ætatis , trophæum Crucis Romanis arcibus inferebas , quo te divinis præordinationibus anteibunt & honor potestatis , & gloria passionis .*

De Petri adventu Romam.

S. Leo Serm. 2.
in natal. Apost.
Petri, & Pauli
tom. 1. edit. Bal-
ler.

8. Hæreticorum tamen plurimi a Fogginio , & Mamachio citati , ne Romanum Pontificem Petri Successorem agnoscere cogerentur , Petrum Romæ unquam fuisse negarunt . Verum traditio de Romano Petri itinere , atque Pontificatu , tot innititur argumentis , ut ad facti evidentiam vix majora desiderari possint . Occurrit itaque primo S. Clemens ipsius Petri discipulus , & in Romana Cathedra Successor , qui epistola prima ad Corinthios , Ecclesiæ Romanæ nomine data , SS. Petri , & Pauli martyrium ob oculos ponens , hæc subdit : *Viris istis (idest Petro , & Paulo) sanctæ vitam instituentibus magna electorum multitudo aggregata est , qui supplicia multa , & tormenta propter emulationem passi exemplar optimum inter nos extiterunt .* Quibus verbis Sanctus Pontifex innuit , Romanos (quos Neronis , aut Domitiani furor morti tradidit) ad martyrium alacres reddidisse Sanctorum Apostolorum Petri , & Pauli & institutionem , & exemplum . At si Romam non advenerunt Sancti Apostoli Petrus , & Paulus , quomodo & ibidem martyrium subire potuerunt , & fideles sanctæ pieque instituere , ut mar-

De itinere
S. Petri Roma-
no ex veterum
testimonio .

Foggin. exer-
cit. 1. & Ma-
mach Tom. 5.
Orig. Christ.
Petri Constantii
notæ in op. Car-
din. Cortesi.
Clemens Rom.
Goutan. p. 12.

JESU CHR.
AN. 42.

Ignat. *epist. ad Rom.*

Vossius, *Blondell. Dallen. Salmatius.*

Pearf. *cap. 7.*
P. 33.
Usser. *in Ignat. ep. Buratt. dissert. 1. de Constit. Apost. pag. 230.*

Erasmus, *inss. l. 4.*
21.

Alii testes huius traditionis.

Dionysius Corinth. *Episcopus.*
Euseb. *lib. 2. cap. 25.*

Iren. *lib. 3. de haer. c. p. 3.*

tyrio essent apti? Clementem S. Ignatius Antiochenus Episcopus & Martyr excipiat, qui ad Romanos scribens, dum Smyrnae esset, ut illos rogaret, ne ejus martyrio obstarent, statim addit: *Non ut Petrus, & Paulus praecipio vobis*; quibus verbis Sanctus Martyr satis clare innuit, se in ea fuisse sententia, Petrum, & Paulum Romae Evangelium praedicasse, ideoque ipse Romanis praecipere quidquam velut extraneus non audebat, sed tantum rogabat. Scio equidem novatorum quosdam has epistolas Ignatio abjudicare; at qua fronte id egerint, videri potest apud Fogginium, Natalem Alexandrum, Nourry, aliosque ex catholicis; & ex haeticis Hammundum, Pearsonium, Usserium, Baraterium, prima haeticorum lumina, de quibus plura suo loco dicenda reservamus. Post Ignatium idem testatur Papias Hierapolitanus Episcopus, Joannis Apostoli auditor, & Polycarpi contubernalis ex Irenaeo lib. 5. cap. 33., eadem habet & Eusebius lib. 2. cap. 15., dum narrat, qua causa S. Marcus Evangelium suum Romae scripserit, quod Petrus calculo suo comprobavit: refert etiam, primam Petri epistolam Romae scriptam fuisse, & Babylonis nomine Urbem indicasse. Idipsum testatur antiquissimus auctor libri praedicationis Petri, quem Clemens Alexandrinus saepe citat, & Stromatum lib. 6. ex eo opere multa transcribit, cujus haec sunt verba apud Lactantium: *Sed & futura aperuit iis omnia, quae Petrus & Paulus Romae praedicaverunt, & ea praedictio in memoriam scripta permansit, in qua cum multa alia mira, tum etiam hoc futurum esse dixerunt, ut post breve tempus immitteret Deus Regem, qui expugnaret Judaeos, & civitatem eorum solo aequaret, ipsos autem fame, sitique confectos obsideret &c.*

9. Praeterea Dionysius Corinthiorum Episcopus in epistola ad Romanos sub Sotere Romano Pontifice circa ann. 164. scripta apud Eusebium, de praedicatione Petri, & Pauli Romae haec habet: *Ita & vos ex tanta admonitione vestra plantationem Romanorum, & Corinthiorum a Petro, & Paulo factam commiscuistis. Ambo enim in urbe nostra Corintho plantantes nos similiter docuerunt, similiter autem & in Italia audacter docentes, circa idem tempus martyrium passi sunt.* Irenaeus quoque Polycarpi, & Papias discipulus, teste Hieronymo, postmodum Lugdunensis in Gallia Episcopus, qui Romanae Ecclesiae res apprime noverat, eandem docet veritatem pluribus in locis; inter alia, haec ad rem nostram habet: *Quoniam valde longum*

gum est in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare
 successiones, maximæ, & antiquissimæ, & omnibus cognita, a
 gloriosissimis duobus Apostolis Petro, & Paulo Romæ fundatæ &
 constitutæ Ecclesiæ &c. en a quibus instituta fuerit Romana Ec-
 clesia; & paulo ante: *Matthæus in Hebræis ipsorum lingua*
scripturam edidit Evangelii, cum Petrus & Paulus Romæ evange-
lizarent, & fundarent Ecclesiam. Irenæo coævi fere sunt & Ca-
 jus presbyter, & Clemens Alexandrinus. Primus sub Zephiri-
 no Pontifice scribens hæc de Apostolorum prædicatione Romæ,
 eorumque martyrio habet in dialogo cum Proclo Montanista:
Ego vero Apostolorum trophæa possum ostendere, nam si in Va-
ticanum, aut ad viam Ostiensem pergere libet, occurrent tibi tro-
phæa eorum, qui Ecclesiam hanc fundaverunt. Et Clemens li-
 bro sexto Institutionum apud Eusebium eadem de Evangelii
 prædicatione per D. Petrum Romanis exhibita testatur. Idem-
 que Tertullianus tum Catholicus, tum Montanista: *Si autem*
Italiae adjaces, habes Romam, unde nobis quoque auctoritas præ-
sto est. Ista quam felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostoli
cum sanguine suo profuderunt: ubi Petrus passioni Dominicæ
adæquatur, ubi Paulus Joannis exitu coronatur, & libro de ba-
ptismo: Nec quidquam refert inter eos, quos Joannes in Jorda-
ne, & Petrus in Tiberi tinxit: Et in Scorpiaco: Vitas Casa-
rum legimus, orientem fidem Romæ primus Nero cruentavit;
tunc Petrus ab altero cingitur, cum Cruci adstringitur: demum
adversus Marcionem cap. 5. Videamus quid etiam Romani de
proximo sonent, quibus Evangelium & Petrus, & Paulus san-
guine quoque suo signatum reliquerant. Eruditissimus vero Ori-
 genes, qui sub Zephirino Romæ fuit, de S. Petro hæc habet
 apud Eusebium: *Qui ad extremum Romæ existens Cruci suffixus*
est, capite deorsum demisso; sic enim ut in Cruce collocaretur,
oraverat. Eadem fere Petrus Alexandrinus habet epistola sua
 canonica canone nono. S. Cyprianus Carthaginensis Episcopus
 Cathedræ Petri sæpe meminit: *Post ista adhuc, inquit, na-*
vigare audent, & ad Petri Cathedram, atque ad Ecclesiam prin-
cipalem; & alia epistola: Cum Fabiani locus, idest cum locus
Petri, & gradus Cathedræ sacerdotalis vacaret: & Lactantius:
Cumque jam Nero imperaret, Petrus Romam advenit & paulo
post: Petrum Cruci affixit, & Paulum interfecit; Librum de
mortibus persecutorum Lactantio inscripsit Balutius ejusdem
operis primus editor; at Nourry præfatione in eundem Librum,
 & ap-

JESU CHR.
AN. 42.

Lib. 3. 1. pag.
574. edit. Mos-
suetii.

Euseb. l. 2. 25.

Lib. 2. 15.
Lib. 3. 14.

Tertull. de præ-
script. c. 36.

Origenes, Pe-
trus Alex. Cy-
prianus.
Euseb. lib. 3. &
lib. 6. 14.

Epist. ad Cornel.
& epist. 52.

Lactant. de mort.
Persecutorum.

JESU CHR.

AN. 42.

Euseb. lib. 2.

cap. 25.

Athanuf. Apol.
de fuga tom. 1.

Arnob. adversus
Gentes lib. 2.

Epiph. Hæres.
27. 4.

Ambros. Serm.
de Basilicis non
tradendis.

Hier. in catal.
V. ill. ep. 17.

August. contra
Parm. Theodor.

Hist. lib. 7. e-
pist. 112. ad

Leon. M.
Lib. de Hæres.

bus.

Episcoporum
ordo in Roma-
na Ecclesia a

B. Petro inci-
pit.

Iren. lib. 3. 3.,
et lib. 4. 63.

Tertull. de præ-
script. 32.

Orig. Pref. in
Periarchon.

Cyprian. tract.
de lapsi.

Epiph. hæres.
61. & 69.

& apparatu ad Biblioth. max. Patrum L. Cæcilius esse contendit ; hinc orta est quæstio de ejusdem libri auctore . Vide fratres Ballerinos tom. 4. oper. Norisii edit. Veron. pag. 38. ; dum autem ait Lactantius Petrum Nerone imperante Romam advenisse , intelligendum est de secundo Petri adventu sub Nerone Imperatore . Quæ fuerit Eusebii sententia , jam supra vidimus , dum aliorum testimonia exscripsimus , quibus hæc sunt addenda de Apostolorum Cœmeteriis : *Ac Paulus quidem Romæ capite truncatus , Petrus vero Cruci suffixus fuisse eodem regnante (Nerone) traduntur : quam quidem narrationem abunde confirmant Petri , Paulique nomine insignita monumenta , quæ in Urbis Romæ Cœmeteriis etiamnum visuntur* . Eusebio consentiunt Athanasius , Arnobius , Epiphanius , Ambrosius , Hieronymus , Augustinus , Orosius , Optatus , Theodoretus , sexcentique alii , quorum etiam nomina recensere longum esset .

10. Tot veterum testimoniis , quibus luce clarius patet , S. Petrum Romanam instituisse Ecclesiam , quam & sanguine suo decoravit , adde ineluctabile argumentum , quo Sancti Patres sæpe usi sunt , ad retundendam Hæreticorum proterviam , cui iidem directe respondere nunquam sunt ausi ; argumentum inquam ex Episcoporum successione petitum , dum catalogum Romanorum Pontificum texentes , a S. Petro initium ducunt . Sic Irenæus : *Habemus enumerare eos , qui ab Apostolis instituti sunt in Ecclesiis , & Successores eorum usque ad nos* . Et Tertullianus : *Edant ergo origines Ecclesiarum suarum , evolvant Ordinem Episcoporum suorum , ita per successiones decurrentem , ut primus ille Episcopus aliquem ex Apostolis , vel Apostolicis viris , qui tamen cum Apostolis perseveraverit , habuerit auctorem , & antecessorem ; hoc enim modo Ecclesiæ Apostolicæ census suos deferunt , sicut Smyrnonum Ecclesia Polycarpum a Joanne collocatum refert , sicut Romanorum Clementem a Petro ordinatum* . Eodem argumento utuntur Origenes , Cyprianus , Epiphanius , atque Optatus contra Donatistas , qui de Cathedra Petri agens , successionis ordinem a Petro usque ad Damasum , vel Siricium digerit , Donatistas deinde his verbis interpellat : *Vestra Cathedra vos originem reddite , qui vobis vultis sanctam Ecclesiam vindicare* . Cumque Macrobius Episcopum suæ sectæ Romæ adesse gloriarentur Donatistæ , eorundem Episcoporum originem recensens Optatus , brevem hanc tantummodo Donatistarum Episcoporum seriem texuit . Primus in Urbe Episcopus Vi-

Victor Garbientis , cui successit Bonifacius Ballitanus , Bonifacio Encolpius , Encolpio Macrobius : addit postea , Macrobio successit Lucianus , & huic postremo Clandianus ; at Victor illorum primus Episcopus , erat , inquit , *illic filius sine Patre , tyro sine Principe , discipulus sine Magistro , sequens sine antecedente* ; & S. Augustinus contra eosdem Donatistas : *Numerate Sacerdotes ab ipsa Petri Sede , & in ordine eorum Patrum , quis , cui successit , videte* ; & alibi : *Tenet ab ipsa Sede Petri Apostoli , cui pascendus oves suas post Resurrectionem suam Dominus commendavit , usque ad presentem Episcopatum successio Sacerdotum* . Et S. Fulgentius eam fidem laudat , *quæ usque nunc per successuum seriem in Cathedra Petri Apostoli Romæ , vel Antiochiæ , in Cathedra Marci Evangelistæ in Alexandria , in Cathedra Joannis Evangelistæ Epbesi , in Cathedra Jacobi Hierosolymæ ab ipsorum Episcopis prædicatur* . En qua fiducia a Patribus traditum sit , S. Petrum Romanam fundasse Ecclesiam ; quo argumento contra hæreses omnes utebantur , nec quispiam ex tot Hæreticorum grege usquam inventus est , qui Petrum Romæ sedisse negare ausus fuerit . Reservata hæc deliramenta erant Hæreticis sequioris ævi , Lutheranis nimirum , & Calvinianis . Sed alia adhuc suppetunt argumenta , quibus evincitur , S. Petrum Romæ fuisse , de quibus inferius hoc anno agendum , scilicet de epistola Petri , ubi videbimus Babylonis nomine Romam indicasse ; ejusque victoria de Simone Mago parta , ut alia plurima omittamus ; & ne plura in eandem rem addere cogamur , consulat Lector jam citatos Auctores , aut ex protestantibus celebriores , nempe Scaligerum in Euseb. Chron. , Blondellum de Primatu Ecclesiæ , Hammondum disert. v. de Episcopis , Pearsonium pag. 32. 43. , Joannem Clericum Hist. Eccl. an. 68. , Samuelem Basnagium Annal. an. 64. , Baratterium de successione Rom. Pontif.

II. Ne hostem vero fugere videamur , præcipua saltem argumenta , quibus Petri ad Urbem adventus impugnatur , exponamus ; ex iis enim quoque constabit , eos non veritatis amore , sed odio in Romanum Pontificem , & Romanam Sedem , in eam descendisse sententiam . Ait itaque Spanhemius , hoc de Petri itinere Romano commentum ex duabus fabulis mansisse ; scilicet ex victoria de Simone Mago per Petrum parta , & ex insita opinione , quod Babylonis nomine , unde Petrus primam scripsit Epistolam , Romam designaverit . At quis Spanhemio dixit ,

JESU CHR.
AN. 42.

Aug. in Psalm.
contra partem
Donati .

Lib. contra e-
pist. Manich.
cap. 6. , & ep.
42.

Fulgent. de Trā-
nit. cap. 1.

Hæreticorum
argumenta, qui-
bus Petri ad-
ventus Romam
impugnatur .

JESU CHR.
AN. 42.

dixit, ex hisce tantum duobus factis constare adventum Petri in Urbem Romam? nonne potius ex omnium Sæculorum traditione id comprobatum est, atque testibus æqualibus fere, ac coævis, quibus fidem abrogare nec sana mens, nec critica ars finit? Insuper esto, fabulæ sint, quod Petrus Simonis potentiam extinxerit, aut Babylonis nomine Romam designaverit, (quæ tamen verissima sunt) quis non videt, in eam faciles descendisse Patres sententiam, ut ea facta pro veris haberent ex infusa ipsorum animis opinione, quod Petrus Romam venerit? Argumentum alterum ex ignorantia temporis, quo Petrus Romam advenit, desumunt, eo quod anno secundo Claudii Eusebius, sub Nerone vero Lactantius id factum asserant. At supra jam diximus bis Romam advenisse Petrum, sub Claudio scilicet, & iterum sub Nerone; de primo adventu itaque loquitur Eusebius, de secundo Lactantius, sive Auctor libri de mortibus persecutorum. At concedamus de eodem loqui Eusebium, & Lactantium; dum de re ipsa conveniunt, cur de tempore solliciti sumus? an quia tempus, quo advenit, incertum est, sequitur nunquam advenisse? Hoc si admittant Spanhemius, Salmasius, Turretinus, actum de historia est; quot enim facta scimus, de quibus tempus, quo evenerint, ignoramus? Nonne veteres inter Chronologos, recentesque magna contentione disputatur de anno, quo Christus vel in lucem editus est, vel quo in Crucem est actus? numquidnam nondum natus, vel mortuus est? nemo unquam tam absurda ex ignorantia temporis admittet: eodem jure & dicimus Petrum Romam advenisse, licet quoad tempus inter se auctores dissentiant. Eusebium tamen, & Hieronymum præferimus, ex quibus scimus imperante Claudio anno secundo id factum, uno fere dissentiente Lactantio, sive Cæcilio in libro de mortibus persecutorum, apud quem legitur, imperante Nerone Petrum Romam adventasse, licet commode, ut supra diximus, de secundo Petri adventu Lactantius possit intelligi. Reponunt tamen, si Petrus Romæ ante Pauli adventum, aut una cum ipso in ea Urbe adfuit, nonne id innuissent vel S. Lucas, vel saltem S. Paulus in suis Epistolis Romæ scriptis, qui tamen de hoc omnino silent? At qui sic argumentantur, omnes historicas veritates eo argumento evertunt, cum historicis omnibus familiare sit, silentio multa præterire. Petrum inter, & Paulum aliquid dissidii Antiochiæ fuisse ex Apostolo scimus, de quibus apud Lucam

ne

Epist. ad Gal.
2. 11.

ne verbum extat, licet Pauli gesta prosequi videatur. Quis negabit Christianos, inter quos Aquila, & Priscilla, una cum Judæis a Claudio Roma pulsos fuisse? tamen apud Scriptores sacros altum de ea re silentium. *Mirum non est*, ait Hieronymus, de Petri Antiocheno Episcopatu verba faciens, *si Lucas hanc rem tacuerit, cum & alia multa, quæ Paulus sustinuisse se replicat, Historiographi licentia prætermiserit*. Quid ergo mirum, si Petri gesta silentio obvolverit, quæ agendi ratio apud Historicos omnes frequentissima est?

12. Insuper Claudius Salmasius ex eo, quod Paulus epistola ad Galatas diserte testetur, Petro concreditum fuisse Apostolatum circumcisionis, sibi vero Gentium, evidenter constare arbitratur, Pauli, non Petri fuisse Romæ Apostolicum exercere officium, ubi Gentibus præcipue, non Judæis evangelizandum erat: quod argumentum eidem magni momenti fortasse videtur. At si Hieronymum tantum legisset, ab ea difficultate se, lectoresque suos liberasset. *Occulta hic oritur quaestio* (en verba Hieronymi, quibus tota vis argumenti corruit). *Quid igitur Petrus si invenisset ex Gentibus, non eos adducebat ad fidem? aut Paulus, si ex circumcisione aliquos reperisset, nec eos ad Christi baptismum provocabat? Quæ ita solvetur, ut dicamus principale singulis in Judæos, & Gentes fuisse mandatum, ut qui defendebant legem, haberent, quem sequerentur, qui legi gratiam præferebant, non deesset eis doctor, & prævius. In commune vero hoc eos habuisse propositi, ut Christi ex cunctis Gentibus Ecclesiam congregarent. Legimus enim & a S. Petro gentilem baptizatum fuisse Cornelium, & a Paulo in Synagoga Judæorum Christum sæpissime prædicatum*. Hactenus Hieronymus; quibus Salmasii argumentum de Apostolatu circumcisionis Petro concredito penitus evertitur; ex eo enim sequeretur, nec a S. Paulo, cui Gentium provincia demandata erat, Judæis Evangelium annunciatum fuisse; quod aperte sacre Scripturæ adversatur, qua constat in Synagogis Judæorum Gentium Apostolum Christum sæpissime annunciasse: Cur ergo, quod licuit Paulo, post distinctum prædicationis officium, non licuerit & Petro? An Paulo plus concedendum est ad Judæorum, quam Petro ad Gentium salutem? Cum & ipse Petrus in Concilio Apostolorum dixerit: *Viri fratres vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus*

Tom. I.

F f

in

JESU CHR.
AN. 42.

Hieron. Comment. ad epist. ad Galat. cap. 2.

Salmasii argumentum diluitur.
Salmas. appar. de Primatu Papæ.

Hier. comment. in epist. ad Galat. cap. 2.

Qua ratione circumcisionis Apostolus fuerit S. Petrus, & Gentium S. Paulus.

Act. 14. 1. 18.
4. 23.

JESU CHR.
AN. 42.
Act. cap. 15.

Joseph. lib. 17.
12.

Dio lib. 10.

De sessione Pe-
tri Romæ, &
de Primatu Pa-
pæ inter cæte-
ros vide Nat.
Alex. diff. 4. se-
culi primi, Or-
f., Ballerini de
vi, & ratione
Primatus Rom.
Pontif.

Simon Magus
per discipulis suis
Romanos ex-
cecat.

Hier. de Vir.
illicit. cap. 1.
Euseb. lib. 2. 13.
14.

in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, & credere: His adde, quod etiam si verum esset, Petrum ad solos Judæos missum fuisse, negandum tamen non esset Romam venisse, cum & ibidem Judæorum plurimi essent, quos ad Christum perduceret. Sub Augusto certe Judæi suas habebant profeuchas, suam Synagogam. Unde cum post mortem Herodis legati quinquaginta Romam missi essent, *iis se adjunxerunt*, ut habet Josephus, *ex Judæis urbis Romanæ plures, quam octies mille*, a quibus teste Philone magna pars Urbis trans-Tiberim tenebatur, quorum non minor numerus fuit sub Tiberio, Cajo, & Claudio, quo imperante cum iterum Romæ frequentes essent, ut difficulter sine tumultu propter multitudinem Urbe possent arceri, non ejecit quidem eos, patriis tamen legibus vitam tolerantes *vetuit convenire*. Itaque etsi Petrus Judæorum tantum Apostolus fuisset, Romæ non deerant Judæi, inter quos suo fungeretur Apostolatu. Longiores fortasse in hac quæstione fuimus; at argumenti dignitas nos impulit: si enim Petrus Romam non advenit, ut Novatores nonnulli contendunt, nec Pontifices Romani successores Petri dici possunt, ipsorum in tota Ecclesia Primatus omnino corrui, Ecclesia Catholica Acephalum Corpus erit, nullus jam in controversiis de fide, aut disciplina dirimendis Judex erit, dissensio, atque discordia impune grassabitur in Ecclesia; ut apud Novatores evenit, inter quos deficiente in controversiis legitimo superiore, & Judice, unaquæque Ecclesia suam fidem, suos mores habet; ita ut alia sit fides & disciplina apud Luteri sectarios, alia apud Calvinianos, alia apud Zuinglianos, eritque in perpetuum in Anglicanæ Ecclesiæ, ut videre est apud Bossetium de varietate Ecclesiarum Reformatarum; atque utinam exemplo saltem suo discerent tandem, fidei ac disciplinæ unitatem subsistere non posse, nisi in Ecclesia Catholica, quæ sub uno Capite, & Pastore Romano Pontifice S. Petri Successore a Christo Domino fundata, unitatem servat, contra quam portæ inferi non prævalebunt.

13. Ad expugnandum Simonem Magum Romam secundo Claudii anno venisse Petrum, Hieronymus tradit; præstigiis quippe suis Romanorum mentes adeo dementaverat Simon, ut ipsum pro Deo habuerint, eique statuam dedicaverint: *Interea*, ait Eusebius, *cum jam fides Servatoris nostri Jesu Christi ubique diffusa esset, hostis generis humani, Regiam Urbem sibi occupare satagens,*
Sinar-

Simonem eo destinat . Cujus nefuriis artibus auxilium , atque operam suam commodans , plurimos eorum , qui Romæ degebant , in errorem inductos sibi mancipavit . Testatur Justinus *Op.* , & capite sequenti : Statim ergo præstigiator ille (Simon scilicet) divina lucis insperato quodam splendore perculsus , simul ac in Judæa a Petro Apostolo convictus est , omniaque ejus maleficia patefacta , longissime trans mare fugam arripuit , ab orientis partibus ad occasum profectus ; neque aliter se libere , & ex animi sui sententia victurum esse speravit , tandem ad Urbem Romam delatus , ope atque adjumento subsidentis ibidem dæmonis brevi conatus suos tantopere promovit , ut illius civitatis homines ei tanquam Deo statuem collocarint . Sed hæc non diu ex voto illi fluxerunt . Confessum enim ipsis Claudii Augusti temporibus , benigna & clementissima Dei providentia fortissimum & maximum inter Apostolos Petrum , & virtutis merito reliquorum omnium Principem , ac Patronum , Romam adversus illam generis humani labem , ac pestem perducit . Qui tanquam strenuus divina militia ductor cælestibus armis munitus , pretiosam illam lucis intelligibilis mercem ab Oriente ad eos , qui versus occasum habitabant , detulit ., lucem illam & salutarem mentibus doctrinam , Regnum scilicet Cælorum eis annuncians .

14. Simoni autem dicatam fuisse a Romanis statuem , & quidem in Tiberina insula inter duos pontes , ante Eusebium tradiderat Justinus in sua Apologia prima Antonino Pio Imperatori , ejusque filiis adoptivis Marco Aurelio , ac L. Vero , Senatuique Romano inscripta , qua hæc habet : *Dæmones immiserunt Simonem quemdam Samaritanum e vico Littum dicto , qui sub Claudio Cæsare , cum magica miracula , dæmonum in eo operantium arte , in Regia vestra Urbe Roma edidisset , Deus existimatus est , & a vobis tanquam Deus statua honoratus , quæ statua erecta est in insula Tiberina inter duos Pontes , habens hanc Romanam inscriptionem : Simoni Deo Sancto . Hunc Samaritani pene omnes , & ex aliis gentibus nonnulli primum Deum esse confitentur , eumque adorant ; ac Helenam quamdam , quæ eum hoc tempore ubique affectata est , cum antea in lupanari prostitisset , primam ejus notionem esse didicant ; & iterum ,* cap. 56. *Nam cum apud Vos in Regia Urbe Roma imperante Claudio , ut jam dixi , Simon versaretur , & Sacrum Senatum , & Populum Romanum ita admiratione perculsit , ut Deus existimaretur , & Statua velut alii , qui a vobis coluntur Dii ,*

F f 2

dona-

JESU CHR.
AN. 42.

Simoni Mage
a Romanis sta-
tua erigitur .

Justin. Apo log
i. c. 26. § 56
p 59.

JESU CHR.
AN. 42.

Iren. contra
hæres. lib. 1. 23.
p. 99.

Tertull. Apol.
cap. 13.

Theod. lib. 1.
hist. 1.
Epiph. hæres.
31.
Cyrill. east. 6.
p. 96.
Aug. lib. de hæ-
res. cap. 1.
Simoni Ma-
go statua ere-
ctam fuisse, fru-
stra impugna-
tur.

donaretur; Quapropter oramus, ut & Sacrum Senatum, & Po-
pulum Romanum una vobiscum hujus nostri supplicis libelli co-
gnitores adsciscatis, ut si quis ejus doctrina implicatus sit, ve-
ritate cognita, errorem possit effugere, & statuum, si ita vobis
placet, dejicere; ejusdem statuae Simoni erectæ meminit apolo-
gia secunda, & in Dialogo cum Triphone, eique consentit Ire-
næus: Cum adhuc non credidisset Deo, (Simon) & cupidius
intendit contendere adversus Apostolos, uti & ipse gloriosus vi-
deretur esse, & universam magicam adhuc amplius scrutans,
ita ut in stuporem cogeret multos hominum: quippe cum esset sub
Claudio Cæsare, a quo etiam statua honoratus esse dicitur pro-
pter magicam: hic igitur a multis quasi Deus glorificatus est &c.
Rursus etiam Tertullianus in Apologetico Romanis exprobrat,
quod inter cæteros homines, inter Deos relatos, Simonem
Magum statua donatum Sancti Dei titulo insignita adorent;
sic enim ait: Cum Larentinam publicum scortum, velim sal-
tem Laidem, aut Phrynem, inter Junones, ac Dianas adora-
tis; cum Simonem Magum statua, & inscriptione Sancti Dei
inauguratis &c. Consentanea his habentur apud Theodoretum,
Epiphanium, Cyrillum Alexandrinum, Augustinum, aliosque,
ita ut de historia tot tantorumque virorum testimonio compro-
bata nemo unquam ad sæculum usque decimum sextum dubi-
taverit.

15. At cum anno 1574., teste Viro clarissimo Petro
Ciaconio, in eadem insula Tiberina inter duos Pontes hæc in-
scriptio inventa fuerit:

*Semoni Sanco Deo Fidio Sacrum
Sex: Pompejus S. P. F. Col. Mussianus
Quinquennalis decur. Bidentalis
Donum dedit.*

Petavins, Ma-
loix Rigaltius,
Vales. ut. in
sup 15. lib. 2.
Eusebii.
Pagins an. 44.
n. 6.
Basnag. an. 42.
Salmasius de
Primatu Papæ
Museum inf.
majores. pag.
407.

Ex hoc lapide, qui ut basis statuae superpositæ inserviebat, eru-
diti non pauci in eam descenderunt sententiam, ut dicerent,
Justinum domo Samaritanum, ob latinæ linguæ inscitiam, &
quadam nominis similitudine deceptum, statua *Semoni San-
co* Sabinorum Deo dicatam *Simoni* Mago attribuisse, & ex eo
deinceps falsam hanc traditionem in alios derivasse. Verum
adversantur merito alii, doctrina, & critices laude non igno-
biles viri, qui contrariam omnino opinionem tuentur. Qui fie-
ri

ri enim unquam potest, ajunt, ut Justinus Philosophus vir tantæ eruditionis, ac scientiæ, uti ejus opera testantur, in re tam certa, ac omnibus nota errare potuerit, & Simonem confundere cum *Deo Sanco*, cujus cultus, ac superstitio ab incunabulis fere Urbis orta, & a Sabinis illata, ita apud Romanos invaluerat, ut non una, sed plures adessent Romæ Deo Sanco statuæ, nec in una Tiberina insula, sed & alibi, ut apud Gruterum, & Baronium videre est. Quid vero juvat erroris causam ex inscriptionis similitudine conjectari, cum utraque inscriptio in multis etiam distingueretur; poterat quidem Semonis nomen cum Simone confundi; At unde similitudo ex Semoni Sanco Deo Fidio cum Simone Deo Sancto? Semoni Sanco statuam dicaverat Sex. Pompejus S. P. F., Simoni vero Sancto Imperator, & Senatus, ut Justinus testatur: tot itaque differentiæ inter utramque inscriptionem erant, ut vix sanus, non eruditissimus Philosophus, falli potuerit. Præterea hæc de Simone Deo Sancto, nec temere, nec inconsideranter Justinus protulit, sed Imperatorem, & Senatum rogat, ut hujus rei cognitores adsciscant, & statuam deponant; quis porro credat hæc tanta confidentia a Justino prolata fuisse, quin perspecta ea, certissimaque habuerit ex diuturno domicilio, quod Romæ habuit, utpote de re lippis, & tonsoribus nota; quin etsi errasset, dum hæc apologia prima scripserat, cur in secunda non retractavit, vel in dialogo cum Triphone, cum de Simone Samaritano mentionem habet, ex eo vel saltem edoctus, quod plures Semonis Sanci & statuas, & inscriptiones Romæ videret? Cum itaque quæ de Justini errore ab aliquibus dicta sunt, levissimis tantum conjecturis inuitantur; historiæ a tot tantisque viris testatæ præjudicium afferre nequeunt.

16. Jam reliqua, quæ adversus eundem Magum S. Petrus Romæ gesserit, exordiamur; de quibus hæc breviter Eusebius: *Cum Dei doctrina Romanos adventu suo illustrasset, Semonis quidem vis ac potentia cum ipso simul auctore brevi extincta, atque deleta est.* Eo usque temeritatis advenerat Impostor ille, ut per aerem volare, atque in Cælum quoque ascendere se posse gloriaretur. Id etiam ab aliis Magis factitatum tradit Lucianus; & de Nerone, quem magicis artibus addictissimum fuisse scimus, narrat Dio Chrysostomus oratione de pulchritudine, cuidam volatum promittenti fidem adhibuisse: *Hoc vero maxime superabat Nero, & nemo illi ulla de re, quam diceret*

JESU CHR.

AN. 42.

Tillem. n. 2. in

Simonem.

Nat. Alex. hist.

Ecl. sec. 1. c. 11.

Baron. an. 44.

Maurini in

prefat. cap. 6.

in Just.

Petri victoria
contra Simonem.

Eus. lib. 2. 15

Plin. lib. 30.
2. Dio Chrysost.
orat. 21.

JESU CHR.
ÆN. 42.

Svet. in Nero-
ne 12.

Bar. an. 44. &
68. 16.

Tille. tom. 1.
p. 176. & to. 2.

p. 19. 36.
Philaſt. de hæ-

ref. cap. 3.
Sulpic. Sever.

hiſt. lib. 2.
Aug. Pſalm. 9.

Maximus Tau-
rin. hom. 51.

Valeſ in Notis
ad cap. 15. lib.

2. Eufebii.

Eufeb. lib. 15.

Arnob., Cyrill.
Hier., Ambr.,

Aug.
Iſid. Peleſ.

Theodoret.
Max. Taur.,

Philaſt. etc.
Conſt. Apoſt.

Nb. 6. 9.
Arnobius ad-

verſus gentes
lib. 2. tom. 3. Bi-

blioth. PP., et
pag. 64. edit.

Deſiderii Horal-
di.

ceret, contradicebat, neque impoſſibile ajebat, quod jufferat, ita ut cum quemdam volare juffiſſet, ille & promiſerit, multoque tempore nutriebatur intus apud eum in aula, tamquam volaturus. Editum autem fuiſſe ſub Nerone tale ſpectaculum, auctor eſt Svetonius, qui ait: *Icarus primo ſtatim conatu juxta cubiculum ejus decedit, ipſumque cruore reſperſit*. Sed & Patrum aliqui, Eccleſiaſticiſque ſcriptores ſub Nerone Simonis volatum referunt, & Paulum victoriæ de Simone a Petro partiæ confortem tradunt; quem ſub Nerone tantum Romæ fuiſſe conſtat. Eaque de cauſa diu hæſimus, an ſub Claudio Imperatore, vel ſub Nerone hæc narranda forent; at Eufebii ſententiam, Simonis interitum ad Claudii tempora referentis, veteriorem cum Valeſio putamus. Cum enim ex Juſtino, & Irenæo, & Cyrillo, aliisque conſtet, Simonem ſub Claudio Romam veniſſe, & fraudulenta illic portenta edidiſſe, quibus in ſui admirationem, & venerationem Romanos pertraxerat; cumque etiam conſtet, ſub eodem Imperatore anno ſecundo illuc Petrum ſe contuliſſe, ad detegendas tanti impoſtoris fallacias, inveroſimile omnino eſt, Simonem tamdiu præſente Petro fidei Chriſtianæ inſultaſſe, itaut a temporibus Claudii ad Neronis uſque annum duodecimum impune magicis incantationibus Romanos cives dementaverit, per annos ſcilicet 23. circiter, cum præſertim Eufebio teſte: *Simonis vis ac potentia cum ipſo ſimul auctore brevi extincta, atque deleta eſt*; quæ conſiſtere minime poſſent, ſi ad Neronis uſque tempora diabolicis præſtigiis Chriſtianæ Religioni illuſiſſet. Ceterum ſive ſub Claudio, ſive ſub Nerone id acciderit, cum Latinorum, & Græcorum Patrum teſtimonio de lapſu Simonis magi firmata habeatur hiſtoria, vix intereſt, ſi de tempore inter ſe diſſentiant, dummodo in re geſta conveniant; & ut antiquiſſimum auctorem Conſtitutionum Apoſtolicarum utpote incertum omittamus, Arnobius, qui Diocletiani temporibus ſcripſit, hæc habet: *Viderant (Romani ſcilicet) curſum Simonis Magi, & quadrigas igneas Petri ore diſſutas, & nominato Chriſto evanuiſſe. Viderant, inquam, fidentem diis falſis, & ab iſdem metuentibus proditum, pondere præcipitatum ſuo, & cruribus jacuiſſe perfractis; poſt deinde perlatum Brundam, cruciatibus & pudore deſeſſum ex altiffimi culminis ſe ruruſum præcipitaſſe faſtigio. Quæ omnia vos geſta neque ſcitis, neque ſcire voluiſtis, neque unquam vobis neceſſaria judi-*

judicastis. Hæc cum Arnobius scribat adversus Gentes, nec de re aliqua in obscuro gesta testetur, sed Romæ in Orbis universi theatro; sane quidem rem haud dubiam, quæve in controversiam deduci vel a fidei hostibus posset, se memorasse significat.

17. Sed & Cyrillus Hierosolymorum Episcopus, qui Constantii temporibus vixit, hæc in eandem sententiam scripsit: *Cum vero error se latius spargeret, vitium illud correxit egregium par virorum, Petrus & Paulus Ecclesiæ Præsules illuc impulsæ, Simonemque illum videlicet opinione Deum superbe se ostentantem subita morte perculerunt. Nam cum pollicitus esset, se sublimem in celos elatum iri, ac dæmonum vehiculo sublatus per aera ferretur, genibus provoluti servi Dei, concordia telo per precipitationem adversus Magum immisso, præcipitem ad terram dejecerunt. Neque sibi res illa mira videatur, tametsi alioquin admiranda; Petrus namque erat is, qui Cæli claves circumferebat: nihil quoque miri; Paulus enim erat is, qui in tertium Cælum atque in Paradisum raptus erat, audieratque arcana verba, quæ non licet homini loqui. Ex sublimi aere illum existimatum Deum ad terram dejecerunt, ad subterranea deprimendum. Hucusque Cyrillus; cui consonans Epiphanius, *Natura*, inquit, *debitum in Romanorum urbe Simon persolvissæ reperitur, quando in media Romanorum Urbe miser ille collapsus, mortuus est*. Epiphanius consentit Philastrius, Philastrio Augustinus, dum ad Casulanum scribens tradit, ea occasione Romæ institutum fuisse jejuniæ Sabbati: *Est quidem & hæc opinio plurimorum, quævis eam perhibeant falsam plerique Romani, quod Apostolus Petrus cum Simone Mago die dominico certaturus, propter ipsum magnæ tentationis periculum, pridie cum ejusdem Urbis Ecclesiæ jejunaverit, & consecuto tam prospero gloriosoque successu, eundem morem retinuerit, eumque imitatus sint nonnullæ occidentis Ecclesiæ*. Hæc Augustinus, qui præterea opera Petri Simonem extinctum, atque necatum fuisse affirmat, cum ait: *In qua Urbe beatus Apostolus Petrus eum vera Omnipotentis Dei virtute extinxit. Et iterum: Petrus Ananiam, & Saphiram ejus uxorem mendaces occidit; & Simonem Magum tamdiu persecutus est, donec morte perimeret; Sulpicius Severus hæc eadem testatus ait: Tam illustris illa adversus Simonem Petri & Pauli congressio fuit. Qui cum magicis artibus, ut se Deum probaret, duobus suffaltus Dæmoniis evolasset,**

JESU CHR.
AN. 42.

De Simonis
volatu, & la-
psu Patrum te-
stimonia.

Cyrl. Hier. aa-
tech. 6. p. 96.

Epiph. heres. 21.

August. epist.
36.

August. de hæ-
res. 1.

Idem contra
Fugent. Dona-
tist. cap. 23
Sulp. Sea hist.
lib. 2. n. 10.
P. g. 160. edit.
Veron. 1754.

ora-

JESU CHR.
AN. 42.

1Ad. Pelus. l. i.
epist. 13.

Maxim. Taurin.
serm. 5 in Ma-
tal. Apostolor.

Philast. cap. 29.
Epiph. hares. 21.
Aug. hares. 10.

orationibus Apostolorum fugatis Dæmonibus delapsus in terram, populo inspectante, disruptus fuit. Et Theodoretus: Rursus Romam veniens divinus Petrus, fraudis eum pennis nudavit, qui cum eum tandem in miraculorum certamen provocasset; omnibus Romanis videntibus, eum ex magna altitudine deturbavit, cum orasset; & qui miraculum viderant, eos cepit ad salutem. Sed & Isidorus Pelusiota idipsum disertis verbis testatur: *Quamobrem si te Simonis exemplum non terret, qui cum baptizatus fuisset, ac ministris Christi comitem se præbuisset, rursus ad eas res, quæ ex materia constant, reversus est (ob idque etiam ex alto miser in mortem sermone multorum celebratissimam præceps ruit, ut ex una ipsius ruina perspicuum omnibus fiat, quibus suppliciiis digni sint, qui cæleste curriculum mentiuntur) Simonis vestigiis, animique inslituto hære.* Hæc Isidorus ad Lampetium scribens. Maximus vero Taurinensis de his copiosius differens, dum causam necis Apostolorum declarat, hæc narrat: *Sed videamus causam, quare ista perpeffi sunt: scilicet, quod inter cætera mirabilia etiam Magum illum Simonem orationibus suis de aeris vacuo præcipita ruina prostraverunt. Cum enim idem Simon se Christum diceret, & tanquam Filium ad Patrem assereret volando se posse conscendere, atque elatus subito magicis artibus volare cepisset: tunc Petrus flexis genibus precatus est Dominum, & precatione facta, vicit magicam levitatem. Prior enim ascendit ad Dominum oratio, quam volatus; & ante pervenit iusta petitio, quam iniqua præsumptio: Ante Petrus in terris positus obtinuit, quod petebat, quam Simon perveniret in cælestibus, quo tendebat. Tunc igitur Petrus velut vinetum illum de sublimi aere deposuit, & quodam præcipitis in saxo illidens, ejus crura confregit; & hoc in opprobrium facti illius, ut qui paulo ante volare tentaverat, subito ambulare non posset; & qui pennas assumpserat, plantas amitteret. Sed ne forte hoc mirum videatur, quod Magus iste præsentem Apostolo per aerem aliquandiu volitaverit; hoc patientia Petri fecit; permisit enim illum sublimius ascendere, ut altius caderet: voluit eum in excelsum levare ad conspectum omnium, ut ruentem illum de excelsu oculi omnium perviderent. Hæc igitur iniquitatis est elatio, ut in altum se ferat, in sublime se erigat, sed sumpta oratio omnem humiliat superbiam, & universam desinit vanitatem.* Aliqui etiam addunt, Simonem post casum, ob dolorem, & pudorem in desperationem actum, ex alto se præ-

præcipitem dedisse, sicque vitam reliquisse; & teste Gregorio Turonensi sæculo sexto Romæ lapis asservabatur, supra quem Apostoli flexis genibus Deum deprecari fuerant, ut Simonem ex alto deicerent. His innumeri afferri possent de eadem historia testes. At de re a tot tantisque viris testata, sicuti dubitare nefas ducimus, ita alia addere superfluum judicamus.

18. Claudius cum miti ingenio esset, Imperii sui initio plurima laude digna peregerat. At ea in posterum vitiis etiam plurimis deturpavit; nam, cum gladiatorii ludis ad insaniam usque delectaretur, ad crudelitatem facilius inclinavit, impellentibus etiam Messalina uxore perditissima, & effrænata luxuriæ fœmina, & Narciso liberto. Cædibus hoc anno initium fecit: Hinc cum nonnisi infausta timerent Romani, ex iis aliqui auctore Annio Viciniano in Imperatorem conjurationem inierunt, in societatem etiam adducto Camillo Scriboniano Dalmatiæ Præfecto, quæ ad exitum deducta fuisset, si Milites Camillo obtemperassent; at ea detecta Camillus voluntariam mortem elegit, alii ex Senatorio, & equestri ordine, crudeli morte perempti sunt. Præ ceteris memoria digna habita est apud Gentiles Arria Conjux Cæcinnæ Consulis, quæ una cum marito mori voluit, quinimmo & maritum trepidantem confirmavit, cum arrepto gladio se faucians, eique eundem porrigens, *viden, inquit, fili, me non dolere*. Quod carmine suo Martialis lufit:

Castâ suo gladium cum traderet Arria Pato,

Quem de visceribus traxerat ipsa suis:

Si qua fides vulnus, quod feci, non dolet, inquit;

Sed tu quod facies, hoc mihi Pate dolet.

19. Roma hoc anno cum fame vexaretur, Claudius copiarum alimentorum & in præsens, & in futurum prospiciens, ædificavit ad Ostia Tiberina portum, quo facilius Romam frumenta asportarentur. De eodem tam magnifico opere, & Romanæ majestatis digno, hæc habet Suetonius: *Per tria autem passuum millia, partim effosso monte, partim exciso, canalem absolvit ægre, & post undecim annos, quamvis continuis triginta hominum millibus sine intermissione operantibus*. Hæc autem fames, quæ Romam afflixit hoc anno, sicuti & altera anno undecimo ejusdem Claudii, particularis fuit, ut testantur Tacitus, Suetonius, & Orosius, non vero universalis ea, quæ ab

Tom. I.

G g

Agab-

JESU CHR.

AN. 42.

Greg. Turon. lib.
de glor. M. cap.
28.

Conjuratio
adversus Clau-
dium detegitur.

Suet. in Clau-
dio. Dio lib. 60.

Martialis epigr.
lib. 1. 14.

Roma fame
vexatur, Clau-
dus portum ad
Ostia Tiberina
ædificat.

Suet. in Clau-
dio 20.

Tacit. l. 12. 43.
Suet. in Claud.
18. Orof. l. 7. 6.

JESU CHR.
AN. 42.

*Act. 12. 23. 25.
Chron. Eus. &
Gros. ut supra.*

Dio lib. 60.

Vibius Marfus
Præfctus Sy-
riæ Petronio
succedit.

Joseph. l. 19. 6.

*Joseph. antiq.
lib. 19. 7.*

Agabbo in actibus Apostolorum prædicta fuit, quam anno quarto Claudii cæpisse manifestum est ex Eusebii Chronico, & Orofio. Hoc item anno rebellantibus iterum in Africa Mauris, per Suetonium Paulinum primo oppressi sunt, eorumque terræ ad Atlantem montem usque depopulatæ, deinde Corejus Sidius Geta, adversus Salabum Maurorum Ducem expeditione iterum suscepta, semel & iterum eisdem vicit, itaut pacis conditionibus subscribere cogerentur, ut narrat Dio.

20. Quod ad Res Judæorum attinet, Vibius Marfus hoc anno in Syriæ Præfectura Petronio successit, ut ex Josepho constat, quo tempore Rex Agrippa Hierosolymorum muros sumptu publico reficere, amplioresque, quam antea fuerant, ædificare curavit; quos inexpugnabiles omnino reddidisset, ni Marfus Syriæ Præses eam rem Claudio significasset, qui suspicatus Judæos novis rebus studere, Agrippæ scripsit, ut ab eo opere cessaret. Eodem fere tempore Simoni Cantharæ, cui Pontificatum abstulerat Agrippa, Jonatham Anani filium substituere voluit, qui oblatum honorem recusavit, rogato Rege, ut Matthiæ fratri summum Sacerdotium conferret, qua de causa Matthias Pontificatum adeptus est.

JESU CHRISTI AN. 43. PETRI APOSTOLI AN. 12.

ROM. PONT. AN. I. CLAUDII IMP. 3.

COSS. CLAUDIO AUG. III., ET L. VITELLIO II.

AN. URB. 796. OLYMP. 205. AN. 3.

De Romanæ
Sedis institutio-
ne.

*Boll. die 18.
Jen. Florent.
Martyr. p. 261.*

*Mabill. Liturg.
Gallic. p. 119.
& 120.
Serm. de San-
ctis 15. & 16.,
nunc in app.
Pag. not. in Bar.
an. 570. 13.*

1. Hoc Jesu Christi anno 43. cum Petrus Apostolorum Princeps Romæ adesset, ibidem Sedem Pontificiam erexit, cujus rei memoria die 18. Januarii in Martyrologiis, & Sacramentariis non solum Romanæ Ecclesiæ, sed & Gallicanæ celebratur, in quibus missa propria, & præfatio ea die legitur de Cathedra Petri Romæ, idque etiam ante tempora Caroli Magni (cum Romana Liturgia nondum Gallicana Ecclesia uteretur), ut videre est apud Mabillonium. Extant etiam de eadem solemnitate sermones duo apud Augustinum, qui Maximo Taurinensi adscribuntur a Maurinis; ejusdemque festi meminit Concilium II. Turonense anno 566. hisce verbis: *Sunt etiam, qui in festivitate Cathedræ D. Petri Apostoli cibos mortuis offerunt, & post missas redeuntes ad domos proprias, ad Gentium redeuntur errores.* Die autem 22. Februarii, qua nunc Antioche-
na

na Cathedra celebratur, in Bucherii Martyrologio hæc leguntur: *Octavo Kalend. Martii Natale Petri de cathedra*; Utrumque festum habetur in Martyrologio Adonis, & in altero a Rosveido edito, & Concilio Lemoviensi anno 1031. Paulus vero IV. utrumque festum distinxit, & propriis diebus in Ecclesia celebrari iussit.

2. In Vaticano Templo extare adhuc Cathedram, quam Petrus Romæ sedit, traditione fertur. Apostolorum enim Cathedras religiosissime servatas fuisse, testis est Tertullianus: *Percurrere Ecclesias Apostolicas, apud quas ipsæ adhuc Cathedrae Apostolorum suis locis præsentantur, apud quas ipsæ authenticæ litteræ eorum recitantur*. Et de Jacobi Cathedra Hierosolymis servata ad tempora Constantini, testis est Eusebius: *Sane, inquit, Jacobi illius Cathedram, qui primus Hierosolymorum Episcopus fuit, ad nostra usque tempora conservatam, fratres illius Ecclesiæ jam inde a majoribus magna prosequuntur reverentia*. In actis vero passionis B. Marci eadem habentur de ipsius Cathedra, in qua (ut in actis Petri Alexandrini Episcopi legitur) ipse nunquam sedere voluit, sed quoties ad altare ascendebat, ut pacem populo daret, in scabello, quod erat ad pedes illius Cathedræ, residere consueverat; cumque mirarentur Clerici, ac laici, ideo se in ea Cathedra non sedere dixit, eo quod, quoties ad eam propius accederet, totus contremisceret, quasi cœlestem quamdam virtutem in ea sedentem conspiceret. Si itaque Jacobi, si Marci Cathedra ab antiquis in tanta veneratione fuit, nil mirum & Petri Apostolorum Principis Cathedram pari honore habitam fuisse.

3. In scriptis autem Patrum Cathedræ nomen trifariam accipitur. Primo enim doctrinam indicat, qua significatione usurpatur a Hieronymo in epistola ad Damasum: *Ego nullum primum, nisi Christum sequens, Beatitudini tuæ, idest Cathedræ Petri, communionem confocior*. Eademque mente epistola sequenti scripsit: *Ego interim clamito, si quis Cathedræ Petri jungitur, meus est*. Recte quidem; nemo enim catholicus esse potest, nisi Petri doctrinæ adhæreat. Dum vero Optatus ait, Majorinum a Cathedra Petri, vel Cypriani recessisse, eorum doctrinam, & communionem abjecisse demonstrat. Hac de causa à Gregorio M. ea dicuntur e Cathedra Petri manare, quæ vera prædicantur: *Suavissime Sanctitas vestra, inquit, multa in epistolis suis de S. Petri Apostolorum Principis Cathedra loquuta*

G g 2

JESU CHR.
AN. 43.

Pauli IV. diploma an. 1558.
Apud Boll. die 18. Jan.

Apostolorum Cathedræ servatae.

Bar. an. 45. 11.
Constantius de itinere D. Petri in notis ad opus Cortesii.
Tertull. de præscript. cap. 35.
Euseb. l. 7. 19° et 22.

De varia Cathedræ significatione.

Hier. epist. 15. et 16.

Greg. lib. 6. ep. 37. ad Eulog. Alex. ep.

est.

JESU CHR.
AN. 43.

Cyprian. ep. 3.

Hieron de Vir.
illust.

Opt. lib. 2.

Concil. Milevit.
2. can. 24.

Cyp. epist. 59.
p. 266.

Capitul. lib. 1.
cap. 40.

Concil. Carth. 4.
Hard. Concil.
tom. 1.

De materia,
& forma Ca-
thedrae Episco-
palis.

Enst. in Notis
ad Capit.

est, dicens, quod in ea nunc usque in Successoribus suis sedeat. Secundo Cathedrae nomine Episcopatus designatur, idque innu-
meris ferme veterum exemplis constat, quorum pauca tantum
afferemus. Cum Rogatianum Episcopum sprevisset superbus Dia-
conus, sic illum compellavit Cyprianus: *Pro Episcopatus vigo-
re, & Cathedrae auctoritate haberes potestatem, qua posses de
illo statim vindicari.* Quid est Cathedrae auctoritas, si mune-
ris non est, quo Rogatianusungebatur? De Novatiano porro
ad Rogatianum hæc scribit idemmet Cyprianus: *Quod Episcopo
Cornelio in Catholica Ecclesia de Dei judicio, & Cleri, ac ple-
bis suffragio ordinato, profanum altare erigere, & adulteram
Cathedram collocare tentaverit.* Adultera illa Cathedra Episco-
patus profecto est, quem immerito Novatianus usurpavit. Ne-
que alia sane mens vel Hieronymo scribenti: *Novatianum Ro-
manæ Urbis presbyterum adversus Cornelium Cathedram Sacer-
dotalem conatum esse invadere*; vel Optato ita Parmenianum
adloquenti: *Videndum est, qui & ubi prior Cathedra sederit...*
*igitur negare non potes, scire te in Urbe Roma Petro primo Ca-
thedram Episcopalem esse collatam, in qua sederit omnium Apo-
stolorum Caput.* Patet enim utrumque Cathedrae vocem usur-
passe pro Episcopali Dignitate, quam Romæ Petrus exercuit:
qua eadem significatione a Milevitanis quoque Patribus adhibi-
tam certo scimus: *Placuit, ut quicumque negligunt loca ad
suam Cathedram pertinentia &c.* Videatur & ejusdem Synodi Ca-
non XXI. Tertio Cathedra Ecclesiam ipsam significat, legitimo
Episcopatu gaudentem, quo sensu accipienda sunt verba Cy-
priani ad Cornelium Pontificem de Schismaticis, qui Romanæ
Ecclesiæ opem imploraverant: *Navigare audent & ad Petri Ca-
thedram, atque ad Ecclesiam principalem.* Hinc etiam in capi-
tulari scriptum: *Ut non liceat Episcopo principalem Cathedram
sua Parochiæ negligere, & aliam in sua Diœcesi magis frequen-
tare*; quod & Africano Concilio Canone 38. jam statutum fue-
rat: *Rursum placuit, ut nemini sit facultas, relicta principali Ca-
thedra, ad aliquam Ecclesiam in Diœcesi constitutam se conferre.*
4. Episcoporum Cathedras & primis Ecclesiæ temporibus,
& deinceps etiam ligneas fuisse in confesso est: *Cathedrae erant
olim ligneæ*, ait Balutius, *etiam ævo Caroli Magni, ut osten-
dit hic locus ex veteri homiliario M. S. Ecclesiæ Lugdunensis.*
Super Cathedram Moysis sederunt Scribae, & Pharisei. Hæc
verba Domini non debemus carnaliter intelligere, ut credamus
Scri-

Scribas, & Phariseos sedisse super Cathedras ligneas, sicut modo solent sedere Episcopi, & Presbyteri in Ecclesia. Suas quidem Cathedras habebant & Presbyteri, verum in sublimiore throno sedente Episcopo, hinc inde in humilioribus cathedris adfidebant presbyteri, qui secundi Sacerdotii participes ab Optato Milevitano dicuntur. *Quid commemorem laicos? quid ministros plurimos? quid Diaconos in tertio; quid Presbyteros in secundo: ipsi Apices, & Principes omnium Episcopi:* Episcopi autem Cathedra altior erat, non modo quia presbyteris Episcopus dignitate præstabat; sed etiam, uti habet Augustinus, ut ex sublimiori loco officii sui memor esset: *Ut, inquit, in memoriam revocarent, altiore se in loco tanquam in specula constitutos, quo oculorum acie pervigili, atque indefessu in tutelam gregis incumbant, tanto ceteris virtute, & probitate clariores, quanto magis essent sedis honore, ac sublimitate conspicui.* Ceterum prioribus Ecclesiæ sæculis parum eminuisse Episcopi Cathedras, ab Antiochena Synodo edocemur, quæ Paulo Samosateno crimini tribuit, quod & tribunal, & sublimem thronum, non ut Christi Discipulus sibi ipse constituisset. Quod & in alio Episcopo reprehensione dignum existimasse Sulpicium, videmus, dum de S. Martino hæc refert: *Illud non præteribo, quod in secretario nunquam Cathedra usus est. Nam in Ecclesia nemo unquam illum sedere conspexit, sicut quemdam nuper, testor Dominum, non sine meo pudore vidi sublime folio, quasi regio tribunali, celsa sede residentem. Sedebat autem Martinus in selula rusticana, ut est in usibus servulorum, quas nos rustici Galli Tripetias, vos Scholastici, aut certe tu, qui de Græcia venis, Tripodas nuncupatis.* Velis præterea, sed plerumque lineis Episcoporum sedes tegebantur; testatur id Augustinus in epistola ad Maximum; idemque monet Pontius Cypriani Diaconus, dum ejus martyrium enarrans, ait: *Sedile erat fortuito linteum tectum, ut sub ictu passionis Episcopatus honore frueretur.* Hinc linteatarum Sedium nomen habuere. Qua de re insignis locus est apud Pacianum: *An Novatianus, quem absentem epistola Episcopum finxit, quem consecrante nullo linteata sedes accepit &c.*

5. Illud porro singulare Romanæ Ecclesiæ, sive Cathedræ a Petro erectæ fuit, quod præ cæteris Primatum in tota Ecclesia obtineret. Plurimæ quidem Apostolicæ Ecclesiæ, sive Cathedræ fuerunt, quotquot scilicet ab Apostolis fundatæ sunt;

JESU CHR.
AN. 43.

August. in Psal.
126.

Ench. lib. 7. 30.

Pacian. epist. 2.
ad Sympr. Biblioth. t. P. 1. 4.

De Rom. Ecclesiæ Primatu,
& privilegiis.

JESU CHR.

AN. 43.

Christ. Lup. in
Tertull. cap. 20.Cypr. de unit.
Eccles.

Cant. 6.

Cypr. Epist. 59.

Cypr. Epist. 55.

sunt ; nullo quippe fundamento nixam arbitramur Christiani Lupi sententiam , qui inter Apostolicas Ecclesias , & Cathedras ita distinguendum opinatur , ut Apostolicæ Cathedræ tres tantum fuerint , Romana scilicet , Antiochena , & Alexandrina ; contra vero Ecclesiæ plurimæ ab Apostolis institutæ , ut Ephesiorum , Corinthiorum , & Thessalonicensium &c. Sed licet Cathedræ plurimæ sint , una tamen est Ecclesia Catholica , uti Apostolico Symbolo profiteamur ; quæ cum toto Orbe diffusa sit , divino tamen consilio factum est , ut Romanus Pontifex ceteros anteiret , primatumque teneret . At de Ecclesiæ unitate , & Romanæ primatu audiendus Cyprianus : *Hoc erant* , inquit , *utique & ceteri Apostoli , quod fuit Petrus , pari consortio præditi & honoris , & potestatis : sed exordium ab unitate proficiscitur . Primatus Petro datur , ut una Christi Ecclesia , & Cathedra una monstretur . Et pastores sunt omnes , sed grex unus ostenditur , qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pascatur . Quam unam Ecclesiam etiam in Cantico Canticorum Spiritus Sanctus ex persona Domini designat , & dicit : Una est columba mea , perfectu mea , una est matri suæ , electa genitrici suæ . Hanc unitatem qui non tenet , tenere se fidem credit ? Qui Ecclesiæ renititur , & resistit ; qui Cathedram Petri , super quam fundata est Ecclesia , deserit , in Ecclesia se esse confidit ? quando & Beatus Paulus Apostolus hoc idem doceat , & Sacramentum unitatis ostendat , dicens : Unum corpus , & unus Spiritus ; una spes vocationis vestræ , unus Dominus , una fides ; unum Baptisma , unus Deus . Quam unitatem firmiter tenere , & vindicare debemus , maxime Episcopi , qui in Ecclesia præsidemus , ut Episcopatum quoque ipsum unum , atque indivisum probemus &c. Hanc eandem unitatem in Petri Cathedra agnoscendam alibi quoque , sed potissimum in Epistola ad Cornelium tradit : Post ista adhuc insuper pseudo-Episcopo sibi ab Hæreticis constituto , navigare audent & ad Petri Cathedram , atque ad Ecclesiam principalem , unde unitas Sacerdotalis exorta est ; a schismaticis & profanis litteras ferre ; nec cogitare eos esse Romanos , quorum fides (Apostolo prædicante) laudata est , ad quos perfidia habere non possit accessum . Et ad Antonianum de Cornelii Papæ ordinatione : Factus est , inquit , Cornelius Episcopus de Dei , & Christi ejus judicio , de Clericorum pene omnium testimonio , de plebis , quæ tunc adfuit , suffragio , & de Sacerdotum antiquorum , & bonorum virorum collegio ; cum*
nemo

nemo ante factus esset, cum Fabiani locus, idest, cum locus Petri, & gradus Cathedræ Sacerdotalis vacaret.

6. Quamobrem in Catholicorum censu non esse habendos, quotquot a Romanæ Ecclesiæ fide, & communione dissentiant, ipse Cyprianus testatur Cornelio Papæ, de iis scribens, quos optabat ejusdem communioni consociare: *Scimus nos hortatos eos esse, ut Ecclesiæ Catholicæ radicem, & matricem agnoscerent, & tenerent.* Et ad Antonianum de eodem argumento: *Scripsisti etiam, ut exemplum earumdem litterarum ad Cornelium collegam nostrum transmitterem; ut deposita omni sollicitudine jam sciret te secum, hoc est, cum Catholica Ecclesia communicare.* Immo hæreticum habendum esse, qui cum eodem Romano Pontifice non communicat, pluribus in Epistola ad Magnum aperte significat, sed præsertim cum inquit: *Ecclesia una est, quæ una & intus esse & foris non potest. Si enim apud Novatianum est, apud Cornelium non fuit: Si vero apud Cornelium fuit, qui Fabiano Episcopo legitima ordinatione successit, & quem præter Sacerdotii honorem martyrio quoque Dominus glorificavit, Novatianus in Ecclesia non est, nec Episcopus computari potest.* Eadem ante Cyprianum docuit Irenæus: *Quoniam, inquit, valde longum est, in hoc tali volumine omnium Ecclesiarum enumerare successiones; maximæ, & antiquissimæ & omnibus cognitæ a gloriosissimis duobus Apostolis Petro & Paulo Romæ fundatæ, & constitutæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis traditionem, & annuntiatam hominibus fidem, per successiones Episcoporum pervenientem usque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malam, & vanam gloriam, vel per cæcitatem, & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt.* Ad hanc enim Ecclesiam, propter potentiorē principalitatem, necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos qui sunt undique fideles; in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, quæ est ab Apostolis traditio. Optatus vero Milevitanus de Cathedra Petri egregie sane in hanc sententiam loquutus est: *Igitur negare non potes, scire te in Urbe Roma Petro primo Cathedram Episcopalem esse locutam, in qua sederit omnium Apostolorum caput Petrus, unde & Cephas est appellatus: in qua una Cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne ceteri Apostoli singulas sibi quisque defenderent; ut jam schismaticus & peccator esset, qui contra singularem Cathedram alteram collocaret.*

Ergo

JESU CHR.

AN. 43.

Catholicus ab hæretico quo signo dignoscendus.

Cyp. Epist. 49.

& Epist. 55.

Cyp. Epist. 69.

Iren. lib. 3. c. 3.

Opt. lib. 2. contr. Parm.

JESU CHR.
AN. 43.
Communicatio
cum Rom. Ec-
clesia quemque
probat Catho-
licum.

Hier. Epist. 15.
& 16.

Hieron. Apol.
advers. Ruf.

Aug. Epist. 53.

Ergo Cathedra unica , quæ est prima de dotibus . Sedit prior Petrus , cui successit Linus &c. Deinde recensita Romanorum Pontificum successione , ideo schismaticos esse extra Ecclesiam Catholicam evincit , quod nullus ipsorum Episcopus eidem Romanæ Cathedræ communicet ; & hisce tandem verbis in ipsos invehitur : Unde est ergo , quod claves Regni vobis usurpare contenditis , qui contra Cathedram Petri vestris præsumptionibus , & audaciis sacrilegio militatis ? Et infra : Igitur de dotibus supradictis Cathedra est (ut supra diximus) prima , quam probavimus per Petrum nostram esse . Ac paulo post : Et per Cathedram Petri , quæ nostra est , & cæteras dotes apud nos esse . Plura in eandem sententiam occurrunt apud Hieronymum : Ego nullum (ita Damasum Romanum Pontificem alloquitur) primum nisi Christum sequens , Beatitudini tuæ , idest , Cathedræ Petri communione confocior : super illum petram ædificatam Ecclesiam scio . Quicumque extra hanc domum Agnum comederit , profanus . Si quis in Arca Noe non fuerit , peribit regnante diluvio . Quicumque tecum non colligit , spargit , hoc est , qui Christi non est , Antichristi est . Et sequenti rursus epistola scribit : Ego interim clamito : Si quis Cathedræ Petri jungitur , meus est . Ruffinum vero ita perstringit : Fidem suam quam vocat ? eam ne , quæ Romana pollet Ecclesia ? an illam , quæ in Origenis voluminibus continetur ? Si Romanam responderit : Ergo Catholici sumus , qui nihil de Origenis errore transtulimus . S. Ambrosius ex Romanæ Ecclesiæ communione Catholicos ab hæreticis secernebat , ut in Satyri vita legitur : Advocavit , Satyrus , ad se Episcopum , nec ullam veram putavit , nisi veræ fidei gratiam , percunctatusque est ex eo , utrum cum Episcopis Catholicis , hoc est , cum Romana Ecclesia conveniret . Eodem signo , tanquam Lydio Lapide usum Augustinum , ut Catholicos ab hæreticis distingueret , plura ejus testimonia evincunt . Idque adeo verum est , ut Romanorum nomine Catholici designarentur , tum ab Hæreticis ipsis , tum etiam a Catholicis Scriptoribus ; Et profecto Theodosius Augustus junior in Epistola ad Acacium , aliosque Episcopos , & Anachoretas , in Concilio Ephesino lecta , eos adhortatur , ut sese probatos Romanæ Religionis Sacerdotes exhibeant . Victor vero Vitenfis hæc dicta refert ad Theodoricum Regem Arianum ab Ariano homine : Poteris , inquit , eum diversis afflictionibus interficere : nam si gladio peremeris , incipient Romani (idest Catholici) martyrem prædicare , Et Gregorius Tu-

Turonensis ex persona Arianorum : *Quid putatis*, (dicebat unus ex illis) quod nunc Romani isti dicant ; atque alibi de Ariano Principe : *Cogitavit intra se dicens*, quia ingenium est Romanorum (Romanos enim vocitant homines nostræ Religionis) si ut ita accidat, & non sit virtus Dei. Alia quidem in eandem rem afferri possent exempla ; sed in his diutius non est immorandum.

7. Quem vero sibi Petrus in Antiochena Cathedra successorem constituerit, antequam Romam proficisceretur, nunc inquirimus. Eusebius, quem post Hieronymum sequuntur quotquot Antiochenorum Præsulum catalogum ediderunt Græci, & Latini, Evodium Petro in Antiochena Ecclesia successisse tradit. Sic enim in Chronico ad hunc annum : *Primus Antiochiæ Episcopus ordinatur Evodius* ; & in Historia : *Apud Antiochiam defuncto Evodio, qui primus ejus loci constitutus fuerat Episcopus, secundus tum maxime florebat Ignatius* ; & cap. 36. ejusdem Libri tertii : *Ignatius multorum sermonibus nostra ætate celebris, secundus post Petrum Antiochenam Ecclesiam sortitus est*. Eadem leguntur in pseudo-epistola Ignatii ad Antiochenos. Verum cum Joannes Chrysostomus, ac Theodoretus, a Petro Apostolo Ignatium Antiochiæ Episcopum ordinatum fuisse referant, vel a Paulo, ut habet Auctor Constitutionum Apostolicarum ; idemque Athanasius, Joannes Antiochenus Episcopus, ejusque Synodus circa annum 440. habita *Secundum* (Ignatium scilicet) *post Petrum Apostolum primum Antiochenæ Sedis ordinavisse Ecclesiam* ; hinc apud aliquos ea invaluit opinio, ut existimarent eodem tempore Evodium, Ignatiumque Antiochenæ Ecclesiæ præfuisse. Quod hac potissimum ratione confirmare nititur Baronius, quod scilicet ob exortas quæstiones inter Fideles ex circumcisione, & ex Gentibus, necesse tunc fuerit adesse Episcopum pro Judæis ad fidem venientibus, Evodium nempe, & alterum pro Gentilibus, idest Ignatium : Eusebius tamen ita expresse tradit, Ignatium Evodio successisse, ut ab ipso minime recedendum putemus. Quod vero ex circumcisionis controversia petitur argumentum, si ratio temporum habeatur, nullius esse momenti facile apparebit. Patet enim aliquanto post, nimirum circa annum 48. illam exortam fuisse ; atque in Concilio Hierosolymitano ita illico sedatam, ut ne quidem cogitandum fuerit de eo remedio, quo major potius in dies fieri potuisset : Quod enim

Tom. I.

H h

in

JESU CHR.
AN. 43.

Evodius, an
Ignatius Petri
in Antiochena
Ecclesia success-
sor fuerit.

Euseb. in Chron.
& hist. lib. 3.
22. 36.

Hier. de Vir.
ilust 16 Bull.
die 6. Maii.

Joan. Chrysost.
hom. 42. tom 1.
Theod. Dial. 1.
Const ap. lib. 7.
46.

Athan. de Sy-
nod. Facund. 1.
8. cap. 1. Orig.
in luc. hom. 6.
Bolland. die 1.
Febr.

Bar an. 45. 14.
Busnag. an. 43.
2. Nat Alex.
Sæc. 1 Mailloix
vita Ignatii.

JESU CHR.
AN. 43.

in Corinthiis arguebat Apostolus, Antiochiæ certe contigisset, ut quidam nempe se Evodii, alii Ignatii esse dicerent. Præterea, quis quæso sibi persuadere poterit, Episcopatum hoc tempore collatum fuisse Ignatio, quem usque ad annum Christi 110. vixisse, & quadraginta tantum, non sexaginta septem (uti secus oporteret) annis Antiochenæ Ecclesiæ præfuisse, deinceps videbimus? Cum itaque veterum nemo dixerit, Evodium, Ignatiumque eodem tempore Episcopos Antiochiæ fuisse, sed tantum utrosque in eadem Ecclesia ordinatos; Eusebius contra, aliique Ignatium uti Evodii successorem habeant; propterea cum eruditissimis viris asserimus Evodium primo ab Apostolo Petro fuisse ordinatum, ac eo mortuo successisse Ignatium; qua ratione vix ulla remanet dissensio Eusebium inter, & Joannem Chrysostomum, Theodoretum, aliosque. Quo autem anno Evodio Ignatius successerit, nemo tradidit præter Eusebium in Chronico anno 68. De Evodii Episcopatu nil ultra scimus; nec sane Nicephoro credendum, Evodio Librum de B. Virginis vita adjuvanti.

*Cotel. not. in
Constit. Apostol.
lib. 7. c. 46. p.
386.*

*Ruin. in Act.
S. Ignat. in præf.
Oudin de Script.
Eccles. in Ignatio.
DuPin Bibli. th.
Eccles. tom. 1. p.
42.*

De prima Petri
epistola, unde
scripta.

*Petri epist. 1.
cap. ult.*

Petrus Babylonis
nomine Romanam
designat.

*Euseb. lib. 2.
23.*

8. Instituta jam a Petro Apostolo Romana Ecclesia, tantum abfuit, ut reliquas antea a se in Ponto, Galatia, Cappadocia, Asia, & Bithynia constitutas neglexerit, ut eas imo Iuculenta epistola confirmaverit. Incertum quo anno scripta fuerit ea; non dubitandum tamen, quin antequam Marcus Roma Alexandriam proficisceretur. Ejus enim ita meminit Petrus: *Salutat vos Ecclesia, quæ est in Babylone collecta, & Marcus filius meus*. Dum autem primam Petri Epistolam Romæ, quam Babylonis nomine designat, scriptam dicimus, gravissima id Ss. Patrum auctoritate, & Catholicorum ferme omnium consensione affirmamus. Non pauci tamen ex Hæreticis, atque ii quidem eruditionis laude præstantes, de hoc magnopere dubitandum, vel etiam negandum omnino existimant; ea potissimum ratione ducti, quod Petrum nunquam, aut saltem uno tantum, vel altero ante martyrium anno, Romam advenisse contendunt. Quo primum tempore se Petrus Romam contulerit, jam vidimus; Verum ut rem ab omni prorsus Heterodoxorum cavillatione vindicemus, S. Apostolum Babylonis nomine Romam designasse demonstrabimus. Id porro Eusebius non tam sua, quam præstantium ante se Scriptorum sententia testatur, Papiæ scilicet Apostolorum discipuli, & Clementis Alexandrini: *Petrum Marci mentionem facere in priore Epistola, quam Ro-*

Romæ scripſiſſe dicitur , quam quidem epistolam ibi perſcriptam ostendit , dum Urbem illam metaphorice Babylonem appellat hoc modo : Salutat vos Ecclesia , quæ est Babylone , & Marcus filius meus ; Hieronymus etiam in Marco : Meminit hujus Marci & Petrus in epistola prima ſua nomine Babylonis figuratiter Romam ſignificans . Traduntque uno prorsus ore quotquot ex Patribus , vel Scriptoribus Petri epistolam ſunt interpretati . Eodem autem nomine divinitus appellatam Joannis Apocalypſis aperitiſſime docet ; quare non modo Tertullianus : *Sic & Babylon apud Joannem noſtrum Romana Urbis figuram portat , proinde & magna & Regno ſuperba , & Sanctorum debellatricis ;* ſed & Auguſtinus : *Ne multis morer , condita eſt Roma velut altera Babylon , & velut prioris filia Babylonis .* Conjecit Baronius , ideo Petrum figurate loquutum , ne omnibus pateret locus , quo ab Urbe Hieroſolyma confugerat . Sed ab hiſce divinationibus abſtinentes , rei potiſſimum veritatem , & Apocalypſis exemplo , & veterum teſtimonio probaſſe contenti ſumus . Refragatur equidem Samuel Baſnagius , qui argumenta , & congruam rationem potius , quam majorum auctoritatem in quaſtionibus philologicis audiri debere contendit , atque nullam omnino , ait , afferri poſſe , cur figurate Babylon accipienda ſit apud Petrum . Verum quis , quaſo , non ex præjudicatis opinionibus , ſed ſuis momentis re mature perpenſa , maximam ſententiæ noſtræ rationem in veterum conſenſione ineſſe ; hanc vero , non Baſnagium perperam negantem , ſequi oportere non judicabit ? Quæ enim impudentia eſt , quod nemo veterum dixit , temere affirmare ; id vero , quod veteres Eccleſiaſtici Scriptores diſertiſſime prodiderunt , pertinaciter negare ? Præterea ſi auctore Tertulliano , & vel ipſo fatente Baſnagio , *Babylon apud Joannem Romana Urbis figuram portat ;* ſi Leo Neronis apud Paulum , cur incongruum arbitramur , Petrum metaphorica voce Romam designaſſe ? Denique cum Heterodoxorum aliqui de Memphitica , alii de Aſſyriaca Babylone explicandam eſſe Petri ſalutationem exiſtiment , & vix , ac ne vix quidem credibile ſit , Petrum in illarum neutra fuiſſe ; hinc quoque firmiſſimum interpretationi noſtræ præſidium exurgit . Quis namque veterum unquam prodidit , Apoſtolorum Principem eo perrexiſſe ? vel in alterutra de verbo Dei concionem habuiſſe , aut Eccleſiam fundaviſſe ? Insuper quo tempore Petri Epistolam acceperunt Judæi , Babylon Ægyptia obſcurus locus erat , & Ca-

H h 2

ſtel-

JESU CHR.
AN. 43.

Hier. de Vir.
ill. cap. 1.

Apocalypſ. 17.
Tertull. adverſ.
Judeos cap. 9. :
& contra Marc.
1.3 c. 13.

Aug. de Civit.
Dei lib. 18. cap.
22.
Bar. an. 45. 17.

Baſnag. an. 46.
28.

Valeſius adnot.
ad cap. xv. lib. 2.
Hiſt. Euseb.

JESU CHR.
AN. 43.

Calmet Dissert.
de lin. Rom.
Divi Petri.

Josephus antiq.
lib. 18. cap. 9.

Urbs Roma ab
Ecclesia Roma-
na distinguen-
da.

Hier. adversus
Jovin. lib. 2.

stellum, in quod altera e tribus Romanorum Legionibus Ægypto tuendæ mancipatis se receperat, ut auctor est Strabo. Quis vero in animum unquam inducat, Apostolum in Castellum insolentia militum plenum sese contulisse? illinc autem Judæis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Bythinæ, & Asiæ, qui illud vel vix noverant, vel penitus ignorabant, scripsisse? neque illud epitheto, aut phrasi clariore perspicue designasse, ne forte Babylonem audientes, magnam Chaldæorum Babylonem, uti facillimum erat, intelligerent, Urbem tum regionibus suis propinquiorem, tum in suis frequentiore historiis, & ipsorum calamitatibus celeberrimam? Neque tamen de Chaldæorum Babylone loquutum esse Petrum suaderi facilius potest. Primo namque continuatam Episcoporum ejus seriem non habemus; præterea vero tunc temporis adeo florentissima olim Urbs exciderat, ut lapidum potius congeries videretur: Judæi vero, qui a cæde Seleuciensi, & Babylonica evaserant, Ctesiphontem primum, & inde Neardam, Nisibimque convenerant.

9. Insultant etiam Novatores, atque ea, quæ de Urbe Roma sub Babylonis nomine a Ss. Petro, & Joanne dicuntur, per summam injuriam in Romanam detorquent Ecclesiam: *Si enim*, inquit Velenus, *apud Petrum, nomine Babylonis intelligunt Romanam, ut etiam apud Joannem; Igitur recte faciunt omnes, qui recedunt a Romana Ecclesia; nam Apocalypsi 18. legimus, cecidit, cecidit Babylon Magna, & facta est habitatio demoniorum; & rursus: exite de illa popule meus, ut ne participes sitis delictorum ejus.* Veleni vestigia premit Jurius Carentonenis minister, aliique; sed hos impudentissime calumniari adeo patet, ut & Heterodoxorum aliqui doctrina celeberrimi de suorum impudentia erubuerint, ipsosque refellendos susceperint. Quis enim non statim ex ipsis Petri verbis intelligit, ab Ecclesia, quæ Romæ est, Urbem Romanam esse sejungendam? *Salutat vos*, ait, *non Bebylon, sed Ecclesia in Babylone collecta.* Itaque Roma sub Cajo, Claudio, Nerone, Domitiano, ceterisque hujus generis Imperatoribus, potens quidem, sed impia adeo fuit, ut florentissimæ Babyloni æquari merito potuerit. At Ecclesia Romana fidei, ac Sanctitatis laude perpetuo præstitit, eoque magis effloruit, quo sævioribus persecutionum procellis vexabatur. Quamobrem vere profecto Hieronymus ita Romam compellabat: *Sed ut ad te loquar, quæ scriptam in fronte blasphemiam Christi confessione delesti, Urbs potens,*

tens, Urbs Orbis Domina, Urbs Apostoli voce laudata, interpretare vocabulum tuum: Roma aut fortitudinis nomen est apud Græcos, aut sublimitatis juxta Hebræos: serva quod diceris. Virtus te excelsam facit, nam voluptas humilem. Maledictionem, quam tibi Salvator in Apocalypsi comminatus est, potes effugere per pœnitentiam. Habes exempla Ninivitarum. Cave Joviniani nomen, quod de Idolo derivatum est. Non equidem ignoro, ipsummet Hieronymum eidem Urbi indignatum, Babylonem appellasse: Cum in Babylone versarer, ait, & purpuratæ meretricis effem colonus, & jure Quiritum viverem &c. Sed quid postmodum alibi ille idem, cum agit de Romanæ Ecclesiæ Fidelibus? Romanæ, inquit, plebis laudatur fides, testimonio videlicet Apostolico. Ubi alibi tanto studio, & frequentia ad Ecclesias, & Martyrum sepulchra concurritur? Ubi sic ad similitudinem cœlestis tonitrus Amen reboat, & vacua idolorum templa quatiuntur? Non quod aliam habeant Romani fidem, nisi hanc, quam omnes Christi Ecclesiæ; sed quod devotio in eis major sit, & simplicitas ad credendum. Ad Marcellam vero scribens, ut Bethlehem proficiscatur, post explicatum illud de civitate Romana Joannis in Apocalypsi testimonium: Cecidit enim, cecidit Babylon magna. De Ecclesia ibi posita ista tradit: Est quidem, inquit, ibi Sancta Ecclesia, sunt trophæa Apostolorum, & Martyrum, & Christi vera confessio, est ab Apostolo prædicata fides; & Gentilitate calcata, in sublime se quotidie erigens vocabulum Christianum.

10. Porro Judæis dispersionis epistolam inscripsit Petrus, iis scilicet, qui post Stephani necem per regiones dispersi sunt; seu potius omnibus Judæis, jam olim per eas regiones Asiæ, Bythinæ, Cappadociæ, alibique dispersis, ut jam superius diximus. Non Asiatica modo vitia reprehendit, sed & virtutes a Christianis colendas recenset; officia singulorum prosequitur, inferiorum videlicet erga superiores; & vicissim uxorum erga viros, atque istorum erga uxores; Presbyterorum erga Fideles, & Fidelium in Presbyteros: totaque epistola apostolica sapientia plena est, & profecto digna, quæ Christianorum mentibus perpetuo obversetur, ac præ manibus habeatur.

11. In fine autem Fideles admonet, ut se saluent invicem in osculo Sancto. Cum enim in pacis, mutæque benevolentix signum, ex veteri admodum more, non Judæi modo, sed Ethnici quoque sese invicem oscularentur; ut osculo fan-

JESU CHR.
AN. 43.

Hieron. in pref.
ad lib. Dydimi
de Spir. San.

Idem in pref.
lib. 2. in epist.
ad Galat.

Quibus inscripserit suam Epistolam S. Petrus

Salutatio in Osculo Sancto.

JESU CHR.
AN. 43.

Justin. Apol. 2.
Tertull. de Orat.
c. 16. fin.

Augustin. serm.
83. de diversis,
& lib. 1. contra
Petilian.

Clem. Alex. Pro-
tag. lib. 3.
Strom. lib. 3.
Chrysost. hom.
30. in secund.
ad Corinth.
Innoc. ep. 25. ad
Decent. apud
Gaut. m.
Ord. Rom. 16.
dor.

Alcuin. Ama-
lar. l. 3. 30. 34.
Raban. Maur.
de instit. Cleric.
lib. 1. 33.

Martyr. Rom.
die 10. Septemb.
Tertull. lib. ad
Uxorem.
Euseb. lib. 5. 14.

Quando Fide-
les ab osculo se
abstinerent.

Tertull. de Orat.
cap. 14.

sancto mutuam charitatem Christiani quoque foverent, ac declararent, & Petrus, & Apostoli reliqui commendarunt. Hinc factum, ut & in Sacra Synaxi Fideles pacis osculo, solemnique formula *Pax tecum*, & *cum spiritu tuo* se invicem salutarerent: Quod adhibita tamen Salvatoris imagine hodie quoque in Ecclesia usurpari vulgatus est, quam ut oporteat commemorare. *Post precationem*, inquit Justinus, *nos salutamus osculo mutuo*; & Tertullianus eos reprehendit, qui jejunii causa a comunione, & osculo se abstinebant, dicens: *alia jam consuetudo invaluit, jejunantes habita oratione cum Fratribus subtrahunt osculum pacis, quod est signaculum orationis*. Deinde: *Quenam oratio cum divorcio sancti osculi integra? quale sacrificium, a quo sine pace receditur*; & Origenes ex hoc sermone, idest, ex Petri Apostoli verbis: *Mos Ecclesie traditum est, ut post Orationes osculo se invicem suscipiant Fratres*. Luculentius tamen Augustinus: *Post Orationem Dominicam, quam accepistis, & reddidistis, dicitur pax vobis, & osculantur se invicem Christiani in osculo sancto, quod est signum pacis*. Plura addi possent, tum ex Patribus, tum ex veteribus sacrae Liturgiæ Monumentis, atque Scriptoribus; at in re notissima alia reddere superfluum esset, quæ quisque apud Ss. Patres, atque Ecclesiasticos Scriptores videre potest. Osculis præterea usos fideles fuisse, cum ad martyrium properarent, testantur potissimum Acta Ss. Sosthenis, & Victoris, qui salutantes se invicem in osculo sancto, in oratione positi, spiritum emiservunt: Oscula quoque dabant, repetebantque, cum sibi occurrerent, seque invicem visitarent; quare Tertullianus, ut Uxorem a secundis nuptiis, vel saltem a ducendo infideli (post mortem suam) deterreret, inter alia incommoda memorabat, non passurum infidelem ad osculum pacis ipsam convenire. In pacis præterea, & communionis argumentum oscula adhibebantur; cum enim, ait Eusebius, *Beatissimus Polycarpus Aniceti temporibus Romam venisset, atque inter illos, de quibusdam aliis rebus modica esset controversia, statim mutuo pacis osculo se complerent*.

12. Ab osculo autem se abstinebant Fideles feria sexta in Parasceve. Sic & *die Paschæ*, inquit Tertullianus, *quo communis, & quasi publica Jejunii religio est, merito deponimus osculum; nihil curantes de osculando, quod cum omnibus facimus*. Id vero ad mærorem publice, palamque testandum; Pas-
sionis

tionis enim Christi memoria eo potissimum die in Ecclesia recolitur, neque sacra Mysteria iis quoque temporibus peragebantur, sed ex præsanctificatis Sacerdos tantum communicabat. Ne vero sancta hæc oscula cogitatione, aliterque vel paululum inquinarentur, summa cautione dabantur, sumebanturque.

Hinc Athenagoras, *summa cautione*, inquit, *communicandum est osculum, ut non aliter, quam pia salutatio, vel potius adoratio quædam habeatur, quæ si vel parum impura cogitatione inquinata fuerit, a vita æterna nos alienat*: Immo fideles ore modesto, & clauso oscula junxisse admonet Clemens Alexandrinus. Sed & ad libidinem quosdam interdum abusos fuisse idem testatur: *oscula impuditiæ sæpe virus immittunt, osculum incestum veneno plenum sanctitatem simulans*; & infra: *hoc utique turpem movet suspicionem, & maledicentiam, quod impudenter osculo uterentur, quod esse oportebat mysticum*; Sed hæc de antiquitate, & usu osculi penes Christianos jam satis, occasione primæ Epistolæ S. Petri, quam uti canonicam a Catholica Ecclesia semper habitam, & græce, non hebraice, ut Baronius censuit, a Petro scriptam fuisse, compertum est.

13. Claudius hoc anno, cum iusti triumphi quæreret occasionem, Britanniam, ob non redditos transfugas, tumultuantem invasit. Britannorum triumpho inhiaverant & Caligula, & Augustus, in Gallias usque profecti, sed bellum insulæ non intulerant; quamobrem Horatii ode scripta videtur Augusto proficiscenti, perinde ac si vicisset, eo ipso quod bellum minaretur.

..... *Præfens divus habebitur*
Augustus, adjectis Britannis
Imperio, gravibusque Persis.

Itaque Claudius post Julium Cæsarem primus Britannos adortus est duce Plautio Senatore viro clarissimo; qui cum Britannos ad Tamigim usque fugasset, eo Claudium arcessit, ut triumpho particeps esse posset. Deinde relicto Plautio regendis, subjugandisque ceteris, Romam Claudius reversus est; Senatus Britannici cognomentum, triumphum, ludos annuos decrevit. Mefsalinæ vero uxori indulgit, ut diebus festis, ludisque Circensibus eodem, quo Vestales Carpentio, uteretur. Præterea cum feriarum, festorumque multitudine gravaretur populus, Claudius

JESU CHR.
 AN. 43.
 Ord. Rom Amalar., alique.

Athenag. legat.
 pro Christ. pag.
 330. Edit. Vennet.

Clem. Alexand.
 Strom. lib. 3.

Bar. an 45. 28.

De bello Britannicæ, & Claudii triumpho.

Horat. lib. 3.
 ode 5.

Dio lib. 60.
 Suet. in Claudio
 cap. 17.

JESU CHR.
AN. 43.

dius eodem anno eorum plurima una cum sacrificiis abrogavit. Lycios etiam ad eadem usque quorundam Romanorum tumultuando progressos, in servitutem redegit, & Præfecturæ Pamphiliæ subjecit: qua occasione cum quemdam Romanum civem latine interrogasset, nec ipse quid diceret percepisset ob latinæ linguæ ignorantiam, civitatis jure privavit, dicens, Romanum esse non debere, qui sermonem ignoraret; multosque alios civitate indignos ea prærogativa spoliavit. Tunc enim adeo a vetere dignitate jus Romanæ civitatis exciderat, ut vulgo jactaretur, id consequi posse vilissimo vitri fracti pretio.

Messalinæ turpitudines.

Dio, & Svet.
ut supra.

14. Si quæ tamen laude digna ab Imperatore peragebantur, Messalinæ uxoris infamia, & turpissima libidine foedebantur, uti pluribus narrant Dio, & Svetonius, a quibus excribendis abstinemus, ne Ecclesiæ Annales tanta impuditiæ foeditate polluamus.

JESU CHRISTI AN. 44. PETRI APOST. AN. 13.

ROM. PONT. AN. 2. CLAUDII IMP. AN. 4.

COSS. L. QUINTO CRISPINO II., ET M. STATILIO TAURO.

AN. URBIS 797. OLYMP. 205. AN. 4.

Fames grassatur per Orbem.

S. Luc. Act. 11.
v. 7. 27.

Euseb. Chron.
p. 660 tom. 8.
Oper. S. Hieron.
Oros. lib. 7. Pag.
not. 7. an. 44.

Joseph. antiq.
lib. 20. cap. 1.

1. Divino afflatus numine Agabus prædixerat, fore ut magna Orbis universus annonæ caritate laboraret: *In his diebus*, ait Lucas, *supervenerunt ab Hierosolymis Prophetæ Antiochiam, & surgens unus ex eis, nomine Agabus, significabat per spiritum, famem magnam futuram in universo Orbe Terrarum, quæ facta est sub Claudio*. Expletum fuisse vaticinium hoc potissimum quarto Claudii anno, præter Lucam testes sunt Eusebius, Orosius, aliique plures: *Prophetia Agabi, quæ in Actibus Apostolorum famem in toto Orbe futuram dixerat, sub Claudio expletur*, ait Eusebius. Neque hoc tantum anno, sed deinceps quoque fame laboratum est. Tradit namque Josephus, Helenam Adiabenorum Reginam Hierosolymorum Urbi, ita alimentorum inopia biennio post pressæ, ut incolarum multi perirent, magna copia tritici, & caricarum Alexandria, & Cypro advecta celeriter succurrisse.

De collecta
Antiochiæ facta pro Christianis in Judæa habitantibus.
Act. cap. 11.

2. Hac itaque urgente fame, *discipuli* (qui Antiochiæ erant) *prout quisque habebat, proposuerunt singuli in ministerium mittere habitantibus in Judæa Fratribus, quod & fecerunt, mittentes ad seniores per manus Barnabæ, & Sauli*. Cum enim

enim, qui in Palæstina erant Christiani, vel bonis omnibus renunciaſſent, vel in perſequutione, quam ſub Stephano paſſi fuerant, loco pulſi, quidquid ipsis reliquum fuerat, amiſiſſent, majori præ reliquis inopia laborabant, iisſque ſublevandis & Paulus poſtea eleemoſynas in Macedonia colligit. Ille porro a primis uſque temporibus in Eccleſia ſemper mos obtinuit, ut pauperibus, quacumque poſſent ope, fideles proſpicerent. Quamobrem teſte Juſtino in ſua ad Cæſares Apologia: *Qui abundant, & volunt ſuo arbitrio, quod quiſque vult, largiuntur, & quod colligitur apud eum, qui præeſt, deponitur, ac ipſe ſubvenit paupillis, viduis, & iis, qui vel ob morbum, vel aliam ob cauſam egent, tum etiam iis, qui in vinculis ſunt, & advenientibus peregre hoſpitibus, uno verbo omnium indigentium curam ſuſcipit*. Tertullianus vero: *modicam unusquiſque ſtipem menſtrua die, vel cum velit, ſi modo velit, & ſi modo poſſit, apponit: nam nemo compellitur, ſed ſponte confert. Hac quaſi depoſita pietatis ſunt: nam inde non epulis, nec potaculis, nec ingratis voratrinis diſpenſatur, ſed egenis alendis, humaniſque, & pueris & puellis, re, ac parentibus deſtitutis, jamque domeſticis ſenibus, item naufragis, & ſi qui in metallis, & ſi qui in inſulis, vel in cuſtodiis dumtaxat ex cauſa Dei ſectæ, alumni conſeſſionis ſuæ ſiunt*.

3. Huiusmodi fidelium oblationibus ſervandis erant in Eccleſia Gozophilacia, quæ Corban a Cypriano, Corbona ab auctore Conſtitutionum Apoſtolicarum dicta fuiſſe compertum eſt: *cum dives ſis, Dominicum celebrare te credis, quæ Corban omnino non reſpicias. In Corbona mitte quod potes: Paulinus vero Nolanus menſam appellat: Hoc exemplo, dilectiſſimi, cavere debemus, ne damnum animæ, & diſpendium ſalutis adeamus, negligentes in Eccleſia poſitam a Domino menſam indigentibus, quam deſpicientibus oculis intuemur, aut aridis manibus præterimus; & paulo poſt: non patiamur ergo menſam Domini, & nobis vacuam, & egentibus inutilem relinqui, & viſui ſtare tantum, non uſui*. Gravi etiam urgente cauſa, extraordinariæ collectæ fidelibus nonnunquam indicebantur; hinc Cyprianus etſi Corbonam pro egenis in templo ſemper haberet, tamen pro fidelibus a barbarorum ſervitute liberandis collectam præter ordinem indixit, quod & reliqui collegæ Episcopi ipſius exemplo præſtiterunt. Cum vero labente tempore ardens illa erga pauperes charitas in Eccleſia tepereſceret, in more deinceps fuit,

Tom. I.

I i

ut

JESU CHR.
AN. 44.

Juſtin. Apolog.
1. pag. 33. n. 67.

Tertull. Apolog.
cap. 39.

De Gazophylaciis in Eccleſia, & collectis fieri ſolitis.

Cypr. de op. & elem. p. 141. edit. Oxon. Conſt. apoſt. l. 2. 36.

Paulin. ep. 24. ſeu Sermo de Gazophylacio.

Cyprian. ep. 62.

JESU CHR.

AN. 44.

Collecta ab in-
vitis exigi ius-
ta.

Greg. epist. l. 9.
epist. 126.

Paulus, &
Barnabas ma-
nuum imposi-
tione ordina-
tur.

Act. 13.

Chrysost. in
act. hcm. 27.

ut si quando gravis adesset causa, quamobrem id fieret, ab invitis etiam laicis collectas exigendi jus esset. Quapropter Constantio Mediolanensium Episcopo mandavit Gregorius, ne Collectæ causa Philagrius misericordia dignus vexaretur: *Indicavit præterea dictus portitor, quod collecta facta inter alios civitatis Januensis habitatores ipse dare pariter compellatur: & miramur, quod qui magis misericordia dignus est, vobis præsentibus pragravetur. Quod si ita est, denuo ab eo per quemlibet exigi vestra Sanctitas non permittat. Quia cum, quem cæcitas sua gravat, inhumanum nimis est in collatione affligere, cui si esset magna necessitas, debuit ex collatione misereri.*

4. Postquam Paulus Hierosolymam Antiochenorum subsidia detulit, Antiochiam inde una cum Barnaba, & assumpto Joanne, qui cognominatus est Marcus, reversus est: Erant autem in Ecclesia, quæ erat Antiochiæ, Prophetæ, & Doctores, in quibus Barnabas, & Simon, qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis, & Manabem, qui erat Herodis Tetrarchæ collataneus, & Saulus. Ministrantibus autem illis Domino, & jejnantibus, dixit illis Spiritus Sanctus: Segregate mihi Saulum, & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos. Tunc jejnantes & orantes, imponentesque eis manus dimiserunt illos; & ipsi quidem missi a Spiritu Sancto abierunt Seleuciam, & inde navigaverunt Cyprum. Quid Paulo, & Barnabæ illa manuum impositione collatum fuerit, non convenit inter rerum Ecclesiasticarum tractatores: Cum plurimos ante annos Apostolatu Paulus jam fungeretur, neque ab hominibus, ipso teste, vel per hominem accepisset, sed per Jesum Christum, & Deum Patrem; in ea quidem opinione versantur nonnulli, ut existiment, benedictionem tantum fuisse eam manuum impositionem Barnabæ & Saulo adhibitam. Et quamvis prima fronte non improbabilibus momentis niti hæc opinio videatur, illorum tamen sententiam amplectendam potius putamus, qui SS. Patrum auctoritate fulti, Paulum, & Barnabam illa manuum impositione ordinatos revera fuisse contendunt: *Quid est, inquit Chrysostomus, segregate mihi in opus? in Apostolatum: vide iterum a quibus ordinantur, a Lucio Cyrenæo, & Manabe, immo a Spiritu. Quanto enim personæ humiliores erant, tanto purior Dei apparet gratia. Ordinatur in Apostolatum, ut jam cum potestate prædicet; & infra: quando ordinatio erat, tunc jejnant. Ad id autem, quod habet Apostolus, neque ab hominibus, neque per*

per hominem se Apostolatam habuisse, ita respondet: *Non ab hominibus, ut manifestet quod non homo illum vocavit, neque adduxit, dicit, nec per hominem, quod non ab aliquo missus est, sed a Spiritu.* Itaque ab electione, vocatione, atque missione ordinationem, auctore Chrysostomo, distinguere necesse est: namque Apostolus electus est per *Deum Patrem*, ut ipse habet, vocatus per *Jesum Christum*, missus a *Spiritu Sancto*; ordinatus vero ab hominibus, & *imposuerunt illis manus*: Chrysostomum sequuntur *Œcumenicus*, & *Theophylactus*; inter Latinos vero disertissime *S. Leo* in epistola ad *Dioscorum*: *Etiā Sacra Scriptura manifestat, quod cum Apostoli Paulum, & Barnabam ex præcepto Spiritus Sancti ad Evangelium Gentibus mitterent prædicandum, jejunantes, & orantes imposuerunt eis manus, ut intelligamus quanta & dantium, & accipientium devotione curandum sit, ne tantæ benedictionis Sacramentum negligeret videatur impletum, & ideo pie, & salubriter Apostolicis morem gesseris institutis, si hanc ordinandorum Sacerdotum formam ipse servaveris; audiatur & Arator Romanæ Ecclesiæ Subdiaconus:*

*Spiritus accensam verbo radiante lucernam
Sub modio lucere vetans, secernite Paulum
Dixit in opus, quem mox sacravit euntem
Imposita Petrus illè manu, cui sermo magistri
Omnia posse dedit*

5. Cum porro exploratum abunde sit, Dei ipsius voluntate factum, ut hominum ministerio ordinarentur, quos ipse ad opus in Ecclesia vocaverat; falluntur sane, qui Paulum per Jesum Christum, & Deum Patrem vocatum, nulla prorsus ordinatione indiguisse arbitrantur. Uti enim Mathiam Dei voluntate, sed Apostolorum ministerio in Judæ locum assumptum, certo scimus; atque per prophetiam, idest, Spiritus Sancti monitu in Episcopum electum, ab hominibus tamen ordinatum Thimotheum: Ita Paulum & Barnabam a Deo per Prophetas dicente, ut sibi segregarentur, electos, verum ordinatos postea fuisse a Discipulis, qui imponentes eis manus dimiserunt illos, certissimo Lucæ testimonio intelligimus. De his ordinationibus per prophetiam factis, apposite Chrysostomus: *Tunc quidem nihil fiebat humanum. Sacerdotes enim ex prophetia ve-*

li 2

nie-

JESU. CHR.
AN. 44.

AD. 13.

S. Leo epist. 31.

Ad sacros Ordines nemo, nisi a Deo vocatus, accedere debet.

1. ad Tim. 4.

Chrysost. hom. 5.
in epist. ad Thimotheum.

JESU CHR.
AN. 44.

Bar. 48. 44. 75.

Ordinationes
Clericorum a
Deo instituta,
& inter sacra-
menta recen-
sentur.

Tertull. exhort.
ad castitatem.

Sacri Ritus in
ordinatione ad-
hibiti & tem-
pora ordinatio-
nis.
Act. 13.

2. Timoth. 4.

niebant, & ita quidem ut pridem fiebat, ita & nunc fiet etiam, quoties ab humana passione alieni hujusmodi electiones celebramus; cum nihil omnino seculare, nihil temporale intuentes, neque ad gratiam, neque ad odium facimus. Quibus Episcopi edocentur, humani quidquam in sacris Clericorum ordinationibus non immiscendum, nec facile ultroneos admittendos, cum nemo sibi honorem assumat, sed qui vocatur a Deo tanquam Aron. Hæc enim, ajebat Baronius, stabilis, firmaque a cunctis regula servanda proponitur, qua in Ecclesia Catholica inviolabili observatione tenetur, nimirum ut cujusvis meriti, atque præstantiæ vir fuerit, non sua sponte prædicationis munus suscipiat. Sed donec ab Ecclesia mittatur, ab eaque sacris functionibus initiatur, sicque initiatus prædicationi Evangelii mancipetur, expectat: Meditentur hæc serio, qui in sacrum ministerium se ipsos inferunt, atque intrudunt; caveantque, ne dignitatum, ac Sacerdotiorum spe potius, quam religione impellantur.

6. Jam vero ejusmodi manuum impositionem cum oratione, & instrumentorum, (uti apud Latinos in usu est) traditione, qua quis in ordinem Ecclesiasticum cooptatur, ordinationem dicimus; & quidem Christus Dominus Apostolos, atque Discipulos elegit, quos sacris ministeriis mancipavit; ab Apostolis vero, & Ecclesia universa id semper & ubique servatum fuit, ut nemo nisi ab Episcopo ordinatus Ecclesiasticum sibi sumeret ministerium; atque hinc jure equidem factum est, ut Clerus a populo secerneretur: *Differentiam*, inquit Tertullianus, inter *Ordinem*, & *plebem constituit Ecclesiæ auctoritas*, & *honor per ordinis confessum sanctificatus a Deo*. Hanc autem ordinationem Sacramentum esse a Christo Domino institutum, quo caractere animæ impresso, gratia tribuitur ad munus rite, & legitime obeundum, & fide constat, & traditione potissimum ostenditur adversus Hæreticos a Theologis, quos consulat Lector, si libuerit.

7. Quibus vero ritibus sacra ordinatio a primis usque temporibus perageretur, jam patet ex Luca; qui diserte tradit, Discipulos *jejunantes & orantes* Paulo, & Barnabæ manus imposuisse; ministrantibus illis Domino, & jejunantibus, dixit Spiritus Sanctus &c., *tunc jejunantes, & orantes, imponentesque eis manus, dimiserunt illos*. Constat enim cum oratione, qua sacrificii oblatio potissimum designatur, manuum impositionem fuisse adhibitam: eadem docet & Paulus: *Noli negligere*

gere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum præbyterii, ac rursus: admoneo te, ut resuscites gratiam, quæ est in te per impositionem manuum mearum. Denique: manus cito nemini imposueris. Cum porro divina res sit Sacerdotii administratio, quo dignius, & majori cum veneratione exerceretur, constat jam inde ab Ecclesiæ incunabulis, plures fuisse, & diversos ministrorum ordines, qui legitima manuum impositione, solemnibusque cæremoniis instituti, & Deo consecrati, Sacerdotio ex officio deservirent: atque hos quidem ita distributos, ut per minores ad majores ascenderent. Id autem a Judæis ad Christianos dimanasse docet aperte Hieronymus: *Et ut sciamus traditiones Apostolicas sumptas de veteri Testamento; quod Aaron, & filii ejus, atque Levitæ in Templo fuerunt, hoc sibi Episcopi, & Presbyteri, & Diaconi vindicant in Ecclesiam*: Immo & ipsam manuum impositionem Hebræorum exemplo in Ecclesiam derivatam fuisse pluribus ostenderunt Baronius, Morinus, alique, quos rerum Christianarum studiosus adeat, si lubet. Neque omnibus passim diebus, teste Leone Magno, ab antiquissimis temporibus *Sacerdotalis, vel Levitica ordinatio celebrabatur*: Etenim Dioscoro Alexandrinorum Episcopo jam inde ab anno 445. mandabat Romanus ille Pontifex: *a Patribus propensiore cura esse reservatam, . . . ut post diem Sabbati ejus noctis, quæ in prima Sabbati (idest die Dominico) lucefcit, exordia deligantur, in quibus his, qui consecrandi sunt, jejunis, & a jejunantibus sacra benedictio conferatur. Quod ejusdem observantia erit, si mane ipso Dominico die, continuato Sabbati jejunio, celebretur, a quo tempore præcedentis noctis initia non recedunt, quum ad diem resurrectionis, sicut etiam in Pascha Domini declaratur, pertinere non dubium est*. Cum enim dies Dominica, eodem docente Leone, tantis divinarum dispositionum mysteriis sit consecrata, ut quicquid est a Domino insignius constitutum in hujus diei dignitate sit gestum. . . . cælesti quadam regula insinuatum, & traditum novimus in illa die celebranda nobis esse mysteria Sacerdotalium benedictionum, in qua collata sunt omnia dona gratiarum. Quod tamen non eo dictum volumus, ac si nunquam ceteris indiscriminatim diebus sacros ordines collatos omnino contendamus; id enim, aliqua urgente causa, præter ordinem quandoque accidisse Basnagio, Binghamo, aliisque ultro

JESU CHR.
AN. 44.
1. Timoth. 4.
2. Tim. 1.

Hier. ad Evangelium ep. 146.

Bar. ad an. 44.
Morin. de Sacr. Ord. Part. 3. c. 4.
necit. 7. c. 4.

S. Leo ep. 1x.
edit. Bullerin.

Ibidem.

Basnag. an. 35.
Binghamus Orig.
Eccl. lib. 4. cap. 6.

con-

JESU CHR.
AN. 44.
*Gelas. ep. ix. ad
epist. Lucania.*

concedimus. Factum deinde, ut non qualibet dominica per annum, sed certis tantum, quas solemne præcedebat jejunium, Ecclesiæ ministri consecrarentur, ex luculento Gelasii Decreto intelligimus: *Ordinationes Presbyterorum, & Diaconorum nisi certis temporibus & diebus exerceri non debent; idest quarti mensis jejunio, septimi, & decimi, sed & etiam quadragesimalis initii, ac mediana quadragesimæ die Sabbati jejunio circa vespere noverint celebrandas*: Denique labente tempore, certisque, uti par est credere, suadentibus rationibus, penes Latinos obtinuit, ut sola Paschalis festivitas, & quatuor temporum Sabbata sacrorum Clericorum ordinationibus deputarentur. Soli namque sacrorum ordinum medii gradus, non supremus Episcopatus, aut minores infimi, uti mendaciter Græci olim calumniabantur, hujusmodi Romanæ Ecclesiæ lege continentur.

*Lapsus ad tertium S. Leonis
9. Decretum
Synod. General.
Part. 3.*

*S. Paulus ad
Cælum raptus.*

Epist. ad Corinth. 2. 12. 1.

8. Postquam itaque solemni manuum impositione Paulus consecratus fuit, illud quoque singulari prorsus Dei beneficio est consequutus, quod ab ipso, dum ad Corinthios secundo scriberet, distincte traditur, ut nimirum ad tertium usque Cælum raperetur: *Si gloriari oportet, (non expedit quidem) veniam ad visiones, & revelationes Domini: Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore nescio, sive extra corpus, nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium Cælum: & scio hujusmodi hominem, sive in corpore, sive extra corpus nescio, Deus scit; quoniam raptus est in Paradisum; & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui: Utrum in corpore, vel spiritu tantum fuerit raptus, curiose magis, quam sapienter nonnulli disputant. Quis enim nostram, inquit apposite Augustinus, certus de hoc esse audeat, Apostolo ipso dubitante? Gentium conversionem, ipsiusque ad illas Apostolatam Paulo tunc inter alia ostensum putavit Baronius; verum ne conjiciendo perperam laboremus, arcana, & ineffabilia se audivisse jam Apostolus præmonuit. Impia, & horrenda de arcana hac revelatione a Cajanis dicta fuisse narrat Epiphanius; & paria, ac gemina continebat Liber apochryphus, cui titulus =*Pauli apocalypsis*=, cujus meminit Augustinus Homilia in Joannem 98. Denique Monachos quosdam in vulgus aliqua sparsisse figmenta, testem habemus Sozomenum: *eam vero, inquit, quæ nunc quasi Pauli Apostoli revelatio circumferretur, plurimi ex Monachis valde commendant*. . . Ajunt enim, *apud**

August. de Genes. lib. 12. 6. 3.

apud Tarsum Ciliciæ in ædibus Pauli arcam marmoream, Deo revelante, sub terra inventam fuisse, in qua hic liber esset reconditus. Quam Monachorum traditionem falsi accusavit Tarsensis Ecclesiæ presbyter, suspicans, librum ab Hæreticis confectum fuisse. Ceterum vel ipsis Ethnicis de Pauli raptu suboluisse, ex Luciano Christianis illudente cognoscimus: *Ego haud ita pridem pariter affectus fui, ac tu: Quando autem me Galilæus ille convenit Recalvaster, naso aquilino, qui in tertium usque Cælum per aerem ingressus est, quæque optima, & pulcherrima sunt, inde didicit, per aquam nos renovavit.*

9. Tertius jam effluxerat annus, ex quo totius Judææ Regno potiebatur Agrippa, cum Cæsaream urbem ingressus, inter ludos, ac spectacula, quæ in honorem Cæsaris regio vere apparatu ibi edenda curaverat, repente continuis per quinque dies ventris doloribus confectus, vitam finivit, annum agens ætatis quartum & quinquagesimum, regni vero septimum. Lucas equidem Jacobi Martyrio, & Petri captivitati, Agrippæ interitum ita conjungit, ut eodem ferme tempore contigisse alicui forte videri possit: Verum biennio post impium hunc Regem Cæsareæ obiisse sibi quisque facile persuadebit, si ad ea animum adverterit, quæ de ipsius gestis, postquam Hierosolyma discesserat, Josephus distincte retulit. Qui Regem paullo ante, uti Deum, publice salutaverant Cæsareenses, & Sebasteni, ubi mortuum intellexerunt, beneficiorum, majestatisque ejus obliti, *convicia dictu turpia in defunctum jactabant: Milites vero filiarum Regis statuas domo abreptas unanimiter in Lupanaria deportarunt, turpiora quam quæ dici possunt patrantes. Quin locis publicis discumbentes, magna frequentia convivia agebant coronis redimiti, & unguentis delibuti; libantes interim Charonti, & sibi invicem propinantes præ gaudio, quod Rex animam egisset.* De Agrippæ Regis obitu, qui & Herodes a Luca dicitur, hæc summam habentur Actorum cap. 12. *Statuto autem die Herodes vestitus veste regia sedit pro tribunali, & concionabatur ad eos, populus autem acclamabat: Dei voces, & non hominis. Confestim autem percussit eum Angelus Domini, eo quod non dedisset honorem Deo: & consumptus a verminibus expiravit;* de quibus plura apud Josephum videri possunt.

10. At Romæ Claudius & Agrippæ obitum valde doluit, & Cæsareensium, ac Sebastenorum contumelias indignatus, de Agrippæ filio, qui in Urbe apud ipsum educabatur, in patris Successo-

JESU CHR.
AN. 44.

Lucian. Philo-
patr.

Agrippæ Regis
obitus.

Joseph. antiq.
lib. 19. cap. 8.

Act. 12.

Lib. 19. c. 8. 9.

Joseph. loc. cit.

Cuspius Fadus
Syriæ Præfex.

Joseph. ut supra.

JESU CHR.
AN. 45.

cessorem deligendo cogitabat. *Sed Liberti, & amici, qui plurimum apud eum poterant, dissuaserunt, periculosum esse dicentes adolescentulo admodum, & qui nondum ex ephebis excesserat, tantæ magnitudinis regnum committere; eos igitur Caesar verisimilia loqui existimavit; ideoque Cuspium Fadum misit, qui Judææ, totiusque Regni Præses esset, defuncto hoc honoris tribuens, ne Marsum, cum quo Agrippæ erant inimiciæ, in Regnum ejus induceret, ut pluribus narrat Josephus.*

Herodes Agrippa jus in Templum, & Sacerdotes eligendi obtinet. *Josep. lib. 20.1.*

II. Jam vero Agrippa defuncto, frater ejus Herodes Rex Chalcididis petiit a Claudio Cesare templi potestatem, sacræque pecuniæ, ut & jus creandi summos Pontifices; atque hæc omnia a Cesare impetravit: adeo etiam ut ab illo omnibus ejus posteris ea potestas usque ad belli exitum manserit. Igitur & Herodes a sacerdotio submovit Cantharam ita appellatum, fecitque, ut Josephus Cami filius ejus in locum, & honorem succederet.

JESU CHRISTI AN. 45. PETRI APOST. AN. 14.

ROM. PONT. AN. 3. CLAUDII IMP. AN. 5.

COSS. M. VINICIO II. ET TAURO STATILIO CORVINO

AN. URBIS 798. OLYMP. 206. AN. 1.

Marcus Romæ Evangelium scribit.

Chron. Euseb. pag. 660. edit. Veron. Her. op. tom. 8.

I. Si Chronico Eusebii fidem in omnibus habere oporteret, dicendum quidem esset a S. Marco Petri discipulo, & interprete, aliquanto ante hunc, quem attingimus, annum Romæ Evangelium fuisse conscriptum; namque 3. Claudii anno, qui cum 43. Christianæ æræ concurret, hæc habet: *Marcus Evangelista interpret Petri Ægypto, Alexandria Christum annunciat.* Constat enim Marcum, antequam Alexandriam proficisceretur, Evangelio scribendo vacasse. Cum alibi tamen Eusebius aperte prodiderit, Marci Evangelium scriptum fuisse, dum Petrus in Urbe adesset, quod tertio tantum Claudii anno advenisse ipsemet tradit; putamus sane inter Chronici illius additamenta esse rejicienda, quæ de Marco inde retulimus. Causam, cur Marcus sese ad Evangelium scribendum contulerit, hanc ex Papiæ Hierapolitano Episcopo, & Joannis Apostoli discipulo, ac Clemente Alexandrino, Eusebius idem memoriæ prodidit: *Tantus autem veritatis fulgor emicuit in mentibus eorum (Romanorum scilicet) qui Petrum audierant, ut parum haberent semel audisse, nec contenti essent cælestis verbi doctrinam viva voce, nullis traditam scriptis accepisse: Sed Marcum Petri sectatorem, cujus*

Euseb. lib. 2. 15.

cujus hodieque extat Evangelium, enixe orarent, ut doctrina illias, quam auditu acceperant, scriptum aliquod monumentum apud se relinqueret. Nec prius desisterunt, quam hominem expugnassent, auctoresque scribendi illius, quod secundum Marcum dicitur, Evangelii existissent. Quod cum Petrus per revelationem Sancti Spiritus cognovisset, delectatus ardenti hominum studio, librum illum auctoritate sua comprobasse dicitur, ut deinceps in Ecclesiis legeretur. Refertur id a Clemente in sexto Institutionum libro. Cui testis etiam accedit Papias Hieropolitanus Episcopus. Haftenus Eusebius ex Clemente, cujus alibi verba ex Hypotyposeon libro ita refert: Cum Petrus in urbe Roma verbum Dei publice praedicasset, & Spiritu Sancto afflatus Evangelium promulgasset, multi qui aderant Marcum cohortati sunt, utpote qui Petrum jamdudum sectatus fuisset, & dicta ejus memoria teneret, ut quae ab Apostolo praedicata erant conscriberet. Marcus igitur Evangelium composuit, iisque, qui illud ab ipso rogabant, impertiit. Quod cum Petrus comperisset, nec prohibuit omnino rem fieri, nec ut fieret incitavit. Cave autem, putes postrema haec Eusebii verba cum iis pugnare, quae paullo ante de ipsius Clementis sententia retulisse commemoravimus, quemadmodum Christophorus existimavit. Si enim, uti jam diu a viris clarissimis animadversum, Petrus cum Evangelium a Marco scriptum, editumque esse cognovit, palam nec vetuit, nec laudavit; rem igitur tacito consensu comprobavit. Et Rufinus quidem eundem sensum sequutus est, cum ita vertit Cumque factum Petrus postmodum cognovisset, licet fieri ipse non jussisset, tamen factum non prohibuit. Rem confirmat Hieronymus: Marcus discipulus & interpres Petri, juxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Romae a fratribus breve scripsit evangelium. Quod cum Petrus audisset, probavit, & Ecclesiae legendum sua auctoritate dedit: sicut scribunt Clemens, & Papias Hieropolitanus Episcopus. Similia legas apud Epiphanium, aliosque plures.

2. Quam porro in evangelica historia contexenda rationem Marcus inierit, cognoscimus ex iis, quae ab Joanne presbytero, & Domini discipulo sibi tradita refert Papias apud Eusebium: Aiebat inquit Presbyter ille Marcum Petri interpretem, quaecumque memoria mandaverat, diligenter perscripsisse, non tamen ordine pertexuisse, quae a Domino aut dicta, aut gestu fuerant. Neque enim ipse Dominum audierat, aut sectatus fuerat unquam. Sed cum Petro, ut dixi, postea versatus est, qui pro audientium

Tom. I.

K k

utili-

JESU CHR.
AN. 45.

Euseb. lib 6. 14.

Vales. in Notis
ad hunc locum.
Nurvin app.
ad Bibliot. PP.
dis. 2. in Clem.
Alex.

Hier. de vir. ill.
in Marcum.
Synop. Athan. E-
piph. haes. 51.
Grag Naz in
carm de 4. Ev.
Vide Calmet in
prol. ad Marc.
evang.
Euseb lib. 3.
cap. ult.

Qua methodo
Marcus evan-
gelium scripse-
rit.

JESU CHR.
AN. 45.

*Auctor. de ortu
& obitu SS Pat-
rum .
Tertull. contra
Marc. lib. 4.
cap. 5.
Chrysost. hom. 1.
in caput 1. Mat.
thei .
Nurry dissert. 3.
de Clem op c 4.
Richard. Simon.
port. 1. hist. crit.
novi Test.*

Quo tempore
Marcus evange-
lium scripserit .

*Iren. lib. 3. c. 1.
& apud Euseb.
lib. 5. 8.
Cave hist. litt.
tom. 1. p. 11.
Basnag. an. 66.
12.
Pear. op. posth.
pag. 57.
Foggini de itin-
Petri exercit. 1. 1.
pag. 242. dodw-
wellus dissert. 5.
in Iren.
Massuet. dissert.
2. in Irenaeum .*

Marcus Græce,
non latine scri-
psit .

*Montfauconius
Diar. It. 1. c. 4.
Massæus Hist.
Dipl. 1. 2. n. n.
Loc. cit.*

*utilitate , non vero ut sermonum Domini historiam contexeret , Evangelium prædicabat . Quo circa nihil peccavit Marcus , qui nonnulla ita scripsit , prout ipse memoria repetebat . Id quippe unum fludebat , ut ne quid eorum , quæ audierat , prætermitte-
ret , aut ne quid falsi eis affingeret .* Proditum præterea ab ali-
quibus Petro ipso dictante Evangelium a Marco scriptum fuisse ; quod forte innuit Tertullianus iis adversus Marcionem ver-
bis : *Licet & Marcus quod edidit , (Evangelium scilicet) Pe-
tri adfirmetur , cujus interpretes Marcus .* Chrysostomus quidem
in ea videtur fuisse sententia , ut crederet Marcum non Ro-
mae , sed in Ægypto discipulis rogantibus , Evangelium edi-
disse ; verum Papiæ , Clementi Alexandrino , Eusebio , aliisque
potius adsentiendum existimamus .

3. Uti de loco Chrysostomus , ita de tempore editi Evan-
gelii a reliquis dissentit Irenæus . Tradit enim post Petri , &
Pauli obitum Marcum Discipulum , & interpretem Petri , quæ
a Petro nunciata fuerant , perscripta nobis tradidisse ; atque in
hanc sententiam pedibus iverunt , quotquot Petrum & Marcum
Romæ hisce Claudii temporibus fuisse inficiantur . Verum quis
quæso , qui rem non præjudicatis opinionibus , sed suis momentis
recto perpenderit , uni potius Irenæo , quam reliquis standum
judicabit , qui Marcum vivo adhuc Petro Evangelium edidisse
ad unum omnes memoriæ prodiderunt ? Nec mirum sane Ire-
næum hoc loco ceteris refragari ; constat enim non ipsum mo-
do , sed Patres etiam reliquos in historicis quandoque falli . Quid
porro si mendum in Irenæi textum irrepisse dicamus , quæ plu-
rium , nec inanis sane , criticorum opinio fuit ? Consule , si lubet ,
Dodwellum , Nurrium , Massuetium , Fogginium , aliosque ,
qui rem fuse & doctissime sunt persequuti .

4. Utrum græce , an latine scripserit Marcus , vehementer
quoque disputant eruditi . Nullus quidem esset disputationi locus ,
si vetustissimum Evangelii Codicem , qui Seculo xv. ex Foroju-
liensi Ecclesia Venetias translatus in Veneto S. Marci Thesau-
ro servatur , ipsum S. Evangelistæ autographum librum esse revera
constaret , uti a pluribus traditum : Latine enim scriptum mem-
branaceum Codicem (non autem , uti quibusdam visum , ex papy-
ro Ægyptiaca , vel charta bombycina) observavit jamdiu Mout-
fauconius , confirmaverunt vero deinceps & Laurentius a Tur-
re , & Jo. Franciscus M. de Rubeis , qui pluribus non ita pri-
dem celeberrimum hunc Codicem doctissime illustrarunt ; ille qui-

quidem in Epistola ad Cl. meique amantissimum Josephum Blanchinium, quæ primum prodiit Romæ in secundo Quadruplicis Evangelarii volumine, atque iterum notis aucta Venetiis; alter vero in Monumentis Eccles. Aquilejensis, & iterum in Dissertationibus variæ Eruditionis, quibus argumenta quædam pridem tractata diligentius illustravit, ac vindicavit. Verum non modo *nullum alicujus fidei suppetit argumentum, unde Marci ipsius autographum eum esse arbitremur*, uti Fogginius animadvertit; sed certissimis documentis a laudatis viris ostensum nihil aliud esse, quam antiquissimi Forojuliensis Evangelarii partem, qua Marci Evangelium continebatur, ex eodem Evangelario olim abstractam. Græca itaque lingua Marcum scripsisse a veteribus traditum. Audiatur præ omnibus Augustinus: *Horum sane quatuor* (Evangelistarum) *solus Matthæus hebraico scripsisse eloquio, ceteri Græco*: hinc non mirum, recentiorum plerisque in hac opinione fuisse versatos. Baronius tamen, cui Seldenus, ut Harduinum prætereamus, accessit, Latino idiomate usum illum, fuisse existimavit: Atque ipsi suffragantur quidem Syriacus, Arabicus, & Persicus Evangelii Textus; liber quoque Pontificalis Damaso tributus; & Euty chius de originibus Ecclesiæ Alexandrinæ, cujus hic verba proferimus: *Tempore Neronis Cæsaris scripsit Petrus Apostolorum Princeps Evangelium Marci cum Marco lingua Romana in urbe Roma, sed attribuit illud Marco*. Visum præterea Baronio magis consentaneum, ut Marcus Romanis scripturus Evangelium Romana lingua, non Græca, usus fuerit, quæ Romæ apud optimos jam exolefceret. Non ea tamen est Euty chii, & libri Pontificalis auctoritas, ut Augustino, Hieronymo, aliisque præferri possit, aut debeat. Romanos vero non modo Græce scivisse, sed passim hac ætate loquutos esse, testis locupletissimus Juvenalis, quem miror equidem Baronium ad suam sententiam confirmandam protulisse:

Nam quid

*Rancidius, quam quod non se putat ulla
Formosam, nisi quæ de Tusca Græcula facta est.
De sulmonensi mera Cecrops: omnia Græce:
Cum, sit turpe magis nostris nescire Latine.
Hoc Sermone pavent, hoc iram, gaudia, curas;
Hoc cunctæ effundunt animi secreta*

Et Paulus quidem Græce, non Latine ad Romanos sibi scribendum

K k 2

JESU CHR.
AN. 45.

Anno 1753.
Cap. 2.
Cap. 6.

De Rom. D Petri
Itin. Exercit. 32.

Aug. de consens.
Evang. l. b. 1.
cap. 2.
Calmet. Jansen.
in evang. Il-
lem. not. 4. in
Marc. Grot. an-
not. in Marci
Lamj in pref.
app. ad Harm.
Bolland. die 25.
Aprilis.
Cave, Fabricius
Bisnag. ut S.
Bar. an. 39 ad
43. ann. 45.
Seldenus in ori-
gines Alex En-
tychii.
Liber Pontif. in
Petrum.
Tom. 2. Evang.

Juven. Satyræ 6.

JESU CHR.

AN. 45.

De Marci persona & Evangelio vide Dupin differt. in Saer. Script. tom. 3.

An Marcus Evangelista ex 70 Discipulis fuerit, an idem cum altero Marco Barnabæ confobririno.

Epiph. heres. 51. cap. 6. Bolland. die 25. Aprilii.

Dupin tom. 1. biblioth. p. 370. Vide Huetium, & La Rue in op. Origenis.

Papias apud Euf. lib. 3. 39.

Aug. de consen. Evang. lib. 1. 1.

in Faust. l. 17. Tertull. in Marc. lib. 4.

Hier. cap. 8. de vitis ill. Chrys. hom. 19. in act.

Cave hist. lit. B. snag. an. 66.

15. Bar. an. 45. n. 46.

Foggini exercit. 11. p. 236.

Cotelerius not. in lib. 2. cap. 57.

Const. Apost. Cur. Marcus

interpretes Petri dicatur.

Hieron. ep. 120. n. 11. ad Hediab.

dum putavit. Porro cum non Romanorum solum, sed Græcorum & Barbarorum commodo Evangelium ederet Marcus; magis sane consentaneum fuit, ut Græco, quod omnes callebant idiomate, uteretur.

5. De Marco rursus & illud quæritur, num e 70. Christi Discipulis fuerit; ac etiam num Marcus Evangelista idem sit cum Marco Barnabæ Confobririno, & Pauli Discipulo, ac socio, cujus meminerunt Apostolus in suis ad Philemonem, & Colossenses Epistolis, & Lucas in actibus Apostolorum. In Discipulorum numerum referunt Epiphanius, Procopius Diaconus apud Bollandum, & Adamantius in Dialogo contra Marcionitas Origeni perperam tributo. Secus tamen sentiunt antiquiores Patres, quibus & nos plane adsentimur. Quod vero ad alterum spectat, res est paullo implicatior. Hieronymus quidem Marcum Evangelistam eundem ac Pauli discipulum existimavit; hæc enim in ejus Commentario Epistolæ ad Philemonem occurrunt: *Marcum ponit, quem puto Evangelii conditorem*: Hieronymo non nulli adsentiantur. Eorum tamen probabilior videtur sententia, qui unum ab alio distinguunt. Et sane, si temporum, rerumque gestarum ratio habeatur, facile intelligimus fieri minime potuisse, ut Marcus, qui Petro in Romana peregrinatione comes aderat, & postea Alexandriam circa annum 48. profectus Evangelium in Ægypto prædicavit, Paulum cum Barnaba comitaretur, quo tempore Philemoni, Colossensibus, atque Timotheo Epistolas scripsisse fertur Apostolus. Alium itaque a Marco Barnabæ Confobririno, & Pauli Discipulo Evangelistam fuisse oportet.

6. Cum autem a Papiæ, Irenæo, aliisque antiquorum bene multis Marcus Petri interpretes fuisse adfirmetur, non id ita intelligendum putamus, ac si Petrus quod divinorum sensuum majestatem digno non posset Hebraici, vel Græci eloquii explicare sermone, Marco, uti Paulus Tito, Interprete uteretur; quæ fuit Hieronymi opinio in Epistola ad Hedibiam: *Paulus divinorum sensuum majestatem digno non poterat explicare sermone. Habebat ergo Titum interpretem, sicut & B. Petrus Marcum*. Uti enim certo scimus Paulum ita Græce loquutum, ut ejus iterum audiendi desiderium relinqueret, & pro Mercurio ab ipsis Ethnicis aliquando haberetur; ita nec dubitamus quin & Petrus eo usus fuerit dicendi genere, quod ad divinorum sensuum Majestatem, & audientium captum magis esset accommoda-

modatum . Cum itaque Marcus , quæ de Christo Judæis a Petro hebraice explicata audivisset , singula Græco sermone studiose digesserit , Petri Interpretem ideo a Patribus appellatum fuisse vero prorsus simile judicamus . Id innuere videtur Origenes : *Secundum fuisse accepimus Evangelium Marci , qui , prout Petrus ipsi exposuerat , in literas retulit* . Præterea cum ii Apostolorum quandoque concionibus interessent , qui linguæ , qua forte habebantur ignari , explanatoribus indigebant ; Hinc quoque Apostolorum Interpretes quosdam dictos non inficiamur : atque ita fortasse intellexit Clemens Alexandrinus , ubi memoravit Basilium hæreticum sibi adscripsisse magistrum Glauciam , qui fuit Petri interpres .

7. Interea Paulus , & Barnabas Antiochia dimissi abierunt Seleuciam , & inde navigaverunt Cyprum , & cum venissent Salaminum , prædicabant verbum Dei in Synagogis Judæorum . Magnam Judæorum copiam Cyprum insulam habitasse , ex Dione scimus , unde nil mirum , verbum Dei in ipsorum Synagogis primo a Paulo , & Barnaba prædicatum fuisse : *Habebant autem & Joannem in ministerio , & cum perambulassent universam insulam usque Paphum , invenerunt quemdam virum magnum pseudo Prophetam , Judæum , cui nomen erat Barjesu , qui erat cum Proconsule Sergio Paulo viro prudente . Hic accersitis Barnaba , & Saulo , desiderabat audire verbum Dei . Resistebat autem illis Elymas Magus , (sic enim interpretatur nomen ejus) quærens avertere Proconsulem a fide . Saulus autem , qui & Paulus , repletus Spiritu Sancto , intuens in eum , dixit : o plene omni dolo , & omni fallacia fili Diaboli , inimice omnis justitiæ , non desinis subvertere vias Domini rectas . Et nunc ecce manus Domini super te , & eris cæcus , non videns solem usque ad tempus . Et confestim cecidit in eum caligo , & tenebræ , & circumiens quærebat , qui ei manum daret . Tunc Proconsul cum vidisset factum , credidit admirans super doctrina Domini . Cum Cyprus , teste Strabone , non Proconsularis , sed Prætoria Provincia fuerit , multumque Prætorias inter & Proconsulares provincias discriminis intercederet , dissentiant eruditi in adferenda causâ , cur Lucas Sergium Proconsulem nominaverit . Putant aliqui , mendum in Lucæ textum irrepsisse , ibique legendum *Proprætorem* . Baronius contra existimavit ideo Sergium Proconsulem appellari , quod non Cyprum modo , sed Ciliciam quoque proconsularem provinciam administraret . Verum nulla*

JESU CHR.
AN. 45.

Pauli iter in
Cyprum .

AM. 13.

Sergius Paulus
credit Evange-
lium , Barjesu
magus exco-
ecatus .

Strabo lib. 14.
in fine .
V Salmaß. in
Capitoli .

Bar. an. 46. xi.

Cur Ser. Pau-
lus dicatur Pro-
consul.

hæc

JESU CHR.
AN. 45.

Lib. 2.
Annal. lib. 1.
cap. 16.
Lib. 54.

De Divin. No-
minibus cap. 8.
Origen. in Exod.
22.

Paulus Antio-
chiæ Pisidiæ Ju-
deos contesta-
tus, ad gentiles
transiit.

Act. 13. 14. ad
finem.

hæc veterum auctoritate nituntur. Qui ab Augusti temporibus Prætoris Provinciis præerant, cum eas jure imperioque proconsulari administrarent, non Prætores tantum, sed Proconsules etiam dictos fuisse ex Vellejo, Tacito, & Dione gravissimis sane Scriptoribus intelligimus. Recte itaque, & ex temporum suorum moribus Lucas potuit Sergium Paulum Proconsulem nominare. Utrum porro Barjesus poenitentia tactus Christianam fidem amplexus fuerit, dissident inter se veteres. Negat resipuisse Pseudo Dionysius; affirmat vero Origenes: *Paulus eum, qui cum Proconsule Sergio Paulo erat, dicto abscæcans per dolores & molestiam ad pietatem convertit*. In eadem cum Origene sententia videtur fuisse Chrysostomus; Magi enim cœcitatem non ultionem, sed sanationem fuisse diserte affirmavit.

8. Jam vero cum Paulus, & qui cum eo erant, e Papho Pergen Pamphiliæ venissent, Joannes peregrinationis socius Hierosolymam inde repetiit; Paulus vero, & Barnabas Antiochiam Pisidiæ transierunt, & ingressi Synagogam die Sabbati, quo conventus Judæorum fieri consueverat, post lectionem legis, & Prophetarum, deprecantibus Synagogæ principibus, *surgens Paulus* postquam luculenta gravissimaque oratione ostendit in Jesu Christo a Judæis Crucifixo omnia prorsus completa fuisse, quæ Patribus promissa divinitus fuerant; addidit illos tantum, qui in eo crederent justificari; caverent itaque, ne contemnentes, & non credentes opus, quod enarraverat, disperderentur, uti a Prophetis jamdiu fuerat prænunciatum. Hæc ita audientium animos perculerunt, ut, Paulo postea e Synagoga exeunte, illum rogarent, ut sibi sequenti Sabbato verba hæc iterum loqueretur; *& multi Judæorum, & colentium advenarum sequuti fuerint Paulum & Barnabam, qui suadebant eis, ut permanerent in gratia Dei*. Sequenti autem Sabbato cum universa pene Civitas convenisset audire verbum Dei; *videntes turbas Judæi, repleti sunt zelo*, turbasque gravissimas in Apostolos concitarunt. Quamobrem Paulus & Barnabas hæc constanter professi sunt: *Vobis oportebat quidem primum loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis æternæ vitæ, ecce convertimur ad Gentes, sicut præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem Gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terræ. Audientes autem Gentes, gavisa sunt, & glorificabant verbum Domini, & crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam*. Judæi tamen, concitatis mulieribus reli-

religiosis & honestis, ac primoribus Civitatis, Paulum & Barnabam ejecerunt e finibus suis. At illi, excussi pulvere pedum in eos, venerunt Iconium. Admonuerat enim Dominus Apostolos, ut si qui eos forte non susciperent, exeuntes in plateas dicerent: *Etiam pulverem, qui adhæsit nobis de Civitate vestra, extersumus in vos: tamen scitote, quia appropinquavit regnum Dei.* Ex Judæorum siquidem institutis si quis diris aliquem devoveret, pulverem ex se excutere, vel in aerem spargere consueverat: Constat id primum ex libro Esdræ, in quo hæc leguntur: *Insuper excussi sinum meum, & dixi: Sic excutiat Dominus omnem virum, qui non compleverit verbum istud de domo sua, & de laboribus suis, sic excutiat, & vacuus fiat, & dixit universa multitudo: Amen.* Et in ipsis actis Apostolorum de Judæis in Paulum clamantibus, & execrantibus, hæc occurrunt: *Vociferantibus autem eis, & projicientibus vestimenta sua, & pulverem jactantibus in aerem &c.* Quid autem significet pulverem de pedibus excutere, Interpretibus explicandum relinquimus.

9. Cassium Longinum datum hoc anno fuisse a Claudio successorem Marso in Judææ Præfectura scripsit Josephus; Verum Tacitus prodidit Marsum triennio post mortem Herodis adhuc Judæam administrasse: Josephi tamen auctoritatem hic præferendam existimamus. Cum itaque ante Vitellium sollempnis Pontificis Maximi vestis in Antonia Turre adservaretur; Cassius Longinus, & Cuspius Fadus Judææ Procurator Hierosolymam cum militaribus copiis jussu Cæsaris petierunt, ut illa vestis, in eadem Turri in posterum custodienda, ipsis illico traderetur. Rem ægre tulerunt Judæi, & filiis obsidibus datis vix impetrarunt, ut retenta interea veste legatos Romam mitterent; qui Agrippæ Junioris potissimum apud Cæsarem gratia A. D. IV. Kal. Julii Claudii Rescriptum sunt consequuti, quo cavebatur, ne quidquam, Herodis Chalcidis Regis, & Agrippæ Junioris causa, in ea re novaretur.

10. Solis defectum hoc anno futurum Claudius cognoverat, quamobrem ne tumultus forte ob id in Urbe fieret, illius non modo tempus, sed modum, & causas publico edicto palam prænunciavit. Porro Eclipsim hanc Kalendis Augusti contigisse putavit Calvisius. Leges præterea tulit Augustus pro recta Provinciarum administratione, cavitque, ne exacto Magistratu il-

JRSU CHR.
AN. 45.

Luc. 10.

Esdr. 5.

Act. 22.

Cassius Longin.
Judææ præfici-
tur.

Joseph. lib. 20.
cap. 1.
Tacit. Annal.
lib. 11. 10.

Agrippa Stola
Pontificis cus-
todiam a Clau-
dio Judæis ob-
tinet.

Solis deli-
quium populo
nunciatum.

Dio lib. 60.

lico

JESU CHR.
AN. 46.

lico Præsides ad declinanda judicia e Provinciis excederent, quæ omnia Dio pluribus persequitur.

JESU CHRISTI AN. 46. PETRI APOST. AN. 15.

ROM. PONT. AN. 4. CLAUDII IMP. 6.

COSS. C. VALERIO ASIATICO II., ET MARCO JUNIO SILANO.

AN. URBIS 799. OLYMP. 206. AN. 2.

Quid Paulus
Iconii passus
sit.

Act c-p. 14.

1. Cum Anno superiore Paulo, & Barnabæ Antiochia Pissidiæ abeundum fuisset, sese Iconium contulerunt; in qua urbe quæ gesserint, his verbis Lucas commemorat: *Factum est autem Iconii, ut simul introirent Synagogam Judæorum & loquerentur, ita ut crederet Judæorum, & Græcorum copiosa multitudo. Qui vero increduli fuerunt Judæi, suscitaverunt & ad iracundiam concitaverunt animas Gentium adversus fratres. Multo igitur tempore remorati sunt fiducialiter agentes in Domino, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa & prodigia fieri per manus eorum. Divisa est autem multitudo civitatis: & quidam erant cum Judæis, quidam vero cum Apostolis. Cum autem factus esset impetus Gentilium, & Judæorum cum principibus suis, ut contumeliis afficerent & lapidarent eos, intelligentes confugerunt ad civitates Lycaoniæ Lysiram & Derben. Hæcenus Lucas: Verum cum diu Paulum & Barnabam ibidem versatos fuisse constet, & cives eorum causa in diversa studia divisos adeo fuisse, ut omnia ubique turbis plena essent, plurima ab eodem prætermissa fuisse facile intelligitur. Et revera multa se Iconii passum fuisse, Paulus in Epistola ad Timotheum paucis quidem, sed satis aperte significat: *Tu affecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, persecutiones, passiones: qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Iconii, Lysiris: quales persecutiones sustinui.**

Theclæ con-
versio ad fi-
dem, ejusque
acta.

Tertull. de Bab-
tism. cap. 14.

2. Theclam quoque Pauli prædicationibus Iconii ad Christi fidem adductam fuisse, veteres literis prodiderunt; quorum testimonia antequam proferamus, illud est prænotandum, quemdam in Asia Presbyterum conficta Pauli & Theclæ acta in vulgus antiquissimis temporibus edidisse. Rem dicet disertè Tertullianus: *Quod si quæ Pauli perperam scripta legunt, exemplum Theclæ ad licentiam mulierum dicendi, fingendique defendunt: sciant in Asia presbyterum, qui eam scripturam construxit.*

xit, quasi titulo Pauli de suo cumulans, convitum atque confessum id se amore Pauli fecisse, loco decessisse. Congruit Hieronymus: Igitur Pauli & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam inter Apocryphas Scripturas computamus. Quale est enim, ut individuus comes Apostoli inter ceteras ejus res hoc solum ignoraverit? Quos sequutus Gelasius acta Theclæ & Pauli inter Apocrypha jure recensuit. Jam vero cum Theclæ quædam acta hodieque circumferantur sub nomine Basilii, Seleuciæ seculo quinto Episcopi; Baronius, alique existimarunt hæc alia prorsus esse a spuris, & Tertulliani, Hieronymi, Gelasique censura notatis, ideoque digna censuerunt, quibus fides ab omnibus haberetur. Illorum tamen nobis probabilior sententia videtur, qui hanc quoque Theclæ historiam nullius auctoritatis, & rejiciendam omnino arbitrantur. Quamvis enim Basilio vere sit tribuenda, quod plures ceteroquin inficiantur gravissima Photii auctoritate nixi, qui Basilium Theclæ gesta ligata, non soluta oratione scripsisse commemorat; tot tamen, ac tanta in his actis occurrunt, quæ catholicæ fidei dogmatibus, Christianæ pietatis, & Disciplinæ regulis, atque Apostolicæ Historiæ adversantur, ut mirari profecto subeat viris ingenii, & doctrinæ laude præstantibus probata fuisse. Quod ne temere adfirmare videamur, illud hic modo commemorabimus, quod de Falconilla in actis occurrit: Eam nempe in infidelitate defunctam, cum Theclæ precibus in Christum post mortem credidisset, æternam salutem promeruisse. Exploratum siquidem fideles nunquam pro iis orasse, qui in impietate, & idololatria obissent. Eadem quippe, inquit M. Gregorius, causa est, cur non oretur tunc pro hominibus æterno igne damnatis, quæ nunc etiam causa est, ut non oretur pro diabolo, quæ nunc etiam causa est, ut non orent sancti Homines pro hominibus infidelibus, impiisque defunctis. Præterea monuit jamdiu Tertullianus Theclæ exemplo, horum scilicet actorum auctoritate, licentiam mulierum docendi, tingendique ab aliquibus fuisse defensam.

3. Quare ceteris omnino dimissis, sola Patrum de Thecla testimonia proferemus. Methodius itaque in Convivio decem virginum affirmat *Doctrinarum omnium humaniorum disciplina nemini cessasse; de Evangelica vero, ac divina a Paulo fuisse instructam.* Nyssenus vero: *Talem myrrham, inquit, olim Paulus infundebat ex ore suo, mixtam cum puro pudicitie lilio in sanctæ Virginis aures; ea vero erat Thecla, quæ præ-*

Tom. I. L 1 clare

JESU CHR.
AN. 46.
Hieron. de Scr.
Eccl. in Luc.
cap. 7.

Conc. Rom. in
decret. de lib.
Apocryph.

Baron. an. 49.
n. 4.
Pantinus Tilet.
ad op. Basil. Se-
leuc.

Tillem. not. 1.
in Thecl. tom. 2.
pag. 483.
Rigal. in Ter-
tull. in lib. de
baptis. Basnag.
an. 46.
Dupin. tom. 3.
Bibl. eccl. secul.
5. pag. 496.

Greg. moral. lib.
34. cap. 16.

Tertull. ubi sup.

SS. Patrum
elogia 3. The-
clæ.
M. th. de virg.
convivio tom. 3.
Bibliot. PP.
Combetif. actua-
rium notiss. p.
64.

JESU CHR.

AN. 46.

Greg. Niss. homil. 14. in Cant. tom. 1.

Contra Faustum lib. 30. cap. 4.

Thecla sponsum relinquit. Epiph. har. 78.

Chrysostomus hom.

25. in act. hom.

72. 77. tom. 1.

6. tom. 6. hom.

44.

Thecla a Sponso accusata damnatur.

Zen. serm. de timore, edit.

Baller. num. 8.

p. 71.

Greg. Nazianz. ad virg. exhor.

Thecla Leones superat.

clare animo suo defluentibus de lilio guttis intra se receptis hominem externum morte opprimit: quibus & illud adjungit, Theclam jam viro desponsatam, amore pudicitiae, sponso nuncium remisisse; quod & Paulo impie exprobrat Faustus apud Augustinum. Jam timeo Apostolo, ne demoniorum doctrinam intulisse tunc Iconium videatur, cum Theclam oppigneratam jam thalamo in amorem sermone suo virginitatis incendit. Eadem ferme Epiphanius: Thecla, incidit in Paulum sanctum, & a nuptiis exsolvitur, cum curatorem sive sponsum haberet formosissimum, primum Urbis, valde divitem, generosissimum, ac illustrissimum. In vita contemnit terrena Sancta illa, ut caelestium potens fiat. Sed & Chrysostomus refert eam Pauli colloquium magno sibi pretio comparasse: Audi de beata Thecla; illa ut Paulum videret, aurum suum dedit; tu autem ut Christum videas, nec obulum das; & alibi. Quare Paulum tamquam Thecla, ut audias, quae per ipsum tibi dicuntur. Ejusdem porro cum feris certamina pluribus Ambrosius meminit: Thecla doceat immolari, quae copulam fugiens nuptiarum, & sponsi furore damnata, naturam etiam bestiarum virginitatis veneratione mutavit: namque parata ad feras, cum aspectus quoque declinaret virorum, ac vitalia ipsa saevo offerret leoni; fecit, ut qui impudicos detulerant oculos, pudicos referrent. Cernere erat lingentem pedes bestiam cubitare humi, muto testificantem sono quod sacrum virginis corpus violare non posset; ergo adorabat praedam suam bestia & propriae oblita naturae naturam induerat, quam homines amiserant. Haec Ambrosius in altero de Virginitate libro: in Epistola autem ad Simplicianum: Inter leones virgo exultavit, & prodeuntes bestias expectavit intrepida. Et rursus in alia ad Vercellensem Ecclesiam: Quo munere venerabilis Thecla etiam leonibus fuit, ut ad pedes praedae suae stratae impastae bestiae sacrum deferrent jejunium, nec procaci oculo virginem, nec ungue violarent aspero. Congruit Veronensem Episcopus S. Zeno: Adversus Theclam accusator acerrimus linguae exerit gladium, cum suis sibi ministris publicae leges inserviunt. Stimulis acuitur feritas in ferocitatem: & tamen mitior hominibus invenitur &c. Gregorius denique Nazianzenus: Non te fugit, Theclam ignium, & bestiarum impetum evitasse; idemque in Praeceptis ad Virg.

Quis Theclam necis eripuit, flammæque periculo?

Quis validos unguis vinxit, rabie inque ferarum?

Vir-

Virginitas. O res omni mirabilis ævo!
Virginitas fulvos potuit sopire leones:
Dente nec impuro generosos virginis artus
Ausi sunt premere, & rigido discerpere morsu.

JESU CHR.
 AN. 46.

Theclam præterea uti primam inter feminas Martyrem celebrat Isidorus Pelusiota: *Adde muliebrum victoriarum, ac trophæorum caput, hoc est illam omnibus laudibus celebratam Theclam, quæ tamquam immortalis pudicitie columna prostat, quæque e media turbidarum affectionum tempestate, tamquam fax incensa, ad portum ab omnibus fluctibus immunem appulit.* Ab Epiphanio vero, Ambrosio, Hieronymo, Sulpicio Severo, Pauli Primogenita dicitur, aliisque amplissimis fane titulis commendatur. In cœnobium Theclæ nomine insignitum, sese recepisse Nazianzenum constat, ne defuncto Patri in Episcopatu succederet: & *Seleuciam profectus, in virgineo Sanctissimæ Theclæ cœnobio habitavit.* Templum vero in Isauria eidem dicatum extitisse auctor est Theodoretus, qui refert Cyram, & Maranam nobilissimas Virgines, eo religionis causa profectas fuisse: *Cum victoriæ insignis Theclæ cæpissent videre templum, quod est in Isauria, ut dilectionis in Deum flammam undique accenderent, sic profectæ sunt, & reversæ jejuna.*

4. An autem Thecla martyrio vitam finierit, in dubio est. Breviarium, Martyrologium, & Rituale Romanum ab igne, aqua, & bestiis divinitus liberatam, & in pace ac senectute bona *sub Nerone obiisse* tradunt; quinimmo, si fides Pseudo Basilio habenda esset, eam minime defunctam fuisse affirmare oporteret: *Haudquaquam, inquit ille, vita defuncta est, sed viva subsidens in terram ingressu, quæ Deo ita volente in ejus gratiam discessit, seque illi aperuit eo in loco, quo divina ac jura liturgiæ mensa constructa, in orbe columnis argenteoque fulgente undique cincto, est constituta.* In monte sane ad longam usque senectutem vitam egisse sentiunt Eruditorum aliqui. Verum nec verbum quidem de tam longæva Theclæ ætate occurrit apud Patres; quorum ea quidem sunt de ejusdem martyrio testimonia, ut Baronio adfertiendum putemus, qui Theclam vere martyrem decessisse existimavit. Non ignoramus profecto illos quoque a veteribus Martyres fuisse dictos, qui tormenta tantum, non mortem pro Christi fide obiissent; at Theclam inter victimas pro Christo occisas enumerat Nazianzenus;

L 1 2

marty-

18d. lib. 1. ep.
 87. & epist.
 160. & a.

Epiph. hares.
 70. Ambros. de
 virg. Hier. ad
 Eustoch.

Sulp. Sev. in vi-
 ta S. Martini.

Greg. in vita
 Nazianz.
 Nazianz. carm.
 1. & orat. 21.
 Theodor. in vi-
 tis Patrum c. 29.

An Thecla vi-
 tam martyrio
 mutaverit.

Die 27. Septemb.
 Brev. & Ritual.
 Rom.
 Theclæ vita cap.
 ult. edita a Fun-
 tin.

Tillem. n. 4. in
 Thecl.
 Bar. an. 47.
 n. 14.

Nazianz. orat.
 3.

JESU CHR.
AN. 46.

Ambrosii de Virgilio lib. 3.

Augustini de Virgilio mit. cap. 44.

Asinii Galli in Claudium conspiratio.

Suetonii in Claudio lib. 60.

Theudas impostor a Fadus occiditur.

Josephus antiqui lib. 20. 2.

Helena Regina, & Izates filius Hierosolymam adeunt.

Act. cap. 11. Josephus lib. 20. 2.

martyrio vitam mutasse innuit Ambrosius ; & S. Augustinus Theclam cum Crispina vere martyre conjungit . Animadvertendum præterea incerta tantum Theclæ acta commemorare ab omnibus eam tormentis incolumem evasisse .

5. Cum Asinius Gallus sola generis nobilitate fretus , & pecunia , ac viribus omnino destitutus , res novas in Claudium Imperatorem molitus stulte fuisset , cognita conjuratione , exilio mulctatus est ; illum siquidem misericordia magis , quam morte dignum Cæsar judicavit . Cautum est quoque Claudii lege , ne Domini in posterum a libertis accusarentur ; e quibus magnam ipse laudem est assequutus .

6. Administrante Judæam Fado Procuratore , *præstigator quidam nomine Theudas* , inquit Josephus , *ingenti hominum multitudo persuasit , ut asportatis opibus ducem se ad Jordanem usque fluvium sequerentur . Quippe se Prophetam esse ajebat , diremptisque imperio suo aquis fluminis , facilem se transitum ipsis præstiturum dicebat , & hujusmodi sermonibus plurimos decepit . Non tamen eos passus est Fadus quidquam ex sua vesuniu consequi ; sed emisit adversus eos equitum turmam , quæ ex improviso illos adorta , multos occidit , multosque vivos comprehendit . Ipse etiam Theudas ab iisdem captus est , ejusque caput abscissum Hierosolymam deportant . Atque adeo hæc sunt , quæ Judæis acciderunt , dum Cuspius Fadus erat procurator . Cavendum porro , ne hunc Theudam eundem forte putemus , cujus meminit Gamaliel in actis Apostolorum ; diu enim ante , quam Fadus Judæam administraret , interfectum illum fuisse ipsamet Apostolorum Acta declarant .*

7. Fame ab Agabo prædicta adhuc sæviente , Helena Adiabenorum Regina , quæ cum filio Izate Judæorum disciplinam didicerat , *in Hierosolymitanam urbem proficiscendi desiderio tenebatur , ut Templum Dei omnium hominum sermone celebratum adoraret , & victimas pro gratiarum actione offerret : filiumque orabat , ut eo ire permitteret . Cum autem ille libenter admodum matri supplicanti annuisset , & magnos apparatus ad eam perfectionem fecisset , multaue pecunia eam instruxisset , descendit ad Hierosolymitarum urbem , filio longe eam deducente . Ejus autem adventu nihil opportunius potuit accidere Hierosolymitis , nam fame ipsorum urbem per id tempus premente , multisque alimentorum inopia pereuntibus , Helena Regina e suis alios quidem misit Alexandriam , qui vinum magnam tritici coemerent , alios*

alios vero in Cyprum, qui caricarum sarcinas advehi curarent. Ubi vero reversi sunt, celeriter istis apportatis, cibos egenis distribuit: atque ex hac beneficentia maximam sui memoriam apud gentem nostram universam reliquit. Quin & filius ejus Izates, fame ista audita, Principibus Hierosolymitanis multum pecuniæ misit. Hanc Helenæ, Izatisque filii peregrinationem secundo Claudii anno, Christi 44. alligandam esse viri eruditi contendunt. Verum Helenam non ante labentem annum Hierosolymam advenisse, vel inde maxime constare videtur, quod ex Josepho liquet id contigisse postquam Pontificalis stolæ custodia Judæis permessa fuit Imperatoris edicto, quod datum scimus anno Tribunitiæ Potestatis V. Chr. 45. Accedit præterea famem, & Helenæ adventum accidisse, ipsomet Josepho teste, procurantibus Judæam Fado, & Alexandro, qui Fado successerat: Horum igitur Procuratorum temporibus evenit, ut magna fames Judæam affligeret; Cum Helena Regina frumentum grandi pecunia ex Ægypto coemptum egenis distribuit.

8. Helenam Izatemque ejus filium Christianis sacris addictos fuisse scripsit Orosius: *Fames gravissima per totam Syriam facta est, quam etiam Prophetæ prænunderunt. Sed Christianorum necessitatibus apud Hierosolymam convectorum ab Ægypto frumentis, Helena Adiabenorum Regina conversa ad fidem Christi, largissime ministravit.* Silentibus tamen Josepho, & Eusebio, an esset Orosio fides habenda, dubitavit recte Baronius; quem dolemus sane a Basnagio vapulare, ac si Orosii sententiam omnino probasset. *Cum hæc mecum reputo, (quæ scilicet Josephus refert de Izatis circumcissione) in eam partem magis adducunt, ut existimem hos Christiana fide imbutos, ut Orosius scribit; verum nec id quidem audeam omnino affirmare, præsertim cum unde id acceperit Orosius, non invenerim: eadem enim recitans Eusebius nihil, præter quod a Josepho dictum est, apponit.* Hæc Baronius, cujus postrema verba silentio prefflit Basnagius, ut suam in Annalium Parentem censuram posset licentius exercere, quod sæpe notandum esset, si nostri instituti ratio permitteret.

9. Izatem porro, Helenamque Judaicam religionem, numquam vero Christianam fidem amplexos fuisse, manifeste satis intelligitur ex Josepho, qui refert: Izatem filios suos numero quinque Hierosolymam misisse, ut *linguam nostram vernaculam, & patriam disciplinam diligenter addiscerent.* Tanta enim Izatis

JESU CHR.
AN. 46.

Bur. an. 44. 66.

Pag. not. 3. ad
an. 46.
Basnag. an. 46.
4.
Cleric., Usserius
cod. an.

Josep. lib. 20. 3.

Utrum Helena
& Izates fue-
rint Christiani.

Oros. lib. 7. 6.

Basnag. an. 46.
5.
Bar. an. 44. 66.

Euseb. lib. 2. 12.

Helena & Izates
Judæi fue-
runt.

Joseph. lib. 20.
2. et 3.

tis

JESU CHR.
AN. 46.
Josephus de Bell.
Jud. l. 6. cap. 7.

Sepulcrum He-
lenæ, & Filii.

Joseph. Antiq.
lib. 20. cap. 4.

Ecf. lib. 2. 12.

Hier. epist. 103.
2. 9.

tis sollicitudo, ut filii sui Hebræorum linguam, & mores ad discerent, legesque servarent, profecto Judaïsmum professum fuisse aperte demonstrat. Plures præterea uxores, ex quibus filios viginti quatuor, totidemque filias superstites reliquit, simul habuisse compertum est; quod Christianis semper, & ubique vetitum nemo prorsus ignorat: Cum enim Parthi hostiles in eum impetus facerent, *cum uxoribus, & filiis jejunabat.*

10. Quo anno Helena, Izatesque e vivis abierint, ignoramus. Id tantum ex Josepho scimus, Izatem *anno ætatis quinquagesimo quinto exacto, regnique quarto supra vigesimum obisse*; Helenam vero, cum in Adiabenam reversa fuisset, *non diu superstitem filio Izati vixisse*: Quamobrem circa hæc tempora utrumque fato functum esse conjicimus. Jam vero Monobazus, Izatis fratris in Regno successor, ejus, & Helenæ matris ossa *Hierosolymam missa in pyramidibus sepeliri jussit*, quas numero tres, tribusque stadiis ab Urbe Hierosolymitana distans mater exstruxerat. Constantini autem, immo & Theodosii ætate integras adhuc Helenæ Pyramides extitisse, testatur Eusebius: *Helenæ illius, cujus mentio fit a Josepho, illustres etiamnum extant Cippi in suburbiis Hierosolymorum, quæ Aelia mutato nomine appellatur, eamque Adiabenorum Reginam fuisse perhibent.* Pausanias vero, penes quem sit fides, hæc memoriæ prodidit: *Apud Hebræos in Solymorum urbe... Helenæ indigenæ mulieris sepulchrum miri operis est. In eo enim ostium fabricatum est ex marmore, uti cetera sepulchri partes. Id anni statò die, atque hora, occulto machinæ cujusdam motu aperitur, neque ita multo post concluditur. Quod si alio tempore aperire conatus fueris, effringas facilius, quam ulla vi recludas.* Hieronymus denique in Epistola ad Eustochium Helenæ sepulchri meminit: *Ad lævam Mausoleo Helena derelictò, quæ Adiabenorum Regina in fame populum frumento juverat, ingressa est Hierosolymam.*

JESU CHRISTI AN. 47. PETRI APOST. AN. 16.

ROM. PONT. AN. 5. CLAUDII IMP. AN. 7.

COSS. CLAUDIO AUGUSTO IV. ET L. VITELLIO III.

AN. URBIS 800. OLYMP. 206. AN. 3.

Petri opera Evangelium in occidentales provincias propagatur.

1. In id unice intentus Petrus Apostolus, ut commissio sibi a Christo munere sedulo fungeretur, discipulos huc, illuc per

per Occidentis regiones hoc tempore misisse fertur, qui eas a superstitione Deorum ad fidem, cultumque Christianæ religionis adducerent. *Quis enim nesciat*, inquit Innocentius Rom. Pontifex in epistola ad Decentium, *aut non advertat, id quod a Principe Apostolorum Petro Romanæ Ecclesiæ traditum est, ac nunc usque custoditur, ab omnibus debere servari, nec superinduci, aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem non habeat, aut aliunde videatur accipere exemplum? præsertim cum sit manifestum, in omnem Italiam, Gallias, Hispanias, Africam, & Siciliam, insulasque interjucentes, nullum hominum insituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Apostolus Petrus, aut ejus Successores constituerunt Sacerdotes? aut legant, si in his Provinciis alius Apostolorum invenitur, aut legitur docuisse? Quod si non legunt, quia nusquam invenitur, oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit, a qua eos principium accepisse non est dubium: nedum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere.* Quas tamen potissimum Ecclesias, & quo tempore Petrus, ejusque discipuli in singulis Provinciis instituerint, ob summam veterum monumentorum inopiam difficillimum est constituere. Quamvis enim Civitatum traditiones non esse temere contemnendas ultro fateamur; tamen negari nequit, quin earum pleræque nutent, neque probabilibus monumentis firmatæ sint; quippe cum Scriptores plerique studio Patriæ plus ferme tribuant, quam pati veritas, & ratio videantur. De his plura apud singularum Ecclesiarum Historicos, vel Originum Christianarum tractatores, Mamachium præsertim, qui in hoc argumento doctissime, sagaciterque nostra ætate versatus est. Nos a ceteris consulto abstinentes, de initiis Christianæ religionis in Gallia, & Hispania hic modo disserendum statuimus, de quibus magna virorum doctorum dissensione certatur.

2. Quod itaque Gallos spectat, sunt adhuc, fueruntque viri doctrinæ laude spectatissimi, qui dicerent Apostolorum discipulos Christiana sacra in Gallias importasse: Id autem adeo eorundem aliqui sibi persuaferunt, ut præterea arbitrarentur non modo Dionysium Areopagitam Parisiensem, Martialem Lemovicensem, Julianum Cenomanensem, alios denique, qui Apostolos magistros habuerint, Gallorum Doctores, & Episcopos fuisse; verum etiam Mariam Magdalenam, Martham sororem, fratremque Lazarum Massiliam appulsos, ibi doctrinam cul-

JESU CHR.
AN. 47.
Innoc. epist. 25.
apud Contan. p.
855.

Orig. et antiq.
Christ. Tom. 2.

Quo tempore
in Galliis E-
vangelium præ-
dicatum fue-
rit.

JESU CHR.
AN. 47.

cultumque Christianæ Religionis docuisse, & propagasse. Horum omnium a plurimis est oppugnata opinio, quorum aliqui antiquiorem secundo seculo jam adulto in Galliis esse Christianismum negant; contendunt alii ante seculum Ecclesiæ tertium, exceptis Lugdunensibus, Viennensibus, aliisque perpau-
cis, nullis præterea in Gallia Evangelium innotuisse. Sunt denique, qui media incedentes via, privatas quarundam Ecclesiarum traditiones dubias omnino concedunt; adfirmant tamen a primis usque Christianorum temporibus non Viennenses modo & Lugdunenses, sed alios quoque in reliqua Gallia incolas fuisse, etsi non magno numero, qui Apostolicorum hominum studio nostram religionem profiterentur: Atque horum satis bene constituta nobis sententia videtur. Si non solum Petro de Marca, Natali Alexandro, & Michaeli Lequienio, sed Veterum perpau-
cis assensio esset adjungenda; gravissimo sane Pauli Apostoli testimonio constaret a Crescente ipsius Discipulo Gallias Evangelica luce fuisse illustratas. Ubi enim in altera Pauli Epistola ad Timotheum *Crescens in Galatiam* abiisse dicitur, legendum putarunt *in Galliam*: *Ex reliquis*, inquit Eusebius, *Pauli comitibus Crescens quidem ab eo missus in Gallias Pauli ipsius testimonio declaratur*. Eusebio congruunt Theodoritus, & Epiphanius, a quo scriptum præterea est *Lucam primum in Dalmatia, Gallia, & Italia, sed in Gallia præ ceteris Evangelium prædicasse*: Id autem, quos paullo ante laudavimus Scriptores de Gallia transalpina intelligendum existimant. Vulgata tamen Paulinæ Epistolæ lectio, qua Crescens in Galatiam contendisse memoratur, & omnium quæ exstant exemplarium auctoritate nititur, & summa reliquorum Patrum, veterumque Scriptorum consensione firmatur. Quod vero ad Lucam pertinet, non perperam fortasse Petavius Epiphanii locum de Gallia Cisalpina est interpretatus: Lucam enim in Gallia prædicasse nullus prodidit; neque Augustus nova Provinciarum Imperii divisione Galliæ ulterioris, vel citerioris, transalpinæ vel cisalpinæ appellationem sustulit, in quo maximum sententiæ suæ præsidium constituit de Marca: Nam pluries fuisse a Scriptoribus deinceps usurpatam, innumeris ipsorum testimoniis evincitur. His itaque missis præstantiora sunt proferenda. Principio igitur Lucius Cæcilius affirmat tempore Neronis *non modo Romæ, sed ubique quotidie magnam multitudinem defecisse a cultu idolorum, & ad religionem novam, damnata vetustate tran-*

Epist. ad Henr. Vales. Histor. Eccl. Eusebii Edit. Vales. præfata.
Histor. Sec. I. Dissert. xvj.
Tom. 1. Orient. Sacri.
Cap. iv. v. 10.

Histor. lib. 3. cap. 4.
To. 3. oper. Edit. Sirmondi pag. 505.
Hæresi LI.

To. 2. oper. Epiph. pag. 90. Edit. Paris. A. 1622.

Vide Launoyum in Dispensatione Epist. Petri de Marca cap. 3. Lib. de Mort. Perj. cap. 2.

transisse: Et capite tertio: Rescissis, inquit, actis Domitiani non tantum in statum pristinum Ecclesia restituta est, sed etiam multo clarius ac floridius enituit, secutisque temporibus, quibus nonnullos inimicorum impetus passa est, manus suas in orientem, occidentemque porrexit, ut jam nullus esset terrarum angulus tam remotus, quod non religio Dei penetrasset, nulla denique natio tam feris moribus vivens, ut non suscepto Dei cultu ad justitiæ opera mitesceret. Ne id autem post Antonini Pii tempora factum arbitremur, admonet Justinus Martyr, qui in Dialogo cum Tryphone, ne una quidem est hominum natio, ait, sive Barbarorum, sive Græcorum, seu etiam aliorum omnium, quocumque appellentur nomine, vel in plaustis degentium, vel domo carentium, vel in tentoriis viventium, & pecora alentium, inter quos per nomen Crucifixi Jesu preces, & gratiarum actiones Patri, & Conditori universi non fiant. Jamvero quis putet remotissimis, & extra Romanum Imperium sitis regionibus Evangelium innotuisse; ignorasse vero adhuc Gallos ea ætate florentissimos, vicinosque gentium capiti Romæ, quam sanguine suo Petrus, & Paulus consecrarunt? Sibi ne quisquam persuadeat Apostolos, quorum ea præcipue cura fuit, ut ne barbaræ feræque gentes Jesum Crucifixum ignorarent, de illustri adeo Gallorum natione ad Christum adducenda minime cogitasse? Et sane Irenæus anno circiter 170., ut Hæreticos Novitatis argueret, ad Gallicanarum Ecclesiarum traditiones provocavit: Et neque hæ, quæ in Germania sunt fundatæ Ecclesiæ, aliter credunt, aut aliter tradunt; neque hæ, quæ in Iberia sunt, neque hæ, quæ in Celtis, neque hæ, quæ in Oriente, neque hæ, quæ in Ægypto. Hoc autem argumento est eas jam inde ab aliquo tempore fuisse constitutas: Quis enim uti adversus Hæreticos potuisset traditione Ecclesiarum, quas novas tum fuisse constaret? Tertullianus præterea memoriæ prodidit apud diversas Gallorum nationes sua ætate Christianum cultum obtinuisse: Getulorum varietates, & Maurorum multifines, Hispaniarum omnes termini, & Galliarum diversæ nationes, & Britannorum inaccessa Romanis loca, Christo vero subdita, & Sarmatarum, & Dacorum, & Scytharum, & abditarum multarum gentium, & Provinciarum, & Insularum multarum nobis ignotarum, quæ enumerare non possumus; in quibus omnibus locis Christi nomen, qui jam venit, regnat. Non igitur in Viennensi, & Lugdunensi tantum, uti perperam Lau-

Tom. I.

M m

noyus

JESU CHR.
AN. 47.

Contra Hæres.
Lib. I. cap. x.

Advers. Jud.
cap. viij.

JESU CHR.
AN. 47.

Lib. 4.
De Bello Civ.
lib. 4.

V. Abbadie nouvelle Dissertation touchant le tems au quel la Religion a été établie dans les Gaules. Tols. se 2703. in 12. pag. 204. seq.
Aſſa Mart. pag. 107. edit. Parisien.
LXVIII. Edit. oxoniens.
LXVII. Edit. Buluz.

Inter oper. S. Leonis T. 1. p. 993. edit. Ballesin. & post epist. XLIX edit. Quafnellii.

Apud Conſtant. Ep. RR. Pont. pag. 398.

noyus contendit ; sed in diverſis Galliarum regionibus , cum Tertullianus Judæos refutaret , Chriſtianorum cœtus aderant : Quos cum paullatim auctos fuiſſe conſtet , nihil ſane vetat , quominus illos multo antea conſtitutos , & eoſdem omnino credamus , quos ab Irenæo memoratos oſtendimus . Iis enim , qui animadverſerint a Strabone , Appiano Alexandrino , aliſque Græcis Scriptoribus , Gallos omnes *Celtas* appellatos fuiſſe , vix credimus Launoyum , ejuſque ſimiles perſuaſuros ab Irenæo , Græco homine , Celticam ſolum Galliam *Celtarum* nomine deſignari . Accedunt ſincera S. Saturnini Episcopi Tolofani & Martyris Acta , quæ tertio extremo ſeculo ſcripta fuiſſe adnotat Ruinartius , quæque aperte ſatis declarant *Apoſtolorum prædicationem coruſcaſſe in Gallia* , & Chriſtianiſmum ante Saturninum in eadem regione viguiſſe . Porro Cypriani tempore plures in Galliis Episcopos fuiſſe , & Arelatenſem potiſſimum Eccleſiam antiquitatis laude floruiſſe , plane conſtat ex ejus Epiſtola ad Stephanum Rom. Pontificem , quem vehementer rogat , ut ab eo mandata *dirigantur ad Coepiscopos in Galliis conſtitutos , & ad Plebem Arelate conſiſtentem* , quibus abſento Marciano (illius urbis Episcopo) *alius in ejus locum ſubſtituatur* , & grex Chriſti , qui in hodiernum ab illo diſſipatus , & vulneratus contemnitur , colligatur : ſufficere namque multos illic ex fratribus annis ſuperioribus exceſſiſſe ſine pace . Cypriano conſonat , magnamque ex eo ſimul lucem mutuatur celeberrimus Episcoporum Provinciæ Arelatenſis ad Leonem I. Libellus : Namque medio quinto ſeculo hæc publice , palamque in eo ſcripta intelligimus : *omnibus regionibus Gallicanis notum eſt , ſed nec ſacroſanctæ Eccleſiæ Romanæ habetur incognitum , quod prima intra Gallias Arelatenſis Civitas miſſum a Beatiffimo Petro Apoſtolo Sanctum Trophymum habere meruit Sacerdotem* , & exinde aliis paullatim regionibus Galliarum bonum fidei & Religionis inſuſum . Quæ nemo prudens ſane dicet a frequenti univerſæ Provinciæ Synodo tam confidenter proferri potuiſſe , niſi cognita prorfus omnibus , & explorata per ea tempora fuiſſent . Et Zoſimus quidem Romanus Pontifex aliquibus ante annis hujusmodi Arelatenſium traditionem aperte probaverat ; In ſua enim ad Episcopos Galliæ Epiſtola , ſane , inquit , *quoniam metropolitana Arelatenſium urbi vetus privilegium minime derogandum eſt , ad quam primum ex hac ſede Trophymus ſummus antiſtes* , ex cujus fonte totæ Galliæ fidei rivulos acceperunt , directus eſt .

4. Quan-

4. Quanti hæc essent momenti ad ejus sententiam omnino labefactandam, probe sensit Launoyus; cum tamen eo, quem semel imbiberat, errore delectaretur, Cypriani, Zosimi, & Gallorum ad Leonem epistolas sequiori ætate a nebulone suppositas pronunciavit. Verum ab inani, nequid dicam gravius, Launoii censura illustria adeo monumenta doctissime vindicarunt, præter Menardum, & Millerum, Pearsonus in annalibus Cyprianicis, Baluzius, Quesnellus, Constantius, aliique plurimi doctrinæ, & eruditionis laude clarissimi. Neque felicius causæ suæ consuluit Launoyus, ubi ad conciliandam cum sua sententia Cypriani Epistolam conjecit: *dici posse Trophymum anno primo Imperatoris Decii venisse Arelate, & Marcianum Trophymo post quatuor, aut quinque, vel septem annos mortuo successisse*; Cyprianus enim se diu ante de prava Marciani fide monitum fuisse Stephano affirmat: *Fauslinus semel, atque iterum mihi scripsit*. Magno præterea numero Episcopos tum in Gallia fuisse testatur: *Quapropter facere te oportet plenissimas literas ad Coepiscopos nostros in Galliis constitutos*. Ea denique de Arelatensi Ecclesia scribit, quæ urbi, in quam paucos ante annos Trophymus fidem intulisset, nulla possunt ratione congruere. Ad quæ sane si Gerardus Sylvius paullulum animadvertisset, non adeo futile Launoii effugium probasset. Quod vero Sulpicii Severi, & Gregorii Turonensis auctoritatem reliquis omnibus præferendam contendunt Launoyus, Du Bois, ac ceteri, qui a nobis dissentiunt, hi quidem errant vehementer. Sulpicius profecto *sub Aurelio Antonini filio persecutionem quintam agitatam refert, ac tum primum inter Gallias martyria visa, serius transalpes Dei religione suscepta*. Gregorius vero *septem*, inquit, *Presbyteri Episcopi ordinati in Gallias missi sunt, sicut historia passionis Sancti Saturnini enarrat. Ait enim sub Decio & Grato Coss. sicut fidei recordatione retinetur, primum ac summum Tolosana Civitas S. Saturninum habere cæperat Sacerdotem. Hi ergo missi sunt, Turonicis Gratianus Episcopus, Arelatensibus Trophymus Episcopus, Narbonæ Paulus Episcopus, Tolosæ Saturninus Episcopus, Parisiacis Dionysius Episcopus, Arvernens Astrenomius Episcopus, Lemovicinis Martialis est destinatus Episcopus*. Si tamen Sulpicii verba bene spectentur, intelligi commodè posse de generali persecutione imperialibus edictis jussa, & publica fidei per omnes Gallias professione, adnotavit Renatus Ouvrardus; neque, si temporum ratio habeatur,

M m 2

JESU CHR.
AN. 47.

Launoyi argumenta solvuntur.

In *Dissertatione Respons. ad Dissertation. de Duobus Dionys.*, & alibi.

pag. 48. oper. Cyprian. edit. oxon. In notis ad epist. Cypriani LXVII.

Tom. 2. Oper. Leonis p. 1448. edit. Balzer. Epist. RR. Pont. p. 933. Loco citat.

Hist. Eccles. Paris. pag. 370. 371.

In *Dissertationibus de Gregorii Turon. & Sulpicii Severi locis*, atque alibi.

Hist. Eccles. Paris. Hist. lib. 2. Lib. 1. Hist. Francor. c. 28.

Defensio des anciennes traditions des Evêques de France Paris 1678. in 12.

JESU CHR.
AN. 47.

Ad Ann. 255.
num. 5.

A3a Martyr.
p. 108.

Ad Ann. 255.
num. 6.

An Paulus A-
post. in Hispa-
niis prædicave-
rit.

To. 1. Mon. Hist.
Eccles.
Anno 61. n. 2.
Dissert. Histori-
æ de primo, po-
tius unice Evan-
gelii prædica-
tore in Lusitani-
a totaque His-
pania inter scri-
pt. acad. Reg.
Portugall. ad
an. 1722.
To. 3. Hispania
Sacra cap. 2.

tur, quidquam iis profunt, qui anno 251. natam fidem apud Gallos existimant. Præterea vero auscultemus ne Sulpicio & Gregorio, Scriptoribus, cum de rebus a memoria sua remotis agerent, minus diligentibus, minusque peritis Historiarum, fidemque tot indubiis ecclesiasticæ antiquitatis monumentis negemus, ex quibus plane liquet a primis ferme Christianorum temporibus evangelicam lucem in Gallia coruscasse? Cum Sulpicius, inquit adposite Pagius, in historia quarti seculi, quo vixit, sæpius erraverit, eum in antiquiori numquam hallucinatum, nullus, ut puto, sibi facile persuaserit. Sulpicius itaque, qui historiam Eusebii in compendium redigebat, cum videret in historia Eusebiana ante Imperium Marci Aurelii fidei in Galliis annunciata mentionem non fieri, quemadmodum nec aliquorum Martyrum in ea regione ante Irenæum passorum, credidit tum primum intra Gallias martyria visu esse, & serius religionem Christianam transalpes susceptam. Gregorium autem ex actis Saturnini conclusisse id, cujus ne vestigium quidem in ipsis reperitur, & scite admonet Ruinartius; & Pagius ipse Pearsonum sequutus confirmat: *Gregorius citat quidem Historiam Passionis S. Saturnini. Verum verba, quæ refert, ad Saturninum solum pertinent, quæ adhuc etiam in ejus Passione reperiuntur. Reliqua vero: Hi ergo missi sunt &c. non sunt verba Passionis, sed ipsius Gregorii, qui hanc Epocham Saturnini inde nactus, reliquorum sex Episcoporum tempora, quorum certa initia ignoravit, ad eam referenda esse duxit. Sed e Gallia tandem abeuntes in Hispanias transcamus.*

5. Quid de Hispanico Jacobi Apostoli itinere statuendum nobis videatur, jam supra ad annum 42. indicavimus. Nunc de Paulo dicendum, quem in Hispaniam contendisse negant Tillemontius, aliique; affirmant cum Baronio permulti, inter quos nominandi præsertim Michael a S. Maria Augustinianus, Floretius, Cajetanus Cennius, Mamachius. Dubitare aliquantisper videntur Natalis Alexander, & Calmetius. Nos tamen ita in hac quæstione versabimur, ut appositis tantum, quæ ab utraque parte proferuntur, argumentis, liberum omnino Lectoribus judicium relinquamus. De Hispania adeunda Paulum serio cogitasse scribit ipse in ea, quam ad Romanos dedit, Epistola. *Cum in Hispaniam proficisci cæpero, spero, quod præteriens videam vos, & a vobis deducar illuc; & paullo post, per vos proficiscar in Hispaniam.* Neque tempus illi defuisse videtur,

tur, quo cogitata perficeret; ab anno enim 62., in quem desinit biennium, quod in docendis Romanis consumpsit, ad ann. 65. ætæ vulgaris, quo capite plexus est, ferme triennium excurrit. Cum itaque hoc intervallo potuerit Apostolus ad Hispanos proficisci, vero haud videtur simile, eum, qui tanto desiderio eos docendi flagraret, quique sine ulla conditione profecturum se in Hispaniam dixerat, cum opportunum tempus est consequutus, noluisse ei itineri sese committere. Porro in eam Provinciam revera Paulum Christianos ritus intulisse Græci, Latinique Patres litteris prodiderunt; & Clemens quidem Romanus epistola ad Corinthios prima de Paulo disserens sic habet: *In iustitia Mundum unversum instruens, & ad Occidentis terminum veniens &c.* Hisce enim postremis verbis Hispaniam intelligi animadvertunt Schelestratius, Pearsonus, Grabius, Cennius, Mamachius, & alii. Clementi congruit auctor operis de vitis Apostolorum, quod Hyppolito Martyri tribuendum nonnulli arbitrantur. *Paulus*, inquit, *post annum unum a Domini ascensione munus Apostolicum aggressus est, ac a Hierusalem initium ducens usque ad Illyricum, Italiam, Hispaniamque pervenit Evangelium prædicans.* Athanasius quoque testatur studium Paulo fuisse *usque ad Illyricum Evangelium prædicare, neque omittere quin Romam iret, & in Hispaniam ascenderet.* Cyrillus vero Hierosolymitanus *a Hierosolymis*, ait, *usque ad Illyricum disseminavit Evangelium, qui regiam quoque Romam instituebat, & in Hispaniam usque promptitudinem prædicationis ostendit.* Epiphanius: *Paulus in Hispaniam profectus est.* Joannes Chrysostomus: *Cum igitur biennium Romæ exegisset in vinculis, tandem dimissus est; deinde in Hispanias profectus, invisit illic Judæos quoque.* Accedunt Hieronymus, Theodoretus, aliique, quos referre non vacat; protulerunt vero diligentissime Michael a S. Maria, Natalis Alexander, Floretius locis paullo ante laudatis. Idem denique confirmare forte quis posset ex veteri Marmore in Hispania reperto, cujus hæc est Inscriptio.

NERONI . CL. CAIS
AVG. PONT. MAX
OB. PROVINC. LATRONIB
ET . HIS . QVI . NOVAM
GENERI . HVM. SVPER
STITION. INCVL CAB
PVRGATAM

Plane

JESU CHR.

AN. 47.

De antiqu. Eccl.
Hisp. Differ. 1.
cap. 2.Orig. Christ.
To. 2. p. 287.seq.
Dissert. xiv. in
Hist. 1. Seculi.
In epist. ad Ro-
man. cap. xv.
Cap. xv. 24.
V. 28.Apud Cotel. p.
151,
Schelestr. dissert.
de Auctor. Pa-
triarch. pag. 9.
edit. Rom.Pearf. in Cle-
ment epist.
& in Annal.
Pauli pag. 20.
Grabius in no-
tis ad Iren. l. 1.
cap. 3.Antiquit. Eccl.
Hisp. tom. 1.
Loco citato no-
ta 4.V. Fabricium to.
1. oper. S. Hipp.
p. 3. in appen-
dice.Athan. ep. ad
Dracontium
tom. 1.Cyrill. Catech.
17. n. 26. pag.
277.Epiph. hæres.
26. Joan. Chry-
sost. hom. 76. in
Matth. & in
præfat. in ep. ad
Hebr. & hom.
7. de Pauli lau-
dibus alibique.
Theod. tom. 3.
in epist. ad Phi-
lipp.Hier. in Isaj.
cap. 34.
Grut. ccxxxviii.
9.

JESU CHR.

AN. 47.

De emendat.
temp. lib. v. p.
471.

In Dissert. cui
titulus . Mar-
mor. Hispaniæ
antiquum ve-
xationis Nero-
niane insigne
monumentum
illustratum. Je-
ne 1750. in 4.
Et in altera in-
scripta . Perse-
cutionis Chri-
stianor. Nero-
niane in Hispania
ex antiquis
monumentis
probandæ ube-
rior explanatio.
Ibid. 1753. 4.
Ad Philem. 22.

Adversariorum
argumenta ex-
ponuntur .

Epist. 2. ad Co-
rinth.

Plane siquidem ex hac liquet , Nerone imperante , vulgatam fuisse apud Hispanos Christianam Religionem , quam Ethnici per summum nefas superstitionem appellabant ; id autem argumento utcumque esse poterit eo fuisse a Paulo importatam . Quamvis enim post Scaligerum plures , præcipue vero Gisbertus Cuperus , & Jo. Gaspar Hagenbuchius de Lapidis fide , & antiquitate vehementer dubitarint ; pro ejusdem tamen præstantia gravissime pugnarunt alii , & potissimum Jo. Ernestus Imman. Walchius , qui illum semel , atque iterum ab omnibus adversariorum argumentis vindicandum suscepit .

6. Ad hæc , adversæ causæ Patroni reperisse in Pauli Epistolis existimant nescio quid , quod cum ejusdem Hispanico itinere pugnare videatur . Principio enim ajunt ex ipsius ad Philemonem epistola facile intelligi Apostolum , cum jam e Romana custodia esset emittendus , non amplius de Hispanis adeundis , sed de nova in Orientem profectioe cogitasse ; Hæc namque mandat Philemoni Colossis agenti : *Para mihi hospitium , nam spero per orationes vestras donari me vobis* . Deinde ex postremis ad Timotheum litteris constare Paulum non ex Hispania , sed recto ex Oriente itinere Romam rediisse ; Monet enim Timotheum , ut penulam apud Carpum Troade relictam ad se afferat : Meminit etiam Trophymi , quem Mileti reliquerat ægrotantem . Neque id ei vitio vertendum , ac si quadam animi levitate a suscepto primum consilio discesserit ; sed divinitus factum , ne cogitata perficeret . De novo ad Corinthios , & in Macedoniam inde , ac Judæam itinere Paulum cogitasse ; numquam tamen , Sancto intercedente Spiritu , perfecisse . Animadvertunt præterea fuisse in more positum institutoque Apostolorum , ut fide in aliquam regionem inlata , Ecclesias in ea conderent , atque illis regendis Episcopos constituerent . Porro nullam tota , qua longe lateque patet , Hispania Ecclesiam vere Apostolicam nominari ; nullum Episcoporum a Paulo apud Hispanos succedentium in veterum scriptis ac monumentis vestigium reperiri . Permultos quidem Græcorum præcipue Patrum Hispanicam Pauli peregrinationem prodidisse ; ignorasse tamen Origenem , & Historiæ Ecclesiasticæ parentem Eusebium . Illos vero in errorem fuisse facile adductos a Pauli verbis , quibus in Hispaniam se profecturum significat , vel exinde aperte probari , quod Innocentius I. & Gelasius Romani Pontifices , qui rerum ab Apostolo in Hispania gestarum notitia melius commodiusque instrui poterant ,

Hispa-

Hispaniensi peregrinationi repugnant. *Manifestum est*, inquit Innocentius, *in omnem Italiam, Galliam, atque Hispaniam nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos Apostolus Petrus aut ejus successores constituerunt Sacerdotes*. Gelasii vero hæc sunt verba, perspicua sane, & aperta: *Beatus Paulus Apostolus non ideo, quod absit, fefellisse credendus est, aut sibi extitisse contrarius, quoniam cum se ad Hispanias promississet iturum, dispositione divina, majoribus occupatus ex causis, implere non potuit, quod promisit. Quantum enim ipsius voluntatis interfuit, hoc pronuntiavit, quod revera voluisset efficere; quantum enim ad divini secreta consilii, quæ ut homo omnia non potuit, licet Spiritu Dei plenus, agnoscere, superna prætermisit dispositione præventus*. Quod ad veterem denique Inscriptionem pertinet, ostendi profecto ex ea posse, modo tamen vera sit, Neronis tempore Christianismum in Hispanias penetrasse; ceterum non inde effici Paulum eo divertisse, quippe cum ab aliis potuerit in eas Regiones adferri Christiana Religio. Cetera, quæ utrinque adferuntur, argumenta reperiet Lector apud eos Scriptores, quos initio laudavimus; Nobis enim præcipua indicasse sat est, ut qui alio properamus. Hoc solum iterum monemus, liberum per nos esse cuique, utram velit sententiam deligere; ut ut enim de hoc sit, antiquissimam, & a primis usque Christianismi temporibus repetendam esse Hispaniensium Ecclesiarum originem nemo prudens, & rerum Christianarum utcumque peritus inficiabitur.

7. Jam vero Paulus, & Barnabas Lycaoniam universam perlustrantes, venerunt Lystram; ibique Paulus Claudum ab utero matris suæ sanitati restituit. Hoc tanto portento in admirationem rapti Lytrenses, Barnabam Jovem, Paulum vero Mercurium existimarunt, eisque veluti Diis Taurorum sacrificia offerre instituerant. Quod ubi Paulus, & Barnabas cognoverunt, vehementer indignati, sibi tunicas consciderunt (qui summe dolentium, & ob intolerandam blasphemiam indignantium, gestus fuit); enixeque curarunt, ut se homines esse, qui verum Deum nunciatum venissent Lytrensibus persuaderent, eosque a tam gravi scelere averterent.

8. Verum cum quidam ab Antiochia, & Iconio Judæi supervenissent, tam vehementer adversus Apostolos in contraria facile abeuntes turbas subito concitarunt; *Ut lapidantes Paulum*

JESU CHR.

AN. 47.

In epist. ad Decentium 25. apud Constant.

Apud Gratianum causa 22. quæst. 2. c. 5.

Paulus & Barnabas Diis habentur.

Act. 14.

Paulus a Lytrensibus lapidatur Derben proficiscitur & inde Lystram revertitur.

JESU CHR.
AN. 47.

Act. cap. 14.
v. 18.

2. Corint. 11.

Act. ut sup.

Cuspio Fado
Alexander in
Judææ procu-
ratione succe-
dit.
Joseph. l. 20. 3.
Bar. an. 48. 30.
Scaliger in Jo-
sephi locum.
Juven. Satyr. 1.

lum traxerint extra Civitatem, existimantes eum mortuum esse. Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit Civitatem, & postera die profectus est cum Barnaba Derben. De hac lapidatione, veluti nobilissimo quodam sui Apostolatus insigni, meminit Paulus in altera ad Corinthios Epistola: *In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter: a Judæis quinquies quadragenas una minus accepi, ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum &c.* Postquam tamen Derbe evangelizarunt, multosque sibi ea in urbe discipulos Paulus, & Barnabas adjunxerunt, *reversi sunt Lysiram, & Iconium, & Antiochiam; confirmantes animas discipulorum, exhortantesque, ut permanerent in fide, & quoniam per multas tribulationes oportet intrare in Regnum Dei. Et cum constituisent illis per singulas Ecclesias presbyteros, & orassent cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino, in quem crediderunt.* Porro in his omnibus peragendis, constituendisque annum saltem eos insumpsisse nos sane arbitramur.

9. Cuspio Fado Judææ Procuratori successit hoc anno Tiberius Alexander, qui patrios Judæorum ritus abjecerat. Hic *Alabarches* dictus, salis præfectum fuisse visus est Baronio; Scaliger tamen Alabarchas Præfectos vectigalium existimavit. Ejusdem Alexandri meminit forte Juvenalis, qui ipsum statua Romæ donatum prodit, ridetque:

*Atque triumphales, inter quas ausus habere
Nescio quis titulos Ægyptius atque Alabarches;
Cujus ad effigiem tantum non mejere fas est.*

Messalinæ avaritia, & libido notatur.

Tacit. lib. 11.
cap. 1. 2. &
Dio lib. 60.

Svet. in Claudio.

Tacit. lib. 11.
cap. 4.

Ludi sæculares a Claudio celebrati.

10. Messalinæ Augustæ avaritia Valerio Asiatico iterum Consuli, aliisque Senatoribus hunc annum infaustum accidisse pluribus narrant Tacitus, Dio, Svetonius. Ipsa vero furenti adeo erga Silium amore flagrabat, ut ejus domum non furtim, sed comitatu multo frequentaret, egressibus adhæresceret, opes, honores in eum profunderet; ac veluti translata fortuna, & maritali jure, conjugis Augusti servi, liberti, suppellectiles penes adulterum viserentur. In omnium hæc oculis & ore versabantur; Claudius tamen solus, quod vix credibile, ignorabat.

11. Ludos sæculares hoc an. urbis conditæ octingentesimo Claudius

dius celebravit, quos quatuor tantum & sexaginta ante annos Augustus quoque celebraverat. *Ludos seculares sextos* (idest sexta a quo instituti fuerant vice) *fecit Tiberius Claudius Caesar IV. & Lucius Vitellius III. Cons. anno Urbis DCCC.* ait Censorinus: Svetonius vero: *ludos, inquit, seculares fecit, quasi anticipatos ab Augusto, nec legitimo tempori reservatos. Quare vox praconis irrita est, invitantis more solemni ad ludos, quos nec spectasset quisquam, nec spectaturus esset, cum superessent aliqui, qui spectaverant, & quidam histrionum producti olim, tunc quoque producerentur.* Hos postea Philippus Augustus postremus edidit.

JESU CHR.
AN. 47.

Censorinus de
die natel. c. 17.

11. Secularium ludorum originem, & ritum exhibet Valerius Maximus: *Cum ingenti pestilentia Urbs, agrique vastarentur, Valesius vir locuplex, rusticae vitae, duobus filiis, & filia ad desperationem usque medicorum laborantibus, aquam calidam iis a foco petens, genibus nixus, lares familiares, ut puerorum periculum in ipsius caput transferrent, oravit. Orta deinde vox est, habiturum eos salvos, si continuo flumine Tiberis devectos, Tarentum deportasset, ibique ex Ditis Patris, & Proserpinae ara petita calida aqua recreasset. Linte Ostiam petens nocte concubia, ad Martium campum appulit. Sitientibus agris succurrere cupiens, igne in navigio non suppetente, ex gubernatore cognoscit haud procul apparere fumum; Et ab eo iussus egredi Tarentum, id ei loco nomen, cupide arrepto calice, aquam flumine hausitam, eo unde fumus erat obortus, jam latior pertulit, divinitus dati remedii quasi vestigia quaedam in propinquo nactum se existimans. Aqua pota, salutarique quiete sopiti, diutina vi morbi repente sunt liberati; patrique indicaverunt, videri se in somnis quos nescio Deorum spongia corpora sua pertegere, & praecipere ut ad Ditis Patris, & Proserpinae aram, a qua fuerat positio ipsis allata, furvae hostiae immolarentur lectisternia, ludique nocturni fierent. Is quod eo loci nullam aram viderat, desiderari credens ut a se construeretur, aram empturus in urbem perrexit, relictis qui fundamentorum constituendorum gratia terram ac solidum foderent. Hi domini imperium exequentes, cum ad viginti pedum altitudinem humo egesta pervenissent, animadvertenterunt aram Diti Patri, Proserpinaeque inscriptam. Hoc postquam Valesius nuntiante servo accepit, omisso emendae Arae proposito, hostias nigras, quae antiquitus furvae dicebantur, Tarenti immolavit. Ludos & lectisternia continuis tribus noctibus,*

Ludorum se-
cularium ori-
go.

Tom. I.

N n

quia

JESU CHR.
AN. 47.

Valer. Max. lib.
2. cap. 4.

quia totidem filii periculo liberati erant, fecit. Cujus exemplum Valerius Poplicola, qui primus Consul fuit, studio succurrendi civibus secutus, apud eandem Aram publice nuncupatis votis, caesisque atris bubus, Diti maribus, feminis Proserpinae; Lestis ternisque, ac ludis trinoctio factis, aram terra, ut ante fuerat, obruit. Haecenus Valerius, ex quo liquet quamobrem tribus noctibus ludi celebrarentur:

Trina Tarentino celebrata Trinoctia ludo.

Apud Censorin.
ut sup.

Nempe quia totidem Valesii filii periculo liberati fuere. Temporum intervalla, quibus ludi isti debeant referri, non modo quanta fuerint retro ignoratur; sed ne quanta quidem esse debeant scitur. Varro de scenicis originibus libro primo ita scriptum reliquit: Cum multa portenta fierent, & murus, ac turris, quae sunt intra Portam Collinam, & Esquilinam, de caelo essent tacta, & ideo libros Sibyllinos Quindecim viri adiissent, renunciarunt uti Diti Patri, & Proserpinae ludi fierent, & hostiae furvae immolarentur, utque ludi centesimo quoque anno fierent. At contra, ut decimo centesimo quoque anno repetantur, tam Commentarii quindecim virorum, quam Augusti edicta testari videntur; adeo ut Horatius in Carmine, quod saecularibus ludis edidit, tempus hoc modo designaverit.

*Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos,
Ter die clara totiensque grata
Nocte frequentes.*

Ludorum saecularium celebrandorum ratio.

Zozim. lib. 2.
cap. 5.

12. Addamus & jam haec ex Zozimo: *Modus ludorum hujusmodi relatus est in litteras. Circumeuntes praefatos universos invitabant ad spectaculum, quod neque vidissent antea, neque visuri post hac essent. Ipso autem messis tempore, perpauca diebus antequam ludi peragerentur, in Capitolio, Temploque Palatino quindecim viri sedentes in suggestu, lustralia Populo distribuiebant. Ea sunt facies, & sulphur, & bitumen. Nec participes horum servi sunt, sed liberi dumtaxat homines. Postquam Populus universus in locis iis, quae diximus, & in Templo Dianae, quod est in Aventino colle, convenit, triticum, & hordeum, & fabas quisque secum fert, ac Parcis nocturnos ludos castae pudiceque faciunt. Ubi ludorum tempus appetit, quos tribus diebus, totidemque noctibus in Campo Martio faciunt, hostiae*

flia propter Ripam Tiberis ad Tarentum Diis consecrantur. His autem Diis rem sacram faciunt, videlicet Jovi, Junoni, Apollini, Latonæ, Dianæ, tum præter hos Parcis, & Lucinis, & Cereri, & Diti Patri, & Proserpinæ. Prima nocte spectaculorum ad horam secundam, tribus aris in ripa fluminis constructis, Imperator cum Quindecim viris tres agnos cædit: & aris sanguine respersis, solidas victimas adolet. Scena vero sine theatro constructa, lumina cum rogis accenduntur, & hymnus recens factus canitur atque spectacula consentanea rebus divinis eduntur. Et hæc qui peragunt, pro mercede primitias fructuum tritici, fabarum accipiunt. Postridie conscenso Capitolio, & consuetis ibidem immolatis hostiis, ad constructum inde Theatrum progressi, Apollinis & Dianæ ludos faciunt. Insequenti die matronæ nobiles ad horam ab oraculo constitutum in Capitolium convenientes, Deo supplicant, & hymnis, ut fas est, celebrant. Die tertio in Apollinis æde Palatina, ter novem illustres pueri cum totidem virginibus, omnes utrinque florentes, hoc est, qui ambos parentes adhuc supersites habent, himnos Græca, Romanæque lingua canunt, quibus subiectæ Romanis urbes servantur. His adjungenda sunt, quæ de Secularium ludorum pompa Dionysius Halicarnassæus memoriæ prodidit. Post istos choros multi citharistæ, & multi tibicines transibant. Post eos incedebant alii, qui thuribula & argentea, & aurea, & sacra, & publica ferebant. Postremum in pompa locum obtinebant Deorum simulacra, quæ hominum humeris portabantur; quæ tales habebant formas, quales apud Græcos finguntur, & eundem in habitum, eadem insignia, & munera, quæ ab eorum unoquoque inventa, & hominibus data traduntur. Nec solum Jovis, Junonis, Minervæ, Neptuni, & aliorum, quos Græci inter duodecim Deos recensent, sed etiam Antiquorum, ex quibus duodecim illos Deos genitos fabulæ tradunt, Proserpinæ, Lucinæ, Nympharum, Musarum, Horarum, Gratiarum, Liberi, & aliorum Semi-Deorum. Ex portentosa hac Idololatria Imperiû salutem pendere omnem arbitrabantur.

JESU CHR.
AN. 47.

Dionys. Halicarn.
lib. 7.

JESU CHR.
AN. 48.

JESU CHRISTI AN. 48. PETRI APOST. AN. 17.

ROM. PONT. AN. 6. CLAUDII IMP. AN. 8.

COSS. PAULO VITELLIO, ET L. VIPSANIO : POPLICOLA
AN. URBIS 801. OLYMP. 206. AN. 1.

S. Marcus Alex-
andriam pro-
fiscitur.

Bolland. tom.
ult. junii.

Chron. Alex.
pag. 230.

Chron. Orient.
pag. 109.

Eutychius de
origine Eccles.
Alexandr.

Vales. not. in
cap. 16. hist.
Euseb. lib. 2.

De B. Virginis
Mariæ transitu
ad Cælum.

Act. 1.

Scaliger, Vail-
lart. not. ad Chr.
Euseb.

Bar. an. 48. 4.

And. Cræ. Orat.
in dormit. Deip.
tom. 10. Bib-
lioth. PP.

1. Vivente adhuc Tiberio, Marcum Petri Discipulum & Evangelistam Alexandriam contendisse existimant Bollandistæ; contra vero Auctor Chronici Alexandrini id tertio tantum Caligulæ anno contigisse memorat; & Chronicon Orientale anno Chr. 49. in Lybiam, illincque anno 60. Alexandriam Marcum pervenisse litteris prodidit. Huic tamen, vel sequenti ad plurimum anno Ægyptiacum Evangelistæ iter esse alligandum cum Eutychio Patriarcha Alexandrino sentiunt Eruditorum plerique, uti Valesius animadvertit. Et vero sane videtur similis Marcum cum Petro Apostolo in Orientem migrasse, quo tempore Claudii Imperatoris Edicto Judæi ab Urbe excedere coacti sunt.

2. Apostolicam historiam percurrentes miramur vehementer Beatæ Virginis Mariæ semel tantum Lucam meminisse iis verbis: *Hi omnes* (idest Apostoli, & Discipuli) *erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Maria Matre Jesu*: Præterea vero de ea nihil in Actis occurrere. Quod cum divino prorsus consilio factum fuisse credendum sit, imperscrutabilia Dei Judicia admirari malumus, quam in eorum causas temere inquirere. In Eusebii quidem Chronico, anno secundo Olympiadis 206., hæc de Virginis transitu legebantur: *Maria Virgo, Christi Mater, ad Filium in Cælum assumitur, ut quidam fuisse sibi revelatum affirmant*. Sed hæc in pluribus Eusebiani Chronici Codicibus desiderantur, ideoque inter additamenta communi ferme doctorum virorum sententia rejiciuntur. Quo potissimum tempore mortalis hujus vitæ cursum Maria Virgo confecerit nos ignorare ultro fate-mur, variasque tantum scriptorum opiniones hic adferendas existimavimus: *Non possumus*, inquit, *Baronius, non vehe-*
menter mirari tantæ rei historiam, vel saltem tempus migrati-
onis ejus, sic a Scriptoribus prætermisissam, ut opus fuerit, quid
huic, vel illi hac de re fuerit revelatum investigare, quod
tamen tolerandum esset, si omnes qui revelationibus innituntur,
eadem proferrent. Verum non revelationes modo revelatio-nibus adversantur, sed & Scriptorum inter se testimonia; non-
nulli

nulli enim Virginem Deiparam in extrema senectute diem ultimum clausisse tradunt; alii anno tantum ætatis suæ quinquagesimo, aut 57., vel ad plurimum 58.; quidam denique 72., uti Cedrenus, aliique. Fuit autem hoc adeo superiore etiam ætate incertum, ut Epiphanius presbyter de Virginis obitu dubitasse videatur: *Querant*, inquit, *vestigia scripturarum*; & *invenient utique neque mortem Mariæ, neque an mortua sit, an non mortua, neque an sepulta sit, an non sepulta . . . Non omnino definitio hoc, & non dico quod immortalis mansit, sed neque affirmo, an mortua sit. Excedit enim scriptura mentem humanam, & in suspensio relinquit, propter vas pretiosum, & excellentissimum, ut ne quis ad suspensionem veniat carnalium de ipsa rerum. Sive igitur mortua est, non novimus, sive sepulta est*: Quod vero dubitanter modo innuit Epiphanius, alii certo affirmarunt. Ceterum de Virginis obitu nullam prorsus communis Catholicæ Ecclesiæ sententia dubitationem admittit; sed quam novit humanæ fuisse naturæ consortem, humanam pariter moriendi necessitatem expertam affirmat. Porro cum Mariæ Simeon prænuñciasset fore, ut suam *ipsius animam gladius pertransiret*; non defuere, qui Deiparam martyrio fundam tradiderunt, multaque præterea de ipsius transitu, & assumptione, præsertim in Apocrypho de Transitu Mariæ Virginis libello prodita sunt. Quæ tamen omnia ejusdem Ecclesiæ judicio plane constat esse falsissima.

3. Cum itaque certum sit Beatam Virginem e vivis excessisse, jam quæritur quo loco obierit; atque Hierosolymis quidam, Ephesi vero ceteri id evenisse sunt arbitrati. Qui Hierosolymis mortuam affirmant, nituntur auctoritate Damasceni, qui oratione secunda de dormitione Virginis, Juvenalis Hierosolymorum Episcopi testimonium profert, qui ad Marcianum, & Pulcheriam scripsit in Gethsemani valle fuisse Virginis sepulchrum, in quo tamen corpus Virginis non extabat; nam tertia post obitum die, cum illud Apostoli aperuissent, nihil præter vestes & sudaria invenerunt: His autem cognitis Marcianum, & Pulcheriam sepulchrum Virginis CPolim transferri iussisse, atque in Ecclesia in Virginis honorem ædificata, quæ in Blanchernis dicta est, collocasse, uti videre est apud Nicephorum. Eadem postea tradiderunt Urbanus II. Rom. Pontifex, & Guaricus Abbas S. Bernardi Discipulus, aliique. Nullam tamen iis fidem esse habendam vel exinde patet, quod similia

JESU CHR.
AN. 48.
Niceph. lib. 3.
21.

Epiph. Sermo de Deip.
Cedren. in Tiberii hist.
Epiph. hæres. 78.

V. Macedo de clavib. Petri tom. 1. lib. 4. pag. 2. Sess. 3. de peccato orig. Canisius lib. 5. de Deipara. Apud Ambr. in Luc. c. 2. apud. Id. de vit. & obit. Sancti. cap. 68. & Bed. in Luc. cap. 2. Cap. Sancta Roman. dist. 15.

Quo loco B. Virgo obierit.
Damasc. orat. 2.

Niceph. lib. 14. 2. & lib. 15. 14.
Guericus Abbas Serm. 2. de assumptione.
Urbanus 2. Orat. in Conc. Clarom. anno 1095.
Canis. lib. 3. de Maria Deip. cap. 3.
Petrus Valle op. 13.

JESU CHR.
AN. 48.

Hier ad Eusth.
Epist. 108.

Ephesi B. Virgo
Maria obiit.

Joan. cap. 19.

Hieron. de Vir.
Ill. in Joann.
Apocal. 1. 9.

Hard. Concil.
tom. 1. p. 1443.

Tillemont. Not.
16. in B. Virg.
Baillet die 15.
Aug. Serry Exercit. 65.

Natal. Alex.
hiff. Eccles. 61.
art. 3. 5.

Mariae SS. Vita
ac Gestæ Th.
iv. Dissert. 46.

Martyrol. U.
suard. die 15.
Aug.

lia omnino legantur in Pseudo Melitonis commentario de Transitu Virginis, & in libro Andreæ Cretensis. Hieronymus quoque recensens loca, quæ Sancta Paula Palæstinam peragrans inviserat, meminit quidem sepulchri Christi, & Prophetarum, quinimmo Helenæ Adiabenorū Reginæ; de Sepulchro tamen Virginis Mariæ, quod Paula certe non præterisset, tacet omnino. Ex quo facile quisque intelligit non solum posteriori ætate opinionem de obitu, & sepultura Mariæ in Urbe Hierosolymitana invaluisse; sed falsum præterea esse auctorem epistolæ eidem Hieronymo inscriptæ, in qua hæc habentur: *Monstratur autem Sepulchrum ejus (idest Virginis) cernentibus nobis, usque ad præsens in vallis Josaphat medio. . . quod tu, o Paula, oculis aspexisti.*

4. Ad veritatem igitur ii magis accedere videntur, qui Beatissimam Virginem Ephesi e vivis excessisse contendunt. Si enim Christus antequam moreretur eam vehementer Joanni Apostolo commendavit, atque hunc Ephesum longo post tempore incoluisse compertum est; quid quæso probabilius, quam ipsam Joanni eam in urbem proficiscenti, sese comitem adjunxisse, ibique ad obitum usque permanisse? Rursus in epistola, quam An. 431. Clero, Populoque Constantinopolitano dederunt Patres Oecumenici Ephesini Concilii, proditum est Nestorium damnatum fuisse Ephesi in Principe Ecclesia, *in qua Joannes Theologus, & Deipara Virgo Sancta Maria*; Constat porro verbum hic deesse, supplendumque, ex doctissimorum virorum sententia sunt, vel fuerunt. Quod si forte legendum potius existimes *aliquando habitaverunt, aut ædes habent, aut in magno honore habentur*, quæ nonnullorum quidem opinio fuit, nihil hoc tamen impedit, quin Mariam Ephesis mortuam arbitreris. Quoto vero tempore Virginis Deiparæ corpus in tumulo permanferit, quando fuerit a mortuis excitatum, & Cælis denique illatum, pluribus tradunt Pseudo Melito, Pseudo Dionysius, Andreas Cretensis, Damascenus, Nicephorus, Metaphrastes, alique, quorum testimonia nuper diligentissime collegit vir longe clarissimus Jo. Chrysostomus Trombellius. Nos ab his consulto abstinentes, id solum cum Usuardo animadvertimus: *plus elegit sobrietas Ecclesiæ cum pietate nescire; quam aliquid frivolum, & Apocryphum inde tenendo docere.* Neque id eo a nobis dictum quisquam existimet, ac si corpoream Virginis in Cælum assumptionem inficiemur,

mur, ejusque sollemne adeo in Ecclesia festum improbemus. Negamus quidem veluti fidei dogma habendum esse Deiparam a mortuis fuisse excitatam, & corpore etiam cælis illatam; sed fatemur simul, ac dicimus adeo probabile, & Ecclesiæ monitis consentaneum, ut negari sine temeritate nequeat &c. *Quot enim sunt, inquit adposite Thomassinus, quæ cum minime rata sint, & divina fide nixa, ad examen tamen revocare non licet? Tollenda prorsus esset omnis humani generis societas, si cohiberi oporteret assensum, quoties non suppetit evidens ratio, vel auctoritas, quæ errori non sit obnoxia.* Porro Virginis assumptionem apertissime testantur Cyrillus Alexandrinus, Gregorius magnus, & Turonensis, Idelfonsus, Damascenus, Petrus Damiani, Bernardus, Fulbertus Abbas, Petrus Bleffensis, Nicolaus Rom. Pontifex, alique Patres & summa in Ecclesia auctoritate scriptores innumeri, quos infinitum pene esset hic recensere. Confirmant vetustissima Martyrologia, Kalendaria, Missales, ceterique Rituales libri, quos in Italia, Hispania, Gallia, aliisque Regionibus antiquitus obtinuisse compertum est. Ejus autem diem festum ab antiquissimis usque temporibus universa, qua late patet, Ecclesia sollemniter celebravit, recolitque adhuc non in Occidente tantum, sed etiam in Oriente; iis quoque consentientibus, qui a Romana communione diuturno Schismate sejunguntur. *Neque putandum est, inquit Baronius, quod derogatum sit Virginis gloriæ, eo quod isthæc obscura aliquandiu remanserint, quippe quæ ut sol alter, radiorum suorum fulgoribus splendens, non tantum nulla valuerit offundi ob Scriptorum inopiam densa caligine, sed in his tenebris multo splendidius jubar ejus effulserit. Etenim quænam pars est Orbis Catholici, ubi ejus transitus, & assumptionis celebritas, celeberrimo cultu annua quaque die non repetatur? nam secundum illud propheticum a se dictum, & ab Evangelista scriptum oraculum: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, omnes prorsus superatæ sunt temporum tenebræ amplissima ipsa sua gloria illustrata, ut eo majoribus appareat cummulata laudibus, & aucta præconiis, quominus illa acceperit aliunde.*

5. Postquam Imperii universi Censum, quem anno superiore inchoaverat, Claudius condidit, quo censa sunt Lxix. centena, & xlv millia Civium, Ostiam Sacrificii, reique frumentariæ gratia

JESU CHR.

AN. 48.

V. Lambertini, Benedicli XIV. annot. in Festum Assumpt. 9. 115. Trombelli loc. cit. cap. 3.

Launoi de exscribendo Ursuard. martyrol.

Joli dissert. de verbis Ursuardi. Advocatus in dissert. contra Laun. de Virg. assumpt.

Thomass. de festis lib. 2. c. 20. Homil. de Dormit. Mar. in Synod. Hierosolym. An. 1672.

To. 8. Censil. Greg. Magn. in Sacrament. in secreta Missæ assumpt.

Greg. Turon. de mirac. cap. 4. Idelf. serm. 6. de Assumpt. Fulbertus, Petrus Bleff., Bernardus serm. de assumpt.

Apud Mabill. Lyrurg. Gallic.

V. Synod. Hierosolymit. an. 1672. apud Hard. T. vi. p. 199.

Martyrol. Rom. 15. Aug.

Menolog. Græc. Bar. an. 48. 9.

Census a Claudio conditus & Messallinæ Aug. cædes.

JESU CHR.
AN. 48.

V. Plinius l. 10.
2. Cassiodorus
in Chronicis, fo.
linus cap. 35.
Tacitus annal.
lib. xi.

Herodes Rex
Chalcidis mor-
itur.

Judæorum ira
in Rom. mili-
tes.
Joseph. lib. 20.
cap. 5.

Joseph. de Bello
Jud. l. 2. c. 11.

tia profectus est. Interea vero Messallina perditæ luxuriæ femina, quæ facilitate adulterorum in fastidium versa ad incognitas libidines profluebat, abrupta dissimulatione, post cetera flagitia, atque dedecora C. Silio Consuli designato nupsit, & cuncta nuptiarum sollemnia publice, palamque celebravit: Quod cum Narcisi liberti opera Cæsari delatum fuisset, Silius, aliique fontium plurimi, Narciso eodem cadem prope-
rante, extremo supplicio affecti sunt: Messallina vero in Lucul-
lianis Hortis ferrum frustra jugulo, ac pectori per trepidatio-
nem admovent, ictu Tribuni transfixa. Ejus corpus Matri Le-
pidæ concessum; Nomen vero & effigies privatis, ac publicis
locis consulto Senatus abolitæ.

6. Porro cum Herodes Rex Chalcidis vita hoc anno ex-
cessisset, & Judæam Cumanus Tiberii successor procuraret,
conflata Hierosolymis seditio est, quæ Judæorum multis exitio
fuit. Veritus Cumanus, ne magna vis hominum, quæ ad festum
Paschæ diem celebrandum undique convenerat, quid novi for-
te moliretur; jussit militum cohortem sumptis armis stare ad
Templi porticus, & si qui fierent tumultus comprimere: Id quod
& alii ante eum Judææ Procuratores facere consueverunt. Ve-
rum cum quarta festivitatis die miles quidam nudata genitalia
populo ostendisset; id iniique ferentes Judæi, clamantesque non
se, sed Deum contumelia nefarie affici, & turbas facere, &
convicia in Cumanum jactare ausi sunt, quod petulantem mi-
litem summisisset. Ut a seditione festi tempore abstinere, ro-
gavit primo Cumanus; dein vero multitudine vehementius fu-
rente, exercitum universum sumptis armis in Antoniam illico
convenire jussit. Ad militum itaque conspectum metu percussa
multitudo fugam propere arripuit, cumque angusti essent viarum
exitus, rati a tergo hostem insequi, contrusique inter fugien-
dum, multi mutua compressione interierunt. Viginti homi-
num millia periisse memorat hoc loco Josephus, sed mendum
librariorum vitio in numerum irrepsisse conjicimus, puta-
musque præferendam lectionem librorum de Bello Judaico; in
quibus *supra decem millia* Hebræorum in illo tumultu interiisse
verosimilius traditur; quamquam in Eusebii Chronico defuncto-
rum *circiter triginta millia numerentur*. Interea vero quidam,
qui cito Hierosolyma effugerant, centesimo ab urbe stadio Ste-
phanum Cæsaris servum in via publica aggressi rebus omnibus spo-

spoliarunt. Quod ubi Cumano nunciatum est, eo milites confestim, misit mandavitque, ut vicos, loco propinquos diriperent, & ex illis nobilissimos quosque in vinculis ad se adducerent. Dum autem ibi omnia vastarentur, miles quidam, Leges Mosaycas in quodam vico repositas nactus, eas in omnium conspectu additis conviciis in frustra discerpfit. Quamobrem, magno facto concursu, sese ad Cumanum Cæsareæ agentem contulerunt, rogaruntque, ut non ipsis, sed Deo inlatam injuriam ulcisceretur. Qui veritus ne multitudo turbas iterum concitaret, militem, qui legibus contumeliam fecerat, securi percussit, nosque tumultus opportune cohibuit.

JESU CHR.
AN. 48.

JESU CHRISTI AN. 49. PETRI APOST. AN. 18.

ROM. PONT. AN. 7. CLAUDII IMP. AN. 9.

COSS. C. POMPEIO LONGINO GALLO, ET Q. VERRANIO NEPOTE
AN. URBIS 802. OLYMP. 207. AN. 1.

1. Non in Judæa solum, sed Romæ etiam turbas assidue miscebant Judæi; idque in causa fuit, quamobrem jussit hoc anno Claudius omnes ab Urbe exulare, uti est a Svetonio literis proditum: *Judæos impulsore Chresto assidue tumultuantes Roma expulit*. Cum enim Judæorum aliqui Christum Messiam esse defenderent, & prædicatam ab ipso, ejusque Apostolis fidem amplecterentur, alii contra negarent; hinc dissidia & tumultus inter eos assidue oriebantur, quos ethnicus Scriptor expers rerum Christianarum, ipsomet Christo auctore excitationes perperam tradidit. *Chresti* autem nomine Christum a Svetonio indicari, quamvis inficientur Usserius, Hilscherus, alique perpauci, ceteris tamen omnibus est omnino, & jure sane persuasum. Nam ut omittamus veteres Svetonii locum de Christo intellexisse, testata res est Christum ab Ethnicis sæpe fuisse vocatum Chrestum. Porro cum nulla ratio sit, cur alium quempiam a Svetonio memoratum fuisse putemus, cujus causa tumultus inter Judæos Romæ fierent, fateamur necesse est, de Christo Svetonium esse loquutum. Quid quod Lucas non Judæos modo, sed Christianos quoque ex Urbe simul ejectos fuisse memoravit? Quod nemo sane mirabitur, qui noverit Ethnicos initio Christianam religionem veluti quamdam Judaismi sectam habuisse, ideoque Christianos Judæorum nomine indicasse.

Judæi & Christiani Romæ expulsi.

In Claudio cap. 25.

Annal. p. 666.
Dissert. de Christo.
Sto. Lipsiæ 1697.

Orosius lib. 7.
cap. 6.
V. Tacit. Annal. lib. XV.
cap. XLIV.

Actor. c. xviii.
ver. 1. seq.

Tom. I.

O o

2. Por-

JESU CHR.
AN. 49.

Basnagius re-
fcllicur.

Parvinus in
Fastis.

Ad Ann. 51.
num. 69.

2. Porro Claudium hoc ipso nono imperii anno Judæos ab Urbe expulisse nemo negat, si Panvinium, & Basnagium excipias; quorum alter sexto, alter anno tantum undecimo id accidisse arbitratur. At neuter sane audiendus. Nam quæ ad communem sententiam oppugnandam a Basnagio præsertim asferuntur, adeo inepta sunt, ut ne refellere quidem oporteret. Et projecto nisi summa veteres Ecclesiæ Scriptores carpendi libidine abreptus Basnagius ad hæc accessisset, facile quidem intellexisset se inepte satis Judæorum ab Urbe expulsionem in undecimum Claudii annum rejicere, quod eo labente Dorti conjurationem contigisse, est a Josepho traditum. Si enim vel ipso contra Uferium adsentiente, *Crestus*, quo impulsore Judæi tumultuabantur, est ipse Christus Dominus; certe ob tumultus christianæ Religionis causa excitatos, non ob civiles conjurationes Judæos Roma exulasse fateatur necesse est. Constat præterea hanc eis a Cæsare poenam illatam fuisse ob turbas tantum, quas Urbe in ipsa, non vero in provinciis longissimo intervallo diffitis, assidue miscebant. Denique si secum animo reputasset non ob novum aliquem, memorandumque tumultum, sed quod assidue inter se tumultuarentur, Urbe Claudii edicto excessisse Judæos, non adeo quidem miratus fuisset *anno Claudii nono nullum tumultus Judaici vestigium apparere in Historia*. Cum itaque Judæos, æque ac Christianos Claudii Edictum attigisse ex ipsis Apostolorum actis compertum plane sit, vix dubitamus Petrum Apostolum hoc ipso anno Roma abiisse, quem sequenti Concilio Hierosolymitano præfuisse, paullo post videbimus.

Claudii cum
Agrippina nup-
tiaz.

Suetonius in
Claudio cap. 26.
Tacitus Annal.
lib. iiii.

3. Quamvis Claudius post Melsalinæ cædem pro concione apud Prætorianos confirmasset, *quatenus sibi matrimonia male cederent, permansurum se in cælibatu*; Agrippinæ tamen, Germanici fratris sui filiæ, illecebris plectus, eam in uxorem ducere constituit. Cum vero ad id tempus Patruum cum fratris filia conjugium incestum haberetur, subornavit proximo Senatu, qui censeret cogendum se ad ducendam eam uxorem, quasi Reipublicæ maxime interesset; dein Curiam ingressus Decretum postulavit, quo justæ inter patruos, fratrumque filias nuptiæ etiam in posterum statuerentur: Ac vix uno interposito die, nuptiarum sollempnia celebravit.

Agrippa Rex
Chalcidis crea-
tur.

4. Prodidit Josephus Bellum Judaicum cœpisse *duodecimo anno Imperii Neronis, decimo septimo autem Regni Agrippæ, Mense mayo*. Jam vero cum duodecimus Neronis annus, qui cum
anno

anno decimosextimo Agrippæ Regis concurrebat, in annum Dionysianum 66. incidat, a quo si decem & septem Regni Agrippæ detrahas, in labentem 49. pervenies; certo constat Agrippam Agrippæ filium patruo Herodi defuncto, Claudii Cæsaris indulgentia, in Chalcidis Regno hoc anno successisse.

JESU CHR.
AN. 49.

Pag. not. 2. et.
48.

JESU CHRISTI AN. 50. PETRI APOST. AN. 19.

ROM. PONT. AN. 8. CLAUDII IMP. 10.

COSS. C. ANTISTIO VETRE, ET M. SUILLIO RUFO SERVILIANO

AN. URBIS 803. OLYMP. 207. AN. 2.

1. Christi anno quinquagesimo Concilium celebratum est Hierosolymis, cui Apostoli Petrus, & Paulus, Jacobus, & Joannes una cum illius Ecclesiæ senioribus adfuerunt. Quid autem in causa fuerit, cur illa Synodus haberetur, Lucas in actis prodidit. Paulo & Barnaba Antiochiæ versantibus, *Quidam descendentes de Judæa docebant Fratres: quia nisi circumcidamini secundum morem Moysis, non potestis salvari. Facta ergo seditione non minima Paulo, & Barnabæ adversus illos, statuerunt, ut ascenderent Paulus, & Barnabas, & quidam alii ex aliis ad Apostolos, & Presbyteros in Jerusalem super hac questione. Illi ergo deducti ab Ecclesia pertransibant Phœnicem, & Samariam, narrantes conversionem Gentium, & faciebant gaudium magnum omnibus fratribus. Cum autem venissent Hierosolymam, suscepti sunt ab Ecclesia, & ab Apostolis, & senioribus, annunciantes quanta Deus fecisset cum illis. Surrexerunt autem quidam de hæresi Phariseorum, qui crediderunt, dicentes: quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare legem Moysi.*

Hierosolymis
Concilium ce-
lebrant Apo-
stoli.

Act. 14. & 15.

2. A Cerintho excitatas fuisse turbas tradiderunt Epiphanius, Philastrius, aliique veteres, quibus & recentiorum quidam accedunt: Quin tamen horum probemus sententiam, obstant Lucæ modo allata verba: *Quidam descendentes de Judæa docebant fratres: Et: Surrexerunt autem quidam de hæresi Phariseorum, qui crediderant dicentes: quia oportet circumcidi eos.* Cerinthum enim Phariseorum ducem fuisse a nemine traditur. Præterea apud Augustinum, Theodoretum, Irenæum, & Eusebium, qui de Cerintho pluribus egerunt, ne vestigium qui-

Qui questio-
nem de cir-
cuncisione agi-
taverint.

Epiph. hæres.
28. Philast. de
hæresi cap. 8.

Bar. an. 51. 5.
Nat. Alex. hist.
Eccles. sec. 1.
cap. 11. art. 5.
Cavens in Ce-
rintho.

JESU CHR.

AN. 50.

Iren. de hæresibus. Euseb. l. i. cap. 26.

Tertull. de præscript. 41.

Clem. Alexand. Stromat. lib. 7.

De tempore Concilii Hierosolym.

Act. 15.

Ad Galat. 2.

Bar. an. 51. 7.

Clericus an. 49.

Pearf. in acta Apost.

Basnagius ad an. 50. num. 4. & 5.

Cap. 2.

Estius ad cap. 2. Epist. ad Galatas.

Paulus cum Apostolis de Legis Moysæ observantia privatum confert.

dem hujus ab eo motæ seditionis occurrit. His accedit vero haud simile videri, Cerinthum hoc tempore tantum auctoritate valuisse, ut potuerit in Ecclesia tumultus excitare. Cum enim non Irenæo solum, & Tertulliano, sed vel ipsis Epiphanio & Philastrio auctoribus, post Valentinum & Carpocratem flourerit Cerinthus, facile quisque intelligit ipsum nonnisi primo extremo seculo, & altero incunte impia dogmata vulgare potuisse. *Post Carpocratem Cerinthus erupit*, inquit Tertullianus; Epiphanius vero: *Post Carpocratem sequitur Cerinthus*. Monet denique Clemens Alexandrinus primos hæresum auctores (inter quos numerandi Carpocrates, Cerinthus, Basilides &c.) *Circa tempora Adriani Cæsaris fuisse, & pervenisse usque ad ætatem Antonini natu majoris*.

3. Porro Hierosolymitanum Concilium hoc ipso anno habitum fuisse, ex eo præsertim intelligimus, quod Patres, ceterique Ecclesiæ Scriptores ferme consentiunt Pauli adventum Hierosolymam, quem Lucas memorat, ut vidimus, non alium esse ab eo, cujus Paulus ipse in Epistola ad Galatas meminit his verbis: *Deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Hierosolymam cum Barnaba, assumpto Tito*. Hæc certe fuit Patrum, & veterum Scriptorum pene omnium sententia, quam secuti sunt quotquot cum superiore, tum hac nostra ætate de hoc Hierosolymitano Pauli itinere disputarunt. Dissentit tamen Basnagius, & negat de una eademque professione Lucam, & Paulum esse intelligendos. Cum enim Lucas affirmet Apostolum Ecclesiæ Antiochenæ decreto Hierosolymam profectum fuisse; Paulus vero in Epistola ad Galatas scribat sese ad eam urbem ex revelatione contulisse; ex hac causarum varietate sibi omnino persuasit itinerum quoque varietatem evidenter ostendi. Verum dum Basnagius futili adeo ratione communem ferme opinionem oppugnandam suscepit, temere, inconsiderateque, quod ipse Baronio exprobrat, fecisse sane videtur. Quid enim, uti jamdiu Estius animadvertit, prohibet quo minus dicamus, & Divinitatis instinctu, & Antiochenæ simul Ecclesiæ mandato Paulum Hierosolymam ascendisse? Exploratum quidem est, Petrum cum divino monitu, tum legatorum Centurionis postulationibus profectum fuisse Cæsaream.

4. Deinde & illud hic prænotandum occurrit, Paulum scilicet antequam Synodo questionem publice dirimendam proponere

poneret, de eadem cum Petro, Jacobo, & Joanne privatim deliberaſſe: De re enim maxima agebatur, utrum videlicet qui ex gentibus Chriſti fidem ſuſceperant a Moſaycorum rituum obſervantia eſſent abſolvendi, an vero illos cum Evangelio cuſtodire oporteret, quod Judæorum plurimi paternæ legis & avitarum traditionum plus æquo ſtudioſi vehementiſſime contendebant. *Ascendi autem*, inquit Apoſtolus, *ſecundum revelationem, & contuli cum illis Evangelium, quod prædico in Gentibus, ſeorſum autem iis, qui videbantur aliquid eſſe, ne forte in vacuum currerem, aut cucurriſſem*: deinde: *cum cognoviſſent gratiam, quæ data eſt mihi, Jacobus, & Cephas, & Joannes, qui videbantur columnæ eſſe, dexteræ dederunt mihi & Barnabæ &c.* Paulo nimirum aſſenſi ſunt & ceteri Apoſtoli, atque a legis Moſaycæ ritibus abſolvendos eſſe fideles cenſuerunt; reſiſtentibus licet magno numero Judæis, quibus ſe neque ad horam ceſſiſſe, Paulus ibidem teſtatur.

5. His prænotatis, quæ in Concilio geſta fuerint videamus. *Convenerunt Apoſtoli, & ſeniores videre de verbo hoc*, (ideſt de quæſtione Legis Moſaycæ); *cum autem magna inquiſitio fieret, ſurgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos ſcitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, & credere. Et qui novit corda Deus, teſtimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum, ſicut & nobis, & nihil diſcrevit inter nos, & illos, fide purificans corda eorum. Nunc ergo quid tentatis Deum imponere jugum ſuper cervices Diſcipulorum, quod nec patres noſtri, neque nos portare potuimus? Sed per gratiam Domini Jeſu Chriſti credimus ſalvari, quemadmodum & illi.* Haſtenus Petrus, cujus in ſententiam, inquit Hieronymus, *Jacobus Apoſtolus, & omnes ſimul præſbyteri transferunt.* Primatus autem jure Petrum Synodo præſuiſſe, & primum ſententiam dixiſſe adeo patet, ut id vel inviti fateantur Heterodoxorum doctiſſimi; quamvis pro ſummo ſuo in Romanum Pontificem, & Pontificatum odio, ordinis tantum, uti vocant, non Jurisdictionis Petri Primatum fuiſſe falſo affirmant. *Quis porro Synodi Princeps fuerit, in dubitationem adducitur, Nos Petro potius, quam Jacobo eam aſſignamus provinciam; ut enim Petri privilegia mittamus, qui ordine ceteros eminebat Apoſtolos, Eccleſiæque tum Judææ, tum Ethnicæ conditorem egerat, quod primus de oborta quæſtione promulgarit in Synodo ſententiam, ex eo ducimus argumen-*
tum.

JEſU CHR.
AN. 50.

Galat. 2.

Concilium
Apoſtolorum,
qua forma ce-
lebratum.

Hieron. ad Au-
guſt ep. 112.
nam. 7.

Petrus Synodi
Præſes primus
ſententiam di-
cit.

JESU CHR.
AN. 50.
Ad ann. 50. 20.

tum Synodi præfecturam esse Petro assignandam. Quippe illis temporibus id moris fuit, ut primæ suffragii ferendi partes præfidis forent. Hæc ex Protestantium grege Basnagius; cui congruit Dodwellus in dissert. inter Cyprianicas septima de Unitatis Principio.

Decreta legatio ad Antiochenos.

6. Jam vero, *Locuto Petro, inquit Lucas, tacuit omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa, & prodigia in Gentibus per eos. Et postquam tacuerunt, respondit Jacobus, dicens: Simon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex Gentibus Populum nomini suo. Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scriptum est: Post hæc revertar, & reedificabo tabernaculum David, quod decedit, & diruta ejus reedificabo, & erigam illud: ut requirant ceteri hominum Dominum, & omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. Notum a sæculo est Domino opus suum. Propter quod ego judico, non inquietari eos, qui ex Gentibus convertuntur ad Deum: sed scribere ad eos, ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, a suffocatis, & sanguine. Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus, qui eum prædicent in Synagogis, ubi per omne Sabbatum legitur. His auditis, placuit Apostolis, & senioribus cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo, & Barnaba Judam, qui cognominabatur Barsabas, & Silam, viros primos in fratribus, scribentes per manus eorum. Epistola autem fuit ejusmodi:*

Epistola Apostolorum synodica.

7. *Apostoli, & seniores Fratres, his qui sunt Antiochiæ, & Syriæ, & Ciliciæ fratribus ex Gentibus salutem. Quoniam audivimus, quia quidam ex nobis exeuntes, turbaverunt vos verbis, evertentes animas vestras, quibus non mandavimus: placuit nobis collectis in unum, eligere viros, & mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba, & Paulo, hominibus qui traderunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. Misimus ergo Judam & Silam, qui & ipsi vobis verbis referent eadem. Visum est enim Spiritui Sancto, & nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc necessaria: ut abstinere ab immolatis simulacrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione: a quibus custodientes vos, bene agatis. Valet. Hactenus allata de Concilio Hierosolymitano memoriæ prodidit Lucas; verum ex Pauli epistola ad Galatas intelligimus ejusdem præ-*

præterea Concilii sententia sancitum fuisse, ut Paulus, & Barnabas Gentium, Petrus vero, Jacobus, & Joannes Circumcisorum curam susciperent: *Cum vidissent, quod creditum est mihi Evangelium præputii, sicut Petro circumcisionis (qui enim operatus est Petro in Apostolatam circumcisionis, operatus est & mihi inter Gentes) & cum cognovissent gratiam, quæ data est mihi, Jacobus, & Cephas, & Joannes, qui videbantur columna esse, dexteræ dederunt mihi, & Barnabæ societatis: ut nos in Gentes, ipsi autem in circumcisionem: tantum ut pauperum memores essemus. Quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere.*

8. Censuit itaque primum Synodus, ut a *contaminationibus*, seu ab *immolatis simulacrorum* fideles abstinere, ne videlicet *Idolothyto* polluerentur. Porro ii pollui vere putabantur, qui in *Idolio*, uti loquitur Paulus, seu loco, in quo sacrificatum Idolo fuerat, de immolatiis, & oblatis comedebant. *Nolo vos socios fieri demoniorum, non potestis Calicem Domini bibere, & calicem demoniorum. non potestis mensæ Domini participes esse, & mensæ demoniorum.* Idem quippe erat iis mensis adesse, & oblati vesci, ac sacrificio participem fieri; quod Judæis, & Christianis vetitum omnino erat. Sacrarum hujusmodi epularum & innumera occurrunt apud ethnicos scriptores exempla; & meminit in Apologetico Tertullianus: *Herculanarum decimarum, & pollutorum sumptus tabulari suppediunt, Apatariis, Dionysiis, mysteriis atticis, coquorum delectus indicentur, ad fenum cænæ Serapicæ Sparteoli excitantur.* De eisdem autem ita Canone quarto statuit Synodus An-cyrana. *De his qui sacrificare coacti sunt, insuper in templis Idolorum cænaverunt, si qui eorum cum habitu cultiori ad templa perducti sunt, atque ibi pretiosiore veste adhuc mutata, cænæ participes facti sunt Idolorum, indifferenter sumentes omnia, quæ fuerunt apposita, placuit eos inter audientes uno anno constitui, tribus autem aliis annis agere pœnitentiam.* Neque vero sacrum solum, sed communem etiam Idolothytorum usum a Concilio prohibitum existimamus. Nam si sacrificiorum, oblationumque reliquæ vel communi mensæ apponerentur, vel in macello venales prostant, iis quidem vesci fideles absque crimine potuissent: *De escis*, enim inquit Paulus, *quæ Idolis immolantur, scimus quia nihil est idolum, & omne quod in macello venit, manducate nihil interrogantes propter conscientiam; si quis vocat vos infidelium, & vultis ire, omne quod vobis apponi-*

JESU CHR.
AN. 50.

Galat. 2.
Distinctio Apo-
stolatus.

De Synodi de-
creto & Cano-
nibus.

Ad Corinth. ep.
1. 10.

Exod. 34. 15.
Valer. Max.
lib. 2. 1. Virgil.
Æneid. lib. 8.
Pollio cap. 14.
Tertull. Apolog.
39.

Ad Corinth. 2.
10.

JESU CHR.
AN. 50.

Ang. ep. 47.

Nat. Alex. Se-
cul. 1. Dissert. 9.

ponitur manducate, nihil interrogantes propter conscientiam, si quis autem dixerit hoc immolatum est Idolis, nolite manducare propter illum, qui indicavit. Cum tamen id esset imbecillioribus scandalo, & iis præcipue, qui ex Judaismo fidem susceperant; cautum idcirco ab Apostolis, ut ne in communi quoque mensa Idolothitis uterentur fideles. Jam vero cum ab Augustino quæsitum esset, an gravissima urgente fame in ipso templo pollutis cibis vesci liceret, hæc ad Publicolam respondit: *Aut certum est esse Idolothytum, aut certum est non esse, aut ignoratur. Si ergo certum est esse, melius christiana virtute respai-
tur. Si autem vel non esse scitur, vel ignoratur, sine ullo necessitatis scrupulo in usum necessitatis assumitur.* Natalis Alexander ciborum in idolio inventorum *usum absolute, & secluso scandali periculo spectatum, illicitum non esse statuit. Addit etiam, Augustinum non dixisse fidelem peccaturum, si cibos immolatiis comedit.* Quod autem christiana virtute cum laude respuitur, an sine culpa possit usurpari, uti contendit Natalis, nobis incompertum est; si enim secluso etiam scandalo innocuus esset hujusmodi cibus, christiana virtute respui non posset cum vitæ detrimento; ea quippe animi fortitudo dici non potest, quæ sine causa, aut necessitate in magnum vitæ discrimen adducit.

De abstinentia
a suffocato.

Iren. lib. 3. 12.

Tertull. de pu-
die. 12.

Cyprian. ad
Quirinum l. 3.

Pacian. de poe-
nis.

Ambrosaster in
epist. ad Galat.

9. Præter Idolothytorum, suffocati etiam constat a Synodo fuisse fidelibus esum prohibitum. Hujus quidem non meminerunt veterum plurimi, qui reliqua ceteroquin Concilii decreta recensent. Nam Irenæus hæc tantum habet: *Placuit Spiritui Sancto &c. . . Ut abstineatis ab Idolothytis, & sanguine, & fornicatione.* Tertullianus *neceffe est a sacrificiis, & a fornicatione, & sanguine . . .* & Cyprianus, *abstinete vos ab Idololatriis, & sanguinis effusione, & fornicatione.* Similiter & alii Patres, quorum omnium verba hic afferre supervacaneum arbitramur. At suffocati vocem legerunt in Apostolico Decreto Origenes, Chrysostomus, Oecumenicus ac passim Græci Patres; eaque vox ter Græcis in Exemplaribus legitur, bis actorum 15., & iterum cap. 21. v. 15: Additamentum autem tot locis irrepsisse haud vero videtur simile. Porro cur eam Patres aliquot omiserint, illud fortasse fuit in causa, quod in sanguinis prohibitionem illam etiam suffocati contineri existimarunt; non enim suffocato vesci quis poterat, nisi sanguinem simul comederet. Ceterum, cum alius prorsus esset

esset esus sanguinis in suffocato contenti, & sanguinis effusi, atque a ceteris animalium partibus sejuncti, hunc potissimum damnarunt Apostoli iis verbis *abstineatis a sanguine*.

10. Sanguinis esus non solum Levitici 17. vetitus Judæis fuerat, sed & inter præcepta Noëmo data hæc etiam leguntur: *Omne quod movetur, & vivit erit vobis in cibum: quasi olera virentia tradidi vobis omnia: excepto, quod carnem cum sanguine non comedetis: & iterum, Homo, qui comederit sanguinem, obfirmabo faciem meam contra animam illius, & disperdam eam de populo suo, quia anima carnis in sanguine est*. Ex Rabinorum disciplina hanc legem pluribus illustravit Seldenus; & ad moralia pertinere ineptissime aliquot ex heterodoxis tradiderunt, Curcellæus scilicet, & cum eo Grotius, Salmasius, Joannes Vossius, & Christianus Becmannus. Hujusmodi autem sententiæ has afferunt rationes: Præcepti antiquitatem; Animalium in sanguine eorundem animam existere; Noachi præceptum de abstinendo a sanguine ad quintum Decalogi quodammodo referri, in quo sancitum est: *Hominem non occides*; Denique sanguinis abstinentiam inter ea recenseri, quæ observatu necessaria decreto Apostolico statuuntur. Verum quid his quæso ineptius poterat excogitari? Principio enim constat plurima antiquitus Deum hominibus præcepisse in Sacrificiis, ceterisque religiosi cultus cæremoniis omnino servanda; quæ tamen licet antiquissima, ad moralia præcepta pertinere, nemo, uti quidem arbitramur, existimabit: Hinc autem facile quisque intelligit, quam futile sit, quod ex præcepti antiquitate petitur argumentum. Constat præterea non vere, sed figurate tantum, ac metaphorice dictum fuisse Animalium animam in sanguine esse, quatenus scilicet pro anima hominis, quæ peccaverat, victimarum sanguis veluti vicaria quodammodo anima expiandis sceleribus effundebatur. Postremo quamvis Apostolico decreto cautum sit, ut fideles a sanguine abstinere, non inde tamen efficitur id ad salutem fuisse absolute necessarium, sed tantum ob commune Christianorum bonum, & pacem in Ecclesia fovendam; ut scilicet fideles, qui ex gentibus crediderant, cum Judæis ex circumcissione venientibus arctius coalescerent, fraternaque caritate jungerentur: Vix enim fieri potuisset, ut Judæi, qui reliquis eo tempore fidelibus numero, & dignitate præstabant, mutuam cum iis societatem inirent, eosque ex animo diligerent, qui vetito

Tom. I.

P p

cibo

JESU CHR.
AN. 50.

De abstinentia
a sanguine.

Genes. 9.

Levit 17.

Selden de jure
nat. lib. 7. 1.

Curcell. Dia-
triba de esu
sanguinis.

Grot. in Gen.
cap. 9.

Salinas de sena-
re trapez.

Becman. exer-
cit. Theolog.
n. 26.

Gen. 8.

JESU CHR.
AN. 50.

Abſtinentia a
ſanguine ad ſe-
culum deci-
mum ſere ſer-
vata .

Can. Apoſt.

Epist. 12.
Tom. 6. Concil.
Labbe.

Leonis Imp. No-
well. 58.
Biblioth. PP.
tom. 18.

Uſperg. an.
1124 .

Nat. Alex. ſec.
1. diſſert. 10

Aug. lib. 32.
contra Fauſtum.

cibo uterentur . Id autem adeo verum eſt , ut hoc ſcandali periculo ſublato , Apoſtolicum etiam de abſtinendo a ſanguine decretum fuerit antiquatum .

II. Quamquam nos quidem non latet hanc legem non Apoſtolorum tantum ætate vigiſſe ; ſed ſequentibus quoque ſeculis ſæpius fuiſſe a Patribus inſtauratam . Inter eos , qui ſub Apoſtolorum nomine circumferuntur Canones , hic occurrit : *Si quis Episcopuſ , aut Presbyter , aut Diaconuſ , aut omnino quicumque ex Sacerdotali conſortio comederit carnes in ſanguine animæ ejus , aut a beſtiis abreptum , aut ſuffocatum , deponatur* . Eadem ſerme confirmarunt Canone 2. iv. ſeculo Concilium Gangrenſe , vi. Aurelianenſe ſecundum Canone 20. , vii. Trullana Synodus Canone 67. , viii. Zaccharias Pontifex epiſtola ad Bonifacium , ix. Synodus Wormatienſis . His congruunt libri Pœnitentiales quamplurimi , quibus addenda ſunt Patrum , Scriptorumque teſtimonia ad decimum ſere ſeculum , & ultra : Hæc enim ad Græcorum in Romanam Eccleſiam calumnias refellendas Umbertum Cardinalem publice profeſſum fuiſſe comper- tum eſt : *Antiquam conſuetudinem , ſeu traditionem majorum noſtrorum diligenter retinemus , nos quoque hæc abominamur : adeo ut ſanguine , vel quocumque morticinio , aut aquis , ſeu quacumque negligentia præfocato , apud nos aliquando veſcentibus , abſque extremo periculo vitæ hujus penitentia gravis imponatur* . Rurſus anno chriſtianæ æræ 1124. ex Latinorum diſciplina ſanguinis & ſuffocatorum uſum prohibitum fuiſſe ex Uſpergenſi Abbate intelligimus : *Anno Dominicæ Incarnationis 1124. Indictione ſecunda , Calixto Papa II. Romanæ Sedi præſidente , Otto Dei gratia Bambergenſis Eccleſiæ Episcopuſ , divino admonituſ inſtinctuſ , prædicti Apoſtoli auctoritate , & aſſenſu roboratuſ , partes Pomeranorum Paganorum cum quibuſdam civitatibus terræ Lutitiæ aggreſſuſ eſt , ut eos ab errore ſuo revocaret* . Quanam vero religione Otto teneras Pomeranorum mentes imbuir ? *Domos Idolorum non conſtruant ; Pythoniſſuſ non adeant ; ſortilegi non ſint ; ne quid immundum comedant , non morticina , non ſuffocatum , neque Idolotyrum , neque ſanguinem animalium , ne communicent Paganis* . Itaque uti minus vere a Natali Alexandro , viro alioquin doctiſſimo , affirmatum eſt , tempore Auguſtini jam abrogatam fuiſſe Apoſtolicam legem de ſanguinis abſtinentia ; ita de ejuſdem obſervantia aliquantulum ea ætate remiſſum Auguſtinuſ ipſe verbis apertiſſimis admonet : *Ubi Eccleſia gentium talis eſſe-*

effecta est, ut in ea nullus Israelita carnalis appareat, quis jam hoc Christianus observat, ut turdos, vel minutiores aviculas non attingat, nisi quorum sanguis effusus est? aut leporem non edat, si manu a cervice percussus, nullo cruento vulnere occisus est? & qui forte pauci adhuc tangere ista formidant, a ceteris irridentur. Verum si cui plura de Christianorum a suffocato, & sanguine abstinencia forte videre lubet, adeat præsertim Alexandrum, qui rem eruditissime, uti solet, est persequutus; ex acatholicis vero Seldenum, Spencerum, Basnagium.

12. Ad extremum fornicationem in Apostolico Concilio vetitam Synodicæ epistolæ verba manifeste declarant. Quamvis enim naturali quoque jure prohiberetur; cavendum tamen nova hac lege Apostoli sapientissime judicarunt, ne gentium erroribus forte decepti fideles existimarent nullo, vel saltem levi admodum crimine fornicatores obstringi. Nam eo cœcitatibus Ethnici pervenerant, ut non modo fornicationem culpæ expertem crederent, sed & in Deorum honorem impie patrarent.

13. Quod autem Paulus ac Barnabas Gentium, Petrus Judæorum ad fidem venientium curam suscipere jussi sunt, ne putet, inquit Baronius, contra divinam institutionem id esse sancitum; quasi cura totius gregis olim (quod vidimus) Petro a Christo commissæ, hujus decreto Concilii fuerit limitata, vel subtracta prædicatio ad Gentes illi divinitus impartita, quando ostenso illi calitus linteo, dictum fuit: occide & manduca; quo signo (ut ipse in hoc eodem conventu testatus est) accepit a Deo Apostolatatum in Gentes; nam ait: Viri fratres, vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit per os meum audire Gentes verbum Evangelii, & credere. Deliræ plane mentis esset, existimare ab Apostolis esse labefactatum, quod a Deo sciverant institutum. Nulla ergo abrogatio juris concessi, vel provinciarum facta est in eo Concilio limitatio. Non enim ea sic est facta divisio, ut alter ab alterius abstinere Apostolatu: alioquin & transgressor Apostolicæ Sanctionis Paulus plane habendus esset, qui non occasione quadam aliquando divertit ad Judæos, sed (quod Lucas demonstrat) ipso primo ingressu, ubi Judæi conventum agerent, requirebat, illisque Evangelium prædicabat: sic enim Philippis fecisse videmus, sic Thesalonicæ etiam sæpius, Athenis itidem, & Corinthi, idemque Ephesi frequenter; nam tres menses ibi sermones habuit in synagoga cum Judæis: id ipsum Troade, ac denique Roinæ; ubi

JESU CHR.
AN. 50.

De jure nat.
HæP. lib. 7.
De lib. ritual.
Hæb. lib. 2.

Basnag. an. 50.

Fornicatio a
Concilio veti-
ta.

Euseb. lib. 3. de
vita Constant.
cap. 55. 58.

Strabo lib. 12.
Julius Firmicus
de erroribus
prof. relig.
Joseph. l. 18. 4.

Petri Apo-
stolatus in Ju-
dæos, & Pauli
in Gentes quo
sensu accipien-
dus.

Bar. an. 51. 26.

Act. 16.

Act. 17.

Act. 18.

Act. 19.

Act. 20.

JESU CHR.
AN. 50.

licet minus liberum illi esset ex more synagogas Judæorum adire, quod retineretur sub custodia, tamen ipse continuo primores Judæorum accersivit, 'ut illis Evangelicam gratiam impartiretur. Sicque videas ipsum, cui cura Gentium credita erat, primum omnium quæsisse Judæos ad fidem adducere, atque in ea functione non modo (quod lege permissum erat) derelictas post messem spicas tantum collegisse, vel transeundo convulsisse, sed in messem adhuc integram immisisse falcem, atque Judæis primum, inde vero Gentilibus Evangelium prædicasse. Quod & ipse apud Ephesios, pro concione eos alloquens, his verbis professus esse videtur, dum ait: Vos scitis, quomodo nihil subtraxerim utilium, quo minus annuntiarem vobis, docens vos publice, & per domos, testificans Judæis atque Gentibus in Deum penitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. Sed hæc ipsa idem Apostolus in omnibus ferme suis epistolis sapius manifestat. Similiter & Petrus videtur fecisse in Gentibus: nam quo jure Paulus, cui Gentes commissæ erant, id sibi concessum putavit, eodem & Petrus, immo & potiori, ut cui totius Ecclesiæ regimen creditum esset, idem licite usurpavit. Videas ex his igitur, non jurisdictionem, nec populos esse divisos, sed procurationem quamdam, atque illorum patrocinium, fuisse distinctum, atque discretum: ceterum tam Judæorum, quam Gentium prædicationem fuisse inter eos communem constat. Quare & Hieronymus hæc in eandem sententiam litteris prodidit: occulta hic oritur quæstio. Quid igitur Petrus si invenisset ex Gentibus aliquos, non eos adducebat ad fidem? aut Paulus ex circumcisione aliquos reperisset, non eos ad Christi Baptismum provocabat? Quæ ita solvitur, ut dicamus, principale singulis in Judæos, & Gentes fuisse mandatum; ut qui defendebant legem, haberent quem sequerentur; qui legi gratiam præferebant, non deesset eis doctor & prævius. In commune vero hoc eos habuisse propositi, ut Christo ex cunctis Gentibus Ecclesiam congregarent.

Apostolatus nobilior Judæorum, quam Gentium.

Rom. 15.

14. Porro hac ratione fit manifestum, uti Baronius subdit, Paulo creditum esse Evangelium Gentium; Petro vero circumcisionis ministerium, ut honestissimo omnium titulo nobilitaretur. Eo ferme pacto, quo & Christum, qui venit omnes homines salvos facere, & apud quem non est distinctio Judæi & Græci, circumcisionis ministerium honoris causa dictum fuisse novimus. Dico Christum ministrum fuisse circumcisionis: Ita Paulus, qui de

Ju-

Judæis in eadem Epistola differens, *horum*, inquit, *erat adoptio filiorum, gloria, testamentum, & legislatio, & obsequium, & promissa: Gentes autem super misericordia honorare Deum.* Quemadmodum vero Christus Dominus noster ita dictus est minister circumcisionis, ut tamen esset pastor omnium, atque salvator; eadem pene ratione & Petrus circumcisionis administrator est appellatus, quamvis universi gregis Pastor, ac moderator a Domino esset constitutus. *De toto mundo*, scribit adposite, sapienterque Leo Magnus, *unus Petrus eligitur, qui & universarum Gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctisque Ecclesiæ Patribus præponatur: ut quamvis in populo Dei multi sacerdotes sint, multique pastores, omnes tamen proprie regat Petrus, quos principaliter regit & Christus.*

15. Quod autem de Paulo Dominus dixit: *Vus electionis mihi est iste, ut portet nomen meum coram Gentibus, & Regibus, & filiis Israel;* non id ita intelligendum putamus, ac si Gentium ante omnia, dein vero Judæorum conversioni vacare debuisset: Qui enim fieri potuisset, ut Antiochiam Syriæ cum Barnaba profectus semper Synagogas primum ingrederetur, Hebræisque Evangelium prædicaret? Quid, quod Judæis Antiochiæ Pisidiæ commorantibus hæc Paulum denunciasset, compertum est? *Vobis primum oportebat loqui verbum Dei; sed quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis æternæ vitæ, ecce convertimur ad Gentes.* Illud itaque solum Dominus significasse iis verbis videtur, fore nempe, ut Pauli prædicatione magna fieret ex Gentibus ad Christianam religionem accessio. Et sane quocumque sese contulit Apostolus, & Evangelium prædicavit, Gentes obsequentes, Judæos vero sibi semper adversantes invenit: ideoque in ea, quam Galatis scripsit, epistola, *Qui*, inquit, *operatus est Petra in Apostolatium Circumcisionis, operatus est & mihi inter Gentes:* Et rursus in priore ad Corinthios capite nono ob Gentes ad fidem adductas se Apostolum esse certo confirmat: *Non sum Apostolus? Nonne opus meum vos estis in Domino?* Interea cum Judas, & Silas Concilii epistolam ad eos, qui ex Gentibus crediderant, & Antiochiæ versabantur, deferendam accepissent; *missi descenderunt Antiochiam: & congregata multitudine, tradiderunt epistolam, quam cum legissent, gavisi sunt super consolatione: Judas autem, & Silas, & ipsi cum essent Prophætæ, verbo plurimo consolati sunt fratres, & confirmaverunt. Facto autem ibi aliquanto tempore, dimissi sunt cum*

JESU CHR.
AN. 50.
Rom. 9.

Act. 9.

Leo Serm. 4.
cap. 2. de sua
assumpt. edit.
Baller.

Paulus cur dñs.
Æus Apostolus
Gentium.

Act. 13.

Galat. 2.

1. Corinth. 9.

Act. 15. 30.

JESU CHR.
AN. 50.

Hieron. in e-
pist. ad Gal. 2.

Claudius Imp.
Neronem adop-
tat.

Tacit. lib. 12.
25.
Dio lib. 60.

cum pace a fratribus ad eos, qui miserant illos. Visum est autem Silæ ibi remanere: Judas autem solus abiit, Paulus autem, & Barnabas demorabantur Antiochiæ, docentes & evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini. Hactenus Lucas, qui cetera Antiochiæ gesta historiographi licentia, uti animadvertit Hieronymus, prætermisit; & potissimum contentionem inter Petrum & Paulum, de quibus anno sequenti nobis erit agendum.

16. Quamvis Imperium successionis jure ad Britannicum pertineret, Domitium tamen, Pallante liberto auctore, Claudius adoptavit; eumque biennio majorem natu Britannico anteposuit. Agrippinam præterea Augustam appellavit; quæ Tacito teste, ut sociis quoque nationibus vim suam ostentaret, in oppidum Ubiorum, in quo genita erat, veteranos, Coloniamque deduci jussit, quæ Colonia Agrippina ex ejus nomine dicta, uti nostra etiam ætate Ubiorum Civitas appellatur.

JESU CHRISTI AN. 51. PETRI APOSTOLI AN. 20.

ROM. PONT. AN. 9. CLAUDII IMP. II.

COSS. CLAUDIO AUG. V. ET SER. CORNELIO ORFITO.

AN. URB. 804. OLYMP. 207. AN. 3.

Paulus Aposto-
lus Petrum re-
prehendit, quod
non recte age-
ret.

Epist. ad Ga-
lat. 2.

Orf. tom. 1. hist.
Eccles. n. 49.

1. Hoc, quem ingredimur, anno Christianæ æræ quinquagesimo primo labente contigit, ut Paulus Hierosolyma Antiochiam reversus Petrum in eadem urbe versantem reprehenderet: Rem ipse in epistola ad Galatas memorat his verbis: *Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. Prius enim quam venirent quidam a Jacobo, cum gentibus edebat: cum autem venissent, subtrahabat, & segregabat se, timens eos, qui ex circumcissione erant. Et simulationi ejus consenserunt cæteri Judæi, ita ut & Barnabas duceretur ab eis in eam simulationem. Sed cum vidissem, quod non recte ambularent ad veritatem Evangelii, dixi Cephæ coram omnibus: si tu, cum Judæus sis, gentiliter vivis, & non judaice, quomodo cogis Gentes judaizare &c.* Fuerit ne Cephas, quem Paulus redarguit, alius a S. Petro, & an Petrus vere culpandus fuerit, cum antiquissima est, tum magnis difficultatibus impedita quæstio; in qua id potissimum cavendum sapienter admonet gravissimus hac nostra ætate Historiæ Ecclesiasticæ Scriptor, ne scilicet Petri culpa plus æquo exaggeretur, vel imminuatur. Adeo enim explicatu difficilis est hic Pauli locus, ut de ipsius inter-

terpretatione Hieronymus & Augustinus, ultro citroque datis litteris, inter se diu, vehementerque disputaverint; & constet præterea ad eum veluti offensionis lapidem impegisse viros alioqui doctissimos, quibus accensendus pietate, doctrina, dignitate, Eminentissimus Annalium Parens, de quo idem ferme dici posse quis forte arbitrabitur, quod ipse de Augustino pronunciavit, ubi inquit: *Non hi tantum . . . in offensionis lapidem offenderunt. Sed (quod quisque mirari debet) S. Augustinus vertex Theologorum Petrum in crimen adducit: Et paullo post: Ex his apparet plane quam scaber sit hic locus, quem nec Augustinus, (venia tanti Patris dixerim) inoffenso pede pertransiit.* Vera enim docuisse Augustinum, atque in errorem abductum Baronium fuisse, infra apparebit, postquam cum veterum, tum recentiorum ea de re sententias breviter exposuerimus.

2. Pauli verbis abutentes non superiorum seculorum, sed nostræ etiam ætatis Hæretici, eo insanix progressi sunt, ut vel Petrum hypocrisis arguerint; vel Paulum temeritatis, quod libere nimis, procaciterque Petrum objurgaverit; vel utrumque culpaverint, quod in eandem fidei regulam non convenirent. Et quidem Marcion cum Apostolorum scripta rejiceret, ex hoc loco non recta eos via incessisse, & veluti prævaricatores, & simulatores habendos esse impie contendebat. Valentinus vero, quod Apostoli inter se contendissent, delire affirmabat, eos Religionem ignorasse, neque perfectam Evangelicæ veritatis notitiam habuisse: amborum temeritatem, & audaciam vellicat Tertullianus. Porphyrius nimiam Paulo procacitatem exprobravit, quod ausus fuisset Apostolorum Principem arguere, eique in faciem resistere; cum ea potissimum & ipse ageret, quæ in Petro reprehendebat. Contra Julianus Apostata Petrum tanquam hypocrisis reum nefarie traducebat: *Cavillatur*, inquit Cyrillus, & *eximium inter Sanctos Apostolos Petrum, quem & hypocritam esse dicit, & per Paulum reprehensum, eo quod interdum Græcorum moribus vivere studuerit, interdum etiam Judæorum; ignorans plane singularem in his consilii rationem.*

3. Sed de impiorum deliramentis jam satis. Quod vero ad Catholicos attinet, magnus fuit, & est adhuc inter ipsos in Pauli loco explicando opinionum conflictus. Veterum quidam existimarunt non Petrum Apostolum a Paulo reprehensum fuisse

JESU CHR.
AN. 51.

Bar. an. 51.
n. 34.

Hæreticorum
deliria de con-
tentione Petri,
& Pauli.

Tertull. de præ-
script. 23. &
contra Marc.
lib. 4. 3.
Hier. epist. 75.

Cyrrill. Alex.
con. Julian. lib.
9. in fine.

Varia Catholi-
corum opinio-
nes.

An Cephas
idem sit ac Pe-
trus.

IESU CHR.
AN. 51.

Euseb. lib. 1.
cap. 12.

Hier. in epist.
ad Gal. Greg. M.
in Ezech. hom.
18.

Harduinus
Commentar in
Nov. Testam.
Disquisit. in
Loc. Epist. ad
Galat. 2. 10.
Boileau Disqui-
sit. Theolog. in
hunc locum Pa-
rissius 1713.

An in aliquo
peccaverit Pe-
trus.

Hieron. in epist.
ad Galat. 2. &
epist. 89. 112.

2. Cor. 12.

Galat. 2.

fuisse, sed quemdam de septuaginta Christi Discipulis nomine Cephā; atque huius sententiæ auctor Clemens Alexandrinus ab Eusebio perhibetur. Perraros nacta est fautores, eamque a Patribus ferme omnibus oppugnatam constat. Brevitati studentes, Hieronymi tantum, & Gregorii testimonia hic proferemus: *Sunt*, inquit ille, *qui Cephā, cui hic in faciem Paulus restitisse se scribit, non putent Apostolum Petrum, sed alium de septuaginta Discipulis isto vocabulo nuncupatum...* Quibus primum respondendum, alterius nescio cuius Cephæ nescire nos nomen, nisi ejus qui in Evangelio, & in aliis Pauli epistolis, & in hac quæque ipsa, modo Cephā, modo Petrus scribitur... Addit deinde totum argumentum epistolæ, quod oblique de Petro, Jacobo, & Joanne dicitur, huic intelligentiæ repugnare. Gregorius vero cognomento Magnus: *Sunt vero nonnulli, qui non Petrum Apostolorum Principem, sed quemdam alium eo nomine, qui a Paulo est reprehensus, accipiunt, qui si Pauli studiosius verba legissent, ista non dicerent.* Eandem jam prope extinctam opinionem nuper excitavit Harduinus, & singulari Dissertatione propugnandam suscepit; refellit tamen strenue Dodissimus Boileau.

4. Cum itaque vix dubitandum videatur, quin Paulus Petro in faciem restiterit, quæritur rursus, quid illud fuerit, quod reprehensione dignum Petrus præstitit. Atque ipsum ab omni culpæ labe immunem fuisse complures contendunt, quamvis non eadem omnes ratione id evincendum suscipiant. Hieronymus enim, & qui cum eo sentiunt, existimant Apostolos ex composito ejusmodi inter se dissidium simulasse, quo discipulorum utilitati consulerent. Nam cum legalium causā (ut narrat Lucas) multæ obortæ essent contentiones inter Christianos, qui ex Gentibus credidissent, & eos qui ex circumcisione ad fidem venissent; rati sunt non aufuros amplius mutire eos, qui legalia in cibis esse servanda contenderent, si Petrum ea de causā a Paulo palam reprehensum esse, ac Petrum non contradicentem, sed assentientem illi vidissent: atque ita (quod alibi de se ait Paulus: *Cum astutus essem, dolo vos capi*) ea simulatione curarunt, ut qui ex circumcisione essent, in officio continerentur; simulate enim cuncta a Petro acta fuisse, ipsius Pauli verba significare videntur, dum cuncta ab eo gesta simulationem idem Paulus appellat, sic dicens: *Et simulationi ejus consenserunt cæteri Judæi, ita ut & Barnabas adduceretur ab*

ab eis in eam simulationem. In hac fuere sententia Origenes, Didymus, Apollinaris, Eusebius Emisenus, Theodorus Heraclotes, quos omnes sanctus Hieronymus citat: adde his Joannem Chrysostomum, itemque Theodoretum, Cassianum, Theophylactum, Oecumenium, & fortasse alios, hac nimirum omnes persuasos ratione: Quomodo enim, inquiunt, fieri potuit, ut Paulus serio reprehendisset in Petro, quod sæpius ipse, oblata eadem occasione, facturum esset? vel potius quomodo postea crebrius fecisset, quod in Petro coram Ecclesia reprehendisset? Ipse quidem Paulus (ut inferius suis quibusque locis dicemus) Judaicos ritus, cum sibi ad professionem Evangelii visum est opportunum, repetiit, ac sæpius iteravit: ut cum Timotheum ex patre Gentili natum circumcidit; vel cum secundum Judaicum Nazaræorum morem retondit caput in Cenchreis; aut quando Hierosolymam reversus, ad conciliandam sibi gratiam Judæorum, antequam ingrederetur in Templum, se purificavit cum illis. Hæc omnia probe perspecta habuit Baronius, ex quo fere ad verbum exscripsimus; ipse tamen diversa prorsus ab ea, quam Hieronymus, & Augustinus amplexi sunt, ratione Petrum ab omni etiam culpæ suspicionem purgari posse sibi persuasit. *Dum ergo, ait, iidem auctores omnes in alterutram sententiam conspirarint, atque in ea convenerint, vel ea cuncta esse simulate peracta, ac sic nullum fuisse Petri peccatum (quæ Hieronymi opinio erat;) vel serio esse facta, ac sic Petrum errasse (quod Augustinus existimavit) nos neutram harum sequentes, dicimus ea nec ex composito facta, nec ea faciendo Petrum vel minimum deliquisse.* Has porro sententiæ suæ rationes profert Eius Auctor. *Exploratum est omnibus, & nemo prudens negare poterit Apostolos absque levissima culpa secundum loci & temporis rationem uti potuisse legalibus; ut & Paulus ipse sæpe fecisse conspicitur... licentius autem hæc a Petro, quam a Paulo usurpari potuisse, cum ille Judæorum, Paulus vero Gentium patrocinium suscepisset, nemo non videt: nam ea ratione major Petro, quam Paulo intercedebat cum Judæis consuetudinis usus. Si itaque nullius peccati reus est Paulus, quod sæpe legalibus usus est; multo minus redarguendus est Petrus, qui semel se cum illis immiscuit: non ergo ea ex causa a Paulo reprehendi meruit. Unum illud igitur reliquum est, quod in Petro reprehendi posset; si fortasse, quod licite facere poterat, minus opportuno loco, & tempore fecerit.*

Tom. I.

Q 9

JESU CHR.

AN. 51.

Hieronym. ut
sup.Chrys. in ep. ad
Galat. cap. 2.& de Sacerdo-
tio.Theod. in ep. ad
Galat. c. 2.Cassian. collat.
17.

Theophyl.

Oecumen. in d.
ep. c. 2.

Act. 16.

Act. 18.

Act. 21.

Baronii opinio
refellitur.Bar. an. 51. 39.
40. 41.

JESU CHR.
AN. 51.

Petrus an oportune sit usus legalibus.

cerit. Hoc igitur attentius disquiramus : in hoc enim uno totius quaestionis vertitur cardo , an quod Petro facere licitum erat , tunc temporis prudenter fecerit . Sane quidem si factum ex eventu pensetur , imprudenter nimis illud attentatum fuisse videtur : nam exemplo Petri (quod redarguit Paulus) Gentes quodammodo cogebantur judaizare ; Sed in unaquaque re aliter quod principaliter geritur , aliter quod inopinato per occasionem oboritur , considerandum est . Videamus igitur causas , quibus ad id agendum Petrus compulsus sit . Si unquam ea licentia illi utendum erat ; nullo quidem opportuniori loco , vel tempore id fieri potuisse , facile intelligemus , si exacte rei gestae historiam exquiramus : quae est hujusmodi . Veniens Petrus Antiochiam , compositis jam rebus inter Gentiles , & Judaeos , absque aliqua offensione cujuspiam cum Gentilibus edebat . Post haec accidit , ut cum quidam a Jacobo Hierosolymis venirent Antiochiam , subtraxerit se a Gentilibus Christianis : & Judaeis Fidelibus inhaerens , se judaice vivere simulaverit : cui simulationi & ceteri , qui Antiochiaerant , consenserunt Judaei , usque adeo ut etiam Pauli collega Barnabas id fecerit , & Gentiles ad id faciendum eodem exemplo quodammodo cogerentur : haec enim omnia scriptis consignata habentur a Paulo in dicta epistola ad Galatas , quae & superius recitavimus . Ex his itaque satis liquet , Petrum institutum vitae mutasse occasione Judaeorum , qui a Jacobo Hierosolymis venerant Antiochiam . Qua autem occasione id fecerit , nulla redditur , nisi quod ait Paulus : timens eos , qui ex circumcisione erant Timebat igitur Petrus , ne si ab illis nuper advenientibus Hierosolymis compertus esset gentiliter , & non judaice vivere , scandalum illis , & offensionem inferret . Rursum , pergit Baronius , si Petrus , qui susceperat patrocinium Judaeorum , ab iisdem repertus esset cum Gentilibus manducare , & communibus cum illis cibis uti ; plane non protectoris , sed desertoris partes agere creditus esset . His igitur , qui ad constandas dissensiones digni iustique videri illis poterant esse praetextus , Petrus quam primum sibi occurrendum existimans , cum haecenus (quod ait Paulus) vixisset gentiliter , & non judaice , post adventum illorum Antiochiam , subtraherebat , & segregabat se a Gentilibus , timens eos , qui erant ex circumcisione , & Judaeis inhaerens ritu Judaico visitabat . Hoc autem Petri consilium adeo prudens , & sagax , ac denique necessarium fuisse Baronio visum est , ut nec levioris peccati culpa , ipsius quidem judicio , illi ea de re
juste

juste possit adscribi . Neque Baronium quidquam movit , quod Paulus aperte testatur , se nimirum Petro in faciem restitisse quia reprehensibilis erat : Quamvis enim pugnent hæc ex diametro , Non peccavit : & reprehensibilis erat ; atque fatendum necessario videatur vel peccasse Petrum , vel esse mentitum Paulum ; Nihil tamen inde adversus ipsius sententiam concludi posse , & commode satis rem omnem explicari putavit , si animadvertatur duo in unaquaque hominis actione posse considerari ; intentionem scilicet , qua aliquid factum est , & opus ipsum , quod quale sit ab omnibus cernitur . Prioris quidem Deus tantum est iudex & vindex , opus vero tantum , quod videtur , humano judicio judicatur . Non potuit ergo Paulus reprehensibilem vidisse Petrum ex ejus animi intentione , quam non inspiceret , sed tantum ex facto , quod cerneret . In quo rursus duo adhuc sunt pensanda , opus ipsum , & quod ejus occasione provenit . Sed quod ad opus ipsum spectat ; illud quod permissum esset , quod & ipse Paulus sæpius facturum esset , nec a Paulo reprehendi poterat , nec ejus causa Petrus reprehensibilis dici . Solum ergo restat , ut Paulus reprehensibilem Petrum dixerit , quod occasione operis jure riteque ex dispensatione patrati , res , quæ reprehendenda merito foret , esset oborta ; nimirum quod ejus exemplo Gentes ad judaizandum impellerentur ; a quo quidem facto cum & animus Petri procul abesset (nam hætenus Antiochiæ Paulo ipso restante gentiliter vixerat , & dicta occasione ad Judaicos ritus ad modicum tempus deflexerat) nec peccatum inesse potuisse certissimum est . Sic igitur Petrus , qui a culpa innocens , atque immunis erat , ex dicta occasione Paulo reprehensibilis visus est : sicut & ipse Paulus etiam aliis reprehensibilis videri potuisset , si cum Timotheum Gentilem hominem circumcidit , vel more Nazaræorum caput totondit in Cenchreis , vel Hierosolymis se purificavit cum Judæis ; Gentiles Christiani , qui ea vidissent , ad id ipsum faciendum in Judaïsmum declinantes ejus exemplo fuissent impulsæ : de quibus sane idem , quod ipse Paulus de Petrum imitantibus dixit , jure dici potuisset , quod non recte ambularent ad veritatem Evangelii : sed & in ipsum Paulum quoque dici , quod ipse in Petrum , ac multo æquius ; quod cum suscepisset patrociniū Gentium , immiscens se Judaicis ritibus , suo exemplo cogeret Gentes judaizare : & quod in Petro damnasset , inconstanter admitteret : cum alioqui ea omnia Paulus absque ulla levioris criminis culpa perageret . At hæc satis

IESU CHR.
AN. 51.

esse putamus ad obscurissimas illas quæstionum caligines illustrandas: ut jam clara luce nonnisi sciens volensque errore labatur. Hactenus Baronius, quem miramur mutuas Hieronymi, & Augustini de hac quæstione Epistolas iterum atque iterum legisse, & accurate perspexisse; neque tamen adduci potuisse, ut præconceptam animo opinionem abjiceret. Secus quidem Hieronymo accidit, quem in Augustini sententiam postea descendisse ipsius scripta declarant. Et fane in priore adversus Pelagianos Dialogo explicans illa Pauli verba: *oportet Episcopum irreprehensibilem esse* fatetur Petrum sese reprehensione dignum exhibuisse: *Quod dixit irreprehensibilis, aut nullus, aut rarus. Si enim ipse Apostolus dicit de Petro, quod non recto pede incesse-rit in Evangelii veritate, & in tantum reprehensibilis fuerit, ut & Barnabas adductus sit in eandem simulationem, quis indignabitur id sibi denegari, quod Princeps Apostolorum non habuit?* Similia occurrunt & in Apologia tertia adversus Rufinum; ex quibus constat Hieronymum retractasse, quæ antea de simulato inter Apostolos dissidio in commentariis Epistolæ ad Galatas tradiderat, vehementerque ad Augustinum scribens propugnauerat. Jam vero iisdem pene armis, quibus Hieronymum vicit Augustinus, Baronium etiam, aliosque profligari arbitramur. Si enim Petrus nullo prorsus modo peccasset, *Sacra utique Scriptura, quæ ad fidem posteris edita est, admissa auctoritate mendacii, tota dubia nutaret ac fluctuaret*, uti Augustinus agebat: Siquidem apertis verbis traditum a Paulo est, Petrum non recte incesse, & reprehensibilem fuisse. Ad hæc, Baronii opinioni videtur vehementer obesse, quod nova sit prorsus, & ab eo primum excogitata. Etsi tamen aliquali antiquorum auctoritate fulciretur, quis quæso apertissimum Apostoli testimonium ceteris quibuscumque præferendum esse cum Augustino non judicaverit? Hieronymus quidem cum Origenem, Theodorum Heracleæ Episcopum, Chrysostomum, Appollinarem Laodicenum, Alexandrum, Dydimum, & Eusebium Emisenum eadem ac ipsum sensisse cognosceret, sic adversantem Augustinum urgebat: *Si igitur me reprehendis errantem, patere me quæso errare cum talibus, & cum me erroris mei multos socios habere perspexeris, tu veritatibus tuæ saltem unum ad stipulatorem proferre debebis.* Verum quid ad hæc Augustinus? Postquam animadvertit Scriptorum, quos numero septem Hieronymus testes citaverat, quatuor sal-

Bar. an. 51.
De Marca lib.
de concord. Sa-
cerd. & Imp. 3.
15.
Vasquez tom. 4.
dispo. 82.

Hier. ep. 212.

Aug. ep. 82. n.
23.

tem

tem nihili ab ipso faciendam, immo rejiciendam prorsus auctoritatem fuisse; quippe cum Apollinaris, & Alexander inter Hæreticos numerarentur, Origenem vero & Dydimum non mediocriter, nec in mediocribus quæstionibus ipse reprehendisset; Cyprianum, & Ambrosium pro sua sententia profert Augustinus, deinde: *Quamvis*, ait, *sicut ante dixi, tantummodo scripturis canonicis hunc ingenuam debeam servitutem, qua eas solas ita sequar, ut conscriptores earum nihil in eis omnino errasse, nihil fallaciter posuisse non dubitem*; Proinde cum quaeritur tertium, ut tres etiam ego tribus opponam, possem quidem, ut arbitror facile reperire, si multa legissem: verumtamen ipse mihi pro his omnibus, immo supra hos omnes Apostolus Paulus occurrit. Ad ipsum confugio: ad ipsum ab omnibus, qui aliud sentiunt, litterarum ejus tractatoribus provoco: ipsum interrogans interpello, & requiro in eo quod scripsit ad Galatas, vidisse se Petrum non recte ingredientem ad veritatem Evangelii, ei-que in faciem propterea restitisse, quod illa simulatione Gentes judaizare coge-
bat, utrum verum scripserit, an forte nescio qua dispensativa falsitate mentitus sit. Et audio eum paulo superius in ejusdem narrationis exordio religiosa voce mihi clamantem; *Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Dent veniam quilibet aliud opinantes, ego magis credo tanto Apostolo in suis, & pro suis litteris juranti, quam cuiquam doctissimo de alienis litteris disputanti.*

7. Hæc Augustinus. Cæterum etiam si Scriptorum numero & auctoritate res esset definienda, adhuc tamen Augustini sententia ceteris præstaret. Petrum enim reprehensibilem revera fuisse professi sunt præter Augustinum, & Hieronymum (quem postea sententiam mutasse jam supra monuimus) Tertullianus, Cyprianus, Ambrosiaster, sive Auctor commentarii in epistolam ad Galatas, Gelasius, Agapetus, Gregorius M. Romani Pontifices. His adde Venerabilem Bedam, Remigium Antissiodorensis, Petrum Lombardum, D. Thomam, Bellarminum, Sadoletum, aliosque, qui de Romano Pontifice scripserunt, vel commentaria in epistolam ad Galatas ediderunt; præter Natalem Alex., Fleury, Tillemontium, Dupinium, Calmetium, Ursium Cardinalem, aliosque, quos recensere non vacat. Porro quam sanctum eximiumque & justæ libertatis, sanctæque humilitatis exemplum Ecclesiæ Pastoribus in hac consensione præbuerint Apostoli, Augustinus diserte declarat: *Fidelis igitur,*

JESU CHR.
AN. 51.

August. epist.
82. n. 24.

Petrum reprehensibilem fuisse Patres tradunt.
Dial. 1. contra Pelag. & Apolog. 3. in Rufinum.
Tertull. lib. 3. contra M. rc. & de præscript.
Cyp. ep. ad Quintum 71.
Ambr. comment. in epist. ad Galat.
Gelasius de Anath.
Agap. ep. 4. ad Justin. Pelagius 11. epist. ad Episc. Isthia.

JESU CHR.
AN. 51.

Samaritarum diripiunt, & incendunt. Cumanus autem, ubi ad eum fama rei pervenerat, assumpta Sebastenorum ala cum quatuor peditum cohortibus, armatisque etiam Samaritanis, contra Judæos proficiscitur; eosque assequutus, multos quidem illorum perimit, plurimos autem vivos cepit. Tum vero Hierosolymitarum primi genere pariter ac honore, ut viderunt ad quam calamitatum magnitudinem ventum erat, saccis indutis, capitibusque cinere repletis, modis omnibus seditiosos obsecrabant, & hortabantur, ut, ob oculos positis patria diruenda, & templo flammis vastando, & ipsis cum uxoribus & liberis in servitutem deducendis, consilium mutarent, & abjectis armis quiescerent impofterum, & suas quisque domos repeterent. Cum autem ista dixissent, eos flexerunt, atque illi quidem sese disperferunt, latrones vero ad loca munita iterum reversi sunt. Atque ex eo tempore Judæa omnis latrociniis infestata erat. At Samaritarum primates Nummidium Quadratum Syriæ Præsidem, tunc Tyri degentem, adibant, & Judæos accusabant; quod vicos eorum diripuerint, atque incenderint, & non tam se ægre ferre propriam injuriam, dicebant, quam quod Romanos contempserint, ad quos judices, si quid damni acceperint, oporteret eos potius provocare, quam nunc, quasi a Romanis Imperio non regerentur, incursiones facere, quamobrem ad ipsum se venire, ab eo hoc demum impetraturos, ut vindicarentur. Et quidem hujusmodi accusationem instituebant Samaritani. Judæi vero & seditionis & pugnae auctores Samaritas extitisse ajebant, & ante omnia Cumanum ab illis muneribus corruptum, adeoque interfectorum cadem occultasse, & dissimulasse. Et Quadratus, cum ista audivisset, judicium distulit, dicens se ea de re pronunciaturum esse, postquam in Judæam venerit, & veritatem accurate magis perspectam habuerit. Et illi quidem re infecta discesserunt. Non multo autem post Quadratus Samariam venit, ubi omnibus auditis, in ea erat sententia, ut Samaritanos turbarum auctores fuisse existimaret. Quamprimum vero Judæos quosdam res novas molitos esse intellexit, captos a Cumano in cruces egit. Atque inde profectus in vicum, cui nomen Lidda, Civitati magnitudine non cedentem, cum pro tribunali sedisset, iterumque Samaritanorum causam audisset; a Samarita quodam edoctus est, certum Judæorum primatem nomine Dortum, nonnullosque cum eo novis rebus studentes, quatuor numero, populum, ut a Romanis deficerent, sollicitasse. Et illos quidem Quadratus occidi
impe-

imperavit: Ananiam vero Pontificem & Ananum ducem, victos Roman misit, factorum rationem Claudio Cæsari reddituros. Primores etiam Samaritarum & Judæorum simulque Cumanum procuratorem, & Celerem (is autem tribunus erat) jubet in Italiam ad Imperatorem discedere, illius judicio sistendos de iis quos inter se haberent controversiis. At ipse, veritus ne novi aliquid moliretur populus Judaicus, in Hierosolymitarum Urbem se confert; ipsamque pacatam deprehendit & tranquillam, festumque patrium Deo consecratum agentem: Credidit itaque nihil ab iis novatum iri, illisque in festivitate relictis Antiochiam se recepit. Cumanus autem, & Samaritanorum primores, Romam missi, diem ab Imperatore sibi constitutum accipiunt, quo causam acturi essent de rebus inter se controversis. Summoque studio pro Cumano, & Samaritis contendebant Cæsaris liberti, & amici: & Judæos sane vicissent, nisi Agrippa junior, qui eo tempore Romæ erat, cum intelligeret Hierosolymitarum Proceres non mediocriter laborare, multis precibus implorasset Agrippinam Imperatoris uxorem, ut marito persuaderet, ubi causam cognosceret, a defectionis auctoribus convenienter suæ justitiæ pœnas exigere. Claudius igitur his precibus inanteceps instructus, & paratus, quæque dicerent utrimque auditis, ut comperit Samaritas malorum duces, auctoresque extitisse, eos quidem qui ad ipsum ascenderant occidi jussit, Cumanum vero in exilium egit, atque Celerem Tribunum Hierosolymam duci præcepit, & omnium in conspectu per totam urbem trahi atque enecari. Hactenus Josephus, qui statim initio capitis sequentis addit: Claudium deinde misisse Felicem Pallantis fratrem, ut rebus in Judæa præfesset. Visum Baronio, aliisque a Josepho dissentire Tacitum, ubi prodidit Felicem, quem ipsi Roma missum Cumano successorem putant, Samaritis hoc tempore præfuisse, ejusque intempestivis remediis, ac mutuis inter se & Cumanum discordiis factum, ut Galilæorum, Samaritarumque minus coercita odia in hos tumultus erumperent: Quadratum tamen in gratiam Pallantis libertorum apud Claudium potentissimi, Felicem ejusdem fratrem in cognitione causæ, qua Cumanus damnatus est, inter Judices in Tribunal recepisse. Quæritur itaque utri horum fidem oporteat adhibere? Et Josephum quidem Rerum Judaicarum valde peritum, atque in Judæa seditionis tempore versantem Tacito præferendum omnino contendunt. Contra Baronius: *In his præsertim, quæ de Romanis pertinent magistratus*, Tacito potius credendum existi-

Tom. I.

R r

mat,

JESU CHR.
AN. 51.

Joseph. antiq.
lib. 20. 5.

Tacit. l. 12. 54.
A. 50. n. viii.

JESU CHR.
AN. 51.

Card. Naris in
Cenotaph. Pic.
dissert. 2. c. 15.
6. 13.
Joseph. de bello
Judæico l. 2. 11.

Pearson. anal.
Paul. p. 13.

Ufferius Anal.
52. 53.

mat, & Josephum ignorasse causam primariam harum dissensionum, & multos involvisse simul errores. Controversiam tamen omnem sustulit, & Josephum simul a Baronii objectionibus vindicavit strenue ingenioseque Norisius. Etenim animadvertit nusquam a Josepho dictum Felicem Roma missum Cumanum successorem, immo aperte ex libro 2. Belli Judaici cap. 11. oppositum colligi: Siquidem cum dixisset Cumanum Romæ damnatum a Claudio Imperatore, statim ait: *Post hæc Felicem Pallantis fratrem misit ad Judæos, qui eorum Provinciam cum Samaria, & Galilæa curaret, Agrippam vero de Chalcide in Regnum majus transulit, tradens ei illam quoque Provinciam quæ Felici fuisset.* Felix igitur, vel ipso Josepho auctore, antequam damnato Cumanus, Judææ imponeretur, Galilæam transamnanam, quæ Jordane, ac montibus Coelestiriæ, ac Philadelphæ includebatur, regebat; proindeque in Judæam non ex Urbe, ut minus recte Josepho impositum, sed ex Galilæa transamnana profectus est. Non itaque inter se Tacitus, & Josephus discrepant; sed utriusque mira consensus est. Pearsonius quidem alia prorsus ratione componi rem posse sibi persuasit; putavitque Cumanum bis Judæam procurasse: *Cum Cumanus, inquit, jam condemnatus esset, Felix a Claudio Procurator Judææ rursus factus est; quam cum jure gladii Provinciam unam cum Samaria, & Galilæa administraret.* Verum id nullo antiquitatis testimonio affirmatur; & constat præterea a Romanorum moribus alienum fuisse, ut quemquam uni eidemque Provinciæ iterum præficerent. Ceterum, si cui forte Norisii sententia minus probaretur, potius quam Josephum, errasse quidem Tacitum judicarem, cui sæpe alias in Judæorum rebus persequendis id accidisse exploratius est, quam ut hic oporteat demonstrare. Porro quamvis hoc labente anno Judæos inter & Samaritanos exorta seditio fuerit; eam tamen sequenti solum omanino sedatam existimamus.

JESU CHRISTI AN. 52. PETRI APOST. AN. 21.

ROM. PONT. AN. 10. CLAUDII IMP. AN. 12.

COSS. FAUSTO SULLA, ET SALVIO OTHONE.

AN. URBIS 805. OLYMP. 207. AN. 4.

Paulus a Barnaba separatur.

Act. 15.

1. Fausto Sulla, & Salvio Othone Consulibus, cum Paulus, & Barnabas Antiochiæ adhuc, Luca teste, versarentur *Docentes, & evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini; dixit ad Barnabam Paulus, revertentes visitemus fratres per univers-*

versas civitates, in quibus prædicavimus verbum Domini, quomodo se habeant. Barnabas autem volebat secum assumere & Joannem, qui cognominabatur Marcus. Paulus autem rogabat eum (ut qui discessisset ab eis de Pamphilia, & non isset cum eis in opus) non debere recipi. Facta est autem dissensio, itaut discederent ab invicem; & Barnabas quidem assumpto Marco navigaret Cyprum. Paulus vero electo Sila profectus est, traditus gratiæ Dei a Fratribus. In ejusmodi Pauli & Barnabæ dissensu visum est Hieronymo aliquid humanæ fragilitatis inesse: Paulus severior, inquit, ille clementior; uterque in sensu abundabat, & tamen dissensio habet aliquid humanæ fragilitatis. Chrysostomus tamen cum probe intelligeret Apostolos mutua caritate nec minimum dissoluta varie de Marco sensisse, neutrum culpandum existimavit: Nam & in Prophetis ait, invenimus varias sententias, & varios mores. Erat Elias austerus, Moyses vero mitis. Et hic quoque asperior est Paulus. Sed vide etiam hoc loco ejus mansuetudinem. Volebat, ut ille qui defecerat ab illis a Pamphilia, ne simul assumeretur. Sic dux quidam belli non vellet aliquem bajulum semper esse sordidum, & inter lixas: ita neque Apostolus, hoc enim & alios docuit, & illum emendavit. Et fane ad Marci emendationem plurimum contulisse ejusmodi Pauli severitatem, quæ postea consequuta sunt manifeste demonstrant. Qui enim, inquit Baronius, ut desertor militiæ in hunc modum a Paulo rejectus est, majoribus deinde assumptis spiritibus, animosior redditus, posthac inter primos ordines militavit. Hunc enim illum ipsum esse Marcum superius demonstravimus, qui postea iterum adhæsit Paulo, cujus ipse meminit scribens ad Colossenses; quem & ex Oriente per Timotheum Romam, ut sibi valde utilem in ministerio, advocavit; quem & ad Philemonem scribens, suum coadjutorem appellat. Paulum igitur non actum spiritu dissensionis, sed divino plane afflatum fuisse, dum in Marcum in præsentiarum severius agere visus est, probavit eventus.

2. Sed quid de Barnaba? Male ne ergo, sequitur deinde Chrysostomus, fecit Barnabas? minime: quoniam valde absurdum esset hoc putare. & quomodo non absurdum, ob levem causam dicere illud malum? Sed vide, quia primum quidem malum nullum fuit; nam quod divisus sit alter ab altero, magnum inde bonum provenit; quod si hoc non fuisset, haud facile relicturus alter alterum fuisset. Et infra: Mihi quidem videtur etiam diserte separatio illa facta, & quod inter se dixe-

R r 2

rint:

JESU CHR.
AN. 52.

Hier. Dial. ad-
vers. Pelag. seu
lib. 2. nu. 17.
p. 749.

Chrys. hom. 34.
in act.

Colos. 4.
2. Tim. 4.

Barnabas excu-
satur.

JESU CHR.
AN. 52.

Tillemt. not. 3.
Voss. de hist.
Gracis lib. 2. 9.

Hier. de vir.
III. 6.

Barnabæ Elo-
gium.

Martyr. Rom.
die 11. Junii.

Vide Tillemt.
n. 4. in Barnab.

rint: Quoniam ego non volo, nec tu vis; ne pugnemus, distribuamus Provincias. Et ita sibi invicem multum credentes hoc fecerunt. Volebat enim Barnabas non dejici, quod a Paulo erectum: idcirco & secessit. Volebat similiter & Paulus non infirmari quod illi visum: eapropter & ipse idem facit, ac secedit. Utinam & nos tales secessionem faceremus, & sic ad prædicandum abiremus. Jam vero Barnabam, postquam se a Pauli societate sejunxit, Assumpto Marco navigasse Cyprum, memorat quidem Lucas, sed quæ deinceps gesta illic ab eo fuerint si let omnino: Nec ulla supersunt exploratæ fidei monumenta, ex quibus quidquam de Barnabæ in posterum rebus gestis, ejus scriptis, & obitu liceat certo cognoscere. Quæ enim de Barnaba memorat Auctor Recognitionum, quæque sub Marci nomine circumferuntur ejusdem Acta, pro adulterinis, ac supposititiis jam pridem Doctorum judicio damnata sunt. Hæc tantum de Barnaba in Hieronymi libro de Viris illustribus occurrunt. Cyprius, qui & Joseph Levites cum Paulo Gentium Apostolus ordinatus, unam ad ædificationem Ecclesiæ pertinentem epistolam composuit, quæ inter Apocryphas scripturas legitur. Hic postea propter Joannem discipulum, separatus a Paulo nihilominus Evangelicæ prædicationis injunctum sibi opus exercuit. Verum quibus potissimum in locis, & quamdiu id Barnabas præstiterit, quis quæso omni antiquitatis testimonio destitutus poterit divinare? Itaque vehementer veremur, ne satis firma sit Mediolanensium traditio, qua fertur Barnabam in Italiam navigasse, & nobilissimam Mediolani Ecclesiam ab ipso fuisse constitutam. Incomperta quidem ejusmodi fuerunt Origeni, Eusebio, Rufino, Sulpicio, Ambrosio illius Ecclesiæ Episcopo, ceterisque; Nec veterum quisquam inter Apostolicas Mediolanensem Ecclesiam recensuit. Nam quod Pseudo Dorotheum, & Recognitionum auctorem hujusmodi traditionis testes citant; norunt jam omnes scripta illa Apocryphis accenseri, ideoque nihil ipsorum auctoritatem in hac disputatione faciendam esse. Denique de Mediolanensi Barnabæ Itinere, & Episcopatu, altum quoque in Romano Martyrologio silentium; cujus præstat hic verba referre: *Natalis S. Barnabæ Apostoli, qui natione Cyprius, a Discipulis cum Paulo Gentium Apostolus ordinatus, multas regiones cum eo peragravit, Evangelicæ prædicationis injunctum sibi opus exercens, postremo Cyprum profectus, ibi Apostolatuum suum glorioso martyrio decoravit. Cujus corpus, sequitur Martyrologium, tempore Zenonis Imperatoris ipso revelante repertum est.*

una

una cum Codice Evangelii S. Matthæi, sua manu descripto. Barnabam Salaminæ a Judæis lapidibus obrutum tradit Alexander monachus, cujus exstat hodieque de Barnabæ gestis & Martyrio liber. Sed cum Encomium potius, quam Historiam scripsisse videatur, & longo post tempore, quinto nimirum seculo, floruerit, idcirco non satis idoneum Apostolicæ Historiæ testem ipsum existimant. Ceterum id verissime dici potest post reperi- tum Salaminæ Apostoli corpus, in eam plerosque opinionem adductos, ut crederent ipsum eadem in urbe glorioso Martyrio vitam consumasse.

3. Præter Hieronymum, meminerunt Epistolæ Barnabæ inscriptæ Clemens Alexandrinus, Origenes, Eusebius, alique, illamque superiore adhuc seculo in Membranis latentem primus protulit Hugo Menardus; recudendam deinde pluries curarunt Vossius, Cotelierius, alique plurimi, qui doctissimis præterea adnotationibus illustrarunt. Porro magna de hac epistola cum apud antiquos, tum hodieque inter eruditos quæstio est, ac dissensio; etenim ab antiquissimis usque temporibus, Alexandrinus Clemens, & Origenes; recenti autem memoria Pearsonius, Dodwellus, Caveus, & Elias Dupin a Barnaba vere scriptam fuisse affirmarunt; alii plures, easque graves adesse causas dixerunt, cur de ejusdem auctore vehementer dubitaremus; quidam denique veluti indignam prorsus scriptionem Barnabæ abjudicarunt. Quæritur rursus quo sensu intelligenda sint Hieronymi de eadem epistola verba: *Barnabas unam ad ædificationem Ecclesiæ pertinentem epistolam composuit, quæ inter Apocryphas Scripturas legitur*. Et Cotelierius quidem, Pagius, Pearsonius in Vindiciis Ignatii contendunt ideo tantum abs Hieronymo epistolam hanc *apocrypham* dictam fuisse, quod esset extra Canonem scripturarum; ceterum non dubitasse quin esset Barnabæ tribuenda: *Barnabæ*, inquit Pearsonius, *epistolam fuisse tradit, non ipsi suppositam, aut spuriam*. Et paullo post: *ex nuda voce apocrypha nihil aliud recte infertur, ubi de libris Canonicis agitur, quam scriptum aliquod esse a Canone S. Scripturæ removendum*. Ab his tamen vehementer discrepat Natalis Alexander; cujus hæc præceteris dignissima nobis visa sunt, quæ hic afferrentur. *Apocrypha bifariam sumuntur, (ut legentibus Romanam sub Gelasio Synodum perspicuum est). Vel pro pseudopigraphis, & quorum secreti auctores atque incogniti; vel pro iis, quæ notam aliquam merentur erroris, aut im-*
pie-

JESU CHR.

AN. 52.

Boll. die 11.
Junii Suius ea
die.De epistola
Barnabæ inscri-
pta.Cotel. tom. 1.
PP. Apost.Pearf. annal.
Paul p. 44.
Caveus hist. lit-
teraria tom. 1.
Dupin tom. 3.
dissert. sur la
bible pag. 327.Hieron. de Viris
Ill. cap. 6.
Ad An. XLIX.
num. 4.
Parte 2, cap. iv.Hist. Eccles.
Sec. 1. cap. 12.
art. viii.

JESU CHR.
AN. 52.

Euseb. Hist.
lib. 3. cap. 25.
& lib. 6. cap.
13. 14.

pietatis, ideoque abscondi debent, & ignorari nec in publica versari Ecclesiæ luce, sicut libri Canonici Scripturarum, vel tractatus Ecclesiastici Sanctorum Patrum, qui inoffenso pede decurrunt. Atqui S. Hieronymus, & Eusebius non amandant epistolam Barnabæ ad Apocryphas scripturas, quia notam aliquam erroris, aut impietatis mereatur: quinimo testatur S. Hieronymus, illam ad Ecclesiæ ædificationem pertinere. Ergo censent illam Apocrypham esse, quod sit pseudepigrapha, & S. Barnabæ supposita. Quod omnino confirmat notio Apocryphorum tradita a S. Hieronymo epistola 7. ad Latam: Apocrypha sciat non eorum esse, quorum titulis prænotantur. Itaque cum S. Hieronymus hanc epistolam compositam dicit a S. Barnabæ, titulum spectat epistolæ, non rei veritatem: & statim innuit, illegitimam se prolem illam suspicari, quam inter Apocrypha recenset. Hactenus Alexander, qui sane videtur Hieronymi sensum assequutus. Nam eadem ferme sententia operis ejusdem cap. primo inter Apocryphas Scripturas repudiari affirmat Hieronymus libros quosdam Petro perperam tributos; & rursus capite septimo Periodos Pauli, & Theclæ, & totam baptizati Leonis fabulam inter apocryphas Scripturas computari. Quamlibet tamen quisque voluerit verborum Hieronymi interpretationem eligat; liberum enim lectoribus judicium relinquimus. Quod vero ad epistolæ auctorem attinet, plurima sane sunt, quæ impedire videntur, quominus Barnabæ tribuatur. Inprimis enim intelligi nulla ratione potest, cur, si hæc epistola ab Apostolo scripta revera fuit, non eam in Canonicarum Scripturarum Censum Ecclesia retulerit; atque idem prorsus de ea affirmari posse videtur, quod ad explodenda Andreæ, & Joannis apocrypha scripta protulit Augustinus: Si enim, inquit, illorum essent, recepta essent ab Ecclesia. Multa deinde in hac epistola continentur, quæ ab Apostolorum stylo, & simplici dicendi genere quam longissime distant: Nam passim offendas mysticas Sacræ Scripturæ interpretationes longius quæsitæ, Allegorias coactas, detortas, adeoque inconcinnas, fabulas de animalibus, aliaque plura, quæ vix credi potest scripta fuisse ab Apostolo, qui Sancti Spiritus, fideique lumine collustraretur. Quid quod excidium Hierosolymitanum aperte memorat, quod Barnabæ defuncto certissime contigit? Visum propterea quibusdam solum ante finem secundi sæculi Epistolam hanc suppositam esse, & in lucem publicam prodiiisse: Namque sub initium ter-

Augustinus l. 1.
contra advers.
Leg. & Prophet.
cap. 20.

tii non semel eam citavit Clemens Alexandrinus, laudavitque eodem etiam seculo Origenes; atque hæc quidem Pagii, Natalis Alexandri, & aliorum opinio fuit. Ex Acatholicis tamen Tentzelius coniecit, & pluribus probare conatus est, *Epistolam hanc Alexandria in Ægypto extremis Hadriani annis ab Alexandrino aliquo ex Judæo Christiano effectum esse*. Stephanus vero le Moyne, quem refellunt Tentzelius idem, & Guillelmus Cave, Polycarpo confidenter adjudicavit, non alia fere innixus ratione, quam quia in Codicibus Mss. cum Polycarpi epistola conjungitur, ita ut hæc fine, illa autem initio careat. Quod librariorum vitiotribuendum monuit jam Usserius. Illorum enim solo defectu factum, ut quaternione vel omisso, vel transposito in Græcis Codicibus superstitibus, & finem epistolæ Polycarpi desideremus, & principium Barnabæ. Sed hac epistola tandem seposita, rerum a Paulo gestarum historiam prosequamur.

4. Paulus itaque a Barnaba sejunctus, *electo Sila, profectus est traditus gratiæ Dei a Fratribus. Perambulabat autem Syriam, & Ciliciam confirmans Ecclesias, præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum*; ea nimirum, quæ ab Apostolis, & senioribus Hierosolymis paulo ante statuta fuerant, de abstinentia ab idolothytis, suffocato sanguine, & fornicatione, uti Lucas idem subinde testatur his verbis: *Cum autem pertransirent Civitates, suadebant eis custodire dogmata, quæ erant decreta ab Apostolis, & senioribus qui erant Hierosolymis. Pervenit autem Paulus, pergit Lucas, Derben & Lystram, & ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus filius mulieris Judææ nomine Eunice (cujus uti & aviæ nomine Lois, pietatem vehementer commendat Apostolus) fidelis, patre Gentili. Huic testimonium bonum reddebant, qui in Lystris erant, & Iconio fratres. Hunc voluit Paulus secum proficisci: & assumens circumcidit eum propter Judæos, qui erant in iis locis. Sciebant enim omnes, quod Pater ejus erat Gentilis. Dignum est, inquit Chrysostomus, ut obstupescamus Pauli sapientiam, qui tantopere pugnavit propter circumcisionem; qui omnia moverat, & non prius destitit, quam correxisset confirmatum dogma. Circumcidit discipulum: non solum alius non prohibet, sed etiam ipse hoc facit: & ita omnino ad utilitatem spectabat, & nihil cum animi præcipitatione agebat. Hunc voluit, inquit, secum egredi. Mirabile hoc quod & illum assumit.*

JESU CHR.

AN. 52.

V. Jo. Albert.
Fabricii Biblioth.
th. Eccles. pag.
42. seq.

Le Moyne in
Prolegomenis
ad varia Sacra.
Tentz Part. 1.
Exercit. select.
p. 152. seq.
Histor. litter.
Part. 1.
Patr. Apostol.
Tom. 1. p. 11.
Edit. Amst.
1698-

Paulus Timotheum circumcidit.
Act. 15 & 16.

Epist. ad Timotheum.
th. 2. 1.

Chrys. hom. 34.
in Act.

JESU CHR.
AN. 52.

August. lib. de
mend. ad con-
sent. cap. 5.

mit. Propter Judæos, inquit, qui erant in illis locis. Hæc est causa circumcidendi; non enim ferebant audire verbum ab incircumciso. Et cur? Vide opus: Circumcidit, ut circumcisionem tollat. Hæc Chrysostomus de Pauli consilio in circumcisione Timothei; Augustinus vero hanc rei ejusdem attulit causam. Ideo, inquit, Timotheus, cum in præputio vocatus esset, tamen quia de Judæa matre ortus erat, ostendere cognatis suis debebat, ad eos lucrificandos, non hoc se didicisse in disciplina Christiana, ut illa Sacramenta, quæ legis veteris essent, abominaretur, circumcissus est ab Apostolo: ut hoc modo demonstraret Judæis, non ideo Gentes non ea suscipere, quia mala sunt, & perniciose a patribus observata: sed quia jam salutis non necessaria post adventum tanti Sacramenti, quod per tam longa tempora tota vetus illa scriptura prophetis figuratibus parturivit. Nam & Titum circumcideret, cum hoc urgerent Judæi, nisi subintroducti falsi fratres ideo fieri vellent, ut haberent quod de ipso Paulo diseminarent, tamquam eorum veritati cesserit, qui spem salutis Evangelicæ in circumcisione carnis, atque hujusmodi observationibus esse prædicarent, & sine his nemini Christum prodesse contenderent: cum contra nihil prodesset Christus eis, qui eo animo circumciderentur, ut ibi esse salutem putarent. Unde est illud: Ecce ego Paulus dico vobis, quia si circumcidamini, Christus nihil vobis proderit.

Galat. 5.

Paulus visione
admonitus in
Macedoniam
transiit.

AB. 16. 5.

Hieron. de lo-
cis Hebraicis. &
Pin. lib. 5.
cap. 30.

5. Dum igitur Paulus cum itineris & laborum sociis Ecclesias visitaret, Confirmabantur fide, & augebantur quotidie numero. Transeuntes autem Phrygiam, & Galatiæ regionem, vetati sunt a Spiritu Sancto loqui verbum Dei in Asia: Cum venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: & non permisit eos Spiritus Jesu. Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt Troadem (civitatem maritimam Asiæ, quæ & Antigoniam dicta est,) & visio per noctem Paulo ostensa est. Vir Macedo quidam erat stans, & deprecans eum, & dicens: Transiens in Macedoniam, adjuva nos. Ut autem visum vidit, statim quæsiimus proficisci in Macedoniam, certi facti quod vocasset nos Deus evangelizare eis. Navigantes autem a Troade, recto cursu venimus Samothraciam, & sequenti die Neapolim, & inde Philippos, quæ est prima partis Macedoniæ civitas colonia. Ex hoc tempore nec unquam antea Lucam Paulo adhæsisse fatis probabiliter adfirmasse videtur Baronius. Ita enim deinceps loquitur ut manifeste demon-

Lucas adhæret
Paulo.

fret

stret & ipsum in Pauli comitatu fuisse . Atque Irenæus quidem ab hoc tantum tempore , cum Paulus scilicet venisset Troadem , Lucam sese illi comitem adjunxisse significat . Idcirco non strictim intelligendus Hieronymus , ubi de Luca loquens , ipsum totius peregrinationis Pauli comitem individuum appellat ; sed dicendum omnino id ab ipso affirmatum de eo , quod exinde consequutum est , tempore . Quamquam ne sic quidem id accipi debet , ac si Paulo perpetuo adhaerit , nec unquam postea , quando occasio postulasset ab ipso secesserit .

6. Porro cum Lucas prodit prohibitos fuisse Apostolos ne in Asiam , & Bithyniam irent , divinaque revelatione in Macedoniam vocatos , demonstrat non temere , aut humano consilio Apostolos huc illucque importasse Evangelium , sed divino prorsus afflatu sese ad varias regiones contulisse . Cur autem ab Evangelio alicubi prædicando divinitus prohiberentur , hanc attulit causam Origenes : *Quia tales erant auditores , in quibus nimirum & semen periret , & non posset haberi successio* . Ceterum hæc minus vere ab Origene dicta fuisse , quæ aliquanto post tempore consequuta sunt , demonstrare videntur ; Nam multos posthac Apostoli in Bithynia , & in Asia ad Christi fidem adduxerunt , illustri adeo Ecclesia Ephesi constituta . Præclare de hac disputatione Prosper ad objectiones Gallorum : *si autem aliquo modo inveniuntur homines , quibus Evangelium non fuit prædicatum , non potest dici sine iudicio Dei factum . Quod nefas est ideo reprehendere , quia non potest comprehendere* . Nec ultra progredi Christiano licet , sed ei potius cum Apostolo dicendum : *Ob altitudo sapientiæ , & scientiæ Dei ! & quis consiliarius ejus fuit ?*

7. Interea dum Philippis consisterent Paulus , Lucas , & Silas , *Die sabbatorum* , inquit Lucas , *egressi sumus foras portam , juxta flumen ubi videbatur oratio esse : & sedentes loquebamur mulieribus , quæ convenerant . Et quædam mulier nomine Lydia purpuraria civitatis Thyatirenorum colens Deum , audivit : cujus Dominus aperuit cor intendere his , quæ dicebantur a Paulo . Cum autem baptizata esset , & domus ejus , deprecata est dicens : Si judicatis me fidelem Domino esse , introite ad domum meam , & manete . Et coegit nos* . Præter Synagogas , quæ urbium moenibus contitebantur , loca etiam habebant Hebræi in suburbiis posita , quantum sabbati haberet iter , in quæ deambulantes convenirent , ac simul Deo preces offerrent . De ejusmodi locis Epiphanius agens , hæc ait : *Fuerunt quidam*

Tom. I.

S f

anti-

JESU CHR.

AN. 52.

Iren. lib. 3. c.

14.

Hieron. de
Script. Eccl. in
Luca .Qua de causa
prohibiti sunt
Apostoli , in
aliquot locis
Evangelium
prædicare .Orig. hom. 6. in
Levit.Prosper. ad object.
Gallor. n. 10.Lydia purpuraria
Christo credit .
Act. 16.Epiph. hæres.
80.

JESU CHR.
AN. 52.

antiquitus orationum loci, tum inter Judæos extra civitatem, tum inter Samaritas; velut etiam in actibus Apostolorum invenimus: ubi purpurarum venditrix Lydia Paulo occurrit, & sic quoque divina scriptura narrat, quod videbatur locus orationis esse: & accesserunt & docuerunt Apostoli mulieres, quæ illo tempore convenerant. Sed & orationis locus est in Scimis, quæ nunc appellatur Neapolis, extra urbem in campestri regione duorum ferme signorum distantia, speciem theatri præseferens, in aere & sub dio constructus a Samaritis, qui omnia Judæorum imitantur.

De Pythonissa
liberata.
Act. 16. 16.

8. Quid autem post hæc acciderit, idem Lucas declarat his verbis: Factum est autem, euntibus nobis ad orationem, puellam quamdam habentem spiritum Pythonem obviare nobis, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando. Hæc subsequuta Paulum, & nos, clamabat dicens: Isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis. Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus, & conversus spiritui dixit: præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora. Videntes autem Domini ejus quia exiit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum & Silam perduxerunt in forum ad principes: & offerentes eos magistratibus dixerunt: Hi homines conturbant civitatem nostram, cum sint Judæi, & annuntiant morem, quem non licet nobis suscipere, neque facere, cum simus Romani. Erat enim Philipporum Civitas Colonia Romanorum, uti eam appellat Plinius. Porro coloni jure Romanorum vivere cogeantur; non sic quidem Municipia, quæ suis juribus, & legibus uti poterant, ut Gellius pluribus docet. Cum ergo Philippenfes dixerunt se esse Romanos, eaque ex causa non licuisse sibi peregrinum morem accipere; jure colonorum eos esse locutos constat: nam etsi municipes itidem dicti sint cives Romani, tamen quos vellent, moribus & institutis utebantur. Cum igitur Paulus, & Silas sic ante magistratus civitatis sisterentur; Cucurrit (pergit Lucas) plebs adversus eos: & magistratus scissis tunicis eorum, jusserunt eos virgis cædi. Et cum multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem: custos autem pedes eorum strinxit ligno. Media autem nocte Paulus & Silas orantes laudabant Deum: & audiebant eos, qui in custodia erant. Horum insaniam perstringit Chrysostomus: Tu dicis, quod turbant nostram civi-

Plin. lib. 4.
cap. 11.

Gell. lib. 16.
cap. 13.

Chrysost. in
Acta Rom. 35.

civitatem; Dæmon dicit, quod annunciant nobis viam salutis: Tu dicis, tradunt nobis mores, quos non licet suscipere: Vide illos neque Dæmoni auscultantes, sed unam avaritiâ spectantes. Ceterum cum Apostoli novam Populo religionem suaderent, quod nefas Romanorum legibus erat; nil mirum in eos veluti gravissimi criminis reos, & seditionis auctores totam civitatem concitatam, & publice animadversum fuisse.

9. Porro lignum, quo memorat Lucas strictos fuisse in interiori carcere Apostolorum pedes, compertum est idem prorsus fuisse cum nervo, de quo ita lege duodecim Tabularum: *Vincito aut nervo, aut compedibus quindecim pondo*. Nervus autem ex ligno constabat foraminibus plurimis distincto, quo reorum pedes inclusi, vicinioribus, aut longioribus intervallis ita vinciebantur, ut humi jacentes, nullo modo movere se possent. Quo vero longioribus intervallis includebantur, eo majori poena vincti afficiebantur. De his vide Valefii notas in Eusebium, vel Gallonium in suo de Martyrum cruciatibus tractatu.

10. Paulus itaque & Silas, plagis acceptis, in carcerem interiori conjecti, & pedibus in nervo positus, media nocte orantes laudabant Deum, tum subito Terræmotus factus est magnus, ita ut moverentur fundamenta carceris, & statim aperta sunt omnia ostia, & universorum vincula soluta sunt. Expergefactus autem custos carceris, & videns januas apertas carceris, evaginato gladio volebat se interficere, æstimans fugisse vinctos. Clamavit autem Paulus voce magna, dicens: Nihil tibi mali feceris: universi enim hic sumus. Petitoque lumine, introgressus est, & tremefactus procidit Paulo & Silæ ad pedes: & producens eos foras, ait: Domini, quid me oportet facere, ut salvus fiam? At illi dixerunt: Crede in Dominum Jesum, & salvus eris tu, & domus tua. Et locati sunt ei verbum cum omnibus, qui erant in domo ejus. Et tollens eos in illa hora noctis, lavit plagas eorum, & baptizatus est ipse, & omnis domus ejus continuo. Cumque perduxisset eos in domum suam, apposuit eis mensam, & lætatus est cum omni domo sua, credens Deo. Et cum dies factus esset, miserunt magistratus lictores dicentes: Dimitte homines illos. Nunciavit autem custos carceris verba hæc Paulo: Quia miserunt Magistratus ut dimittamini, nunc igitur exeuntes ite in pace. Paulus autem dixit eis: Cæsos nos publice, indemnatos homines Romanos miserunt in carcerem, & nunc

Sf 2

occal-

JESU CHR.
AN. 52.

V. Tertull. A-
polog. cap. 5.

Quid esset
Nervus.

Gellius l. 70. 1.

Gallon. de cru-
ciat. martyr.
pag. 70.

Paulus &
Silas e carce-
re eduçi.
Act. 16. 26.

JESU CHR.
AN. 52.

occulte nos ejiciunt? Non ita; sed veniant, & ipsi nos ejiciant. Nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba hæc; Timueruntque audito quod Romani essent, & venientes deprecati sunt eos, & educentes rogabant, ut egrederentur de Urbe. Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam, & visis fratribus, consolati sunt eos, & profecti sunt. Hactenus Lucas. Cives Romanos vincere, facinus erat, Tullio teste, scelus verberare, prope parricidium necare & paullo ante Claudius Rhodiis jus libertatis ademerat, quod in Romanos quosdam Cives peccaverant; atque hinc factum existimamus, ut Philippenses Judices, ubi intellexerunt se in Romanos Cives animadvertisse, vehementer timuerint, humanisque eos verbis deprecati sint, ut ab urbe discederent.

Quid Thessalonicæ Paulus egerit.
Act. 17.

II. Philippis egressi Paulus, & Silas cum perambulassent Amphipolim & Apolloniam, (Macedoniæ Urbes) venerunt Thessalonicam, ubi erat Synagoga Judæorum, secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos: & per sabbata tria disserabat eis de scripturis; adaperiens, & insinuans, quia Christum oportuit pati, & resurgere a mortuis, & quia hic est Christus, quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis crediderunt, & adjuncti sunt Paulo & Silæ, & de colentibus gentilibusque multitudo magna, & mulieres nobiles non paucæ. Sui in Thessalonicam urbem adventus meminit & Paulus in priore, quam ad ipsos Thessalonicenses scripsit, epistola cap. 2. *Ipsi scitis, fratres, introitum nostrum ad vos, quia non inanis fuit. Sed ante passi, & contumeliis affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciam habuimus in Deo nostro, loqui ad vos Evangelium Dei in multa sollicitudine. Memorat præterea quanta iidem animi alacritate Evangelii prædicationem susceperint: Evangelium nostrum, inquit, non fuit ad vos in sermone tantum, sed in virtute, & in Spiritu Sancto, & in plenitudine multa: sicut scitis, quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores nostri facti estis & Domini, excipientes verbum in tribulatione multa cum gaudio Spiritus Sancti: ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia, & in Achaja. A vobis enim diffamatus est sermo Domini non solum in Macedonia, & in Achaja; sed in omni loco fides vestra, quæ est ad Deum, profecta est: ita ut non sit nobis necesse quidquam loqui. Ipsi enim de nobis annuntiant, qualem introitum habuerimus ad vos, & quomodo conversi estis ad Deum a simulacris, servire Deo vivo,*

1. Thessal. 2.

1. Thess. 1. & 2.

& vero : & inferius : Ideo & gratias agimus Deo sine intermissione : quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei , accepistis illud , non ut verbum hominum , sed sicut est vere , verbum Dei , qui operatur in vobis , & credidistis . Vos enim imitatores facti estis , fratres , Ecclesiarum Dei , quæ sunt in Judæa , in Christo Jesu : quia eadem passi estis & vos a contri-
 bulibus vestris , sicut & ipsi a Judæis . Quænam vero fuerit ejusmodi tribulatio , quam passi sunt Fideles Thessalonicæ ver-
 santes , Lucas , ex parte saltem , declarat his verbis : Zelantes autem Judæi , assumentesque de vulgo viros quosdam malos , & turba facta , concitaverunt civitatem : & assistentes domui Ja-
 sonis , quærebant eos producere in populum . Et cum non invenissent eos , traherant Jasonem & quosdam fratres ad principes civitatis , clamantes : Quoniam hi qui orbem concitant , & huc venerunt , quos suscepit Jason : & hi omnes contra decreta Cæsaris faciunt , Regem alium dicentes esse Jesum . Concitaverunt autem plebem , & principes civitatis audientes hæc : & accepta satisfactione a Jason , & ceteris , dimiserunt eos . Fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum & Silam in Beræam . Hucusque Lucas de rebus Thessalonicæ gestis . Sed & de conversatione Pauli & Silæ , cum essent Thessalonicæ , nolumus illud præterisse , quod idem Paulus ad eos scribens inculcat his verbis : Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis , sicut scitis , neque in occasione avaritiæ , Deus testis est : nec quærentes ab hominibus gloriam , neque a vobis , neque ab aliis . Cum possemus vobis oneri esse , ut Christi Apostoli : sed facti sumus parvuli in medio vestrum , tamquam si nutrix fo-
 veat filios suos . Ita desiderantes vos cupide , volebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei , sed etiam animas nostras , quoniam carissimi nobis facti estis . Memores enim estis , fra-
 tres , laboris nostri , & fatigationis : nocte & die operantes , ne quem vestrum gravaremus , prædicavimus vobis Evangelium Dei . At non solum hæc , sed & omnes præterea , quæ in se & Si-
 lam concitatae sunt postea persecutiones , prædixit : Commemorat id ipsum Paulus eadem epistola , ubi ait : Nemo moveatur in tribulationibus istis ; ipsi enim scitis , quod in hoc positi sumus . Nam cum apud vos essemus , prædicebamus vobis , passuros nos tribulationes , sicut & factum est , & scitis . Hæc omnia prætermissa sunt a Luca , qui neque cetera recensens , numquam in-
 nuit se una cum illis fuisse , nec prima pluralis numeri perso-
 na

JESU CHR.
 AN. 52.

Act. 17.

1. Thes. 2.

1. Thes. 3.

JESU CHR.
AN. 52.

na loquitur, uti antea fecerat: Idcirco par est credere ipsum a Paulo alio amandatum fuisse prædicandi Evangelii causa, ad eum iterum rediturum; quod Timotheo, Tito, aliisque Pauli discipulis sæpe accidere consuevit. Hinc admirabilem in Sacro Scriptore modestiam facile cognoscas, tum quod quæ præsens non vidit, compendio brevi perstrinxerit, ne vel in minimo veritas periclitaretur; tum etiam quod res a se gestas, rebus tantum Pauli narrandis intentus, obvolutas silentio præterierit.

Quid Berceæ
Paulus egerit.
Act. 17.

12. Quæ postea Paulo, & Silæ acciderint cum Thessalonica advenerunt Berceam ejusdem Provinciæ civitatem, idem Lucas in hunc modum recenset: *Cum venissent, in Synagogam Judæorum introierunt: hi autem erant nobiliores eorum, qui sunt Thessalonica, qui susceperunt verbum in omni aviditate, quotidie scrutantes scripturas, si hæc ita se haberent. Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum gentilium honestarum, & viri non pauci. Cum autem cognovissent in Thessalonica Judæi, quia & Berceæ prædicatum est a Paulo verbum Dei, venerunt & illuc, commoventes & turbantes multitudinem. Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt eum usque ad Athenas: & accepto mandato ab eo ad Silam, & Timotheum, ut quam celerriter veniret ad illum, profecti sunt. Paulus autem cum Athenis eos expectaret, incitabatur spiritus ejus in ipso, videns idolatriæ deditam civitatem. Disputabat igitur in synagoga cum Judæis, & colentibus, & in foro, & per omnes dies ad eos qui aderant. Quidam autem Epicurei, & Stoici Philosophi discebant cum eo, & quidam dicebant: Quid vult seminator verborum hic dicere? Alii vero novorum Dæmoniorum videtur annunciator esse; & apprehensum eum ad Areopagum duxerunt. Quo fine atque consilio, non est ambiguum: Duxerunt, ait Chrysostomus, non ut discerent, sed ut punirent. Ibi erant judicia sanguinis; gravissimi quippe sceleris reus habebatur Athenis quisquis vetustam religionem improbaret, aut novam civitati inferret. Insignis est in hanc rem Josephi locus: Et quia existimantibus Atheniensibus Solem esse Deum, Anaxagoras eum saxum igneum asseruit, paucorum sententia morte damnatus est; & adversus Diagoram Melium talentum decreverunt ei, qui occideret eum, quoniam eorum mysteria deridere ferebatur. Protagoras autem, nisi cito fugisset, comprehensus occisus fuisset, quod dubium de Diis Atheniensium conscripisse putabatur.*

Chrysost. in Act.
hom. 38.

Joseph. contra-
App. lib. 2.

tabatur. Nil itaque mirum Paulum Apostolum Athenis reum mortis habitum fuisse, cum eorum Deos omnino aspernaretur; & uni tantum vero Deo, Cæli & Terræ conditori servientem esse palam & publice profiteretur.

13. Antequam vero Paulum suæ causæ patrocinantem coram amplissimo senatu audiamus, pauca de celeberrimo Areopagitarum conventu præmittenda. Nomen quod attinet, a loco, in qua coibant, quique *Martis Saxum*, seu *rupes* Græce appellabatur, ortum esse plerique arbitrantur; quamvis nonnulli aliam ejusmodi appellationis causam afferant. *Vocatus est Areopagus*, inquit Suidas, *quod in Saxo & loco editiore est forum*. Arius vero, *quod de cædibus judicatur, quibus præest Mars*. Ab antiquissimis usque temporibus, Moysis nempe tempore, & regnante Athenis Cranao, Magistratum hunc fuisse ea in urbe institutum tradiderunt Baronius, Capellus, Seldenus, Marshamus, & omnes pene Chronologi, Eusebiani Chronici auctoritatem sequuntur. Sunt tamen, qui putent recentiori multum ætate, & Solonis consilio constitutum. Atque hæc sane Ciceronis, & Plutarchi opinio fuit. *Quamvis*, inquit ille, *Themistocles jure laudetur, & sit ejus nomen quam Solonis illustrius, citetur Salamis clarissimæ testis victoriæ, quæ anteponatur consilio Solonis ei, quo primum constituit Areopagitas; non minus præclarum hoc, quam illud judicandum est*. Plutarchus vero: *Plurimi igitur, ait, Areopagitarum Curiam ad Solonem, uti diximus, referunt auctorem, quibus adstipulari videtur, quod nusquam meminerit Draco Areopagitarum, vel eos appellaverit*. Ut ut de hoc sit, summa certe integritatis, & prudentiæ laude floruit hic Atheniensium Senatus, eaque fuit apud omnes æstimatione, ut Cicero Romanam Curiam Areopagi nomine, veluti insigni quodam titulo, decoraverit; & Galienus Augustus, Trebellio teste, *Areopagitarum cuperet ingeri numero, contempta prope Republica*. Qui sapientia, virtute, genere, & opibus ceteris præstarent, hi tantum in ordinem deligebantur: Potissimum vero Magistratus illi, qui novem viri dicebantur, aut etiam sex viri, idest, Thesmothetæ in Areopagi Concilium quotannis adoptari solebant. De Areopagitarum numero non constat; illorum tamen probabilior nobis videtur opinio, qui putant cum Budæo Areopagitas certo numero circumscribi non potuisse. Ter tantum in singulos menses ad judicia conveniebant, nimirum quarto Kal., tertio, ac pridie.

JESU CHR.
AN. 52.

De nomine, antiquitate & auctoritate Areopagi; atque judiciorum forma.

V. Aug. de Civit. Dei lib. 18. 10. & Vives in Commentario.

V. Basnagium ad A. 51. n. 42. Cicero De offic. lib. 1. n. 75.

Plut. in Solone.

Cicer. lib. 1. ad Attic. Ep. 2.

Trebellius in Gal. cap. 2. Nicephor. lib. 2. cap. 20.

Bud. in Pand.

Bud. Loc. cit.

JESU CHR.
AN. 52.
Valer. Max.
lib. 4. cap. 6.
Aelianus lib. 5.
cap. 15.

die. *Quid quisque Atheniensium ageret, aut quonam quaestu sustentaretur, diligentissime ab iis inquiri solebat, ut homines honestatem, vitæ rationem memores reddendam esse, sequerentur.* In eos, qui consulto mortem alicui intulissent animadvertabant; atque impios castigabant severissime: Qui erant causam dicturi, non oratorum more verbisque ad persuadendum compositis, sed simplici rei gestæ narratione id facere jubebantur; & si forte eloquentiæ illecebris vel paululum indulgissent, præconis voce silentium eis protinus indicebatur. Ne porro miserando reorum, qui semper aderant, adspectu commoverentur, ipsa nocte, nullis admotis luminibus judicia exercebant, summoque silentio tabellarem quisque dabat sententiam.

Pauli oratio in
Areopago.

14. Adductus itaque Paulus in Areopagum, & causam in amplissimo & frequenti senatu dicere iussus; *Stans, inquit Lucas, in medio Areopagi, sic ait: Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiones vos video. Præteriens enim, & videns simulacra vestra, inveni Aram, in qua scriptum erat: Ignoto Deo. Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis. Deus autem qui fecit mundum, & omnia quæ in eo sunt, hic Cæli & Terræ cum sit Dominus, non in manufactis templis habitat, nec manibus humanis colitur, indigens aliquo, cum ipse det omnibus vitam & inspirationem, & omnia: fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definiens statuta tempora, & terminos habitationis eorum, quærere Deum, si forte attrectent eum, aut inveniant: quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum. In ipso enim vivimus, & movemur, & sumus, sicut & quidam vestrorum poetarum dixerunt: Ipsius enim & genus sumus. Genus ergo cum finis Dei, non debemus æstimare auro, aut argento, aut lapidi, sculpturæ artis, & cogitationis hominis, Divinum esse simile. Et tempus quidem ignorantia despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus, ut omnes ubique pœnitentiam agant, eo quod statuit diem, in quo judicaturus est Orbem in æquitate, in vitro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum a mortuis.*

Athenienses te-
naciissimi Deo-
rum cultores.

15. Hæc in Areopago Paulus, qui perdifficilem sane provinciam suscepit. Quomodo enim fieri poterat, ut Athenienses toto orbe usque adeo celebres, ut & Romanis ipsis leges dedissent, has ipsi in re maxima, nimirum cultu divino, a barbaro homine, Judæo scilicet, acciperent; & qui prædicaretur ab eo Judæus homo crucifixus, idem Deus esse crederetur?

retur ? At Paulus prudenter admodum divino afflatus spiritu causam egit : cum enim probe sciret se a multis veluti novorum dæmoniorum annunciatorem traduci, quod Jesum Christum prædicaret; ne novum aliquod Numen inducere sed potius antiquam ipsorum religionem asserere videretur, ex eorumdem Theologia ad insinuandum verum Dei cultum mira sagacitate sibi aditum patefecit, atque titulo, quo ara publice posita inscribebatur, in medium adducto, suis eos testibus convincere aggressus est. Quod porro ad Atheniensis aræ inscriptionem pertinet, hæc habet Hieronymus: *Inscriptio autem aræ non ita erat, ut Paulus asseruit: Ignoto Deo: sed ita: Diis Asiæ, Europæ & Lybiæ, Diis ignotis & peregrinis. Verum quia Paulus non pluribus Diis indigebat, sed uno tantum, ignoto Deo singulari verbo usus est.* Ab Hieronymo in eo tantum Oecumenius dissentit, quod ait non *Diis*, sed *Deo ignoto & peregrino* in ara scriptum fuisse. Adsentior equidem Aram Athenis extitisse cum ea, quam Hieronymus & Oecumenius asserunt epigraphæ; namque Athenienses ignotis quoque Diis aras dedicasse memorant Apollonius Thyanæus apud Suidam, Pausanias, alique; at in illa, cujus meminit in concione Paulus, aliam fuisse inscriptionem ab ea, quam idem Apostolus protulit ne vix quidem possumus suspicari. Quamvis enim Paulus (quod quæso quis dixerit) de inscriptione mutanda cogitasset, non potuisset sane, quin sibi calumniæ, vel impudentiæ notam imponeret. Enim vero Ignotum Deum publice Athenis cultum aperte testatur Lucianus, vel quivis alius sit auctor, antiquus certe, Philopatridos: *Nos autem, inquit, illum Athenis ignotum inventum adorantes, & manus ad cælum tollentes gratias illi agamus.* Ethnicus præterea homo apud eundem *Per ignotum Athenis* jurat. Accedunt Clemens Alexandrinus, & Chrysostomus, qui aram Deo Ignoto sacram Athenis fuisse confirmant. Athenienses etenim cum superstitionibus, quantum vix credi poterat, addicti essent, non modo Ignotis omnium gentium Diis, sed & Ignoto omnium Deo aras publice constituerant.

16. Porro cum veterum Philosophorum placitis receptum esset unum Deum esse, invisibilem, imperceptibilem, eundemque innominatum, & ineffabilem; hunc arbitramur sub titulo *Ignoti Dei* Athenienses coluisse, eadem prorsus ratione, qua Samaritani Idola simul cum vero Deo colebant, atque Alexander Severus Imperator in Larario Christum, Abraham, & Orpheum venerabatur. Eruditione quidem, sapientiaque se omni-

Tom. I.

T t

bus

JESU CHR.
AN. 52.

Hieron. in epist.
ad Tit. cap. 1. p.
707. tom. 7.

Oecum. in acta
Apost. cap. 7.

Pausan. lib. 5.

Clem. Alex.
Strom. lib. 5.
Chrys. in act.
hom. 38.

De Deo Athe-
nis ignoto.

JESU. CHR.
AN. 52.

bus præstare Athenienses existimabant; adeo tamen a veri Dei cognitione aberant, ut illum prorsus ignorarent. Idcirco vere sapienterque Clemens Alex. *non enim*, inquit, *de Deo dicunt aliquid philosophi, sed suas affectiones Deo attribuentes exponunt*. Merito itaque potuit ab Atheniensibus Ignotus appellari, ea ferme ratione, qua *incertum* eundem dixit Trebellius, & *innominatum* vocat eum Cajus apud Philonem in legatione: *Vosne estis Diis invisī, qui me omnium confessione Deum declaratum soli aspernamini, mavultisque vestrum innominatum colere*; Huc accedit non proprio aliquo nomine, uti falsa Ethnicorum numina, verum Deum designatum fuisse; immo vetitum Judæis augustum Dei nomen proferre: *Quisquis autem*, ait Philo, *nominaverit nomen Domini, capitalis esto: o dictum bene, vir sapientissime. Solus hausisti sapientiam, nominare gravius credidisti, quam execrari*. Philoni congruit Justinus: *Deum ineffabilem nemo unquam nomen habere dicat, si quis vero id audeat dicere, delirat solidissime*. Vere igitur Paulus in Areopago professus est: *quod vos ignorantes colitis, hoc ego annuncio vobis*; ac proinde vos ad veræ religionis cultum instituo. At illi: *cum audissent*, inquit Lucas, *resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam vero dixerunt; Audiemus te de hoc iterum. Sic Paulus exivit de medio eorum. Quidam vero viri adhaerentes ei crediderunt, in quibus & Dionysius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alii cum eis. Damarim Dionysii uxorem fuisse Patres tradunt; sic Amase-nus: Tantum abest, ut idiota ille ac rudis, quod ad externam sapientiam spectat, aliquid dicendo peccaverit, ut etiam Senatus ejusmodi principem Dionysium, una cum uxore dictis acquiescentem converterit*; Ambrosius quoque in Epistola ad Vercellenses: *Siquidem*, ait, *etiam Dionysius Areopagites, cum Damaris uxore sua, aliisque multis credidit*; Denique Chrysostomus. *Areopagita ille supersticiosissima urbis illius civis, nonne cum uxore, audita tantum Pauli concione, illum secutus est?*

Phil. de vit.
Mof.

Apol. 2. pag. 94.

Act. 17. 32.

Ambr. ep. 63.
num. 22.

Chrys. de Sa-
cerd. lib. 4.

Timotheum
Theſsalonicam
Paulus mittit.

1. Theſſ. 2.
& 3.

17. Postquam vero favente Christo Paulus egressus est Areopago, cum aliquantulum adhuc temporis Athenis permansisset, Timotheum inde Theſſalonicam abire jussit. Memorat id ipse in priore ad Theſſalonicenses epistola: *Vos enim estis gloria nostra, & gaudium, propter quod non sustinentes amplius, placuit nobis remanere Athenis solis: & misimus Timotheum fratrem nostrum & ministrum Dei in Evangelio Christi, ad confir-*
man-

mandos vos, & exhortandos pro fide vestra, ut nemo moveatur in tribulationibus istis: ipsi enim scitis, quod in hoc positi sumus. Nam cum apud vos essemus, prædicebamus vobis passuros nos tribulationes, sicut & factum est, & scitis. Propterea & ego amplius non sustinens, nisi ad cognoscendam fidem vestram: ne forte tentaverit vos is qui tentat, & inanis fiat labor noster. Hæc Paulus; qui postea, Auctore Luca, venit Corinthum, & inveniens quemdam Judæum, nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priscillam uxorem ejus (eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma) accessit ad eos, & quia ejusdem erat artis, manebat apud eos, & operabatur, erant enim scenofuctoriæ artis. De Claudii edicto egimus A. 50., cui illud Orosius alligat, ideoque uno, aut altero abhinc anno Corinthum Aquila venerat: quod autem nuper illuc venisse tradit Lucas, de superiori æque ac de labenti anno intelligi commode potest. Porro Paulum non Corinthi tantum, sed & aliis in locis victum manuum suarum artificio sibi quæsisse compertum est; Id etenim se fecisse Thessalonicæ aperte scribit. Hoc ipsum postea, Ephesi cum moraretur, egisse etiam ipse testatur ubi ait, ipsi scitis, quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministraverunt manus istæ; & ad Corinthios scribens: laboramus, inquit, operantes manibus nostris. Hanc autem sui instituti rationem aliquando reddidit: Non inquieti fuimus inter vos: neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore, & in fatigatione, nocte & die operantes, ne quem vestrum gravaremus: Non quasi non haberimus potestatem, sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam & cum essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, nec manducet. Audivimus enim inter vos quosdam ambulare inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes. Iis autem, qui ejusmodi sunt, denuntiamus & obsecramus in Domino Jesu Christo, ut cum silentio operantes, suum panem manducent. Ne igitur aliquam, vel levem saltem occasionem daret oblatrandi, ac dicendi, Evangelii prædicationem prætextum quemdam honestum fuisse Orbis circumeundi, lucri captandi gratia, ac quæstus faciendi; ideo necessarium quoque cibum sibi manuum labore comparandum Apostolus existimavit; idque ceteris discipulis imitandum proposuit. Et factum Barnabam ab hoc Pauli instituto nec minimum

JESU CHR.
AN. 52.

AB. 18.

Ad Thessal. 2. 3.
Act. 20.

1. Cor. 4.

2. Thess. 3.

Paulus victum
sibi comparat
manuum labore.

JESU CHR.
AN. 52.
1. Cor. 9.

recessisse, declarat idem Paulus in priore ad Corinthios epistola his verbis: *Nunquid non habemus potestatem manducandi & bibendi? Et paullo post: Aut ego solus, & Barnabas, non habemus potestatem hoc operandi? Quis militat suis stipendiis umquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte ejus non manducat?* Deinde post multa id genus inculcata: *Sed, inquit, non usi sumus hac potestate, sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Evangelio Christi.* Quod autem Paulus cum nobilitate, tum doctrina insignis artem exercuerit, ex Rabbiorum disciplina factum est. Pervulgata quippe est hæc illorum sententia: *Quid debet Pater filio? eum circumcidere, redimere, legem docere, uxorem ei comparare. Rabbi Juda dixit, qui non docet filium suum opificium, perinde est ac si furem eum faceret.* Sed quodnam Pauli opificium fuerit, cognoscimus ex Luca: enim nempe scenofactoriæ arti, nimirum tabernaculis ex pellibus consuendis operam dedisse. Hujusmodi enim tabernaculis usos fuisse milites testatur Tacitus, qui illa *Pelles* ideo nominavit: *Retentus est omnis exercitus sub pellibus: &* in epistola Valeriani ad Zozomionem Syriæ Procuratorem, Claudio dantur *Pellium tentoriarium decuriæ triginta*; Quare Origenes *Paulus*, inquit, *arte erat faber tabernaculorum*: Et paulo inferius: *sicut illi ex piscatione piscium piscatores hominum facti sunt, ita & iste a faciendis tabernaculis terrenis, ad cælestia construenda tabernacula translatus est.* De eodem Chrysostomus hæc eleganter: *At, inquit, Tabernaculorum texendorum artifex hic non Siciliam modo, atque Italiam, verum universum terrarum orbem, verbum Dei prædicans, peragravit? cum interim artem non intermitteret, sed vel tum quoque pelles consueret, & officinæ suæ præesset: neque enim ea res patricos, aut magnates offendebat: idque jure optimo.*

Quam artem
exerceret Pau-
lus.

Tacit. lib. 13.
8.

Trebellin Clau-
cap. 14.
Origenes hom.
17. in num.

Chrys. st. hom.
2. in ep. ad
Rom.

Clerici & Mo-
nachi in inuicem
operibus vac-
cant.

Clem. Const.
lib. 2. cap. 67.

18. Hinc factum, ut deinceps Episcopi, Presbyteri, & potissimum Monachi manuum opera non dedignarentur: Monet id Auctor constitutionum sub Clementis nomine: *Qui in Ecclesia juvenes estis, curate in omnibus rebus necessariis sedulo ministrare; cum omni sanctitate operi vestro vacate, ut omni tempore & vobis & egentibus suppeditare possitis; ne Ecclesiam Dei oneretis. Etenim nos quoque vacantes verbo Evangelii, subcivitas horas non negligimus. Alii enim ex nobis piscatores sunt, alii scenarum artifices, alii agricolæ, nec unquam otiosi simus.*

Inf-

Insignis præterea est de hac eadem re Epiphaniï locus, silentio non prætereundus: *Illi tametsi e Sacerdotum numero sint, ad sanctissimi sui secundum Deum in Christo Patris exemplum, Paulum Apostolum intelligo, non omnes quidem, sed plerique tamen, ad susceptum divini verbi prædicationem externam manuum operum adjungunt: quamcumque demum artem adepti sint, quæ nec a dignitate sua, nec ab Ecclesiæ cura, quam perpetuam gerunt, abhorreat. Ut ipsorum conscientia præter illum Divini verbi prædicandi laborem, propriarum manuum fructum ferens, ac cum sibi ipsi, tum fratribus & egentibus, operis sui quæstum impertiens voluptate perfundatur: hoc est, tam primitias & oblationes, quam quod manuum suarum opera lucelli quæsierit, cum proximis suis ultro pro ardenti in Deum amore communicet.* Neque asceticæ vitæ institutum veteres Monachos ab opere manuario prohibebat. Celeberrimo Ascetarum Patri Antonio fratres sollicitè panem mittebant; Ipse tamen ne iis oneri esset, a nonnullis qui ad ipsum veniebant, petiit, sibi ut ligonem, bipennem, & frumenti modicum afferrent. Quibus allatis, & campo circa montem peragrato, locum haud ita amplum, sed aptum invenit, quem coleret, in quem etiam, quod rigandi fons esset uberrimus, semina sparsit. Quo singulis annis factò, satis inde panis sibi suppeteret lætabatur, nec ulli quidquam exhiberet molestia, neque oneri se ulli in re qualibet esse. Aliud ex Sozomeno exemplum lubet afferre: Serapion juxta Arsenoiticam Præfecturam vixit, mille circiter Monachos regens. Quos omnes ita instituebat; ut propriis laboribus victum sibi compararent, & aliis indigentibus subministrarent. Messis autem tempore, pretio conducti fruges metebant, & frumentum, quod ipsis sufficeret, recondebant, & aliis Monachis gratis dabant. Constat præterea ne vel ipsos Abbates a labore manuum abstinuisse. Hæc enim de Equitio memoria prodit M. Gregorius: *Julianus defensor Roma ad deducendum Abbatem Equitium missus, ubi esset, requisivit. Qui dixerunt, in Valle hac, quæ Monasterio subjacet, fœnum secat.* De Stephano quoque testatur: *Quod messim, quam sua manu secuerat, ad aream deduxerit.* Quid multa? Monachorum mores ita ob oculos ponit Augustinus: *Nemo quidquam possidet proprium, nemo cuiquam onerosus est: operantur manibus ea, quibus & corpus pasci possit, & a Deo mens impediri non possit.* Opus autem suum tradunt eis, quos Decanos vocant, eo quod

JESU CHR.
AN. 52.
Epiph. h. 80.
n. 6.

Athan. Vit.
ant. lib. 2. pag.
481.

Sozom. lib. 6.
cap. 2.

Greg. Dial. 1. 1.
cap. 4.

Dialog. lib. 4.
cap. 19.

August. de
Mor. Eccl. cap.
31.

JESU CHR.
AN. 52.
Aug. de Oper.
Monach. c. 28.

quod sint denis præpositi . Quamobrem in otiosos Monachos Sanctissimus ille Pater his verbis invehitur : Hostis humani generis tam multos hypocritas sub habitu Monachorum usquequaque dispersit , circumeuntes Provincias , nusquam missos , nusquam fixos , nusquam stantes , nusquam sedentes . Alii membra Martyrum , si tamen Martyrum , venditant : alii fimbrias & phylacteria sua magnificant : alii parentes vel consanguineos suos in illa vel illa regione se audisse vivere , & ad eos pergere mentiuntur , & omnes petunt , omnes exigunt aut sumptus lucrosa egestatis , aut simulata pretium egestatis .

Agrippa ma.
jori Regno do.
natur .
Joseph. l. 20. 5.

19. Anno Imperii sui duodecimo , ait Josephus , Claudius Agrippam donavit Philippi Tetrarchia , & Batanea , adjuncta his Trachonitide cum Abila , quæ Tetrarcha Lysia fuerat , Chalcidem vero ei abstulit , cum jam Dynasta illius fuisset quadriennio . Agrippa vero eodem tempore Azizo Emesensorum Regi Drusillam Sororem matrimonio junxit , quæ postea , Azizo relicto , Præfidi Judææ Felici nupsit . Hanc cum marito Paulum de Evangelio differentem audivisse , meminit Lucas : *Veniens Felix cum Drusilla uxore sua , quæ erat Judæa , vocavit Paulum &c.*

Act. 25.

Tacit. lib. 12.

Furius Scribonianus , quasi finem Principis per Chalcæos scrutaretur , uti refert Tacitus , in exilium actus est ; factumque Senatus Consultum de Mathematicis Urbe & Italia pellendis . Præterea cum Pallanti Cæsaris liberto , cujus arbitrio omnia in aula gerebantur , præter ornamenta Prætoria , Senatus decrevisset sextertia centies quinquagies (tercenta scilicet & septuaginta scutorum millia) ille honore contentus pecuniam recusavit ; rei que memoriam publico monumento inscribendam curavit . *Est via Tiburtina , inquit Plinius , intra primum lapidem monumentum ita inscriptum . Huic Senatus ob fidem , pietatemque erga Patronos ornamenta prætoria decrevit , & H.S. centies quinquagies cujus honore contentus fuit .* Hæc Plinius , qui jure quidem ejusmodi libertorum ornamenta , Claudii fatuitatem , & Senatus adulationem deplorat : Namque proditum est a Svetonio Cæsarem libertis adeo addictum fuisse , ut non Principem se , sed ministrum ageret ; atque illorum cujusque studio ac libidine , honores , exercitus , impunitates , supplicia largiretur .

Plin. lib. 7.
ep. 29.

Sveten. in
Claud. c. 29.

JESU

JESU CHRISTI AN. 53. PETRI APOST. AN. 22.

ROM. PONT. AN. 11. CLAUDII IMP. 12. ET 13.

COSS. DEC. JUNIO SILANO ET Q. HATERIO ANTONINO.

AN. URBIS 806. OLYMP. 208. AN. 2.

JESU CHR.
AN. 53.

1. Cum Paulus esset Corinthi, ubi per annum cum dimidio substitit, *Disputabat*, inquit Lucas, *in Synagoga per omne Sabbatum*, interponens nomen Domini Jesu, *suadebatque Judæis & Græcis*. Cum venissent autem de Macedonia Silas, & Timotheus, instabat verbo Paulus, testificans Judæis esse Christum Jesum. Contradicientibus autem eis, & blasphemantibus, excutiens vestimenta sua dixit ad eos: Sanguis vester super caput vestrum: mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam. Et migrans inde intravit in domum cujusdam, nomine Titi Justi, colentis Deum, cujus domus erat conjuncta Synagoga. Crispus autem Archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua; & multi Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur. Dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo: Noli timere, sed loquere, & ne taceas; propter quod ego sum tecum, & nemo apponetur tibi, ut noceat te: quoniam populus est mihi multus in hac civitate. Sedit autem ibi annum, & sex menses, docens apud eos verbum Dei. Cur vero inde Paulus abierit, mox memorat ipse Lucas: Gallione autem Proconsule Acajæ, insurrexerunt uno animo Judæi in Paulum, & adduxerunt eum ad Tribunal, dicentes: Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum. Incipiente autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos: si quidem esset iniquum aliquid, aut facinus pessimum, o viri Judæi, recte vos sustinerem; si vero quaestiones sunt de verbo, & nominibus, & lege vestra, vos ipsi videritis, Judex ego horum nolo esse. Et minavit eos a Tribunali. Apprehendentes autem omnes Sosthenem principem Synagoga, percutiebant eum ante tribunal, & nihil Gallioni cura erat. Paulus vero cum adhuc sustinisset dies multos, fratribus valefaciens, navigavit in Syriam, & cum eo Priscilla, & Aquila, qui sibi totonderat in Cenchris caput: habebat enim votum. Devenitque Ephesum, & illos ibi reliquit.

Pauli gesta
Corinthi.

Act. 18.

Paulus coram
Gallione Asiæ
Proconsule si-
situr.

2. Antequam cetera a Paulo Corinthi gesta memoremus, prænotandum arbitramur, Gallionem Asiæ Proconsulem, ad cujus Tribunal Judæi tumultuantes Paulum deduxerunt, fra-
trem

De Gallione
Asiæ Procon-
sule.

JESU CHR.
AN. 53.

Seneca pref.
in lib. 4. natu-
ral. quæst. epi-
stol. 104.

1. ad Corinth. 1.

De gestis a
Paulo, dum
Corinthi esset.

Ad Corinth. 1.
cap. 1. 15. &
16.

2. Corinth. 12.
Binas epistolas
ad Thessaloni-
censes scribit.

trem fuisse L. Annæi Senecæ; atque ideo Gallionem dictum, quod a Gallione Senatore fuerat adoptatus. Ejus sæpe cum laude meminit Seneca, eumque, utpote natu majorem, Dominum suum appellat: *Illud mihi in ore erat Domini mei Gallionis, qui cum in Achaja febrem habere cœpisset, protinus navem ascendit, clamitans non corporis, sed loci morbum esse.* Ceterum Gallion, quamvis religione Ethnicus, suo laicos magistratus exemplo docet, ne se spiritualibus rebus, & christiano- rum de fide controversiis immisceant: *Si quidem, aiebat, esset iniquum aliquid, aut facinus pessimum, o viri Judæi, recte vos suslinerem, si vero quæstiones sunt de verbo, & nominibus, & lege vestra, vos ipsi videritis, Judex ego horum esse nolo.* Jam vero Paulum, cum Corinthi versaretur, baptizasse Crispum, Cajum & Stephanæ domum intelligimus ex priore ipsius ad Corinthios epistola: *Gratias ago Deo, quod neminem vestrum baptizavi, nisi Crispum, & Cajum, ne quis dicat, quod in nomine meo baptizati estis. Baptizavi autem & Stephanæ domum, ceterum nescio si quem alium baptizaverim, non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare.*

3. Sed & prodigia ac signa plurima ad evangelicam doctrinam confirmandam ab se ibidem edita fuisse idem Paulus ad Corinthios scribens testatur: *Signa tamen Apostolatus mei sunt super vos in omni patientia, in signis, & prodigiis, & virtutibus. Quid est enim, quod minus habuistis præ ceteris Ecclesiis?* Denique dum Corinthi esset, utramque epistolam ad Thessalonicenses scripsit; priorem scilicet, cum in eam urbem Silas, & Timotheus advenissent: *Nunc autem, inquit Apostolus veniente Timotheo ad nos a vobis, & annuncians nobis fidem, & charitatem vestram, & quia memoriam nostri habetis &c.* Alteram vero non multo post; Cum enim Paulus cognovisset a nonnullis Pseudo Apostolis cælesti revelatione simulata nuntiatum Thessalonicensibus fuisse instare diem Domini, idest mundi finem, idque supposita ipsiusmet epistola ab impostoribus confirmari; quod eos vehementer perturbaverat: Ut hisce malis quantocyus occurreret, alteram eisdem epistolam scribendam existimavit, qua postquam ad mala æquo animo perferenda hortatus est, mox hæc subjungit: *Rogamus autem vos fratres per adventum Domini nostri Jesu Christi, & nostræ congregationis in ipsum, ut non cito moveamini a vestro sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per*
epistola

epistolam tamquam per nos missam: quasi instet dies Domini; neque quis vos seducat ullo modo. Ad extremum admonet, ut se subtrahant a fratribus inordinate ambulanti- bus, illis scilicet, qui nihil operantes, sed curiose agentes, ex Evangelio lucrum captabant, vel otiosam vitam ducebant. Non solum autem in postrema, sed & in priore epistola fideles docuit, ut manuum labore sibi victum compararent; & tandem manu sua subscripsit: *Salutatio mea manu Pauli.*

JESU CHR.
AN. 53.

4. Ceterum Thessalonicensibus iterum scribens Apostolus eos potissimum admonuit, ut quæ ore tenus ipsis tradiderat memoria retinerent: *Itaque fratres, ait, state, & tenete traditiones, quas didicistis sive per sermonem, sive per epistolam nostram.* Quare Chrysostomus: *perspicuum est, inquit, quod non omnia tradiderunt per epistolam, sed multa etiam sine scriptis, & ea quoque sunt fide digna. Quamobrem Ecclesiæ quoque traditionem censeamus esse fide dignam. Est traditio? nihil quæras amplius.* Basilii vero, eundem Paulinæ epistolæ locum enarrans, hæc simili sententia adnotavit: *Apostolicum autem arbitror esse etiam in non scriptis traditionibus inhaerere. Laudo enim, inquit ad Thessalonicenses, vos quod omnia mea meministis, & quemadmodum tradidi vobis, traditiones tenetis:* deinde argumentum erudite persequens ex majorum traditione demonstrat Spiritum Sanctum, Deum appellari debere. Epiphanius quoque, *oportet, inquit, & traditione uti; non enim omnia a divina Scriptura accipi possunt: quapropter aliqua in Scripturis, aliqua in traditione Sancti Apostoli tradiderunt; quemadmodum dicit Apostolus: Sicut tradidi vobis; & iterum: Sic doceo, sic tradidi Ecclesiis: & si continetis, nisi frustra credidistis.* His congruunt plerique Patrum, qui Pauli verba eodem omnino sensu accipienda esse docuerunt. Enim vero non in recitato tantum epistolæ ad Thessalonicenses loco, sed & alibi id ipsum de traditione servanda idem Apostolus insinuat; Nam & ad Corinthios scripsit in hæc verba: *Laudo autem vos fratres, quod per omnia memores mei estis, & sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis; & post alia: Ego enim accepi a Domino quod & tradidi vobis: quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradebatur &c.* Verum quo tempore, vel qua ratione hæc illis tradidit, certe cum apud illos versaretur, neque scripto, sed sermonibus tantum monens ipsos ad fidem instituit. Quæ igitur non scriptura, sed sermone

De traditionibus Apostolorum.

Chrysost. in 2. e-
pist. ad The. B.
homil. 4.

Basil. ad Am-
philoc. de Spir.
Sanct. 29.

Epiph. hæc. 61.

JESU CHR.

AN. 53.

1. *Timoth. 6.*

2. *Timoth. 1.*

3.

Iren. lib. 3. c. 3.

August. epist.

54. ad Januar.

Council. Trident.

sess. 4.

Ulp. de iust. &

jure Digest. lib.

6. *Plato de leg.*

lib. 6.

Jus non scriptum legibus antiquius.

Philo de Abra-

hamo in prin-

cip.

tantum servanda esse docuerat, ea, cum Thesalonicensibus scriberet, *traditiones* nominavit; *Deposítum* autem in epístola ad Timotheum: *O Timothee, depositum meum custodi*; ac iterum: *Bonum depositum custodi*. Apostolicum vero depositum traditiones esse monuit jamdiu Irenæus. Præterea non aliqua modo oretenus tradidisse Paulus commemorat, sed & alia etiam se in posterum traditurum Corinthiis pollicetur: *Cetera autem, cum venero, disponam*. Hinc scite Augustinus: *Illu, inquit, quæ non scripta, sed tradita custodimus, quæ quidem toto terrarum orbe servantur, datur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenariis Conciliis, quorum est in Ecclesia saluberrima auctoritas, commendata, atque statuta retineri*. Constat itaque, nonnulla ab Apostolis sine scripto tradita Ecclesiæ fuisse, quæ sancte ac religiose custodiret; atque merito a Tridentina Synodo adnotatum: *Veritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis Spiritu Sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt*. Atque id quidem in omni bene instituta Republica usuvenisse compertum est. Lacedæmones enim, Athenienses, Romanos, aliosque ad Rempublicam recte administrandam non modo scriptis legibus, sed non scriptis etiam, iis scilicet, quæ majorum consensione probatæ, ac communi usu receptæ essent, usos fuisse, neminem latet. *Jus nostrum constat aut scripto, aut sine scripto*, inquit Romanæ jurisprudentiæ consultissimus Ulpianus, atque eadem de Græcis testatur Plato: Hebræos quoque, præter jus scriptum, & traditiones habuisse, quas Deuterofes vocabant, exploratius est, quam ut hic oporteat confirmare.

5. Quin immo constat certissime hujusmodi traditiones scriptis legibus antiquitate præstare; Etenim si primam legum originem animo repetas, facile intelliges ex insitis a Deo in mente hominum naturæ legibus jura universa fluxisse. Invenies præterea Hebræos a priscis usque temporibus cum Sacra, tum civilia omnia traditionibus composuisse usque adeo, donec scriptas a Moyse leges acciperent. Quare: *Prisci illi, inquit Philo, ante leges singillatim proditas non scripto jure usi, pari felicitate, ac facilitate vixerunt, ut merito quis dicere possit leges scriptas nihil aliud esse, quam vitarum Patrum commentarios, in quibus eorum dicta, factave narrantur: nam illi scholas nullas frequentaverant, nullis præceptionibus usi fuerant, sed a se ipsis instituti, doctique ordinem naturæ sunt sequuti; quæ lex est pro-*
culda-

proculdubio antiquissima omnium, quam ipsi jus summum, fastique rati esse totam vitam suam ultro ei subdiderunt.

6. Verum non omnium traditionum eadem est auctoritas, idemque nomen: Quæ a Christo Domino Apostolis traditæ, ab ipsis in Ecclesiam descenderunt, *Divinæ* dicuntur; atque hujus generis sunt, quæ ad materiam, & formam Sacramentorum pertinent, veluti Confirmationis, & Ordinis, quæ licet in Sacris Scripturis definitæ non sint, ab Apostolis tamen, & a Christo Sacramentorum Auctore earum originem esse repetendam minime dubitamus. Quas porro Apostoli Successoribus commendarunt, eas *Apostolicas* nominamus, cujusmodi sunt certæ in Sacramentorum administratione preces ritusque, quorum usus ubique, semperque viguit: Quadragesimale Jejunium, Dierum festorum observatio, & si quæ sunt alia hujus generis; quorum quidem Apostolica Scripta expresse non meminerunt; nos tamen ex Apostolorum institutione ad nos usque derivasse plane fatemur. Rursus *Ecclesiasticas* traditiones eas appellamus, quibus exempli causa Cæremonias quasdam in eorundem Sacramentorum celebratione observare jubemur, ab opere certis anni diebus abstinere, jejunare, atque alia hujusmodi, quæ Ecclesiastica sane traditione sunt constituta. Sunt denique traditiones, quæ *humanae* dicuntur, eæque si utiles, retinendæ quidem sunt pro temporum, & locorum circumstantiis; secus improbandæ. His præter modum, & impie additos fuisse constat Phariseos, quibus idcirco Christus: *Quare, ajebat, vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram.* Tot autem, inquit Hieronymus, erant Phariseorum traditiones, quas vocabulo græco *Deuterofes vocabant*, & *aniles fabulæ*, ut eas *evolvere nequeam*. *Neque enim libri patitur magnitudo, & pleraque tam turpia sunt, ut erubescam dicere.* Verum, quæ ab Apostolis in Ecclesiam descenderunt, traditiones, perpetuaque observantia veluti consecratæ summa semper apud fideles in veneratione fuerunt, hæ non secus ac leges ab Apostolis latæ suspiciendæ sunt; namque, ut ait Tertullianus: *Certe prior anima, quam littera, & prior sermo, quam liber, & prior sensus, quam stylus.*

7. Errant igitur, & quidem vehementer Novatores, & quotquot cum iis sentiunt, dum furore quodam obcæcati quid quid ex sacra Scriptura non percipitur, continuo aspernantur, & abjiciunt, atque nisi a se ipsis velint dissidere, eos sane

V u 2

opor-

JESU CHR.

AN. 53.

Traditionum
diversa genera.Matth. 15;
Marc. 7.Hieron. epist.
121. n. 10. ad
Algas. pag. 577.Tertull. de te-
stim. animæ
cap. 5.Hæretici tra-
ditiones re-
puunt.

JESU CHR.
AN. 53.

August. contra
epist. Manich.
cap. 5.

Iren. lib. 3. cap.
2. adversus hæ-
res.

oportet & Symbolum Apostolicum, & ipsam divinitus inspiratam Scripturam abjicere; quippe cum hanc sola demum traditione ab Apocryphis libris certo secernamus. Qui itaque his se finibus coercent, & premunt angustiis, ii quidem ab omni fidei regula excidant necesse est, neque ipsis Apostolorum scriptis, quibus tantummodo innitendum clamitant, uti possunt. Unde enim, quæso, iisdem constabit hæc illa eadem esse, quæ Apostoli, vel Evangelistæ scripserunt, non vero alia illorum nomine dolose supposita, nisi Ecclesiæ auctoritate, qua ab Apocryphis divinitus inspirata secernimus? Quare ad rem nostram adposite Augustinus: *Ego, inquit, Evangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesiæ commoveret auctoritas*. Porro Ecclesia non ex simplici sane Scriptorum titulo, aliaque fallaci ratione, quæ certa essent, atque germana Apostolorum opera adeo firmiter constituit; sed ex sola ferme, eaque indubia traditione didicit, docuitque. Cum itaque Scripturarum fundamentum sit ipsa traditio; eo convulso totam desuper structam molem collabi, quis non facillime intelliget? Enim vero dum nostri temporis Novatores Divinas, & Apostolicas traditiones nefarie abjiciunt, veteres sane Hæreticos imitantur: namque Valentinianos, Gnosticos, Marcionitas, aliasque hujusmodi pestes, idem ferme præstitisse auctor est Irenæus. *Cum enim, inquit, ex scripturis arguuntur, in accusationem convertuntur ipsarum scripturarum, quasi non recte habeant, neque sint ex auctoritate, & quia variæ sint dictæ, & quia non possit ex his inveniri veritas ab his, qui nesciant traditionem. Non enim per litteras traditam illam, sed per vivam vocem, ob quam causam, & Paulum dixisse: Sapientiam autem loquimur inter perfectos, sapientiam autem non mundi hujus. Et hanc sapientiam unusquisque eorum esse dicit, quam a semetipso adinvenit, fictionem videlicet, ut digne secundum eos sit veritas, aliquando quidem in Valentino, aliquando autem in Marcione, aliquando in Cerintho, deinde in Basilide: Unusquisque enim ipsorum omni modo perversus semetipsum regulam veritatis depravans, prædicare non confunditur. Cum autem ad eam iterum traditionem, quæ est ab Apostolis, quæ per successiones Presbyterorum in Ecclesiis custoditur, provocamus eos, adversantur Traditioni... Evenit itaque neque Scripturis jam, neque Traditioni consentire eos. Adversus tales certamen nobis est. Arianos quoque traditiones rejecisse, prodit ipsorum Coriphæus Maximinus apud Augustinum:*

num: Si quid de divinis Scripturis protuleris, quod commune est cum omnibus, necesse est ut audiamus. Hæc vero voces, quæ extra Scripturam sunt, nullo casu a nobis suscipiuntur. Cum ipse Dominus monet nos, & dicat: Sine causa colunt me. docentes mandata, & præcepta hominum. De Arianis testatur Epiphanius *Hæresi* 75; de Eunomianis Basilius *lib. de Spiritu Sancto* cap. 27. & 29. De Pelagianis vero Pelagius ipse apud S. Augustinum *lib. de Natura & Gratia* cap. 39.: Credamus igitur quod legimus, & quod non legimus, nefas credamus adstruere. Constat præterea Nestorianos Beatam Virginem *Theotocos* dicere noluisse, quod illa vox in Scripturis non extaret; atque Eutychem in Concilio Chalcedonensi act. 1. impie clamasse: *In qua Scriptura jacent duæ naturæ?* Eodem in luto hæserunt Iconomachi, Petrobusiani, Waldenses Wiclefistæ; atque hos, egregios profecto magistros, sequuntur Sociniani, Lutherani, Calvinistæ.

8. Verum Catholica Ecclesia divinitus edocta non Apostolorum modo Scriptis, sed & Traditionibus fidem, ac disciplinam contineri testatur, atque ideo utrisque a primis usque temporibus usa est. Quamobrem Irenæus: *Quid, inquit, si neque Apostoli quidem Scripturas reliquissent nobis? nonne oportebat ordinem sequi traditionis, quem tradiderunt iis, quibus committebant Ecclesias? Cui ordinationi assentiunt multæ gentes Barbarorum eorum, qui in Christum credunt, sine charactere, vel utramento scriptam habentes per Spiritum in cordibus suis salutem, & veterem traditionem diligenter custodientes, in unum Deum credentes fabricatorem Cæli, & Terræ, & omnium, quæ in eis sunt, per Jesum Christum.* Et paullo post: *Hanc fidem qui sine litteris crediderunt, quantum ad sermonem nostrum barbari sunt; quantum autem ad sententiam, & consuetudinem, & conversationem propter fidem, perquam sapientissimi sunt, & placent Deo conversantes in omni justitia, castitate, & sapientia.* Irenæo consentit Tertullianus, qui traditionum usum, & auctoritatem his disertissimis verbis exponit: *Hæc si nulla scriptura determinavit, certe consuetudo roboravit, quæ sine dubio de traditione manavit. Quomodo enim usurpari quid potest, si traditum prius non est? Etiam in traditionis obtentu exigenda est, inquit, auctoritas scripta: Ergo quæramus, an & traditio non scripta non debeat recipi. Plane negabimus recipiendam, si nulla exempla præjudicent aliarum*

JESU CHR.

AN. 53.

August. collati.
cum Maxim A-
riano tom. 8. p.
649.

In quo traditio
Scripturæ præ-
stet.

Iren. lib. 3. 4.

Ritus Ecclesie
traditione inve-
sti.

Tertull. de co-
ren. cap. 3.

IESU CHR.
AN. 53.

rum observationum, quas sine ullius Scripturæ instrumento, solius traditionis titulo exinde consuetudinis patrocinio vindicamus. Denique ut a baptismo ingrediar: aquam adituri ibidem, sed & aliquanto prius in Ecclesia sub Antistitis manu contestamur, nos renuntiare diabolo, & pompæ, & Angelis ejus: dehinc ter mergitamur, amplius aliquid respondentes, quam Dominus in Evangelio determinavit. Inde suscepti, lactis, & mellis concordiam prægustamus. Exque ea die lavacro quotidiano per totam hebdomadam abstinemus. Eucharistiæ Sacramentum, & in tempore victus, & omnibus mandatum a Domino etiam antelucanis cætibus, nec de aliorum manu, quam præsidentium sumimus. Oblationes pro defunctis, pro natalitiis, annua die facimus. Die dominico jejunium nefas ducimus, vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Paschæ in Pentecosten usque gaudemus. Calicis, aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxie patimur. Ad omnem progressum atque promotum, ad omnem aditum, & exitum, ad vestitum, & calceatum, ad lavacra, ad mensas, ad lumina, ad cubilia, ad sedilia, quæcunque nos conversatio exercet, frontem Crucis signaculo terimus. Harum, & aliarum ejusmodi disciplinarum, si legem expostules scripturarum, nullam invenies: traditio tibi prætendatur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix: rationem traditioni, consuetudini, fidei patrocinaturam, aut ipse perspicies, aut ab aliquo, qui perspexerit, disces. Hæc Tertullianus, antequam ad Montani castra transfiret, de iis, quæ ante Montanum in Ecclesia Catholica ex traditione invaluerant, de Baptismi scilicet, & Eucharistiæ Ritibus, de oblationibus pro defunctis, de Crucis signo, aliisque, in quibus Novatores ab Ecclesia Catholica tantopere dissentiunt.

Patrum testimonia, quibus traditionis necessitas evincitur.

Euseb. lib. 3. 36.

9. Atque ad traditionum necessitatem, & summam in Ecclesia auctoritatem confirmandam hætenus allata sufficere plerisque fortasse, nec injuria, videri poterit; monet tamen rei magnitudo, ut perpetuam de ea Patrum consensionem ostendamus. Ignatius itaque celeberrimus Antiochenorum Episcopus, & Martyr ad id potissimum fideles hortabatur, ut nimirum Apostolorum traditionibus firmiter inhaerent: *Cum per Asiam*, inquit Eusebius, *sub accuratissima satellitum custodia ductaretur, singularum nihilominus civitatum, quas ingrederetur, Ecclesias sermonibus, & cohortationibus suis confirmans, monebat in primis, ut sibi a pravis Hæreticorum opinionibus cauerent.*

verent, quæ tunc primum in lucem emergere cum cepissent, copiosius pullulabant. Hortatusque est, ut Apostolorum traditionibus tenaciter inhaererent; quas quidem ad certiore posteritatis notitiam testimonio suo confirmatas, scriptis mandare necessarium duxit. Similia prorsus docuit Papias, Joannis Apostoli auditor, cujus hæc sunt verba apud eundem Eusebium: *Quod si quis interdum mihi occurrebat, qui cum senioribus versatus fuisset, ex eo curiose sciscitabar, quanam essent Seniorum dicta: quid Andreas, quid Petrus, quid Philippus, quid Thomas, quid Jacobus, quid Joannes, quid Matthæus, quid ceteri Discipuli Domini dicere soliti essent; quidnam Aristion, & Joannes Presbyter Discipuli Domini prædicarent? Neque enim ex librorum lectione tantam me utilitatem capere posse existimabam, quantum ex hominum adhuc superslitum viva voce.* Polycarpus præterea, Joannis ejusdem Discipulus, de miraculis Domini, ac de doctrina, prout ab iis, qui verbum vitæ conspexerant, acceperat, eodem prorsus modo referebat, *in omnibus cum Scriptura Sacra consentiens*, uti auctor est Irenæus in Epistola ad Florinum, qui addit: *Hæc ego divina mihi largiente clementia tunc studiosius audiebam, non in charta, sed in corde meo audita describens: eademque per Dei gratiam assidue repetito, ac revolve.* Non omnis igitur doctrina Domini scriptis continetur; sed quædam ore tenus ab ipso Apostolis tradita, quæ suis hi Successoribus commendarunt ceteris in posterum perpetuo transmittenda. Hinc idem Irenæus: *Traditionem*, ait, *Apostolorum in toto Mundo manifestabam, in omni Ecclesia adest prospicere, omnibus qui vera velint audire: Et rursus: in Ecclesia Romana omnium Ecclesiarum maxima, & antiquissima, eam, quæ est ab Apostolis, traditionem, & enunciatam hominibus Fidem, per successiones Episcoporum, ad sua usque tempora pervenisse; cujus vi traditionis confundantur omnes, qui quoquo modo, vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cecitatem, & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt.* Memorat deinde Clementem, qui tertio ab Apostolis loco Romanum Episcopatum sortitus est, *vidisse ipsos Apostolos, & contulisse cum eis, cum adhuc insonantem prædicationem Apostolorum, & Traditionem ante oculos haberet.* Tum infra refert: *Cum Clementis Papæ ætate dissensio non modica inter Christianos Corinthi exorta esset, scripsisse Romanam Ecclesiam potentissimas litteras Corinthiis, quibus eos ad pacem*

IESU CHR.
AN. 53.

Papias apud
Euseb. lib. 3.
39.

Apud Euseb. lib.
5. cap. 20.

Iren. lib. 3. ad
vers. hæres. cap.
3.

JESU CHR.
AN. 53.

pacem congregavit, & reparavit fidem eorum: Annunciavitque, quam in recenti ab Apostolis acceperant Traditionem, docentem unum Deum omnipotentem, Factorem Celi, & Terræ. Quæ postquam prodidit Irenæus, Hunc Patrem, subdit, Domini nostri Jesu Christi ab Ecclesiis annunciari, ex ipsa Scriptura, qui velint, discere possunt; & Apostolicam Ecclesiæ Traditionem intelligere, cum sit vetustior Epistola his, qui nunc falso docent, & alterum Deum, super Factorem horum omnium, quæ sunt, commentiantur. Rursus recensita duodecim Romanorum Pontificum successione, a S. Petro scilicet ad Eleutherium: Hac ordinatione, inquit, & successione, ea quæ est ab Apostolis in Ecclesia Traditio, & veritatis præconizatio pervenit usque ad nos. Et est plenissima hæc ostensio, unam & eandem vivificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis usque nunc sit conservata, & tradita in veritate. Denique ubi de S. Polycarpo, quem ab Apostolis edoctum fuisse præmonet, & conversatum cum pluribus, qui Dominum nostrum viderant, affirmavit: Hunc docuisse semper, quæ ab Apostolis didicerat, quæ & Ecclesiæ tradidit, & sola sunt vera, & testimonium &c. Toto deinceps capite demonstrat, duplicem esse fidei regulam, sacram nimirum Scripturam, & traditionem; & utramque oppugnandis hæresibus necessariam, atque ab iis, quibus æterna salus cordi est, amplectendam. Sed Irenæo tandem dimisso, Clementem Alexandrinum audiamus, qui non solum in Hypotyposeon Libris aperte testatur Pantenum Magistrum suum quæcumque a majoribus accepisset, & traditiones, quas posteris reliquissent, exposuisse; sed & in libris Stromatum pluribus in locis vim traditionis adstruit, ac potissimum libro 6. Cognitio autem, inquit, ipsa est, quæ per successionem ad paucos ex Apostolis, absque scriptis tradita pervenit: & rursus lib. 8. Domino fidelis esse desiit, qui adversus Ecclesiasticam recalcitravit traditionem, & in humanarum hæreseon desilivit opiniones. Origenes vero postquam adnotavit, diversas circumferri opiniones non in minimis modo, sed in rebus quoque maximis, de Deo, de Domino nostro Jesu Christo, vel de Spiritu Sancto, hanc hisce opinionibus secernendis regulam statuit: Servetur Apostolica prædicatio per successionis ordinem ab Apostolis tradita, & usque ad præsens in Ecclesiis permanens; illa sola credenda est veritas, quæ in nullo ab Ecclesiastica discordat traditione. Vel ipso itaque Origene Auctore, fidei

Euseb. lib. 6. 13.

Orig. præf. in
lib. Periarsh.

dei controversiæ traditione definiendæ sunt ; quantum enim ad Sæ-
 ctæ suæ errores confirmandos Sacra Scriptura quisque facile
 abutatur nemo fane non intelligit . Idcirco Origenes ipse , tra-
 ctatu in Matthæum , hæc Christi verba : *Si autem dixerint vo-
 bis , ecce in solitudine nolite exire , ecce in domibus nolite cre-
 dere* , hæreticis accommodans , qui apocryphas , aut ge-
 nuinas etiam Scripturas proferant , nos , inquit , *illis cre-
 dere non debemus , nec exire a prima , & Ecclesiastica tra-
 ditione , nec aliter credere , nisi quemadmodum per successionem
 Ecclesiæ Dei nobis tradiderunt .*

JESU CHR.
 AN. 53.

10. Quæ Tertulliani de traditionibus sententia fuerit ,
 paullo ante jam vidimus . Verum allato loco hæc inter pluri-
 ma præstat adjungere , quibus Marcionem traditionibus adver-
 santem exagitat , & in Marcione Lutheranos , & Calvinistas :
*Si , inquit , Propheta es , pronuncia aliquid , si Apostolus præ-
 dica publice , si Apostolicus cum Apostolis senti : Si tantum Chri-
 stianus es , crede quod traditum est : Si nihil istorum es , meri-
 to dixerim , morere ; nam & mortuus es , qui non es Christianus ,
 non credendo quod creditum Christianos facit . Et paullo
 post : Porro quod traditum erat , id erat verum , ut ab eis tra-
 ditum erat , id erat verum , ut ab eis traditum ; quorum fuit
 tradere . Ergo quod erat traditum rescindens , quod erat verum
 rescidisti : Nullo jure fecisti . Sed plenius ejusmodi præscriptio-
 nibus adversus omnes hæreses alibi usi sumus ; Porro in eo , quem
 hic Tertullianus appellat , de Præscriptionibus Libro , tantum
 in traditione auctoritatis inesse statuit , ut ad eam potius , quam
 ad Sacram Scripturam in fidei controversiis provocandum omni-
 nino doceat : *Non ad Scripturas , ait , provocandum est , nec
 in his constituendum certamen , in quibus aut nulla , aut incer-
 ta victoria est , aut par incerti . Nam etsi non ita evaderet colla-
 tio Scripturarum , ut utramque partem sisteret , ordo rerum de-
 siderabat illud prius proponi , quod nunc solum disputandum
 est . Quibus competat fides ipsa ? cujus sint scripturæ , a quo ,
 & per quos , & quando , & quibus sit tradita disciplina , qua
 fiunt Christiani ? ubi enim apparuerit esse veritatem disciplinæ ,
 & fidei Christianæ , illic erit veritas Scripturarum , & expo-
 sitionum , & omnium traditionum Christianarum . Ab Ecclesia
 itaque , penes quam fidei Depositum custoditur , legitimus Scri-
 pturarum sensus accipiendus , atque ideo recte , postquam tra-
 ditionum necessitatem , & originem exposuit , concludit Ter-**

Quantum
 deferendum sit
 traditionibus .

Tertull. de Chri-
 sti carne .

De præscript.
 cap. 19.

Tom. I.

X x

tullia-

JES' CHR.

AN. 53.

Cyprian. epist.
63. edit. Amst.
164.Cypr. ad. Pomp.
epist. 74.Aug. de Baptis-
mo lib. 2. contra
Donat.Athanas. de Ni-
can. Synod.
Euseb. demonstr.
Evang. lib. 1. 8.
Basil. de Spirit.
S. cap. 27. &
hom. 27. contra
Sabell. & epist.
61. ad Ovid. E-
pisc.Nyssen. lib. 3.
contra Eunom.
Epiph. her. 75.
Aug. de baptis-
mo contra Donat. l.
2. 7. & l. 5. & 6.
Hier. advers. Lu-
cifer. & alibi.
Bellarm. de jure
non scripto.
Nat. Alex. sec. 2.
dissert. 16.
Pauli epist. ad
Tholsal. Corin-
thi scriptæ.
Synopsis Atha-
nasia.
Theodoret pref.
in Epist. Pauli.

tullianus: *Communicamus cum Ecclesiis Apostolicis, quod nulli doctrina diversa. Hoc est testimonium veritatis.* Tertullianum Cyprianus excipit, qui non meram aquam, sed vinum aqua mixtum in Sacramento Eucharistiæ offerri oportere, ex traditione confirmat: *Admonitos, ait, nos scias, ut in calice offerendo Dominica traditio servetur, neque aliud fiat a nobis, quam quod pro nobis Dominus prior fecerit.* Sed & pervulgatum illud est Stephani Papæ, & Martyris ad Cyprianum in celebri de baptismo Hæreticorum controversia responsum: *nihil innovetur, nisi quod traditum est:* Qua unica sententia irritum haud esse Hæreticorum baptisma ex traditione Pontifex definivit, uti observatum est ab Augustino: *Consuetudo illa, quæ opponebatur Cypriano, ab Apostolorum traditione exordium sumpsisse credenda est, sicut sunt multa, quæ tenet Ecclesia, & ob hoc ab Apostolis præcepta bene creduntur, quamquam scripta non reperiantur.* Cur autem Cyprianus Stephani Decreto non subscripserit, illud tantum in causa fuit, quod eam, quam Stephanus urgebat traditionem, inter humanas recensendam existimabat: *Unde est, aiebat, ista traditio? utrumne de Dominica, & Evangelica auctoritate descendens, an de Apostolorum mandatis, atque epistolis veniens?* Athanasius quoque traditionis auctoritate Arianos oppugnabat: *ecce, inquit, nos demonstramus iussu synodi sententiam a Patribus ad Patres, quasi per manus traditam esse.* Eusebius vero duos veluti Christianæ disciplinæ fontes digito ostendens, *partim litteris, ait, partim sine litteris, quasi jure quodam non scripto servanda commendarunt Apostoli.* Traditionum denique in Ecclesia usum & præstantiam ostendunt Basilius, Gregorius Nyssenus, Cyrillus, Epiphanius, Augustinus, Hieronymus, & reliqui ferme Patres; recentiori vero memoria adversus Hæreticos strenue vindicarunt potissimum Melchior Canus, Bellarminus, fratres Walemburgeneses, & nuperrime Natalis Alexander, qui insanos Riveti, & Dallæi adversus traditiones conatus doctissima sane dissertatione retudit.

11. Sunt qui binas Pauli ad Thessalonicenses Epistolas Athenis, vel Romæ scriptas existimarunt; quos tamen vehementer errasse, & animadverterunt jamdiu Baronius, & Estius, & nos paullo antea ostendimus, ubi Pauli ipsius testimonio probavimus datas ab Apostolo fuisse Corinthi. Porro apud omnes fere convenit Paulum easdem hoc circiter anno exarasse,

se, ideoque primo inter ceteras loco esse numerandas: Constat siquidem falli Grotium, qui harum priorem sub Caligula scriptam tradidit; nondum enim eo tempore Paulus vel Macedoniam attigerat, vel Thessalonicæ Ecclesiam, ad quam scriberet, constituerat.

12. Nero sexdecim annos natus Octaviam Cæsaris filiam hoc anno uxorem duxit, si Tacito fides habenda est; Suetonius enim, & Dio, id toto anno ante contigisse memorant. Præterea ut eloquentiæ, cui vacabat, laude celebraretur, Iliensium causam in se suscepit, atque diserte adeo Græca oratione in Senatu egit, ut iis quasi Romanæ Gentis auctoribus, plenissimam a publicis quibuscumque oneribus immunitatem impetraverit. Eodem oratore Bononiensi Colonia subventum est, datis ad restituendam urbem incendio consumptam centies festerii, seu ducentis quinquaginta millibus scutorum. Reddita quoque, orante Nerone, Rhodiis libertas, quam propter cives quosdam Romanos in crucem actos Claudius nuper ademerat; Tributumque Apamienfibus in quinquennium remissum,

13. Berenices postquam, Herode Chalcidis rege, (qui ipse maritus fuerat idemque Patruus,) vita functo, longum tempus in viduitate egisset; ut suspicionem de fraterno incestu declinaret, Polemoni Ciliciæ Regi nupsit, qui sese quidem matrimonii causa circumcidendum præbuerat; sed ab uxore postea relictus Judaicam Religionem abjecit. Porro Berenicem, cujus Lucas in actis meminit: fraterni concubitus suspicione apud Ethnicos quoque laborasse testatur aperte Juvenalis

. *Adamas notissimus & Berenices
In digito factus præciosior, hunc dedit olim
Barbarus incestæ, dedit hunc Aprippa Sorori.*

Eodem quoque tempore, cum Mariamne, teste Josepho, Archelaum repudiasset, Demetrio inter Alexandrinos Judæos genere pariter, ac opibus primo, & tunc etiam Alabarchiam, gerenti nupsit; atque filium ex eo genuit, quem Agrippinum appellavit.

JESU CHR.

AN. 53.

*Effius præf in
Epist. ad Thes-
sal. Basnag. an.*

51. 73.

*Neronis nup-
tiæ, aliaque
gesta.*

Tacit. lib. 12. 58.

*Berenicis Nu-
ptiæ cum Po-
lemone Ciliciæ
Rege.*

Att. 25.

Juven. satyra 6.

*Joseph. antiq.
lib. 20. 6. 7.*

JESU CHR.
AN. 54.

JESU CHRISTI AN. 54. PETRI APOSTOLI AN. 23.

ROM. PONT. AN. 12. NERONIS IMP. I.

COSS. M. ASINIO MARCELLO, ET M. ACILIO AVIOLO

AN. URB. 807. OLYMP. 208. AN. 2.

Paulus vo-
sum Nazaræ-
tus solvit.

Act. 18. 18.

Strab. lib. 8.

Joseph. de bello
Jud. lib. 2. 15.

Pauli iter in
Syriam, & Ga-
latiam.
Act. 18. 20.

Ad Gal. cap. 4.

Act. 18.

1. Hoc Christi anno 54. Cum Paulus dies multos, inquit Lucas, adhuc Corinthi sustinisset, fratribus valesfaciens navigavit in Syriam, & cum eo Priscilla, & Aquila, qui se totonderat in Cenchris; habebat enim votum: Nimirum, antequam Cenchris Corinthiorum portu, seu navali, Paulus solveret, exacto Nazaræatus tempore cæsariem deposuerat. De hoc Nazaræorum voto, & ritu Numerorum capite sexto agitur, atque viris, & feminis commune fuisse scimus. Hinc Josephus de Berenice: Venerat, ait, Hierosolymam, ut vota (Nazaræatus scilicet) Deo solveret; His enim qui morbo, vel aliis necessitatibus implicantur, consuetudinis est vovere per triginta dies, antequam immolent hostias, & vino abstinere, & capillos radere. Quid autem Apostolum ad Nazaræatus votum solvendum adduxerit incertum est. Ceterum id forte præstitit, ut cum Judæis Judæus factus eos facilius Christo lucrifaceret.

2. Corintho itaque solvens Paulus Ephesum venit, & Aquila, ac Priscilla itineris sociis in urbe relictis, ingressus Synagogam disputabat cum Judæis. Rogantibus autem eis, ut ampliori tempore maneret, non consensit, sed valesfaciens, & dicens, iterum revertar ad vos Deo volente, profectus est ab Epheso, & descendens Cæsaream ascendit, & salutavit Ecclesiam (Hierosolymorum) & descendit Antiochiam, & facto ibi aliquanto tempore profectus est, perambulans ex ordine Galatiam regionem, & Phrygiam, confirmandus omnes discipulos. Hæc Lucas, paucis complectens quæ ab Apostolo Ephesi, Cæsareæ, Hierosolymis, Antiochiæ, & Galatiæ gesta fuerunt. Porro Paulum peramanter a Galatis exceptum fuisse prodit ipse in ea, quam ad illos postea scripsit epistola: Scitis, quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jampridem, & tentationem vestram in carne mea non sprevisiis, neque respuistiis, sed sicut Angelum Dei excepistiis me, sicut Christum Jesum. Et paulo post: Testimonium enim perhibeo vobis, quia, si fieri posset, oculos vestros eruissetis, & dedissetis mihi. Enim vero quo tempore Paulus Syriam, & Asiam peragrabat, Judæus quidam, Apol-

Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens devenit Ephesum, potens in Scripturis. Hic erat edoctus viam Domini, & fervens spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea, quæ sunt Jesu, sciens tantum baptisma Joannis. Hic ergo cepit fiducialiter agere in Synagoga. Quem cum audissent Priscilla, & Aquila, assumpserunt eum, & diligentius exposuerunt ei viam Domini. Cum autem vellet ire Achajam, exhortati fratres, scripserunt Discipulis, ut susciperent eum. Qui cum venisset, contulit multum his, qui crediderant, ostendens per Scripturas esse Christum Jesum.

JESU CHR.
AN. 54.

3. Sub exitu vitæ signa quædam pœnitentis de matrimonio Agrippinæ, deque Neronis adoptione Claudius dedit; atque Britannicum sibi in Imperio successorem destinasse non obscure significavit. Verum Agrippina prius quam ultra progredetur veneno fustulit, quod privato convivio boletis infusum illorum temporum Scriptores prodiderunt. Hinc Juvenalis:

Boletus Domino, sed qualem Claudius edit

Ante illum uxoris, postquam nil amplius edit.

Mors ejus celata est, donec omnia firmando Neronis Imperio componerentur. Itaque a Consulibus ac Sacerdotibus pro incolumitate ipsius adhuc vota suscepta sunt; & inducti per simulationem comoedi, qui velut desiderantem oblectarent. Excessit tertio idus Octobris, postquam imperasset Annos tresdecim, menses octo, dies viginti. Funeratus est sollemni Principum pompa, & in numerum Deorum relatus; quem honorem a Nerone abolitum, recepit mox per Vespasianum. Interea illatus Castris Nero, & congruentia temporis præfatus, promisso donativo ad exemplum paternæ largitionis, Imperator consalutatur. Sententiam militum sequuta Patrum consulta, nec dubitatum est apud Provincias. Sexdecim annos, menses novem, diesque viginti octo natus erat Nero, cum imperium suscepit; ortus enim erat *Antii post novem menses, quam Tiberius excessit octavo Kal. Januarius*. Neque audiendus Baronius, qui reclamante veterum annalium fide affirmat tunc Neronem ætatis annum decimum septimum explevisse. Regnavit annos tresdecim, menses septem, dies 28. uti Clemens Alexandrinus, & Eusebius testantur: Obiit autem die nona Junii anno Christi 68., ætatis vero primo & trigésimo, uti recte scribitur a Dione; non trigésimo secundo, uti memoriæ prodidit Svetonius; quem tamen cum Dione conciliat Pagius, animadvertens annos duos incompletos Svetonium

Claudii Imp.
obitus, cui succedit Nero.

Svetonius in
Claud.

Tacit. annal.
lib. 12.

Juven. satyr. 5.

Tacit. lib. 12.
Sueton. in Claud.
45. Dio. lib.
60.

Suet. in Nerone
cap. 6.

Bar. an. 56. 42.

Clem. Alex.
Str. m. l. 1. Euseb.
in Chron. Pagius
an. Baron. 57.
not. 2. & an. 70.
3.

JESU CHR.

AN. 54.

Mors Junii Silani, & Narcissi Libertii.

Tacit. lib. 13.

Sueton. lib. 5. 28.

Dio lib. 60.

Tacit. l. 13.

Senec. de Clement. lib. 2.

Sueton. in Neron.

Judæa cædibus vastatur, & a Latronibus populatur.

Joseph. antiq. lib. xx. cap. 8.

onium numerasse, quod alios etiam historicos sæpe fecisse com-
pertum est.

4. Vix dum Nero Imperii habenas susceperat, cum per dolum Agrippinæ Junius Silanus Augusti abnepos, & Asiæ Proconsul veneno sublatus est, quod P. Celer Eques Romanus, & Ælius libertus rei familiaris Principis in Asia impositi, inter epulas dederunt. Nec minus properato Narcissus Claudio Libertus aspera custodia, & necessitate extrema ad mortem actus est. Ditissimus hic erat, adeo ut conquerenti Claudio de Fiscis paupertate quidam responderit: *Abundaturum se divitiis, si a duobus Libertis in consortium reciperetur*; Narcisso scilicet, & Pallante: Hæc tamen incio prorsus Nerone patrata fuisse testantur Tacitus, & Dio. Namque Seneca iis Principem moribus imbuerat, ut nocentissimi etiam supplicium exhorresceret. *Animadversus in Latrones duos* (inquit Seneca Neronem ipsum alloquens) *Burrhus Præfectus tuus vir egregius, & tibi Principi notus exigebat a te ut scriberes, in quos, & ex qua causa animadverti velles; hoc sæpe dilatum, ut aliquando fieret, instabat. Invitus invito cum chartam protulisset, traderetque, exclamasti: vellem nescire litteras. O dignam vocem, quam audirent omnes gentes, quæ Romanum Imperium colunt!* Et sane ex Augusti præscripto imperaturum se professus, neque liberalitatis, neque clementiæ, nec comitatis quidem exhibendæ ullam occasionem omisit. In Agrippam vero Judæorum regem, ejusque gentem sub principatus initia propensior adeo animo fuit, ut ejus regno quatuor Urbes addiderit cum illarum Toparchiis, Abilam & Juliadem in Petræa Tarichæas, & Tiberiadem in Galilæa.

5. Ceterum res Judaicæ in deterius quotidie prolabantur; nam regio iterum Latronibus repleta est, & impostoribus, qui multitudinem seducebant, quorum tamen multos Felix sustulit, atque Eleazarum Dinæi filium, qui latronum agmen collegerat, ex insidiis captum Romam mittendum curavit. Porro Felix frequentia Jonathæ summi Sacerdotis monita de rebus Judaicis melius administrandis pertæsus, Doræ Jonathæ amicissimo præmiis propositis suasit, ut ad eum interficiendum immitteret latrones; qui quasi Deum adoraturi in Urbem venientes sub vestibis sicis succinti, atque Jonathæ famulatio permixti ipsum occiderunt. Cum autem inulta munisset cædes, in posterum latrones sine omni metu in festivitatis ascen-

ascendunt , ferrumque similiter ac antea occultatum habentes , turbæ immixti partim e suis inimicis quosdam perimunt , partim aliorum , aliis pecunia operam suam præstantes , idque non modo in Urbe reliqua , sed ipso etiam in iëmplo nonnullos ; nam & illic cædem facere non verebantur , quasi ita agendo nihil pietatem laderent .

6. Sublato e vivis Jonatha , Agrippa Rex Pontificatum contulit Ismaeli Phabi filio ; quo Pontifice *orta est ingens seditio Pontificum adversus Sacerdotes , primoresque plebis Hierosolymitanæ , adeo ut singuli illorum collecta manu perditorum hominum , novisque rebus studentium auctores se palam ferrent ; congressique interdum conviciis & lapidibus se mutuo impeterent : Cum interim nemo esset , qui eos objurgaret ; sed tamquam in civitate omni rectorē destituta hæc liberius agerentur .* Pontificum vero tanta fuit impudentia & audacia , ut non vererentur servos suos ad areas mittere , qui decimas Sacerdotibus debitas raperent ; unde factum ut horum quidam præ alimenterum inopia mortem oppeterent . Denique quidam ex Ægypto Hierosolymam venit , qui se Prophetam esse simulans plebi suavit , ut secum montem olivarum ascenderet ; inde enim , Hierosolymorum mœnibus suo jussu collapsis , ei per ipsos aditum se patefacturum pollicebatur . Quod ubi Felix audivit , magna peditum equitumque manu Ægyptium , ejusque affeclas invasit ; ac quadringentos quidem occidit , ducentos vero vivos cepit , Ægyptio interea pugna elapso , & e conspectu statim sublato ; ad quem certe animum intendens Lysias Paulo dixit : *non ne tu es Ægyptius ? qui ante hos dies tumultum concitasti , & eduxisti in desertum quatuor millia Sicariorum .*

JESU CHR.
AN. 54.

Jonathæ Sacerdoti succedit Ismael .
Idem loco citat

JESU CHRISTI AN. 55. PETRI APOST. AN. 24.

ROM. PONT. AN. 13. NERONIS IMP. AN. 2.

COSS. NERONE CLAUDIO CÆSARE I. ET LANTISTIO VETERE .
AN. URBS CONDITÆ 808. OLYMP. 208. AN. 3.

1. Postquam Asiæ Provincias Paulus peragraverat , Ephesum profectus per triennium ea in Urbe versatus est , ut ipse tradidit ita Ephesios allocutus : *vigilate memoria retinentes , quoniam per triennium nocte , & die non cessavi cum lacrymis , monens unumquemque vestrum .* Dum autem ibi consisteret , cum invenisset quosdam discipulos , dixit ad eos : *Si Spiritum San-*

De Pauli gestis
Ephesi ; & de
jus pugna cum
bestiis .

AB. 19. 21.

JESU CHR.
AN. 55.

Chrysoſt. in Aſſ.
hom. 40.

1. ad Corint. 15.
Quo ſenſu S.
Paulus cum be-
ſtiis pugnaverit.
Ambroſiaſter,
& Theodoretus
comm. in Epiſt.
ad Corint.
Tertull. de reſ-
urreſt. carnis c.
45. Chryſoſt. Te-
oph. in Epiſt. ad
Corint. 1. cap.
15.
Pſal. 21. & 37.
ad Timoth 4.

Sanctum accepistis, credentes. At illi dixerunt ad eum: sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus. Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt: in Joannis baptismo. Dixit autem Paulus: Joannes baptizavit baptismo poenitentiae populum, dicens: In eum qui venturus esset post ipsum, ut crederent, hoc est in Jesum. His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, & loquebantur linguis, & prophetabant: erant autem omnes viri fere duodecim. Hos putat Joannes Chrysoſtomus fuisse advenas Judæos ex Asia, qui cum Hierosolymam ad diem festum accessissent, Joannis Baptismum susceperant, neque de rebus sibi postea gestis quidquam amplius acceperant. Post hæc vero, sequitur Lucas, ingressus Paulus Synagogam, cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans, & suadens de regno Dei. Cum autem quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini coram multitudine, discedens ab eis, segregavit discipulos quotidie disputans in Schola Tyranni cujusdam. Hoc autem factum est per biennium, ita ut omnes qui habitabant in Asia audirent verbum Domini, Judæi, atque Gentiles. Paucis hic Lucas Pauli gesta complectitur; & quamvis plurima cum a Judæis, tum a Gentibus Apostolum pertulisse certissime constet, ea filet omnino, præter illa quæ Demetrii causa contigisse anno sequenti videbimus. Quædam tamen ex ipso Paulo cognoscimus; Namque vos scitis, ajebat, a prima die, qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim serviens Deo cum omni humilitate, & lacrymis, & tentationibus, quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum. Præterea in priore, quam ad Corinthios scripsit Epistola Si secundum hominem, inquit, ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, si mortui non resurgunt. Itaque ex his Apostoli verbis nonnulli sibi facile persuaſerunt eum revera ad bestias Ephesi damnatum fuisse. Verum illorum sane probabilius sententia videtur, qui metaphorice Apostolum loquutum fuisse putant; atque homines ferinis moribus præditos bestiarum nomine intellexisse, eodem fere modo, quo in Psalmis scriptum novimus: Tauri pingues obsederunt me, subverta me ex ore Leonis; & ne tradas bestiis animas confitentes tibi. Atque Paulus ipse Neronem innuens, Liberatus sum, inquit, de ore Leonis; Ignatius vero hæc in sua ad Roma-

nos

nos Epistola de militibus scripsit a quibus in urbem deducebatur: *A Syria Romam usque cum bestiis pugno, per terram, & per mare nocte, & die victus decem Leopardis, quod est militaris ordo.* Quo igitur sensu Ignatius, se cum bestiis pugnasse dixit, suosque custodes Leopardos appellavit, eodem prorsus perverſos, quorum causa tam multa Paulus Ephesi sustinuit, bestias cum quibus ei pugnandum fuerat, nominavit.

JESU CHR.
AN. 55.

2. Porro quænam fuerit pugna, quam cum hujusmodi ferinis hominibus Ephesi pugnavit Apostolus, vix dum conjectura assequi possumus. Sunt qui putent tumultum a Deme-rio argentario, ejusque sociis Ephesi excitatum, iis Pauli verbis commemorari; quorum tamen quam sit inanis opinio ii facile intelligent, qui animadverterint priorem ad Corinthios ante datam fuisse, quam ille tumultus excitaretur. Quamobrem iis potius accedendum existimamus, qui judicarunt Paulum designasse potius Judæos, qui furore perciti omni insidiarum genere ipsum assidue vexabant, uti in Actis aperte legimus. Immane illorum in fideles odium adposite quidem sub oculos ponit S. Justinus Martyr: *Cum Christum occideritis, inquit, ne sic quidem penitentiam agitis, sed nos etiam qui per eum Deo & Patri universorum credidimus odistis, & quoties facultas datur, occiditis; illumque indefinenter, & eos, qui ab illo orti sunt execramini; cum nos omnes pro vobis precemur.*

Quænam Ephe-
si Apostolus su-
stinuerit.

Dial. cum
Tryph. n. 133.
pag. 239. edit.
Vener.

3. Inter hæc vero, prodigia quam plurima ab Apostolo patrata fuisse meminit Lucas: *Virtutes non quaslibet faciebat Deus per manum Pauli, ita ut etiam super languidos deferrentur a corpore ejus sudaria, & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.* Sudaria cum Semicinctiis confundunt plerique, constat tamen sudarium veteres dixisse linteum, quo ad sudorem faciei detergendum, vel nares purgandas utebantur; Semicinctium contra fasciam, qua vestes corpori adstringebant, succingebantque: Hinc illud Martialis:

Miracula Ephe-
si per Paulum
gesta.
Act. 19. 11. &
12.

Jam mihi nigrescunt tonsa sudaria barbæ:

Et rursus:

Det tunicam dives, ego te præcingere possum,

Essem si locuplex, munus utrumque, darem.

atque Arator etiam, in Historia Evangelica, Pauli Sudaria a Semicinctiis aperte distinguit.

Mart. lib. 11. &
14.

Arat. lib. 2. hist.
Evang.

Tom. I.

Y y

Semi-

JASU CHR.
AN. 55.

Sacrarum Re-
liquiarum usus
vindicatur.
Jo. Cleric. an-
nal. 55. 6.

*Semicintia denique Pauli
Atque oblata palam sudaria fusa per artus
Languorum pressere focos.*

Ad A. 55. n. ix.

De Eccl'es. Dogm.
cap. 73.

Et 54. n. 8.

4. Admonet Joannes Clericus, ridetque Romanæ communionis theologos, ex hujusmodi curationibus, quæ Pauli Sudariis, & Semicinctiis morbo laborantibus Ephesi admotis fiebant, reliquiarum apud Catholicos cultum adstruere ac vindicare. Verum, quis quæso studio partium seposito, ex his non videat quam recte sacrarum reliquiarum in Ecclesia cultus fuerit institutus? Quis jure poterit Catholicos calumniari propterea quod cum Hæmorrhoidis, & aliorum qui tangentes Domini fimbriam sanabantur; tum Ephesiorum credentium exemplo, sanctorum reliquias venerantur, ut eadem & ipsi percipiant, quæ illi olim sunt fide prævia consequuti? *Penes quos, uti merito animadvertit Baronius, Catholica veritas? An apud eos, qui ex Evangelistarum præscripto, Domini, & Pauli auctoritate, hæmorrhoidis, & aliorum, ac denique Ephesiorum exemplo sanctorum reliquias, ut aliquam inde salutem hauriant, quo decet cultu, & honore prosequuntur; an apud eos, qui eas ut Dæmones, detestantur? O quam profundo barathro, obscurissima offusi caligine detinentur, qui hæc tam patentia, ac toto cælo perspicua non intelligunt.* Primus omnium sacrarum reliquiarum cultum oppugnavit Eunomius, quem perditissimus Vigilantius, & inde Claudius Jaurinensis, alique sunt consecrati: unde Gennadius *Sanctorum corpora, & præcipue beatorum martyrum reliquias, perinde ac si Christi membra sincerissime honoranda, & Basilicas eorum nominibus appellatas, velut loca sancta divino cultui mancipata, affectu piissimo, & devotione fidelissima addendas credimus. Si quis contra hanc sententiam venerit; non christianus, sed Eunomianus, & Vigilantianus creditur.* Hos tamen quam longe impietate vicerunt Lutherani, Calvinistæ, ceterique hujusmodi Reformatores, quos merito quidem Hagiomachorum nomine compellavit Baronius. Namque Martyrum, aliorumque Sanctorum, sepulcris effossis, aris loculisque disiectis, ossa cineres, reliquias omnes vel in sterquilinia, vel in ignem impie abjecerunt. Quamobrem oportuisset sane Basnagium cum suis potius de hujusmodi sceleribus exposulare, quam Baronium in invidiam adducere quod ipsos proprio adeo nomine appellaverit. Et sane quam id inique Annalium Parenti exprobet, & Re-

& reliquiarum cultum veluti a pietate alienum, palamque & aperte damnatum traducat, Basnagius ipse vel invitus prodit. Namque Baronio sciscitanti quid facturi essent Novatores, si illa ipsa Pauli sudaria & semicinctia haberentur atque ob ipsorum oculos ponerentur? respondet: Pauli sudaria hæc atque semicinctia preciosa ipsis fore, & Apostoli monumenta, & sacra divinæ potentiae pignora; quomodo Hebræis manna, serpensque Æneus, Dei benevolentiae, providentiaeque argumenta fuere certissima, quibus ad amorem sui Numinis laudesque ulliciebantur. Si ergo Pauli Sudaria atque Semicinctia uti preciosa Apostoli monumenta, & sacra divinæ potentiae pignora essent suspicienda, quæ te Basnagi, tuosque contribules præpostera religio incessit, ut impium adeo bellum SS. Reliquiarum cultui inferretis; quibus veluti potentiae suæ pignoribus, certissimisque benevolentiae ac providentiae argumentis, & tot ac tanta Deus Christiano populo beneficia contulit; & ad amorem sui numinis laudesque, adeo vehementer allicimur? An fortasse quæ sunt divinitus concessa orariis ac semicinctiis eadem negaverimus Pauli ossibus attributa? An hæc omnia, Paulo privatim, & non ceteris Sanctis omnibus communicata, vel ipsa tot seculorum experientia reclamante, dixerimus? Certe non aliorum, (inquit, jure quem frustra carpis, Baronius) quam malorum Dæmonum vos participes esse significastis, eorundemque vos consortes esse professi estis, qui cum ea Pauli sudaria & Semicinctia tum aliorum quoque Sanctorum pignora exhorrescentes, potius quam illa pati sustinentes, obsessis diu corporibus repente profiluerunt.

4. Etenim, inquit Heterodoxis idolatræo prorsus cultu reliquias prosequitur Romana Ecclesia; eas thurificationibus & genuflexionibus non secus ac Deum adorat, atque divinam in eis, eamque inhærentem virtutem proficitur. Abjiciendus ergo hujusmodi cultus, & purganda nefariis hisce superstitionibus erroribusque Christi Domini Ecclesia: idcirco Basnagius idem Catholicis impudenter insultans, *absit a nobis ait, ut Pauli Sudariis, semicinctisque inpressam divinitus vim fuisse aliquam existimemus, qua morbi pellerentur*. Apage calumnias. Constat enim inter omnes Catholicos, Martyrum ossa ceterorumque Sanctorum reliquias divinam, eamque inhærentem virtutem in se non habere, neque ab ipsis immediate, sed quidem a Deo vero illorum auctore, iis veluti signis & instrumentis miracula pa-

Hæreticorum
calumniæ in
Catholicos ob
Reliquiarum
cultum.

JESU CHR.
AN. 55.
August. de Civ.
Dei lib. ult. cap.
10.

trari. Denique non absolutum, sed relativum tantum uti scho-
læ loquuntur cultum nos Sanctis eorumque Lipsanis adhibere.
Hinc Augustinus adversus eos, qui jam tum illis temporibus
eadem ferme Catholicis per summam injuriam affingebant;
Nos Martyribus nostris, aiebat, non templa sicut Diis, sed
memorias fabricamus; nec erigimus altaria, in quibus sacrifi-
cemus Martyribus, sed uni Deo & Martyrum, & nostro sa-
crificium immolamus. Sed de his, quibus pleni nostrorum libri
plura fortasse quam oporteret.

Vela, & lintea,
aliæque res se-
pulchris sancto-
rum admotæ
vim curandi
morbos haurie-
bant.
Bar. Martyrol.
Rom. die 15. Ju-
nii.
Greg. Papa lib.
4. Epist. 30.
Greg. Turon. de
glor. Martyr. c.
28.
August. de Ci-
vit. Dei lib. 22.
cap. 5.

5. Ea porro veterum Christianorum erga Sanctorum Re-
liquias religio fuit, ut cum nefas esset, eorum corpora sepul-
chris condita tangere, sudaria, vel aliquod aliud velum eis-
dem desuper admovent, quæ Sanctuaria, sive Brandea dice-
bantur: Quantam autem Sanctorum tumultis admota hujus-
modi vela inde virtutem haurirent testatur Gregorius I. Pon-
tifex in Epistola ad Constantinam Augustam. Neque solum ve-
lamina, atque panniculos, sed & languentium, ac defunctorum
vestes, sacris Altaribus, ubi essent Reliquiæ Martyris, super-
positæ, ad restituendam ægrotis valetudinem, defunctis vitam,
accepisse virtutem, fidelissimus testis est S. Augustinus, qui ad
arguendam Gentilium impietatem, complurium miraculorum
suo tempore in Africa editorum catalogum texuit; eandem-
que gratiam floribus, qui iisdem sacrarum Reliquiarum locu-
lis admoventi consueverunt, pluribus idem demonstrat exem-
plis. Sed majora adhuc memorant indubia antiquitatis eccle-
siasticæ monumenta, ex his enim intelligimus, non modo Su-
daria, & Semicinctia, velamina, vestes, flores, & frondes,
& si quæ alia sacris admota Reliquiis tantam operandi miracu-
la vim consequi consuevisse; sed ipsum pulverem, & situm,
quo, ut accidit, Sanctorum Sepulcra aliquando obducerentur,
eadem virtute valuisse. Fidem horum integram faciunt Pa-
tres fere omnes, & potissimum Gregorius Nyssenus, qui de

Greg. Nyssen.
orat. in laud.
magni Theodori.

Greg. Dial. lib.
3. cap. 17.

Greg. Tur. de
mirac. S. Mar-
tin. lib. 2. cap. 1.
l. 3. c. 1. 2. l. 4. c.
32. 33. & seq.
de glor. Martyr.
l. 1. c. 62. l. 2. c.
24. 33. & 45.

ejusmodi consuetudine pulveris colligendi hæc: *Si quis pulve-*
rem, quo conditorium, ubi Martyris corpus quiescit, oblitum
est, auferre permittat: pro munere pulvis accipitur, atque tam-
quam res magni pretii condenda terra colligitur. Ceterum quot
quantave miracula ex collecto pulvere circa Sanctorum sepul-
cra jacente, Deus operari consueverit, prodit Gregorius Papa,
qui fideli, certaue attestatione refert, ex pulvere collecto
ex Altaris crepidine mortuum esse revocatum ad vitam. Mul-
ta

ta etiam id genus, & quorum nonnulla ipse expertus est, scribit Gregorius Turonensis.

6. Præterea quæ a Sanctorum oculis sunt penitus separata, sed tamen in ipsorum impenduntur honorem, eandem edendi miracula facultatem sunt divinitus assequuta; ut oleum, quo ex antiquissimo Ecclesiæ more, lampades ad sepulcra Martyrum solent incendi: eo enim unctum cadaver filii Irenæi ad vitam esse revocatum, S. Augustinus est auctor. Theodoretus quoque ingentia plane miracula de eodem oleo ex lychnis ad Martyrum sepulturas suspensis collecto, memoriæ prodidit. Venantius Fortunatus admirabilem fane gratiam ex oleo Lampadis consequutus, id carmine cecinit: cui etiam rei ad stipulatur Paulus Diaconus. Sed in his non immorandum; satis enim superque erit de his dignam Gregorii Nazianzeni sententiam protulisse, qui hæc de Sanctis Martyribus non minus vere, quam diserte affirmat: *Quorum corpora idem possunt, quod animæ, sive manibus contrectentur, sive honorentur; quorum vel solum sanguinis guttæ, atque exigua passionis signa idem possunt, quod corpora.* Et alibi.

Martyres Clarissimi

*Venerationi tamque magna est veritas
Exiguus etiam pulvis, ut vel ossium
Particula veterum quæpiam, aut paulum comæ
Vestisve, sparsi aut sanguinis quædam notæ
Cultum parem habeant, atque corpus integrum
Post aliqua*

O Miraculum

*Meminisse nam vel martyrum solum
Affert salutem. Quid febres, ac Dæmones
Mirum hinc fugatos in medium recenseam.*

7. Cum igitur eadem prorsus, quæ a toto Martyris aliqujus corpore, ab exigua etiam ipsius parte, beneficia fideles consequerentur, factum exinde est, ut unius Martyris corpus in plures interdum partes fideles dividerent, conderentque sub diversis Altaribus, quæ sepulcra sunt Martyrum; indeque etiam accidit fortasse, ut cum unius ejusdemque Martyris diversis in locis Reliquiæ conditæ haberentur, & æque ac si integrum corpus ubique horum locorum conditum esset, eadem miracula sint operatæ, unius ejusdemque Martyris corpus diversis in locis haberi dicatur. *Tolerabilis error*, inquit Baronius, *cui non hominum impostura, sed exube-*

JESU CHR.

AN. 55.

De Oleo Lampadum incensarum in Sanctorum Sepulcris.

Aug. de Civit. Dei lib. 22. cap. 9.

Theodoret. in hist. SS. PP. cap. 21. in Jacobo Venant. Fortun. in Vita S. Mart. lib. 4.

Paul. Diac. de gest. Longob. l. 2. c. 9.

Greg. Naz. in Jul. orat. 1. tom. 1. p. 77. edit. Billi.

Carm. jamb. tom. 2. p. 216.

Cur sint Reliquiæ Sanctorum divitæ.

Baron. A. 55. c. 29.

JESU CHR.
AN. 55.

exuberans divina largitas præbuit occasionem ; dum quod ob virtutis præstantiam diversis in locis sit , unius ejusdemque Martyris erecta memoria , vel excitatum sepulcrum (quod esse consuevit sacrum Altare) quisque apud se corpus illius habere est opinatus .

Dionys. Halic.
lib. I.

At si licet sacra profanis conferre , Dionysius Halicarnassæus de pluribus Æneæ sepulcris hanc affert rationem , sic dicens : Quod si quem perplexum facit , quod Æneæ sepulcra monstrantur multis in locis , nec possit nisi uno esse conditus : cogitet hanc dubitationem esse vulgarem , & intelligat , quod quamvis unicus locus capiat corpora talium , apud multos tamen monumenta eis facta sunt , in gratiam acceptam utilitatis cujuscumque .

Basil. orat. in
40. Martyr.

Hæc ille : Quæ quidem de Sanctis Martyribus multo magis potuerunt accidisse , cum præsertim non satis esset ob accepta beneficia memoriam illis erigere , nisi etiam ipsorum Reliquiis consecraretur Altare ; qua ratione Basilii ait : Quadraginta illos Martyres dictos esse conditos in variis civitatibus , quia qualibet ipsorum partem aliquam Reliquiarum possideret .

Fidelium cura
in colligendis
Sanctorum Reliquiis .

8. Ad hæc qui paullo animum adverterit , non mirabitur sane fideles a primis usque temporibus de Sanctorum reliquiis sibi comparandis perquam sollicitos fuisse . Antiquissimis enim , iisque indubiis Ecclesiæ monumentis traditum est Christianos diligentissime curasse , ut eluentem e Martyrum vulneribus sanguinem colligerent , & religiose servarent , præsidium scilicet sibi posterisque haud leve futurum . Illustris est cunctisque notissimus Prudentii locus in Libro Peristefanon :

Himn. v. vers.
341.

*Plerique vestem linteam
Stillante tingunt sanguine
Tutamen ut sacrum suis
Domi reservent posteris .*

De S. Hyppolito
Himn. x. v. 139.

Et alibi :

*Pallioli etiam bibula sicantur arena .
Nequis in intacto pulvere ros maneat .
Si quis , & in sudibus recalenti aspergine sanguis
Insidet , hunc omnem spongia pressa rapit .*

Plura veterum testimonia in hanc rem proferre & longum esset , & minime necessarium ; Illud tantum non silebimus plurima etiamnum reperiri in veteribus Cœmeteriis vitrea , figlina vascula , quibus Martyrum sanguis exceptus fuit , quibusque veluti certo atque indubitato indicio Martyrum Cadavera dignoscuntur , uti monuerunt jamdiu , Bosius , Aringhius , Bolde-

Boldetus, alique præclarissimi viri, qui summa cum diligentia investigatis, descriptisque Romanis cœmeteriis maximam sibi gloriam compararunt. Quo autem in honore & Martyrum sanguis, & ipsa martyrii instrumenta a fidelibus haberentur declarat Ambrosius his verbis. *Detuli ergo vobis munera, quæ meis legi manibus.... Condant alii aurum, atque argentum, ac de latentibus eruant venis, legant preciosa monilium ferta: temporalis ille thesaurus est, & sæpe habentibus perniciosus. Nos legimus martyrum clavos, & multos quidem, ut plura fuerint vulnera, quam membra... Collegimus sanguinem triumphalem. His porro, veluti sacris, venerandisque reliquiis usum fuisse Ambrosium in Basilicæ dedicatione, intelligimus ex his ejusdem Ambrosii verbis statim sequentibus: Hæc sancta vidua negare non potuimus postulanti. Munera itaque salutis accipite, quæ nunc sub sacris Altaribus reconduntur. Ea igitur vidua Sancta est Juliana, quæ hoc Domino templum paravit, atque obtulit, quod hodie dedicamus. Præterea idem Ambrosius de Sanguine SS. Martyrum Gervasii, & Protasii. Et hic, inquit, Sanguis clamat coloris indicio: sanguis clamat operationis præconio sanguis clamat passionis triumpho. Gaudentius vero Sanctissimus Brixientium Episcopus. Post istos, ait, habemus Gervasium, Protasium, atque Nazarium Beatissimos Martyres, qui se ante paucos annos apud urbem Mediolanensem Sancto Sacerdoti Ambrosio revelare dignati sunt, quorum sanguinem tenemus gypso collectum, nihil amplius requirentes; teneamus enim sanguinem, qui testis est passionis. Rursus a Magno Gregorio relatum legimus, quo tempore Petrus, & Paulus passi sunt, Christianos ex Oriente Romam advenisse, ut ipsorum sibi reliquias vindicarent; quominus tamen id facerent divinitus impeditos. Antiochenos vero postquam Ignatius Martyrium Romæ consumaverat, quidquid ex ejus corpore supererat Antiochiam detulisse, ibique veluti thesaurum magno cultu adservasse, testantur apertissime sincera Passionis ejusdem acta his verbis: Sic bestiiis crudelibus ab impiis apponebatur... ut sit nulli fratrum gravis per collectionem reliquiarum... sola enim asperiora sanctorum ossium derelicta sunt, quæ in Antiochiam reportata sunt, & in casu reposita sicut Thesaurus inappretiabilis. Actis congruit omnino Chrysostomus, cui utpote Antiocheno præ ceteris fides est adhibenda: Roma, inquit, ejus sanguinem exceperit;*

JESU CHR.
AN. 55.

De Exhortat.
Virg. cap. 2. n.
9

In Epist. ad Soror.
Classe 1. Epist.
22. n. 23.

Tractatu de Die
Dedicat. Basil.
Concil. SS.

Lib. 3. Epist. 30.

Apud Ruinart.
Pag. 10. n. 7.

JESU CHR.
AN. 55.

Ruinart. acta
Martyr. pag. 37.
n. 17. & 18.

vos reliquias ejus suscepistis . Vos Episcopatu ejus gavisi estis ; illi martyrio sunt lactati . Certantem illi , vincentem , ac coronatum conspexerunt ; vos perpetuo illum possidetis . Exiguum ad tempus eum vobis ademit Deus , sed majori cum gratia restituit . Et paullo inferius : Sanctum illum omnes ex ordine Civitates ab urbe relatum suscipientes , humerisque gestantes , Antiochiam usque sunt comitatae martyrem corona tum concelebrantes , collaudantes victorem , diabolum deridentes . Hactenus Chrysostomus , qui post hac de miraculis , quæ ad Ignatii sepulcrum sæpe fiebant plura commemorat . Id iniquissime fidei Christianæ hostes perferrebant ; atque ideo eos sæpe curasse legimus , ne martyrum reliquiæ a fidelibus auferrentur , exprobrasque (quod ferme faciunt nostrorum temporum Novatores) nefarium illis cultum ab ipsis adhiberi . Quod quidem quam falso fuerit ab utrisque jactatum , plane intelligimus ex celeberrima Smyrnenſis Ecclesiæ Epistola de Martyrio S. Polycarpi . Sed cum ajunt Smyrnenſes , æmulus ille ac invidus & malus cerneret insigne illius Martyrium operam dedit , ne reliquiæ ejus a nobis auferrentur ; quamvis multi id facere cuperent . & Sancti illius corpori communicare . Suggestit ergo Nicetæ Herodis patri , fratri autem Alces , adire Proconsulem , ne corpus illius ad sepeliendum traderet ; ne , inquit , relicto Crucifixo hunc colere incipiant . Atque hæc ajebant , suggerentibus , & instantibus Judæis , qui etiam nos observaverant eum ex igne extracturos . Ignari quod nec Christum unquam derelinquere poterimus , qui pro salute omnium , qui in toto mundo salvi fient , passus est inculpatus pro peccatoribus ; nec alium quempiam colere . Illum siquidem , utpote filium Dei adoramus ; Martyres vero tamquam Domini discipulos & imitatores merito diligimus , propter illorum erga suum regem ac magistrum benevolentiam eximiam : quorum utinam & nos fiamus consortes ac condiscipuli . Videns autem Centurio a Judæis ortam contentionem , corpus in medio ignis positum exussit . Atque ita nos postea ossa illius gemmis prætiosissimis exquisitiora , & super aurum probatiora tollentes , ubi decebat deposuimus . Quo etiam loci nobis ut fieri poterit congregatis , in exultatione ac gaudio , præbebit Dominus Natalem Martyrii ejus diem celebrare tum in memoriam eorum , qui certamina pertulerunt , tum in venturorum hominum exercitationem & alacritatem . Hucusque Smyrnenſis Ecclesia , cujus sane luculentissimis verbis

bis nihil poterat illustrius proferri, cum ad Catholicorum de Reliquiarum cultu sententiam declarandam, tum ad omnes hæreticorum calumnias penitus repellendas.

9. Porro Altaribus super Martyrum sepulcra constitutis, Deo in ipsorum memoriam sacrificium offerri consuevit: atque huiusmodi morem, ubique fere quarto Ecclesiæ Seculo receptum, a Vigilantii calumniis ita vindicat Hieronymus: *Male ergo facit Romanus Pontifex, qui super mortuorum hominum Petri & Pauli, secundum nos ossa veneranda, secundum te vilem pulvisculum, offert Domino Sacrificia, & tumulos eorum Christi arbitratur Altaria.* S. Ambrosius vero de Reliquiis SS. Gervasii, & Prothasii Martyrum recens inventis: *Succedant, inquit, victima triumphales in locum, ubi Christus hostia est; sed ille super Altari, qui pro omnibus passus est; isti sub Altari, qui illius redempti sunt passione. Hunc ego locum prædestinaveram mihi; dignum est enim, ut ibi requiescat Sacerdos, ubi offerre consuevit. Sed cedo Sacris victimis dexteram portionem; locus iste Martyribus debebatur.* Augustinus etiam de S. Cypriano: *Denique, sicut nostis quicumque, Carthaginem nostis, in eodem loco mensa Deo constructa est: tamen dicitur Cypriani, non quia ibi est immolatus, sed quia ipsa immolatione sua paravit hanc mensam, non in qua pascit, siue pascatur, sed in qua sacrificium Deo, cui & ipse oblatum est, offeratur.* Denique de Ara super Hippolyti Martyris sepulcro excitata ita Prudentius canebat:

*Talibus Hippolyti corpus mandatur opertis
Propter ubi adposita est Ara dicata Deo.
Illa Sacramenti donatrix mensa, eademque
Custos fida sui martyris adposita.
Servat ad æterni spem Judicis ossa sepulcro,
Pascit idem sanctos Tibricolas dapibus.*

Et Nolanæ Ecclesiæ Antistes Paulinus de præfco eodem usu:

*Sic geminata piis adspirat gratia votis
Infra Martyribus, desuper acta Sacris.*

Ceterum aliis longe pluribus pii religiosique cultus significationibus Sanctorum reliquias fideles semper prosequuti sunt,
Tom. I. Z z quas

JESU CHR.
AN. 55.

Super Martyrum Sepulcra Altaria erecta.

Hieronym. contra Vigil cap 9.
p. 195. tom. 2.

Ambros. epist. 22. n. 13. ad Marcellinam Sororem.

Serm. III. de diversis.

Hymno XI.

IESU CHR.
AN. 55.

quas hic singillatim recensere non vacat, quum eas præsertim rerum Christianarum Tractatores perquam docte & diligenter illustraverint. Quamobrem nonnulla tantum ex Prudentio, & Chrysostomo subjiciemus, quæ summam erga easdem reliquias venerationem luculentissime declarant. Prudentius itaque hæc ad rem nostram non minus vere, quam eleganter cecinit.

Hymn. xi.

*Mane salutatam concurritur: omnis adorat
Pubis; eunt, redeunt solis ad usque obitum.
Conglobat in cuneum latios simul ac peregrinos
Permixtim Populos Relligionis amor.
Oscula perspicuo figunt impressa metallo,
Balsama defundunt, fletibus ora rigant.
Jam quum se renovat decursis mensibus annus,
Natalemque diem passio festa refert,
Quanta putas studiis certantibus agmina cogi,
Quæve celebrando vota coire Deo?
Urbs Augusta suos vomit effunditque Quirites,
Una & Patricios ambitione pari.
Confundit plebeja phalanx umbonibus aquis
Discrimen procerum, præcipitante fide.
Nec minus Albanis acies se candida portis
Explicat, & longis ducitur ordinibus.
Exsultant fremitus variarum hinc inde viarum,
Indigena, & Picens, plebs & etrusca venit.
Concurrit Samnitis atrox, habitator & alta
Campanus Capuæ, jamque Nolanus adest.
Quique sua lætus cum conjuge, dulcibus & cum
Pignoribus rapidum carpere gessit iter.
Vix capiunt patuli populorum gaudia campi,
Hæret & in magnis densa cohors spatiis.*

H. mil. 26. in 2.
ad Cor.

Chrysostomus autem ille ipse, inquit, qui purpura vestitur vadit, ut monumenta illa complectatur, & fastu posito stat Sanctis supplicans, ut se patrocínio apud Deum adjuvent; & Szenopegum vel Piscatorem (idest Petrum, & Paulum), vel vita functos Patronos adhibet ille diademate redimitus; atque hoc non solum Romæ fieri videas, sed etiam Constantinopoli. Num & illic Constantinum Magnum magno affecturum honore hujus filius existinavit, si in vestibulo Piscatoris corpus illius

illius collocaret, ita quod sunt Imperatoribus in Palatio janitores, hoc in sepulcro Piscatoribus sunt Imperatores.

10. Ad extremum, ne cui forte negotium facebant quæ Novatores adversus reliquiarum cultum ad ravim usque conclamant, falsas scilicet suppositasque in Ecclesia proponi; pleasque a pluribus Ecclesiis vindicari, cum unicæ esse debeant; multosque in earumdem cultum abusus irrepsisse, oportet cum Natale Alexandro animadvertere, *De singularum reliquiarum cum Heterodoxis nobis non esse quæstionem, sed tantum de illarum cultu, quarum probata veritas est. Et si qui irrepsissent abusus in Religiosum cultum, si superstitiones quædam rudiorum hominum, aut simplicium muliercularum, si quæstus sacrilegi; prævios illos mores degeneris pietatis excessus, quæstuariam Religionem, immo potius Religionis corruptelam, semper detestatum esse Ecclesiam, & vitia illa emendare studuisse, ut ex Lateranensi Concilio sub Innocentio III. cap. 62., & ex Concilio Tridentino sess. 25. compertum est; & in vindicandis Sanctorum Reliquiis, idest in earum delectu, & verarum a falsis discretionem a primis seculis diligentiam adhibuisse singularem. Hujus rei insigne habetur exemplum in historia, & origine Donatistarum, quorum schismaticam factionem ex Reliquiarum occasione constatam apud Carthaginem Optatus asserit per Lucillam feminam factiosam, quæ ante concessam persecutionis turbinibus pacem, dum adhuc in tranquillo non esset Ecclesia, cum correctionem Archidiaconi Cæciliani ferre non posset, quæ ante spiritualem cibum, & potum os, nescio cujus Martyris, si tamen Martyris, libare dicebatur, & cum præponeret calici salutari os, nescio cujus hominis mortui, etsi Martyris, sed necdum vindicati, correpta cum confusione, irata discessit. His adjungenda sunt Gregorii Magni, atque Turonensis exempla: quorum primus Augustino Anglorum Apostolo in hæc verba rescripsit: *Fecimus quod petisti, quatenus populus, qui in loco quodam S. Sixti Martyris corpus dixerunt venerari, quod tua fraternitati nec verum, nec veraciter sanctum videtur, certa sanctissimi Martyris beneficia suscipiens, colere incerta non debeat. Mibi tamen videtur, quia si corpus quod a populo cujusdam Martyris esse creditur, nullis illic miraculis coruscat, & neque aliqui de antiquioribus existunt, qui se a parentibus passionem ejus audisse fateantur; ita reliquiæ, quas petisti, seorsum condendæ sunt, ut locus, in quo præfatum corpus jacet, modis**

Z z 2

JESU CHR.

AN. 55.

Hæreticorum
quædam ob-
jecta refelluntur.Nat. Alex. tom.
5. p. 402.Lib. 1. adversus
Parmeniarum.

Lib. 12. epist. 9.

JESU CHR.
AN. 55.

omnibus obstruatur, nec permittatur populus certum deferere, & incertum venerari. Alter vero Altare in loco, quem falsa vulgi opinio, velut conscriptis ibi Martyribus, sacraverat, a superioribus Episcopis constitutum, inquisitione facta diligenter diruit, cum divina revelatione nullos ibi Martyres, sed latronem sepultum, & vulgi errore celebratum cognovisset.

De Pauli Epistola ad Galatas.

II. Sed ad Historiam, a qua Sudariorum causa paullulum digressi sumus, est denique redeundum. Itaque Paulus, cum Ephesi hoc tempore versaretur, Epistolam ad Galatas scripsit, in qua illud singulare prorsus observandum monet Hieronymus, scilicet non unius tantum urbis fidelibus, uti ceteræ omnes, sed regioni universæ, quæ Galatia dicebatur, Epistolam hanc inscriptam fuisse. Ut autem Ephesi potius, quam Romæ datam existimemus, pluribus adducimur: Constat enim Paulum in iis, quas Romæ certe scripsit, sua vincula meminisse; de his vero in Epistola ad Galatas ne verbum quidem occurrit. Præterea Galatarum erga pauperes munificentiam ita in priore ad Corinthios memorat: *De collectis autem, quæ sunt in sanctos, sicut ordinavi Ecclesiis Galatiæ, ita & vos facite*: atque iterum ad Romanos his verbis: *Probuverunt enim Macedonia, & Achaja collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum, qui sunt in Jerusalem*: Si itaque priorem ad Corinthios Epistolam ante Romana vincula scripsit Paulus, de quo sane nullus dubitat; multo magis idem dicendum de altera ad Galatas, in qua eos de memorata collatione in pauperes facienda vehementer admonet: *Communicet autem is, qui se catechizat in omnibus bonis. Nolite errare; Deus non irridetur: Quæ enim seminaverit homo, hæc & metet . . . Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei*. Rursus miratur Apostolus Galatas tam cito translatos ab eo, qui eos *vocaverat in gratiam Christi, in aliud Evangelium*: id autem quis quæso Paulum multos postquam acciderat annos Romæ scripsisse dixerit? Adfirmandum igitur cum eruditis plane viris per hæc tempora hanc ad Galatas Epistolam Epheso misisse. Cum enim intellexisset Apostolus a falsis ex circumcisione fratribus Galatas sollicitari, ut præter Christianam fidem Legis quoque Mosaicæ cæremonias observarent, sese circumcisioni subicerent, ipsique longe alia docenti minus fiderent; Hinc factum, ut Paulus de Apostolatus sui præstantia Galatas ea Epistola docendos duxerit, monen-

1. ad Corinth.

ad Rom. 15. 26.

ad Galat. 6. 6.

Ibid. 1. 6.

Tillemont. To. 1.
p. 253. Cleric.
An 58.

Quæ de causa
Apostolus ad
Galatas scripserit.

monendosque non in legis observantia, sed in Christi gratia spem omnem salutis esse constitutam.

12. Porro Petrum hoc circiter tempore Corinthum adiisse, eaque in urbe Evangelium prædicasse, conijcere forte quis poterit ex priore Pauli ad Corinthios epistola: Meminit enim Petri, Pauli, & Apollo, sive Appollonii discipulos fuisse Corinthi, atque inter eos contentionem exortam, cum quisque diceret: *Ego sum Cepha, ego Pauli, vel ego Apollo*. Quæ tamen illa in urbe, & alibi postea a Petro gesta fuerint, quove Neronis anno Romam iterum advenit, nos adeo latet, ut ad postremum usque ejusdem Apostoli annum, quo alteram Epistolam scripsit, & vitam Martyrio consummavit, nihil prorsus de ipso referendum occurrat.

13. Consulatum Pridie Kalend. Martii Nero abdicavit; Verum qui fuerint in ejus locum suffecti Consules, ignoramus. Interea vero invalescentibus vitiis, & imminuta paulatim Agrippinæ Matris potentia, ejusque auctoritate sprete, parum absuit, quin Acten libertam justo matrimonio sibi conjungeret, submissis consularibus viris, qui regio genere ortam pejerarent; ab ejus tamen sinu neque minis, neque blanditiis a Matre divelli unquam potuit. Britannicum præterea optimæ spei Juvenem, suumque in Imperio Collegam hoc eodem anno veneno sustulit, *ministro*, uti memorix prodidit Tacitus, *Pollione Julio Prætorie cohortis tribuno, cujus cura attinebatur damnata veneficii nomine Locusta, multa scelerum fama*.

IESU CHR.

AN. 55.

S. Petrus Corinthi Evangelium prædicat.

Neronis libido, & crudelitas.

Svet.in Nerone.

Nero Britannicum veneno occidit.

Tacitus Annal. lib. 13.

F I N I S.

INDEX

I N D E X

R E R U M P R Æ C I P U A R U M ,

Q U Æ I N H O C T O M O C O N T I N E N T U R

Numerus primus paginam , secundus paragraphum indicat .

A

A Aron Sacerdos eligitur. 10.
moritur . *ibid.*

Abdias Propheta . 15.

Abel occiditur . 5.

Abgari epistola ad Jesum Chr.
191. 37. J. Christi ad eum
192. 38. an genuina sit 193.
40.

Abgaro Taddæus prædicat E-
vangelium . 193. 39.

Abias succedit Roboamo . 13.

Abraam a Deo vocatur . 6. &
7. Melchisedecho oblationes
offert . *ibid.* Moritur . 8.

Achabus Amri filius & succes-
sor . 14. ab Elia Propheta cor-
ripitur . *ibid.*

Achaz Rex Judæ . 16. ei suc-
cedit Ezechias . 17.

Acta , & epistola Pilati ad Ti-
berium . 82. 18. & 85. 19. an
genuina sint . *ibid.*

Adam a Deo creatur . 5.

Ægypto Templum Heliopoleos
ædificatur . 31.

Ælius Sejanus veneno Drusum
enecat . 58.

Æræ vulgaris , seu Dionysia-
næ initium . 43. & 50.

Agrippa Junior , ultimus Ju-
dæorum Rex , nascitur . 60.
idem Herodes dictus . *ibid.*
Romam proficiscitur . 146.
10. in vincula conjicitur . *ibid.*
a Cajo liberatus Regno diti-
tur . *ibid.* in Judæam pergit .
151. 4. Quid in Agrippam
Alexandrini egerint . 152. 5.
Delusus in Caraba . *ibid.* Ad
Regnum suum pervenit . 158.
2. Herodem Antip. accusat .
ibid. Cajum Imp. adit pro Ju-
dæis . 200. 46. Epistola ad
Cajum . 201. 47. Illius redi-
tus in Judæam . 213. 11. Ec-
clesiam persequitur , Jaco-
bum occidit , & Petrum in
carcerem mittit . 214. 1. In
Custodes animadvertit . 218.
5. Illius obitus . 255. 9.

Agrippa Filius Agrippæ , Hero-
di in Chalcidis Regno succe-
dit . 290. 4. Majori Regno
a Claudio donatur . 334. 19.
A Nerone quatuor Civitates
obtinet . 349. 3.

Alexander M. Darium vincit .
26. Eo mortuo , varia Regna
exoriuntur . 27.

Alexander Cuspio Fado in Ju-
dææ

- dææ Procuratore succedit .
 280. 9. Quis fuerit . *ibid.*
 Alexandrini tumultus sedantur .
 211. 8.
 Alexandrini Judæos persequun-
 tur . 153. & *seq.*
 Amasias in Regno Judæ succe-
 dit . 15.
 Amon biennio regnat . 18. Ei
 succedit Josias . *ibid.*
 Amos quando vixit . 15.
 Amri solus regnat in Israël . 14.
 ei succedit Achabus . *ibid.*
 Ananiæ , & Zaphiræ interitus .
 75. 9. Eorum crimen , &
 poena . 76. 10. An Ipsorum
 interitus S. Petrus Auctor di-
 ci debeat . 77. 11.
 Ancus Martius Romanorum
 Regnum dilatat . 18.
 Andræ Apostolatus . 176. 16.
 Acta illius Martyrii . *ibid.* 17.
 an vulgata a Christiano Voog
 sint sincera *ibid.*
 Angelus Sennacherib cum exer-
 citu percutit . 17.
 Annas cur Sacerdotum Princeps
 dicatur . 74. 6.
 Annuntiatio Mariæ V. per An-
 gelum facta 44.
 Antiochus Syriæ Rex , cogno-
 mento Magnus . 29. eidem ,
 succedit Seleucus filius . *ibid.*
 Antiochi Epiphanes in Judæos
 persecutio . 30.
 Antiochus Eupator illi succedit
ibid.
 Antipodes Patribus ignoti . 186.
 30.
 Apion Alexandrinorum Lega-
 tus . 205. 52. Ejus calumniæ
 in Judæos . *ibid.* 53.
 Apostolorum miracula . 70. 3.
 Cur hora nona Templum a-
 dierint . 71. 4. Eorum digna
 sententia . 74. 7. An alii præ-
 ter Petrum infirmos umbra
 sanaverint . 79. 14. In car-
 cerem conjiciuntur . 80. 15.
 Saviente persecutione cur
 Hierosolyma non excefferint .
 107. 22. Eorum in Orbem
 dispersio . 166. 4. Symbolum
 edunt . *ibid.* 5. Quo sensu Au-
 ctiores Symboli dicantur . 167.
 6. & 170. 9. An singuli Ar-
 ticulum ediderint . 168. 7.
 Quam Regionem singuli a-
 dierint . 171. 11. & 175. 14.
 Spiritus Sancti instinctu facta
 Provinciarum divisio . *ibid.*
 Dei virtus elucet in eorum
 prædicatione . 173. 12. An in
 India prædicaverint . 181. 21.
 An ad omnes gentes iverint .
 184. 28. Et ubique prædica-
 tum fuerit Evangelium . 185.
 29. Eorum acta supposititia .
 186. 31. Vitæ apocryphæ .
 187. 32. Libri eisdem falso
 tribut . 189. 35. Eorum Ca-
 thedræ servatæ . 235. 2. An
 in Galliis Evangelium prædi-
 caverint . 272. 3. Qua de cau-
 sa prohibiti alicubi prædica-
 re . 321. 6. Idem Traditio-
 nibus suffragantur . 337. 4.
 Archelaus Regno ejectus , in
 Galliis cogitur exulare . 52.
 Archelao relicto , Mariamne
 Demo-

- Demetrio Alex. nubit . 347. 13.
 Areopagi nomen , antiquitas ,
 & dignitas . 327. 13.
 Aristobolus homo execrandus ,
 & impius . 34. Ejus Frater
 Alexander Judæorum Rex e-
 ligitur . 35.
 Arphaxad , seu Dejoces primus
 Medorum Rex . 18.
 Arria Cæcinnæ Conjux se inte-
 rimit . 233. 18.
 Arsen Perfaram Rex . 26. Ejus
 solium occupat Darius Codo-
 manus . *ibid.*
 Artaxerxes Longimanus . 23. ei
 succedit Ochus filius . 26.
 Arthabanus Regnum recuperat.
 144. 7.
 Asæ Regnum . 13. & 14. Josa-
 phatum successorem relin-
 quit . *ibid.*
 Asinii Galli in Claudium conspi-
 ratio . 268. 5.
 Assarhaddon Sennacheribi Suc-
 cessor . 17. Cui succedit Saof-
 duchinus . 18.
 Assyriorum Imperium funda-
 tur . 11. In tria Regna divi-
 ditur . 16.
 Assuerus , de quo in lib. Esthe-
 ræ , quis fuerit . 24.
 Athenienses regia dignitate pri-
 vantur . 12. Deorum cultor-
 es tenacissimi . 328. 14. De
 Deo ignoto Athenis . 329.
 15. & 16.
 Attalus Pergami Rex Roma-
 num Populum instituit hære-
 redem . 33.
Tom. I.
- Augusto Cæsare imperante ,
 J. C. nascitur . 45. Illius cle-
 mentia in Cinnam . 51. Ovi-
 dium relegat . 53. Legem
 Poppeam edit . *ibid.* Ei pro-
 rogatur Imperium . 55. Cen-
 sum agit , & moritur . *ibid.*
 Azarias , qui & Ofias , Ama-
 siæ filius . 15.
- B
- B** Abyloniorum Regni prin-
 cipium . 16. Illius finis . 20.
 Babylonis nomine cur Roma
 designata fuerit . 242. 8.
 Barjesu Magus excæcatus . 261.
 7. Utrum Christi Fidem fue-
 rit amplexus . *ibid.*
 S. Barnabas , qui & Joseph , a-
 gri prætium Apostolis attu-
 lit . 75. 8. Cum Paulo ordi-
 natur . 250. 4. Lystris , ut
 Deus habetur . 279. 6. A
 Paulo recedit . cum Marco
 Cyprum navigat . 314. 1.
 Excusatur . 316. 2. Ubi E-
 vangelium prædicaverit . *ibid.*
 An Mediolano fuerit . *ibid.*
 Ejus epistola an genuina sit .
 317. 3.
 S. Bartholomæi Apost. prædi-
 catio . 182. 21.
 Bellum Civile inter Cajum Cæ-
 sarem , & Pompejum . 37.
 Bellum Parthicum Tiridatem
 inter , & Arthabanum . 144.
 7.
 Bellum Punicum , primum , &
 secundum . 28.
 A a a Bere-

Berenices Polemoni Ciliciæ regi nubit . 347. 13.
 Bonis Fideles primi renunciant . 75. 8.
 Bonorum renunciatio an fuerit præscripta . 78. 12.
 Brittannicus a Nerone veneno sublati . 365. 13.

C

C Adaverum cura , sepultura , ac funeris pompa . 99. 16. & *seq.*
 Cæsarea a Philippo Tetrarcha instauratur . 59. Metropolis Palæstinæ dicta . 140. 3.
 Cain Abelem occidit . 5.
 Caiphas Sacerdotium obtinet . 59.
 Cajus Caligula Claudiam Uxorem ducit . 110. 27. Solus imperat . 149. 5. Illius gesta . 150. 6. Crudelitas . 151. 2. Macronem interficit . *ibid.* Ejus libido . *ibid.* 3. Se Deum credit . 160. 5. Æquum suum in Sacerdotio collegam habet . *ibid.* Statuam suam in Templo Hierosol. collocare jubet . *ibid.* 6. A Capitone in Judæos excitatur . 161. 7. Galliarum Provincias affligit . 195. 41. In Urbem redit . *ibid.* Legatio Judæorum ad eundem . *ibid.* 42. Quid Legati Romæ egerint . *ibid.* Nuntium de statua in Templum inferenda accipit . 197. 43. ejus ad Petronium

epistola . 203. 49. Legatos Judeorum audit . *ibid.* 50. De esu porcinæ carnis compellat Judæos . 204. 51. Occiditur . 210. 6.
 Cajum Cæsarem inter , & Pompejum Civile bellum . 37.
 Caligula . Vide *Cajus Caligula* .
 Cambyfes succedit Cyro . 21. Eo occiso Darius Histaspis filius . *ibid.*
 Capito in Judæos Cajum excitat . 161. 7. Ejusque Colossum Jamniæ erigi curat . *ibid.* 8.
 Carnis esus hominibus a Deo concessus . 6.
 Carthago quo tempore condita . 14.
 Carthago , & Corinthus everuntur . 31.
 Cassius Longinus Judææ præficatur . 263. 9.
 Cathedræ Apostolorum servata . 235. 2. Quo honore habitæ . *ibid.* De varia Cathedræ significatione . *ibid.* 3. Materia , & forma . 236. 4.
 Catholicus ab hæretico quo signo dignoscendus . 239. 6.
 Chrismatis unctio in confirmatione adhibita . 115. 6.
 Christianorum pompa funebris 99. 16. & *seq.* Crimina eisdem apposita . 131. 26. Eo nomine ubi primum Fideles appellati . 207. 1. Vario nomine noncupati . *ibid.* 2. Nomen Christiani ab Apostolis

- stolis derivatum. 208. 2. Aliquando Chrestiani, & Fratres. *ibid.* 3. a Judæis Nazareni appellantur. 209. 4. Vocantur etiam Catholici. 210. 5. Claudii edicto Roma ejecti. 289. 1.
- Ciceronis eloquentia Catilinæ conjuratio dissipatur. 36.
- Circumcisio instituitur. 7. Gentiles ab ea liberati. 294. 6. & 7.
- Claudius Drusi filius Cajo succedit. 210. 7. ejus edictum pro Judæis Alex. 211. 9. Alterum pro eisdem edictum. 212. 10. Conjuratio adversus illum detecta. 233. 18. Portum ad Ostia Tiberina ædificat. *ibid.* 19. de Britannis Triumphat. 247. 13. Plurima festa, & ferias abrogat. *ibid.* Anno 4. ejus Imperii adimpletur Agabi prophetia. 248. 1. solis deliquium populo nunciat. 263. 10. Asinii Galli conspiratio. 268. 5. Ludos sæculares celebrat. 280. 11. Censum agit. 287. 5. Christianos & Judæos Roma ejicit. 289. 1. Nuptias cum Agrippina celebrat. 290. 3. Neronem adoptat. 302. 16. ab Agrippina veneno sublatus. 349. 3. Inter Deos relatus. *ibid.*
- Cleopatras indignatio, ac infidiæ in maritum, & filios. 34.
- Clerici, Monachi, & Episcopi Apostolorum exemplo manuum labori vacant. 332. 18. Ordinationes Clericorum a Deo institutæ, inter Sacramenta recensentur. 252. 6. Earum ritus, & tempora. *ibid.* 7.
- Collectæ Antiochiæ factæ pro Christianis. 248. 2. In Ecclesia fieri solitæ. 249. 3. Etiam ab invitis exactæ. *ibid.*
- Communicatio cum Rom. Ecclesia Catholicum probat. 239. 6.
- Concilium Hierosolym. ab Apostolis celebratum. 291. 1. Quo anno. 292. 3. Quis Concilii Præses. 293. 5. Qua de causa celebratum. *ibid.* Quis auctor de Circumcisione servanda. 294. 7. Decreta Synodi, & Canones. Gentiles a necessitate circumcisionis liberati. *ibid.* 6. & 7. a contaminationibus Idolorum abstinencia præscribitur. 295. Qua de causa id vetitum. *ibid.* Quando immolatis uti licitum. De abstinencia a suffocato, & sanguine. 296. 9. & 297. 10. Qua de causa id statutum. *ibid.* quando ea abstinencia viguerit. 298. 11. Fornicatio prohibetur. 299. 12.
- Confirmationis qui Ordinarii Ministri. 113. 4. & seq. inter Sacramenta numeratur. 116. 7. illius effectus. *ibid.* 8.
- Consules Romæ creantur. 22.

Cornelius Centurio . 133. 2.
 Angelus eidem apparet. 134.
 3. a Petro Apost. baptizatur.
 an Cæsareæ fuerit Episcopus.
ibid. ejus Domus in Eccle-
 siam conversa. *ibid.*
 Cumanus Præses Judæos casti-
 gat , plurimosque occidit .
 288. 6.
 Cuspius Fadus Syriæ Præses .
 255. 10.
 Cyrus universum tenet Orien-
 tem . 21. post ejus mortem
 Cambyfes filius . *ibid.*

D

Daniel captivus . 19. Heb-
 domades Danielis quo-
 modo numerentur . 21. un-
 de incipiant . 24. Prophetia
 de Christi Adventu . 41.
 Darius Codomanus succedit Ar-
 seni . 26.
 Darius Histaspis filius , five As-
 fuerus in lib. Estheræ memo-
 ratus . 21. illi succedit Xer-
 fes . 23.
 David loco Saulis Rex inungi-
 tur . 12.
 Defunctorum commemoratio ,
 & anniversaria . 99. 16. &
seq. pro preces , & sacrificia
 offerebantur . 101. 19.
 Dejoces , qui & Arphaxad ,
 primus Medorum Rex . 18.
 Demetrius totam Syriam occu-
 pat . 32.
 Deus cælum , & terram , dein-
 de hominem creat . 5.

Diaconissarum institutio . 91. 6.
 Officia . 92. 7. an illis manus
 imponerentur . 93. 8.
 Diaconorum septem electio . 87.
 2. Rom. Ecclesia septem ha-
 buit . 88. 3. eorum Officia .
 88. 4.
 Diluvio homines pereunt præ-
 ter Noemum , & ejus fami-
 liam . 5.
 Diodorus cognomento Triphon.
 32.
 Drusi Cæsaris mores . 56. a
 Sejano veneno sublatus . 58.
 Drusillæ , & Juliæ nuptiæ . 110.
 27.

E

Eccllesia cum Adamo or-
 ta . 2.
 Eleazarus Summus Pontifex
 ungitur . 10.
 Elias in Cælum raptus . 14. Ei-
 dem Liber Apocalypsis falso
 tribuitus . 189. 35.
 Eliodorus ab Angelo flagella-
 tur . 26.
 Elifeus succedit Eliæ . 14.
 Episcopi ordinarii Ministri Sa-
 cramenti Confirmationis .
 113. 4. & *seq.* Ordo Episco-
 porum in Rom. Eccl. a B.
 Petro incipit . 222. 10. Apo-
 stolorum exemplo manuum
 labori vacant . 332. 18.
 Esaïæ Vaticinium de Templi
 reedificatione adimpletur . 21.
 Esdras Sacetdos , & Scriba . 24.
 & 25.
 Estheræ historia quo tempore.
 acci-

acciderit . 22.

Evangelium cur alibi citius ,
aut tardius prædicatum . 171.
11.

Evilmerodachus succedit Nabu-
codonosori II. 20. huic Ne-
rigliffor . *ibid.*

Eunuchus obviam Philippo fa-
ctus . 122. 15. utrum Judæus
fuerit , vel Profelytus . *ibid.*
16. a Philippo baptizatur .
123. 17. Ætiopibus prædicat
Evangelium . *ibid.* 18.

Evodius an Petro Apost. in
Antiochena Ecclesia Succes-
sor fuerit . 241. 7.

Ezechiel cum Daniele Babylo-
nem perductus . 19.

F

F Ames grassatur per Or-
bem . 248. 1.

Fidelium primorum mores . 70.
2. Bonis renunciant . 75. 8.
eorum dispersio . 111. 2. An-
tiochiæ augentur . 207. 1.
Christiani vocantur . *ibid.*

Filii Dei qui intelligantur . 5.
Qui filii hominum . *ibid.*

Flacci Præsidis in Agrippam
contumeliæ . 152. 5. ejus
crudelitas in Judæos . 153.
6. & seq. Exilium , & obi-
tus . 157. 10.

Fornicatio Apostolico Concilio
vetita , 299. 12.

Funeris pompa , sepultura &c.
Vide *Cadaverum cura* .

G

G Allio Asiæ Proconsul quis
fuerit . 335. 2.

Gallis quo tempore Evangelium
prædicatum . 271. 2. Aposto-
lorum ævo probabilius . 272.
4. Launoi objectiones solvun-
tur . 275. 4. Sulpicii Severi ,
& Gregorii Turon. Testimo-
nia explicantur . *ibid.*

Gamalielis ad Judæos consilium.
80. 15. an Christianus fue-
rit . 81. 16.

Gazophilacia Ecclesiæ . 249. 3.

Gentes in Ecclesiam admittun-
tur . 134. 3. earum mores
in melius mutantur . 173. 12.
a necessitate Circumcisionis
liberantur . 294. 6. & 7. a
contaminationibus Idolorum,
& a suffocato, & sanguine ab-
stineri jubentur . 295. 96. 97.
8. 9. 10. Qua de causa id sta-
tutum . *ibid.* Quandiu ea ab-
stinencia viguerit . 298. 11.
Germanici triumphus de Ger-
manis . 56. Res Armeniæ
componit . 57. Illius obitus .
ibid. Cineres Romam dela-
ti . 58.

H

H Æreticorum argumenta ,
quibus Petri Adventus
Romam impugnatur . 223.
11. solvuntur . 224. 225. 12.
Hebdomadarum Danielis nume-
ratio . 21. & 24.

Hebræ-

- Hebræi in deserto moriuntur .
 10. Terram Chanaam occupant , ob idolatriam in manus inimicorum traduntur .
 11. illorum Judices. *ibid.* ex eis qui Græci dicerentur . 87.
 1. aut Libertini . 96. 11. Vide *Judæi* .
 Helena Regina , & Izates filius Hierosolymam veniunt . 268. 7. Eorum eleemosinæ erga egenos . *ibid.* utrum fuerint Christiani . 269. 8. Judæi fuerunt . 269. 8. 9. Eorum sepulcrum . 270. 10.
 Heli Hebræorum Pontifex . 12.
 Henoch Jaredi filius . 5.
 Herodes Infantes jubet occidere . 47. an etiam proprium filium . 48. ejus dies ultimus ut festus a Judæis celebratur . *ibid.* Regnum inter filios dividitur . *ibid.*
 Herodes Antipa Tiberiadem ædificat . 58. Joannem Baptistam interficit . 63. ejus exercitus profligatur . 145. 9. Romam navigat . 158. 2. Regnō privatur , ac relegatur . *ibid.*
 Herodes Agrippa Aristoboli filius . 146. 10. Vide. *Agrippa* .
 Herodes Rex Chalcidis , Agrippæ succedit . Jus in Templum , & Sacerdotes eligendi obtinet . 256. 11. Stola Pontificiæ custodiam a Claudio Judæis impetrat . 263. 9. Illius obitus . 288. 6.
 Hierarchia Eccles. juxta Imperii divisionem statuta . 140. 3.
 Hierusalem cum Templo destruitur . 19. Denuo restaurantur . 24.
 Hircanus Vide *Joannes Hircanus* .
 Hispaniis quando Evangelium fuerit prædicatum . 276. 5.
 Holofernes a Juditha occisus . 18.
 Horæ Canonicae Apost. traditione inductæ . 71. 5. Immerito a novatoribus reprobata . 73. 5.
 Hypocrosis in Anania , & Zaphira . 76. 10.
- J
- J**acob duodecim Patriarchas generat , singulis eventura prædicit , in Ægypto moritur . 8. Illius prophetia de Christi adventu . 38.
 Jacobus ordinatur Episcopus Hierosolym. 107. 23. Quis fuerit . 109. 24. Cur Frater Domini dicatur . *ibid.* 25. Ubinam prædicaverit . 182. 23. An duo , vel tres Jacobi Apostoli . 183. 24. Zebedæi filius ab Herode occiditur . 214. 1. an idem Hispanis prædicaverit . 215. 2. Quo anno Martyrio occubuerit . 216. 3.
 Jeremias insignis Propheta . 19.
 Jeroboam super decem Tribubus Rex constituitur . 13.
 Jero-

Jeroboam II. 15.

Jesus Christus quo anno natus .

43. ubi , & quo die . 45. Cir-

cumciditur , a Magis adora-

tur , in Templo præsentatur ,

in Ægyptum transfertur . 46.

Ex Ægypto in Judæam tran-

sportatur . 48. in Templo a

Parentibus invenitur . 53. a

Joanne baptizatur . 61. Pri-

mo Petrum , & Andream

vocat . 62. celebrat primum

Pascha . *ibid.* Secundum J. C.

Pascha . 63. Apostolos eligit .

ibid. Tertium Pascha cele-

brat . 64. Bis turbas pascit

in deserto . *ibid.* in Monte

transfiguratur . 65. Quartum

Pascha , quo , ipse immola-

tur . 66. an epistolam mise-

rit ad Abgarum . 192. 38.

Ignatius , an Evodius Petri A-

post. in Antiochena Ecclesia

successor fuerit . 241. 7.

Indiis an Apostoli prædicave-

runt . 181. 21.

Infantium cædes . 46.

Interpretes septuaginta , eo-

rumque versio . 28.

Joannes Hircanus Simonis filius

in Pontificatu successor . 33.

cui succedit Aristobulus . 34.

Joannes Baptista in utero exul-

tat . 45. in deserto prædicat

pœnitentiam . 60. ab Hero-

de decollatur . 62. & 64.

Joannis Apostolatus in Asia .

175. 15.

Joas Ochoziæ filius , Jojadæ o-

pera in patrum regnum re-

stituitur . 15. Amasiam hæ-

redem relinquit . *ibid.*

Job quo tempore vixit . 9.

Jonathas Judæ fratri succedit .

30.

Jonathas summus Judæorum Sa-

cerdos Felicis Præsidis dolo in-

terficitur . 350. 5.

Jonas Propheta quando vixit .

15.

Joram Regnum Judæ obti-

net . 14. huic succedit Ocho-

zias . *ibid.*

Joseph Ægypto præficitur . 38.

Joseph Cognominatus Barnabas

quis fuerit . 75. 8. Reliqua

Vide . *S. Barnabas* .

Josephus Hebræus historicus na-

scitur . 150. 7.

Josias octennis ad Imperium

evehitur . 18.

Josue post Moysen populi du-

ctor . 11.

Iris datur in signum fœderis . 6.

Isaac sacrificio destinatur , Ra-

chelem ducit , Jacobum be-

nedicit . 8.

Isaias Propheta . 15. Liber ei-

dem falso tributus . 189. 35.

Ismael Abrami , & Agaræ fi-

lius . 7.

Ismael Judæorum Sacerdos post

Jonatham . 351. 6.

Israelitarum unde nomen . 8.

Regnum dividitur . 13. In ca-

ptivitatem ducti . 17.

Judaica Respublica destruitur .

39.

Judas Galilæus Judæos ad re-

bellionem excitat . 52.

Judas

Judas Machabæus occidit Antiochum Eupatorem . 30.
 Judas Thaddæus , ejus Apostolatus . 183-26.
 Judæa a Latronibus , & cædibus vastatur . 350. 5.
 Judæi a quo denominati . 8. eos inter , & Samaritanos litium origo . 18. inter eosdem magna excitatur seditio . 31. Babylonem trasferuntur . 19. a captivitate liberantur . 21. Eorum Regnum cum Sacerdotio junctum . 33. Qua de causa Messiam non cognoverint . 40. Post Christi Adventum frustra tentant Templum reædificare . 42. Italia pulsi . 57. quinque millia Christo credunt . 73. 6. Persecutio Judæorum in Christianos . 110. 1. in Ecclesiam calumniæ . 131. 25. illis a Vitellio traditur Stola . 136. 5. Eorum Synagogæ Alexandria destruantur . 153. 6. erectis statuis violantur . *ibid.* eorum variæ calamitates . 154. 7. fame , & cæde pereunt . *ibid.* flagris cæduntur . 155. 8. diebus festis crucifixi . 156. 9. ubique afflicti . 206. 55. Romæ cohibiti . 212. 10. adversus Rom. milites seditionem excitant . 288. 6. a Cumano Præside castigantur . *ibid.* Claudii edicto Roma expulsi . 289. 1. illotum Apostolus B. Petrus eligitur . 295. 7. eo-

rum Apostolatus nobilior . 300. 14. cum Samaritanis digladiantur . 311. 9. Qua de causa . *ibid.* Pontificum , & Sacerdotum dissidia . 351. 6. Ægyptium Impostorem sequuntur ab eo decepti . *ibid.* a Felice Præside occiduntur . *ibid.*

Julia Augusti filia in exilium relegatur . 49.

Junii Silani mors , & Narcissi liberti . 350. 4.

Justi ab origine mundi , per Jesum Christum æternam salutem sunt consequuti . 3.

Izates Helenæ filius . Vide *Helena* .

L

L Ex a Deo per Moysen data . 10.

Lex Romanorum de Deorum consecratione . 83. 18.

Libertini inter Hebræos qui dicantur . 96. 11.

Liviæ Tiberii Matris obitus . 62.

Lothus ab incendio liberatur . 8.

Lucii Cæsaris obitus . 50.

Ludi Sæculares Claudii jussu celebrantur . 280. 11. eorum origo . *ibid.* quo ritu celebrati . 282. 12.

Lydia Purpuraria Christo credit . 321. 7.

Mace-

M

Macedoniorum Regnum
a Romanis extinctum . 30.
Machabæorum victoriæ . *ibid.*
Magi Jesu Christo munera of-
ferunt . 46.
Manahemus in Israelitarum Re-
gno confirmatus . 16.
Manasses Patri succedit . 17.
Marcus Romæ Evangelium scri-
bit . 256. 1. an de mandato
Petri Apost. *ibid.* qua metho-
do illud scripserit . 257. 2.
quo tempore . 258. 3. Græ-
ce , an latine . *ibid.* 4.
an ex 70. Discipulis fuerit ,
vel idem cum altero Marco
Barnabæ consobрино . 260. 5.
cur interpres Petri dicatur .
ibid. 6. Alexandria Evangelium
prædicat . 284. 1.
Maria V. ab Angelo nuntiata .
44. Invisit Elisabetham . 45.
in cælum assumitur . 284. 2.
quo loco obierit . 285. 3. Ephe-
si obiisse verosimile . 286. 4.
Maria Magdalena cum Laza-
ro , & aliis an Marfiliam ap-
pulerit . 112. 3.
Mariamne , Archelao relicto ,
Demetrio Alexi nubit . 347.
13.
Martyrum reliquiæ . Vide *Re-
liquiarum usus* .
Matthæus Evangelium scribit .
164. 1. qua lingua . *ibid.* 2.
de illius in Græcum versio-
ne . 165. 3. Æthiopibus præ-
dicat . 182. 22.
Tom. I.

Matthiæ Apostolatus . 184. 27.
Medorum Regni initium , &
incrementum . 16. & 20.
Mæchisedech panem & vinum
Deo offert . 7.
Mendacii pæna . 76. 10.
Messalinæ turpitudes . 248. 14.
ejus avaritia . 280. 10. In-
teritus . 287. 5. Memoria
damnatur . *ibid.*
Messiæ expectatio, temporis ple-
nitude comprobata . 38. & *seq.*
Ministerii quotidiani nomine
quid intelligatur . 87. 2.
Mortuorum exequiæ . 99. 16.
& *seq.*
Moyse ab aquis Nili liberatur .
omni Ægyptiorum sapientia
informatur . Aula Regiæ de-
licias spernit . Hebræos ex
Ægypto educit . 9. Legem ac-
cipit ; & populo tradit , mo-
ritur . 10.
Mundi ætas prima . 5. Secun-
da . 6. Tertia . 7. Quarta .
10. Quinta . 13. Sexta . 19.

N

Nabopolassar Pater Nobu-
codonosoris II. 19.
Nabucodonosor , qui & Saosdu-
chinus . 18. ejus Regnum
occupat Nabopolassar . *ibid.*
Nabucodonosor II. 19. ob super-
biam a Deo percussus . *ibid.* ei
succedit Evilmerodachus . 20.
Neriglissor Evilmerodachum
occidit . *ibid.*
Neronis ortus . 150. 7. a Clau-
dio

dio Imp. adoptatur . 302.
 16. Virili toga induitur , Pro-
 consulari Imperio ornatur ,
 Consul destinatur . 311. 6.
 Octaviam uxorem ducit. 347.
 12. eloquentiæ studet . *ibid.*
 Imperator dictus . 349. 3.
 Imperii initio clemens. *ibid.*
 Agrippam Judæorum Regem
 quatuor Civitatibus donat.
ibid. in Judæos propensior .
ibid. ejus libido , & crude-
 litas . 365. 13. Brittanni-
 cum veneno enecat . *ibid.*
 Nervus , quo reorum pedes vin-
 ciebantur . 323. 9.
 Noe post diluvium Deo sacri-
 ficat . 6. ejus filii universam
 terram inter se partiuntur. 6.
 Novatores immerito horas ca-
 nonicas reprobant . 73. 5.

O

O Chozias succedit Joramo.
 14. ei filius Joas a Jo-
 laba liberatus . 15.
 Ochus successor Artaxerxis .
 veneno a Bagoa sublatu. 26.
 Patrem excipit Arsen filius
 natu minimus . *ibid.*
 Octavius Cæsar primus Roma-
 norum Imperator . 37.
 Olympiadum origo . 16.
 Onias Eliodorum Seminecem
 liberat . 29.
 Orbis descriptio jussu Augusti
 Cæsaris facta . 45. secunda
 descriptio . 52.
 Ordinationes Clericorum a Deo

institutæ , inter Sacramen-
 ta recensentur . 252. 6. ea-
 rum ritus , & tempora . *ibid.*
 7.

Ordines Sacri quibus conferen-
 di . 251. 5.

Ordinum inferiorum gradus .
 90. 5.

Osee Propheta quando vixit .
 15.

Oſias aliter Azarias Amasæ
 filius , & successor . *ibid.*

Osculi Sancti usus , & antiqui-
 tas . 245. 11. & 12.

Ovidius Poeta in Pontum rele-
 gatus . 53. anno exilii nono
 obit . 57.

P

P Atriarchales Sedes quæ fue-
 rint . 144. 5.

S. Paulus , qui prius Saulus .
 125. 19. de ejus Patria. *ibid.*
 20. quo anno vocatus . *ibid.*
 cur Pauli nomine appellatus .
 126. 21. Illius conversio .
 128. 22. Damascum proficif-
 cens J. C. videt . 199. 23. au-
 tunc fuerit ad tertium Cæ-
 lum raptus . *ibid.* ad eum mit-
 titur Ananias . 130. 24. Ec-
 clesias visitat . 133. 1. ejus
 miracula . *ibid.* evangelium
 Antiochiæ prædicat . 137. 1.
 Judæorum insidias devitat .
 147. 2. qua de causa Petrum
 Apost. adierit . 148. 3. Tarſi
 evangelizat . 153. 1. Scripta
 ejus nomine supposita . 183.

34. cum Barnaba ordinatus .
 250. 4. ad Cælum raptus .
 254. 8. ejus inter in Cyprum .
 261. 7. Antiochiæ Pisidiæ Ju-
 dæos contestatus ad Genti-
 les transit . 262. 8. inde e-
 xiens pulverem de pedibus
 excutit . *ibid.* Iconii quid pas-
 sus sit . 264. 1. an in Hispa-
 niam prædicaverit . 276. 5.
 variae ea de re opiniones .
 277. 6. de eo itinere nil cer-
 ti habetur . 279. 6. Lystris
 ut Deus colitur . *ibid.* 7. a
 Lytrensibus lapidatur . 280.
 8. de Circumcisionis quæstio-
 ne privatim cum Apostolis
 agit . 292. 4. Gentium Apo-
 stolus a Concilio Apostolor.
 destinatur . 295. 7. quo sensu
 gentium Apostolus dicatur .
 299. 12. & 301. 15. S. Pe-
 trum Apost. reprehendit .
 302. 1. a Barnaba sejungi-
 tur , qua de causa . 314. 1.
 Timotheum circumcidit .
 319. 4. qua de causa id e-
 gerit . *ibid.* divina revelatio-
 ne admonitus in Macedoniam
 transit . 320. 5. Philippis præ-
 dicat . 321. 7. in domo Ly-
 diæ Purpurariæ divertit . *ibid.*
 e Pytonissa Dæmonem ejicit .
 322. 8. flagellis Liddæ sub-
 ditur , cum Sila in carcerem
 conjicitur , ejus pedes nervo
 vinciuntur . *ibid.* Divinitus
 e Carcere liberatur . 323.
 10. Thessalonicæ Evangelium
 prædicat . 324. 11. quomodo

a Thessalonicensibus excep-
 ptus . *ibid.* quæ ibi sustinue-
 rit . *ibid.* Pergem transit . In-
 de Athenas . Areopago si-
 fitur . 326. 12. ejus oratio
 in Areopago . 328. 14. Ti-
 motheum Thessalonicam
 mittit . 330. 17. Corinthum
 divertit . *ibid.* apud Aquilam,
 & Priscillam moratur . *ibid.*
 Scenofactoriam artem exer-
 cet , manuum labore victum
 sibi comparat . *ibid.* illius ge-
 sta Corinthi . 335. 1. coram
 Gallione Proconsule addu-
 ctus , quæ sustinuerit . *ibid.*
 & 336. 3. ad Thessalonicen-
 ses Epistolas duas scribit .
 346. 11. quo tempore , &
 ubi eas scripserit . *ibid.* Cen-
 chris votum Nazareatus a-
 dimplet . 348. 1. ejus iter in
 Syriam , & Galatiam . *ibid.*
 2. Epheso per triennium mo-
 ratur . 351. 1. quid intersit
 inter Baptisma Joannis , &
 Christi discipulos docet . 352.
 2. in Schola Tyranni Fideles
 congregat . *ibid.* cum bestiis
 pugnat . *ibid.* quid ea pugna
 Apostolus designaverit . *ibid.*
 a Judæis persecutiones susti-
 net . 353. 2. miracula Ephe-
 si patrata . *ibid.* 3. ejus Suda-
 ria , & semicinctia curandis
 languoribus adhibita . *ibid.*
 Ephesi ad Galatas scribit .
 364. 11. qua de causa . *ibid.*
 Petri Primatus ostenditur .
 64. vindicatur . 237. 5. cum

Joanne in carcerem conjicitur . 73. 6. Concilio ad Judæos in Concilio congregatos . 74. 7. in patrandis miraculis prærogativa . 78. 13. an alii præter Petrum infirmos umbra sanaverint . 79. 14. Ecclesias visitat . 133. 1. alia miracula . *ibid.* a Deo monitus gentes in Ecclesiam admittit . 134. 3. ea de re ad Ecclesiam rationem reddit . 147. 1. Ecclesiam Antiochenam fundavit . 137. 1. Objectiones solvuntur . 138. 2. per varias Provincias evangelizat . 150. 1. ejus nomine scripta supposita . 188. 33. iterum in carcerem conjectus . 214. 1. ab Angelo liberatur . 216. 4. invisit suos . 218. 5. relicta Judæa Romam pergit . Episcopos in Oriente ordinat . *ibid.* 6. illius Romam adventus . 219. 7. de ejus Romano itinere veterum testimonia . *ibid.* 8. alii testes hujus traditionis . 220. 9. Hæreticorum argumenta, solvuntur . 223. 11. Salmasii argumentum diluitur . 225. 12. Victoria contra Simonem Magum . 229. 16. Sedem Pontificiam Romæ erigit . 234. 1. de ejus prima Epistola , unde scripta . 242. 8. Babylonis nomine Romam designavit . *ibid.* quibus eam inscripserit . 245. 10. an eam Græce , vel hebraice scripserit .

247. 12. ejus opera Evangelium in Occidentales provincias propagatum . 270. 1. Concilio Hierosolym. præest . 293. 5. Judæorum Apostolus eligitur . 295. quo sensu Judæorum Apostolus dicitur . 299. 13. Judæorum Apostolatus nobilior . 300. 14. a Paulo reprehensus . 302. 1. & 303. 3. an idem ac Cephas . 303. 3. an peccaverit . 304. 4. S. Hieronymi , & Baronis sententia . *ibid.* 6. Reprehensibilem fuisse Patres tradunt . 309. 7. Epheso Evangelium prædicat . 365. 12.

Petronius in Syriæ Præfectura Vitellio succedit . 160. 4. Caii statuum in Templo locare jussus maturius agit . 162. 9. ejus Exhortatio ad Judæorum Magistratus . 197. 44. quid Judæi ad eundem . 198. 45.

Philippus Apost. ad Eunuchum missus . 122. 15. illum baptizat . 123. 17. de ejus filiabus . 178. 18. & gestis . 19.

Philippus Macedonum Rex . 26. ei succedit Alexander . *ibid.*

Philippus Tetrarcha Cæsaream , & Juliadem instaurat . 59. ejus obitus , & elogium . 136. 6.

Philo Judæus qualis fuerit . 206. 54.

Phinees Eleazaro succedit . 10.

Phulus , sive Pulus Assyriæ Rex . 16. Pi-

Pilatus . Vide *Pontius Pilatus* .
Planctus Magnus quid significet . 99. 15.

Pompei gesta . 36. ejus dissidia cum Cæsare . 37.

Pontius Pilatus Judææ Procurator . 59. illius mores . *ibid.* acta , & Epistola ad Tiberium . 82. 18. & 85. 19. Samaritanos clade afficit . 145. 8. Romam mittitur . *ibid.* in Galliis relegatus se interimit . 160. 3.

Ptolomæus Philometor pater Cleopatæ . 31.

Purgatorium extare ex Ecclesiæ traditione constat . 104. 21. quo loco , aut poenarum genere purgentur animæ . *ibid.*

Pyrrhus Epirotarum Rex a Muliere occisus . 28.

Q

Quirinus in Judæa censum agit . 45. illius obitus . 58.

R

Regnorum diversorum origines . 6.

Reliquiarum usus ab Apostolo comprobatus . 354. 4. Ephesiorum , aliorumque exemplis confirmatur . *ibid.* ab hæreticorum objectionibus vindicatur . 355. 4. & 363. 10. Vela , & Lintea Sanctorum sepulchris admota cu-

randis morbis adhibita . 356.

5. eadem virtus ex oleo Lampadarum ad Martyrum Sepulchra appensarum . 357.

6. Martyrum reliquiæ in partes divisæ . Qua de causa . 358. 7. fidelium sollicitudo in colligendis Martyrum reliquiis . *ibid.* 8. quo cultu haberentur . *ibid.* sub Altaribus reconditæ . 361. 9.

Roboam Tribui Judæ , & Benjamin præficitur . 13. cui succedit Abia *ibid.*

Roma conditur . 16. a Gallis vastatur . 26. Romanæ Republicæ mutatur forma . 24. variæ Victoriæ Romanorum . 27. & 35. de Deorum consecratione Romanorum lex . 83. 18. Imperii Romani , seu Provinciarum divisio . 141. 4. incendio , & Tiberis inundatione vastatur . 144. 6. fame vexatur an. 2. Claudii Imp. 233. 19. iterum av. 4. 248. Y. Romanæ Sedis institutio . 234. 1. Romanæ Ecclesiæ Primatus , & privilegia . 237. 5. Roma Babylon dicta , 242. 8. ab Ecclesia Romana distincta . 244. 9.

S

Sacerdotium nemo , nisi a Deo vocatus , assumere debet . 251. 5.

Sacrificia pro fidelibus defunctis oblata . 101. 19. Patrum de ea con-

- consensio . 102. 20.
 Salamon Davidi succedit . 12.
 Hierosolymorum Templum
 ædificat . 13. ejus pœnitentia
 incerta . *ibid.*
 Salmanasar Israelitas captivos
 ducit . 17.
 Salutatio in osculo sancto . 245.
 11. quando fideles ab eo ab-
 stinerent . 246. 12.
 Samaritani a Leonibus infesta-
 ti . 18. suscipiunt Evange-
 lium . 113. 4.
 Samaritarum Templum qua de
 causa ædificatum , 26.
 Samuel Propheta , & Judicum
 postremus . 12.
 Sanctorum Reliquiæ . Vide *Re-
 liquiarum usus* .
 Saosduchinus , qui Nabucodo-
 nosor dictus . 18.
 Saphiræ , & Ananiæ supplicium .
 75. 9. & 76. 10.
 Saul Judæorum Rex . 12.
 Saulus vide Paulus .
 Scripturæ Sacræ , & Patrum le-
 ctio commendatur . *ibid.* 18.
 earum sensus ab Ecclesia pe-
 tendus . 345. 10.
 Sejanus cum multis aliis a Ti-
 berio occisus . 65.
 Seleucus Antiochi Magni filius .
 29. ei succedit frater Antio-
 chus Epiphanes . 30.
 Semicinctia & Sudaria Pauli ,
 quid essent . 353. 3.
 Sennacheribus succedit Salma-
 nassar . 17. cum Exercitu ab
 Angelo percussus . *ibid.*
 Sergius Paulus credit Evange-
 lio . 261. 7. cur dicatur Pro-
 consul . *ibid.*
 Servius Tullius Censum insti-
 tuit . 20.
 Sefacus , qui & Sesostris , Rex
 Ægypti . 13.
 Sicyoniorum Regni initium . 6.
 Simon Machabeus Judæos a
 Gentilium jugo liberat . 32.
 Simon , qui & Zelotes , ejus
 Apostolatus . 183. 25.
 Simon Magus suscipit Baptis-
 mum . 113. 4. offert Petro
 Apost. pecuniam . 117. 9.
 quis , & unde fuerit . *ibid.*
 10. ejus præstigia . 119. 11.
 errores . 120. 12. Helena e-
 jus uxor . 13. ejusdem disci-
 puli . 121. 14. præstigiis Ro-
 manos decipit . 226. 13. ei-
 dem a Romanis Statua eri-
 gitur . 227. 14. frustra id
 impugnatur . 228. 15. de il-
 lius volatu , & lapsu Patrum
 testimonia . 231. 17.
 Sodoma , Gomorra , Adama ,
 & Seboim igne & sulphure
 extinguuntur . 7.
 Spiritus Sanctus super Aposto-
 los descendit . 69. 1.
 S. Stephanus quo anno , & die
 Martyrium subierit . 95. 9.
 Judæorum in eum insidiæ .
ibid. 10. Oratio coram Syne-
 drio . 96. 12. Martyrium .
 97. 13. Miracula . *ibid.* 14.
 Sepultura . 98. 15.
 Symboli Apost. constitutio , e-
 jusque etymologia . 166. 5.
 quid significet . 168. 8. ejus
 usus .

usus . 170. 10.

T

- T** Arquinius Priscus Romanorum Rex . 20. ei succedit Servius Tullius *ibid.*
- Thaddæi , qui & Judas , Apostolatus . 183. 26.
- Thare ætas , & obitus . 7.
- Theclæ conversio ad fidem , ejusque acta . 264. 2. SS. Patrum elogia . 265. 3. Sponsum relinquit . *ibid.* ab eo accusata damnatur . *ibid.* Leones superat . *ibid.* an vitam Martyrio finierit . 267. 4.
- Theodas Judæus , & Seducor . 80. 15. & 81. 17.
- Theudas impostor a Fado occiditur . 268. 6. duo Theodæ distinguendi . *ibid.*
- Thomæ Apost. prædicatio . 179. 20. an in India prædicaverit . *ibid.*
- Tiberius Concordiæ Templum dedicat . 54. Proconsulare Imperium eidem collatum . *ibid.* ejus Imperii epocha . *ibid.* 60. Triumphus de Germanis . 55. gesta . 85. 19. Romani Senatus in illum adulatio . 86. 21. ejus crudelitas . 110. 26. & 132. 27. ejus obitus . 149. 4.
- Timotheus a Paulo Apost. circumcissus . 319. 4. qua de causa . *ibid.*
- Traditionibus Apostoli suffragantur . 337. 4. Jure scripto

antiquiores ; & potiores . sunt , 338. 5. & 341. 8. diversa Traditionum genera . 339. 6. iisdem frustra Hæretici adversantur . *ibid.* 7. SS. Patres usum traditionum commendant . 342. 9. Nonnulla , quæ Ecclesiæ fidem , ritus , & disciplinam spectant , Traditionibus tantum inniuntur . 341. 8. earum usus , & auctoritas . 345. 10.

Tribuni Plebis Romæ creantur . 22.

Thriphonis , five Diodori insidiæ . 32.

Troja incenditur . 11.

Turris Babylonica ædificatur . linguæ confunduntur . Homines per Orbem disperguntur . 6.

V

V ibius Marcius Præfectus Syriæ Petronio succedit . 234. 20.

Vitellius Syriæ Proconsul stolam Judæis tradit . 136. 5. a Cajo in Urbem revocatur . 160. 4.

X

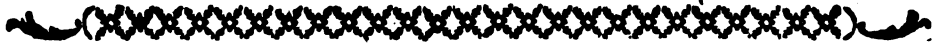
X Erses Darii filius , & successor . 23.

Za-

Z

Z Acharias Propheta Jo-
dæ filius a Joade occisus .
15.

Zacharia Sacerdoti Gabriel An-
gelus apparet & filium ex
Elisabetha suscipiendum nun-
ciat . 44.

E R R A T A .

C O R R I G E .

Pag. 89. Poculo	Pocula
97. Lapidavetus est	Lapidatus est
130. Habitatem	Habitantem
133. Et pertransiendo	Et pertranseundo. 1.
136. Habuerint	Habuerunt.

29

1860.

99

